สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด :

การปฏิรูปการบริหารของสถาบันนิติบัญญัติ

เอกพร รักความสุข

พิมพ์ครั้งที่ 3 พ.ศ. 2566

สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด : การปฏิรูปการบริหารของสถาบันนิติบัญญัติ
เอกพร รักความสุข

พิมพ์ครั้งแรก มิถุนายน 2556 จำนวนพิมพ์ 500 เล่ม

พิมพ์ครั้งที่สอง กรกฎาคม 2556 จำนวนพิมพ์ 500 เล่ม

พิมพ์ครั้งที่สาม มิถุนายน 2566 จำนวนพิมพ์ 500 เล่ม

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

ISBN 978-616-604-096-8

จัดพิมพ์โดย มูลนิธิวิทยาลัยชาวบ้าน : เลขที่ 198/1 ชุมชนบ้านธาตุนาเวง ถนน
เลี่ยงเมือง ตำบลธาตุเชิงชุม อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร 47000

ติดต่อผู้เขียน : ekaporn148@ gmail.com

สารบัญ

	คำนำในการพิมพ์ครั้งที่ 3	4
1	บทนำ	7
2	ความเป็นมาของการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด	43
3	การบริหารส่วนราชการสังกัดรัฐสภา	99
4	ภารกิจสำคัญของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด	173
5	ภาพใหม่ของรัฐสภาไทย	207
6	ก้าวต่อไปของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด	225
	ภาคผนวก	259
	รวมเชิงอรรถ	453
	รายละเอียดของสารบัญ	466
	บรรณานุกรม	472
	ดัชนีค้นคำ	476
	รู้จักผู้เขียน	479

คำนำในการพิมพ์ครั้งที่ 3

การเลือกใช้ระบบรัฐสภาด้วยการเริ่มต้นประชุมสภาผู้แทนราษฎรของประเทศสยาม เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน พ.ศ. 2475 เป็นการวางรากฐานสำคัญของระบบการเมืองที่ให้โอกาสประชาชนได้เลือกผู้แทนราษฎรมาทำหน้าที่แทนในการออกกฎหมาย ตลอดจนมอบอำนาจผ่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการจัดตั้งรัฐบาลในนามของราษฎรทั้งหลาย นอกจากนี้ สภาผู้แทนราษฎรมีบทบาทในการตรวจสอบควบคุมการทำงานของรัฐบาล

บัดนี้ ผ่านมาเป็นระยะเวลา 91 ปีแล้ว ย่อมเป็นที่แน่ชัดแล้วว่า ระบบรัฐสภาเป็นรูปแบบที่เหมาะสมในการทำหน้าที่ทางการเมืองของคนไทย แม้ว่าสภาพทางการเมืองที่เป็นอยู่จะมีพฤติกรรมที่เริ่มต้นด้วยการเลือกตั้งและจบลงด้วยการยึดอำนาจก็ตาม หากมีการออกแบบระบบรัฐสภาให้มีการยึดโยงกับประชาชน ย่อมเป็น “รากแขนง” ที่ช่วยยึดพื้นดินได้เช่นเดียวกับ “รากแก้ว” เพราะรัฐสภาเป็นสถาบันสำคัญทางการเมืองที่มีพื้นฐานมาจากการเลือกตัวแทนของประชาชนมาทำหน้าที่ออกกฎหมาย เมื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรถือเป็น “รากแก้ว” ประชาชนย่อมเป็น “รากแขนง” ในการรักษาระบบรัฐสภาให้อยู่ในทิศทางที่เหมาะสม ไม่ตกเป็นเหยื่อของการยึดอำนาจการปกครองประเทศ

แนวคิดการจัดตั้ง “สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด” เริ่มต้นในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2535 ในช่วงที่มีการชุมนุมต่อต้านการสืบทอดอำนาจของคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ มีการปิดล้อมถนนอู่ทองใน บริเวณหน้าอาคารรัฐสภา ภายหลังจากเหตุการณ์ความไม่สงบยุติลง มีข้อเสนอในการเปิดพื้นที่ทางความคิดเชื่อมต่อระหว่างรัฐสภากับประชาชนทั้งประเทศ ประธานรัฐสภาได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาศึกษาเรื่องนี้ในปี พ.ศ. 2536 จากนั้นผ่านการเรียนรู้ในหลายรูปแบบ จนกระทั่งคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภาให้ความเห็นชอบในการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด เมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2555 จำนวน 6 จังหวัด และในวันที่ 15 กรกฎาคม 2556

ให้ความเห็นชอบเพิ่มเติมอีกจำนวน 24 จังหวัด นับว่า เป็นการปรับกลไกของรัฐสภาที่ยึดโยงกับประชาชน ให้เข้าถึงความเป็นจริงของทุกพื้นที่ทั่วประเทศด้วยโครงสร้างการบริหารของรัฐสภา

ภายหลังการยึดอำนาจการปกครองประเทศในวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 มีการแต่งตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภาและรัฐสภา ปรากฏว่า คณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา มีมติเห็นชอบให้ยกเลิกการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด เมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2557 นับว่า เป็นการตัดสินใจในช่วงเวลาที่บ้านเมืองไม่ปกติ จากนั้น ภายหลังการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2562 ได้มีการนำเสนอความเห็นต่อประธานรัฐสภาในการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดอีกครั้งหนึ่ง คณะกรรมาธิการกิจการสภาผู้แทนราษฎรได้ใช้เวลาศึกษาเรื่องนี้ จนกระทั่งสิ้นสุดมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2566

หนังสือเล่มนี้ เคยจัดพิมพ์ครั้งแรกเพื่อสนับสนุนการเปิดสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ในปี พ.ศ. 2556 และพิมพ์เพิ่มเติมครั้งที่สองในปีเดียวกัน สำหรับการจัดพิมพ์ครั้งนี้ ผู้เขียนได้เพิ่มเติมเนื้อหาบางส่วนในหัวข้อที่ 6 และขอนำเสนอแนวคิดการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด เพื่อเป็นทางเลือกใหม่ในการทำงานของระบบรัฐสภาท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีดิจิทัล หวังว่าผลของการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2566 ที่ผ่านมา จะเป็นพลังผลักดันการทำงานของระบบรัฐสภาให้ดีขึ้น เช่นเดียวกับพลังของประชาชนที่ได้แสดงออกทางการเมืองด้วยการลงคะแนนเสียงให้หลุดพ้นจากการสืบทอดอำนาจของคณะผู้ปกครองประเทศที่มาจากการยึดอำนาจกว่า 9 ปี เป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของระบบรัฐสภาของไทยที่มีอนาคตอันงดงามต่อไป

เอกพร รักความสุข
28 สิงหาคม 2566

แด่ คุณครูทางการเมืองคนแรก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์วีระ รักความสุข

ผู้ก่อตั้งโครงการวิทยาลัยชาวบ้าน และ

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ระบบสัดส่วน

พ.ศ. 2550 -2552

1. บทนำ

รัฐสภาของไทย

จากรากฐาน ของบ้านเมือง เรื่องความเห็น

เลือกจุดเด่น เน้นประชุม กลุ่มปัญหา

เป็นปากเสียง เถียงแทน ปวงประชา

“รัฐสภา” อาสางาน ด้านมวลชน

90 ปี ที่ผ่านมา เวลาเปลี่ยน

หลายบทเรียน ผิดเพี้ยนไป ให้สับสน

ลืมที่มา บ้าอำนาจ เหมือนทาสคน

ควรเริ่มต้น เน้นผลงาน เพื่อบ้านเมือง

เอกพร รักความสุข

24 มิถุนายน 2566

1.

จุดพลิกผันของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

การควบคุมอำนาจการปกครองโดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 เป็นการกระทำที่ส่งผลต่อการทำหน้าที่ของระบบรัฐสภา โดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติได้ออกประกาศฉบับที่ 5/2557 ให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 สิ้นสุดลงชั่วคราว คณะรัฐมนตรีรักษาการสิ้นสุดการปฏิบัติหน้าที่ วุฒิสภายังคงปฏิบัติหน้าที่ตามจำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่มีอยู่ ศาลทั้งหลายคงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาอรรถคดีตามบทกฎหมาย องค์กรอิสระและองค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 ยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไป [1]

ในช่วงต่อมา คณะรักษาความสงบแห่งชาติได้อาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. 2557 ออกประกาศแต่งตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2557 จำนวน 200 คน [2] เพื่อทำหน้าที่สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภาและรัฐสภา และมีการแต่งตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพิ่มเติมอีกจำนวน 28 คน เมื่อวันที่ 25 กันยายน 2557 ซึ่งเป็นแนวทางที่คณะผู้ยึด

อำนาจการปกครองประเทศเป็นผู้กำหนดบุคคลมาทำหน้าที่เช่นเดียวกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งจากประชาชน [3]

เมื่อพิจารณาจากภาพรวมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติแล้ว ย่อมเป็นกลไกของระบบการเมืองที่เกี่ยวข้องกับคณะรักษาความสงบแห่งชาติในการออกกฎหมายและหน้าที่สำคัญต่างๆ ที่กระทำในฐานะของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภาและรัฐสภา อย่างไรก็ตาม สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติไม่มีส่วนยึดโยงกับประชาชนเหมือนกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งจากประชาชน การทำงานของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติย่อมเป็นการช่วยทำให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติอยู่รอดในช่วงที่มีการยึดอำนาจการปกครองประเทศ สามารถพิจารณาบทบาทของสภานิติบัญญัติแห่งชาติใน 3 ประการ กล่าวคือ [4]

- คณะรักษาความสงบแห่งชาติเลือกให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นสถาบันการเมืองแบบกระชับอำนาจเพื่อให้รัฐบาลของคณะรักษาความสงบแห่งชาติมีเสถียรภาพ
- บทบาทของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เป็นพื้นที่ประนีประนอมและลดความขัดแย้งภายในชนชั้นนำที่ประกอบอยู่ในสถาบันทางการเมืองต่างๆ เป็นพื้นที่จัดสรรอำนาจให้กับเครือข่ายที่สนับสนุนและคัดกรองบุคคลที่อาจจะเข้ามาสร้างความปั่นป่วนภายในระบอบ
- เมื่อคณะรักษาความสงบแห่งชาติต้องเผชิญความท้าทายที่อาจต้องสูญเสียอำนาจในอนาคต สภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่ในการออกกฎหมายต่างๆ ถอดถอนนักการเมืองฝ่ายตรงข้าม เพื่อให้ระบอบคณะรักษาความสงบแห่งชาติยังคงดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงภายหลังการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่

ดังนั้น ในช่วงเวลาที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติปฏิบัติทำหน้าที่อยู่นั้น ย่อมมีทิศทางและแนวทางการทำงานที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของคณะรักษาความสงบแห่งชาติทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งจะเห็นได้จากการประชุมร่วมกันในการกำหนดแนวทางปฏิรูปประเทศ ที่รู้จักกันในชื่อเรียกกันง่ายๆ ของ “แม่น้ำห้าสาย” โดยประกอบไปด้วย แม่น้ำสายที่ 1 ได้แก่ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ แม่น้ำสายที่ 2 ได้แก่ คณะรัฐมนตรี แม่น้ำสายที่ 3 ได้แก่ สภาปฏิรูปแห่งชาติ แม่น้ำสายที่ 4 ได้แก่ คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ และแม่น้ำสายที่ 5 ได้แก่ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ อันเป็นความสัมพันธ์ที่มีฐานจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. 2557 ที่กำหนดรูปแบบของหน่วยงานต่างๆ เป็นความสัมพันธ์ของแม่น้ำทั้งห้าสายในการทำงานเพื่อกำหนดอนาคตของประเทศไทย [5]

จะเห็นได้ว่า การทำงานที่มีความร่วมมือกันและประสานงานระหว่างกันของแม่น้ำห้าสายดังกล่าวมานี้ ย่อมอยู่ในทิศทางเดียวกัน มีลักษณะถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน ทำงานสอดคล้องต้องกัน ดังจะเห็นได้จากการโยกย้ายข้าราชการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรด้วยการใช้คำสั่งของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เพื่อความเหมาะสมในการปฏิบัติราชการ ดั่งเช่นกรณีการย้ายเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมาปฏิบัติราชการที่สำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 62/2557 ซึ่งเป็นการย้ายข้าราชการของฝ่ายนิติบัญญัติมาทำงานที่ฝ่ายบริหาร [6]

ต่อมา คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ออกคำสั่งที่ 37/2558 มีการกำหนดตำแหน่งที่ปรึกษาประจำสำนักนายกรัฐมนตรี โดยออกคำสั่งให้เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร พ้นจากตำแหน่งและมาดำรงตำแหน่งปรึกษาประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นพิเศษเฉพาะราย และยกเลิกตำแหน่งนี้เมื่อไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งนี้ อันหมายความถึงการย้ายเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมาอยู่ที่สำนักนายกรัฐมนตรีจน

เกษียณอายุราชการ และให้ที่ปรึกษากฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ดำรงตำแหน่งเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร [7]

การตัดสินใจของคณะรักษาความสงบแห่งชาติดังกล่าวเมื่อวันที่ 16 ตุลาคม 2558ดังกล่าวมานี้ เป็นการแทรกแซงระบบบริหารงานของข้าราชการฝ่ายนิติบัญญัติ การย้ายเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรให้พ้นจากตำแหน่งและมาดำรงตำแหน่งปรึกษาประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ถือว่า เป็นเรื่องใหม่ที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน เป็นการใช้อำนาจพิเศษของคณะรักษาความสงบแห่งชาติในการบริหารประเทศ นอกจากนี้ การแต่งตั้งให้ที่ปรึกษากฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ดำรงตำแหน่งเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถือเป็นการออกคำสั่งที่ขัดต่อประเพณีปฏิบัติของการบริหารงานของรัฐสภาซึ่งมีการแยกระบบบริหารงานของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

อย่างไรก็ตาม ในที่สุด คณะรักษาความสงบแห่งชาติจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงคำสั่งนี้ เมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2558 หลังจากแต่งตั้งตำแหน่งเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้เพียงสองวัน โดยอ้างว่า เพื่อให้การดำเนินการขององค์กรฝ่ายนิติบัญญัติและการบริหารราชการในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีประสิทธิภาพและมีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น ให้ถือว่า ที่ปรึกษากฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ไม่เคยดำรงตำแหน่งเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และให้ดำรงตำแหน่งรองเลขาธิการวุฒิสภา [8]

ตัวอย่างการใช้อำนาจของคณะรักษาความสงบแห่งชาติในการโยกย้ายข้าราชการจากสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรหรือการแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ย่อมชี้ให้เห็นว่า การบริหารกิจการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีความเกี่ยวข้องกับประเด็นทางการเมือง คณะรักษาความสงบแห่งชาติต้องการเข้ามาควบคุมการปฏิบัติงานของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเกี่ยวข้องนักการเมืองและประชาชน โดยในระหว่างวันที่ 22

พฤษภาคม 2557 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2557 มีการเรียกบุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวทางการเมืองไปรายงานตัวอย่างน้อย 666 คน มีผู้ที่ถูกจับกุมอย่างน้อย 362 คน จำนวนผู้ที่ถูกเรียกและถูกจับรวมกันอย่างน้อย 976 คน มีผู้ถูกจับกุมจากการออกมาชุมนุมโดยสงบปราศจากอาวุธอย่างน้อย 134 คน [9]

สำหรับโครงสร้างการทำงานของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรที่ยึดโยงกับประชาชนในรูปแบบของ “สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด” ย่อมเป็นประเด็นการเมืองที่ได้รับความสนใจ หากสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ปกติ จะต้องมีกิจกรรมทางการเมืองที่ติดต่อกับประชาชนในเรื่องต่างๆ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ต้องการควบคุมให้ประชาชนอยู่ในความสงบ ไม่ต้องการให้มีการต่อต้านการยึดอำนาจการปกครองประเทศ ดังจะเห็นได้จากการควบคุมบุคคลที่มีความเคลื่อนไหวทางการเมืองและกลุ่มคนที่ต่อต้านการยึดอำนาจการปกครองประเทศ โดยในรอบปี พ.ศ. 2557 มีจำนวนผู้ที่ถูกเรียกและถูกจับรวมกันถึง 976 คน ซึ่งเป็นปฏิกิริยาของประชาชนที่ไม่เห็นด้วยกับการยึดอำนาจการปกครองประเทศในวันที่ 22 พฤษภาคม 2557

ดังนั้น การยุติบทบาทของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดถือว่าเป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องดำเนินการ ปรากฏว่า สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้พิจารณาระบบการทำงานของสภาผู้แทนราษฎรด้วยการยกเลิกยการตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ซึ่งเป็นไปตามมติของคณะกรรมการรัฐสภา (ก.ร.) และประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ออกประกาศรัฐสภาเมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2557 โดยให้มีการยกเลิกการแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในส่วนของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ซึ่งเป็นส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกลุ่มงานขึ้นตรงต่อเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร นับว่า เป็นการยุติการพัฒนารูปแบบแนวใหม่ของรัฐสภาในการเชื่อมต่อระหว่างรัฐสภากับประชาชน [10]

สำหรับการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดนั้น มีการริเริ่มในปี พ.ศ. 2536 โดยมีที่มาเหตุการณ์ชุมนุมของประชาชนในบริเวณถนนอู่ทองใน หน้าอาคารรัฐสภา เพื่อคัดค้านการดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของพลเอกสุจินดา คราประยูร ในช่วงเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2535 ซึ่งมีการใช้กำลังของทหารและตำรวจปิดกั้นถนนอู่ทองใน เพื่อไม่ให้ประชาชนเข้าถึงบริเวณด้านหน้าอาคารรัฐสภา ต่อมาเหตุการณ์ดังกล่าวสิ้นสุดลงด้วยการลาออกของ พลเอกสุจินดา คราประยูร และมีการยุบสภาเพื่อเลือกตั้งใหม่ ภายหลังจากการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2535 แล้ว มีข้อเสนอจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้ปรับโครงสร้างของรัฐสภาเพื่อความเป็นประชาธิปไตยและเป็นการปฏิรูปการเมือง โดยเสนอให้ใช้รูปแบบของ “สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด”

ต่อมา ประธานรัฐสภาได้ตั้งคณะกรรมการขึ้นมาศึกษาในรายละเอียด ได้ข้อสรุปที่น่าสนใจนำมาสู่การติดตามของคณะกรรมาธิการกิจการสภาผู้แทนราษฎรในปี พ.ศ. 2548 และสามารถดำเนินการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดได้ในปี พ.ศ. 2556 โดยมีการเปิดสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดเป็นครั้งแรก ถือว่า เป็นการวางหลักการใหม่ที่สำคัญของระบบรัฐสภาไทย ซึ่งไม่ใช่การสร้างอาคารสถานที่แบบเดียวกับ “ศาลากลางจังหวัด”, ไม่ใช่การเพิ่มตำแหน่งและผลประโยชน์ให้ข้าราชการรัฐสภาเหมือนที่มีการตั้งกรมใหม่หรือตั้งจังหวัดใหม่ที่จำเป็นต้องมีข้าราชการชั้นผู้ใหญ่เพิ่มขึ้น แนวคิดของหลักของการตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด เป็นการขยายการทำงานของระบบรัฐสภาให้เข้าถึงประชาชน เน้นใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมาสนับสนุนการทำหน้าที่ของรัฐสภาเป็นหลัก

การเสนอเรื่องใหม่ที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างของรัฐสภานั้น อาจก่อให้เกิดคำถามและมีความเข้าใจผิดต่างๆ เกี่ยวกับสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ถือว่า เป็นเรื่องปกติธรรมดาของการมีสิ่งใหม่ๆ เกิดขึ้น ซึ่งสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้ประเมินผลการปฏิบัติงานของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด เพื่อแก้ไขปัญหา

ต่างๆ ที่มีอยู่ในการทำหน้าที่ในช่วงแรก เมื่อพิจารณาจากงานวิจัยเรื่อง “ประสิทธิผลขององค์การฝ่ายนิติบัญญัติ : กรณีสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด พ.ศ. 2557” แล้ว มีข้อค้นพบที่สำคัญ ได้แก่

> “การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ที่เน้นให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ ตลอดจนการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐอย่างเป็นรูปธรรม สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด จึงเป็นหน่วยงานของฝ่ายนิติบัญญัติในระดับจังหวัด และมีอำนาจตามที่รัฐสภากำหนด” [11]

อย่างไรก็ตาม การวางแนวทางการเมืองระหว่างที่มีการยึดอำนาจการปกครองประเทศไทย เป็นเรื่องของคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติที่ต้องการควบคุมการเคลื่อนไหวของประชาชน ไม่ต้องการให้มีการต่อต้าน ดังนั้น ในระหว่างที่ยังไม่มีตัวแทนของประชาชนจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จึงจำเป็นต้องแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่ประชาชนเคยใช้บริการทางการเมืองตามระบบรัฐสภา มาสู่รูปแบบของการดูแลประชาชนโดยระบบราชการ ซึ่งคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ได้มีคำสั่งที่ 96/2557 เพื่อให้มี “ศูนย์ดำรงธรรม” ในทุกจังหวัด เป็นหน่วยงานหลักของฝ่ายบริหารทำหน้าที่เป็น “ศาลาแก้ทุกข์ชาวบ้าน” เป็นหน่วยงานที่รองรับการทำงานของฝ่ายบริหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เป็นช่องทางร้องทุกข์ของประชาชนให้ฝ่ายบริหารแก้ไขข้อบกพร่อง ตลอดจนทำหน้าที่เป็นศูนย์บริการร่วม ตามมาตรา 32 แห่งพระราชกฤษฎีการว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 โดยจัดตั้งศูนย์ดำรงธรรมขึ้น ณ ศาลากลางจังหวัด และมอบให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้วางแนวทางบริหารงานในเรื่องนี้ [12]

การจัดตั้งศูนย์ดำรงธรรมดังกล่าวมานี้ เป็นบทบาทของกระทรวงมหาดไทยในการแก้ไขปัญหาของประชาชน สอดคล้องกับสถานการณ์ของบ้านเมืองในช่วงไม่ปกติ

และไม่มีตัวแทนของประชาชนทำหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎร นอกจากนี้ คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติได้ออกประกาศฉบับที่ 85/2557 เพื่อยุติแนวทางการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นเช่นเดียวกับการเลือกตั้งระดับชาติ ด้วยการประกาศวิธีการได้มาซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นการชั่วคราว โดยให้งดการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และใช้วิธีการคัดเลือกบุคคลที่มีความรู้ความสามารถด้านการบริหารท้องถิ่น การคลังท้องถิ่น การศึกษาท้องถิ่น การอนามัยและสาธารณสุข กฎหมาย ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น โยธาธิการ ผังเมือง หรือโครงสร้างพื้นฐาน หรือด้านอื่นตามที่คณะกรรมการสรรหาเห็นสมควร โดยอย่างน้อยสองในสามของจำนวนสมาชิกสภาท้องถิ่นทั้งหมด ต้องเป็นข้าราชการหรือเคยเป็นข้าราชการตั้งแต่ระดับชำนาญการพิเศษ หรือระดับ 8 หรือเทียบเท่าขึ้นไป ทั้งนี้ ให้คำนึงถึง พฤติกรรม คุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และความเป็นกลางทางการเมืองเป็นที่ประจักษ์ ของผู้ที่จะได้รับการคัดเลือก [13]

เมื่อไม่มีตัวแทนของประชาชนที่ได้รับเลือกตั้งมาทำงานการเมืองทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ย่อมเป็นโอกาสพิเศษที่ศูนย์ดำรงธรรมจะได้ทำงานตามอำนาจหน้าที่ที่ได้มองหมายจากคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ดังปรากฏผลการทำงานต่างๆ ในช่วงระหว่างตั้งแต่วันที่ 18 กรกฎาคม 2557 - 30 กันยายน 2564 ตามตาราง 1 ดังนี้ [14]

ตาราง 1 ผลการทำงานของศูนย์ดำรงธรรม

การให้บริการ	จำนวนเรื่องที่เข้ามา	จำนวนเรื่องที่แล้วเสร็จ	จำนวนเรื่องที่คงเหลือ
1. เรื่องร้องเรียน/การร้องทุกข์	2,533,816	2,489,117	44,699
2. บริการเบ็ดเสร็จ	64,581,530	64,581,286	244
3. บริการส่งต่อ	659,735	658,901	834
4. บริการข้อมูล	2,783,119	2,782,939	180
5. บริการให้คำปรึกษา	3,067,003	3,065,884	1,119
6. หน่วยเคลื่อนที่เร็ว	128,675	128,667	8
7. การดำเนินการตามนโยบายรัฐบาล (หนี้นอกระบบ)	131,240	130,269	971
รวม	73,885,118	73,837,063	48,055

จากตาราง 1 ข้างต้นนี้ จะเห็นได้ว่า ประชาชนได้ใช้บริการของศูนย์ดำรงธรรมในช่วงระยะเวลาประมาณ 8 ปี เป็นจำนวนมากถึง 73,885,118 เรื่อง ถือว่า เป็นช่องทางที่ประชาชนสามารถนำเรื่องต่างๆ ที่เป็นปัญหาไปร้องเรียนที่ศูนย์ดำรงธรรมได้

อย่างไรก็ตาม การทำงานตามระบบราชการของศูนย์ดำรงธรรม เป็นเรื่องหนึ่งที่แตกต่างจากการทำงานของตัวแทนประชาชนที่มาจากการเลือกตั้ง นักการเมือง

ท้องถิ่นหรือนักการเมืองระดับชาติจะมีความเข้าใจความรู้สึกของประชาชนที่ได้รับปัญหาความเดือดร้อนต่างๆ อยู่ใกล้ชิดกับสภาพความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นและใช้ช่องทางของสภาท้องถิ่นตลอดจนสภาระดับชาติ เพื่อนำปัญหาของประชาชนไปแก้ไขอย่างเป็นระบบ ทั้งเรื่องของการกำหนดนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติ ขณะที่การทำงานของศูนย์ดำรงธรรมเป็นการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐต่างๆ ซึ่งอาจติดขัดในกระบวนการทำงานตามระบบราชการที่เคยชินกันมา ดังจะเห็นได้จากการศึกษาปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์ดำรงธรรมในการให้บริการประชาชน กล่าวคือ [15]

- ในขั้นตอนรับเรื่องร้องเรียนปัญหา อุปสรรคจะเกิดจากช่องทางการรับเรื่องที่ผู้ร้องไม่ได้มาร้องเรียนด้วยตนเอง เนื่องจากต้องอาศัยเวลา พิสูจน์ตัวตนของผู้ร้อง เพื่อป้องกันการใช้ศูนย์ดำรงธรรมเป็นเครื่องมือกลั่นแกล้ง
- ในขั้นตอนการดำเนินการแก้ไขปัญหา มีปัญหาอุปสรรคเรื่องข้อมูลที่ได้จากการรับเรื่องไม่ละเอียดเพียงพอ จึงต้องลงพื้นที่เพื่อแสวงหาข้อมูลเบื้องต้นให้เพียงพอที่จะเสนอเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาสั่งการได้ ซึ่งต้องอาศัยเวลา
- ปัญหาอุปสรรคในขั้นตอนการติดตามผล การที่ส่วนราชการหรือหน่วยงานบางหน่วยงาน ไม่รายงานผลการดำเนินการให้ศูนย์ดำรงธรรมทราบ บางหน่วยงานไม่ดำเนินการแก้ไขปัญหา หรือดำเนินการแต่ไม่มีความคืบหน้า เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ฯ มีจำนวนน้อย แต่ต้องติดตามเรื่องร้องเรียนจำนวนมาก ทำให้การติดตามล่าช้า
- ปัญหาอุปสรรคในขั้นตอนการยุติเรื่องร้องเรียน มีปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นหลายประการ ส่วนหนึ่งเกิดจากลักษณะของเรื่องร้องเรียนเอง ซึ่งบางเรื่องเป็นเรื่องร้องเรียนที่ต้องอาศัยการแก้ปัญหาในระดับนโยบาย เกินอำนาจที่

ผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะผู้อำนวยการศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดจะสามารถแก้ไขปัญหาได้

ข้อจำกัดต่างๆ ที่เป็นอุปสรรคของศูนย์ดำรงธรรมดังกล่าวมานี้ สะท้อนให้เห็นถึงการแก้ไขปัญหาของหน่วยงานภาครัฐในการให้บริการประชาชน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการและกฎระเบียบต่างๆ ที่เป็นอยู่ อาจเป็นเรื่องที่ยากลำบากในการมอบให้ข้าราชการตรวจสอบกันเองในเรื่องที่ประชาชนมีปัญหา หรือเรื่องที่มีความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลงนโยบายของหน่วยงานภาครัฐ การสนับสนุนให้ตัวแทนของประชาชนได้ทำหน้าที่ในสภาท้องถิ่นและสภาระดับชาติ ย่อมเป็นแนวทางหนึ่งที่ช่วยแก้ไขปัญหาได้ดีกว่าการมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐตรวจสอบกันเอง

เมื่อพิจารณาจากการยึดโยงระหว่างประชาชนกับนักการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ เราจะพบความเป็นจริงของสังคมไทยจากความสัมพันธ์ของนักการเมืองกับประชาชนผ่านการเลือกตั้ง มีความผูกพันในระดับพื้นที่จากการทำงานทางการเมืองให้ความช่วยเหลือประชาชน สภาพเช่นนี้ย่อมให้นักการเมืองสามารถเข้าถึงปัญหาต่างๆ ของประชาชนได้อย่างเต็มที่ ทั้งในเรื่องการกำหนดนโยบายที่ประชาชนต้องการ ตลอดจนการติดตามการนำนโยบายดังกล่าวไปปฏิบัติ

ดังจะเห็นได้จากผลงานของ สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 25 จากการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2566 และสิ้นสุดลงด้วยการยุบสภา เมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2566 ซึ่งมีการประชุมรวม 224 ครั้ง สรุปผลงานที่สำคัญ กล่าวคือ [16]

- ให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติ จำนวน 50 ฉบับ
- อนุมัติพระราชกำหนด จำนวน 12 ฉบับ
- ให้ความเห็นชอบข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 3 ฉบับ
- พิจารณาญัตติ จำนวน 53 เรื่อง รวม 293 ญัตติ
- พิจารณาญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ ตามมาตรา 151
- ของรัฐธรรมนูญ จำนวน 4 ครั้ง

- พิจารณาญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อซักถามข้อเท็จจริง หรือเสนอแนะปัญหาต่อคณะรัฐมนตรี โดยไม่มีการลงมติ ตามมาตรา 152 ของรัฐธรรมนูญ จำนวน 4 ครั้ง
- ญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ จำนวน 4 ครั้ง
- การพิจารณารับรายงานตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย จำนวน 191 เรื่อง
- การตอบกระทู้ถาม จำนวน 1,044 กระทู้ แยกเป็นกระทู้ถามสด จำนวน 185 กระทู้ กระทู้ถามทั่วไปตอบในที่ประชุมสภา 208 กระทู้ กระทู้ถามแยกเฉพาะ จำนวน 288 กระทู้ กระทู้ถามทั่วไปตอบในราชกิจจานุเบกษา จำนวน 363 กระทู้
- การปรึกษาหารือของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก่อนเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุม จำนวน 11,338 ข้อหารือ

นอกจากนี้ รัฐสภามีการประชุมร่วมกันของรัฐสภา จำนวน 60 ครั้ง มีผลงานในการทำงานร่วมกันระหว่างสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา กล่าวคือ [17]

- ให้ความเห็นชอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม จำนวน 1 ฉบับ
- ให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ จำนวน 2 ฉบับ
- ให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติตามหมวด 16 การปฏิรูปประเทศ จำนวน 13 ฉบับ
- ให้ความเห็นชอบข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 3 ฉบับ
- ให้ความเห็นชอบข้อบังคับการประชุมรัฐสภา จำนวน 1 ฉบับ
- ให้ความเห็นชอบหนังสือสัญญา จำนวน 17 เรื่อง
- การเปิดอภิปรายเพื่อรับฟังความคิดเห็น จำนวน 1 ครั้ง

จะเห็นได้ว่า การทำงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2562 ได้นำปัญหาของประชาชนเข้าสู่การพิจารณาของฝ่ายนิติบัญญัติทั้งในเรื่องการพิจารณากฎหมาย การตรวจสอบรัฐบาล ซึ่งการทำงานด้วยการเป็นปากเป็นเสียงให้กับประชาชนในรูปแบบการตั้งกระทู้ถามนั้น มีการตอบกระทู้ถาม จำนวน 1,044 กระทู้ และการปรึกษาหารือของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก่อนเข้าสู่ระเบียบ

วาระการประชุม มีจำนวนมากถึง 11,338 ข้อหารือ นับว่า เป็นผลงานที่เกี่ยวข้องกับปัญหาต่างๆ ที่มีอยู่และได้รับการหยิบยกเข้าสู่การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร

ภายหลังการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปี พ.ศ. 2562 แล้ว แนวทางในการทำงานแก้ไขปัญหาของประชาชนได้กลับเข้าสู่ภาวะปกติ แตกต่างจากช่วงเวลาที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติใช้อำนาจพิเศษบริหารประเทศ การใช้รูปแบบของศูนย์ดำรงธรรมย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามระบบรัฐสภาซึ่งเข้ามามีบทบาทเพิ่มมากขึ้น ประชาชนจะเข้าหาตัวแทนที่ได้รับเลือกตั้งมากขึ้น ให้ความสำคัญกับการทำหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จึงมีการตั้งกระทู้ถามปัญหาของประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อน ตลอดจนใช้การหารือในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้มีการประสานงานไปยังรัฐบาล

นอกจากนี้แล้ว มีหลายเรื่องที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้กำหนดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ตามมาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 โดยกำหนดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในกระบวนการตรากฎหมายและมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายเพื่อให้มีกฎหมายเท่าที่จำเป็น และสามารถยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็น หรือไม่สอด คล้องกับสถานการณ์ของประเทศไทย กรณีนี้เป็นบทบาทที่เกี่ยวข้องกับสภาผู้แทนราษฎรโดยตรง และไม่ใช่ลักษณะงานของศูนย์ดำรงธรรม

อย่างไรก็ตาม ปรากฏข้อเท็จจริงในเวลานี้ว่า การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ตามมาตรา 77 ดังกล่าวนี้ เป็นเพียงรูปแบบทางธุรการที่หน่วยงานภาครัฐใช้อธิบายว่า มีประชาชนเห็นด้วยกับการเสนอร่างกฎหมาย แต่ประชาชนกลับขาดโอกาสในการเข้าถึงหรือไม่มีส่วนร่วมใดๆ ในกระบวนการทางกฎหมายอย่างที่กำหนดไว้ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ลักษณะเช่นนี้เราสามารถวางกลไกในรูปแบบของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด สามารถพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อขยายงานในการการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตาม

มาตรา 77 ตลอดจนมีเครือข่ายระดับพื้นที่ในการทำงานเรื่องนี้ได้ จะช่วยให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการออกกฎหมายได้เพิ่มมากยิ่งขึ้น

จุดพลิกผันด้วยการยุบสำนักงานประจำรัฐสภาจังหวัดในระหว่างที่มีการยึดอำนาจการปกครองประเทศในปี พ.ศ. 2557 ด้วยเหตุผลต่างๆ นั้น เป็นเรื่องที่กระทำได้โดยง่าย เพราะเป็นช่วงเวลาที่ประชาชนไม่มีเสียง ไม่มีความคิดเห็น และสำนักงานประจำรัฐสภาจังหวัดไม่ใช่ส่วนที่จำเป็นใดๆ สำหรับการปกครองประเทศไทยที่มาจากการใช้กำลังเข้ายึดอำนาจ ระบบรัฐสภาจึงตกเป็นเครื่องมือของการยึดอำนาจการปกครองประเทศผ่านการจัดตั้งสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อเป็นเช่นนี้ ศูนย์ดำรงธรรมย่อมเป็นหน่วยงานสำคัญของฝ่ายบริหารจากการยึดอำนาจโดยมีบทบาทสูงกว่าหน่วยงานใดๆ ของรัฐสภา

สิ่งที่ประชาชนไทยคาดหวังภายหลังจากการเลือกตั้งในวันที่ 24 มีนาคม 2562 เสร็จสิ้นนั้น ได้แก่ การจัดตั้งรัฐบาลที่มีคุณภาพ เป็นรัฐบาลที่นั่งอยู่ในใจของประชาชน ประชาชนมีตัวแทนในระบบรัฐสภาโดยมีผลงานในการออกกฎหมายเพื่อส่งเสริมการพัฒนาประเทศ รัฐสภาที่มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาของบ้านเมืองที่เรื้อรังสะสมให้ลุล่วงไปได้ มีการตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหารอย่างเต็มกำลังความสามารถ มีการรักษาและปกป้องผลประโยชน์สาธารณะของประชาชนและของประเทศโดยรวม หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า รัฐสภาจะต้องทำงานให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นและมีความไว้วางใจสมกับที่ประชาชนไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้เข้ามาเป็นตัวแทน และเป็นความรับผิดชอบของรัฐสภาที่มีต่อประชาชนในการทำงานตามอำนาจหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติ อาจสรุปได้ว่า รัฐสภาจะต้องทำให้เสียงของประชาชนดังขึ้น รัฐสภาจะต้องวางรากฐานประชาธิปไตยของประเทศไทย และรัฐสภาจะต้องยอมรับประชาชนในความหมายใหม่ที่กำหนดทิศทางของประเทศไทยได้

ประชาชนจะมีความไว้วางใจต่อรัฐสภาอย่างยิ่ง เมื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ประพฤติปฏิบัติตนอย่างมีความสำนึกรับผิดชอบว่า เป็นผู้ได้รับเลือกตั้งมาเป็น

ตัวแทนของประชาชนด้วยสำนึกของความรับผิดชอบที่มีต่อประชาชน และมีจิตสำนึกในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งพูดง่ายๆ ได้ว่า สมาชิกรัฐสภาจะต้องรู้ร้อนรู้หนาวเช่นเดียวกับที่ชาวบ้านรู้สึก สมาชิกรัฐสภาจะต้องเจ็บปวดเช่นเดียวกับที่ชาวบ้านเป็น และทำงานเป็นปากเสียงให้ชาวบ้าน ให้สมกับที่ขาวบ้านเขาเลือก หรือทำตัวให้เป็นประโยชน์กับชาวบ้าน และทำเสียงของชาวบ้านให้ดังในที่ประชุมรัฐสภาอันเป็นภาระผูกพันในการเป็นตัวแทนของประชาชน

จะเห็นได้ว่า แนวคิดการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด เป็นกุศโลบายอย่างหนึ่งที่เพิ่มความผูกพันระหว่างประชาชนกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามระบบงานของรัฐสภา โดยประชาชนได้เข้าถึงผลงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผ่านการทำหน้าที่ของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

มองภาพรวมของนักการเมือง

การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดมีความเกี่ยวข้องกับการทำงานทางการเมืองตามระบบรัฐสภา เป็นช่องทางที่ช่วยให้ประชาชนได้เข้าใจระบบรัฐสภา เรียนรู้กระบวนการทำงานในการจัดตั้งรัฐบาล การเสนอและการพิจารณากฎหมาย การควบคุมฝ่ายบริหาร การพิจารณากฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายประจำปี การอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาล ตลอดจนได้เห็นบทบาทหน้าที่ของนักการเมืองที่ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และเป็นช่องทางที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองตามรูปแบบที่กำหนดไว้ตามภารกิจของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

อย่างไรก็ตาม การเมืองเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอำนาจ ส่งผลต่อความเข้าใจและความรู้สึกของผู้คนทั้งในด้านลบและด้านบวก คำถามง่ายๆ ว่า ใครเป็นนักการเมือง หรือใครเล่นการเมือง อาจเป็นเรื่องทั่วไปถ้าเราพิจารณาจากการสมัครรับเลือกตั้ง หรือการประกาศตัวในการทำงานเพื่อประชาชน ต้องการคะแนนเสียงจาก

ประชาชน แต่สำหรับคนที่ไม่ชอบนักการเมือง อาจเป็นปัญหาในการทำหน้าที่ทางการเมือง อย่างเช่นกรณีการยึดอำนาจการปกครองประเทศ ในปี พ.ศ. 2557 หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติมาทำหน้าที่เป็นนายกรัฐมนตรี และต่อมาเมื่อมีการเลือกตั้ง พ.ศ. 2562 เราได้นายกรัฐมนตรีคนเดิมที่ได้รับการเสนอชื่อจากสมาชิกรัฐสภาให้ทำหน้าที่นายกรัฐมนตรีต่อไป จนกระทั่งมีการตีความวาระการดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี กรณีนี้มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความเป็นนักการเมืองในแต่ละช่วงเวลาที่หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติได้อธิบายถึงเรื่องนี้ด้วยมุมมองหลายแบบกล่าวคือ [18]

- ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2557 กล่าวว่า “สื่อมวลชนกับนักการเมืองเป็นศัตรูกัน ผมไม่ใช่นักการเมือง เป็นนักการทหารถึงเป็นนายก”
- ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2558 กล่าวว่า “ผมไม่ได้มาจากการเมือง ไม่ใช่นักการเมือง ผมมาในช่วงวิกฤตด้วยวิธีพิเศษ”
- ครั้งที่ 3 เมื่อวันที่ 3 กันยายน 2558 กล่าวว่า “มีคนบอกว่า ผมเป็นนักการเมืองแล้ว ยืนยันว่าไม่ใช่ ผมยังเป็นนักการทหาร เพียงแต่เข้ามาทำหน้าที่นักการเมืองบริหารงานของภาครัฐเท่านั้น”
- ครั้งที่ 4 เมื่อวันที่ 8 กันยายน 2558 กล่าวว่า “ผมไม่ใช่นักการเมืองที่ต้องอยู่ให้นานเพื่ออำนาจ ผมเคยบอกหลายครั้งแล้วเรื่องนี้”
- ครั้งที่ 5 เมื่อวันที่ 18 มกราคม 2559 กล่าวว่า “ผมไม่ใช่นักการเมือง”
- ครั้งที่ 6 เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2559 กล่าวว่า “ผมเป็นผู้ใหญ่และเป็นทหารเลยขี้โมโหไปหน่อย ผมไม่ใช่นักการเมือง อย่าหวังว่าผมจะพูดเพราะ พูดเพราะแล้วโกหก ผมไม่ทำ”
- ครั้งที่ 7 เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2559 กล่าวว่า “ผมไม่ใช่นักการเมือง เวลาพูดอะไร ก็จะพูดไปตามความเชื่อในหลักการและข้อเท็จจริงตามกฎหมาย”

- ครั้งที่ 8 เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2560 กล่าวว่า “ผมไม่ได้มองหรือดีลการเมืองกับใคร เพราะผมไม่ใช่นักการเมือง ผมไม่ดีลกับใครทั้งสิ้น”
- ครั้งที่ 9 เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2560 กล่าวว่า “ผมเป็นนายกที่ไม่เอาใจคน ผมไม่ใช่นักการเมือง ผมบริหารงานในแบบของผม ดูแลประชาชนโดยไม่เลือกว่า ใครสนับสนุนผม”
- ครั้งที่ 10 เมื่อวันที่ 3 มกราคม 2561 กล่าวว่า “วันนี้ผมต้องเปลี่ยนแปลง เพราะผมไม่ใช่ทหาร เข้าใจไหม เป็นนักการเมืองที่เคยเป็นทหาร” [19]

จากตัวอย่างความเห็นของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติดังกล่าวมานี้ เป็นเรื่องที่มีความสำคัญในการพิจารณาความหมายของ “นักการเมือง” และการทำงานทางการเมือง ซึ่งในขณะที่มีการยึดอำนาจการปกครองประเทศไทยนั้น การเมืองมีความหมายในด้านลบ นักการเมืองมีภาพลักษณ์ที่ไม่ดี เมื่อเป็นเช่นนี้ การปฏิเสธว่า ไม่ใช่นักการเมือง จึงเป็นความเข้าใจส่วนตัวของผู้กล่าว ขณะที่ประชาชนมองเห็นข้อเท็จจริงว่า หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติทำหน้าที่เป็นนายกรัฐมนตรีอันเป็นงานการเมือง และต้องใช้เวลาที่ยาวนานกว่าปกติ จึงจะยอมรับว่าเป็นนักการเมือง

อย่างไรก็ตาม การทำงานของนักการเมืองมีความแตกต่างจากการทำงานในอาชีพอื่น โดยทั่วไปแล้ว นักการเมืองเป็นบุคคลสาธารณะที่อาสามาทำหน้าที่ทางการเมือง เน้นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับคนส่วนใหญ่ คอยดูแลความเป็นอยู่ของผู้คนในสังคม ตลอดจนขอรับการสนับสนุนจากประชาชนเพื่อให้ได้รับเลือกตั้งเป็นตัวแทนเข้ามาทำงานการเมือง ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของความคิดเห็นที่ประชาชนได้แสดงออกต่อการเสนอตัวของนักการเมืองผ่านการหาเสียงเลือกตั้ง ขอยกตัวอย่างจากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้งของนักการเมืองในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2562 โดย “สวนดุสิตโพล มหาวิทยาลัยสวนดุสิต” ได้สำรวจความคิดเห็นของประชาชนจำนวนทั้งสิ้น 1,157

คน ในประเด็นการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในทัศนะประชาชน พบว่า

> “ประชาชนมีความกังวลใจกับการหาเสียงเลือกตั้ง ณ วันนี้ ในเรื่องใดบ้าง ได้รับคำตอบว่า ร้อยละ 39.62 เป็นการแข่งขันสูง ใช้วิธีรุนแรง ไม่สร้างสรรค์ ร้อยละ 32.01 มีการจ่ายเงินซื้อเสียง เป็นการทำผิดกฎหมายเลือกตั้ง, ร้อยละ 27.32 ทำไม่ได้ตามที่พูด ชูนโยบายเกินจริง, ร้อยละ 20.02 มีการลงพื้นที่ เข้าหาประชาชนเฉพาะช่วงเลือกตั้ง และร้อยละ 14.49 มีการปล่อยข่าวเท็จ ใส่ร้าย โจมตีกันไปมา สิ่งที่ประชาชนอยากขอร้องจากนักการเมืองในการหาเสียงเลือกตั้งคืออะไร ได้รับคำคำตอบว่า ร้อยละ 35.57 ต้องการนโยบายทำได้จริง พูดจริง ไม่ขายฝัน, ร้อยละ24.66 ให้ทำตามกฎหมายเลือกตั้ง ไม่ซื้อเสียง, ร้อยละ 21.36 ไม่ใส่ร้ายคู่แข่ง สร้างความวุ่นวาย, ร้อยละ 16.02 เป็นแบบอย่างที่ดี และร้อยละ 12.50 ควรติดป้ายหาเสียงในที่เหมาะสม ไม่กีดขวางทางเท้า” [20]

ข้อมูลที่ได้จากความคิดเห็นดังกล่าวนี้ เป็นเรื่องที่ประชาชนมองเห็นพฤติกรรมของนักการเมือง เช่น การไม่ทำตามที่พูด, การลงพื้นที่เฉพาะช่วงที่มีการหาเสียงเลือกตั้ง, การใส่ร้ายกันและกัน การทำผิดกฎหมาย เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ภาพลักษณ์ของนักการเมืองเป็นประเด็นหนึ่งที่มีความ สำคัญในการยอมรับความเป็นนักการเมืองที่มาจากของประชาชน ทำให้มีการตรวจสอบพฤติกรรมของนักการเมืองโดยสื่อมวลชน ผู้คนในสังคมให้ความสนใจ ตลอดจนมีการวิพากษ์วิจารณ์นักการเมืองในฐานะคนสาธารณะ ขอยกตัวอย่างการตั้ง “ฉายา” ของสื่อมวลชนในการวิพากษ์วิจารณ์นักการเมือง อาทิเช่น

- “เช้าสาย บ่ายเคลม” เป็นการสะท้อนพฤติกรรมของการทำงานที่ไม่ตรงต่อเวลา เข้าร่วมประชุมสายสม่ำเสมอ ส่วนในแง่การทำงานมักนิ่งเงียบเมื่อมี

ประเด็นที่ส่งผลลบต่อตนเองและพรรคการเมืองที่ตนสังกัด แต่หากเป็นเรื่องที่เป็นผลดีต่อคะแนนนิยม ก็จะรีบเคลมผลงานดังกล่าวทันที [21]

- “ศรีธนญชัยรอดช่อง” เป็นการใช้ความสามารถทางกฎหมายช่วยให้รัฐบาลรอดพ้นจากปัญหาต่างๆ เป็นการเปิดทางตันด้วยช่องว่างทางกฎหมายที่แม้แต่แว่นขยายยังมองไม่เห็น [22]
- “อิเหนา เมาหมัด” เป็นการยกสุภาษิตไทย “ว่าแต่เขา อิเหนาเป็นเอง” มาอธิบายพฤติกรรมที่ชอบตำหนิหรือไม่เห็นด้วยกับเรื่องที่เกิดขึ้นในอดีต สุดท้ายกลับมาทำเรื่องนั้นเอง [23]
- “ลูกไก่ ไวท์ไล” เป็นการเปรียบเทียบพฤติกรรมการตั้งเป้าทางเศรษฐกิจเกินจริงที่อ้างว่า สามารถพูดเรื่องไม่จริงในบางเรื่องได้ หรือที่เรียกกันว่าโกหกสีขาว จนถูกตราหน้าว่า ขี้โกหกเหมือนเด็กเลี้ยงแกะ ส่วนคำว่าลูกไก่ เป็นการล้อจากชื่อเล่นว่า โดยผลงานไม่เด่นชัด ไม่ใช่ ไก่โต้ง เป็นเพียง ลูกไก่ [24]
- “ไอเดียกระฉอก” เป็นการเปรียบเทียบการเสนอความคิดหลายเรื่องที่ไม่ผ่านความเห็นชอบหรือข้อสรุปจากการประชุม นอกจากนี้ เมื่อมีการทักท้วงจากผู้รู้ว่า เป็นเรื่องที่ไม่สามารถปฏิบัติได้ กลับปฏิเสธว่าไม่ใช่ความคิดของตน เหมือนน้ำที่กระฉอกไปกระฉอกมา หาอะไรแน่นอนไม่ได้ สุดท้ายผลงานไม่เป็นไปตามเป้า [25]
- “หยากไย่” เป็นการเปรียบเทียบว่า ไม่มีผลงานชัดเจน เงียบเชียบ แต่ยังชักใย เกาะติดกับฝ่ายรัฐบาลได้ทุกยุค เปรียบเหมือนหยากไย่ ที่เกาะอยู่ในบ้านเรือน ที่ไม่มีประโยชน์รอวันถูกปัดกวาดทิ้ง [26]

ความเห็นของสื่อมวลชนเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักการเมืองในเรื่องต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น เป็นการนำเสนอภาพการทำงานของนักการเมืองที่มีโอกาสในการบริหารประเทศ เป็นเพียงมุมมองในด้านใดด้านหนึ่ง นักการเมืองมีทั้งด้านดีและด้านลบเช่นเดียวกับคนทั่วไป เพียงแต่การเสนอตัวเพื่อเป็นตัวแทนของประชาชนย่อมอยู่ในที่สว่าง เรามองเห็นนักการเมืองได้ทุกแง่มุม นอกจากนี้แล้ว นักการเมืองเป็นบุคคลสาธารณะที่ประชาชนสามารถวิพากษ์วิจารณ์และตรวจสอบการทำงานได้ ในที่สุด

ประชาชนจะเป็นผู้พิจารณาพฤติกรรมของนักการเมืองผ่านการเลือกตั้ง ทั้งในการสนับสนุนให้ทำหน้าที่ต่อไป หรือการไม่ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การทำงานของนักการเมืองในสภาผู้แทนราษฎรจึงเป็นอีกภาพหนึ่งที่สะท้อนคุณภาพของนักการเมืองที่ได้รับความไว้วางใจจากประชาชนผ่านการเลือกตั้ง ขอยกตัวอย่างภาพรวมที่สื่อมวลชนมองภาพของรัฐสภาในปี พ.ศ. 2563 โดยชี้ให้เห็นในหลายเรื่องกล่าวคือ [27]

- “สภาผู้แทนราษฎร : ปลวกจมปลัก” เป็นการเปรียบเทียบกับ “ปลวก” ซึ่งเป็นสัตว์ที่มีการแบ่งงานกันทำเพื่อความอยู่รอด สำหรับ ส.ส. ทำงานคล้ายปลวกเพื่อความอยู่รอดของตัวเอง ใช้สภาเป็นเครื่องมือเพื่อชิงอำนาจ และทำลายล้างฝ่ายตรงกันข้าม ยิ่งนานวันยิ่งจมปลักกับการทำงานแบบเดิม ไม่ได้ใช้สภาเพื่อประโยชน์ในการระดมสมองและแก้ไขปัญหาให้ประชาชน หนำซ้ำตลอดปีมานี้ การประชุมสภาล่มหลายครั้ง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ส.ส. ชุดนี้ ไม่ให้ความสำคัญกับการประชุมสภา ทั้งที่เป็นหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญเช่นนี้ ส.ส. ในฐานะคนทำงาน จึงเปรียบเป็นปลวกที่จมปลักไม่พัฒนา และจะยิ่งกัดกินหลักการของประชาธิปไตยให้ผุกร่อนเข้าไปทุกที
- “วุฒิสภา : สภาปรสิต” เป็นการเปรียบเทียบ “ปรสิต” ซึ่งในทางวิทยาศาสตร์หมายถึง สิ่งมีชีวิตที่อาศัยผู้อื่นหรือเซลล์ชนิดอื่นเป็นที่พักอาศัยและแหล่งอาหาร บางครั้งทำร้ายสิ่งมีชีวิตที่ใช้ประโยชน์นั้นหรือเซลล์ภายใน จนเจ็บป่วยหรือถึงกับเสียชีวิต วุฒิสภาชุดนี้มีสภาพไม่ต่างกับปรสิตที่อาศัยอยู่ในรัฐสภา นอกจากไม่มีผลงานที่เห็นด้วยตาเปล่าเหมือนปรสิตแล้ว ยังนำมาซึ่งพิษภัยของฝ่ายนิติบัญญัติ โดยเฉพาะการพยายามใช้เงื่อนไขในรัฐธรรมนูญมาเป็นข้ออ้างเพื่อชะลอการแก้ไขรัฐธรรมนูญ จนทำให้เกิดการตั้งคณะกรรมาธิการรัฐสภาพิจารณาก่อนรับหลักการ ไปจนถึงการลงชื่อเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยอำนาจของรัฐสภาในการแก้ไขรัฐธรรมนูญ
- “วาทะแห่งปี: มันคือแป้ง” เป็นการเปรียบเทียบจากคำชี้แจงของรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เกี่ยวกับกรณีที่ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจ

ปราบปรามยาเสพติดของรัฐนิวเซาท์เวลส์จับกุมเรื่องเฮโรอีน 3.2 กิโลกรัม ว่า มันคือแป้ง การถูกดำเนินคดีดังกล่าวเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับลักษณะต้องห้ามในการดำรงตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญ จนนำมาสู่การอภิปรายไม่ไว้วางใจ และสื่อต่างประเทศได้เปิดเผยข้อมูลการจับกุมในอดีต

- “คนดีศรีสภา: ยกเลิกตำแหน่งนี้ถาวร” เป็นเวลาหลายปีแล้วที่สื่อมวลชนประจำรัฐสภาไม่ได้มอบตำแหน่งคนดีศรีสภาให้กับสมาชิกรัฐสภา เนื่องจากความขัดแย้งทางการเมืองและปัญหาเศรษฐกิจ ไม่ปรากฏว่ามีสมาชิกรัฐสภาคนใดที่จะเป็นแบบตัวอย่างที่ดีในการทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ ดังนั้น สื่อมวลชนประจำรัฐสภาจึงมีความเห็นร่วมกันว่า สมควรยกเลิกตำแหน่งนี้เป็นการถาวร จนกว่าในอนาคตจะมีสมาชิกรัฐสภาที่มีความประพฤติที่เหมาะสม

อย่างไรก็ตาม พฤติกรรมของนักการเมืองที่มีปัญหา อาจถูกตรวจสอบจากระบบควบคุมการทำหน้าที่ของนักการเมือง ซึ่งเป็นมาตรฐานของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง มีตัวอย่างการตรวจสอบพฤติกรรมของนักการเมือง อาทิเช่น

- คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ได้พิจารณาไต่สวนข้อเท็จจริงกรณีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบุกรุกพื้นที่ป่าสงวนในเขตจังหวัดราชบุรี อันเป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ส่วนตัวและส่วนรวม ต่อมามีการยื่นเรื่องต่อศาลฎีกาเป็นกรณีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง และเมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2564 ศาลฎีกามีคำสั่งให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลฎีกาจะมีคำพิพากษาในคดีดังกล่าว [28]
- คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ได้พิจารณาสั่งฟ้องกรณีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุจริตเงินจัดสรรงบประมาณก่อสร้างสนามฟุตซอลโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาต่างๆ ของจังหวัดนครราชสีมา เสนอสำนวนให้อัยการสูงสุดพิจารณา

ยื่นฟ้องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง [29]

- เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน พ.ศ. 2564 คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ได้พิจารณาชี้มูลกรณีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวน 4 คน เสียบบัตรแทนกัน ในการลงมติร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2563 เมื่อวันที่ 10 มกราคม พ.ศ. 2563 ซึ่งเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 172 และเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ตามมาตรา 226 ประกอบมาตรา 235 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 [30]

ความประพฤติของนักการเมืองในด้านลบเป็นสิ่งที่ยอมรับได้ยาก ประชาชนจะไม่พอใจในการกระทำของนักการเมือง สื่อมวลชนจะนำมาเป็นประเด็นในการติดตามรายละเอียด และกดดันให้ระบบการเมืองหาทางออกตามวิถีทางการเมือง เพื่อให้มีการแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้น เช่น การเสนอเรื่องที่กลไกของรัฐสภาทำการสอบสวนผ่านคณะกรรมาธิการของรัฐสภา, การเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจ, การยื่นเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กรณีที่มีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง โดยเสนอเรื่องต่อศาลฎีกาเพื่อวินิจฉัยให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เป็นต้น หลักการต่างๆ นี้ เกิดขึ้นด้วยความตั้งใจในการยกร่างรัฐธรรมนูญโดยชี้ประเด็นมาที่นักการเมือง เน้นการป้องกันไม่ให้นักการเมืองทุจริต กำหนดแนวทางในการลงโทษนักการเมืองทุจริต โดยเขียนไว้อย่างเข้มข้นและมีบทลงโทษที่รุนแรงถึงขั้นให้เล่นการเมืองตลอดชีวิต ซึ่งต่อมามีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 เมื่อวันที่ 6 เมษายน 2560 เป็นรัฐธรรมนูญที่ได้รับฉายาว่า “รัฐธรรมนูญฉบับปราบโกง” [31]

นอกจากนี้แล้ว รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 กำหนดให้มีมาตรการตรวจสอบทรัพย์สินของนักการเมือง โดยกำหนดมีนักการเมืองจะต้องแสดงบัญชีทรัพย์สินเพื่อควบคุมและป้องกันการทุจริตในการแสวงหาผลประโยชน์จากตำแหน่งหน้าที่ทางการเมือง มีการตรวจสอบการแสดงบัญชีทรัพย์สินในขณะเข้ารับตำแหน่งทางการเมืองและภายหลังออกจากตำแหน่ง หากคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตรวจพบว่า มีความผิดปกติของบัญชีทรัพย์สินที่แสดงไว้ จะมีการไต่สวนข้อเท็จจริงและนำคดีขึ้นสู่การพิจารณาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อวินิจฉัยให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และถ้ามีการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ทำให้ไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ ตลอดไป [32]

มาตรการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินดังกล่าวนี้ เป็นวิธีการหนึ่งส่งผลในการตรวจสอบพฤติกรรมของนักการเมือง มีนักการเมืองจำนวนมากมีความบกพร่องเกี่ยวกับเอกสารรายการทรัพย์สิน หรือมีการปกปิดวิธีการได้มาซึ่งทรัพย์สิน เมื่อมีการตรวจพบข้อพิรุธต่างๆ จากบัญชีทรัพย์สิน จึงมีการดำเนินคดีนักการเมืองอันเป็นผลมาจากความไม่สุจริตในการแสดงบัญชีทรัพย์สิน ดังจะเห็นได้จากข้อมูลที่มีการรวบรวมการดำเนินคดีเรื่องนี้ในปี พ.ศ. 2562 ระหว่างเดือนมกราคม 2562 ถึงเดือนธันวาคม 2562 มีการดำเนินคดีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจำนวน 117 คน

ในเรื่องเหล่านี้นั้น ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้พิพากษาให้มีความผิดกรณีจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ จำนวน 73 คดี และจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด มีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้น จำนวน 44 คดี [33]

อย่างไรก็ตาม ประชาชนมีความคาดหวังในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เพื่อเลือกนักการเมืองให้เข้าไปทำหน้าที่ต่างๆ ทางการเมืองเพื่อเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม ประชาชนอยากเห็นนักการเมืองที่ดีและมีคุณภาพ ตลอดจนต้องการเห็นภาพของนักการเมืองที่สามารถไว้วางใจได้ เมื่อเป็นเช่นนี้ มีคำถามที่น่าสนใจว่า นักการเมืองควรมีคุณลักษณะอย่างไร จะช่วยให้เราสามารถเลือกนักการเมืองมาทำหน้าที่ได้ถูกต้องและเหมาะสม ในประเด็นการตอบคำถามในเรื่องนี้ มีผลงานนักวิชาการเช่น Max Weber ได้ให้คำตอบเรื่องนี้ไว้ในการบรรยายเรื่อง “Politics as a Vocation” (การยึดมั่นในอาชีพการเมือง) โดยกล่าวถึงการมีอาชีพทางการเมืองซึ่งเกี่ยวข้องกับความรู้สึกเรื่องของอำนาจ การมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น สิ่งที่นักการเมืองต้องเผชิญตลอดเวลา ได้แก่ การปฏิบัติต่ออำนาจอย่างยุติธรรม อันหมายถึงการมีความยุติธรรมต่อความรับผิดชอบที่มาพร้อมกับอำนาจที่มี [34]

สำหรับคุณลักษณะที่มีความสำคัญและชี้ขาดสำหรับความเป็นนักการเมืองอาชีพนั้น เป็นเรื่องที่ช่วยให้เข้าใจถึงลักษณะของมนุษย์แบบไหนจึงจะมีสิทธิ์เป็นนักการเมืองอาชีพ ซึ่ง Max Weber ได้ให้ความเห็นในเรื่องนี้ไว้ 3 ประการ กล่าวคือ [35]

- นักการเมืองต้องมีความคลั่งไคล้ใจรัก (passion) เป็นเรื่องการมุ่งมั่นทำงานที่อยู่ตรงหน้า เป็นการดื่มด่ำอุทิศตัวต่อเป้าหมายเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ
- นักการเมืองต้องสำนึกเรื่องความรับผิดชอบ (sense of responsibility) เป็นเรื่องที่ต้องรับผิดชอบต่อเป้าหมายในการทำงานเพื่อส่วนรวม
- นักการเมืองต้องมีความสามารถในการอ่านเกมขาด (sense of proportion) เป็นการยอมรับสภาพต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่การงานทางการเมือง จะต้องปล่อยให้ความเป็นจริงสอดแทรกเข้ามาในชีวิต โดยการรักษาความสงบภายในและอารมณ์ที่เยือกเย็น ซึ่งทำให้มีระยะห่างจากคนและสิ่งของ (habit of distance) ในทุกวันและทุกชั่วโมง นักการเมืองจะต้องเผชิญกับภารกิจในการเอาชนะตัวเองจากศัตรูตัวเล็กๆ และเป็นศัตรูที่มีความเป็น

มนุษย์ ได้แก่ ความทะนงตน (vanity) ซึ่งจะต้องมีระยะห่างจากตนเอง เพื่อมีสำนึกในการรักษาอุดมคติในการทำงานเพื่อประชาชน

ความเห็นของ Max Weber ดังกล่าวนี้ เป็นการตอบคำถามคุณลักษณะของคนที่เหมาะสมจะยึดอาชีพทางการเมือง โดยถือว่า คนที่จะเลือกอาชีพทางการเมืองควรมีคุณลักษณะทั้งสามประการข้างต้น เพื่อเผชิญหน้ากับ “การเมืองที่มีอำนาจบังคับ” (power politics) ซึ่งเป็นธรรมชาติทางการเมืองที่นักการเมืองมีความเพลิดเพลินไปกับอำนาจเพื่อตัวเอง มากกว่าจะเป็นไปเพื่อเป้าหมายของส่วนรวม ดังนั้น จึงไม่มีอะไรบิดเบือนทำลายพลังทางการเมืองได้มากเท่ากับการที่ผู้ดีใหม่เดินกร่างไปทั่ว โอ้อวดอำนาจของตน สำราญต่อเกียรติยศที่สะท้อนออกมาจากการมีอำนาจด้วยท่าทีอวดดี และเป็นเพียงแค่ “นักการเมืองที่มีอำนาจบังคับ” (power politician) ซึ่งเป็นการบูชาอำนาจเพื่อประโยชน์แห่งอำนาจ [36]

ข้อคิดที่ Max Weber ได้ชี้จุดอ่อนของนักการเมืองที่ติดกับดักของอำนาจทางการเมือง เป็นการทำตัวเหนือคนอื่น มีพฤติกรรมมัวเมาในอำนาจที่ข่มขืนใจผู้อื่นให้ตกอยู่ใต้อำนาจของตน ธรรมชาติของการมีอาชีพเป็นนักการเมืองที่เกี่ยวข้องอยู่กับอำนาจดังกล่าวนี้ มีคำเตือนจาก John Emerich Edward Dalberg-Acton (จอห์น เอเมอริช เอดเวิร์ด ดัลเบิร์ก-แอกตัน) ซึ่งรู้จักกันดีในชื่อของ “Lord Acton” (ลอร์ดแอกตัน) โดยได้เขียนจดหมายถึง Bishop Mandell Creighton เมื่อวันที่ 5 เมษายน พ.ศ. 2430 (ค.ศ. 1887) มีข้อความเกี่ยวกับการมีอำนาจทางการเมือง ตัวอย่างประโยคสำคัญในประเด็นนี้ว่า

> “Power tends to corrupt, and absolute power corrupts absolutely. Great men are almost always bad men….. There is no worse heresy than that the office sanctifies the holder of it.”
>
> “อำนาจ มีแนวโน้มที่จะนำไปสู่การฉ้อฉล และอำนาจที่สมบูรณ์ นำไปสู่การฉ้อฉลอย่างสมบูรณ์ คนที่มีอำนาจยิ่งใหญ่ของโลกเกือบทั้งหมดมักเป็นคนเลว ไม่

มีคำอธิบาย เพราะว่า คนเรายิ่งมีอำนาจมากเท่าใด ย่อมมีโอกาสทำชั่วได้มากขึ้นเท่านั้น” [37]

ข้อคิดจาก Lord Acton ที่ได้กล่าวไว้นี้ เป็นการเตือนถึงการใช้อำนาจของนักการเมือง หากปล่อยให้นักการเมืองมีอำนาจมากเกินไป จะเป็นการเปิดโอกาสให้มีการทุจริต ตลอดจนแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมในการทำหน้าที่ของตัวแทนประชาชน ซึ่งโดยทั่วไปแล้ว สังคมได้ยอมรับอำนาจทางการเมือง ยกย่องนักการเมืองให้เหนือกว่าคนทั่วไป นักการเมืองควรทำตัวให้เหมาะสมเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม ประชาชนจะภูมิใจที่ลงคะแนนเลือกเข้ามาทำหน้าที่ นักการเมืองมีบทบาทเกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจทั้งที่เป็นทางการตามตำแหน่งหน้าที่และการแสดงออกอย่างไม่เป็นทางการ มีความจำเป็นต้องเพิ่มความระมัดระวังในฐานะที่เป็นบุคคลสาธารณะ ขอยกตัวอย่างบางเรื่อง อาทิเช่น

- บริษัทสายการบินทำหนังสือถึงประธานสภาผู้แทนราษฎร กรณีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 113 คน ค้างชำระเงินค่าตั๋วเครื่องบิน จำนวน 3,522,419.53 บาท อันเนื่องมาจากการจองตั๋วเครื่องบินแล้วไม่ยอมเดินทาง ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2555 ถึงปี พ.ศ. 2556 ซึ่งถือว่า เป็นหนี้ส่วนบุคคล สภาผู้แทนราษฎรไม่สามารถทวงหนี้ดังกล่าวให้สายการบินได้ [38]
- คณะกรรมการสอบสวนของพรรคพลังประชารัฐมีมติให้ปลดผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงยุติธรรม กรณีส่งลูกน้องไปเรียนแทนและสอบวิชาภาษาอังกฤษ ระดับปริญญาเอก ซึ่งมีข้อมูลจากสถาบันการศึกษาตัดสิทธิ์ในการเรียนวิชาดังกล่าวแล้ว ต่อมา ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงยุติธรรมได้ยื่นใบลาออกจากตำแหน่งทางการเมืองทุกตำแหน่ง [39]
- สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรดูภาพโป๊ในระหว่างที่มีการประชุมสภาผู้แทนราษฎร เพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 วาระ 2 ซึ่งเป็นการกระทำที่อยู่ในห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎร มีคำอธิบายจากประธานสภาผู้แทนราษฎรว่า

กรณีดังกล่าว ทำได้แค่เพียงตักเตือน ไม่สามารถตั้งคณะกรรมการสอบได้ เพราะเป็นเรื่องส่วนบุคคล และการนั่งดูภาพอะไรก็ตาม ไม่ได้ขัดต่อระเบียบการปฏิบัติตนในห้องประชุม อีกทั้งยังไม่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนอื่นมาร้องเรียนในเรื่องนี้ แต่หากมีบุคคลมาร้องเรียน ก็ต้องพิจารณาว่าเข้าข่ายขัดจริยธรรม ส.ส. หรือไม่ [40]

- เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2563 ศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณากรณีประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งความเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฝ่ายค้านจำนวน 57 คน ว่า มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแสดงพฤติกรรมและใช้วาจาไม่เหมาะสมกับรองผู้กำกับการป้องกันและปราบปราม ในระหว่างไปตรวจงานในพื้นที่จังหวัดภูเก็ต โดยศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยว่า กรณีนี้ยังไม่เข้าข่ายเป็นการใช้อำนาจหน้าที่ ส.ส. ด้วยการใช้สถานะหรือเข้าไปก้าวก่าย แทรกแซงหรือการปฏิบัติราชการของข้าราชการ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 185 (1) จนเป็นเหตุให้สมาชิกภาพความเป็น ส.ส. สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 101 (7) [41]

อย่างไรก็ตาม เราควรทำความเข้าใจนักการเมืองจากสภาพความเป็นจริง มีแนวคิดจากประธานรัฐสภาของไทย “อุทัย พิมพ์ใจชน” ได้เสนอมุมมองที่ชัดเจนว่า “ส.ส. คือ เงาสะท้อนของประชาชน” แสดงถึงการมองความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองกับประชาชน ทำให้เราเห็นความเป็นจริงจากพื้นที่เลือกตั้งและมีความเข้าใจนักการเมืองไทยที่ได้รับเลือกตั้ง ดังตัวอย่างจากการอธิบายในเรื่องนี้ว่า

> “ทุกวันนี้มีคนอยากจะให้เลือกตั้งบ้าง ไม่อยากให้เลือกตั้งบ้าง คนที่ไม่อยากให้เลือกตั้งมองว่า เวลามีสภาผู้แทนฯ คนที่เข้าไปส่วนใหญ่จะเข้าไปหาผลประโยชน์ เป็นคนเลว โกงชาติ หรือไม่มีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะเข้ามาทำหน้าที่ และถ้ามี ส.ส. ที่เลือกตั้งเข้าไป ก็มีแต่นักการเมืองที่ทะเลาะด่ากัน ฉะนั้น คนส่วนหนึ่งจึงมองว่า จะมีนักการเมืองไปทำไม ในเมื่อสามารถเลือกคนดีกันเองเข้าไปได้ ดีกว่าให้ชาวบ้านเลือกเข้าไป ผมอยู่จนเข้าใจว่าสภาผู้แทนราษฎร คือเงาสะท้อนของประชาชน ยกตัวอย่างในต่างจังหวัด เขต

ที่มีการซื้อเสียง หลายคนประณามว่าเอาเงินไปฟาดหัวประชาชน ส่วนชาวบ้านก็เห็นแก่เล็กแก่น้อย แต่ส่วนตัวมองว่า นี่คือเงาสะท้อนสำคัญ ที่จะสะท้อนถึงสภาพเศรษฐกิจในท้องถิ่นนั้นๆ ทำให้นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีที่ดูแลเศรษฐกิจ ต้องลงไปพิจารณาถึงปัญหาว่าเหตุใดคนในพื้นที่เหล่านั้นยังมีปัญหายากจน เพราะในทางกลับกันประชาชนในเขตเมืองที่เจริญแล้วหรือว่ามีการศึกษาสูงไม่มีทางที่จะขายเสียง" [42]

ความเห็นของ "อุทัย พิมพ์ใจชน" ดังกล่าวมานี้ ช่วยให้เราเข้าใจถึงที่มาของนักการเมืองที่ได้รับเลือกตั้งจากประชาชน มีความเป็นตัวแทนของประชาชน ซึ่งนักการเมืองได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งจากของประชาชน การมีตำแหน่งทางการเมืองเป็นเรื่องที่ระบบการเมืองกำหนดจากพื้นฐานความไว้วางใจที่ประชาชนมอบให้ อาจกล่าวได้ว่า ประชาชนเป็นอย่างไร นักการเมืองย่อมเป็นเช่นนั้น เป็นความผูกพันที่ขยายภาพนักการเมืองที่ชัดเจนได้ในระดับหนึ่ง

สำหรับการศึกษาเรื่องของนักการเมืองจากแง่มุมของนักวิชาการนั้น เป็นการมองทางทฤษฎีที่ใช้แนวคิดทางสังคมวิทยาและรัฐศาสตร์ โดยให้ความสนใจพฤติกรรมในการอยู่ร่วมกันของมนุษย์มาเป็นประเด็นในการเข้าถึงความนักการเมือง เราได้อ่านแนวคิดของ Aristotle (อริสโตเติล) ที่นำเสนอไว้ในหนังสือชื่อ "Politics" ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับ "Polis" มีความหมายโดยรวมว่า "ประชาคมทางการเมือง" Aristotle ได้กล่าวถึงความจำเป็นที่มนุษย์มารวมตัวกันเป็นครอบครัวและชุมชนเพื่อความอยู่รอด การที่มนุษย์มีเหตุผล จึงเป็น "สัตว์สังคม" (social animal) ยิ่งกว่าผึ้งหรือสัตว์อื่นใดที่อยู่รวมกันเป็นฝูง มีการจัดระเบียบที่ซับซ้อนในการอยู่ร่วมกันตั้งแต่ระดับครอบครัว หมู่บ้านและรวมตัวเป็นรัฐหรือ Polis ในที่สุด การเป็น Polis เป็นเครื่องแสดงสูงสุดของคนในฐานะที่เป็นสัตว์สังคม มนุษย์โดยธรรมชาติแล้วเป็น "สัตว์การเมือง" (Man is by nature a political animal) [43]

เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว นักการเมืองจึงเป็นผู้เกี่ยวข้องกับการเมือง ขณะที่การเมืองเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่างๆ ของนักการเมือง นักวิชาการส่วนใหญ่มีความเห็นที่หลากหลายในสิ่งที่เกิดขึ้นจากการทำหน้าที่ของนักการเมือง โดยชี้ให้เห็นจากความหมายของคำว่า “การเมือง” กล่าวคือ [44]

- “Politics as the study of conflict resolution” การเมืองเป็นเรื่องเกี่ยวกับการแก้ไขความขัดแย้ง เป็นการอธิบายถึงบทบาทของนักการเมืองในการแก้ไขปัญหาของบ้านเมือง ความขัดแย้งต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม เป็นงานของนักการเมืองในการแสวงหาวิธีการที่ได้รับความเห็นพ้องต้องกันหรือความเห็นจากคนส่วนใหญ่ในการกำหนดแนวทางเพื่อจัดการปัญหานั้น
- “Politics as the study of power” การเมืองเป็นเรื่องเกี่ยวกับการใช้อำนาจ เป็นการอธิบายถึงบทบาทของนักการเมืองที่ใช้อำนาจทางการเมืองในการกำหนดนโยบายประเทศ ตลอดจนการเป็นฝ่ายบริหารที่มีอำนาจทางการเมืองในการตัดสินใจเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการประชาชน
- “Politics as the study of Political activity” การเมืองเป็นเรื่องเกี่ยวกับกิจกรรมที่นักการเมืองได้ดำเนินการในเรื่องต่างๆ ตามอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่

นอกจากนี้ มีชัดเจนจากความเห็นของนักวิชาการที่ระบุถึงสิ่งที่เกิดขึ้นจากบทบาทของนักการเมืองในการทำงานผ่านความหมายของคำว่า “การเมือง” กล่าวคือ [45]

- “Politics is who gets what, when, how.” เป็นความเห็นของ Harold Lasswell ที่สะท้อนถึงการที่นักการเมืองได้มาซึ่งอำนาจ เพื่อจะตัดสินใจว่าใครจะได้อะไร เมื่อใดและอย่างไร นักการเมืองจึงเกี่ยวกับการตัดสินใจในการแบ่งทรัพยากรของสังคมส่วนรวม
- “Politics is the authoritative allocation of values.” เป็นความเห็นของ David Easton ที่สะท้อนอำนาจของนักการเมืองในการจัดสรรผลประโยชน์ต่างๆ ที่มีคุณค่าให้แก่ประชาชนอย่างเป็นธรรม

- “Politics is the art of the possible.” เป็นการสรุปที่แหลมคมจาก R. A. Butler ที่เน้นความสามารถของนักการเมืองในการใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ในการทำงานการเมืองให้ประสบความสำเร็จ โดยมองว่า เป็นศิลปะแห่งความเป็นไปได้จากเรื่องที่นักการเมืองต้องทำให้เกิดขึ้น
- “Politics is the science and art of government.” เป็นความเห็นของ Stephen D. Tansey ที่มองว่า การเมืองเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ของการปกครองบ้านเมือง นักการเมืองมีหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาของบ้านเมืองด้วยความรู้ความสามารถและมีปฏิภาณไหวพริบเพื่อเอาชนะปัญหาต่างๆ

ความคิดเห็นทั้งหลายที่นักวิชาการได้มองภาพของนักการเมืองดังกล่าวมานี้ อาจกล่าวได้ว่า เป็นการอธิบายถึงความสำคัญของนักการเมืองที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางการเมืองและการทำหน้าที่ในทางการเมือง เป็นการพิจารณาจากระบบการเมือง สถาบันทางการเมือง และการทำหน้าที่ทางการเมืองเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของส่วนรวม ตลอดจนการทำหน้าที่ในฐานะของฝ่ายบริหารเพื่อกำหนดนโยบายสาธารณะและการนำนโยบายไปปฏิบัติในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากภาพรวมของความเป็นนักการเมืองที่คนทั่วไปมีความเข้าใจกันเป็นอย่างดีอยู่แล้ว เราจะเห็นความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองกับประชาชนในเรื่องต่างๆ เป็นมุมมองที่กำหนดภาพลักษณ์และหน้าที่ของนักการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพิจารณาจากเหตุการณ์ของการเมืองไทย สามารถสะท้อนลักษณะทั่วไปของนักการเมืองไทยรวม 5 ประการ กล่าวคือ

- นักการเมือง คือ ผู้นำเสนอนโยบายสาธารณะ เป็นบทบาทของนักการเมืองในการเปลี่ยนแปลงสภาพความเป็นอยู่ของประชาชน ผ่านแนวคิดต่างๆ ที่มุ่งแก้ไขปัญหาที่ประชาชนเผชิญอยู่ เป็นการสร้างความหวังและการมีอนาคตที่แตกต่างจากเดิม โดยชี้ให้เห็นความเป็นจริงที่เกิดขึ้นและแนวทางใหม่ที่เป็นไปได้ เช่น การกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำวันละ 400 บาท, การกำหนดเงินเดือนจากวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นเงินเดือนละ 20,000.บาท, การขุดคลองไทยเพื่อเชื่อมทะเลระหว่างอ่าวไทยกับทะเลอัน

ดามัน, การเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นต้น แม้ว่าเรื่องที่เสนอยังไม่เกิดขึ้น แต่เป็นการจุดประกายความฝันให้ประชาชนได้คิดและนักการเมืองจะต้องหาวิธีการต่างๆ เพื่อทำให้เกิดขึ้นต่อไป

- นักการเมือง คือ ผู้ใช้อำนาจทางการเมือง เป็นบทบาทที่สังคมมอบให้นักการเมืองมีอำนาจการเมืองผ่านสถาบันทางการเมือง ได้แก่ การเสนอกฎหมายและการตรวจสอบรัฐบาลตามระบบของรัฐสภา การจัดตั้งรัฐบาลเพื่อบริหารประเทศ เป็นต้น นักการเมืองจึงเป็นบุคคลในระดับพิเศษของสังคมที่มีโอกาสทำงานแทนประชาชน นักการเมืองมีอำนาจทั้งที่เป็นทางการและมีอำนาจแฝงที่ทำให้มีอิทธิพลเหนือคนทั่วไป นอกจากนี้นักการเมืองสามารถกล่าวอ้างว่า เป็นการใช้อำนาจการเมืองในนามของประชาชน เช่น คณะรัฐมนตรีมีมติให้ประชาชนขึ้นรถเมล์ฟรี, คณะรัฐมนตรีมีมติย้ายอธิบดีตามที่รัฐมนตรีนำเสนอ, สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรลงชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่, สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอญัตติด่วนให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณามาตรการและแนวทางแก้ไขปัญหาผลกระทบที่เกิดจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ระลอกที่ 3 เป็นต้น การทำหน้าที่ทางการเมืองของรัฐสภาและรัฐบาลนั้นเป็นการใช้อำนาจทางการเมืองเพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์
- นักการเมือง คือ ปัญหาของการเมือง เป็นภาพด้านลบของการเมืองที่ปรากฏในสายตาของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องความประพฤติของนักการเมือง ประชาชนต่างมีความคาดหวังว่า การเลือกตั้งควรจะได้คนดีเข้าสภาหรือได้นักการเมืองที่ดีมาบริหารประเทศ เมื่อผ่านการเลือกตั้งแล้ว ประชาชนรู้สึกผิดหวังจากการแย่งชิงตำแหน่งทางการเมือง แสดงตัวข่มผู้อื่นใช้อำนาจบาตรใหญ่ มีการทุจริตหลากหลายรูปแบบ ตลอดจนมองข้ามความคิดเห็นของประชาชน ความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้นจากพฤติกรรมของนักการเมือง เป็นการบ่อนทำลายความศรัทธาที่ประชาชนมีต่อนักการเมือง เช่น การใช้วาจาไม่เหมาะสมในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร, การทุจริตจากการมีส่วนร่วมในงบประมาณแผ่นดินผ่านผู้รับเหมาหรือผู้ประมูลงาน, การแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวจากการทำหน้าที่ทางการเมือง, ไม่ให้ความสำคัญในการทำงานโดยขาดประชุม

สภาผู้แทนราษฎร, ใช้อภิสิทธิ์ในเรื่องต่างๆ เป็นการเอาเปรียบผู้อื่น เป็นต้น สิ่งที่นักการเมืองประพฤติตัวไม่เหมาะสมในการทำหน้าที่และแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวได้กลายเป็นปัญหาการเมืองที่เริ่มมาจากนักการเมืองในอดีตที่ผ่านมามีการยึดอำนาจการปกครองประเทศไทยด้วยการอ้างพฤติกรรมของนักการเมือง

- นักการเมือง คือ เงาสะท้อนของประชาชน การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนักการเมืองเป็นการตัดสินใจของประชาชนจากความผูกพันระหว่างกัน ความนิยมชื่นชอบนักการเมืองมาจากคนที่มีความสนใจในเรื่องเดียวกัน เมื่อเรามองเห็นสิ่งที่นักการเมืองทำ เราจะสนใจที่มาของนักการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากพื้นที่เลือกตั้งหรือคะแนนนิยมของนักการเมืองมาจากกลุ่มผลประโยชน์กลุ่มใด เช่น การหาเสียงเลือกตั้งด้วยการสนับสนุนให้เปิดบ่อนการพนันแบบเสรี เป็นการขอคะแนนเสียงจากคนที่ชอบเล่นการพนัน การที่เจ้าของบ่อนการพนันได้รับเลือกตั้ง ย่อมสะท้อนคะแนนเสียงที่มาจากคนชอบเล่นการพนัน เป็นต้น อย่างไรก็ตาม นักการเมืองที่ได้รับเลือกตั้งมาจากคะแนนเสียงที่หลากหลายจากหลายกลุ่มผลประโยชน์ การกระทำในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่นักการเมืองเลือกที่นำเสนอย่อมมาจากกลุ่มผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้อง ทำให้คนทั่วไปได้มองเห็นเบื้องหลังของนักการเมืองได้ชัดเจนมากขึ้น
- นักการเมือง คือ คนที่มีประชาชนอยู่ในหัวใจ เป็นความสัมพันธ์จากการเริ่มต้นของนักการเมืองด้วยการหาเสียงเลือกตั้ง เป็นการขอความไว้วางใจจากประชาชนผ่านการเลือกตั้ง ความคิดเห็นของประชาชนเป็นสิ่งที่นักการเมืองให้ความสนใจ การได้รับเลือกตั้งหรือไม่ขึ้นอยู่ในเรื่องที่ว่าประชาชนรู้สึกอย่างไรกับนักการเมือง ดังนั้น นักการเมืองจะทุ่มเททุกอย่างเพื่อให้ประชาชนมีความพึงพอใจ โดยคาดหวังว่า จะส่งผลให้ได้รับคะแนนนิยม ประชาชนย่อมมีฐานะเป็น “คนสำคัญ” ที่นักการเมืองจะต้องรับฟังความคิดเห็นและอาสาทำงานตามความต้องการของประชาชน เช่น การเสนอญัตติด่วนในการช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 เป็นต้น มุมมองของนักการเมืองในการทำเรื่องใด

ย่อมนึกถึงประชาชนเป็นหลัก คิดถึงผลกระทบเกิดขึ้นและห่วงใยความรู้สึกของประชาชน

ลักษณะทั่วไปของนักการเมืองทั้งห้าประการข้างต้นนี้ ช่วยให้เรามีความเข้าใจนักการเมืองในระดับหนึ่ง โดยการมองนักการเมืองในโลกแห่งความเป็นจริงที่มีบทบาทหน้าที่ตามระบบการเมืองของประเทศไทย ตลอดจนช่วยให้เราเข้าใจพฤติกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการเล่นการเมือง ไม่ว่าจะเป็นการแข่งขันกันในการหาเสียงเลือกตั้ง การรวมตัวเพื่อต่อรองตำแหน่งทางการเมือง การใช้เทคนิคทางการเมืองเพื่อเอาชนะกันทางการเมือง การกระทำผิดกฎหมายบ้านเมืองโดยมีเป้าหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจ และอื่นๆ อีกมากมายที่นักการเมืองไทยได้แสดงออก ขณะที่ประชาชนต่างจับตามองพฤติกรรมของนักการเมืองทั้งในสภาและนอกสภา

การฉายภาพของนักการเมืองดังกล่าวมานี้ เป็นเรื่องที่มีความจำเป็นในการกำหนดแนวคิดการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด เมื่อเรายึดโยงหลักการของระบบรัฐสภากับพื้นที่เลือกตั้งทั่วประเทศไทย ย่อมเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประชาชนและตัวแทนของประชาชนที่มาจากการเลือกตั้ง ซึ่งมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยในช่วงแรกนักการเมืองจะเป็นผู้อาสาทำงานการเมือง ต้องการได้รับโอกาสในการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ภายหลังได้เข้าไปทำงานทางการเมืองแล้ว ประชาชนต่างคาดหวังให้นักการเมืองทำหน้าที่เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในด้านต่างๆ

สำหรับการทบทวนแนวทางในการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดนั้น เป็นเรื่องที่ควรมีการหยิบยกกลับมาพิจารณาใหม่ โดยเป็นการพิจารณาภายใต้บริบทของการเมืองไทยที่มีกติกาใหม่ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 อันเป็นสภาพแวดล้อมใหม่ที่แตกต่างจากการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดในปี พ.ศ. 2556 หากมีการข้อเสนอให้มีการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดอีกครั้งหนึ่ง ย่อมมีรายละเอียดที่แตกต่างจากครั้งแรกที่ดำเนินการมา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การ

นำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาออกแบบโครงสร้างของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ซึ่งพวกเราต่างมีบทเรียนจากการใช้ชีวิตในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อโรคโควิด -19 มาแล้ว การติดต่อสื่อสารและการทำงานผ่านแพลตฟอร์มต่างๆ ได้ช่วยให้เกิดความสะดวก ระยะทางที่ห่างไกลทั่วประเทศไทย สามารถเชื่อมต่อกันได้ง่ายและรวดเร็ว

ดังนั้น การทบทวนแนวคิดในการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดอีกครั้งหนึ่ง จะเป็นจุดเปลี่ยนครั้งสำคัญที่รัฐสภาของไทยน่าจะได้ปรับเปลี่ยนแนวทางการบริหารกิจการรัฐสภาเพื่อเชื่อมต่อกับประชาชน ส่วนการออกแบบสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดในลักษณะใด ย่อมเป็นไปตามสถานการณ์ใหม่ของรัฐสภา แม้ว่าในช่วงระยะเวลาที่มีการเลือกตั้งใน ปี พ.ศ. 2562 สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 25 จะไม่ได้ทบทวนเรื่องนี้ แต่หลักการสำคัญของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดยังเป็นเรื่องใหม่ที่ท้าทายการทำงานของระบบรัฐสภา และเป็นโอกาสใหม่ของประชาชนในการเข้าถึงการทำงานของรัฐสภาต่อไป

บันทึก / Note

2. ความเป็นมาของการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

บ้านเมืองวันนี้

สภาไทย ใกล้จบ ครบวาระ

เป็นจังหวะ สะสาง สร้างกฎหมาย

เหล้าสุรา กัญชา น่าวุ่นวาย

เรื่องเลวร้าย ขายที่ดิน ทรัพย์สินไทย

เกิดอาเพศ เศรษฐกิจ คนผิดหวัง

ขาดพลัง สุดกังขา น่าสงสัย

คืนความสุข แต่ทุกข์ยาก มากกว่าใคร

ไม่ไว้ใจ ให้ทำงาน ของบ้านเมือง

เอกพร รักความสุข

2 พฤศจิกายน 2565

2.

จุดเปลี่ยนของการบริหารรัฐสภา

ในปี พ.ศ. 2543 มีรายงานการวิจัยอยู่สองเรื่องที่มีความสำคัญต่อการบริหารรัฐสภา กล่าวคือ รายงานวิจัยเรื่อง “สาระสำคัญและแนวทางการพัฒนาสภาผู้แทนราษฎรใน 10 ปี ข้างหน้า” เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารรัฐสภา โดยมีข้อค้นพบสำคัญที่เกี่ยวกับระบบรัฐสภาว่า สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีปัญหาเกี่ยวกับระบบสายการบังคับบัญชาที่ซับซ้อน ปัญหาการบริหารบุคลากร ปัญหาเกี่ยวกับระบบงานและปัญหาเกี่ยวกับระบบงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรไม่เพียงพอต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของสภาผู้แทนราษฎร

รายงานการวิจัยฉบับนี้ ได้เสนอแนวทางในการปรับปรุงสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรหลายประการ โดยให้มีการจัดตั้งหน่วยงานภายในเพื่อรองรับภารกิจต่างๆ จากปัญหาที่เกิดขึ้นในการบริหารงาน รวมถึงการศึกษาวิจัยถึงความจำเป็นและรูปแบบของการจัดตั้งสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรประจำภูมิภาค[1]

นอกจากนี้ในปีดังกล่าว สถาบันพระปกเกล้าได้เสนอรายงานผลการวิจัยเรื่อง “การปรับปรุงระบบงานของหน่วยงานในสังกัดรัฐสภา” เป็นการศึกษาเพื่อปรับปรุงโครงสร้างและระบบงานของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา อันจะนำไปสู่หน่วยงานที่ปฏิบัติภารกิจที่มีประสิทธิภาพ มีความรวดเร็วในการทำงาน มีความประหยัด กะทัดรัด บุคลากรปฏิบัติภารกิจได้อย่างรวดเร็วและคุ้มค่า

ผลการศึกษามีข้อค้นพบว่า สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาจำเป็นต้องปรับโครงสร้างและระบบงานตามภารกิจที่มีมากขึ้นตามบทบาทที่เปลี่ยนไปของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 เนื่องจากสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันไม่สามารถตอบสนองการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล รายงานการวิจัยของสถาบันพระปกเกล้าชิ้นนี้ ได้เสนอให้มีการปรับปรุงระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภาเสียใหม่ เพื่อให้ข้าราชการของรัฐสภาเป็นอิสระจากฝ่ายบริหารอย่างแท้จริง อันจะนำมาสู่การบริหารรัฐสภาที่มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล [2]

นับว่า ผลการวิจัยทั้งสองเรื่องดังกล่าวมานี้ ได้สะท้อนความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในการการบริหารหน่วยงานต่างๆ ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งอยู่ในสภาพที่รอการเปลี่ยนแปลงในแง่มุมต่างๆ แต่ปรากฏว่า ไม่มีการนำข้อเสนอจากการวิจัยทั้งสองเรื่องข้างต้นมาดำเนินการปรับปรุงการบริหารรัฐสภาให้ดีขึ้นตามที่มีการค้นพบ ทำให้การบริหารหน่วยงานของรัฐสภายังคงอยู่ในสภาพเดิมจนกระทั่งมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550

ต่อมาเมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน 2555 มีการเปลี่ยนแปลงการบริหารหน่วยงานของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดย “นายสมศักดิ์ เกียรติสุรนนท์” ประธานรัฐสภา ได้ลงนามในประกาศรัฐสภากำหนดให้มี “สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด” จำนวน 6 แห่ง ได้แก่ สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดขอนแก่น, สำนักงาน

รัฐสภาประจำจังหวัดชลบุรี, สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดเชียงราย, สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี และสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดอุบลราชธานี

นับว่า เป็นความเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญของการบริหารรัฐสภาในรอบ 80 ปีที่มีการปกครองในระบบรัฐสภาไทย โดยเป็นการปรับโครงสร้างหน่วยงานของรัฐสภา และสามารถตั้งหน่วยงานของรัฐสภาในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศได้เป็นครั้งแรก ซึ่งประธานรัฐสภาได้อธิบายถึงนโยบายหลักในการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด เพื่อให้เป็นสื่อกลางในการเชื่อมต่อกับประชาชน เป็นหน่วยงานของรัฐสภาที่ทำหน้าที่รับเรื่องร้องเรียนจากประชาชนโดยตรง และคอยประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ได้ทันท่วงที ดังปรากฏจากการกล่าวเปิดการสัมมนาเรื่อง “สำนักงานรัฐสภาจังหวัดกับการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วน” ณ จังหวัดขอนแก่น เมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2555 โดยมีข้อความตอนหนึ่งว่า

> “การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด จะเป็นการสะท้อนและเห็นถึงประชาธิปไตยอย่างแท้จริง เป็นจุดร้องเรียนให้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาบ้านเมือง พร้อมทั้งจะมีการผลักดันให้มีการจัดตั้งสถานีวิทยุรัฐสภา และทีวีดิจิตอลรัฐสภา ให้สอดคล้องกับนโยบายดังกล่าว จะพยายามเร่งผลักดันนโยบายนี้ ถ้าเป็นไปได้อยากให้โครงการแล้วเสร็จก่อนหมดวาระภายใน 3 ปี เพื่อหวังให้เป็นจุดเริ่มต้นสร้างประชาธิปไตยอย่างแท้จริง” [3]

นอกจากนี้ “นายนิคม ไวยรัชพานิช” ประธานวุฒิสภา ได้กล่าวในการสัมมนาครั้งนี้ด้วยเช่นกัน โดยมีความเห็นสนับสนุนแนวคิดการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ถือว่าสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดเป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างรัฐสภาและประชาชน โดยยกรัฐสภาเข้าไปประจำจังหวัดต่างๆ เพื่อที่ฝ่ายนิติบัญญัติจะได้เข้าไปช่วยแก้ปัญหาให้ประชาชนอย่างเต็มที่ ซึ่งคณะกรรมาธิการของรัฐสภามีอำนาจตามกฎหมายในการเรียก หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่พิจารณาเข้ามาชี้แจง

ได้ และได้เสนอให้ขยายการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดให้ครบทั้ง 77 จังหวัด [4]

จะเห็นได้ว่า บทบาทของประธานรัฐสภาและประธานวุฒิสภาที่สนับสนุนการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ได้สร้างความมั่นใจในการเปลี่ยนแปลงการบริหารรัฐสภา เป็นทิศทางสำคัญที่รัฐสภาจะต้องปรับตัวในทุกด้านเพื่อรองรับการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศไทย

การกำหนดนโยบายว่าด้วยการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดดังกล่าวนี้ เป็นเรื่องที่มีการจุดประกายแนวคิดจาก “นายสมศักดิ์ เกียรติสุรนนท์” ประธานรัฐสภา โดยการนำเรื่องที่เคยศึกษาไว้ในสมัยที่เป็นรองประธานสภาผู้แทนราษฎรมาดำเนินการ จึงมีคำสั่งรัฐสภาที่ 33/2554 ลงวันที่ 8 ธันวาคม 2554 เป็นคำสั่งให้มีการแต่งตั้งคณะกรรม การการศึกษาความเป็นไปได้และดำเนินการจัดตั้งรัฐสภาจังหวัด โดยมี “นายวิสุทธิ์ ไชยณรุณ” รองประธานสภาผู้แทนราษฎรคนที่สอง ทำหน้าที่เป็นประธานคณะกรรมการ

ในการประชุมของคณะกรรมการชุดนี้ได้พิจารณากรอบโครงสร้าง อัตรากำลัง และแผนการดำเนินงานด้านบุคคลของกลุ่มงานด้านรัฐสภาจังหวัด และพิจารณาจากพันธกิจหลักของรัฐสภาใน 3 ประการ กล่าวคือ ประการแรก การพัฒนาประชาธิปไตย ประการที่สอง การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และประการที่สาม เป็นสถานที่รับเรื่องราวร้องทุกข์ เรื่องร้องเรียนขอความเป็นธรรมของประชาชน ซึ่งการทำหน้าที่ตามพันธะกิจหลักของรัฐสภาทั้งสามประการนี้ มุ่งเน้นการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย บทบาท อำนาจหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา คณะกรรมาธิการ และการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การให้คำแนะนำและสนับสนุนการบริการยกร่างกฎหมายให้แก่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ การรับเรื่องราวร้องทุกข์ขอความเป็น

ธรรมของประชาชนอันอยู่ภายใต้ขอบเขตอำนาจหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติ และการส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมาธิการและสมาชิกรัฐสภาในจังหวัด [5]

ต่อมาคณะกรรมการการศึกษาความเป็นไปได้และดำเนินการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ได้พิจารณาให้ความเห็นชอบให้การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด โดยมีฐานะเทียบเท่ากลุ่มงาน สังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และเสนอประธานรัฐสภา ซึ่งประธานรัฐสภาได้นำเรื่องการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดเข้าสู่การประชุมของคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา เมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2555 และที่ประชุมดังกล่าวได้ให้ความเห็นชอบการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

ผลการประชุมกำหนดให้มีสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดนำร่อง จำนวน 6 แห่ง ได้แก่ สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดขอนแก่น, สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดชลบุรี, สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดเชียงราย, สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดพระนครศรี อยุธยา, สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานีและสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดอุบลราชธานี และกำหนดให้มีตำแหน่งหัวหน้าหน้าสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ตามมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการรัฐสภา พ.ศ. 2554 โดยมีกรอบอัตรากำลังจำนวน 7 อัตรา ได้แก่ หัวหน้าสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด 1 อัตรา, นิติกร 1 อัตรา, วิทยากร 3 อัตรา และเจ้าพนักงานธุรการ 2 อัตรา [6]

นับว่า การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดทั้งหกแห่ง เป็นการสร้างรูปแบบใหม่ของการบริหารรัฐสภาในระดับภูมิภาค ด้วยการจัดทำโครงการนำร่องและมีการจัดระบบการสั่งการ กำหนดงบประมาณ ตลอดจนมีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติราชการของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดนำร่องทั้งหกจังหวัด ซึ่งจะนำไปสู่การยกระดับหน่วยงานและการขยายสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดไปยังจังหวัดอื่นต่อไป

การดำเนินการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดทั้งหกจังหวัดดังกล่าวมานี้ เป็นเรื่องใหม่ที่อยู่ในความสนใจของประชาชนและหน่วยงานของฝ่ายบริหาร ซึ่งมีข้อคิดเห็นที่สนับสนุนเรื่องนี้และมีข้อคิดเห็นที่แตกต่างออกไปโดยให้ความเห็นว่า เป็นการจัดตั้งหน่วยงานที่มีลักษณะซ้ำซ้อนกับการทำงานของหน่วยงานที่ฝ่ายบริหารได้ดำเนินการอยู่แล้วเช่น ศูนย์ดำรงธรรมของกระทรวงมหาดไทย เป็นต้น ในประเด็นนี้ได้รับคำชี้แจงจาก “นายวัฒนา เซ่งไพเราะ” โฆษกประธานสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเป็นประธานอนุกรรมการดำเนินการด้านงานรัฐสภาประจำจังหวัด กล่าวอธิบายว่า

> “การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด 6 จังหวัดนำร่อง ได้แก่ เชียงราย อุบลราชธานี ขอนแก่น พระนครศรีอยุธยา ชลบุรี และสุราษฎร์ธานี จะใช้งบประมาณ 18 ล้านบาท การที่ ส.ว.ได้มีการท้วงติงว่าเป็นการตั้งหน่วยงานทำงานซ้ำซ้อน และสิ้นเปลืองงบประมาณนั้น จากการศึกษาพบว่า การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดจะเป็นการเปิดช่องทางให้ประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนมาร้องเรียนปัญหาต่อสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดได้โดยตรง จากเดิมประชาชนที่มีปัญหาต้องมาร้องเรียนถึงกรุงเทพมหานคร อีกทั้งในภารกิจอื่นๆ ตามวัตถุประสงค์ของการก่อตั้ง เช่น ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย หากให้คณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งมีหน้าที่หลักคือ จัดการเลือกตั้ง เป็นผู้ดำเนินการ อาจไม่ครอบคลุม รวมถึงหน้าที่การเผยแพร่ความรู้ด้านประชาธิปไตย รัฐสภาถือเป็นองค์กรที่มีหน้าที่หลัก
>
> นอกจากนี้ ยังมีข้อมูลพบว่าแม้จะมีหน่วยงานที่รับเรื่องราวร้องทุกข์ประจำอยู่ในพื้นที่ เช่น ศูนย์ดำรงธรรม ของกระทรวงมหาดไทย แต่ประชาชนไม่ได้ให้ความไว้วางใจ อีกทั้งหวาดกลัว เพราะเจ้าหน้าที่มีการข่มขู่ ทั้งนี้ ในสัปดาห์หน้าตนและคณะทำงานเตรียมลงพื้นที่ตามจังหวัดที่ให้มีการเปิดสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดนำร่อง เพื่อไปดูสถานที่ที่จะใช้เป็นที่ตั้งของสำนักงาน” [7]

จะเห็นได้ว่า การกำหนดนโยบายว่าด้วยการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดตามแนวคิดของ “นายสมศักดิ์ เกียรติสุรนนท์” ประธานรัฐสภา ได้รับการขานรับจากคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา (ก.ร.) และสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเป็นการดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารรัฐสภาจำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการรัฐสภา พ.ศ. 2554 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. 2554 อันเป็นกฎหมายสองฉบับที่รองรับการบริหารราชการที่เปลี่ยนแปลงไปจากในอดีต

นอกจากนั้น สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นหน่วยงานสำคัญในการขับเคลื่อนให้มีการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด โดยดำเนินการในเรื่องการจัดระบบการสั่งการ การรายงาน และการประสานงานจากสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรไปยังสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด การจัดงบประมาณค่าใช้จ่ายทั้งส่วนบุคลากรและเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการบริหารงานของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด เช่น เงินเดือน ค่าเช่าบ้าน ค่าขนย้าย การใช้ยานพาหนะ ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร รวมทั้งวัสดุครุภัณฑ์ที่จะต้องใช้ในสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดในแต่ละจังหวัด

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้ใช้แนวทางการบริหารผ่านคณะกรรมการนโยบายและแผนการบริหารราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรแต่งตั้งคณะอนุกรรมการชุดต่างๆ เพื่อดำเนินการขับเคลื่อนให้มีการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด โดยมีกำหนดการเปิดทำการของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดทั้งหกจังหวัด ในวันที่ 28 มิถุนายน 2556 ซึ่งตรงกับวันสถาปนาสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเริ่มต้นในอดีตเมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2475 อันเป็นนิมิตหมายที่ดีในการแสดงถึงความก้าวหน้าของรัฐสภาในการให้บริการประชาชนในระดับพื้นที่

นอกจากนี้ ในการประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่เพื่อการเปิดทำการของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดทั้งหกจังหวัดนั้น สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้ขอรับการสนับสนุนในการจัดหาที่ตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดจากสมาชิกรัฐสภา, ผู้ว่าราชการจังหวัด, นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด, มหาวิทยาลัยที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ดำเนินการ ตลอดจนประชาชนที่ให้ความสนใจในเรื่องนี้ โดยได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี สามารถกำหนดที่ตั้งของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดได้ตามเป้าหมายครบทั้งหกจังหวัด

ต่อมามีการลงนามรับมอบอาคารสถานที่ในวันที่ 30 พฤษภาคม 2556 โดย “นายวิสุทธิ์ ไชยณรุณ” รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่ 2 เป็นประธานในพิธีลงนามบันทึกความเข้าใจรับมอบอาคารสถานที่จัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด 6 จังหวัด ระหว่าง “นายสุวิจักขณ์ นาควัชระชัย” เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร กับ รองผู้ว่าราชการจังหวัดสุราษฎร์ธานี, อธิการบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่น, นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย, นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี, นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรี อยุธยา และเจ้าของอาคารสำนักงานจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่ง รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่ 2 ในฐานะประธานในพิธี ได้กล่าวเน้นย้ำว่า

> “รัฐสภาจังหวัดจะเป็นจุดเชื่อมกับรัฐสภาส่วนกลาง ให้ประชาชนได้เข้าถึงการดำเนินงานของรัฐบาลได้มากขึ้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนและเป็นศูนย์กลางฝ่ายนิติบัญญัติที่อยู่ในภูมิภาค การลงนามบันทึกความเข้าใจรับมอบอาคารสถานที่จัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดทั้งจังหวัดในวันนี้ จะเป็นจุดเริ่มต้นก่อกำเนิดประชาธิปไตยอย่างแท้จริง” [8]

ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจากการการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดดังกล่าวมาข้างต้น เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการบริหารรัฐสภา การจัดตั้งหน่วยงานในสังกัดรัฐสภาเพิ่มขึ้นในระดับภูมิภาค จึงเป็นการปรับปรุงโครงสร้างและ

ระบบงานของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยเปลี่ยนรูปแบบของการบริหารองค์การรัฐสภาจากเดิมที่เป็นเรื่องของการบริหารที่จำกัดเฉพาะพื้นที่บริเวณ “ถนนอู่ทองใน” เป็นการบริหารองค์การรัฐสภาไปสู่ “ถนนระดับจังหวัด” ของพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ โดยมีเป้าหมายอยู่ที่ “ประชาชน” และ “ประชาธิปไตย” ทั้งในด้านการให้บริการประชาชนในขอบข่ายงานของรัฐสภาและการส่งเสริมความเข้าใจของประชาชนตามระบบรัฐสภา

ดังนั้น การการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด จึงเป็นความเปลี่ยนแปลงของการบริหารองค์การรัฐสภาที่เกิดขึ้นใหม่อันน่าจับตามองในแง่มุมต่างๆ ทั้งในเรื่องของเป้าหมายที่ต้องการและผลที่เกิดขึ้นจากการปรับปรุงโครงสร้างของการบริหารองค์การรัฐสภาในครั้งนี้

การเริ่มต้นของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

เมื่อตรวจสอบข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด จะพบว่า มีการเสนอแนวคิดในการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2536 โดยเป็นการเสนอจาก “นายเอกพร รักความสุข” สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดสกลนคร ซึ่งเสนอเรื่องนี้เพื่อให้ “ประธานรัฐสภา” และ “ประธานคณะกรรมาธิการกิจการสภาผู้แทนราษฎร” ได้พิจารณาศึกษาแนวทางในการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดขึ้นในส่วนภูมิภาค เพื่อเป็นหน่วยงานสำหรับรับรองการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา กล่าวคือ [9]

- เป็นที่ทำงานของสมาชิกรัฐสภาที่มีอยู่ในส่วนภูมิภาค
- เป็นตัวแทนของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ในการติดต่อประสานงานกับสมาชิกรัฐสภา
- เป็นที่ประชุมคณะกรรมาธิการในส่วนภูมิภาค หรือในขณะไปดูงานในต่างจังหวัด

- เป็นองค์กรของรัฐสภาในการเผยแพร่ประชาธิปไตยในส่วนภูมิภาค ทั้งที่เป็นการฝึกอบรมการสัมมนา และการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา
- เป็นที่ทำงานของผู้ช่วยดำเนินงานของสมาชิกรัฐสภา

นอกจากข้อเสนอที่กำหนดให้ “สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด” เป็นหน่วยงานสำหรับรับรองการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภาแล้ว “นายเอกพร รักความสุข” ได้เสนอทิศทางของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดในอนาคต เพื่อให้มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกรัฐสภา โดยกำหนดให้ “สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด” เป็นหน่วยงานสำหรับปฏิบัติหน้าที่ดังนี้

- เป็นหน่วยงานที่ควบคุมการเลือกตั้ง
- เป็นหน่วยงานที่ปฏิบัติและดูแลกฎหมายพรรคการเมือง
- เป็นหน่วยงานดำเนินการเลือกตั้ง

การเสนอแนวคิดในการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดของ “นายเอกพร รักความสุข” สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดสกลนคร ต่อ “ประธานรัฐสภา” และ “ประธานคณะกรรมาธิการกิจการสภาผู้แทนราษฎร” ดังกล่าวนี้ นับว่า เป็นเรื่องใหม่ซึ่งผู้เสนอต้องการเห็นการสร้างรากฐานประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นทั่วประเทศ แนวคิดนี้ได้ชี้ให้เห็นถึงสภาพการเมืองปัจจุบัน มีแนวโน้มที่รัฐสภาจะเข้ามามีบทบาทในการดูแลการเลือกตั้ง ตลอดจนเป็นองค์กรที่มีหน้าที่เกี่ยวกับพรรคการเมือง การเปิดโอกาสให้มีสำนักงานรัฐสภาทุกจังหวัด จะเป็นรากฐานสำคัญที่สนับสนุนการทำงานของรัฐสภา นอกจากนี้ จะเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับการดึงสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินมาขึ้นอยู่กับรัฐสภา ตลอดจนหน่วยงานพิเศษต่างๆ ซึ่งต้องการความเป็นอิสระจากฝ่ายบริหาร [10]

ต่อมา มีความเห็นของ “นายมารุต บุนนาค” ประธานสภาผู้แทนราษฎร ที่ได้กล่าวถึงข้อเสนอของ “นายเอกพร รักความสุข” สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดสกลนคร ที่เสนอแนวคิดในการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด โดยกล่าวว่า

> “เห็นด้วยกับความคิดของนายเอกพร รักความสุข รองเลขาธิการพรรคเอกภาพ ที่เสนอให้มีการตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดทุกจังหวัด เพราะจะทำให้การทำงานของ ส.ส. ในต่างจังหวัดคล่องตัวขึ้น และเวลานี้ สภาเองก็รู้สึกว่า ขาดอะไรบางอย่างในการติดต่อประสานงานกับจังหวัดต่างๆ ได้มอบหมายให้รองประธานสภาผู้แทนราษฎรฯ ทั้งสองคน ทำความเห็นเสนอมาให้พิจารณาอีกครั้งหนึ่ง เพราะยังมีอีกหลายขั้นตอนโดยเฉพาะเรื่องโครงสร้าง ที่สำคัญเรื่องนี้ ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการรัฐสภาก่อนด้วย และในการทำคงจะต้องเริ่มจัดตั้งในจังหวัดใหญ่ๆ ที่มี ส.ส. หลายคนก่อน จากนั้นจึงทยอยทำไปเรื่อยๆ จนครบ” [11]

หลังจากนั้น ประธานรัฐสภาได้มีคำสั่งรัฐสภาที่ 10/2536 แต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด เมื่อวันที่ 14 ตุลาคม 2536 โดยมี นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา ทำหน้าที่เป็นประธานคณะกรรมการ และมีการประชุมคณะกรรมการศึกษาการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดครั้งแรก เมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2536 ที่ประชุมได้พิจารณาแนวคิดในการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด จากนั้นมีมติให้ตั้งคณะอนุกรรมการศึกษาการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด โดยมี “นายสมาน รังสิโยกฤษฎ์” เป็นประธานคณะอนุกรรมการ ต่อมาคณะอนุกรรมการฯ ได้นำเสนอผลการศึกษาเรื่องการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ปรากฏตามตาราง 2 ดังนี้ [12]

ตาราง 2 ผลการพิจารณาของคณะอนุกรรมการศึกษาการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

เรื่อง	ผลการศึกษา
ชื่อสำนักงาน	ควรใช้ชื่อ “สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด” เพื่อเป็นตัวแทนของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา
โครงสร้างของหน่วยงาน	ให้จัดตั้งหน่วยงานในสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจำนวน 2 หน่วยงาน ได้แก่ ศูนย์ประสานงานรัฐสภาประจำจังหวัด และสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด
อำนาจและหน้าที่	1) เป็นแกนกลางในการอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ทางการเมืองแก่สมาชิกรัฐสภาและบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา 2) เป็นตัวแทนของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา 3) เป็นแหล่งข้อมูล เผยแพร่และประชาสัมพันธ์บทบาทและผลงานของรัฐสภา 4) เป็นศูนย์ส่งเสริมและเผยแพร่การปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาแก่ประชาชน

ตาราง 2 ผลการพิจารณาของคณะอนุกรรมการศึกษาการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด (ต่อ)

เรื่อง	ผลการศึกษา
การจัดองค์การ	ในระดับจังหวัด อาจแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มงาน คือ 1) กลุ่มงานอำนวยความสะดวก ประสานงาน และธุรการทั่วไป เรียกว่า “ฝ่ายบริหารงานทั่วไป” 2) กลุ่มงานช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ทางการเมืองของสมาชิกรัฐสภาและรับข้อคิดเห็นจากประชาชน เรียกว่า “ฝ่ายงานการเมือง” 3) กลุ่มงานรวบรวมและให้บริการข้อมูลตลอดจนเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ผลงานของรัฐสภา เรียกว่า “ฝ่ายบริการข้อมูลและประชาสัมพันธ์” 4) กลุ่มงานส่งเสริมและเผยแพร่การปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา เรียกว่า “ฝ่ายส่งเสริมประชาธิปไตย”
กรอบอัตรากำลัง	ควรมีอัตรากำลังประจำสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดแต่ละแห่ง จำนวน 11 คน
งบประมาณ	แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ งบประมาณด้านอัตรากำลัง, งบประมาณด้านสถานที่ และงบประมาณด้านวัสดุครุภัณฑ์

ตาราง 2 ผลการพิจารณาของคณะอนุกรรมการศึกษาการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด (ต่อ)

เรื่อง	ผลการศึกษา
แผนการดำเนินการ	1) แนวทางแรก ควรจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดทุกจังหวัด โดยคัดเลือกจังหวัดใหญ่ๆ ในแต่ละภาคๆ ละ 3 จังหวัด เป็นจังหวัดเริ่มต้น เป็นระยะเวลา 1 ปี แล้วจัดให้มีการประเมินผลความคุ้มค่าและรูปแบบที่เหมาะสมเสนอต่อรัฐสภา เพื่อขยายผลต่อไป โดยในขั้นขยายผลกำหนดเป็นแผน 5 ปีๆ ละ 13 จังหวัด 2) แนวทางที่สอง ควรจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดทุกจังหวัด โดยคัดเลือกจังหวัดต่างๆ ในแต่ละภาคๆ ละ 3 จังหวัด (จังหวัดที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตั้งแต่ 1-3 คน จำนวน 1 จังหวัด ตั้งแต่ 4-9 คน และตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป จำนวน 2 จังหวัด) เป็นจังหวัดเริ่มต้น เป็นระยะเวลา 1 ปี แล้วจัดให้มีการประเมินผลความคุ้มค่าและรูปแบบที่เหมาะสมเสนอต่อรัฐสภา เพื่อขยายผลต่อไป โดยในขั้นขยายผลกำหนดเป็นแผน 3 ปีๆ ละ 21 จังหวัด

ตาราง 2 ผลการพิจารณาของคณะอนุกรรมการศึกษาการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด (ต่อ)

เรื่อง	ผลการศึกษา
แผนการดำเนินการ	3) แนวทางที่สาม ควรจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดทุกจังหวัดในทันที ตามความพร้อมของแต่ละจังหวัด โดยไม่ต้องมีขั้นตอนเริ่มต้น

จากการศึกษาของคณะอนุกรรมการศึกษาการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดดังที่ปรากฏตามตาราง 2 นี้ ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการศึกษาการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดให้นำเสนอเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา (ก.ร.) ครั้งที่ 2/2537 เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2537 ซึ่งที่ประชุมคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา ได้มีมติมอบหมายให้ อ.ก.ร. ระบบงานและอัตรากำลังไปดำเนินการศึกษาในรายละเอียดเกี่ยวกับแผนงานการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

จากนั้นมีการประชุมของ อ.ก.ร. ระบบงานและอัตรากำลัง ครั้งที่ 10/2537 เมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2537, ครั้งที่ 11/2537 เมื่อวันที่ 7 เมษายน 2537, ครั้งที่ 12/2537 เมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2537 และครั้งที่ 15/2537 เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2537 โดยเชิญ “นายเจริญ คันธวงศ์”, “นายสฤต สันติเมทนีดล”, “นายสมาน รังสิโยกฤษฎ์” และนายเอกพร รักความสุข มาชี้แจง หลังจากนั้น อ.ก.ร. ระบบงานและอัตรากำลังได้สรุปผลการศึกษาในรายละเอียดเกี่ยวกับแผนงานการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด เสนอเข้าสู่การประชุมของคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา โดยที่ประชุมมีความเห็นว่า

“อ.ก.ร. ได้เสนอความเห็นว่า โครงการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด นั้น มีเหตุผลความจำเป็นอยู่หลายส่วน แต่การที่จะจัดตั้งหน่วยงานและตำแหน่งงานเป็นราชการประจำสังกัดอยู่ในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จะเกิดความไม่คล่องตัวหลายประการ เพราะการจัดองค์การ การจัดระบบงาน การบริหารงานบุคคล การบริหารการเงินและการคลัง จะต้องเป็นไปตามวิธีการ มาตรฐาน ระบบและระเบียบของทางราชการ ซึ่งไม่เหมาะสมกับธรรมชาติของงานที่มีลักษณะเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหวรวดเร็ว เช่นงานด้านการเมือง ดังนั้น ถ้าจัดตั้งขึ้นเป็นหน่วยงานราชการประจำ ก็จะเกิดปัญหามาก โดยเฉพาะปัญหาเกี่ยวกับตัวข้าราชการประจำ ซึ่งมีเงื่อนไขการทำงานที่จะต้องวางตนเป็นกลางทางการเมือง จะทำงานอันเป็นการส่วนตัวของนักการเมืองหรือพรรคการเมืองมิได้ สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด หากจะมีขึ้น ก็ควรจัดเป็นองค์กรในรูปแบบอื่นที่มิใช่เป็นหน่วยราชการประจำ เช่น ตั้งเป็นองค์กรอิสระ มูลนิธิ หรือสถาบันส่งเสริมงานการเมือง หรือจัดเงินงบประมาณอุดหนุน โดยให้องค์กรนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของประธานรัฐสภา และมีคณะกรรมการบริหารซึ่งมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นกรรมการส่วนใหญ่ ทั้งนี้ เมื่อคณะทำงานได้ฟังความเห็นของ อ.ก.ร. แล้วก็เห็นด้วยว่า การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดควรจัดเป็นหน่วยงานที่มิใช่หน่วยราชการประจำ นายเอกพร รักความสุข เห็นว่าเนื่องจากมีความประสงค์ที่จะเห็นหน่วยงานนี้เกิดขึ้นโดยเร็ว จึงควรตั้งเป็นหน่วยราชการตามแผนงานที่เสนอก่อน แล้วจึงเปลี่ยนแปลงเป็นหน่วยงานนอกราชการประจำในภายหลัง จากผลการพิจารณาของ อ.ก.ร. ดังกล่าวข้างต้น ก.ร. จึงมีมติเห็นควรให้จัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดเป็นองค์กรในรูปแบบอื่นที่มิใช่หน่วยราชการประจำ” [13]

ผลการพิจารณาของคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา (ก.ร.) ที่แจ้งมายังเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 21 มิถุนายน 2537 ดังกล่าวมานี้ ทำให้การผลักดันแนวคิดเรื่องการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดต้องยุติลง โดยให้ผู้เกี่ยวข้องในวงงานของรัฐสภาได้พิจารณาในแง่มุมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ ความเห็นของคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภาในเรื่องการจัดตั้งองค์กรในรูปแบบอื่นที่มิใช่หน่วยราชการประจำนั้น

นับว่าเป็นเรื่องใหม่สำหรับการบริหารองค์การรัฐสภาที่ไม่เคยมีการจัดตั้งหน่วยงานรูปแบบพิเศษที่ไม่ใช่ระบบราชการและต้องดำเนินการในระดับพื้นที่ การบริหารองค์การรัฐสภาต้องถูกเปรียบเทียบกับการจัดตั้งหน่วยงานราชการของฝ่ายบริหารที่มีอยู่ในทุกภูมิภาคของประเทศ ซึ่งคนทั่วไปย่อมคาดหวังว่า ลักษณะของหน่วยงานที่รัฐสภาจะดำเนินการจัดตั้งขึ้นในพื้นที่ต่างๆ จะมีลักษณะทำนองเดียวกันกับหน่วยงานราชการของฝ่ายบริหาร อันเป็นเรื่องที่ต้องอธิบายให้ชัดเจนมากกว่าการจัดตั้งสำนักงานทั่วไป เพราะการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดเป็นเรื่องของการพัฒนารูปแบบของสถาบันนิติบัญญัติในการตอบสนองความต้องการของประชาชนในทางการเมืองและตามอำนาจหน้าที่ของรัฐสภา

ดังนั้น ในการผลักดันแนวคิดเรื่องการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดให้เดินหน้าต่อไปได้ จึงเป็นเรื่องที่จะต้องรอคอยเวลาที่เหมาะสม การปรับโครงสร้างการบริหารองค์การรัฐสภาย่อมเป็นประเด็นใหญ่และสำคัญที่ควรได้รับการพิจารณาจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เป็นการมองในเรื่องความรู้สึกของข้าราชการรัฐสภาที่ได้รับผลกระทบจากแนวคิดนี้ ไม่ว่าจะเป็นการออกไปทำงานในพื้นที่ต่างๆ ที่มีการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด และการปรับเปลี่ยนตำแหน่งหน้าที่ซึ่งไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน โดยจะต้องมีการสร้างความเข้าใจในความเปลี่ยนแปลงที่กำลังเกิดขึ้น ดังจะเห็นได้จากข้อห่วงใยที่คณะกรรมการข้าราชการรัฐสภาได้ชี้ให้เห็นถึง

ปัญหาเกี่ยวกับตัวข้าราชการประจำ อันมีเงื่อนไขการทำงานที่จะต้องวางตนเป็นกลางทางการเมือง จะทำงานอันเป็นการส่วนตัวของนักการเมืองหรือพรรคการเมืองมิได้

ความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับตัวข้าราชการรัฐสภาในมุมมองนี้ เป็นเรื่องที่ต้องระมัดระวังและต้องสร้างข้อสรุปให้เป็นที่ยอมรับร่วมกันว่า รัฐสภาเป็นสถาบันทางการเมือง งานที่ดำเนินการอยู่ในสถาบันนิติบัญญัติเป็นเรื่องการเมือง ข้าราชการรัฐสภาต้องทำหน้าที่ทางการเมืองตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารข้าราชการฝ่ายรัฐสภา อันเป็นเรื่องที่แตกต่างไปบ้างกับการทำงานของข้าราชการในฝ่ายบริหาร การขับเคลื่อนแนวคิดเรื่องการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด นับว่าเป็นเรื่องที่ท้าทายอย่างยิ่งในการสร้างความเห็นพ้องต้องกันของผู้เกี่ยวข้อง

การจัดตั้งหน่วยงานใหม่ของรัฐสภาในระดับพื้นที่ เป็นกรณีที่ไม่เคยมีการจัดตั้งมาก่อน ย่อมต้องตอบคำถามต่างๆ มากมายที่มีคนสงสัย ต้องสร้างความเชื่อมั่นว่า การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดจะเป็นรูปแบบการทำงานของฝ่ายนิติบัญญัติแนวใหม่ที่ประชาชนได้รับประโยชน์ เช่นเดียวกับการบริหารราชการแผ่นดินที่ฝ่ายบริหารดำเนินการอยู่โดยยึดโยงกับพื้นที่ทั่วประเทศในรูปแบบของศาลากลางจังหวัดหรือศาลจังหวัด เพียงแต่การกำหนดสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดเป็นเพียงการเชื่อมต่อระหว่างรัฐสภากับพื้นที่ เพื่อให้มีการทำงานของระบบรัฐสภาดีขึ้น

รูปแบบใหม่โดยศูนย์กิจกรรมร่วมรัฐสภา-ประชาสังคม

การบริหารองค์การรัฐสภาเป็นรูปแบบของการบริหารหน่วยงานภาครัฐ เช่นเดียวกับการบริหารราชการของฝ่ายบริหาร การบริหารองค์การรัฐสภามีกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการรัฐสภา กำหนดให้มีรูปแบบการบริหารโดย “คณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา” ซึ่งประกอบไปด้วยบุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับวงงานรัฐสภา ได้แก่ ประธานรัฐสภาเป็นประธานกรรมการ รองประธานรัฐสภาเป็นรองประธานกรรมการ เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, เลขาธิการวุฒิสภา, ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แทนข้าราชการรัฐสภา เป็นต้น

คณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภามีอำนาจหน้าที่ในการเสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่ส่วนราชการสังกัดรัฐสภา ในเรื่องนโยบายและยุทธศาสตร์การบริหารทรัพยากรบุคคลในด้านมาตรฐานค่าตอบแทน การบริหารและการพัฒนาทรัพยากรบุคคล รวมตลอดทั้งการวางแผนกำลังคนและด้านอื่นๆ เพื่อให้ส่วนราชการสังกัดรัฐสภาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการ นอกจากนี้ กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา ได้กำหนดให้ “คณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา” มีอำนาจออกระเบียบรัฐสภาหรือประกาศรัฐสภาเกี่ยวกับการบริหารทั่วไป การงบประมาณ การเงินและทรัพย์สิน และการดำเนินการอื่นของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา

ดังนั้น คณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา จึงมีบทบาทสำคัญต่อความเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องกับการปรับโครงสร้างหน่วยงานในสังกัดรัฐสภา อันเป็นเรื่องของนโยบายและยุทธศาสตร์การบริหารหน่วยงานในสังกัดรัฐสภา เมื่อมีการเสนอแนวคิดการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงการบริหารหน่วยงานในสังกัดของรัฐสภา ย่อมขึ้นอยู่กับการพิจารณาและการตัดสินใจของคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภาเป็นสำคัญ การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด เป็นเรื่องของการปรับโครงสร้างการบริหารรัฐสภาเพื่อจัดตั้งหน่วยงานในระดับภูมิภาค เกี่ยวข้องกับการบริหารองค์การรัฐสภาทั้งในเรื่องข้าราชการรัฐสภา การงบประมาณ การเงินและทรัพย์สินของหน่วยงานในสังกัดรัฐสภา จึงเป็นประเด็นที่มีรายละเอียดอย่างมากที่คณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภาต้องกลั่นกรองให้เหมาะสมกับการบริหารองค์การรัฐสภา

ต่อมา เมื่อคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภามีความเห็นว่า ควรให้จัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดเป็นองค์กรในรูปแบบอื่นที่มิใช่หน่วยราชการประจำ จึงเป็นเรื่องที่รัฐสภาจะต้องปฏิบัติตามที่คณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภามีมติ ไม่สามารถจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดในรูปแบบหน่วยงานราชการได้ อย่างไรก็ตาม ในปี พ.ศ. 2538 มีการจัดตั้งหน่วยงานใหม่ของรัฐสภา ซึ่ง “นายมารุต บุนนาค” ประธานรัฐสภา โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา ได้มีประกาศรัฐสภาเรื่องแบ่งส่วนราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่

5) เมื่อวันที่ 19 มกราคม พ.ศ. 2538 ให้จัดตั้ง “สถาบันพระปกเกล้า” ในวโรกาสครบรอบ 100 ปี วันพระราชสมภพ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปกพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยให้เป็นส่วนราชการระดับกอง สังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยมีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดฝึกอบรม สัมมนา การจัดประชุมวิชาการเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย และการปฏิบัติงานของฝ่ายนิติบัญญัติ การจัดทำเอกสารและสื่อการสอน ตลอดจนเทคโนโลยีด้านการฝึกอบรม งานเตรียมการปรับปรุงสถาบันพระปกเกล้า เป็นหน่วยงานระดับกรมและปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

การดำเนินการของสถาบันพระปกเกล้าให้อาศัยระเบียบการบริหารการศึกษาของสถาบันพระปกเกล้า พ.ศ. 2538 เป็นหลัก โดยมีคณะกรรมการ 2 คณะ คือ คณะกรรมการสถาบันพระปกเกล้า และคณะกรรมการวิชาการสถาบันพระปกเกล้าเป็นผู้ดูแล การจัดตั้ง “สถาบันพระปกเกล้า” เป็นเรื่องใหม่ที่รัฐสภาดำเนินการจัดตั้งหน่วยงานราชการประจำ ซึ่งสามารถเทียบเคียงได้กับหน่วยงานของฝ่ายบริหาร เช่น วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) สถาบันการศึกษาสูงสุดด้านความมั่นคง มีหน้าที่ประศาสน์วิทยาการในการป้องกันราชอาณาจักรให้แก่ผู้บริหารทุกภาคส่วนเพื่อให้เกิดความเข้าใจและความรับผิดชอบร่วมกัน ในการรักษาความมั่นคงและส่งเสริมการพัฒนาความมั่นคงของชาติ เป็นต้น

สถานะของสถาบันพระปกเกล้าจึงเป็นหน่วยงานราชการประจำแห่งใหม่ของรัฐสภาที่จัดตั้งขึ้นตามวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาด้านวิชาการเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย และการปฏิบัติงานของฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งอธิบายได้ง่ายกว่าการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ที่เป็นหน่วยงานใหม่แต่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานด้านการเมืองอย่างที่คณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา (ก.ร.) มีความห่วงใยในปัญหาการทำงานของข้าราชการฝ่ายประจำ

จะเห็นได้ว่า ตัวอย่างของการจัดตั้ง “สถาบันพระปกเกล้า” ในฐานะของหน่วยงานที่เป็นส่วนราชการระดับกอง สังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ดังกล่าวนี้ เป็นเรื่องที่แตกต่างจากการจัดตั้ง “สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด” ที่คณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา (ก.ร.) ได้พิจารณาในปี พ.ศ. 2537 โดยมีข้อสรุปให้มีการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด เป็นองค์กรในรูปแบบอื่นที่มิใช่หน่วยราชการประจำ ส่วนการจัดตั้ง “สถาบันพระปกเกล้า” ในปี พ.ศ. 2538 คณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา มีความเห็นให้เป็นหน่วยราชการประจำของรัฐสภา ความแตกต่างในเรื่องนี้อาจพิจารณาได้ยากแต่เมื่อหน่วยงานใหม่ได้ดำเนินการไประยะหนึ่ง ปรากฏว่า ได้มีการจัดทำโครงสร้างและกรอบอัตรากำลังของสถาบันพระปกเกล้าใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับหน้าที่ที่กำหนดในระเบียบรัฐสภาว่าด้วยการบริหารการศึกษาสถาบันพระปกเกล้า พ.ศ. 2538 โดยมีการเสนอร่างพระราชบัญญัติสถาบันพระปกเกล้า พ.ศ. และมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 5 กันยายน 2541 ซึ่งมีผลให้ “สถาบันพระปกเกล้า” ไม่ใช่หน่วยงานราชการประจำของรัฐสภา เป็นการปรับปรุงสถานภาพและโครงสร้างของสถาบันพระปกเกล้า มีฐานะเป็นนิติบุคคลในการกำกับดูแลของรัฐสภา

เมื่อพิจารณาจากเหตุผลของพระราชบัญญัติสถาบันพระปกเกล้า พ.ศ. 2541 จะเห็นได้ว่า เป็นกฎหมายที่มีเจตนารมณ์ในการจัดตั้งสถาบันพระปกเกล้าเพื่อเป็นสถาบันทางวิชาการ ในกำกับของรัฐสภาในการทำหน้าที่เผยแพร่ความรู้ ด้านการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยไปสู่ประชาชน รวมทั้งการศึกษาค้นคว้าและวิจัยปัญหาและแนวทางการพัฒนาประชาธิปไตยอย่างมีระบบ เพื่อให้ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมีความเป็นปึกแผ่นและยั่งยืน

นอกจากนี้ เมื่อมีการปรับปรุงกฎหมายโดย “พระราชบัญญัติสถาบันพระปกเกล้า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543 ได้สะท้อนถึงความเปลี่ยนแปลงในประเด็นของหน่วยราชการประจำของรัฐสภาได้ชัดเจน โดยการกำหนดให้สถาบันพระปกเกล้าดำเนินงานต่อไปได้ในกรณีสภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุ หรือถูกยุบ หรือมีเหตุอื่นที่ทำให้องค์ประกอบของสภาสถาบันพระปกเกล้าไม่ครบถ้วนตามกฎหมาย และกำหนดให้

สถาบันพระปกเกล้าเป็นสถาบันวิชาการในกำกับของรัฐสภาที่อยู่ในมาตรฐานเดียวกันกับการเป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนโดยทั่วไป [14]

ดังนั้น การจัดตั้ง “สถาบันพระปกเกล้า” ในฐานะของหน่วยงานที่เป็นส่วนราชการระดับกอง สังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จึงถูกเปลี่ยนเป็นหน่วยงานในกำกับของรัฐสภา ซึ่งหมายถึงการเป็นหน่วยงานของรัฐ แต่ไม่ได้บริหารงานตามระบบราชการ มีระบบการบริหารของตนเองในรูปแบบสภาสถาบันพระปกเกล้าซึ่งมีประธานรัฐสภาเป็นประธาน มีพนักงานและลูกจ้าง อันเป็นเรื่องที่แตกต่างจากการบริหารองค์การรัฐสภาตามระบบราชการ

แม้ว่าการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ไม่อาจดำเนินการได้จากโครงสร้างของรัฐสภาที่เป็นอยู่ในช่วงเวลานั้น แต่แนวคิดนี้กลับได้รับความสนใจและมีการแสวงหาแนวทางอื่น โดยผ่านการทำงานของคณะกรรมาธิการกิจการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมีข้อคิดเห็นจากการประชุมให้มีการจัดโครงการนำร่องเกี่ยวกับการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด โดยการประสานกับสถาบันพระปกเกล้าในการจัดทำโครงการภายใต้ชื่อ “โครงการนำร่องในการจัดตั้งศูนย์กิจกรรมประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา” ในปี พ.ศ. 2542 เพื่อเป็นการเผยแพร่ประชาธิปไตยในส่วนภูมิภาค ตลอดจนเป็นการตั้งหน่วยงานรองรับการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา

ต่อมาภายหลังได้เปลี่ยนชื่อเป็น “โครงการศูนย์กิจกรรมร่วมรัฐสภา-ประชาสังคม” ภายใต้ความรับผิดชอบดูแลของสถาบันพระปกเกล้า โดยจัดตั้งขึ้นในพื้นที่ 4 ภาค 4 จังหวัด กล่าวคือ ภาคเหนือที่จังหวัดเชียงใหม่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่จังหวัดสกลนคร ภาคกลางที่จังหวัดกาญจนบุรี และภาคใต้ที่จังหวัดยะลา โดยมีหลักการสำคัญในการดำเนินการ กล่าวคือ [15]

- มุ่งกิจกรรม (activities focused) โดยเน้นกิจกรรมเผยแพร่ความคืบหน้าในการดำเนินการร่างกฎหมายสำคัญ ๆ ที่เป็นที่น่าสนใจของประชาชน,

กิจกรรมรับฟังความเห็นของประชาชนในพื้นที่ เพื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะได้นำไปเป็นข้อมูลประกอบการยกร่างกฎหมายหรือตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหาร และกิจกรรมเสริมสร้างวิถีประชาธิปไตยทั้งในระดับชุมชน โรงเรียน ที่ทำงาน ครอบครัวและอื่นๆ

- ใช้ประชาชนเป็นศูนย์กลาง (people centered) โดยการจัดกิจกรรมที่ประชาชนสนใจและเป็นประโยชน์กับประชาชนโดยตรง
- ผลลัพธ์ต้องวัดได้ (measurable) กิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดขึ้น ต้องมีเป้าหมายชัดเจน วัดได้และต้องออกแบบให้มีระบบการติดตามและประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมด้วย

การดำเนินการตามโครงการนำร่องของศูนย์กิจกรรมร่วมรัฐสภา-ประชาสังคม ในปี พ.ศ. 2542 เป็นปีแรกนั้น มีกิจกรรมรวม 30 เรื่อง มีผู้เข้าร่วมโครงการรวม 8,320 คน มีการจัดงบประมาณในการดำเนินการให้จังหวัดละ 500,000.บาท รวมเป็นเงินจำนวน 2,000,000.บาท ซึ่งมีตัวอย่างของกิจกรรมที่ดำเนินการปรากฏตามตาราง 3 ดังนี้ [16]

ตาราง 3 โครงการนำร่องของศูนย์กิจกรรมร่วมรัฐสภา-ประชาสังคม ปี พ.ศ. 2542

จังหวัด	กิจกรรม	จำนวนเงิน
เชียงใหม่	1) โครงการสัมมนาบทบาทของสื่อมวลชนในการส่งเสริมการเรียนรู้ประชาธิปไตยแก่ประชาชน	63,953.50

ตาราง 3 โครงการนำร่องของศูนย์กิจกรรมร่วมรัฐสภา-ประชาสังคม ปี พ.ศ. 2542 (ต่อ)

จังหวัด	กิจกรรม	จำนวนเงิน
เชียงใหม่	2) โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างจิตสำนึกประชาธิปไตยแก่ผู้นำท้องถิ่น	134,603.75
	3) โครงการค่ายเยาวชนประชาธิปไตยมีความพึงพอใจ	126,691.
	4) โครงการเวทีประชาธิปไตย	49,915.
	5) โครงการผลิตสื่อเผยแพร่ความรู้เรื่องประชาธิปไตย	123,800.
สกลนคร	1) โครงการเวทีชาวบ้าน	39,100.
	2) โครงการต้นกล้าประชาธิปไตย	25,495.
	3) โครงการพัฒนาประชาธิปไตยด้วยการใช้ภูมิปัญญาชุมชน	19,750.
	4) โครงการเวทีชาวบ้านเรื่องปัญหาที่ทำกินของเกษตรกรระดับมาก-มากที่สุด	36,400.
	5) โครงการเวทีชาวบ้านเรื่อง ปัญหาหนี้สินของเกษตรกร	52,300.
	6) โครงการประชาธิปไตยข้างถนน	50,000.

ตาราง 3 โครงการนำร่องของศูนย์กิจกรรมร่วมรัฐสภา-ประชาสังคม ปี พ.ศ. 2542 (ต่อ)

จังหวัด	กิจกรรม	จำนวนเงิน
สกลนคร	7) โครงการเวทีประชาธิปไตย	67,800.
	8) โครงการเผยแพร่ประชาธิปไตย	122,205.
	9) โครงการเวทีชาวบ้านเรื่อง ประชาสังคมกับการอนุรักษ์และพัฒนาหนองหาร	27,250.
	10) โครงการอบรมเรื่อง ประชาธิปไตยกับการมีส่วนร่วมของประชาชน	59,700.
กาญจนบุรี	1) โครงการพัฒนาประชาธิปไตยสู่ชีวิตจริง	50,000.
	2) โครงการสัมมนาบทบาทของชุมชนในการจัดการศึกษาตาม พรบ. การศึกษาฉบับใหม่	50,000.
	3) โครงการอบรมแกนนำประชาธิปไตย	50,000.
	4) โครงการการมีส่วนร่วมของประชาชนทางการเมือง	18,875.
	5) โครงการฝึกอบรมครูศูนย์การเรียนชุมชน	70,000.

ตาราง 3 โครงการนำร่องของศูนย์กิจกรรมร่วมรัฐสภา-ประชาสังคม ปี พ.ศ. 2542 (ต่อ)

จังหวัด	กิจกรรม	จำนวนเงิน
กาญจนบุรี	6) โครงการเสริมความรู้ความเข้าใจให้ชุมชนตระหนักในระบอบประชาธิปไตย	50,000.
	7) โครงการประชาธิปไตยและกลไกคุ้มครองสิทธิของประชาชน	100,000.
	8) โครงการเวทีสาธารณะประชาคมจังหวัดกาญจนบุรี	50,000.
	9) งานฝ่ายเลขานุการ	11,914.
ยะลา	1) การสัมมนาจัดตั้งธนาคารอิสลาม	35,000.
	2) โครงการเสริมสร้างวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยในการบริหาร อบต.	90,000.
	3) โครงการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการปกครองแบบประชาธิปไตย	80,000.
	4) โครงการพัฒนาประชาธิปไตยในระดับประถมศึกษา	50,000.
	5) โครงการเข้าค่ายประชาธิปไตยโรงเรียนสตรียะลา	50,000

ตาราง 3 โครงการนำร่องของศูนย์กิจกรรมร่วมรัฐสภา-ประชาสังคม ปี พ.ศ. 2542 (ต่อ)

จังหวัด	กิจกรรม	จำนวนเงิน
ยะลา	6) โครงการเผยแพร่ความรู้เรื่อง รัฐธรรมนูญ ของ กศน.	50,000.

ข้อมูลที่ปรากฏจากตาราง 3 ดังกล่าวมานี้ ได้แสดงให้เห็นถึงการดำเนินการตามโครงการนำร่องของศูนย์กิจกรรมร่วมรัฐสภา-ประชาสังคมในปี พ.ศ. 2542 ซึ่งสถาบันพระปกเกล้าได้อนุมัติกิจกรรมรวม 34 โครงการ เป็นเงินจำนวน 2,000,000. บาท มีการดำเนินการ 30 โครงการ ยังไม่ได้ดำเนินการ 4 โครงการ ใช้เงินดำเนินการรวม 1,800,740.บาท คงเหลือ 199,260.บาท นับว่า เป็นการจัดโครงการนำร่องเพื่อสนับสนุนแนวคิดการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด และแสดงให้เห็นถึงภารกิจที่รัฐสภาควรดำเนินการ

จากจุดเริ่มต้นใน ปี พ.ศ. 2542 ครั้งนี้ ได้นำไปสู่การจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง โดยใช้งบประมาณ ปี พ.ศ. 2542 – 2546 ผ่านสถาบันพระปกเกล้า และต่อมาเมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2547 สถาบันพระปกเกล้า ได้จัดตั้ง “สำนักส่งเสริมวิชาการรัฐสภา” โดยกำหนดให้ “ศูนย์กิจกรรมร่วมรัฐสภา-ประชาสังคม” ขึ้นตรงต่อ “สำนักส่งเสริมวิชาการรัฐสภา” หลังจากนั้น ในวันที่ 3 สิงหาคม 2550 สภาสถาบันพระปกเกล้าได้เปลี่ยนชื่อ “ศูนย์กิจกรรมร่วมรัฐสภา-ประชาสังคม” เป็น “ศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า” และมีการขยายศูนย์จากเดิมที่เริ่มต้นใน 4 จังหวัด เป็นจำนวนทั้งสิ้น 42 จังหวัด ดังปรากฏตามตาราง 4 กล่าวคือ [17]

ตาราง 4 รายชื่อจังหวัดที่มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า

ภาค	จังหวัด
ภาคเหนือ	เชียงใหม่, ลำปาง, สุโขทัย, พิษณุโลก, พะเยา, น่าน, แม่ฮ่องสอน และเชียงราย
ภาคอีสาน	สกลนคร, เลย, ขอนแก่น, บุรีรัมย์, อุบลราชธานี, นครราชสีมา, ศรีสะเกษ, กาฬสินธุ์, อุดรธานี, หนองคายและร้อยเอ็ด
ภาคกลางและตะวันออก	กาญจนบุรี, สระแก้ว, นครนายก, ลพบุรี, ราชบุรี, จันทบุรี, อุทัยธานี, ชลบุรี, ระยอง, สมุทรสงคราม, ชัยนาท, สิงห์บุรี, อยุธยาและเพชรบุรี
ภาคใต้	ระนอง, ปัตตานี, นครศรีธรรมราช, กระบี่, ชุมพร, สตูล, ภูเก็ต, พัทลุงและสุราษฎร์ธานี

จากตาราง 4 จะเห็นได้ว่า แนวคิดการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดได้พัฒนาจากโครงการในรูปแบบของ “ศูนย์กิจกรรมร่วมรัฐสภา-ประชาสังคม” ในเขตพื้นที่ 4 จังหวัด จากนั้นมีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องจากปี พ.ศ. 2542 ถึงปัจจุบัน โดยมีการเปลี่ยนชื่อเป็น “ศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า” มีจำนวนพื้นที่รับผิดชอบจำนวน 42 จังหวัด แสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าในการนำแนวคิดการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดไปดำเนินการเพื่อเป็นการเผยแพร่ประชาธิปไตยในส่วนภูมิภาค ตลอดจนเป็นการตั้งหน่วยงานรองรับการปฏิบัติหน้าที่

ของสมาชิกรัฐสภาในรูปแบบของความร่วมมือกับฝ่ายต่างๆ ในพื้นที่ที่มีการดำเนินการตามโครงการ

การเริ่มต้นของ “ศูนย์กิจกรรมร่วมรัฐสภา-ประชาสังคม” จึงมีส่วนสำคัญที่ทำให้เห็นภาพที่ชัดเจนยิ่งขึ้นของแนวคิดการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด เป็นรูปแบบที่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในการมีส่วนร่วมทางการเมืองจากกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นในแต่ละปีดังปรากฏจากตัวอย่างตามตาราง 2 เป็นการชี้ให้เห็นถึงบทบาทของรัฐสภาในฐานะของสถาบันนิติบัญญัติในการทำหน้าที่ให้บริการประชาชนในระดับพื้นที่ ซึ่งการดำเนินการในเรื่องนี้มีการจัดกิจกรรมอย่างความต่อเนื่อง เป็นรูปแบบใหม่ที่ใช้ความร่วมมือระหว่างสถาบันพระปกเกล้ากับหน่วยงานระดับพื้นที่ และบทบาทของประชาชนในมุมมองของคำว่า “ประชาสังคม” (civil society)

แนวคิดนี้เป็นการยอมรับ “ประชาชน” ว่า มีความสำคัญในการแสดงออกเพื่อเปลี่ยนแปลงสังคมให้ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ เช่น โครงการเวทีชาวบ้านเรื่อง ประชาสังคมกับการอนุรักษ์และพัฒนาหนองหาร, โครงการเวทีสาธารณะประชาคมจังหวัดกาญจนบุรี, โครงการสัมมนาบทบาทของชุมชนในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาฉบับใหม่ เป็นต้น นับว่า แนวคิดการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ได้สร้างรูปแบบของการทำหน้าที่ที่รัฐสภาควรจะต้องดำเนินการในพื้นที่ต่างๆ ของประเทศไทยตามบทบาทของสถาบันนิติบัญญัติอันเป็นเสาหลักของประเทศเช่นเดียวกับฝ่ายบริหารและฝ่ายตุลาการ

ความเปลี่ยนแปลงจากการปฏิรูปการเมือง

การประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2540 เป็นผลจากการปฏิรูปการเมือง ซึ่งเป็นการนำประสบการณ์ที่ประชาชนได้รับจากเหตุการณ์ความไม่สงบทางการเมืองในเดือนพฤษภาคม 2535 มา

จัดวางกลไกแบบใหม่ที่ทำให้บ้านเมืองมีความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น มีการยกร่างรัฐธรรมนูญใหม่ ด้วยการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 ต่อมา มีการจัดตั้งสภาร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการยกร่างรัฐธรรมนูญด้วยการรับฟังความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ที่มีการยกร่าง สิ่งที่ปรากฏขึ้นจากจัดทำรัฐธรรมนูญครั้งนี้ นับว่าเป็นความเปลี่ยนแปลงในประเด็นสำคัญต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาของการเมืองไทยด้วยการวางกติกาใหม่ของบ้านเมือง กล่าวคือ

- รัฐสภาประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ซึ่งสมาชิกทั้งสองสภามาจากการเลือกตั้งของประชาชน โดยมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 500 คน มาจากการเลือกตั้งแบบเขตเลือกตั้งจำนวน 400 คน และมาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจำนวน 100 คน ส่วนสมาชิกวุฒิสภามาจากการเลือกตั้งตามเขตจังหวัดของประชาชน จำนวน 200 คน
- คุณสมบัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ต้องสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
- การประชุมสภาใน 1 ปี มีสองสมัยประชุม คือ สมัยประชุมสามัญทั่วไปและสมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติ โดยในการประชุมสมัยสามัญนิติบัญญัติจะมีการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเท่านั้น เป็นการเพิ่มเวลาในการพิจารณากฎหมายมากขึ้น ส่วนการพิจารณาญัตติซึ่งรวมถึงญัตติการอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาลไม่สามารถทำได้ในสมัยสามัญนิติบัญญัติ
- สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตั้งกระทู้สดถามนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีได้ในเรื่องการบริหารราชการแผ่นดินที่เป็นปัญหาสำคัญที่อยู่ในความสนใจของประชาชน เป็นเรื่องที่กระทบถึงประโยชน์ของประเทศชาติหรือประชาชนหรือที่เป็นเรื่องเร่งด่วน
- เปิดโอกาสให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า 50,000 คน มีสิทธิเข้าชื่อต่อประธานสภาในการเสนอร่างกฎหมายตามหมวด 3 เรื่องสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยและหมวด 5 เรื่องแนวนโยบายพื้นฐาน

แห่งรัฐ ของรัฐธรรมนูญ เพื่อให้รัฐสภาพิจารณา เป็นการเพิ่มการมีส่วนร่วมในการออกกฎหมายของรัฐสภามากขึ้น

- การอภิปรายไม่ไว้วางใจทำได้เฉพาะการอภิปรายไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลเท่านั้น ไม่ใช่การอภิปรายไม่ไว้วางใจทั้งคณะ และในกรณีที่ขออภิปรายไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีจะต้องเสนอชื่อผู้สมควรดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีคนต่อไปด้วย ซึ่งจะต้องเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด
- ในการอภิปรายไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีในเรื่องความประพฤติที่ส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ มีพฤติกรรมร่ำรวยผิดปกติ ฝ่าฝืนบทบัญญัติรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องเข้าชื่อกันร้องขอให้ประธานวุฒิสภาเพื่อให้วุฒิสภามีมติถอดถอน และประธานวุฒิสภาต้องส่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาไต่สวนเพื่อหาข้อเท็จจริงแล้วแต่กรณี
- ห้ามสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมาธิการ มีส่วนไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย จากการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรหรือของคณะกรรมาธิการ การเสนอ การแปรญัตติหรือการกระทำด้วยประการใดๆที่มีผลในเรื่องงบประมาณรายจ่าย หากมีการฝ่าฝืนบทบัญญัติในเรื่องนี้ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภามีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภามีสิทธิเสนอความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาและศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นดังกล่าว
- การพ้นสมาชิกสภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อไปเป็นนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี เป็นการกำหนดบทบาทของฝ่ายนิติบัญญัติที่แยกออกจากฝ่ายบริหาร ส่งผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีในขณะเดียวกันมิได้

จะเห็นได้ว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของรัฐสภาที่เพิ่มขึ้นและเปลี่ยนแปลงหลักการที่แตกต่างจากรัฐธรรมนูญในอดีต เป็นพัฒนาการของการปฏิรูปทางการเมือง ซึ่งรัฐสภายังเป็นสถาบันการเมืองที่มีลักษณะสำคัญอย่างน้อย 4 ประการ กล่าวคือ

- สมาชิกรัฐสภามาจากการเลือกตั้งของประชาชน เป็นกรณีที่ประชาชนใช้อำนาจของตนผ่านการเลือกตั้งตัวแทนเข้ามาเป็นสมาชิกรัฐสภา
- เป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตยแทนประชาชน ดังจะเห็นได้จากการที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้เลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนหนึ่งเป็นนายกรัฐมนตรีและนายกรัฐมนตรีเป็นผู้เลือกรัฐมนตรีร่วมคณะรัฐบาล รัฐสภาจึงเป็นผู้เลือกรัฐบาล
- เป็นผู้มีหน้าที่ในการออกกฎหมาย และให้ความยินยอมในการใช้จ่ายงบประมาณแผ่นดิน ตลอดจนการประกาศสงคราม
- เป็นผู้ควบคุมการทำงานของฝ่ายบริหาร

ความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่เกิดขึ้นดังกล่าวมานี้ ส่งผลให้รัฐสภาต้องปรับตัวจากการปฏิรูปการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในประเด็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบเขตเลือกตั้ง ซึ่งเป็นรูปแบบใหม่ที่มีการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบเขตละคน เป็นความคาดหวังให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ทำหน้าที่อย่างใกล้ชิดกับประชาชน แตกต่างจากเดิมที่กำหนดให้มีการเลือกตั้งแบบเขตพื้นที่ขนาดใหญ่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหลายคน รวมทั้งการมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อและการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาแต่ละจังหวัด ประชาชนย่อมต้องการให้สมาชิกรัฐสภาตามแนวทางใหม่ได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มที่ สอดคล้องกับหลักการที่กำหนดเพื่อการปฏิรูปทางการเมือง

สำหรับการผลักดันแนวคิดการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดภายหลังจากการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 นั้น ปรากฏว่า มีความตื่นตัวทางการเมืองจากระบบการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบเขตละคนจำนวน 400 เขตเลือกตั้ง ส่งผลให้มีการศึกษาเกี่ยวกับระบบการทำงานของรัฐสภาในการสนับสนุนบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ต้องรับผิดชอบเขตเลือกตั้ง โดยคณะกรรมาธิการกิจการสภาผู้แทนราษฎรได้ประชุมพิจารณาเกี่ยวกับเรื่องนี้ เมื่อวันที่ 18 มีนาคม 2547 จากนั้นได้มีมติให้มีการตั้งคณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาโครงการจัดตั้งที่ทำการของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประจำเขตเลือกตั้ง 400 เขต

แนวทางนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างศูนย์กลางความร่วมมือและประสานงานระหว่างสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับประชาชนในเขตเลือกตั้ง ในการให้บริการความรู้ทางวิชาการ ตลอดจนการเผยแพร่หลักการเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เชื่อมโยงไปสู่การขยายผลการพัฒนาประชาธิปไตย และเสริมสร้างหลักการในการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ไปสู่ประชาชนในทุกระดับ โดยมีประชาชนเป็นจุดศูนย์กลาง โดยมอบหมายให้ “นายสมศักดิ์ คุณเงิน” เป็นประธานคณะอนุกรรมาธิการฯ ต่อมา คณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาโครงการจัดตั้งที่ทำการของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประจำเขตเลือกตั้ง 400 เขต ได้ประชุมศึกษาเรื่องนี้และมีความเห็นนำเสนอคณะกรรมาธิการกิจการสภาผู้แทนราษฎรโดยเห็นว่า

> “การจัดตั้งที่ทำการของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประจำเขตเลือกตั้ง 400 เขต ควรแบ่งเป็นสองประเภท กล่าวคือ ประเภทแรก เป็นที่ทำการรัฐสภาประจำจังหวัด 75 จังหวัด ควรจัดตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง เพื่อให้เป็นที่ทำการของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา รวมทั้งองค์กรอิสระต่างๆ อาทิ ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ปปช.) จะได้ใช้สถานที่เป็นที่ทำการในการให้บริการในด้านต่างๆ กับประชาชนอีกด้วย ส่วนประเภทที่สอง เป็นที่ทำการ

ของสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎรประจำเขตเลือกตั้ง โดยลักษณะของการจัดตั้งที่ทำการนั้น ควรให้อยู่ในบริเวณศูนย์กลางของเขตเลือกตั้งนั้นๆ เพื่อให้ประชาชนสามารถเดินทางไปมาได้สะดวก" [18]

นอกจากนี้ คณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาโครงการจัดตั้งที่ทำการของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประจำเขตเลือกตั้ง 400 เขต ได้เสนอให้ดำเนินการก่อสร้างที่ทำการของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประจำเขตเลือกตั้งทั้ง 400 เขต ให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลา 3 ปี โดยเริ่มก่อสร้างตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 มีการก่อสร้างที่ทำการรัฐสภาประจำจังหวัด จำนวน 25 แห่ง ใช้งบประมาณดำเนินการแห่งละ 15 ล้านบาท และก่อสร้างที่ทำการของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประจำเขตเลือกตั้ง จำนวน 110 แห่ง ใช้งบประมาณดำเนินการแห่งละ 10 ล้านบาท

ส่วนในปี พ.ศ. 2549 กำหนดให้มีการก่อสร้างที่ทำการรัฐสภาประจำจังหวัด จำนวน 25 แห่ง ใช้งบประมาณดำเนินการแห่งละ 15 ล้านบาท และก่อสร้างที่ทำการของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประจำเขตเลือกตั้ง จำนวน 110 แห่ง ใช้งบประมาณดำเนินการแห่งละ 10 ล้านบาท เช่นเดียวกัน และในปี พ.ศ. 2550 ให้มีการก่อสร้างที่ทำการรัฐสภาประจำจังหวัด จำนวน 25 แห่ง ใช้งบประมาณดำเนินการแห่งละ 15 ล้านบาท และก่อสร้างที่ทำการของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประจำเขตเลือกตั้ง จำนวน 105 แห่ง ใช้งบประมาณดำเนินการแห่งละ 10 ล้านบาท ซึ่งในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกรุงเทพมหานครนั้น คณะอนุกรรมาธิการฯ มีความเห็นว่ากรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงและเป็นที่ตั้งของรัฐสภา จึงไม่จำเป็นต้องสร้างที่ทำการขึ้นอีก

คณะกรรมาธิการกิจการสภาผู้แทนราษฎรได้ให้ความเห็นชอบข้อเสนอเกี่ยวกับการจัดตั้งที่ทำการของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประจำเขตเลือกตั้ง 400 เขต ที่คณะอนุกรรมาธิการเสนอ และนำเสนอเรื่องนี้ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเพื่อเสนอเข้าสู่กระบวนการแปรญัตติเพิ่มเติมงบประมาณของสภาผู้แทนราษฎรใน

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2548 ต่อไป แต่ปรากฏว่า เรื่องนี้ไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ และอยู่ในเป็นช่วงที่สิ้นสุดอายุของสภาผู้แทนราษฎร ต่อมาภายหลังการเลือกตั้งทั่วไป ในปี พ.ศ. 2548 คณะกรรมาธิการกิจการสภาผู้แทนราษฎร ได้เสนอแนวทางในการจัดทำโครงการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด โดยการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาประชาธิปไตยการมีส่วนร่วมทางการเมือง การปกครอง และการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐของประชาชน พ.ศ. 2549-2552

การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าวนี้ เป็นผลงานของ “คณะกรรมการเพิ่มพูนส่งเสริมประชาธิปไตย และการมีส่วนทางการเมืองของประชาชน” ซึ่งประธานสภาผู้แทนราษฎร “นายโภคิน พลกุล” ได้มีคำสั่งสภาผู้แทนราษฎร ที่ 40/2548 เมื่อวันที่ 31 ตุลามคม 2548 แต่งตั้งให้ไปดำเนินการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาประชาธิปไตยการมีส่วนร่วมทางการเมือง การปกครอง และการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐของประชาชน เพื่อบูรณาการแผนงาน โครงการและกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยให้สภาผู้แทนราษฎรเป็นองค์กรหลักในการอำนวยการและประสานงานกับหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น องค์กรตามรัฐธรรมนูญ พรรคการเมือง องค์กรเอกชน องค์กรภาคประชาชน และวุฒิสภา

ต่อมาประธานสภาผู้แทนราษฎรได้ให้ความเห็นชอบ “แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมทางการเมือง การปกครอง และการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐของประชาชน พ.ศ. 2549-2552 และให้ความเห็นชอบ “โครงการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด” เพื่อเป็นส่วนราชการของสภาผู้แทนราษฎรในส่วนภูมิภาคและกรุงเทพมหานคร จำนวน 76 แห่ง เพื่อทำหน้าที่เป็นองค์กรเผยแพร่ภารกิจในวงงานของรัฐสภา ประสานงานการพัฒนาประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนกับเครือข่ายประชาธิปไตยของรัฐสภาและทุกภาคส่วนในพื้นที่ รวมทั้งเป็นศูนย์บริการส่วนหน้าในการรับเรื่องราวร้องทุกข์ของประชาชน

นอกจากนี้ กำหนดให้สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดเป็นหน่วยสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมาธิการสามัญและวิสามัญ คณะกรรมการต่างๆของสภาผู้แทน ราษฎรและวุฒิสภาในระดับภูมิภาคและท้องถิ่น ตามข้อเสนอดังกล่าวนี้ คณะกรรมการเพิ่มพูนฯ ได้กำหนดแผนปฏิบัติการไว้ โดยในปีงบประมาณ 2549 จะทดลองจัดตั้ง “สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดชั่วคราว” ใน 6 จังหวัดนำร่อง และในปีงบประมาณ 2552 จะจัดตั้ง “สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดแบบถาวร” ให้ครบทุกจังหวัดรวมทั้งกรุงเทพ มหานคร เป็นจำนวน 76 แห่ง แต่ปรากฏว่า มีการยุบสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2549 ส่งผลให้การดำเนินการต่างๆ ต้องหยุดชะงัก

นอกจากนี้ การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ซึ่งดำเนินการในส่วนของประธานรัฐสภา “นายโภคิน พลกุล” เป็นการมอบหมายให้ “อ.ก.ร.ระบบงานและอัตรากำลัง” พิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดนั้น ได้มีการนำเสนอเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา (ก.ร.) เมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2549 ปรากฏว่า คณะกรรมการข้าราชการรัฐสภาได้มีมติ ให้ชะลอการพิจารณาเรื่องการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดไว้ก่อน จนกว่าร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภาจะแล้วเสร็จ การตัดสินเรื่องสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดในลักษณะนี้ แสดงว่า คณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา (ก.ร.) ไม่เห็นด้วยกับการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด [19]

การปรับโครงสร้างของหน่วยงานรัฐสภาด้วยการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด จำต้องยุติลงตามความเห็นของคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา ประกอบกับมีการยึดอำนาจการปกครองประเทศเมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองครั้งใหม่ มีการทบทวนแนวทางต่างๆ ที่เคยนำมาใช้ในการปฏิรูปทางการเมือง จากนั้น มีการยกร่างรัฐธรรมนูญใหม่โดยให้มีการออกเสียงประชามติเพื่อให้ความเห็นชอบกับร่างรัฐธรรมนูญทั้งฉบับ ปรากฏผลว่า

ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน 45,092,955 คน มีผู้ที่มาใช้สิทธิออกเสียงจำนวน 25,978,954 คน คิดเป็นร้อยละ 57.61 ของผู้มีสิทธิออกเสียงทั้งหมด มีผู้เห็นชอบกับร่างรัฐธรรมนูญจำนวน 14,727,306 คน และมีผู้ไม่เห็นชอบกับร่างรัฐธรรมนูญจำนวน 10,747,441 คน ถือว่า ผู้มีสิทธิออกเสียงเห็นชอบกับร่างรัฐธรรมนูญเป็นเสียงข้างมาก เห็นชอบให้นำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่มาใช้บังคับ

การประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 เมื่อวันที่ 24 สิงหาคม 2550 เป็นเรื่องใหม่ที่แตกต่างจากแนวคิดปฏิรูปการเมืองที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2540 อันเป็นผลมาจากการยึดอำนาจการปกครองประเทศ เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 ที่มีมุมมองในการควบคุมอำนาจทางการเมือง ไม่เชื่อถือการเลือกตั้งจากประชาชน มีชุดความคิดว่า นักการเมืองเป็นอันตรายต่อการพัฒนาบ้านเมือง จำเป็นต้องมี “ตุลาการภิวัฒน์” ที่มีอำนาจพิเศษในการรักษาหลักการของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ดังจะเห็นได้จากการยุบพรรคการเมืองและตัดสิทธิ์ทางการเมืองของนักการเมือง เพื่อควบคุมกลไกทางการเมืองของระบบรัฐสภา

การวางรากฐานครั้งใหม่ของการบริหารองค์การรัฐสภา

เมื่อมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาตามหลักการใหม่ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 แล้ว รัฐสภาได้เริ่มทำหน้าที่ตามบทบาทที่เคยปฏิบัติกันมาในฐานะของสถาบันนิติบัญญัติ แต่ด้วยปัญหาที่สะสมมาตั้งแต่มีการยึดอำนาจการปกครองแผ่นดินในปี พ.ศ. 2549 ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองอย่างรุนแรง มีปรากฏการณ์ทางการเมืองที่กระทบต่อการทำงานของสมาชิกรัฐสภา เช่น การปิดล้อมอาคารรัฐสภา, การถอดถอนนายกรัฐมนตรี, การยุบพรรคการเมืองและตัดสิทธิ์คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง, การแถลงนโยบายรัฐบาลนอกบริเวณของรัฐสภา, การชุมนุมของประชาชนเพื่อเรียกร้องให้มีการยุบสภา เป็นต้น เป็นเรื่องของความขัดแย้งที่ไม่สามารถยุติได้โดยง่าย เป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของการปกครองตามแบบแผนของระบบรัฐสภา

สถานการณ์โดยทั่วไปของบ้านเมืองดังกล่าวมานี้ เป็นเรื่องที่ควรแก้ไขด้วย “ระบบรัฐสภา” ซึ่งประเทศอื่นๆ ในฐานะประเทศที่ประสบความสำเร็จในการปกครองด้วยระบบรัฐสภาดั่งเช่น อังกฤษ, ญี่ปุ่น เป็นต้น ต่างประสบปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในหลายรูปแบบและหาทางออกด้วยวิถีทางของรัฐสภา เช่น การลาออกของนายกรัฐมนตรี, การยุบสภาเพื่อคืนอำนาจให้ประชาชน เป็นต้น เป็นเรื่องที่เปิดโอกาสให้ประชาชนและระบบรัฐสภาได้แสวงหาคำตอบในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งต่างๆ ที่มี ดังนั้น การสร้างระบบรัฐสภาที่ประชาชนไว้วางใจและมีความเชื่อมั่น ย่อมเป็นเรื่องที่ช่วยแก้ไขปัญหาต่างๆ ของประเทศได้เป็นอย่างดี

แม้ว่า บรรยากาศทางการเมืองในช่วงหลังการบังคับใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 จะมีการแบ่งฝ่ายและเกิดความแตกแยกทางความคิดอย่างมาก รัฐสภาได้เป็นเวทีกลางของแก้ไขปัญหา ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งคณะกรรมาธิการเพื่อศึกษาการแก้ไขรัฐธรรมนูญ, การแสวงหาแนวทางปรองดอง เพื่อหาคำตอบอันเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย นับว่า เป็นบทบาทของรัฐสภาในการเรียกความเชื่อมั่นของประชาชนให้กลับมาอยู่ในแนวทางของระบบรัฐสภา

นอกจากนี้ รัฐสภาได้ปรับตัวเพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ทางการเมืองด้วยการออกกฎหมาย 2 ฉบับ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารรัฐสภา กล่าวคือ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. 2554 และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการรัฐสภา พ.ศ. 2554 ซึ่งเป็นกติกาสำคัญของการบริหารองค์การรัฐสภา เป็นการปรับปรุงแนวทางของการบริหารองค์การรัฐสภาให้ดีขึ้นกว่าในอดีต ยกตัวอย่างเช่น การกำหนดระบบตำแหน่งของข้าราชการรัฐสภาสามัญให้จำแนกตามกลุ่มลักษณะงาน ให้มีบัญชีอัตราเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการรัฐสภาเป็นการเฉพาะ กำหนดให้มีข้าราชการรัฐสภาสามัญประเภทวิชาการระดับเชี่ยวชาญหรือระดับทรงคุณวุฒิ การเพิ่มตำแหน่งข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองบางตำแหน่งเพื่อให้สอดคล้องกับภารกิจของงานด้านนิติบัญญัติของรัฐสภา เป็นต้น

การออกกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภาและระเบียบข้าราชการรัฐสภาดังกล่าวมานี้ ได้ช่วยขับเคลื่อนงานของรัฐสภาได้ดียิ่งขึ้น สามารถจัดโครงสร้างการทำงานเป็นกลุ่มงานตามความสามารถของข้าราชการรัฐสภา มีการจ่ายค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับสภาพการทำงานของรัฐสภา มีการทำงานในรูปแบบของคณะกรรมการ ตลอดจนการปรับระบบบริหารภาครัฐให้ทัดเทียมกับฝ่ายบริหารซึ่งมีการปฏิรูประบบราชการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 หลักการของกติกาใหม่ที่ใช้ในการบริหารองค์การรัฐสภานี้ เป็นการวางแนวทางที่ส่งผลต่อการปรับโครงสร้างการบริหารองค์การรัฐสภาเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้เป็นอย่างดี

ดังนั้น เมื่อประธานรัฐสภามีความเห็นให้มีการนำเรื่องการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดมาศึกษาถึงความเป็นไปได้ในการดำเนินการ จึงได้รับคำตอบจากสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรว่า แนวทางในการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด เป็นเรื่องที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรสามารถดำเนินการได้ไม่ขัดต่อกฎหมายและสามารถจัดให้ข้าราชการรัฐสภาไปทำงานในเขตพื้นที่ที่มีการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดได้ ดังปรากฏตามรายงานของคณะกรรมการการศึกษาความเป็นไปได้และดำเนินการจัดตั้งรัฐสภาจังหวัด ที่อธิบายถึงความพร้อมของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในการบริหารองค์การรัฐสภาเพื่อสนับสนุนการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

จะเห็นได้ว่า แนวคิดการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดที่มีการผลักดันอีกครั้งหนึ่งในสมัยของ “นายสมศักดิ์ เกียรติสุรนนท์” ประธานรัฐสภา เป็นเรื่องที่ถูกจังหวะและมีเหตุผลอย่างยิ่ง ในการวางรากฐานของการบริหารองค์การรัฐสภา เป็นช่วงเวลาที่สังคมต้องการเห็นความเข้มแข็งของฝ่ายนิติบัญญัติในการทำหน้าที่สำคัญ เช่น การแก้ไขรัฐธรรมนูญที่ประชาชนยอมรับ, การประชุมรัฐสภาในเรื่องกฎหมายที่ประชาชนสนใจ, การพิจารณาร่างกฎหมายที่ประชาชนใช้สิทธิเสนอตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด เป็นต้น

การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดจะช่วยให้รัฐสภาสามารถเชื่อมต่อกับประชาชนได้รวดเร็ว สามารถเผยแพร่ผลงานของรัฐสภาให้ประชาชนรับทราบได้อย่างทั่วถึง เป็นการสร้างความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อระบบรัฐสภา ถือว่า เป็นการวางรากฐานของการปกครองในระบบรัฐสภาโดยอาศัยมิติของพื้นที่ในการสนับสนุนการทำงานของรัฐสภา ดังที่เกิดขึ้นจากการจัดทำโครงการของ“ศูนย์กิจกรรมร่วมรัฐสภา-ประชาสังคม” หรือเมื่อเปลี่ยนมาเป็น “ศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมืองสถาบันพระปกเกล้า” ซึ่งมีจำนวน 42 จังหวัด อันเป็นภาพสะท้อนของการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 เป็นต้นมา

การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดได้เริ่มต้นอย่างเป็นทางการเมื่อมีการประชุมของคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา (ก.ร.) ครั้งที่ 10/2555 ในวันที่ 25 ตุลาคม 2555 โดยที่ประชุมได้มีมติ เห็นชอบในการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ตามผลการพิจารณาของ “อ.ก.ร.ระบบงานและอัตรากำลัง” ให้มีการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดนำร่อง จำนวน 6 จังหวัด โดยกำหนดให้เป็นส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกลุ่มงาน รับผิดชอบงานขึ้นตรงต่อเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร คือ

- สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดขอนแก่น
- สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดชลบุรี
- สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดเชียงราย
- สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี
- สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดอุบลราชธานี

โดยในระยะเริ่มต้นที่กำหนดสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดเป็นกลุ่มงานเพื่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และมีการประเมินผลงานให้

เป็นที่ประจักษ์ จากนั้นจึงค่อยปรับและพัฒนาองค์กรเป็นหน่วยงานระดับสำนักต่อไป [20]

จากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 ที่มีการเสนอให้จัดตั้ง “สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด” จนกระทั่งคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา (ก.ร.) ได้มีมติเห็นชอบให้มีการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด เมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2555 นั้น แสดงให้เห็นถึงจุดเปลี่ยนของการบริหารรัฐสภาและการเริ่มต้นเชื่อมต่อการทำงานของรัฐสภาไปยังภูมิภาคต่างๆ ของประเทศไทย โดยมีเป้าหมายอยู่ที่การสนับสนุนการทำงานของรัฐสภา เพื่อให้บริการประชาชนตามหลักการของประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา ระยะเวลากว่า 20 ปี ที่แนวคิดในการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ได้รับการตรวจสอบและปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางการเมืองของประเทศ

นับว่า เป็นการตกผลึกทางความคิดที่ใช้ระยะเวลาอันยาวนานกว่าที่จะมีผู้คนมีความเห็นสอดคล้องต้องกัน ยอมให้รัฐสภามีบทบาทในระดับพื้นที่อย่างชัดเจน การจัดตั้งหน่วยงานของรัฐสภาในภูมิภาคตามจังหวัดต่างๆ จึงเป็นรากฐานสำคัญของพัฒนาสถาบันนิติบัญญัติ ดังนั้น เพื่อความเข้าใจในภาพรวมของการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด สามารถสรุปเหตุการณ์สำคัญในการขับเคลื่อนแนวคิดนี้จนกระทั่งสามารถดำเนินการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดได้เป็นผลสำเร็จ ดังปรากฏตามตาราง 5 กล่าวคือ [21]

ตาราง 5 เหตุการณ์สำคัญในการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

วันเวลา	เหตุการณ์สำคัญ
30 กรกฎาคม 2536	นายเอกพร รักความสุข สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดสกลนคร พรรคเอกภาพ ได้ยื่นเรื่องต่อประธานรัฐสภาและประธานคณะกรรมาธิการกิจการสภาผู้แทนราษฎร ให้มีการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดขึ้นในส่วนภูมิภาค
14 ตุลาคม 2536	นายมารุต บุนนาค ประธานรัฐสภา แต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด โดยมีนายวันมูหะมัดนอร์ มะทา เป็นประธานคณะกรรมการ
9 พฤศจิกายน 2536	มีการประชุมคณะกรรมการศึกษาการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ครั้งแรก และมีมติให้ตั้งอนุกรรมการศึกษาการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด
14 กุมภาพันธ์ 2537	คณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา (ก.ร.) พิจารณาเรื่องการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ตามที่คณะกรรมการศึกษาการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดได้เสนอมา และมอบหมายให้ อ.ก.ร. ระบบงานและอัตรากำลังไปดำเนินการศึกษาในรายละเอียด

ตาราง 5 เหตุการณ์สำคัญในการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด (ต่อ)

วันเวลา	เหตุการณ์สำคัญ
27 มิถุนายน 2537	เลขานุการคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา (ก.ร.) ได้แจ้งผลการพิจารณาเรื่องการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ซึ่งคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา (ก.ร.) มีมติให้ดำเนินการเป็นองค์กรในรูปแบบอื่นที่มิใช่หน่วยราชการประจำ
19 มกราคม 2538	มีการจัดตั้ง “สถาบันพระปกเกล้า” ในวโรกาสครบรอบ 100 ปี วันพระราชสมภพ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยให้เป็นส่วนราชการระดับกอง สังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
5 กันยายน 2541	มีการออกพระราชบัญญัติสถาบันพระปกเกล้า พ.ศ. 2541 มีผลให้ “สถาบันพระปกเกล้า” ไม่ใช่หน่วยงานราชการประจำของรัฐสภา แต่มีฐานะเป็นนิติบุคคลในการกำกับดูแลของรัฐสภา
พฤษภาคม 2542 ถึง กันยายน 2542	คณะกรรมาธิการกิจการสภาผู้แทนราษฎรร่วมกับสถาบันพระปกเกล้า จัดทำ “โครงการนำร่องในการจัดตั้งศูนย์กิจกรรมประชาธิปไตยในระบอบรัฐสภาประจำจังหวัด” ในรูปแบบของ “ศูนย์กิจกรรมร่วมรัฐสภา-ประชาสังคม” ในพื้นที่ 4 จังหวัด คือ เชียงใหม่, สกลนคร, กาญจนบุรี และยะลา รัฐสภาโดยสถาบันพระปกเกล้าได้จัดสรรงบประมาณจำนวน 2,000,000.บาท ในการดำเนินการ

ตาราง 5 เหตุการณ์สำคัญในการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด (ต่อ)

วันเวลา	เหตุการณ์สำคัญ
11 สิงหาคม 2542	สถาบันพระปกเกล้ามีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับโครงการ“ศูนย์กิจกรรมร่วมรัฐสภา-ประชาสังคม” โดยมี รศ.ดร.ศุภชัย ยาวะประภาษ เป็นประธาน
12 พฤษภาคม 2543	สถาบันพระปกเกล้ามีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับโครงการ“ศูนย์กิจกรรมร่วมรัฐสภา-ประชาสังคม” โดยมี รศ.ดร.ทศพร ศิริสัมพันธ์ เป็นประธาน
18 มีนาคม 2547	คณะกรรมาธิการกิจการสภาผู้แทนราษฎรมีมติตั้งคณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาโครงการจัดตั้งที่ทำการของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประจำเขตเลือกตั้ง 400 เขต
3 ธันวาคม 2547	มีการจัดตั้ง “สำนักส่งเสริมวิชาการรัฐสภา” ในสังกัดสถาบันพระปกเกล้า และให้ “ศูนย์กิจกรรมร่วมรัฐสภา-ประชาสังคม” อยู่ภายใต้การดูแลของสำนักส่งเสริมวิชาการรัฐสภา
1 ธันวาคม 2548	นายโภคิน พลกุล ประธานรัฐสภา ให้ความเห็นชอบโครงการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ตามที่คณะกรรมการเพิ่มพูน ส่งเสริมประชาธิปไตย และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเสนอ และประธานรัฐสภาให้เสนอคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา (ก.ร.) เพื่อพิจารณา

ตาราง 5 เหตุการณ์สำคัญในการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด (ต่อ)

วันเวลา	เหตุการณ์สำคัญ
29 มีนาคม 2549	คณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา (ก.ร.) ได้พิจารณา เรื่อง สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด โดยมีมติให้ชะลอการพิจารณาเรื่องนี้ไว้ก่อน จนกว่าร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภาจะแล้วเสร็จ
3 สิงหาคม 2550	สภาสถาบันพระปกเกล้าได้อนุมัติให้เปลี่ยนชื่อ “ศูนย์กิจกรรมร่วมรัฐสภา-ประชาสังคม” เป็น “ศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า” ซึ่งมีผลการดำเนินการในพื้นที่ 42 จังหวัด ครอบคลุมทุกภูมิภาคของประเทศ
11 พฤษภาคม 2554	มีการประกาศใช้กฎหมายเกี่ยวกับการบริหารรัฐสภา 2 ฉบับคือ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. 2554 และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการรัฐสภา พ.ศ. 2554
8 ธันวาคม 2554	นายสมศักดิ์ เกียรติสุรนนท์ ประธานรัฐสภา มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการการศึกษาความเป็นไปได้และดำเนินการจัดตั้งรัฐสภาจังหวัด โดยมอบหมายให้ “นายวิสุทธิ์ ไชยณรุณ” รองประธานสภาผู้แทนราษฎรคนที่สอง ทำหน้าที่เป็นประธานคณะกรรมการ

ตาราง 5 เหตุการณ์สำคัญในการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด (ต่อ)

วันเวลา	เหตุการณ์สำคัญ
25 ตุลาคม 2555	คณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา (ก.ร.) ได้มีมติเห็นชอบในการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ตามที่ “อ.ก.ร. ระบบงานและอัตรากำลัง” เสนอ โดยให้จัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดนำร่อง จำนวน 6 จังหวัดและกำหนดให้เป็นส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกลุ่มงานรับผิดชอบงานขึ้นตรงต่อเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
16 พฤศจิกายน 2555	นายสมศักดิ์ เกียรติสุรนนท์ ประธานรัฐสภา ได้ลงนามในประกาศรัฐสภากำหนดให้มี “สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด” จำนวน 6 แห่ง ได้แก่ สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดขอนแก่น, สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดชลบุรี, สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดเชียงราย, สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานีและสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดอุบลราชธานี
28 มิถุนายน 2556	พิธีเปิดสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

เหตุการณ์สำคัญในการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดตามตาราง 4 ที่กล่าวมานี้ ช่วยให้เรามองเห็นภาพรวมของการปรับโครงสร้างระบบการบริหารองค์การรัฐสภา ตลอดจนการดำเนินการต่างๆ อย่างเป็นระบบ เพื่อให้รัฐสภาเป็นสถาบันนิติบัญญัติได้รับการยอมรับจากประชาชน การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำ

จังหวัดไม่ใช่เรื่องที่เกิดขึ้นได้ง่ายๆ ต้องการพิจารณาเป็นขั้นตอนหลายกระบวนการ และใช้ระยะเวลาอันยาวนานกว่าที่จะจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดได้ ดังนั้น จึงเป็นเรื่องสำคัญที่รัฐสภาจะต้องดำเนินการให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด

การเตรียมความพร้อมในการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

หลังจากที่มีการประกาศจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดแล้ว เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้ดำเนินการจัดตั้งคณะอนุกรรมการชุดต่างๆ เพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ขณะที่คณะกรรมการศึกษาความเป็นไปได้และดำเนินการจัดตั้งรัฐสภาประจำจังหวัด ได้ทำหน้าที่ในการสนับสนุนการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด โดยการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ เช่น คณะอนุกรรมการเตรียมความพร้อมสถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์ ประชาสัมพันธ์ การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานรัฐสภาประจำจังหวัด และคณะอนุกรรมการดำเนินการด้านงานรัฐสภาประจำจังหวัด เป็นต้น

ความเคลื่อนไหวของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรดังกล่าวมานี้ ถือว่า เป็นการเริ่มต้นที่ชัดเจนมากขึ้น เป็นการทำเรื่องใหม่ที่แตกต่างจากการบริหารงานของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในอดีต เพราะการส่งข้าราชการจากสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรไปประจำยังจังหวัดต่างๆ ย่อมมีรายละเอียดที่แตกต่างจากการบริหารงานเดิม นอกจากนี้ การกำหนดยุทธศาสตร์แนวใหม่ในการวางระบบรัฐสภาที่ยึดโยงกับประชาชนและแผนปฏิบัติการของรัฐสภาในการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดทั้งหกแห่ง ย่อมเป็นการเตรียมความพร้อมในการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดเพื่อดูแลรายละเอียดต่างๆ ให้เรียบร้อย สำหรับการทำงานของคณะอนุกรรมการชุดต่างๆ ในการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ปรากฏตามตาราง 6 ดังนี้ [22]

ตาราง 6 รายชื่อคณะอนุกรรมการที่ดำเนินการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

รายชื่อคณะอนุกรรมการ	แต่งตั้งโดย	อำนาจหน้าที่
คณะอนุกรรมการเตรียมความพร้อมสถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์ ประชาสัมพันธ์และสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานรัฐสภาประจำจังหวัด	คณะกรรมการศึกษาความเป็นไปได้และดำเนินการจัดตั้งรัฐสภาประจำจังหวัด	ดำเนินงานเตรียมความพร้อมสถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์ ประชาสัมพันธ์ และสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานรัฐสภาประจำจังหวัด
คณะอนุกรรมการจัดทำคู่มือปฏิบัติงานสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด	คณะกรรมการนโยบายและแผนการบริหารราชการ	กำหนดภารกิจที่ต้องปฏิบัติ กระบวนการปฏิบัติงาน ขั้นตอนการปฏิบัติงานและรายละเอียดข้อกำหนดในการปฏิบัติงานของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดและจัดทำคู่มือปฏิบัติงานสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

ตาราง 6 รายชื่อคณะอนุกรรมการที่ดำเนินการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด (ต่อ)

รายชื่อคณะอนุกรรมการ	แต่งตั้งโดย	อำนาจหน้าที่
คณะอนุกรรมการศึกษาวิเคราะห์ และพิจารณาจัดอัตรากำลังเพื่อบรรจุแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด	คณะกรรมการนโยบายและแผนการบริหารราชการ	ดำเนินการวิเคราะห์และพิจารณาจัดอัตรากำลังเพื่อบรรจุแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด
คณะอนุกรรมการดำเนินการด้านงานรัฐสภาจังหวัด	คณะกรรมการศึกษาความเป็นไปได้และดำเนินการจัดตั้งรัฐสภาประจำจังหวัด	ดำเนินการติดตามการส่งมอบและรับมอบอาคารสถานที่เพื่อจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดใน 6 จังหวัด, ติดตามประเมินผลการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด และจัดทำแผนยุทธศาสตร์ กำหนดแผนงานและโครงการที่สำคัญๆ ในการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

ตาราง 6 รายชื่อคณะอนุกรรมการที่ดำเนินการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด (ต่อ)

รายชื่อคณะอนุกรรมการ	แต่งตั้งโดย	อำนาจหน้าที่
คณะอนุกรรมการจัดทำคู่มือปฏิบัติงานเกี่ยวกับการคลังและการพัสดุสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด	คณะกรรมการนโยบายและแผนการบริหารราชการ	จัดทำคู่มือปฏิบัติงานเกี่ยวกับการคลังและการพัสดุสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการตามภารกิจของการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด
คณะอนุกรรมการดำเนินงานด้านพิธีลงนามบันทึกความเข้าใจ (MOU) รับมอบอาคารสถานที่จัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด	คณะกรรมการนโยบายและแผนการบริหารราชการ	ดำเนินการเตรียมพิธีลงนามบันทึกความเข้าใจ (MOU) การรับมอบอาคารสถานที่จัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

การดำเนินการของคณะอนุกรรมการชุดต่างๆ ตามที่ปรากฏในตาราง 6 นี้ เป็นการวางรากฐานและออกแบบระบบใหม่ในการทำงานระหว่างสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรกับสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดต่างๆ ตลอดจนการพิจารณากิจกรรมที่สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดจะเริ่มดำเนินการในระยะแรก การประสานงานในเรื่องดังกล่าวนี้ จะช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานมีความเข้าใจถึงเรื่องที่ควรทำและข้อควรพิจารณาในการทำงานกับประชาชนที่อยู่ในเขตพื้นที่ตั้งของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

นอกจากนี้ สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดเป็นส่วนราชการของรัฐสภา ซึ่งมีความจำเป็นในการประสานงานกับหน่วยงานของรัฐที่อยู่ในเขตพื้นที่ จะต้องคำนึงถึงมาตรฐานและธรรมเนียมปฏิบัติระหว่างกัน เพื่อให้กลมกลืนกับหน่วยงานราชการที่อยู่ในส่วนภูมิภาค ซึ่งสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจะต้องออกกฎระเบียบต่างๆ เพิ่มเติมในอนาคต อันเป็นการสนับสนุนการทำงานของข้าราชการรัฐสภาที่ไปประจำ ณ สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดเขตพื้นที่ต่างๆ

อย่างไรก็ตาม สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้จัดสัมมนาเชิงวิชาการเป็นครั้งแรก ในหัวข้อเรื่อง “สำนักงานรัฐสภาจังหวัดกับการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วน” ณ จังหวัดขอนแก่น เมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2555 เพื่อสร้างความเข้าใจให้หน่วย งานต่างๆ ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีความเข้าใจถึงบทบาทใหม่จากการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด หลังจากนั้น สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ได้ประกาศรับสมัครคัดเลือกข้าราชการรัฐสภาสามัญจากสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด โดยรับสมัครระหว่างวันที่ 16 – 31 มกราคม 2556 ซึ่งมีผู้เข้ารับการคัดเลือกจำนวน 63 คน

ต่อมามีการจัดอบรมหลักสูตรเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ และแนวทางการปฏิบัติงานของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ในวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2556 โดยมีผู้เข้ารับการอบรมจำนวน 720 คน ประกอบด้วย ผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือก, ผู้บริหารของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ข้าราชการตำแหน่งประเภทวิชาการระดับชำนาญการและระดับชำนาญการพิเศษ, ข้าราชการกลุ่มช่วยอำนวยการนักบริหารและผู้สนใจ ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดเป็นเรื่องที่ข้าราชการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรควรรับรู้ถึงความเป็นมาและการเตรียมความพร้อมในเรื่องต่างๆ ที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรกำลังดำเนินการอยู่ [23]

การเตรียมความพร้อมของคณะอนุกรรมการชุดต่างๆ เพื่อดำเนินการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด มีความคืบหน้าตามเป้าหมายที่กำหนด โดยในวันที่ 30 พฤษภาคม 2556 มีการลงนามรับมอบอาคารสถานที่ในการดำเนินการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด โดย “นายวิสุทธิ์ ไชยณรุณ” รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่ 2 เป็นประธานในพิธีลงนามบันทึกความเข้าใจรับมอบอาคารสถานที่จัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด 6 จังหวัด ระหว่าง “นายสุวิจักขณ์ นาควัชระชัย” เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร กับ รองผู้ว่าราชการจังหวัดสุราษฎร์ธานี, คณบดีวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น, นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย, นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี, นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และเจ้าของอาคารสำนักงานจังหวัดอุบลราชธานี

นับว่า เป็นจุดเริ่มต้นของการเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับสถานที่ทำงานอันเป็นที่ตั้งของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดตามเป้าหมายครบทั้งหกจังหวัด นอกจากนี้ ในด้านการคัดเลือกข้าราชการรัฐสภาสามัญ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด มีผู้ได้รับการคัดเลือกจำนวน 32 คน จึงยังคงมีตำแหน่งว่างเหลืออีก 10 อัตรา ประกอบกับมี

หนังสือของประธานวุฒิสภาขอให้ประธานรัฐสภาพิจารณาจัดสรรอัตรากำลังในสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดร้อยละ 40 ของจำนวนกรอบอัตรากำลังในสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด จำนวน 42 อัตรา ซึ่งคิดเป็นจำนวน 17 อัตรา ทำให้ไม่สามารถจัดสรรตำแหน่งของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดให้แก่ข้าราชการรัฐสภาสามัญสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาได้

ที่ประชุมของคณะอนุกรรมการศึกษา วิเคราะห์ และพิจารณาจัดอัตรากำลังเพื่อบรรจุแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด จึงขยายเวลาในการรับสมัครคัดเลือกข้าราชการรัฐสภาสามัญเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ครั้งที่ 2 โดยเปิดโอกาสให้ข้าราชการรัฐสภาสามัญในสังกัดของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาสมัครเพื่อเข้ารับการคัดเลือกพร้อมกัน โดยกำหนดให้รับสมัครระหว่างวันที่ 20-27 พฤษภาคม 2556 ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้แก่ข้าราชการรัฐสภาสามัญ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ตามที่ประธานวุฒิสภาขอให้ประธานรัฐสภาพิจารณาจัดสรรอัตรากำลังในสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดด้วย [24]

ภายหลังจากคัดเลือกข้าราชการรัฐสภาสามัญโดยคณะอนุกรรมการศึกษา วิเคราะห์ และพิจารณาจัดอัตรากำลังเพื่อบรรจุแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ครบจำนวน 42 อัตราแล้ว สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้จัด “โครงการเสริมสร้างเพื่อพัฒนาสมรรถนะข้าราชการที่ปฏิบัติงานในสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด” [25] เพื่อให้ข้าราชการที่ไปดำรงตำแหน่งในสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด มีความพร้อมในด้านข้อมูลเกี่ยวกับจังหวัดที่จะไปดำรงตำแหน่ง ซึ่งจะส่งผลให้ข้าราชการที่ไปปฏิบัติงานในสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ได้ทราบและมีแนวทางการปฏิบัติงานที่ชัดเจนเป็นไปในแนวทางเดียวกัน อันจะนำไปสู่การปฏิบัติราชการอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์สูงสุดของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ต่อมามีการจัดฝึกอบรมในระหว่างวันที่ 10-12 มิถุนายน 2556 เพื่อเตรียมความพร้อมในการทำงานของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ซึ่งต้องอาศัยความสามารถของข้าราชการรัฐสภาสามัญที่เคยมีประสบการณ์ในการทำงานทั้งในส่วนของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา เพื่อให้บริการแก่ประชาชนตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายและเป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

ในฐานะที่ผู้เขียนมีโอกาสเข้าร่วมทำงานเป็นที่ปรึกษาของคณะอนุกรรมการศึกษา วิเคราะห์ และพิจารณาจัดอัตรากำลังเพื่อบรรจุแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ได้เห็นถึงความตั้งใจของข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่มีอยู่ในการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด อันเป็นเรื่องธรรมดาของการจัดตั้งหน่วยงานใหม่ และมีเงื่อนไขของระบบราชการในการจัดสรรงบประมาณ การปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ การประสานงานกับบุคคลต่างๆ ในพื้นที่ที่มีจัดตั้งการสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ตลอดจนการเตรียมความพร้อมในการทำงานของข้าราชการรัฐสภาที่จะต้องเดินทางไปประจำที่สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด หลายเรื่องเหล่านี้ ล้วนเป็นเรื่องที่ต้องดำเนินการโดยเร่งด่วน และถูกคาดหวังว่า จะสามารถทำได้ตามเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งคณะทำงานแต่ละชุดได้ร่วมกันแก้ไขปัญหาในทุกเรื่องเป็นที่เรียบร้อย

สิ่งที่เกิดขึ้นจากการทำงานเพื่อจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดในครั้งนี้ จะเป็นตัวอย่างของความสามารถที่องค์การรัฐสภามีอยู่ในการจัดการกับการปรับโครงสร้างและการตั้งหน่วยงานใหม่ และส่งผลดีต่อการปรับตัวขององค์การรัฐสภาในอนาคต

การเตรียมความพร้อมของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเพื่อดำเนินการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดดังที่กล่าวมานี้ จึงนับว่า เป็นความ

พยายามและความทุ่มเทของข้าราชการรัฐสภาที่ร่วมกันผลักดันแนวคิดการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดให้ประสบความสำเร็จ นอกจากนี้แล้ว ถือว่า “นายสมศักดิ์ เกียรติสุรนนท์” ประธานรัฐสภา เป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงในครั้งนี้ ที่สามารถผลักดันแนวคิดการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดให้เกิดขึ้น หลังจากที่คณะกรรมการข้าราชการรัฐสภาเคยมีมติไม่เห็นด้วยมาแล้ว

การเปิดสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดทั้งหกจังหวัดพร้อมกัน ในวันที่ 28 มิถุนายน 2556 เป็นเรื่องที่ถูกกำหนดให้สอดคล้องกับวันสำคัญของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งตรงกับวันสถาปนาสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในปี พ.ศ. 2475 ถือว่า เป็นการเลือกวันเปิดสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดที่อธิบายถึงความก้าวหน้าของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งใช้ระยะเวลากว่า 80 ปี ถึงมีโอกาสจัดตั้งหน่วยงานในจังหวัดต่างๆ เช่นเดียวกับการมีหน่วยงานระดับจังหวัดของฝ่ายบริหารและฝ่ายตุลาการ

การเปิดสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดทั้งหกจังหวัดครั้งนี้ จะเป็นการเปิดศักราชใหม่ของรัฐสภา ซึ่งจะพัฒนาไปสู่การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดทุกจังหวัดทั่วทั้งประเทศไทย และเป็นการสร้างประวัติศาสตร์ครั้งแรกของสถาบันนิติบัญญัติที่ต้องการเชื่อมต่อกับประชาชนในระดับพื้นที่ รองรับการทำงานของสมาชิกรัฐสภา โดยมีเป้าหมายเพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจในการทำงานของสถาบันนิติบัญญัติ และเป็นการวางรากฐานของการพัฒนาประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาอย่างแท้จริง

3. การบริหารส่วนราชการ สังกัดรัฐสภา

รักประเทศไทย

ของล้ำค่า “ภาษาไทย” ใช้สื่อสาร

เรื่องโบราณ “อาหารไทย” ได้ที่หนึ่ง

“น้ำใจไทย” ได้ช่วยกัน อันสุดซึ้ง

เราเข้าถึง พึ่ง “ศาสน์” ชาติราชันย์

แผ่นดินนี้ มีความหมาย มาหลายยุค

รวมความสุข ทุกสิ่ง เป็นมิ่งขวัญ

เมืองน่าอยู่ ผู้คนยิ้ม อิ่มทุกวัน

หลับตาฝัน อย่างมั่นใจ “ไทยมั่นคง”

เอกพร รักความสุข

14 กุมภาพันธ์ 2566

3.

การบริหารองค์การรัฐสภาในรูปแบบของหน่วยงานราชการ

องค์การรัฐสภาเป็นหน่วยงานของราชการประเภทหนึ่ง ซึ่งทำหน้าที่สนับสนุนงานของฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งได้แก่ การออกกฎหมายและการตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหาร เป็นองค์การภาครัฐที่มีบทบาทสำคัญในการปกครองระบอบประชาธิปไตยโดยระบบรัฐสภา โดยในปัจจุบันมีหน่วยงานของรัฐสภา ได้แก่ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และสถาบันพระปกเกล้า

แต่เมื่อกล่าวถึงหน่วยงานราชการ คนส่วนใหญ่กลับมีความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินที่ดำเนินการโดยฝ่ายบริหาร ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ประเภท กล่าวคือ ประเภทแรก ได้แก่ ส่วนราชการ ประเภทที่สอง ได้แก่ รัฐวิสาหกิจ ประเภทที่สาม ได้แก่ หน่วยงานของรัฐรูปแบบใหม่ เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย, สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, สำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ, องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย เป็นต้น และประเภทที่สี่ ได้แก่ องค์การมหาชน ซึ่งมีลักษณะเฉพาะเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการให้บริการสาธารณะทางสังคมและวัฒนธรรม หรือการดำเนินการอันเป็นสาธารณะประโยชน์อื่นที่ไม่เหมาะสมจะใช้วิธีการบริหารในรูปแบบของส่วนราชการ ดังปรากฏตามตาราง 7 กล่าวคือ [26]

ตาราง 7 รายชื่อของหน่วยงานราชการประเภทองค์การมหาชน

สังกัดขององค์การมหาชน	ชื่อหน่วยงาน
นายกรัฐมนตรี	• สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย • สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน) (OKMD) • สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) • สำนักงานพัฒนาพิงคนคร (องค์การมหาชน) • สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ • สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ • สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ

ตาราง 7 รายชื่อของหน่วยงานราชการประเภทองค์การมหาชน (ต่อ)

สังกัดขององค์การมหาชน	ชื่อหน่วยงาน
สำนักนายกรัฐมนตรี	• สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) • สำนักงานส่งเสริมการจัดการประชุมและนิทรรศการ (องค์การมหาชน) • องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน)
กระทรวงกลาโหม	• สถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ (องค์การมหาชน)
กระทรวงการคลัง	• สำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (องค์การมหาชน)
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	• สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) • สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน)

ตาราง 7 รายชื่อของหน่วยงานราชการประเภทองค์การมหาชน (ต่อ)

สังกัดขององค์การมหาชน	ชื่อหน่วยงาน
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	• สำนักงานพิพิธภัณฑ์เกษตรเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (องค์การมหาชน)
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	• สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) • องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) (TGO)
กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	• สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) • สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) • สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)
กระทรวงพลังงาน	• สถาบันบริหารกองทุนพลังงาน (องค์การมหาชน)
กระทรวงพาณิชย์	• ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน) (SACICT) • สถาบันวิจัยและพัฒนาอัญมณีและเครื่องประดับแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

ตาราง 7 รายชื่อของหน่วยงานราชการประเภทองค์การมหาชน (ต่อ)

สังกัดขององค์การมหาชน	ชื่อหน่วยงาน
กระทรวงยุติธรรม	• สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน) • สถาบันอนุญาโตตุลาการ
กระทรวงวัฒนธรรม	• ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) • หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) • ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)
กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	• สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ • สถาบันมาตรวิทยาแห่งชาติ • สถาบันเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) (TINT) • สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) (GISTDA) • สถาบันวิจัยดาราศาสตร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) • สถาบันวิจัยแสงซินโครตรอน (องค์การมหาชน) • สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร (องค์การมหาชน)

ตาราง 7 รายชื่อของหน่วยงานราชการประเภทองค์การมหาชน (ต่อ)

สังกัดขององค์การมหาชน	ชื่อหน่วยงาน
กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	• สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน) • ศูนย์ความเป็นเลิศด้านชีววิทยาศาสตร์ (องค์การมหาชน) • สำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ
กระทรวงศึกษาธิการ	• สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา (องค์การมหาชน) • โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ • สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) • สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี • คุรุสภา • สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา
กระทรวงสาธารณสุข	• โรงพยาบาลบ้านแพ้ว (องค์การมหาชน) • สถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล (องค์การมหาชน)

ตาราง 7 รายชื่อของหน่วยงานราชการประเภทองค์การมหาชน (ต่อ)

สังกัดขององค์การมหาชน	ชื่อหน่วยงาน
กระทรวงสาธารณสุข	• สถาบันวัคซีนแห่งชาติ (องค์การมหาชน) • สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข • สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ • สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ
กระทรวงอุตสาหกรรม	• สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

รายชื่อของหน่วยงานราชการประเภทองค์การมหาชน ตามตาราง 7 แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของการบริหารภาครัฐที่มีการปรับตัวในการให้บริการสาธารณะ เมื่อสังคมมีการพัฒนาและมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น ประชาชนได้เรียกร้องให้ภาครัฐรับผิดชอบจัดบริการสาธารณะในลักษณะที่หลากหลายมากขึ้นตามที่สังคมเรียกร้องต้องการ อาจไม่เหมาะสมหรือไม่สอดคล้องกับหน่วยงานของรัฐในรูปแบบเดิม ตัวอย่างเช่น ภารกิจในการจัดการศึกษาอบรม ภารกิจในการค้นคว้าวิจัยทางวิชาการในระดับสูง หรือภารกิจในการให้บริการสาธารณะเฉพาะด้านที่ต้องการประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานสูงแตกต่างจากงานราชการโดยทั่วไป เป็นต้น

ภารกิจในการจัดทำบริการสาธารณะข้างต้น ไม่เหมาะสมกับการดำเนินงานในรูปส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ เป็นภารกิจที่ไม่ต้องการใช้อำนาจบังคับฝ่ายเดียวต่อประชาชน เป็นเรื่องที่ไม่ต้องการความคุ้มครองในฐานะเจ้าพนักงานตามกฎหมาย อาญา ไม่ต้องการอำนาจพิเศษเหนือประชาชน และไม่มีลักษณะในการดำเนินการเชิง

พาณิชย์ที่แสวงหากำไรจากการดำเนินการ ซึ่งมีความต้องการดำเนินให้บรรลุวัตถุประสงค์ มีความคล่องตัว มีระบบสายการบังคับบัญชาที่สั้น ได้รับงบประมาณสนับสนุนที่เพียงพอจากรัฐ เป็นองค์การบริหารภาครัฐที่มีสามารถตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ได้ด้วยตนเอง ไม่มีข้อจำกัดของการเป็นส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ ดังนั้น จึงมีการพัฒนาการบริหารภาครัฐในรูปแบบของ "องค์การมหาชน" ซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้ [27]

- เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบบริการสาธารณะทางสังคมและวัฒนธรรม (Social and Cultural Public Services) เช่น การศึกษา การวิจัย การฝึกอบรม การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การพัฒนาและส่งเสริมการกีฬา การพัฒนาและถ่ายทอดวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ การบริการทางสาธารณสุขและการแพทย์ การสังคมสงเคราะห์ นันทนาการ สวนสัตว์ การอำนวยการบริการแก่ประชาชน หรือการดำเนินการอันเป็นสาธารณะประโยชน์อื่นใด ซึ่งไม่เหมาะที่จะใช้วิธีการของราชการในการบริหาร อนึ่ง บริการสาธารณะขององค์การมหาชนต้องไม่เป็นกิจการที่มีลักษณะเป็นการแข่งขันกับภาคเอกชน ซึ่งเป็นลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
- ไม่มีวัตถุประสงค์ในการแสวงหากำไร
- เป็นนิติบุคคล
- ในด้านความสัมพันธ์กับรัฐ ถือว่าเป็นหน่วยงานที่รัฐจัดตั้ง ได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐ หรือสามารถเลี้ยงตัวเองได้ รัฐมีอำนาจกำกับดูแลตามที่กฎหมายกำหนด เช่น ผ่านการแต่งตั้งถอดถอนคณะกรรมการและผู้บริหารระดับสูง การอนุมัติงบประมาณ การให้นโยบาย เป็นต้น ในเรื่องการลงทุนต้องขอความเห็นชอบจากรัฐ บุคลากรมีสถานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ และ

วิธีดำเนินการ ไม่ใช้อำนาจฝ่ายเดียวเป็นหลัก แต่ใช้สัญญา ไม่ใช้กฎระเบียบ ของทางราชการ

จะเห็นได้ว่า การบริหารภาครัฐในรูปแบบขององค์การมหาชน เป็นหน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหารที่ได้รับการพัฒนาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในยุคข้อมูลข่าวสาร(Information Age) ซึ่งเป็นการพัฒนาประเทศเข้าสู่ “สังคมฐานความรู้” (knowledge base society) จึงต้องมีกลไกของระบบราชการที่สามารถตอบสนองความต้องการของสังคมในเรื่องต่างๆ ได้อย่างเต็มที่ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้ มีแรงขับเคลื่อนมาจากการรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านเทคโนโลยีสมัยใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ความสำคัญกับการใช้คอมพิวเตอร์ในการสื่อสาร ทำให้เกิดแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงในโลกขนานใหญ่ (Global Supertrends) โดยมีลักษณะ 5 ประการ กล่าวคือ [28]

- เป็นสังคมแห่งข้อมูลข่าวสาร (An Information Society)
- มีความก้าวหน้าในการใช้เทคโนโลยี (Technical Mastery)
- มีความเป็นหนึ่งเดียวของโลกยุคไร้พรมแดน (A Unified Globe)
- มีการเปลี่ยนแปลงแนวความคิดเกี่ยวกับนิเวศวิทยาและสภาพสิ่งแวดล้อม (The Ecological Transformation) โดยให้ความสำคัญมากขึ้นกว่าในอดีต
- มีความหลากหลายของแนวคิดต่างๆ ในสังคม (Social Diversity)

ดังนั้น การจัดตั้งองค์การมหาชนในภารกิจต่างๆ เป็นตัวอย่างของการบริหารภาครัฐที่มีการปรับตัวให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในยุคข้อมูลข่าวสาร ซึ่งทำให้เห็นภาพที่เปลี่ยนไปของระบบราชการในกำกับของฝ่ายบริหาร

เมื่อพิจารณาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับฝ่ายนิติบัญญัติแล้ว เราจะพบความแตกต่างเป็นอย่างมากในเรื่องการปรับระบบการบริหารภาครัฐของฝ่ายนิติบัญญัติ ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ของสถาบันพระปกเกล้าที่ได้เสนอ

รายงานผลการวิจัยเรื่อง “การปรับปรุงระบบงานของหน่วยงานในสังกัดรัฐสภา” โดยชี้ให้เห็นถึงการทำงานที่ฝ่ายนิติบัญญัติยึดถือระเบียบราชการของฝ่ายบริหารเป็นหลัก ไม่สอดคล้องกับหลักการแบ่งแยกการใช้อำนาจอธิปไตย ในเรื่องการเงินและงบประมาณต้องอยู่ภายใต้กฎหมายของฝ่ายบริหาร ตลอดจนการจัดสรรงบประมาณที่ฝ่ายบริหารเป็นผู้กำหนด ซึ่งการยึดถือระเบียบราชการของฝ่ายบริหารไม่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา ควรมีการปรับปรุงระบบการบริหารภาครัฐของฝ่ายนิติบัญญัติ นับว่า เป็นผลงาน วิจัยที่สะท้อนความจริงของการบริหารภาครัฐของฝ่ายนิติบัญญัติในปี พ.ศ. 2543

จากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ตามที่ได้เสนอมาแล้วในหัวข้อที่ 2 จะเห็นได้ว่า การปรับโครงสร้างของการบริหารภาครัฐของฝ่ายนิติบัญญัติด้วยแนวคิดการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาจังหวัดที่เริ่มต้นในปี พ.ศ. 2536 นั้น ต้องเสนอเรื่องผ่านกระบวนการต่างๆ ของระบบรัฐสภา จนกระทั่งในปี พ.ศ. 25555 จึงมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างของการบริหารภาครัฐของฝ่ายนิติบัญญัติด้วยการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาจังหวัดจำนวน 6 จังหวัด เป็นรูปแบบใหม่ในการบริหารภาครัฐของฝ่ายนิติบัญญัติที่สอดคล้องกับพัฒนาการของรัฐธรรมนูญที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

ในเรื่องนี้ไม่อาจเปรียบเทียบกับหลักการและวิธีการที่ฝ่ายบริหารดำเนินการจัดตั้งองค์การมหาชนดังปรากฏตามตาราง 7 ความเป็นจริงที่เกิดขึ้นเช่นนี้ แสดงถึงลักษณะของการปรับตัวขององค์การรัฐสภาที่เป็นไปอย่างล่าช้า ไม่ทันต่อความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น องค์การรัฐสภาอาจประสบปัญหาจากการจัดสรรงบประมาณของฝ่ายบริหารอย่างที่มีการเสนอไว้ในผลการวิจัยของสถาบันพระปกเกล้า หรืออาจเป็นประเด็นอื่นที่รอการตรวจสอบจากผู้สนใจในพัฒนาของรัฐสภา ซึ่งเป็นเรื่องที่ทุกฝ่ายจะต้องช่วยกันส่งเสริมให้องค์การรัฐสภาสามารถปรับตัวได้ทันต่อความ

เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในยุคข้อมูลข่าวสาร หากปล่อยให้องค์การรัฐสภาอยู่ในสภาพที่ล้าหลัง ย่อมเป็นปัญหาต่อการพัฒนาประเทศในด้านนิติบัญญัติได้

เพื่อชี้ให้เห็นถึงพัฒนาการในการบริหารองค์การรัฐสภา ใคร่ขอสะท้อนภาพของหน่วยงานของฝ่ายนิติบัญญัติในการเริ่มต้นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2475 จากข้อเขียนของ “นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์” ซึ่งเป็นอดีตเลขาธิการรัฐสภาและได้ปฏิบัติงานตั้งแต่มีการเปิดประชุมสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2475 เวลา 14.00 น. โดยมีข้อความตอนหนึ่งว่า

> “ผมเป็นผู้หนึ่งที่ได้ปฏิบัติงานในสภาผู้แทนราษฎรมาแต่แรก ขณะนั้นสำนักงานเลขาธิการของสภา เปิดทำงานอยู่ ณ วังปารุสกวัน มีเจ้าหน้าที่เพียง 7 คน คือ 1. หลวงคหกรรมบดี ย้ายไปดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงคมนาคม เมื่อ 20 สิงหาคม 2484, 2. นายปพาพ บุญ-หลง ย้ายไปดำรงตำแหน่งเลขานุการ, 3. นายสนิท ผิวนวล ย้ายไปดำรงตำแหน่งผู้ช่วยปลัดกระทรวงการคลัง เมื่อ 21 กุมภาพันธ์ 2482, 4. นายฉ่ำ จำรัสเนตร ลาออกเพราะได้รับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อ 7 พฤศจิกายน 2480, 5. นายสุริยา กุณฑลจินดา ย้ายไปรับราชการกรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง เมื่อ 23 มีนาคม 2484, 6. นายน้อย สอนกล้าหาญ ลาออกเพื่อรับบำเหน็จ เมื่อ 1 เมษายน 2484 และ 7. ตัวผมเอง เจ้าหน้าที่ของสภาทั้ง 7 คน ยังไม่ได้รับเงินเดือนทางสภา เพราะยังไม่มีกฎหมายจัดตั้งกรม และยังไม่มีงบประมาณ แต่ทางการได้จัดเลี้ยงอาหารแก่เจ้าหน้าที่ทุกมื้อ เพราะต้องค้างแรมปฏิบัติงานอยู่ ณ วังปารุสกวันด้วย” [29]

ข้อเขียนของ “นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์” อดีตเลขาธิการรัฐสภา ที่หยิบยกมานำเสนอนี้ เป็นการสะท้อนชีวิตจริงของคนที่ทำงานกับรัฐสภาไทยตั้งแต่วันแรกที่มีการจัดตั้งสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2475 ที่มีการประชุมสภาผู้แทนราษฎรเป็นครั้งแรก ณ ห้องโถง ชั้นบนของ “พระที่นั่งอนันตสมาคม” ซึ่งอำมาตย์เอก

เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี ในฐานะประธานสภาผู้แทนราษฎรคนแรก ได้ขออนุมัติต่อที่ประชุมให้ “หลวงประดิษฐ์มนูญธรรม” ดำรงตำแหน่งเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เพื่อปฏิบัติงานราชการประจำของสภาผู้แทนราษฎร ถือว่า เป็นการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา ในระยะแรกที่ไม่มีกฎหมายรองรับ ไม่มีงบประมาณและสถานที่ทำการ ต้องอาศัยวังปารุสกวันเป็นที่ทำการ เจ้าหน้าที่ทั้งเจ็ดคนที่ทำงานไม่ได้รับเงินเดือน โดยทางการได้จัดเลี้ยงอาหารแก่เจ้าหน้าที่ทุกมื้อ เพราะต้องค้างแรมปฏิบัติงานอยู่ ณ วังปารุสกวัน ดังที่กล่าวมาแล้ว ต่อมาจึงมีการปรับปรุงหน่วยงานของรัฐสภาและมีพัฒนาการของการบริหารองค์การรัฐสภาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีการสรุปไว้ดังปรากฏตามตาราง 8 กล่าวคือ [30]

ตาราง 8 ความเปลี่ยนแปลงของการบริหารองค์การรัฐสภา

วันเวลา	ความเปลี่ยนแปลง
28 มิถุนายน 2475	มีการประชุมสภาผู้แทนราษฎรเป็นครั้งแรก ซึ่งอำมาตย์เอกเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี ในฐานะประธานสภาผู้แทนราษฎรคนแรก ได้ขออนุมัติต่อที่ประชุมให้ “หลวงประดิษฐ์มนูญธรรม” ดำรงตำแหน่งเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เพื่อปฏิบัติงานราชการประจำของสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมีเจ้าหน้าที่ 7 คน ทำงานโดยไม่ได้รับเงินเดือน
9 พฤศจิกายน 2476	มีการจัดตั้ง “กรมเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร” ให้มีเจ้าหน้าที่ประจำ จากนั้นเปลี่ยนชื่อเป็น “สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร” มีส่วนราชการ 3 กอง คือ สำนักงานเลขานุการ, กองปฏิคม และ กองบรรณารักษ์และกรรมาธิการ

ตาราง 8 ความเปลี่ยนแปลงของการบริหารองค์การรัฐสภา (ต่อ)

วันเวลา	ความเปลี่ยนแปลง
ปี พ.ศ. 2484	มีการยกฐานะของ “สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร” เป็นทบวงการเมือง และแบ่งส่วนราชการออกเป็น 2 กอง คือ สำนักงานเลขานุการ และกองกรรมาธิการ
ปี พ.ศ. 2489	มีการแยกสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ออกเป็น “สำนักงานเลขาธิการพฤฒสภา” และ “สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร”
ปี พ.ศ. 2490	จัดตั้ง “สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา” โดยโอนข้าราชการของสำนักงานเลขาธิการพฤฒสภาและสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมาอยู่ในสังกัดสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา แบ่งส่วนราชการเป็น 3 กอง คือ กองกลาง, กองการประชุมและกองกรรมาธิการ
ปี พ.ศ. 2491	เปลี่ยนชื่อชื่อแผนกตำรวจสภา เป็น “แผนกตำรวจรัฐสภา”
ปี พ.ศ. 2494	เปลี่ยนชื่อ “สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา”เป็น “สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร” ตามรัฐธรรมนูญที่กำหนดให้มีสภาเดียว

ตาราง 8 ความเปลี่ยนแปลงของการบริหารองค์การรัฐสภา (ต่อ)

วันเวลา	ความเปลี่ยนแปลง
26 กรกฎาคม 2503	ปรับปรุงสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยให้กองกลาง มี 5 แผนก, กองการประชุม มี 4 แผนกและกองกรรมาธิการ มี 2 แผนก
ปี พ.ศ. 2511	เปลี่ยนชื่อสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็น “สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา”
30 กันยายน 2512	ปรับปรุงสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา โดยให้มี 4 กองคือ กองกลาง, กองการประชุม, กองกรรมาธิการและกองปฏิคมและสถานที่ แต่ละกองแบ่งออกเป็น 4 แผนก
ปี พ.ศ. 2514	ปรับปรุงสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา โดยให้มี 5 กองคือ กองกลาง มี 5 แผนก และกองการประชุม, กองกรรมาธิการ, กองวิเทศสัมพันธ์และกองปฏิคมและสถานที่ แบ่งออกเป็น 4 แผนก

ตาราง 8 ความเปลี่ยนแปลงของการบริหารองค์การรัฐสภา (ต่อ)

วันเวลา	ความเปลี่ยนแปลง
ปี พ.ศ. 2517	ปรับปรุงสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา โดยให้มี 10 กองคือ กองกลาง, กองคลังและพัสดุ, กองการประชุม, กองกรรมาธิการ, กองวิเทศสัมพันธ์, กองการประชาสัมพันธ์, กองสถานที่, กองการพิมพ์, ศูนย์บริการเอกสารและค้นคว้า และศูนย์บริการทางวิชาการและกฎหมาย
ปี พ.ศ. 2535	แบ่งสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา ออกเป็น “สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา” และ “สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร”
10 กันยายน 2535	สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา แบ่งส่วนราชการมี 10 หน่วยงานคือ สำนักงานประธานวุฒิสภา, กองกลาง, กองคลังและพัสดุ, กองสถานที่, กองการประชุม, กองการพิมพ์, กองการประชาสัมพันธ์, กองกรรมาธิการ, กองวิเทศสัมพันธ์, ศูนย์บริการข้อมูลและกฎหมาย

ตาราง 8 ความเปลี่ยนแปลงของการบริหารองค์การรัฐสภา (ต่อ)

วันเวลา	ความเปลี่ยนแปลง
11 กันยายน 2535	สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร แบ่งส่วนราชการมี 11 หน่วยงานคือ สำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร, กองกลาง, กองคลังและพัสดุ, กองสถานที่, กองการประชุม, กองการพิมพ์, กองการประชาสัมพันธ์, กองกรรมาธิการ, กองวิเทศสัมพันธ์, ศูนย์ชวเลขและพิมพ์ดีด และสำนักบริการข้อมูลและกฎหมาย
30 ธันวาคม 2536	เพิ่มหน่วยงานของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร คือ สำนักงานเลขานุการ ก.ร.
30 มีนาคม 2537	สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีการยุบสำนักบริการข้อมูลและกฎหมาย แต่ให้คงหอสมุดรัฐสภา, ศูนย์บริการวิชาการและกฎหมาย และศูนย์คอมพิวเตอร์ ไว้ตามเดิม
23 ธันวาคม 2537	สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีการยุบกองวิเทศสัมพันธ์ กำหนดเป็นกององค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ และกองความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และมีการยุบกองกรรมาธิการ กำหนดใหม่เป็นกรรมาธิการ 1, กองกรรมาธิการ 2 และเพิ่มสถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา

ตาราง 8 ความเปลี่ยนแปลงของการบริหารองค์การรัฐสภา (ต่อ)

วันเวลา	ความเปลี่ยนแปลง
19 มกราคม 2538	สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจัดตั้งสถาบันพระปกเกล้า
7 มิถุนายน 2538	สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร แบ่งส่วนราชการมี 18 หน่วยงานคือ สำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร, สำนักงานเลขานุการ ก.ร., กองกลาง, กองคลังและพัสดุ, กองสถานที่, กองการพิมพ์, กองการประชาสัมพันธ์, กององค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ, กองความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ, กองการประชุม, กองกรรมาธิการ 1, กองกรรมาธิการ 2, ศูนย์ชวเลขและพิมพ์ดีด, หอสมุดรัฐสภา, ศูนย์บริการทางวิชาการและกฎหมาย, ศูนย์คอมพิวเตอร์, สถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา และสถาบันพระปกเกล้า
2 พฤศจิกายน 2542	เมื่อมีการเปลี่ยนฐานะของ “สถาบันพระปกเกล้า” เป็นฐานะเป็นนิติบุคคลในการกำกับดูแลของรัฐสภา สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จึงมีส่วนราชการจำนวน 17 หน่วยงาน

ตาราง 8 ความเปลี่ยนแปลงของการบริหารองค์การรัฐสภา (ต่อ)

วันเวลา	ความเปลี่ยนแปลง
3 ตุลาคม 2544	สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา แบ่งส่วนราชการมี 10 หน่วยงานคือ สำนักงานประธานวุฒิสภา, สำนักบริหารงานกลาง, สำนักการคลังและงบประมาณ, สำนักการประชุม, สำนักประชาสัมพันธ์, สำนักกรรมาธิการ 1, สำนักกรรมาธิการ 2, สำนักการต่างประเทศ, สำนักวิชาการ, สำนักกำกับและตรวจสอบ
30 กรกฎาคม 2545	สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร แบ่งส่วนราชการเป็น 19 สำนัก คือ สำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร, สำนักงานเลขานุการ ก.ร., สำนักบริหารงานกลาง, สำนักพัฒนาบุคลากร, สำนักการคลังและงบประมาณ, สำนักการพิมพ์, สำนักรักษาความปลอดภัย, สำนักประชาสัมพันธ์, สถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา, สำนักองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ, สำนักความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ, สำนักวิชาการ, สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศ, สำนักการประชุม, สำนักกฎหมาย, สำนักรายงานการประชุมและชวเลข,

ตาราง 8 ความเปลี่ยนแปลงของการบริหารองค์การรัฐสภา (ต่อ)

วันเวลา	ความเปลี่ยนแปลง
30 กรกฎาคม 2545	สำนักกรรมาธิการ 1, สำนักกรรมาธิการ 2, สำนักกรรมาธิการ 3
18 มิถุนายน 2546	สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เพิ่มหน่วยงานคือ สำนักภาษาต่างประเทศ ทำให้มีหน่วยงานทั้งหมด 20 สำนัก และมีอีก 3 กลุ่มงาน คือ กลุ่มงานผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร, กลุ่มงานนโยบายและแผน และกลุ่มงานตรวจสอบภายใน
ปี พ.ศ. 2546 21 พฤษภาคม 2546 18 มิถุนายน 2546 17 พฤศจิกายน 2546 3 ธันวาคม 2546	สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ได้แบ่งส่วนราชการเพิ่มเติมอีก 8 สำนัก รวมทั้งหมด 18 สำนัก คือ สำนักกฎหมาย, สำนักภาษาต่างประเทศ, สำนักพัฒนาทรัพยากรบุคคล, สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, สำนักรายงานการประชุมและชวเลข, สำนักการพิมพ์ และสำนักกรรมาธิการ 3

ปรากฏการณ์ของการบริหารองค์การรัฐสภาตั้งแต่มีการทำงานของฝ่ายนิติบัญญัติในปี พ.ศ. 2475 และมีรายละเอียดถึงการปรับปรุงหน่วยงานดังที่ปรากฏตามตาราง 8 นั้น ได้แสดงถึงความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการบริหารองค์การรัฐสภา ซึ่งมีปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลให้เกิดการปรับโครงสร้างการบริหารองค์การรัฐสภา อาทิเช่น ปัจจัยจากหลักการของรัฐธรรมนูญที่กำหนดรูปแบบของรัฐสภา, ปัจจัยทางการเมืองในการยึดอำนาจการปกครองประเทศ, ปัจจัยการปรับปรุงระบบการทำงานของหน่วยงานในสังกัดรัฐสภา เป็นต้น จะเห็นได้ว่า ความเปลี่ยนแปลงที่ปรากฏตามตาราง 7 นั้น เป็นการปรับโครงสร้างการทำงานของหน่วยงานฝ่ายนิติบัญญัติอันเป็นเรื่องภายในสำนักงาน ซึ่งปัจจุบันมีการปรับหน่วยงานของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เป็นจำนวน 21 สำนัก และอีก 3 กลุ่มงาน คือ กลุ่มงานผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร, กลุ่มงานนโยบายและแผน และกลุ่มงานตรวจสอบภายใน และในส่วนของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา มีหน่วยงานจำนวน 18 สำนัก

ความเปลี่ยนแปลงของการบริหารองค์การรัฐสภา เป็นเรื่องที่แตกต่างกับการจัดตั้งหน่วยงานของฝ่ายบริหารที่เป็นส่วนราชการ, รัฐวิสาหกิจ, หน่วยงานของรัฐรูปแบบใหม่ และการจัดตั้งองค์การมหาชน ดังที่ได้แสดงตัวอย่างรายชื่อให้ปรากฏไว้ในตาราง 6 และเมื่อเปรียบเทียบถึงภารกิจของแต่ละฝ่ายในการบริหารองค์การภาครัฐด้วยกันแล้ว ฝ่ายนิติบัญญัติโดยองค์การรัฐสภามีบทบาทไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าฝ่ายบริหารที่ต้องมีจุดยึดโยงกับประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหาร แต่การจัดโครงสร้างของฝ่ายนิติบัญญัติกลับเป็นเพียงการจัดหน่วยงานภายใน

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาในประเด็นที่เกี่ยวกับกำลังคนภาครัฐในฝ่ายพลเรือน มีข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการที่แสดงตัวเลขไว้ในรายงานการพัฒนาระบบราชการไทย ประจำปี พ.ศ. 2553 พบว่า มีกำลังคนในส่วนราชการสังกัดรัฐสภาจำนวน 2,839 คน คิดเป็นจำนวนร้อยละ 0.22 ของกำลังภาครัฐในฝ่าย

พลเรือนจำนวน 2.04 ล้านคน ซึ่งเป็นการสำรวจจากจำนวนประชากรคนไทยในปี พ.ศ. 2552 จำนวน 66.79 ล้านคน และสามารถสรุปข้อมูลดังปรากฏตามตาราง 9 ดังนี้ [31]

ตาราง 9 ภาพรวมของกำลังคนภาครัฐในฝ่ายพลเรือน

ประเภทกำลังคน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ข้าราชการ	1,280,456	62.89
ลูกจ้างประจำ	224,816	11.04
ลูกจ้างชั่วคราว	276,475	13.58
พนักงานราชการ	106,493	5.23
พนักงานจ้าง	147,836	7.26
รวมทั้งหมด	2,036,076	100
รวมจำนวนกำลังคน ที่อยู่ในส่วนกลางและภูมิภาค	1,628,768	-
รวมกำลังคนที่อยู่ในส่วนท้องถิ่น	407,308	-

ข้อมูลของกำลังคนภาครัฐในฝ่ายพลเรือนที่ปรากฏตามตาราง 9 ดังกล่าวนี้ แสดงให้เห็นถึงจำนวนของคนทำงานกับหน่วยงานภาครัฐจำนวนสูงถึง 2,036,076 คน คิดเป็นร้อยละ 3.05 ของจำนวนประชากรทั้งประเทศ แต่เมื่อพิจารณาถึงกำลังคนที่อยู่ในฝ่ายนิติบัญญัติแล้ว กลับมีจำนวนน้อยมาก ดังจะเห็นได้จากตาราง 10 กล่าวคือ [32]

ตาราง 10 กำลังคนของฝ่ายนิติบัญญัติ ปี พ.ศ. 2553

ส่วนราชการสังกัดรัฐสภา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร	1,700	0.13
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา	1,045	0.08
รวมจำนวนทั้งหมด	2,839	0.22

เมื่อเปรียบเทียบข้อมูลจากตาราง 9 ในเรื่องกำลังภาครัฐในฝ่ายพลเรือนจำนวน 2.04 ล้านคน กับตาราง 10 ในเรื่องกำลังคนที่อยู่ในฝ่ายนิติบัญญัติแล้ว จะพบว่า ฝ่ายนิติบัญญัติมีกำลังคนจำนวนน้อยมากและเป็นการทำงานที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานครเท่านั้น ในขณะที่ฝ่ายบริหารมีกำลังภาครัฐในฝ่ายพลเรือนทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น ดังนั้น เมื่อมีการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดย่อมต้องอาศัยความสามารถและการทำงานของกำลังคนที่อยู่ในฝ่ายนิติบัญญัติไปดำเนินการในส่วนภูมิภาค ซึ่งย่อมเป็นปัญหาของการให้บริการประชาชนในเรื่องของกำลังคนในแต่ละสำนักงาน โดยเป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ฝ่ายนิติบัญญัติจะต้องพิจารณาจัดคนให้พอดีกับการทำงานในแต่ละพื้นที่

ถึงแม้ว่ากำลังคนที่ไปทำงานในสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดจะเริ่มต้นเพียง 7 อัตรา อันเป็นจำนวนที่น้อยมากสำหรับการตั้งหน่วยงานที่ต้องดูแลในแต่ละจังหวัด ฝ่ายนิติบัญญัติย่อมจะต้องแสวงหาเครือข่ายสนับสนุนการทำงานเพื่อลดความจำเป็นในการใช้คน ตลอดจนจัดหาเทคโนโลยีต่างๆ เพื่อสนับสนุนการทำงานให้บรรลุเป้าหมายของฝ่ายนิติบัญญัติให้ได้ และเป็นเรื่องปกติธรรมดาที่ประชาชนจะเปรียบเทียบเรื่องนี้ โดยดูจากการทำงานของฝ่ายบริหารซึ่งมีความพร้อมด้านกำลังคนที่มีมากกว่าฝ่ายนิติบัญญัติ

การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด เป็นเรื่องหนึ่งของการบริหารองค์การรัฐสภาที่จะต้องพิจารณาทั้งในเรื่อง “โครงสร้าง”, “กำลังคน” และ “งบประมาณ” เพื่อให้สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดสามารถทำงานได้อย่างเต็มที่ เราได้เห็นความแตกต่างของฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัติในเรื่องการปรับตัวของระบบการบริหารภาครัฐมาแล้ว โดยฝ่ายนิติบัญญัติมุ่งจัดโครงสร้างการบริหารภายในองค์การรัฐสภา ขณะที่ฝ่ายบริหารสามารถกำหนดรูปแบบการบริหารองค์การภาครัฐได้หลากหลาย โดยเฉพาะการจัดตั้งองค์การมหาชน เป็นเรื่องที่ยืดหยุ่นในการจัดโครงสร้างการบริหารภาครัฐเพื่อให้บริการประชาชน

สำหรับเรื่องกำลังคนยิ่งมีความชัดเจนว่า ฝ่ายนิติบัญญัติมีบุคลากรเฉพาะที่ทำงานในขอบเขตของรัฐสภาซึ่งประจำอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครเท่านั้น นอกจากนี้ในเรื่องงบประมาณ จัดว่าเป็นหัวใจของการขับเคลื่อนการบริหารภาครัฐ โดยเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้มีผลงานในเรื่องต่างๆ เมื่อพิจารณาการจัดสรรงบประมาณที่ฝ่ายนิติบัญญัติได้รับจากฝ่ายบริหาร พบว่า ฝ่ายนิติบัญญัติมีงบประมาณเพียงพอสำหรับการบริหารองค์การรัฐสภาอย่างจำกัด ไม่อาจเทียบได้กับหน่วยงานของฝ่ายบริหารซึ่งได้รับงบประมาณรายจ่ายในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก

เมื่อพิจารณาตัวเลขการจัดสรรงบประมาณที่ฝ่ายนิติบัญญัติได้รับจากฝ่ายบริหารตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 ซึ่งถือว่า เป็นปีที่มีการเริ่มต้นเสนอแนวคิดการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด จนถึงปีงบประมาณ 2556 จะเห็นภาพของความเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนเมื่อเทียบกับการใช้จ่ายงบประมาณของฝ่ายบริหาร เพื่อความเข้าใจในเรื่องนี้ ดูได้จากตาราง 11 ดังนี้ [33]

ตาราง 11 งบประมาณของรัฐสภาตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2536 ถึงปี พ.ศ.2556

หน่วย : บาท

ปีงบประมาณ (พ.ศ.)	วุฒิสภา	สภาผู้แทนราษฎร	รวมงบประมาณรัฐสภา
2536	219,421,900	711,060,600	930,482,500
2537	221,988,100	815,902,800	1,037,890,900
2538	260,564,900	989,532,000	1,250,096,900
2539	293,378,500	1,258,543,600	1,551,922,100
2540	300,500,000	1,417,146,400	1,717,646,400
2541	262,718,800	1,319,283,400	1,582,002,200
2542	255,981,400	1,120,586,800	1,376,568,200
2543	270,480,000	1,088,539,600	1,359,019,600
2544	368,111,000	1,140,409,800	1,508,520,800
2545	243,059,200	284,118,700	527,177,900
2546	819,846,700	1,949,614,300	2,769,461,000
2547	784,946,700	2,128,233,900	2,913,180,600

ตาราง 11 งบประมาณของรัฐสภาตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2536 ถึงปี พ.ศ.2556 (ต่อ)

หน่วย : บาท

ปีงบประมาณ (พ.ศ.)	วุฒิสภา	สภาผู้แทนราษฎร	รวมงบประมาณรัฐสภา
2548	848,925,800	1,948,020,000	2,796,945,800
2549	1,006,499,100	2,449,008,500	3,455,507,600
2550	1,003,554,200	1,448,439,200	2,451,993,400
2551	931,133,100	2,221,964,800	3,153,097,900
2552	1,278,678,500	6,364,812,200	7,643,490,700
2553	1,189,640,700	2,577,985,300	3,767,626,000
2554	1,284,872,300	7,924,907,800	9,209,780,100
2555	1,288,168,700	4,595,977,100	5,884,145,800
2556	1,497,959,100	6,658,982,900	8,156,942,000

จากข้อมูลเกี่ยวกับงบประมาณของรัฐสภาตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2536 ถึงปี พ.ศ.2556 ดังที่ปรากฏตามตามตาราง 11 นี้ นับว่า มีจำนวนไม่มาก เมื่อเปรียบเทียบกับงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่ใช้จ่ายในการทำงานของฝ่ายบริหาร ซึ่งขอเสนอตัวเลขของงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2557 ของหน่วยงานบางแห่งเปรียบเทียบกับหน่วยงานของรัฐสภาในประเด็นนี้ ดังปรากฏตามตาราง 12 กล่าวคือ

34

ตาราง 12 การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2557

หน่วยงาน	จำนวนเงิน	ร้อยละ
งบประมาณรวมทั้งสิ้น	2,525,000,000,000.	100
งบกลาง	345,459, 000,000.	13.7
กระทรวงศึกษาธิการ	481,337,838,500.	19.1
กระทรวงมหาดไทย	328,755,373,700.	13.0
กระทรวงการคลัง	229,355,572,600.	9.1
กระทรวงกลาโหม	184,737,484,200.	7.3
หน่วยงานของศาล	16,827,137,300.	0.7
หน่วยงานของรัฐสภา	8,958,281,200	0.3

ตัวอย่างของการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2557 ให้แก่หน่วยงานราชการบางแห่งซึ่งได้รับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายตามที่ปรากฏในตาราง 12 นี้ แสดงถึงการเปรียบเทียบระหว่างหน่วยงานของฝ่ายบริหารได้รับงบประมาณรายจ่ายจำนวนมาก ในขณะที่หน่วยงานของรัฐสภาได้รับงบประมาณรายจ่ายน้อยกว่าหน่วยงานของฝ่ายบริหารและหน่วยงานของศาล สำหรับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2557 ของหน่วยงานของรัฐสภา ซึ่งเปรียบเทียบกับงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2556 มีรายละเอียดปรากฏตามตาราง 13 กล่าวคือ

35

ตาราง 13 งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2557 ของหน่วยงานของรัฐสภา

หน่วย : ล้านบาท

หน่วยงาน	ปี 2556	ปี 2557
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา	1,498.0	1,542.3
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร	6,659.0	7,006.2
สถาบันพระปกเกล้า	396.4	409.8
รวมจำนวนทั้งสิ้น	8,553.4	8,958.3

เมื่อตรวจสอบการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2557 ของหน่วยงานของรัฐสภา ตามตาราง 12 ในรายละเอียด พบว่า จำนวนเงินที่เพิ่มขึ้นในงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2557 เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับโครงการก่อสร้างอาคารรัฐสภาแห่งใหม่ จำนวน 969,768,500.บาท แสดงให้เห็นว่า การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2557 ที่ฝ่ายบริหารกำหนดวงเงินให้หน่วยงานของรัฐสภานั้นเป็นเรื่องที่มีรายการใช้จ่ายตามปกติที่เคยได้รับมาดังที่มีตัวเลขตามตาราง 10 รวมจำนวนกับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อโครงการก่อสร้างอาคารรัฐสภาแห่งใหม่ ซึ่งเริ่มต้นจัดสรรเงินตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 ส่งผลให้หน่วยงานของรัฐสภาได้รับงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่เพิ่มขึ้นจากการดำเนินโครงการก่อสร้างอาคารรัฐสภาแห่งใหม่

นอกจากนี้ ในการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2557 มีรายการเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายสำหรับโครงการขยายพื้นที่จัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดประจำปีงบประมาณ 2557 ซึ่งมีการขอรับการจัดสรรจำนวน 40,440,000.บาท แต่ได้รับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2557 เป็นเงินเพียง 18,000,000.บาท [36] ซึ่งเป็นจำนวนเงินที่ใกล้เคียงกับจำนวนเงินที่ใช้ในการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดซึ่งดำเนินการจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2556 จำนวน 17,893,470.บาท แสดงว่า ฝ่ายบริหารจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2557 ให้หน่วยงานของรัฐสภาเพื่อจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดในจำนวน 6 จังหวัดเท่านั้น

การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2557 เป็นเงินเพียง 18,000,000.บาท เพื่อจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดในจำนวน 6 จังหวัด เป็นเรื่องที่ผู้บริหารองค์การรัฐสภาจะต้องพิจารณาข้อมูลนี้ เพราะเมื่อพิจารณาตัวเลขการจัดสรรงบประมาณที่ฝ่ายนิติบัญญัติได้รับจากฝ่ายบริหารตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 ซึ่งเป็นปีที่มีการเริ่มต้นเสนอแนวคิดการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด จนถึงการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2557 ปรากฏว่า หน่วยงานของรัฐสภาได้รับงบประมาณในจำนวนที่เพียงพอเพื่อการบริหารงานทั่วไป ไม่สามารถริเริ่มงานใหม่ๆ ที่ใกล้เคียงกับการดำเนินงานของฝ่ายบริหารได้ ถ้าฝ่ายนิติบัญญัติมีแนวทางที่ปรับโครงสร้างการบริหารองค์การรัฐสภาเช่นการใช้แนวคิดการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด เป็นการเชื่อมต่อกับประชาชนตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ ย่อมต้องรอคอยการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีจากฝ่ายบริหารเป็นระยะเวลาอันยาวนานกว่าจะครบทุกจังหวัดตามที่วางแผนไว้

เมื่อดูจากการปรับตัวในการบริหารภาครัฐของฝ่ายบริหารแล้ว จะเห็นรูปแบบการให้บริการสาธารณะของฝ่ายบริหารที่สามารถดำเนินการปรับโครงสร้างหน่วยงานได้อย่างรวดเร็ว ตอบสนองความต้องการของประชาชนในทุกแง่มุม การจัดตั้ง

“องค์การมหาชน” ที่แสดงให้เห็นในตาราง 6 สะท้อนความสำเร็จที่ฝ่ายบริหารปรับโครงสร้างการบริหารภาครัฐที่สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของยุคข้อมูลข่าวสาร มีหน่วยงานใหม่ๆ ที่รองรับการเข้าสู่สังคมแห่งข้อมูลข่าวสาร (An Information Society) เน้นความก้าวหน้าในการใช้เทคโนโลยี (Technical Mastery) เพื่อตอบรับการรวมตัวเป็นหนึ่งเดียวของโลกยุคไร้พรมแดน (A Unified Globe) ตลอดจนการสร้างช่องทางต่างๆ เพื่อรับฟังความคิดเห็นที่มีความหลากหลายของแนวคิดต่างๆ ในสังคม ส่งผลให้หน่วยงานของฝ่ายบริหารมีประสิทธิภาพในการทำงานมากขึ้น และมีประสิทธิผลตามเป้าหมายที่กำหนด

ดังนั้น ในการบริหารองค์การรัฐสภา จะต้องพิจารณาถึงความเป็นจริงที่หน่วยงานของรัฐสภามีความเป็น “หน่วยงานราชการ” ที่สังกัดฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งถูกเปรียบเทียบกับหน่วยงานของฝ่ายบริหาร ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง “การปรับโครงสร้าง”, “กำลังคน” และงบประมาณที่ใช้จ่ายในแต่ละปีงบประมาณ การหาทางออกสำหรับความแตกต่างระหว่าง “หน่วยงานราชการ” ที่สังกัดฝ่ายนิติบัญญัติ กับหน่วยงานของฝ่ายบริหาร อาจเริ่มต้นเช่นเดียวกับการปฏิรูประบบราชการของฝ่ายบริหารที่ดำเนินการในปี พ.ศ. 2545 อันเป็นเรื่องที่รัฐสภาได้มองข้ามปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาดังกล่าว ส่งผลให้การบริหารองค์การรัฐสภามีข้อจำกัดต่างๆ ดังที่ได้ยกตัวอย่างให้เห็นมาแล้ว

การปฏิรูประบบบริหารภาครัฐของไทย

เมื่อมองย้อนหลังถึงเหตุการณ์สำคัญที่เป็นแรงผลักดันให้มีการปรับเปลี่ยนแนวทางในการบริหารประเทศไทยในระดับของการปฏิรูประบบบริหารภาครัฐ อาจกล่าวได้ว่า มีปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมไทยที่ต้องเผชิญอยู่ 2 เรื่อง ได้แก่ “เหตุการณ์ความไม่สงบในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2535” ซึ่งรู้จักกันดีว่า “พฤษภาทมิฬ” เป็นการชุมนุมเรียกร้องของประชาชนเพื่อให้ได้รัฐบาลที่มีความเป็นประชาธิปไตย ต้องการนายกรัฐมนตรีที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน ไม่ใช่มาจาก

การสืบทอดอำนาจของคณะผู้ยึดอำนาจการปกครองประเทศ เมื่อเหตุการณ์ดังกล่าวได้ยุติลง สังคมไทยได้เรียกร้องให้มีการปฏิรูปทางการเมืองและนำไปสู่การยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น มีการเสนอแนวคิดใหม่ๆ เพื่อปรับเปลี่ยนระบบการเมืองให้ดีขึ้น

จากนั้นมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งเป็นกติกาสำคัญของบ้านเมืองที่ประชาชนส่วนใหญ่พึงพอใจ ถึงขนาดเรียกกันว่าเป็น “รัฐธรรมนูญฉบับประชาชน” การปฏิรูปการเมืองในครั้งนี้ ได้ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในหลายเรื่อง อาทิเช่น ประชาชนเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรระบบบัญชีรายชื่อเป็นครั้งแรก, มีการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากที่ประชุมสภาเพื่อเป็นนายกรัฐมนตรี, มีการจัดตั้งองค์กรอิสระเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบนักการเมือง, ระบบเลือกตั้งแบบใหม่ช่วยทำให้ได้รัฐบาลมีเสถียรภาพมากขึ้น เป็นต้น

นับว่า การปฏิรูปการเมืองภายหลังเหตุการณ์ไม่สงบทางการเมืองในปี พ.ศ. 2535 ช่วยเป็นแรงผลักดันให้มีการปรับเปลี่ยนหลักการสำคัญทางด้านการเมือง โดยเน้นการสื่อสารข้อมูลระหว่างประชาชนกับระบบรัฐสภา เพิ่มโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้นในทุกระดับ เป็นการปรับฐานทางการเมืองด้วยรูปแบบของหน่วยงานพิเศษที่กำหนดไว้โดยรัฐธรรมนูญฉบับปฏิรูปการเมือง เช่น การป้องกันและปราบปรามการทุจริตของข้าราชการและนักการเมือง มีหลักการกำหนดให้มีการเปิดเผยบัญชีทรัพย์สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และมี สำนักงาน ปปช. เป็นหน่วยงานตามรัฐธรรมนูญในการตรวจสอบทรัพย์สิน ส่งผลดีต่อการบริหารภาครัฐของประเทศไทยโดยภาพรวม เป็นต้น

สำหรับปรากฏการณ์ที่สอง เป็นเรื่องของวิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2540 ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของคนไทยอย่างรุนแรง ได้แก่ “เหตุการณ์ลอยตัวค่าเงินบาท” ที่เรียกกันทั่วไปว่า “วิกฤตต้มยำกุ้ง” เป็นวิกฤตเศรษฐกิจที่สร้างความเสียหายต่อภาคเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งผลการศึกษาของ“คณะกรรมการการศึกษา

และเสนอแนะมาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการระบบการเงินของประเทศ” หรือ ศปร. ได้จัดทำ “รายงานผลการวิเคราะห์และวินิจฉัยข้อเท็จจริงเกี่ยวกับวิกฤตทางเศรษฐกิจ” เมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2541 พบว่า สาเหตุของการเกิดวิฤติเศรษฐกิจที่นำไปสู่การปล่อยให้ค่าเงินบาทลอยตัวในปี พ.ศ. 2540 มีที่มาจากเรื่องการขาดดุลบัญชีเดินสะพัด, ปัญหาหนี้ต่างประเทศ, การลงทุนเกินตัวของภาคธุรกิจและฟองสบู่ในธุรกิจอสังหาริมทรัพย์, ประสิทธิภาพในการดำเนินงานของสถาบันการเงิน, ความไม่มีประสิทธิภาพในการดำเนินนโยบายของภาครัฐ และการโจมตีค่าเงินบาทซึ่งนักลงทุนต่างชาติถือโอกาสโจมตีค่าเงินบาทของไทยด้วยการระดมทุนมาเก็งกำไรค่าเงิน[37]

ความเสียหายจากวิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นนี้ เป็นแรงกระตุ้นให้ผู้คนในสังคมไทยต้องทบทวนถึงประสิทธิภาพของการบริหารภาครัฐ ความคิดดั้งเดิมที่เคยเชื่อถือหน่วยงานสำคัญของประเทศดั่งเช่นธนาคารแห่งประเทศไทย กลับเป็นเรื่องที่ต้องทบทวน เพราะปรากฏข้อเท็จจริงจากความเสียหายที่ธนาคารแห่งประเทศไทยนำเงินทุนสำรองจำนวน 24,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือคิดเป็น 2 ใน 3 ของเงินสำรองทั้งหมด มาใช้เพื่อปกป้องค่าเงินบาท จนทำให้เงินสำรองทางการ ณ วันที่ 2 กรกฎาคม 2540 เหลืออยู่เพียง 2,850 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เทียบกับที่เคยมีเงินสำรองถึง 38.7 พันล้านดอลลาร์สหรัฐเมื่อปลายปี พ.ศ. 2539 และในวันที่ 14 สิงหาคม 2540 รัฐบาลและผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย ได้ลงนามในหนังสือแสดงความจำนงขอรับความช่วยเหลือด้านการเงินและวิชาการจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ฉบับที่ 1 เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 17.2 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ เพื่อแก้ไขปัญหาโดยเร่งด่วน

การบริหารภาครัฐที่ผิดพลาดในครั้งนี้ เกิดความเสียหายทั้งภาครัฐและภาคเศรษฐกิจอย่างรุนแรง สถาบันการเงินหลายแห่งต้องปิดกิจการ ประชาชนส่วนใหญ่มีปัญหาหนี้สิน ไม่มีงานทำ มีฐานะยากจนลง อันเป็นจากการปิดกิจการของโรงงาน

อุตสาหกรรม สภาพของบ้านเมืองในช่วงเวลานั้น ต้องการหาคำตอบใหม่ๆ เพื่อมาใช้ในการแก้ไขปัญหาของประเทศ และวิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2540 จากเหตุการณ์ลอยตัวค่าเงินบาทครั้งนี้ นำไปสู่การปฏิรูประบบสถาบันการเงิน ซึ่งเป็นการปรับระบบบริหารภาครัฐในด้านเศรษฐกิจครั้งสำคัญที่สุดครั้งหนึ่งในประวัติศาสตร์ของประเทศ

จะเห็นได้ว่า ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมไทยทั้งสองเรื่อง จาก “เหตุการณ์ความไม่สงบในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2535” และ “เหตุการณ์ลอยตัวค่าเงินบาท” ในปี พ.ศ. 2540 ได้ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นที่ประชาชนส่วนใหญ่มีต่อการบริหารภาครัฐ ประชาชนไม่ต้องการรัฐบาลที่ทำงานล้มเหลว ประชาชนอยากเห็นความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจที่มีคุณภาพ ต่างมีความรู้สึกที่อยากมองไปข้างหน้าอย่างมีอนาคตและมีความหวัง

ดังนั้น เมื่อมีการเลือกตั้งในปี พ.ศ. 2544 อันเป็นการเลือกตั้งทั่วไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เป็นครั้งแรก จึงเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความรู้สึกต่างๆ ที่มีต่ออนาคตของประเทศ ผ่านการทำงานของรัฐบาลการปฏิรูปทางการเมืองได้ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง มีสิทธิเข้าชื่อเสนอกฎหมายที่เกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของประชาชน รัฐบาลจะต้องดำเนินการตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐและต้องรายงานการทำงานต่อรัฐสภา ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการทำงานของภาครัฐมากยิ่งขึ้น

ความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสังคมไทย ไม่ว่าจะเป็นปัญหาทางการเมืองและปัญหาเศรษฐกิจดังที่กล่าวมาแล้ว ส่งผลให้รัฐบาลของ “พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร” นายกรัฐมนตรี กำหนดนโยบายในการปรับเปลี่ยนแนวคิดของการบริหารภาครัฐด้วยการปฏิรูประบบราชการ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนที่อยากเห็นความเปลี่ยนแปลงของการบริหารประเทศให้ดีขึ้นกว่าในอดีต ซึ่งในการมอบนโยบายของนายกรัฐมนตรี ในการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “มิติใหม่ในการปรับโครงสร้างและ

การบริหารงานภาครัฐ” เมื่อวันที่ 28 กันยายน 2544 ได้ชี้ให้เห็นเกี่ยวกับปัญหาของการบริหารภาครัฐที่เป็นอยู่ มีข้อความตอนหนึ่งว่า

> “วันนี้เราหวังอย่างเดียว เราเรียกร้องให้มีการบริหารจัดการที่ดี แต่ปรากฏว่าระบบไม่เอื้อ สิ่งที่เรียกร้องเป็นไปไม่ได้เลย วันนี้รัฐบาลอยากจะเชิญชวนให้ทุกคนเผชิญกับความจริง ยอมรับความจริงแล้วแก้ปัญหาบนพื้นฐานของความเป็นจริง เราจะแก้ไขได้ อย่างน้อยๆก็คือแก้ถูกจุด แต่ถ้าเราไม่ยอมรับความจริง เราจะหลอกสังคมไปเรื่อยๆ เราจะหลอกว่าข้าราชการต้องสุจริต ข้าราชการต้องได้รับเงินเดือนน้อย ข้าราชการต้องเสียสละ เป็นไปไม่ได้ในชีวิตจริง เพราะฉะนั้น วันนี้เรายังต้องการอยู่บนโลกแห่งความเป็นจริงมากขึ้น เมื่อเราจะอยู่ในโลกความเป็นจริงมากขึ้น เราต้องมีประสิทธิภาพ เมื่อเราจะมีประสิทธิภาพ เราต้องแก้ทั้งกลไก แก้ทั้งโครงสร้าง แก้ทั้งระบบบริหาร โดยรวมอยากจะเรียกร้องว่า เราต้องช่วยกันเพื่อลูกหลาน แล้วขอผลงานวันนี้เป็นมรดกของพวกเราทุกคน ที่ได้ร่วมกันคิด ร่วมกันทำเรื่องนี้ โดยเอาผลประโยชน์ของชาติ ของลูกหลานมาเป็นหลัก เป็นมรดกที่เราคิดว่า เราคือคนหนึ่งของการที่ได้ร่วมกันคิดปฏิรูปโครงสร้างของกระทรวง ทบวง กรม ของประเทศใหม่ ปฏิรูปแนวคิดในการบริหารประเทศใหม่ เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก” [38]

ผลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการในหัวข้อ “มิติใหม่ในการปรับโครงสร้างและการบริหารงานภาครัฐ” ดังกล่าวนี้ ได้กำหนดหลักการสำคัญในการปฏิรูประบบราชการและออกแบบโครงสร้างภารกิจของหน่วยงานภาครัฐ โดยคำนึงถึงความเป็นจริงที่ระบบราชการเป็นทั้งกลไก เครื่องมือ และระเบียบวิธีการบริหารภาครัฐ มีการกำหนดความสัมพันธ์ของระบบราชการกับรัฐบาลและประชาชน ดังปรากฏตามภาพ 1 ต่อไปนี้ [39]

ภาพ 1 รูปแบบความสัมพันธ์ของระบบราชการกับรัฐบาลและประชาชน

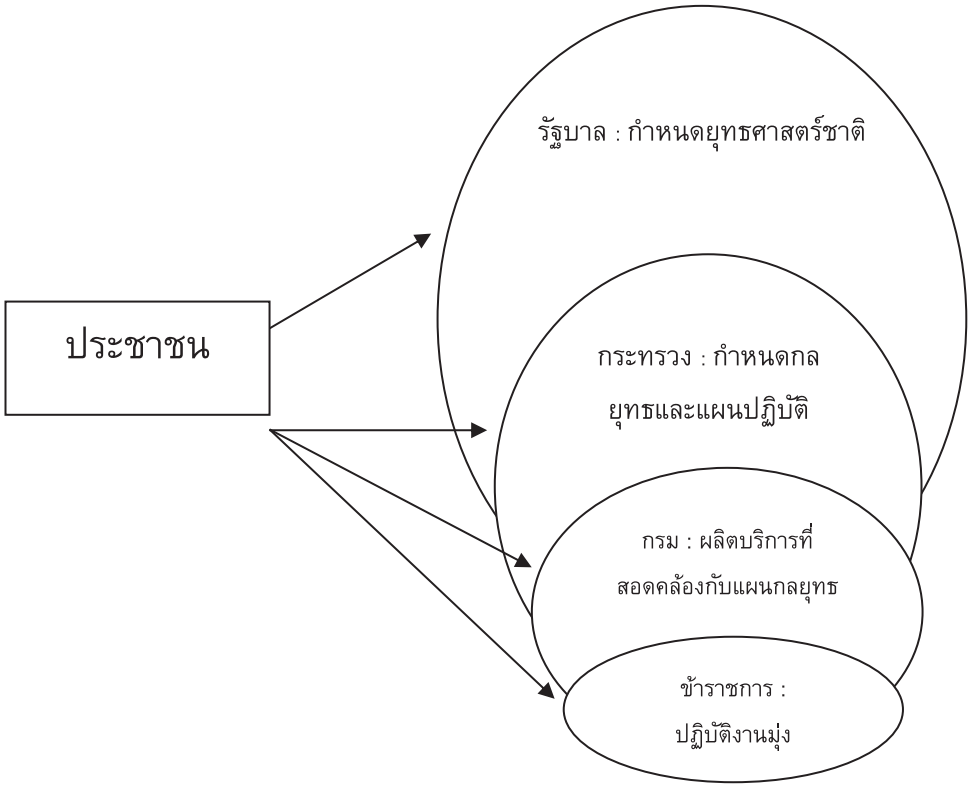

อย่างไรก็ตาม ในการปรับโครงสร้างและภารกิจของหน่วยงานภาครัฐ ย่อมเป็นความยากลำบากในการพิจารณาที่จะเลือกมาตรการใดมาดำเนินการก่อนหลัง จึงมีข้อเสนอจากการประชุมเชิงปฏิบัติการดังกล่าวข้างต้น ให้จัดกลุ่มมาตรการต่างๆและดำเนินการไปตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

- ขั้นตอนแรก เป็นการปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงานภาครัฐหรือการจัดระเบียบองค์กร (structure)

- ขั้นตอนที่สอง เป็นการปรับปรุงวิธีปฏิบัติราชการหรือการให้บริการประชาชน (service)
- และ ขั้นตอนที่สาม เป็นการปรับปรุงขนาดบุคลากรภาครัฐให้มีจำนวนที่สมควร เท่าที่จำเป็น เพื่อนำไปสู่การลดรายจ่ายภาครัฐ และการมอบให้เอกชนเข้ามาปฏิบัติภารกิจบางอย่างแทนรัฐ (size)

นอกจากนี้ คณะกรรมการปฏิรูประบบราชการได้จัดกลุ่มภารกิจการบริหารภาครัฐออกเป็น 3 กลุ่ม โดยกำหนดภารกิจของกระทรวงต่างๆให้ชัดเจน และกำหนดภาพรวมของหน่วยงานระดับกระทรวงตามแนวทางการจัดกลุ่มกระทรวง ซึ่งมีลักษณะสำคัญในแต่ละกลุ่มซึ่งแยกพิจารณาได้ดังนี้

- กลุ่มกระทรวงตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ (Ministries of State Policies and Government Services) เป็นกระทรวงหลักที่ทำภารกิจหลักของประเทศ รัฐจำเป็นต้องรับผิดชอบ
- กลุ่มกระทรวงยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ (Ministries for Public Development Administration Strategies) ซึ่งได้แก่ภารกิจที่จำเป็นต้องดำเนินการเพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาสังคมและประเทศ โดยเน้นการทำงานเชิงยุทธศาสตร์
- กลุ่มกระทรวงสำหรับภารกิจเฉพาะกิจเร่งด่วนของรัฐบาล (Ministries for Critical National Agenda) มีลักษณะที่ทำงานเร่งด่วน ซึ่งเป็นภารกิจและนโยบายรัฐบาลที่จำเป็นต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษ เพื่อแก้ไขปัญหาหรือพัฒนายกระดับประเด็นที่เป็นวาระทางนโยบายของรัฐบาลในช่วงเวลาหนึ่งๆ

จากภาพรวมของหน่วยงานระดับกระทรวงตามแนวทางการจัดกลุ่มกระทรวง 3 กลุ่มดังกล่าวนี้ สามารถอธิบายได้ตามภาพ 2 ดังนี้ [40]

ภาพ 2 ภาพรวมหน่วยงานระดับกระทรวงตามกลุ่มภารกิจ

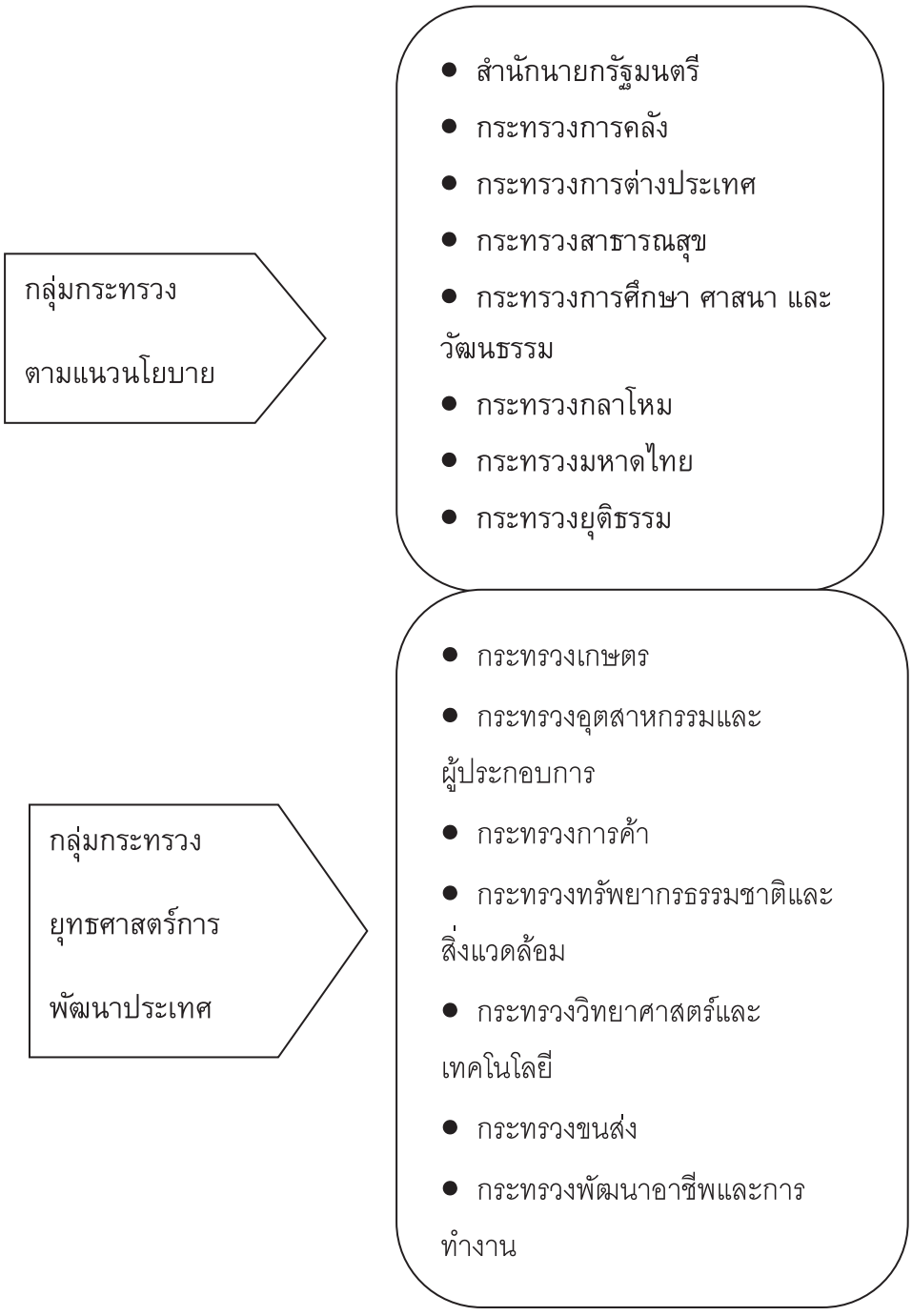

ภาพ 2 ภาพรวมหน่วยงานระดับกระทรวงตามกลุ่มภารกิจ (ต่อ)

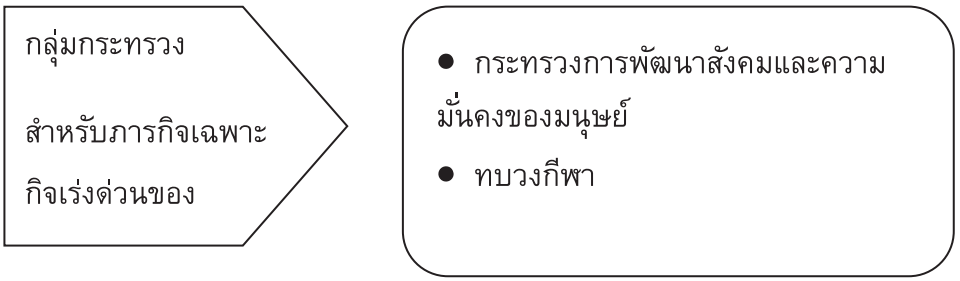

ข้อเสนอในการจัดโครงสร้างการบริหารหน่วยงานของภาครัฐตามที่ปรากฏในภาพ 2 นั้น เป็นการจัดโครงสร้างองค์การเพื่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในการบริหารประเทศให้ดีขึ้นกว่าในอดีต อันเป็นการปฏิรูปแนวทางในการบริหารภาครัฐจากแบบดั้งเดิม มาสู่กระแสแนวความคิดของ “การจัดการภาครัฐแนวใหม่” (New Public Management: NPM) ซึ่งเป็นการปรับองค์ความรู้ที่ใช้ในการบริหารภาครัฐ เพื่อให้องค์การภาครัฐสามารถปรับตัวจากการเปลี่ยนแปลงของบ้านเมืองในยุคข้อมูลข่าวสาร (information age) ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ไปสู่การปรับแนวทางในการจัดการภาครัฐที่เข้าใจประชาชนในฐานะที่เป็นผู้รับบริการจากหน่วยงานภาครัฐ

เมื่อพิจารณาจากการจัดการภาครัฐที่เคยใช้กระบวนทัศน์การบริหารราชการแบบดั้งเดิม (traditional public administration) เป็นเรื่องที่ไม่สอดคล้องต่อความคาดหวังของสังคมที่มีความหลากหลาย และไม่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ดังจะเห็นได้จากความด้อยประสิทธิภาพในการให้บริการประชาชน มีการใช้ทรัพยากรอย่างมากแต่ให้ผลงานน้อย มีปัญหาการจัดการด้านโครงสร้าง ปัญหาการบริหารงานบุคคล ตลอดจนการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ องค์การภาครัฐจึงตกอยู่ในสภาพที่จะต้องปรับปรุง เปลี่ยนแปลง เพื่อปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมใหม่ที่เกิดขึ้น เป็นการบริหารที่คำนึงถึงประชาชนในฐานะที่เป็นลูกค้าของหน่วยงานภาครัฐ

ในเรื่องนี้มีนักวิชาการเช่น William E. Halal ได้อธิบายถึงความเปลี่ยนแปลงของการบริหารงานจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้น โดยเปรียบเทียบให้เห็นว่า แนวความคิดเกี่ยวกับ “การบริหารจัดการแบบเก่า” (The Old Management) ที่เคยใช้อยู่ในองค์การต่างๆ อาทิเช่น การทำงานตามสายการบังคับบัญชา (hierarchy) หรือทำงานร่วมกันแบบเครื่องจักร (mechanistic) เป็นระบบของการจัดการที่ล้าสมัย ไม่มีประสิทธิภาพ ไม่สอดคล้องกับสภาวะของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในโลกตามกติกาแบบใหม่ ตลอดจนการเข้าสู่การแข่งขันแบบใหม่ เมื่อเป็นเช่นนี้ ในการบริหารภาครัฐของประเทศต่างๆ จึงปรับตัวด้วยการแสวงหาแนวความคิดเกี่ยวกับ “การจัดการแบบใหม่” (The New Management) เพื่อเผชิญหน้ากับความเปลี่ยนแปลง ซึ่งสามารถเปรียบเทียบแนวคิดในการบริหาร ดังปรากฏตามตาราง 14 กล่าวคือ [41]

ตาราง 14 เปรียบเทียบการบริหารงานแบบเก่าและการบริหารงานแบบใหม่

ประเด็น	การบริหารแบบเก่า The Old Management	การบริหารแบบใหม่ The New Management
โครงสร้างการบริหาร (organization structure)	สั่งงานตามลำดับชั้น (hierarchy)	สร้างความร่วมมือภายในองค์การ (internal market)
เป้าหมายของการบริหาร (goals and governance)	เน้นกำไร (profit)	เน้นความร่วมมือ (corporate community)

ตาราง 14 เปรียบเทียบการบริหารงานแบบเก่าและการบริหารงานแบบใหม่

ประเด็น	การบริหารแบบเก่า The Old Management	การบริหารแบบใหม่ The New Management
ระบบการบริหาร (management system)	ทำงานคล้ายเครื่องจักรกล (mechanistic)	ทำงานด้วยจิตวิญญาน (organic)
ความสัมพันธ์กับลูกค้า (client relations)	เน้นการขาย (selling)	เน้นการให้บริการ (serving enterprise)
บทบาทของคนทำงาน (work roles)	เป็นลูกจ้าง (employee)	เป็นคนสำคัญของกิจการ (knowledge entrepreneur)
การปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม (ecological interface)	เน้นการเติบโตแบบไม่มีขีดจำกัดแม้จะต้องทำลายสภาพแวดล้อม (unbounded growth)	เน้นการพัฒนาที่ชาญฉลาดไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม (intelligent growth)
กลยุทธ์การทำงาน (strategy formation)	ใช้การวางแผน (planning)	เปลี่ยนแปลงตามภาวการณ์ (continuous change)

ตาราง 14 เปรียบเทียบการบริหารงานแบบเก่าและการบริหารงานแบบใหม่

ประเด็น	การบริหารแบบเก่า The Old Management	การบริหารแบบใหม่ The New Management
การควบคุมและสั่งงาน (guidance and control)	ใช้อำนาจ (authority)	ใช้ความเป็นผู้นำ (inner leadership)
ระบบของโลก (world system)	เป็นเรื่องทุนนิยมและสังคมนิยมแบบเก่า (the old capitalism vs. the old socialism)	เป็นเรื่องของประชาธิปไตย (democratic enterprise)

การศึกษาตามตาราง 14 นี้ แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนวิธีการบริหารองค์การในแบบลำดับชั้น (hierarchy) โดยการทดแทนด้วยวิธีการจัดการเศรษฐกิจแบบตลาดจากภายใน (internal market economy) ที่เป็นอิสระ เป็นองค์การที่เป็นหน่วยสร้างผลกำไร (profit center) โดยความสามารถในการบริหารจัดการตนเองจากหน่วยงานระดับล่าง และวิธีการบริหารองค์การที่เน้นกลไกแบบตลาด โดยมีการบริหารจัดการด้วยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง (stakeholder) ต่างๆ นำแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วม โดยเรียกว่า “corporate community” ซึ่งแสดงถึงความสามารถของทีมงานขนาดเล็กที่มีพลังของความเป็นผู้ประกอบการ (small entrepreneurial teams) ที่มีการมีส่วนร่วมจากเบื้องล่าง และสามารถที่จะเผชิญกับความเปลี่ยนแปลง ความสับสนของระบบเศรษฐกิจใหม่

การเปรียบเทียบแนวทางการบริหารแบบเก่าในแต่ละประเด็นข้างต้น สะท้อนถึงแนวทางการเปลี่ยนแปลงมาสู่ “การบริหารงานแบบใหม่” (the new management)

ที่ต่างกัน จึงเป็นการก้าวเข้าสู่กระแสของโลกาภิวัตน์ในยุคข้อมูลข่าวสาร (information age) โดยการบริหารงานแบบประชาธิปไตยและพลังขององค์การธุรกิจ (democracy and enterprise) ตลอดจนการแสวงหาพลังสนับสนุนจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่ให้ความสำคัญกับการจัดการเศรษฐกิจบนพื้นฐานความรู้ (knowledge-based economy) ซึ่งต้องการความร่วมมือซึ่งกันและกันตลอดจนการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน (competitiveness) การเปรียบเทียบรูปแบบการบริหารงานในประเด็นต่างๆ นี้ ถูกนำมาใช้ทั้งในการบริหารภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งเป็นภาคเอกชนคำนึงถึงลูกค้า ขณะที่การบริหารภาครัฐมุ่งตอบสนองความต้องการของประชาชน

นอกจากนี้ ยังมีข้อเสนอจากนักวิชาการเช่น R.A.W. Rhodes ให้เปลี่ยนวิธีคิดของระบบราชการ (process of governing) จากเดิมซึ่งเป็นการจัดการฝ่ายเดียวจากเบื้องบนสู่เบื้องล่าง ในลักษณะของการจัดการปกครอง (government) มาเป็นระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อการจัดระเบียบระบบราชการเพื่อให้เกิดวิธีการควบคุมด้วยวิธีการใหม่โดยสังคม (governance) ซึ่งทำให้การบริหารภาครัฐมีลักษณะ 6 ประการ กล่าวคือ

- เป็นการจัดการที่ภาครัฐมีบทบาทน้อยที่สุด (governance as the minimal state) โดยภาครัฐจะต้องลดบทบาทหน้าที่ของภาครัฐลง ให้ภาคเอกชนดำเนินงานแทนในรูปของการแปรสภาพกิจการของรัฐเป็นของเอกชน (privatization) บทบาทที่สำคัญของภาครัฐเป็นเพียงเครื่องมือสนับสนุนกิจการสาธารณะ โดยจะต้องให้ความสำคัญกับระบบตลาด
- เป็นการบริหารงานแบบภาคเอกชน (governance as corporate governance) โดยการนำระบบในภาคเอกชนที่มีการควบคุมที่ดี มีความ

โปร่งใสและมีระบบการตรวจสอบที่ได้มาตรฐานมาใช้ในการบริหารภาครัฐ เพื่อให้มีความเป็นธรรมรวมทั้งเกิดความมีประสิทธิภาพในการกำกับและดูแลตนเอง

- เป็นการจัดการกิจการสาธารณะรูปแบบใหม่ (governance as the new public management หรือ NPM) เป็นการเปลี่ยนมุมมองสู่การจัดการใหม่ จากเดิมที่ภาครัฐเป็นผู้ดำเนินการ (rowing) มาเป็นภาครัฐในฐานะเป็นผู้นำแนวทาง (steering)
- เป็นการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือธรรมาภิบาล (governance as good governance)
- เป็นการจัดระบบเครือข่ายทางสังคม (governance as a socio-cybemetic system) โดยพิจารณาโครงสร้างการปกครองในลักษณะที่แต่ละส่วนของสังคม ไม่เป็นอิสระจากกัน มีการพึ่งพาอาศัยกันทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน
- เป็นการจัดการภายในในระบบเครือข่าย (governance as self-organizing networks) มีลักษณะเป็นระบบที่เปลี่ยนแปลงจากการปกครองส่วนท้องถิ่นไปสู่ระบบท้องถิ่นที่มีระบบการบริหาราชการและสังคมที่ดี (local governance) ซึ่งเป็นความพยายามปกครองตนเองการจัดตั้งองค์การเพื่อแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการสาธารณะแบบพึ่งพากันละกัน

ตามความเห็นทั้งหกประการนี้ ได้สนับสนุนการบริหารภาครัฐตามกระแสแนวความคิดของการจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management) ที่เข้ามาแทนที่การบริหารราชการแบบดั้งเดิม (traditional public administration) ซึ่งเป็นการปฏิบัติราชการตามโครงสร้างแบบลำดับชั้น มีกฎระเบียบที่ชัดเจน มีความมั่นคงในตำแหน่ง มาสู่การบริหาร ที่เน้นการบริหารงานแบบมืออาชีพ เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพ (efficiency) มีการลดขนาดและกระจายอำนาจในการบริหารจัดการ

(downsizing and decentralization) มุ่งสู่ความเป็นเลิศ (in search of excellence) ตลอดจนให้ความสำคัญกับการบริการประชาชน (public service orientation) อันเป็นการเปลี่ยนกระบวนทัศน์สู่การจัดการภาครัฐแนวใหม่ ซึ่งนักวิชาการอย่าง Michael Barzelay ได้ขยายความโดยชี้ให้เห็นถึง “การเปลี่ยนกระบวนทัศน์” ในการบริหารภาครัฐจากเดิมสู่การจัดการของภาครัฐที่มุ่งตอบสนองต่อประชาชนอย่างมีคุณค่า (results citizens value) ทำให้เกิดการเปลี่ยนกระบวนทัศน์ของการบริหารภาครัฐ (the post – bureaucratic paradigm) โดยมีแนวคิดในแต่ละประเด็นของการบริหารภาครัฐที่ปรับเปลี่ยนไปจากเดิม ดังปรากฏตามตาราง 15 กล่าวคือ [42]

ตาราง 15 การเปลี่ยนกระบวนทัศน์ของการบริหารภาครัฐ

กระบวนทัศน์ของการบริหารภาครัฐแบบดั้งเดิม	การเปลี่ยนกระบวนทัศน์
ผลประโยชน์สาธารณะ	การตอบสนองประชาชนอย่างมีคุณค่า
ประสิทธิภาพ	คุณภาพและคุณค่าในการให้บริการ
การบริหาร	การผลิต
การควบคุม	เต็มใจปฏิบัติตามกฎ
กำหนดอำนาจหน้าที่และโครงสร้าง	กำหนดพันธะกิจ การบริการ ลูกค้าและผลลัพธ์ที่ทำงาน
ดูแลค่าใช้จ่าย	คำนึงถึงคุณค่าจากการทำงาน
เน้นความรับผิดชอบ	เน้นความร่วมมือและรับผิดชอบร่วมกัน

ตาราง 15 การเปลี่ยนกระบวนทัศน์ของการบริหารภาครัฐ

กระบวนทัศน์ของการบริหารภาครัฐแบบดั้งเดิม	การเปลี่ยนกระบวนทัศน์
ยึดระเบียบและขั้นตอน	ร่วมกันแก้ไขปัญหาและปรับปรุงกระบวนการทำงาน
จัดการจากระบบการบริหารที่มี	บริหารด้วยความร่วมมือ คำนึงถึงลูกค้า และแก้ไขปัญหาจากการทำงานด้วยแรงจูงใจในการทำงานที่ดี

เมื่อพิจารณาจากความเห็นของ Michael Barzelay ตามตาราง 15 แสดงถึงความเปลี่ยนแปลงของการบริหารภาครัฐที่เป็น “การเปลี่ยนกระบวนทัศน์ของการบริหารภาครัฐแบบใหม่” (the post – bureaucratic paradigm) โดยมีแนวทางในการบริหารภาครัฐที่แตกต่างจากเดิม ซึ่งมีแนวคิดที่เปลี่ยนไป กล่าวคือ

- มุ่งการตอบสนองประชาชนอย่างมีคุณค่า (results citizens value) ยิ่งกว่าการคำนึงถึงผลประโยชน์ของภาครัฐแต่เพียงอย่างเดียว
- เน้นเรื่องของคุณภาพและคุณค่าในการให้บริการ (quality and value) ยิ่งกว่าการเน้นเฉพาะเรื่องของประสิทธิภาพ
- ให้ความสำคัญในการผลิต (production) ยิ่งกว่าการบริหารงานทั่วไป
- ส่งเสริมให้มีความเต็มใจในการปฏิบัติตามบรรทัดฐานมากกว่าการควบคุม (winning adherence to norms)

- กำหนดพันธะกิจ การบริการ ลูกค้า และผลลัพธ์ที่ทำงาน แทนที่จะกำหนดแต่อำนาจหน้าที่ตามโครงสร้าง
- คำนึงถึงคุณค่าจากงาน (deliver value) มากกว่าการควบคุมการใช้จ่ายในการทำงาน
- เน้นความร่วมมือและรับผิดชอบร่วมกัน ยิ่งกว่าการกำหนดให้ต้องรับผิดชอบตามหน้าที่
- ร่วมกันแก้ไขปัญหาและปรับปรุงกระบวนการทำงานอย่างต่อเนื่อง แทนที่จะยึดแต่ระเบียบและขั้นตอน
- แยกการบริการออกจากการควบคุม สนับสนุนบรรทัดฐานขยายทางเลือกของประชาชน คำนึงถึงประชาชน และแก้ไขปัญหาจากการทำงานด้วยแรงจูงใจในการทำงานที่ดี แทนที่จะยึดแต่ระบบการบริหารงานตามที่มีอยู่

นอกจากนี้แล้ว ยังมีผลการศึกษาของ B. Guy Peters โดยการวิเคราะห์ปัญหาหลัก (principle diagnosis) ของการบริหารภาครัฐแบบดั้งเดิม ด้วยการพิจารณาเกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารของภาครัฐ (structure) ระบบบริหารของภาครัฐ (management) การกำหนดนโยบาย (policy making) ตลอดจนการคำนึงถึงผลประโยชน์ต่อสาธารณะ (public interest) ซึ่งเป็นอุปสรรคของการบริหารภาครัฐ

แนวคิดของ B. Guy Peters ได้เสนอตัวแบบของการบริหารภาครัฐจากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว ซึ่งมีลักษณะการบริหารงานใน 4 ตัวแบบ “The Future of Governing: Four Emerging Models” ดังปรากฏตามตาราง 16 กล่าวคือ [43]

ตาราง 16 ตัวแบบการบริหารภาครัฐในยุคข้อมูลข่าวสาร

เกณฑ์การพิจารณา	รัฐบาลที่ใช้หลักการตลาด (market government)	รัฐบาลแบบมีส่วนร่วม (participative government)	รัฐบาลที่มีความยืดหยุ่นในการบริหาร (flexible government)	รัฐบาลที่ผ่อนคลายกฎระเบียบ (deregulated government)
การวิเคราะห์ปัญหา	การผูกขาดการทำงานโดยหน่วยงานของรัฐ	การจัดโครงสร้างระบบบริหารแบบลำดับชั้น	ความด้อยประสิทธิภาพในการบริหารของภาครัฐ	การใช้กฎระเบียบภายในที่ซับซ้อนรัดกุมเกินไป
การจัดโครงสร้าง	การกระจายอำนาจ	องค์การแบบแบนราบ	องค์การเสมือนจริง	-
เทคนิคที่ใช้	การจ่ายค่าตอบแทนตามผลงานแบบเอกชน	การทำงานเป็นทีมและการบริหารคุณภาพรวม	การจ้างงานแบบชั่วคราว	การให้อิสระในการจัดการ
กระบวนการนโยบาย	กลไกตลาดภายในและการกระตุ้นตลาด	การให้คำปรึกษาและการเจรจาต่อรอง	ทดลองปฏิบัติด้วยการลองถูกลองผิด	รัฐบาลเช่นเดียวกับผู้ประกอบการ

ตาราง 16 ตัวแบบการบริหารภาครัฐในยุคข้อมูลข่าวสาร (ต่อ)

เกณฑ์การพิจารณา	รัฐบาลที่ใช้หลักการตลาด (market government)	รัฐบาลแบบมีส่วนร่วม (participative government)	รัฐบาลที่มีความยืดหยุ่นในการบริหาร (flexible government)	รัฐบาลที่ผ่อนคลายกฎระเบียบ (deregulated government)
ผลประโยชน์สาธารณะ	ต้นทุนค่าใช้จ่ายที่ต่ำ	การมีส่วนร่วมและให้คำปรึกษา	ต้นทุนค่าใช้จ่ายต่ำและประสานงานดี	ความคิดสร้างสรรค์และการทำงานเชิงรุก

ข้อมูลที่ปรากฏตามตาราง 16 ข้างต้นนี้ เป็นการวิเคราะห์ปัญหาหลัก (principle diagnosis) ของการบริหารแบบดั้งเดิม ซึ่ง B. Guy Peters เห็นว่า มีการปรับตัวของการบริหารภาครัฐใน 4 ตัวแบบ กล่าวคือ

แบบแรก เป็นรัฐบาลที่บริหารงานด้วยหลักการตลาด (market government) ซึ่งเป็นรูปแบบที่มีการวิเคราะห์ปัญหาหลัก (principle diagnosis) จากการผูกขาดการทำงานโดยหน่วยงานของรัฐ (monopoly) จึงปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารเป็นการมุ่งเน้นในการกระจายอำนาจ (decentralization) มีการจ่ายค่าตอบแทนตามผลงานและนำเทคนิคของภาคเอกชนมาใช้ (pay for performance and other private-sector techniques) สำหรับกระบวนการกำหนดนโยบาย ใช้กลไกตลาดภายในเพื่อให้เกิดการกระตุ้นตลาด (internal market and market incentives) ซึ่งจะช่วยให้การบริหารมีต้นทุนค่าใช้จ่ายที่ต่ำ (low cost)

แบบที่สอง เป็นรัฐบาลที่บริหารด้วยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย (participative government) ซึ่งเป็นรูปแบบที่มีการวิเคราะห์ปัญหาหลัก (principle diagnosis) จากโครงสร้างของระบบราชการที่มีลำดับชั้นการบังคับบัญชา (hierarchy) จึงปรับเปลี่ยนเป็นการจัดองค์การแบบแบนราบ (flatter organizations) ซึ่งมีสายการบังคับบัญชาที่น้อยลง มอบให้ผู้ปฏิบัติเป็นผู้ตัดสินใจโดยตรงในฐานะที่ใกล้ชิดข้อมูลในการทำงาน และอาศัยการทำงานเป็นทีม เพื่อสร้างประสิทธิภาพในการทำงานด้วยระบบการบริหารคุณภาพรวม (total quality management หรือ TQM) ซึ่งมีการปรึกษาหารือ (consultation) มีการเจรจากัน (negotiation) เพื่อความร่วมมือในการร่วมทำงานของทุกฝ่าย (involvement)

แบบที่สาม เป็นรัฐบาลที่บริหารด้วยการสร้างความยืดหยุ่นในการทำงาน (flexible government) ซึ่งเป็นรูปแบบที่มีการวิเคราะห์ปัญหาหลัก (principle diagnosis) จากความด้อยประสิทธิภาพในการบริหารภาครัฐ (performance) ควรเปลี่ยนการบริหารโดยจัดองค์การที่มีความยืดหยุ่นได้ตามสถานการณ์และสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็ว ในลักษณะขององค์การเสมือจริง (virtual organizations) โดยมีการบริหารจัดการบุคคลแบบชั่วคราว (managing temporary personnel) กำหนดให้มีการจ้างงานชั่วคราว มีการกำหนดนโยบายจากการลองผิดลองถูกหรือจากประสบการณ์ (experimentation) ซึ่งจะช่วยให้ค่าใช้จ่ายขององค์การภาครัฐลดต่ำลง (low cost) และมีการประสานงานกันดีขึ้น

และ แบบที่สี่ เป็นรัฐบาลที่บริหารด้วยการผ่อนคลายกฎระเบียบในการทำงาน (deregulated government) ซึ่งเป็นรูปแบบที่มีการวิเคราะห์ปัญหาหลัก (principle diagnosis) จากการมีกฎระเบียบและการควบคุมภายในที่ซับซ้อนรัดกุมเกินไป (internal regulation) โดยการลดการควบคุมจากส่วนกลาง ส่งเสริมให้องค์กรภายในระดับย่อยสามารถพัฒนากฎระเบียบของตนเอง มีการลดความล่าช้าในการปฏิบัติงานด้วยการสร้างจิตสำนึกที่ดีต่อองค์กรและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (creativity) เน้น

การทำงานเชิงรุก (activism) ให้ความสำคัญและความเป็นอิสระในการทำงานกับผู้บริหาร (greater managerial freedom) เช่นเดียวกับการทำงานในภาคเอกชน ส่งผลให้องค์การภาครัฐมีลักษณะคล้ายผู้ประกอบการ (entrepreneurial government)

ตัวแบบของการบริหารภาครัฐทั้งสี่ตัวแบบที่ B. Guy Peters ได้นำเสนอมานี้แสดงถึงการปรับตัวของบริหารภาครัฐด้วยการวิเคราะห์ปัญหาหลัก (principle diagnosis) ของการบริหารแบบดั้งเดิม ซึ่งนักวิชาการของไทยเช่น “พิทยา บวรวัฒนา” เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงของระบบบริหารภาครัฐในศตวรรษที่ 21 เป็นการปฏิรูปการบริหารภาครัฐในกระบวนทัศน์ใหม่ซึ่งเรียกว่า “The New Democratic Governance Paradigm” โดยต้องตั้งคำถามที่สำคัญ 4 ประการคือ ประการแรก “ภาครัฐควรทำงานอะไร” ประการที่สอง “ภาครัฐควรทำงานอย่างไร” ประการที่สาม “ใครควรเป็นผู้ควบคุมภาครัฐ” และประการสุดท้าย “ใครได้รับประโยชน์จากภาครัฐ” คำถามทั้งสี่ประการนี้เป็นที่มาของรูปแบบของการบริหารภาครัฐในกระบวนทัศน์ใหม่ 4 ประการ (The Four Pillars) กล่าวคือ [44]

- ภาครัฐที่มีขนาดเล็กลงและทำเองน้อยลง (a smaller government that does less) เป็นการตอบคำถามว่า รัฐควรทำอะไร ซึ่งแนวคิดที่เน้นการจัดการแบบประหยัด การลดขนาดให้เล็กลง การทำให้คล่องตัว การเปลี่ยนสภาพกิจกรรมภาครัฐเป็นกิจกรรมของเอกชน (Privatization) การจ้างเอกชนดำเนินการ ล้วนเป็นแนวทางการบริหารที่ภาครัฐปรับเปลี่ยนบทบาท โดยสนับสนุนให้ภาคเอกชนดำเนินการและภาครัฐเป็นผู้อำนวยความสะดวก
- ภาครัฐที่มีความยืดหยุ่นและปรับตัวเข้ากับกระแสโลกาภิวัตน์ (a government with a global vision and flexibility) หน่วยงานภาครัฐต้องเข้าใจปรากฏการณ์ของโลกาภิวัตน์ ซึ่งมีสภาพแวดล้อมในการทำงานที่

เกินขอบเขตของหน่วยงานของรัฐ สามารถปรับตัวต่อการจัดระเบียบของโลก ตลอดจนการเข้าถึงข้อมูลด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ

- ภาครัฐที่ตรวจสอบได้ (accountable government) การเรียกร้องประชาธิปไตยและการปฏิรูปการบริหารภาครัฐ มีการออกแบบให้มีกลไกการตรวจสอบภาครัฐ ซึ่งเป็นการตรวจสอบภาครัฐจากภายนอก ผลของการตรวจสอบจะทำให้การทุจริตลดลง การดำเนินงานภาครัฐมีประสิทธิภาพมากขึ้น
- ภาครัฐที่มีความเป็นธรรม (government that is fair) เป็นการพิจารณาเกี่ยวกับผลกระทบของการปฏิรูประบบบริหาร จะมีกลุ่มคนที่ได้รับประโยชน์ หรือมีปัญหาจากผลกระทบ จะต้องพิจารณาให้ความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย

ข้อเสนอเกี่ยวกับกระบวนทัศน์ทั้งสี่ข้อดังกล่าวนี้ แสดงถึงความเห็นร่วมกันของนักวิชาการเกี่ยวกับการปรับกระบวนทัศน์ของการบริหารภาครัฐในยุคข้อมูลข่าวสาร ซึ่ง Chirstopher Hood ในฐานะนักวิชาการคนแรกที่เรียกปรากฏการณ์ของการเปลี่ยนแปลงในการบริหารจัดการภาครัฐของยุคข้อมูลข่าวสารนี้ว่าเป็น “การจัดการภาครัฐแนวใหม่” (New Public Management : NPM) ได้อธิบายถึงลักษณะของการจัดการภาครัฐแนวใหม่ที่สำคัญ ว่ามีอยู่ 7 ประการ กล่าวคือ [45]

- เน้นการบริหารงานแบบมืออาชีพ (professional management)
- มีการกำหนดวัตถุประสงค์และตัวชี้วัดผลการดำเนินการอย่างชัดเจน เพื่อใช้ประเมินผลการปฏิบัติงาน
- ให้ความสำคัญต่อการควบคุมผลสัมฤทธิ์ (Result) มากกว่าระเบียบพิธีการ
- ปรับโครงสร้างองค์การให้มีขนาดเล็กลง เกิดความคล่องตัวและมีความเหมาะสมต่อการปฏิบัติงาน

- เปิดให้มีการแข่งขันในการให้บริการสาธารณะ (contestability)
- ใช้วิธีการบริหารจัดการแบบเอกชน
- เน้นวินัยในการใช้จ่ายเงิน และความประหยัดคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากร

ลักษณะของการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ทั้งเจ็ดประการนี้ นับว่าเป็นลักษณะโดยทั่วไปของการบริหารจัดการภาครัฐในยุคข้อมูลข่าวสาร ซึ่งเป็นการนำแนวคิดในการบริหารงานของภาคเอกชนมาประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับการบริหารจัดการของภาครัฐ โดยในช่วงเริ่มต้นตั้งแต่ทศวรรษ 1980 มีความเปลี่ยนแปลงของการบริหารภาครัฐที่เกิดขึ้นในประเทศเช่น นิวซีแลนด์ สหรัฐอเมริกา มองโกเลีย จีน อินเดีย และสวีเดน ซึ่งจากนั้นได้ขยายแนวคิดไปยังประเทศต่างๆทั่วโลกโดยมีผลในวงกว้าง ความเคลื่อนไหวในการปรับเปลี่ยนการบริหารภาครัฐดังกล่าวนี้ Donald F. Kettl เห็นว่า มีแก่นความคิดหลัก (core components) ซึ่งถือว่าเป็นการปฏิวัติการบริหารภาครัฐในระดับโลก (The Global Management Revolution) อยู่ 6 ประการ กล่าวคือ [46]

- การให้บริการของภาครัฐ (productivity) ซึ่งต้องคำนึงถึงวิธีการให้บริหารประชาชนที่ดีกว่าเดิม
- การจัดการด้วยวิธีการทางการตลาด (marketization) เป็นการสร้างแรงจูงใจในการทำงานและมุ่งให้บริการของภาครัฐมีกลยุทธ์แบบการตลาด ซึ่งเอาใจลูกค้าอันได้แก่ประชาชนผู้รับบริการ แทนที่จะใช้การควบคุมและสั่งการอย่างเช่นการบริหารจัดการแบบดั้งเดิม
- การตอบสนองความต้องการของประชาชน (service orientation) ด้วยการรับฟังความเห็นของประชาชนและเน้นการให้บริการตามความต้องการที่แท้จริงของประชาชน (to put citizens first)

- การกระจายอำนาจในการบริหารงาน (decentralization) โดยมีการถ่ายโอนอำนาจไปยังองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (local government) เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน
- การปรับเปลี่ยนนโยบาย (policy) โดยการปรับปรุงการให้บริการของภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ
- การตรวจสอบผลงานที่ต้องรับผิดชอบ (accountability) ซึ่งภาครัฐต้องดำเนินการติดตามผลการทำงานโดยพิจารณาจากผลผลิต (outputs) และผลลัพธ์ (outcomes) ที่ได้จากให้บริการ

จะเห็นได้ว่า แก่นความคิดหลัก (core components) อันเป็นการปฏิวัติการบริหารภาครัฐในระดับโลก (The Global Management Revolution) ทั้งหกประการข้างต้นนี้ เป็นภาพรวมของการปรับกระบวนทัศน์การบริหารภาครัฐในยุคข้อมูลข่าวสาร ซึ่งประเทศไทยอยู่ในกระแสแนวคิดระดับโลกเช่นเดียวกับประเทศต่างๆ ที่ได้ปรับเปลี่ยนหรือปฏิรูปการบริหารภาครัฐในช่วงเวลาดังกล่าว

จะเห็นได้ว่า องค์ความรู้ที่เกี่ยวกับการบริหารภาครัฐที่กล่าวมาข้างต้น ได้แสดงถึงความพยายามของนักวิชาการที่มุ่งตีความปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจากการบริหารภาครัฐ ศึกษารูปแบบและพฤติกรรมในการบริหารภาครัฐ ทำให้เห็นภาพของความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นแล้วนำมาสรุปเป็นหลักการที่ใช้ในการบริหารในยุคข้อมูลข่าวสาร ซึ่งเป็นที่รู้จักกันในแวดวงของการศึกษาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ว่า เป็นการจัดการภาครัฐแนวใหม่ และเป็นกระแสแนวคิดที่ถูกนำมาใช้ในการปฏิรูประบบราชการของไทยในปี พ.ศ. 2545 โดยมีหลักการสำคัญที่ว่า “การบริหารราชการแผ่นดินเป็นเรื่องที่รัฐบาลมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง” จากนั้น จุดเริ่มต้นของการพัฒนาระบบราชการยุคใหม่ได้ดำเนินการโดยการเสนอกฎหมายตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 มีการกำหนดตามมาตรา 3/1 ให้การปฏิบัติ

หน้าที่ของส่วนราชการ ต้องใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้คำนึงถึงความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมของประชาชน การเปิดเผยข้อมูล การติดตามตรวจสอบ และการประเมินผลการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ตามความเหมาะสมของแต่ละภารกิจ

ต่อมามีการออกพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ตามแนวทางของกฎหมายในการปฏิรูประบบราชการ มีการกำหนดแนวทางการปฏิบัติราชการที่มีเจตนารมณ์ให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นการบริหารงานที่มุ่งให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน โดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง (citizen - centered) เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน และก่อให้เกิดผลกระทบที่ดีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ดังจะเห็นจากเนื้อหาในมาตรา 7 และมาตรา 8 ของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 กล่าวคือ

> “มาตรา 7 การบริหารราชการเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน หมายถึง การปฏิบัติราชการที่มีเป้าหมายเพื่อให้เกิดความผาสุกและความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน ความสงบและความปลอดภัยของสังคมส่วนรวม ตลอดจนประโยชน์สูงสุดของประเทศ
>
> มาตรา 8 ในการบริหารราชการเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ส่วนราชการจะต้องดำเนินการโดยถือว่า ประชาชนเป็นศูนย์กลางที่จะได้รับการบริการจากรัฐ และจะต้องมีแนวทางการบริหารราชการ” [47]

ดังนั้น แนวคิดในการปฏิรูประบบราชการของไทย จึงเป็นการกำหนดบทบาทของภาครัฐโดยมีหลักการบริหารงานที่มุ่งให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง (citizen-centered) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management) ยึดถือเอาความต้องการของผู้รับบริการ

เป็นตัวกำหนด ไม่ได้ยึดถือเอาตามความคิด ความต้องการและความสะดวกของข้าราชการหรือผู้ให้บริการ การนำแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางมาใช้นั้น มีที่มาจากการอธิบายของ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ที่ว่า

> “เมื่อปี 1993 มีหนังสือเรื่อง Reinventing Government ในหนังสือเล่มนี้ยังไม่ได้พูดถึงเรื่องเทคโนโลยี หรือเรื่อง e-Government มากนัก แต่หนังสือเล่มนี้ได้จุดประกายให้ทั่วโลกให้ปฏิรูประบบราชการ ทุกคนเรียกร้องระบบราชการที่เน้น Customer Driven Government ซึ่ง Customer คือ ประชาชนผู้ใช้บริการ ดังนั้น Customer Driven Government คือรัฐบาลที่ให้ศูนย์กลางอยู่ที่ประชาชน เช่นเดียวกับภาคธุรกิจที่ศูนย์กลางอยู่ที่ลูกค้า ดังนั้น การคิดการทำ ต้องกลับไปที่ประชาชน ว่าประชาชนจะได้ประโยชน์อะไร พึงพอใจอย่างไร จึงเท่ากับเป็นการเพิ่มอำนาจให้กับประชาชน ลดบทบาทและอำนาจของภาครัฐลง นั่นคือหลักที่ต้องการเห็น ต่อมาเมื่อมีการเน้นเรื่องการปรับองค์กรมากขึ้น เมื่อกระบวนทัศน์ความคิดเปลี่ยนไป จากผู้บริหารเป็นศูนย์กลาง กลายเป็นประชาชนเป็นศูนย์กลาง จากการเรียนการสอนที่ครูเป็นศูนย์กลาง กลายเป็นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง สมัยก่อนโรงงานอุตสาหกรรมก็ใช้โรงงานเป็นศูนย์กลาง ว่าจะผลิตอะไร ก็เปลี่ยนให้ลูกค้าเป็นศูนย์กลาง นี่คือสิ่งที่เปลี่ยนไป” [48]

ดังนั้น แนวทางที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางในการบริหารภาครัฐ จึงถือได้ว่าเป็นหัวใจของการบริหารภาครัฐจากการปฏิรูประบบราชการที่ประเทศไทยได้ยอมรับแนวคิดจากต่างประเทศ นับว่า เป็นการปรับบทบาทของการบริหารภาครัฐที่เปลี่ยนไปจากอดีต ซึ่งมีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย เพื่อเป็นกรอบทิศทางและแนวทางในการขับเคลื่อนการพัฒนาระบบราชการไทย ได้แก่ แผน

ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ. 2546 - พ.ศ. 2550) ที่เน้นใน 4 เรื่อง คือ

- การพัฒนาคุณภาพการให้บริการประชาชนที่ดีขึ้น
- ปรับบทบาท ภารกิจ และขนาดให้มีความเหมาะสม
- ยกระดับขีดความสามารถและมาตรฐานการทำงานให้อยู่ในระดับสูงและเทียบเท่าเกณฑ์ สากล
- ตอบสนองต่อการบริหารปกครองในระบอบประชาธิปไตยโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วม

ต่อมาเมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2551 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ. 2551 - พ.ศ. 2555) โดยให้คุณค่าความสำคัญและยึดมั่นในปรัชญา หลักการ และแนวทางของการให้ประชาชนเป็น “ศูนย์กลาง” ในการทำงาน ปรับเปลี่ยนบทบาทของระบบราชการให้เป็นผู้สนับสนุนและอำนวยความสะดวก ประสานการทำงานกับผู้บริหารราชการแผ่นดินฝ่ายการเมืองเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศ รวมทั้งมีความพร้อมและทัศนคติในการทำงานเป็นเครือข่ายร่วมมือกับภาคส่วนต่างๆ ในสังคม มุ่งสู่ความเป็นเลิศ ทำงานเชิงรุก มองไปข้างหน้า สามารถคิดริเริ่มและสร้างนวัตกรรม มีเป้าหมายในการทำงาน สามารถตรวจสอบวัดผลสัมฤทธิ์ได้ มีระบบกำกับดูแลตนเองที่ดี และตั้งมั่นอยู่ในศักดิ์ศรีและความดีงาม [49]

นอกจากนี้ ในการประชุมเมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2556 “ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.ทศพร ศิริสัมพันธ์” เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ได้กล่าวถึงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ. 2556 – พ.ศ. 2561) ว่าเป็นการศึกษาแนวโน้มการพัฒนาระบบราชการในอนาคต รูปแบบการพัฒนาระบบราชการของประเทศต่างๆ รวมทั้งการสัมมนาและการระดมความคิดเห็นจาก

ข้าราชการและภาคส่วนต่างๆ โดยแผนยุทธศาสตร์ฯ ดังกล่าวมีระยะเวลา 6 ปี เพื่อให้สอดรับกับยุทธศาสตร์ประเทศ (country strategy) ตามที่นายกรัฐมนตรีได้มอบนโยบายในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ประเทศไว้ เมื่อวันที่ 22 มกราคม 2556 ทั้งนี้ หัวใจสำคัญของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทยฉบับใหม่จะเน้นใน 3 เรื่องหลัก คือ [50]

- ทำอย่างไรให้ระบบราชการไทยและหน่วยงานภาครัฐเป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพสูง มีความเป็นเลิศ
- ทำอย่างไรให้ระบบราชการไทยอยู่เคียงคู่กับสังคมไทยอย่างมีศักดิ์ศรี
- จะเตรียมระบบราชการอย่างไรให้มีความพร้อมในการก้าวสู่สากลหรือระดับนานาชาติ

ซึ่งทั้งสามประการจะนำมาสู่การดำเนินการต่างๆ อาทิ การปรับรูปแบบการบริหารงานที่จะต้องทำงานข้ามหน่วยงานหรือทำงานในแนวขวางมาก ขึ้นการปรับสมรรถนะ ค่านิยม และวิธีการทำงาน การปรับแก้กฎหมายและระเบียบปฏิบัติต่างๆ เป็นต้น เพื่อให้ระบบราชการไทยเป็นองค์การที่มีสุขภาวะ (Healthy Organization) นำไปสู่ความเชื่อถือไว้วางใจของสังคมและประชาชน และเป็นเสาหลักเคียงคู่กับประเทศไทยอย่างยั่งยืน สำหรับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ. 2556 - พ.ศ. 2561) มีประเด็นยุทธศาสตร์ประกอบด้วย 3 หัวข้อ รวม 7 ประเด็นยุทธศาสตร์ ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 : การสร้างความเป็นเลิศในการให้บริการประชาชน (Service Excellence) ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ ได้แก่

- พัฒนาระบบการให้บริการประชาชน
- เสริมสร้างวัฒนธรรมการให้บริการที่เป็นเลิศ

- พัฒนาระบบการจัดการข้อร้องเรียนและแก้ไขปัญหาความเดือนร้อนของประชาชน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 : การพัฒนาองค์การให้มีขีดสมรรถนะสูงและทันสมัย บุคลากรมีความเป็นมืออาชีพ (High Performance Organization) ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ ได้แก่

- พัฒนาหน่วยงานของรัฐให้มีขีดสมรรถนะสูง
- พัฒนาระบบบริหารจัดการกำลังคนและพัฒนาบุคลากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพระบบราชการ
- เพิ่มผลิตภาพในการปฏิบัติราชการ โดยการลดต้นทุน และส่งเสริมนวัตกรรม
- สร้างความรับผิดชอบต่อสังคมและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 : การบริหารสินทรัพย์ของภาครัฐอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด (Public Value) ประกอบด้วย 1 กลยุทธ์ ได้แก่ การบริหารสินทรัพย์ของภาครัฐอย่างครบวงจรเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ คุ้มค่า และสะท้อนต้นทุนที่แท้จริงของภาครัฐ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 : การวางระบบการบริหารงานแบบบูรณาการของหน่วยงานภาครัฐ (Integration) ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์ ได้แก่

- ออกแบบและพัฒนาระบบการบริหารงานแบบบูรณาการ
- ปรับปรุงความสัมพันธ์และประสานความร่วมมือระหว่างราชการบริหารส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น

ประเด็น ยุทธศาสตร์ที่ 5 : การส่งเสริมระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองแบบร่วมมือกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน (Collaboration) ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์ ได้แก่

- ทบทวนบทบาทภารกิจและอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐให้เหมาะสม ถ่ายโอนภารกิจงานและกิจกรรมที่ภาครัฐไม่จำเป็นต้องปฏิบัติเองให้ภาคส่วนต่าง ๆ
- ส่งเสริมการบริหารราชการระบบเปิดและการสร้างเครือข่าย

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 6 : การยกระดับความโปร่งใสและสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาในการบริหารราชการแผ่นดิน (Integrity) ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์ ได้แก่

- ส่งเสริมและวางกลไกสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติราชการ
- ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์และมาตรการในการต่อต้านคอร์รัปชั่น

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 7 : การสร้างความพร้อมของระบบราชการไทยเพื่อเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน (Readiness for ASEAN 2558) ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์ ได้แก่

- พัฒนาระบบบริหารงานของหน่วยงานที่มีความสำคัญเชิงยุทธศาสตร์เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
- เสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อยกระดับธรรมาภิบาลในภาครัฐของประเทศสมาชิกอาเซียน

จะเห็นได้ว่า การปฏิรูประบบบริหารภาครัฐด้วยการปฏิรูประบบราชการของฝ่ายบริหารที่ดำเนินการมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2545 ได้ส่งผลดีต่อการพัฒนาระบบราชการ โดยปรากฏตามรายงานของคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ซึ่งนำเสนอข้อมูลการจัดอันดับประสิทธิภาพของระบบราชการไทยจากการสำรวจของบริษัทที่ปรึกษาด้านความเสี่ยงทางการเมืองและเศรษฐกิจ (Political and Economic Risk Consultancy : PERC) ซึ่งเป็นองค์กรระดับสากลที่ให้คำปรึกษาด้านข้อมูลทางธุรกิจ และการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์สำหรับการประกอบธุรกิจ มีสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารชาวต่างชาติที่เข้าไปประกอบธุรกิจการค้าในประเทศแถบเอเชียตะวันออกและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวม 12 ประเทศ เมื่อเดือนมิถุนายน 2553 พบว่า ประเทศอินเดีย อินโดนีเซียและฟิลิปปินส์ ถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มประเทศที่มีคะแนน 3 อันดับสุดท้าย โดย

ประเทศอินเดียได้รับการจัดอันดับให้อยู่ในอันดับท้ายสุด หมายความว่า ระบบราชการมีประสิทธิภาพน้อยที่สุด (The Region's Most Inefficient Bureaucracy) มีสาเหตุจากความล่าช้าในการปฏิบัติงาน (red tape) และความไม่มีประสิทธิภาพของระบบราชการ (Asia's Most Inefficient Bureaucracies) ส่งผลกระทบต่อประชาชนและเป็นอุปสรรคต่อการลงทุนของชาวต่างชาติ

รายงานของบริษัทที่ปรึกษาด้านความเสี่ยงทางการเมืองและเศรษฐกิจ (Political and Economic Risk Consultancy : PERC) ได้ระบุว่า ระบบราชการในภูมิภาคเอเชียบางประเทศมีลักษณะเป็น "ศูนย์กลางระบบอำนาจ" อันเป็นอุปสรรคสกัดกั้นความพยายามในการปฏิรูปของนักการเมืองและข้าราชการ (Politicians and Appointed Officials) ซึ่งในการสำรวจครั้งนี้ ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 3 จากจำนวน 12 ประเทศ รายละเอียดของการจัดอันดับประสิทธิภาพของระบบราชการไทยเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศในแถบเอเชียตะวันออกและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ปรากฏตามตาราง 17 ดังนี้ [51]

ตาราง 17 ประสิทธิภาพของระบบราชการของประเทศเอเชียตะวันออกและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ประเทศ/ เขตเศรษฐกิจ	คะแนน
สิงคโปร์	2.53
ฮ่องกง	3.49
ไทย	5.53
เกาหลีใต้	6.13
ญี่ปุ่น	6.57

ตาราง 17 ประสิทธิภาพของระบบราชการของประเทศเอเชียตะวันออกและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ต่อ)

ประเทศ/ เขตเศรษฐกิจ	คะแนน
ไต้หวัน	6.60
มาเลเซีย	6.97
จีน	7.93
เวียดนาม	8.13
ฟิลิปปินส์	8.37
อินโดนีเซีย	8.59
อินเดีย	9.14

ผลการจัดอันดับประเทศตามรายงานของบริษัทที่ปรึกษาด้านความเสี่ยงทางการเมืองและเศรษฐกิจ ที่ปรากฏตามตาราง 17 นี้ มีการอธิบายเพิ่มเติมโดยหนังสือพิมพ์ The Straits Times ว่า แม้ประเทศไทยจะมีการประท้วงตามท้องถนนเป็นเวลาถึง 4 ปี และมีรัฐบาลที่ไม่มีเสถียรภาพ (dysfunctional government) แต่เนื่องจากข้าราชการไทยมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน จึงถูกจัดให้อยู่ในอันดับที่ 3 ของผลการสำรวจ

นอกจากนี้ การปฏิรูประบบราชการได้กำหนดให้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทยอย่างตอเนื่อง เป็นแผนที่สำคัญที่ช่วยให้มองเห็นทิศทางของการพัฒนาระบบราชการ ซึ่งแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ.

2556 - พ.ศ. 2561) รวม 7 ประเด็น เป็นตัวอย่างยุทธศาสตร์ล่าสุดที่ฝ่ายบริหารเสนอเป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการ ดังนั้น การปฏิรูประบบบริหารภาครัฐที่ดำเนินการอยู่ในฝ่ายบริหาร เป็นเรื่องที่มีประโยชน์ต่อการปฏิบัติราชการของหน่วยงานรัฐ รวมถึงหน่วยงานของฝ่ายตุลาการและฝ่ายนิติบัญญัติด้วยเช่นกัน

การปรับตัวขององค์การรัฐสภาภายหลังการปฏิรูประบบราชการ

การปฏิรูประบบราชการของรัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ที่ดำเนินการในปีพ.ศ. 2545 เป็นการปรับโครงสร้างการบริหารภาครัฐของประเทศไทยที่มุ่งยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งประชาชนมีความคาดหวังจากภาครัฐใน 5 ประการ กล่าวคือ ในประการแรก ความต้องการเห็นสังคมที่มีความเข้มแข็ง มีคุณภาพ มีภูมิปัญญาและมีวินัยมากขึ้น ประการที่สอง ความต้องการความโปร่งใสของระบบการเมือง การปกครอง การส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น และมีหน่วยงานของรัฐที่สามารถจะตอบสนองความต้องการได้อย่างรวดเร็ว และลดการซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน ประการที่สาม ความต้องการคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับประชาชน การมีโอกาสที่ดีและเท่าเทียมกันระหว่างประชาชนกลุ่มต่างๆ ในประการที่สี่ ความต้องการให้ประเทศมีเศรษฐกิจที่เข้มแข็ง มีเสถียรภาพ และประการสุดท้าย ความต้องการให้ภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาสังคม ร่วมแรงร่วมใจกันพัฒนาศักยภาพการแข่งขันของประเทศให้สามารถเทียบเท่าหรือเป็นผู้นำประเทศอื่นได้ [52]

ในการปฏิรูประบบราชการประเทศไทยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับขีดความสามารถโดยรวมของหน่วยงานราชการให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกาภิวัตน์และสังคมในยุคเศรษฐกิจใหม่ ต้องการแก้ไขปัญหาพื้นฐานของระบบราชการทั้งในด้านความไม่มีประสิทธิภาพการทำงาน เงินเดือนค่าตอบแทน การทุจริตประพฤติมิชอบและการขาดความโปร่งใส ให้หมดไป ในการปรับบทบาท ภารกิจและโครงสร้างส่วนราชการ ตามวัตถุประสงค์นี้ ได้กำหนดจุดเน้น 4 ประการ กล่าวคือ

- ปรับระบบราชการให้มีขนาดเล็กลง แต่มีประสิทธิภาพสูง
- เปิดโอกาสให้ประชาชนและประชาสังคมมีส่วนร่วมมากขึ้น
- ใช้ระบบงบประมาณแนวใหม่ เป็นเครื่องมือขับเคลื่อนการปฏิรูประบบราชการ
- จัดระบบเงินเดือนค่าตอบแทน เพื่อสร้างข้าราชการมืออาชีพ ซื่อสัตย์ และคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งเป็นแนวทางในการให้บริการสาธารณะที่มีคุณภาพ และตอบสนองความต้องการของประชาชน ตลอดจนมีสมรรถนะสูง (high performance) โดยยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (good governance)

ในช่วงเวลาของปีพ.ศ. 2545 ที่มีการเปลี่ยนแปลงองค์การภาครัฐโดยการปฏิรูประบบบริหารภาครัฐข้างต้น ได้เป็นแรงกระตุ้นให้รัฐสภาในฐานะของฝ่ายนิติบัญญัติมีการศึกษาเพื่อปรับแนวทางของการบริหารงานของหน่วยงานของรัฐสภา โดย “นายอุทัย พิมพ์ใจชน” ประธานรัฐสภา ได้มีคำสั่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปการบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา เพื่อทำหน้าที่ในการจัดทำยุทธศาสตร์รัฐสภาและกำหนดแนวทางในการจัดทำงบประมาณตามยุทธศาสตร์ กำหนดแนวทางการดำเนินงานตามภารกิจของรัฐสภา จัดอบรม สัมมนา ข้าราชการในรัฐสภา เพื่อสร้างความเข้าใจในการปฏิรูปการบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา โดยมี “นายชาญชัย ชัยรุ่งเรือง” ประธานคณะกรรมาธิการกิจการสภาผู้แทนราษฎร เป็นประธานคณะกรรมาธิการปฏิรูปการบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา

ต่อมา คณะกรรมาธิการปฏิรูปการบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา ได้แถลงผลการประชุมว่า มีการพิจารณาถึงความเป็นอิสระของรัฐสภาตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ และเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา โดยการจัดโครงสร้างองค์กรให้ชัดเจนด้วยการจัดระเบียบและระบบการบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา ระบบการบริหารงานบุคคล ระเบียบวิธีการงบประมาณ การเงิน การบัญชี ระบบการประเมินผลงาน การควบคุมและการตรวจสอบ และการเพิ่มประสิทธิภาพของการดำเนินงาน ตลอดจนการมีส่วนร่วมของประชาชน รวมทั้งทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

กับรัฐสภา เพื่อให้การจัดระเบียบการบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา มีความสอดคล้องกับการเสนอร่างพระราชบัญญัติการบริหารราชการฝ่ายรัฐสภาต่อไป

การปฏิรูประบบบริหารภาครัฐในส่วนของรัฐสภาได้เริ่มต้นขึ้นเมื่อมีการเสนอกฎหมายเพื่อจัดระบบการบริหารรัฐสภาเข้าสู่การประชุมสภาผู้แทนราษฎร โดยมีการพิจารณาในสมัยสามัญทั่วไป เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2546 มีร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้จำนวน 4 ฉบับ กล่าวคือ

- ร่างพระราชบัญญัติการบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ.... ซึ่ง “นายชัย ชิดชอบ” และ “นายศักดิ์สยาม ชิดชอบ” เป็นผู้เสนอ
- ร่างพระราชบัญญัติการบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ.... ซึ่ง “นายชาญชัย ชัยรุ่งเรือง” กับคณะ เป็นผู้เสนอ
- ร่างพระราชบัญญัติการบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ.... ซึ่ง “นายวิจิตร ศรีสอ้าน” กับคณะ เป็นผู้เสนอ
- ร่างพระราชบัญญัติการบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ.... ซึ่ง “นายประทีป กรีฑาเวช” กับคณะ เป็นผู้เสนอ

สาระสำคัญของร่างกฎหมายทั้งสี่มีหลักการและเหตุผลทำนองเดียวกัน ซึ่งมีความเห็นของผู้เสนอร่างกฎหมายที่น่าสนใจจากคำอภิปรายของ “นายชัย ชิดชอบ” ช่วงหนึ่งที่อภิปรายว่า

> “เพื่อนสมาชิกทุกท่านก็คงจะทราบแล้วว่า ตุลาการเขาก็ไปไกลแล้ว บริหารเขาก็ดำเนินการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม ไปถึง 20 กระทรวง แต่รัฐสภาของเรานั้น ยังเป็นเต่า ซึ่งค่อยๆ คลานกระดึบๆ อยู่ บัดนี้ เป็นโอกาสอันเหมาะที่สภาแห่งนี้ ควรจะพิจารณากฎหมายที่เป็นฐานอำนาจอธิปไตยในฝ่ายนิติบัญญัติ.....
>
> เพราะว่าเป็นเรื่องของเรา บ้านของเรา ของของเรา เราควรจะทำให้เป็นบรรทัดฐาน เพื่อจะนำฝ่ายนิติบัญญัติของเรารุดไปข้างหน้า ท่านประธานครับ กระผมเห็นว่า การบริการส่วนบุคคลก็ตาม อะไรก็ตามที่ได้ทำมาที่แล้วๆ นั้น

ควรยกเลิกให้หมด แล้วก็ใช้มาตรการของสภาของเรา โดยให้ประธานรัฐสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิ มีอำนาจหน้าที่ในการที่จะจัดระเบียบแบบแผน วางกฎเกณฑ์ รัฐสภาของเราจะสร้างมาไม่รู้กี่ปีกี่ชาติแล้ว ผมเป็นผู้แทนมาก็หลายสมัย แต่ปรากฏว่า สร้างไม่ได้สักที ถ้ากฎหมายฉบับนี้คลอดออกมา ก็ให้อำนาจแก่ประธานรัฐสภามีอำนาจในการจัดสรรงบประมาณ ไปสร้างสภาขึ้นใหม่แห่งใดแห่งหนึ่ง เพื่อไม่ให้ข้าราชการต้องแยกกันทำงานอย่างปัจจุบันนี้เป็นต้น” [53]

นอกจากนี้ มีการอภิปรายของ “นายชาญชัย ชัยรุ่งเรือง” ในฐานะผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติการบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ.... ซึ่งเสนอเหตุผลในการยกร่างกฎหมายฉบับนี้ โดยมีบางส่วนของการอภิปรายที่สะท้อนถึงความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับการบริหารงานของรัฐสภา ดังนี้

“ปัจจุบันความเป็นอิสระยังมีลักษณะครึ่งๆ กลางๆ มิใช่อิสระอย่างแท้จริง ควรที่จะเป็นดังที่ผมกราบเรียนท่านประธานว่า ประเทศไทยของเรา รัฐธรรมนูญกระแสของโลกาภิวัตน์สู่สังคมโลกนั้น การที่รัฐสภาจะต้องปรับปรุงระเบียบแก้ไขข้อบังคับให้มีการปฏิบัติการเสียใหม่ เข้าสู่สังคมโลกในมิติใหม่ การที่จะยกเลิกกฎหมายตามที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคไทยรักไทย และในฐานะที่ผมเป็นผู้เสนอยกเลิกกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการของฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. 2518 และกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการของฝ่ายรัฐสภาอีกฉบับหนึ่ง พ.ศ. 2518 รวมถึงกฎหมายที่ปรับปรุงในปี พ.ศ. 2535 และตรากฎหมายใหม่เพียงฉบับเดียว โดยใช้ชื่อว่า พระราชบัญญัติการบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ.... และในทำนองเดียวกัน รัฐธรรมนูญได้มีกฎหมายเพียงฉบับเดียวที่ได้เสนอเข้ามา หรือว่าเป็นอิสระในการบริหารงบประมาณในด้านการเงิน ทรัพย์สิน และอิสระของงานบุคคลด้วย เช่นพระราชบัญญัติการบริหารราชการของศาลยุติธรรมเท่านั้นครับท่านประธาน” [54]

การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ....ทั้งสี่ฉบับ ได้รับความสนใจจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนมาก โดยมีผู้อภิปรายในการพิจารณาร่างกฎหมายทั้งสี่ฉบับในการประชุมครั้งนี้เป็นจำนวน 19 คน หลังจาก

จบการอภิปรายแล้ว ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ลงคะแนนเสียงรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติการบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ... จำนวน 387 คน ไม่มีการงดออกเสียง และไม่ลงคะแนน 1 คน ถือว่า สภาผู้แทนราษฎรได้มีมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติการบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ... จากนั้น ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างกฎหมายทั้งสี่ฉบับ จำนวน 35 คน และใช้ร่างกฎหมายของ “นายชาญชัย ชัยรุ่งเรือง”กับคณะเป็นหลักในการพิจารณาในวาระสอง

ในระหว่างที่ร่างพระราชบัญญัติการบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ..อยู่ในขั้นตอนการพิจารณาของคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ มีความเห็นของสมาชิกรัฐสภาบางคนและข้าราชการรัฐสภาบางส่วนมีความสงสัยเกี่ยวกับถ้อยคำที่ปรากฏในร่างกฎหมายที่กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการรัฐสภากับองค์การรัฐสภา ในประเด็นเกี่ยวกับ “การออกนอกระบบราชการ” ซึ่งกำลังเป็นปัญหาของการบริหารภาครัฐที่เกิดขึ้นกับฝ่ายบริหาร

เมื่อมีการซักถามในวันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2546 มีการจัดสัมมนาที่รัฐสภา เรื่อง “สถานที่ก่อสร้างรัฐสภาแห่งใหม่และร่างพระราชบัญญัติการบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา” ปรากฏว่า ข้าราชการรัฐสภามีความสงสัยในสถานภาพของข้าราชการที่ขาดความชัดเจน ไม่สามารถบอกได้ว่า เมื่อมีการออกนอกระบบไปเป็นหน่วยงานอิสระสถานภาพจะเป็นอย่างไร แล้วจะถูกกฎหมายบังคับให้ออกจากราชการโดยไม่สมัครใจหรือไม่ ส่วนในเรื่องสิทธิประโยชน์ที่เคยได้รับ ในร่างกฎหมายไม่มีการกล่าวถึง และเกรงว่า การบริหารบุคคลจะถูกครอบงำโดยฝ่ายการเมือง เพราะกรรมการสภาผู้แทนราษฎรและกรรมการวุฒิสภา ส่วนใหญ่มาจากประธานคณะกรรมาธิการสามัญของแต่ละสภา จะทำให้ข้าราชการมุ่งรับใช้นักการเมือง แทนที่จะมุ่งปฏิบัติงานตามหน้าที่ ซึ่งจะทำให้ระบบการบริหารงานบุคคลขาดประสิทธิภาพและปราศจากระบบคุณธรรม [55]

นอกจากนี้ ในวันที่ 5 มิถุนายน พ.ศ. 2546 มีการแจกเอกสารบริเวณรัฐสภา ซึ่งมีเนื้อหาต่อต้านการแยกหน่วยงานรัฐสภาออกเป็นอิสระ รวมทั้งเรื่องการย้ายอาคารรัฐสภาแห่งใหม่ เนื้อหาในใบปลิวได้อ้างถึงร่าง พ.ร.บ.การบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา ว่า จะทำให้สภาผู้แทนราษฎรได้เงินปีละ 5,000 ล้านบาท และเมื่อร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ประกาศใช้เป็นกฎหมาย จะทำให้ฝ่ายนิติบัญญัติได้รับงบประมาณปีร้อยละ 0.5 ของงบประมาณแผ่นดิน หากรัฐบาลมีงบประมาณ 1 แสนล้านบาท รัฐสภาจะได้เงินงบประมาณ 5,000 ล้านบาท ทำให้สมาชิกรัฐสภาได้รับงบประมาณอย่างมหาศาล โดยที่การเบิกจ่ายเงินไม่ต้องอิงระเบียบของฝ่ายบริหาร

ข้อความในใบปลิวระบุว่า การดำเนินการให้ข้าราชการฝ่ายรัฐสภาออกนอกระบบ จะทำให้ ส.ส. สามารถนำพรรคพวกของตนเองมาปฏิบัติงานแทนข้าราชการด้วยสภาพเช่นนี้ทุกคนจะยอมรับสภาพได้หรือไม่ และต่อมาในวันที่ 6 มิถุนายน พ.ศ. 2546 มีการเคลื่อนไหวของข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา โดยการนัดหมายให้ข้าราชการทุกคนแต่งชุดดำ มีการชุมนุมกันที่ห้องโถงใต้ อาคารรัฐสภา 1 เวลา 09.30 น. เพื่อยื่นหนังสือต่อ “นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ” รองหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ในฐานะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา [56] ซึ่ง “นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ” ได้กล่าวภายหลังรับจดหมายเปิดผนึกในเรื่องนี้ว่า

> “ทุกฝ่ายก็มีความตั้งใจให้รัฐสภามีความเป็นอิสระมากขึ้น เพราะที่ผ่านมายังต้องพึ่งรัฐบาลค่อนข้างมาก ทำให้งานของสภาไม่เข้มแข็งพอ และทางสถาบันพระปกเกล้าได้ทำวิจัยและนำเสนอให้รัฐสภาบริหารงานเอง ดังนั้น ทาง 4 พรรคการเมือง จึงเสนอร่างดังกล่าว เข้าสู่การพิจารณาในสภา ซึ่งโดยส่วนตัวผมสนับสนุนร่าง พ.ร.บ. ฉบับนี้ เพราะจะทำให้รัฐสภามีอิสระ และถ่วงดุลอำนาจได้ แต่เมื่อเข้ามาเป็นกรรมาธิการวิสามัญ ก็เห็นถึงช่องโหว่ และ

ช่องว่างมาก เพราะผมเป็นคนหนึ่งที่ต้องการเร่งรัดให้กฎหมายฉบับนี้ออกมา” [57]

จากนั้น “นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ” ได้แจ้งว่าจะประสานงานกับวิปรัฐบาล เพื่อให้เห็นถึงความจำเป็นที่อยู่บนหลักการของความถูกต้อง แม้รัฐบาลจะมีเสียงข้างมากก็ต้องฟังเสียงกรรมาธิการในแง่ของเหตุผล ซึ่งตัวแทนของฝ่ายรัฐบาลในฐานะกรรมาธิการวิสามัญร่างกฎหมายฉบับนี้ “นายปกิต พัฒนกุล” ได้กล่าวในเรื่องนี้ว่า

> “ส่วนตัวคัดค้านร่าง พ.ร.บ.ดังกล่าว เพราะกรรมาธิการบางคนแปรญัตติต่างไปจากร่างเดิม โดยให้เหตุผลว่า งบประมาณรายจ่ายของรัฐสภานั้น เป็นการจ่ายเงินของแผ่นดิน ควรจะต้องระมัดระวัง จ่ายตามความจำเป็น รัฐบาลซึ่งเป็นฝ่ายหารายรับ ควรจะมีส่วนรับรู้ และทำเป็นข้อสังเกตให้พิจารณาไปพร้อมกับกรรมาธิการวิสามัญพิจารณางบประมาณรายจ่ายประจำปีตามร่างเดิม ซึ่งดีกว่าที่กรรมาธิการบางท่านไปแปรญัตติแก้ไข การออกกฎหมายของสภาต้องมีเหตุผลอธิบายได้ และให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา โดยเมื่อร่าง พ.ร.บ.ฉบับนี้ ผ่านสภาผู้แทนราษฎรแล้ว จะต้องฟังความเห็นจากหลายฝ่าย รวมทั้งข้าราชการรัฐสภาในปัจจุบันด้วย” [58]

อย่างไรก็ตาม ความคิดเห็นที่แตกต่างกันในการปฏิรูปการบริหารองค์การรัฐสภาตามที่มีการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการบริหารราชการฝ่ายรัฐสภาในชั้นคณะกรรมาธิการวิสามัญ เป็นเรื่องที่หาข้อสรุปร่วมกันไม่ได้ จึงทำให้การผลักดันร่างกฎหมายต้องยุติลงเมื่อครบวาระของสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 21 และยังไม่มีความเปลี่ยนแปลงใดๆ ที่เกิดขึ้นกับรัฐสภา แต่แนวคิดการปรับระบบการบริหารงานขององค์การรัฐสภาเป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องดำเนินการในโอกาสที่เหมาะสม และมีความเห็นพ้องต้องกันของสมาชิกรัฐสภา รวมถึงข้าราชการรัฐสภาซึ่งได้รับผลกระทบโดยตรงจากการเสนอร่างกฎหมาย เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบถึงปรากฏการณ์ที่

เกิดขึ้นในการปฏิรูประบบราชการของฝ่ายบริหารในปี พ.ศ. 2545 จะเห็นได้ว่า ฝ่ายบริหารได้ประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการปรับโครงสร้างของการบริหารภาครัฐ มีแนวคิดและทิศทางต่างๆ ที่ผู้เกี่ยวข้องในการบริหารภาครัฐสามารถแสดงความคิดเห็นจนได้ข้อสรุปร่วมกัน ขณะที่การปฏิรูประบบบริหารภาครัฐของรัฐสภากลับเป็นเรื่องเฉพาะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่พิจารณาในชั้นกรรมาธิการ หลายเรื่องที่มีความเห็นแตกต่างกัน ส่งผลให้ข้าราชการรัฐสภาต้องแต่งชุดดำประท้วงอันเป็นเหตุการณ์ที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน

นอกจากนี้ ในการพิจารณาร่างกฎหมายเพื่อการปฏิรูประบบราชการของฝ่ายบริหาร รัฐสภาได้ดำเนินการให้จนเป็นผลสำเร็จ ประกาศใช้เป็นกฎหมายในการปรับโครงสร้างกระทรวง ทบวง กรม ได้ตั้งแต่วันที่ 3 ตุลาคม 2545 แต่ฝ่ายนิติบัญญัติไม่สามารถพิจารณาร่างกฎหมายที่เกี่ยวกับการปฏิรูประบบบริหารขององค์การรัฐสภาได้จนกระทั่งสิ้นสุดอายุของสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 21 นับว่า เป็นปัญหาในการทำงานร่วมกันของฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัติ โดยหน่วยงานของฝ่ายบริหารมีการพัฒนาระบบราชการตามแนวทางของการปฏิรูประบบราชการดังที่ได้กล่าวมาแล้ว แต่ฝ่ายนิติบัญญัติต้องหยุดอยู่กับที่รอคอยการปรับปรุงการทำงาน เมื่อต้องปฏิบัติงานร่วมกันโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกระบวนการพิจารณากฎหมาย ฝ่ายนิติบัญญัติย่อมประสบปัญหาต่างๆ ตามมา ซึ่งขอยกตัวอย่างเรื่อง “แผนนิติบัญญัติ” เป็นผลจากการปฏิรูประบบราชการ ซึ่งมีการวางหลักเกณฑ์การเสนอกฎหมายของส่วนราชการไว้ในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ตามมาตรา 15

ในเรื่องนี้ คณะรัฐมนตรีต้องจัดทำแผนบริหารราชการแผ่นดิน และดำเนินการจัดทำแผนนิติบัญญัติด้วย เป็นข้อมูลที่แสดงว่า ฝ่ายบริหารจะเสนอร่างกฎหมายฉบับใดบ้างเข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภา จะเห็นได้ว่า ในอดีตที่ผ่านมา รัฐบาลไม่เคยมีแผนเกี่ยวกับการเสนอกฎหมายมาก่อน การปฏิรูประบบราชการเป็นการสร้างระบบกฎหมายจากการเสนอของกระทรวง ทบวง กรม ต่างๆ เพื่อผลักดันนโยบายของ

รัฐบาลให้ประสบความสำเร็จได้ แต่ปรากฏว่า ฝ่ายนิติบัญญัติไม่มีความพร้อมที่จะเตรียมการรองรับแผนนิติบัญญัติ ปล่อยให้ฝ่ายบริหารเข้าครอบงำกระบวนการนิติบัญญัติ ดังจะเห็นได้จากกระบวนการนิติบัญญัติที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาของสภาผู้แทนราษฎรชุดที่ 21 ที่ผ่านมา ซึ่งมีระยะเวลาทำงานครบ 4 ปี ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติจำนวนมาก ส่วนใหญ่เป็นร่างกฎหมายที่เสนอโดยคณะรัฐมนตรี และมีร่างกฎหมายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีเนื้อหาทำนองเดียวกันเสนอประกบร่างกฎหมายของคณะรัฐมนตรี

ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้แต่งตั้งคณะกรรมาธิการวิสามัญขึ้นเพื่อพิจารณาร่างกฎหมายในวาระที่ 2 โดยที่มีผู้แทนของรัฐบาลอันประกอบด้วย รัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง, ผู้แทนกระทรวงที่เกี่ยวข้อง และผู้แทนจากคณะกรรมการกฤษฎีกา เป็นตัวแทนที่มีบทบาทในคณะกรรมาธิการวิสามัญ ในขณะที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นกรรมาธิการวิสามัญตามสัดส่วนของพรรคการเมือง ทำให้เกิดปัญหาบางประการในการปฏิบัติหน้าที่ในชั้นคณะกรรมาธิการวิสามัญ โดยเฉพาะการตัดสินใจของคณะกรรมาธิการวิสามัญเกี่ยวกับความคิดเห็นต่างๆ ของร่างกฎหมาย จะเป็นไปตามที่รัฐบาลกำหนด หากมีความเห็นแตกต่างจะต้องสงวนความเห็นเพื่อไปอภิปรายในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร และมติของที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรในการพิจารณาวาระที่สอง ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับความเห็นของคณะกรรมาธิการ ทำให้ผู้ที่สงวนความเห็นทำได้เพียงการอภิปรายความเห็นแตกต่างเท่านั้น

เมื่อพิจารณาถึงการทำงานของเจ้าหน้าที่กองกรรมาธิการในการประชุมคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างกฎหมาย เป็นการทำงานในฐานะของฝ่ายสนับสนุนงานธุรการ เช่น การนัดหมายประชุม การจดบันทึกรายงานการประชุม การอ่านลำดับมาตราเพื่อให้มีการตรวจทานในการพิจารณา เป็นต้น บทบาทในการพิจารณาสาระของร่างกฎหมายขึ้นอยู่กับผู้แทนรัฐบาลในคณะกรรมาธิการตลอดจนเจ้าหน้าที่ของฝ่ายรัฐบาลที่ได้รับมอบหมายให้เข้ามาชี้แจงหรือมาร่วมรับฟังการ

ประชุมร่างกฎหมายในชั้นคณะกรรมาธิการวิสามัญ ส่งผลให้การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติขึ้นอยู่กับแนวทางของฝ่ายรัฐบาลเป็นสำคัญ

นอกจากนี้แล้ว การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับตั้งคณะกรรมาธิการเพื่อพิจารณาร่างกฎหมายที่เข้าสู่การประชุมสภา ปรากฏว่า สภาผู้แทนราษฎรให้ความสำคัญกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมาธิการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรในการพิจารณาร่างกฎหมายน้อยมาก มติของที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรโดยส่วนใหญ่ จะส่งเรื่องให้คณะกรรมาธิการวิสามัญเป็นผู้พิจารณาร่างกฎหมาย แสดงว่า ฝ่ายรัฐบาลมีบทบาทในการดูแลร่างกฎหมายในขั้นตอนก่อนเสนอเข้าสู่การพิจารณาและในชั้นพิจารณาจะมีแนวทางติดตามกฎหมายผ่านคณะกรรมาธิการวิสามัญ เท่ากับเป็นการควบคุมการพิจารณาร่างกฎหมาย อันเป็นปัญหาของการพิจารณาร่างกฎหมายที่รัฐสภาต้องปรับฐานความรู้ในการพิจารณาร่างกฎหมายในชั้นกรรมาธิการด้วย มิฉะนั้น ความเห็นส่วนใหญ่ของคณะกรรมาธิการวิสามัญ จะขึ้นอยู่กับการชี้แจงของผู้แทนรัฐบาลและผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ทั้งที่รัฐสภามีสำนักกฎหมายของสภาผู้แทนราษฎร ทำหน้าที่ในการชี้แจงร่างกฎหมายได้เช่นเดียวกับผู้แทนรัฐบาลและผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ปัญหาของกระบวนการนิติบัญญัติที่ขึ้นอยู่กับการทำงานของฝ่ายบริหารเป็นหลัก ขณะที่ฝ่ายนิติบัญญัติขาดความพร้อมนั้น มีการศึกษาของคณะอนุกรรมาธิการศึกษาพัฒนาระบบกฎหมายของรัฐสภา ในคณะกรรมาธิการกิจการสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 15 กันยายน พ.ศ. 2548 ได้ความเห็นที่น่าสนใจสามารถสรุปได้ดังนี้ [59]

- การปฏิบัติงานของสภาผู้แทนราษฎรในปัจจุบันยังคงมีข้อจำกัดหลายประการ เช่น การจัดห้องประชุมของคณะกรรมาธิการ ต้องแย่งกันใช้ห้องประชุม มีปัญหาจากการแต่งตั้งคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่าง

กฎหมายจำนวนมาก และจะมีการนัดประชุมตรงกันในวันพุธ, วันพฤหัสบดีและวันศุกร์ ซึ่งเป็นเรื่องความสะดวกในการมาประชุมของกรรมาธิการ เป็นต้น

- หน่วยงานของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการพิจารณาร่างกฎหมายหลายหน่วยงาน เช่น สำนักวิชาการเกี่ยวข้องในการจัดทำเอกสารประกอบการพิจารณาและการวิเคราะห์ร่างกฎหมาย, สำนักกฎหมายเกี่ยวข้องในการยกร่างกฎหมายและการวิเคราะห์ร่างกฎหมายให้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร, ส่วนสำนักกรรมาธิการ1, 2 และ 3 มีหน้าที่ในงานเลขานุการและธุรการทั่วไปในการประชุมของคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างกฎหมาย เป็นต้น ซึ่งไม่มีการประสานงานกันในการจัดทำฐานข้อมูลที่สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นเรื่องที่แต่ละหน่วยงานต่างคนต่างทำ
- การพิจารณาร่างกฎหมายของสภาผู้แทนราษฎร ส่วนใหญ่เป็นการเลือกแนวทางเพื่อให้มีการตั้งคณะกรรมาธิการวิสามัญขึ้นมาเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการพิจารณากฎหมายแทนคณะกรรมาธิการสามัญ เมื่อมีการพิจารณาร่างกฎหมายต่างๆ จำนวนมาก ทำให้การปฏิบัติงานของข้าราชการของสภาผู้แทนราษฎรที่ต้องอำนวยความสะดวกในการประชุมไม่เพียงพอ การทำงานล่าช้า ขาดความชำนาญในเรื่องที่ประชุม ประสิทธิภาพในการพิจารณากฎหมายและการตรวจสอบรายละเอียดของการประชุม ต้องอาศัยความสามารถของผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาที่ได้รับมอบหมายจากฝ่ายบริหารให้เป็นกรรมาธิการวิสามัญในร่างกฎหมายนั้นๆ
- หน่วยงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศไม่มีบทบาทในการสนับสนุนการพิจารณาร่างกฎหมาย จะให้ความสำคัญเฉพาะการประชุมร่างพระราชบัญญัติพิจารณารายจ่ายงบประมาณประจำปีเท่านั้น ในขณะที่ร่าง

กฎหมายฉบับอื่นๆ เป็นเรื่องการทำงานของสำนักกรรมาธิการเท่านั้น ซึ่งประสบปัญหาทั้งด้านกำลังคนและขาดแคลนอุปกรณ์ที่จำเป็นในการทำงาน เช่น คอมพิวเตอร์, เครื่องบันทึกเสียงที่มีคุณภาพ เป็นต้น

- ข้อมูลส่วนใหญ่ในการพิจารณาร่างกฎหมายในชั้นกรรมาธิการ เป็นข้อมูลของฝ่ายบริหาร ในขณะที่สภาผู้แทนราษฎรไม่มีข้อมูลเชิงเปรียบเทียบหรือข้อมูลเชิงวิชาการสนับสนุนการพิจารณารายมาตรา ทั้งๆ ที่รัฐสภามีฐานข้อมูลต่างๆ จากหน่วยงานภายในและการประสานหน่วยงานภายนอกด้านวิชาการจากสถาบันต่างๆ ของประเทศ ตลอดจนมีงบประมาณด้านการวิจัยที่เพียงพอในการเตรียมการเพื่อการค้นคว้าข้อมูลประกอบการพิจารณาร่างกฎหมาย
- ข้าราชการสภาส่วนหนึ่งมีความเชื่อถือผู้แทนฝ่ายบริหารโดยเฉพาะตัวแทนจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา จึงปฏิบัติตามแนวทางที่ได้รับคำแนะนำจากผู้แทนของฝ่ายบริหารเพื่อแก้ไขปัญหาจากการประชุมมากกว่าการปรึกษาหารือจากหน่วยงานด้านกฎหมายของสภาผู้แทนราษฎร

ความเห็นจากการศึกษาของคณะอนุกรรมาธิการศึกษาพัฒนาระบบกฎหมายของรัฐสภา ในคณะกรรมาธิการกิจการสภาผู้แทนราษฎร ดังกล่าวมานี้ เป็นมุมมองที่สะท้อนความจริงของการทำงานเกี่ยวกับกระบวนการนิติบัญญัติที่ฝ่ายบริหารครอบงำบทบาทหลักของฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งเป็นตัวอย่างจากกรณีที่ฝ่ายบริหารมี “แผนนิติบัญญัติ” อันเป็นผลมาจากการปฏิรูประบบราชการ ซึ่งมีการวางหลักเกณฑ์การเสนอกฎหมายของส่วนราชการไว้ในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ตามมาตรา 15 เมื่อฝ่ายนิติบัญญัติไม่สามารถดำเนินการปฏิรูประบบบริหารภาครัฐได้ อีกทั้งไม่มีการจัดทำแผนนิติบัญญัติของฝ่ายนิติบัญญัติ เพื่อเปรียบเทียบและเตรียมความพร้อมในการพิจารณากฎหมาย จึงทำให้ฝ่ายนิติบัญญัติ

ตกอยู่ในสภาพอ่อนแอเพราะเสียโอกาสในการปฏิรูประบบบริหารภาครัฐในเวลาเดียวกันกับฝ่ายบริหาร

อย่างไรก็ตาม เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2554 มีการประกาศใช้กฎหมายเกี่ยวกับการบริหารองค์การรัฐสภา 4 ฉบับ กล่าวคือ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. 2554,พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการรัฐสภา พ.ศ. 2554, พระราชบัญญัติเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2554 และ พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ 28) พ.ศ. 2554 ซึ่งเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารองค์การรัฐสภา โดยมีสาระสำคัญเป็นการจัดระบบการบริหารของรัฐสภาในเรื่องการบริหารงานบุคคล การบริหารงานทั่วไป การงบประมาณ การเงินและทรัพย์สิน ตลอดจนการดำเนินการในด้านอื่นๆ ให้มีความเป็นอิสระ และปรับปรุงระบบตำแหน่งและประเภทตำแหน่งของข้าราชการรัฐสภาสามัญให้มีความเหมาะสมกับลักษณะงาน เพื่อจ่ายค่าตอบแทนที่เป็นธรรมยิ่งขึ้น

นับว่า เป็นพัฒนาของการปรับระบบบริหารองค์การรัฐสภาให้ดีขึ้นกว่าในอดีต ซึ่งต้องติดตามความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายหลังจากการบังคับใช้กฎหมายทั้งสี่ฉบับนี้ต่อไป แม้ว่า การปรับปรุงระบบบริหารขององค์การรัฐสภาจะล่าช้ากว่าการปฏิรูประบบราชการของฝ่ายบริหาร แต่อย่างน้อยฝ่ายนิติบัญญัติได้เริ่มต้นแล้ว ซึ่งในระยะต่อไปข้างหน้า อาจมีแนวคิดใหม่ๆ ในการพัฒนาระบบบริหารองค์การรัฐสภา หนึ่งในแนวคิดต่างๆ เหล่านั้น อาจเป็นเรื่อง “การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด” ก็ย่อมเป็นไปได้

4. ภารกิจของรัฐสภาจังหวัด

บ้านเมืองวันนี้

สภาไทย ใกล้จบ ครบวาระ

เป็นจังหวะ สะสาง สร้างกฎหมาย

เหล้าสุรา กัญชา น่าวุ่นวาย

เรื่องเลวร้าย ขายที่ดิน ทรัพย์สินไทย

เกิดอาเพศ เศรษฐกิจ คนผิดหวัง

ขาดพลัง สุดกังขา น่าสงสัย

คืนความสุข แต่ทุกข์ยาก มากกว่าใคร

ไม่ไว้ใจ ให้ทำงาน ของบ้านเมือง

เอกพร รักความสุข

2 พฤศจิกายน 2565

4.

การทำให้เสียงของประชาชนดังขึ้น

เมื่อกล่าวถึงเรื่อง “เสียงของประชาชน” เป็นประเด็นที่น่าสนใจอย่างยิ่ง เพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ “รัฐสภา” อันเป็นสถานที่ที่มีการประชุมกันของสมาชิกรัฐสภาเพื่อประชุมปรึกษาปัญหาของบ้านเมือง ตามหลักการซึ่งเป็นที่รู้กันโดยทั่วไปมีการกล่าวว่า เลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อไปเป็นปากเสียงของประชาชน มีความหมายที่เป็นตัวแทนของประชาชนไปพูดเรื่องของประชาชนในที่ประชุมสภา ขอยกตัวอย่างเรื่องในอดีตให้เห็นความจริงในประเด็นนี้ โดยในสมัยรัชกาลที่ 5 เป็นช่วงเวลาที่สยามประเทศมีการปกครองในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ แต่มีคนสามัญธรรมดาที่แปลกกว่าคนสยามทั่วไปชื่อ “เทียนวรรณ” เป็นผู้สนใจในการปฏิรูปสังคมไทย ต้องการให้สยามประเทศมีความเจริญเช่นเดียวกับประเทศในยุโรปโดยการแก้ไขธรรมเนียมประเพณีที่ล้าสมัย นอกจากนี้ “เทียนวรรณ” ได้เขียนบทความในเรื่องที่เกี่ยวกับประชาธิปไตย โดยเสนอความคิดในข้อเขียนเรื่อง “ว่าด้วยความฝันละเมอแต่มิใช่นอนหลับ” มีข้อความในข้อที่ 28 ที่กล่าวไว้ว่า

“จะตั้งปาลิเมนต์ อนุญาตให้มีหัวหน้าราษฎรมาพูดธุระชี้แจงของตนแก่รัฐบาลได้ ในข้อที่มีคุณและมีโทษทางความเจริญและไม่เจริญนั้นๆ ได้ ตามเวลาที่กำหนดอนุญาตไว้ ในความฝันที่เราฝันมานี้ ในชั้นต้นจะโหวตเลือกผู้มีสติปัญญาเป็น ชั้นแรกคราวแรกที่เริ่มจัด ให้ประจำการในกระทรวงทุกอย่างไปก่อน กว่าจะได้ดำเนินให้เป็นปรกติเรียบร้อยได้” [60]

และต่อมา “เทียนวรรณ” ได้เขียนกลอนให้เห็นว่า ราษฎรจำเป็นต้องมีผู้แทน มีสภา โดย “เทียนวรรณ” ใช้คำทับศัพท์ว่า “ปาลิเมนต์” มีข้อความดังต่อไปนี้

“ไพร่เป็นพื้น ยืนร้อง ทำนองชอบ ตามระบอบ ปาลิเมนต์ ประเด็นขำ
แม้นนิ่งช้า ล้าหลัง ยังมิทำ จะตกต่ำ น้อยหน้า เวลาสาย
ขอให้เป็น เช่นเรา ผู้เฒ่าทัก บำรุงรัก ษาชาติ สะอาดศรี
ทั้งเจ้านาย ฝ่ายพหล และมนตรี จะเป็นศิ วิไลซ์จริง อย่านิ่งนาน
ให้รีบหา ปาลิเมนต์ ขึ้นเป็นหลัก จะได้ชัก น้อมใจ ไพร่สมาน
เร่งเป็นฟรี ปรีดา อย่าช้ากาล รักษาบ้าน เมืองเรา ช่วยเจ้านาย”

ข้อเสนอของ “เทียนวรรณ” ในเรื่องการมี “ปาลิเมนต์” ตามข้อเขียนและบทกลอนข้างต้นนี้ เป็นการเสนอที่เกินกว่าความเป็นจริงในยุคสมัยนั้น การอนุญาตให้หัวหน้าราษฎรมาพูดกับรัฐบาลในเรื่องของบ้านเมืองนั้น เป็นสิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้นในสยามประเทศ แต่คำว่า “ปาลิเมนต์” เป็นคำที่เริ่มเป็นที่รู้จักในสมัยนั้น และเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. 2475 สยามประเทศได้เลือกแนวทางตามระบบรัฐสภา ซึ่งเป็นการได้มาซึ่ง “ปาลิเมนต์” อย่างที่ “เทียนวรรณ” ได้เสนอความเห็นทางการเมืองของตนจากสิ่งที่เป็นความฝันละเมอแต่มิใช่นอนหลับ

เมื่อตรวจสอบความหมายของคำว่า “ปาลิเมนต์” จากรากศัพท์แล้ว จะพบว่า มีการใช้คำนี้เพื่ออธิบายถึงคำว่า “สภา” หรือในภาษาอังกฤษใช้ว่า “parliament” ซึ่งแปลว่า ที่สำหรับพูด ใช้เรียกร้าน (สำหรับ) พ่น หรือใช้คำในภาษาอังกฤษว่า “talking shop” เมื่อนำมาใช้แทนคำว่า “สภา” จึงเป็นการกล่าวถึง สภาที่เป็นผู้ตั้งรัฐบาล และล้มรัฐบาล เป็นผู้อภิปรายปัญหาสำคัญที่เกี่ยวกับประโยชน์สุขของมหาชน ดั่งที่ John Stuart Mill ได้กล่าวว่า สภาคือ คณะกรรมการสืบสวนเรื่องราวร้องทุกข์ และที่ประชุมแห่งความคิดเห็นทั้งมวล [61]

ดังนั้น คำว่า “ปาลิเมนต์” ย่อมเป็นสถานที่ที่มีการพูดของตัวแทนประชาชนในเรื่องที่เกี่ยวกับประโยชน์ของมหาชนโดยรวม ซึ่งเมื่อมีการนำมาใช้ในภาษาไทยว่า “รัฐสภา” ย่อมแสดงถึงการทำให้เสียงของประชาชนดังขึ้น โดยตัวแทนของประชาชนเป็นผู้พูดปัญหาต่างๆ ของบ้านเมือง ในนามของประชาชน ซึ่งการจัดตั้งสภาผู้แทนราษฎรของไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา มีระบบการประชุมที่ให้สิทธิสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชน นำปัญหาต่างๆ ของประชาชนมาตั้งเป็นกระทู้ถามฝ่ายบริหาร เช่นเดียวกันกับสมาชิกวุฒิสภาที่มีสิทธิในการตั้งกระทู้หรือการอภิปรายปัญหาต่างๆ เพื่อเสนอความเห็นให้แก่ฝ่ายบริหาร

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาต่างทำหน้าที่ในนามของรัฐสภาเพื่อให้ปฏิบัติงานของฝ่ายนิติบัญญัติ ในการออกกฎหมายและควบคุมการทำงานของฝ่ายบริหาร สิ่งที่ประชาชนได้เห็นจากการทำงานของสมาชิกรัฐสภา จะอยู่ในรูปแบบของการพูด เป็นการประชุมปรึกษาปัญหาต่างๆ ของบ้านเมือง เป็นปรากฏการณ์ของการทำงานดั่งที่ John Stuart Mill ได้สรุปให้เห็นภาพของคณะกรรมการสืบสวนเรื่องราวร้องทุกข์ และที่ประชุมแห่งความคิดเห็นทั้งมวล อันเป็นตัวแทนของประชาชน

เมื่อเข้าใจที่มาของคำว่า “ปาลิเมนต์” แล้ว จะช่วยให้เราเข้าใจบทบาทของสมาชิกรัฐสภาได้ดียิ่งขึ้น เพราะเป็นตัวแทนที่ได้รับความไว้วางใจจากประชาชนให้มาทำหน้าที่ในการประชุมปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาต่างๆ ที่ประชาชนได้รับความเดือดร้อน

การที่สมาชิกรัฐสภาอภิปรายในการพิจารณาร่างกฎหมาย, การอภิปรายในญัตติต่างๆ , การอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐมนตรี ย่อมเป็นการพูดแทนประชาชนในเรื่องต่างๆ ที่มีการประชุม เราจึงอาจสรุปตามความเข้าใจอย่างง่ายว่า รัฐสภาเป็นสถานที่สำหรับตัวแทนของประชาชนได้มาพูดปัญหาของบ้านเมือง เพื่อหาทางออกด้วยการประชุมปรึกษาหารือกัน โดยสมาชิกรัฐสภาเป็นผู้ทำให้ “เสียงของประชาชน” ดังขึ้น เป็นที่รับรู้ว่า ประชาชนในที่ใด เดือดร้อนเรื่องอะไร มีวิธีการใดบ้างที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ความสำคัญของสมาชิกรัฐสภาจึงขึ้นอยู่กับการได้พูดได้แสดงความคิดเห็น รัฐสภาจึงเป็นกลไกที่ทำให้ “เสียงของประชาชน” ดังขึ้น

เหตุที่สมาชิกรัฐสภาต้องทำให้เสียงของประชาชนดังขึ้น น่าจะมีที่มาจากปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ซึ่งมีเรื่องต่างๆ มากมาย ดังจะเห็นได้จากการอภิปรายปัญหาต่างๆ ที่พูดกันในที่ประชุมสภา เช่น ปัญหาพืชเกษตรราคาตกต่ำ, ปัญหาความไม่สงบเรียบร้อยที่เกิดขึ้นในภูมิภาคต่างๆ, ปัญหาการขาดแคลนน้ำ, ปัญหาการให้บริการด้านสาธารณูปโภค, ปัญหาคุณภาพชีวิตของประชาชน, ปัญหาหนี้สินและความยากจน, ปัญหาความไม่ยุติธรรมในทางกฎหมาย เป็นต้น เมื่อสมาชิกรัฐสภานำเรื่องต่างๆ เหล่านี้ มาอภิปรายในที่ประชุม ระบบของรัฐสภาจะสนับสนุนให้มีกระบวนการแก้ไขปัญหา ทั้งในรูปแบบการศึกษาพิจารณาหาทางออก เพื่อส่งผลการศึกษาให้ฝ่ายบริหารได้พิจารณา

ในเรื่องนี้มีความสำคัญในการสร้างฐานข้อมูลที่รัฐสภา เพราะฝ่ายบริหารจะต้องเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีต่อรัฐสภา เรื่องต่างๆ ที่รัฐสภาได้ศึกษาและพิจารณาแล้ว จะเป็นข้อมูลสำคัญในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินภาษีของประชาชนในรูปแบบของงบประมาณที่ใช้ในแต่ละปี การนำความเดือดร้อนของประชาชนมาพูดในสภา จึงเป็นการแก้ไขปัญหาของประชาชนผ่านระบบรัฐสภาซึ่งฝ่ายบริหารจะต้องเอาใจใส่ดูแล และสมาชิกรัฐสภายังมีอำนาจในการควบคุมการบริหารด้วยการอภิปรายไม่ไว้วางใจ หากฝ่ายบริหารไม่สนใจแก้ไขปัญหาของ

บ้านเมือง ดังนั้น หน้าที่สำคัญของสมาชิกรัฐสภาจึงเป็นการ “ทำให้เสียงของประชาชนดังขึ้น” เมื่อฝ่ายบริหารได้ยินแล้ว การแก้ปัญหาจะเกิดขึ้นตามมา

ตัวอย่างของการทำให้เสียงของประชาชนดังขึ้นที่สมาชิกรัฐสภานิยมใช้สิทธิได้แก่ “การตั้งกระทู้ถาม” คำว่า “กระทู้ถาม” เป็นเรื่องที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาตั้งถามรัฐมนตรีในเรื่องใดๆ อันเกี่ยวกับงานในหน้าที่ แต่รัฐมนตรีย่อมมีสิทธิที่จะไม่ตอบ เมื่อรัฐมนตรีเห็นว่าเรื่องนั้นยังไม่ควรเปิดเผย เพราะเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน โดยปกติแล้ว สมาชิกรัฐสภาจะใช้ช่องทางในการถามกระทู้เพื่อให้ประชาชนให้เห็นการทำงานและการโต้ตอบระหว่างสมาชิกรัฐสภากับฝ่ายบริหาร กระทู้ถามที่สมาชิกตั้งถามรัฐมนตรีมีอยู่ 2 ลักษณะ กล่าวคือ [62]

- คำถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของรัฐมนตรีซึ่งส่วนใหญ่จะถามเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของรัฐมนตรีนั้น
- คำถามเกี่ยวกับนโยบายการบริหารของรัฐมนตรี ซึ่งเป็นคำถามที่สมาชิกตั้งขึ้น เมื่อเห็นว่าการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลไม่เป็นไปตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อสภา หรือดำเนินการบริหารงานผิดพลาดไม่ตรงตามนโยบาย

ดังนั้น กระทู้ถามจึงเป็นวิธีการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินที่สำคัญอย่างหนึ่งของฝ่ายนิติบัญญัติ เป็นวิธีของระบบรัฐสภาที่บังคับให้ฝ่ายบริหารมีความระมัดระวังในการทำงาน และใส่ใจกับปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนที่สมาชิกรัฐสภานำมาซักถาม การปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภาเป็นการทำให้เสียงของประชาชนดังขึ้น และรัฐมนตรีในฐานะฝ่ายบริหารจะต้องชี้แจงกระทู้ถามถึงความผิดพลาดบกพร่องในการปฏิบัติงานตามที่สมาชิกรัฐสภาเสนอมาในกระทู้ถามนั้นๆ เป็นหลักการที่แสดงถึงอำนาจของประชาชนที่สมาชิกรัฐสภาได้ทำหน้าที่แทน

นอกจากนี้ มีตัวอย่างของวิธีการการทำให้เสียงของประชาชนดังขึ้นอีกวิธีหนึ่ง ซึ่งเริ่มต้นขึ้นในสมัยของ “นายโภคิน พลกุล” ประธานสภาผู้แทนราษฎรของสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 22 ได้ให้โอกาสสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการหารือกับประธานในที่ประชุม จากนั้น “นายชัย ชิดชอบ” ประธานสภาผู้แทนราษฎรของสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 23 ได้ออก “ระเบียบสภาผู้แทนราษฎรว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการขอปรึกษาหารือของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ก่อนเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุม พ.ศ. 2551” เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2551

การออกระเบียบในเรื่องนี้ นับว่า เป็นวิธีการที่สอดคล้องกับหลักการของรัฐสภาในการทำให้เสียงของประชาชนให้ดังขึ้น โดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะเสนอปัญหาต่างๆ ที่เป็นความเดือดร้อนของประชาชนต่อประธานในที่ประชุม จากนั้นหน่วยงานของสภาผู้แทนราษฎรจะดำเนินการแจ้งหน่วยงานที่รับผิดชอบในเรื่องนั้น เป็นการทำหน้าที่คล้ายบุรุษไปรษณีย์ในการส่งมอบความเดือดร้อนของประชาชนให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีการตอบสนองต่อปัญหาของประชาชน โดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ทำหน้าที่ในการสะท้อนปัญหาต่างๆ ในที่ประชุมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

การใช้วิธีการขอปรึกษาหารือของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ก่อนเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุมได้รับความสนใจจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากการประชุมของสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 24 ซึ่งมีการประชุมปีที่ 1 สมัยสามัญนิติบัญญัติ ระหว่างวันที่ 21 ธันวาคม 2554 ถึงวันที่ 19 มิถุนายน 2555 มีการขอปรึกษาหารือของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ก่อนเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุม จำนวน 50 ครั้ง รวมทั้งสิ้น 2,109 ข้อหารือ ซึ่งมีรายละเอียดปรากฏตามตาราง 18 ดังนี้ [63]

ตาราง 18 การขอปรึกษาหารือของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรชุดที่ 24 ปีที่ 1 สมัยสามัญนิติบัญญัติ

รายละเอียดการดำเนินการ	จำนวนข้อหารือ
1) เรื่องที่ดำเนินการแล้วเสร็จในที่ประชุม	52
2) เรื่องที่แจ้งให้หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการ	2,057
2.1) ดำเนินการแล้วเสร็จ	671
2.2) แจ้งผลเบื้องต้น	461
2.3) อยู่ในขั้นตอนดำเนินงานของหน่วยงานที่รับผิดชอบ	925

ส่วนการประชุมของสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 24 ปีที่ 2 สมัยสามัญทั่วไป ระหว่างวันที่ 1 สิงหาคม 2555 ถึงวันที่ 28 พฤศจิกายน 2555 มีการขอปรึกษาหารือของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ก่อนเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุม จำนวน 34 ครั้ง รวมทั้งสิ้น 2,130 ข้อหารือ ดังปรากฏตามตาราง 19 ดังนี้ [64]

ตาราง 19 การขอปรึกษาหารือของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรชุดที่ 24 ปีที่ 1 สมัยสามัญทั่วไป

รายละเอียดการดำเนินการ	จำนวนข้อหารือ
1) เรื่องที่ดำเนินการแล้วเสร็จในที่ประชุม	49
2) เรื่องที่แจ้งให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเพื่อทราบ	17
3) เรื่องที่แจ้งให้หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการ	2,066
3.1) ดำเนินการแล้วเสร็จ	180
3.2) แจ้งผลเบื้องต้น	30
3.3) อยู่ในขั้นตอนดำเนินงานของหน่วยงานที่รับผิดชอบ	1,140
3.4) อยู่ในระหว่างการดำเนินงานของสำนักงาน	716

การขอปรึกษาหารือของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ก่อนเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุม จากการประชุมของสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 24 ปีที่ 1 สมัยสามัญนิติบัญญัติและสมัยสามัญทั่วไป ตามข้อมูลที่ปรากฏอยู่ในตาราง 18 และ 19 นั้น แสดงให้เห็นถึงการนำปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนมาพูดในที่ประชุมสภา และประธานสภา

ผู้แทนราษฎรได้รับเรื่องที่มีการหารือนำส่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นๆ ไปดำเนินการ

จะเห็นได้ว่า การทำงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการรับปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนมาอภิปรายในที่ประชุมสภา การตั้งกระทู้ถาม การหารือประธานสภา เป็นการรับเรื่องราวร้องทุกข์ของประชาชนเพื่อให้กระบวนการต่างๆ ของระบบรัฐสภาได้ช่วยแก้ไขปัญหาที่มีอยู่ ดังนั้น การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ย่อมเป็นการ “ทำให้เสียงของประชาชนดังขึ้น” เช่นกัน โดยการรับเรื่องต่างๆ ที่ประชาชนมายื่น ณ สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด จากนั้น ข้าราชการรัฐสภาของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดจะทำหน้าที่เสมือน “สายไฟฟ้า” เพื่อเป็นเส้นทางเชื่อมต่อกับ “รัฐสภา” ในฐานะที่เป็น “แหล่งพลังงานไฟฟ้า” ส่วนประชาชนเปรียบได้กับ “บ้านเรือนที่ต้องการใช้ไฟฟ้า” ระบบการทำงานของรัฐสภาจะช่วยแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่ประชาชนมาติดต่อ เช่น การรับเรื่องเพื่อเสนอให้คณะกรรมาธิการสามัญของรัฐสภาในชุดต่างๆ, การประสานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารภาครัฐในเรื่องที่ประชาชนสนใจ, การชี้แจงกฎหมายที่ผ่านการพิจารณาของรัฐสภา เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ข้าราชการรัฐสภาของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดมีหน้าที่ตามประกาศของคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา เรื่องการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของส่วนราชการในสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทน ราษฎร (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2555 นั้น ซึ่งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ กล่าวคือ

- ดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริม สนับสนุน และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย บทบาท อำนาจหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา คณะกรรมาธิการ รวมทั้งการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

- ดำเนินการเกี่ยวกับการให้คำแนะนำและสนับสนุนในการใช้สิทธิของประชาชน และผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย ข้อบังคับการประชุม และระเบียบที่กำหนดไว้
- ดำเนินการเกี่ยวกับการรับเรื่องราวร้องทุกข์ เรื่องร้องเรียนขอความเป็นธรรมของประชาชนตามขอบเขตอำนาจหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติ ตลอดจนดำเนินการตรวจสอบ กลั่นกรองข้อเท็จจริงและสรุปเรื่องราวร้องทุกข์ เรื่องร้องเรียนขอความเป็นธรรมต่างๆ ของประชาชนในเขตพื้นที่จังหวัดที่รับผิดชอบ เพื่อเสนอความเห็นและแนวทางแก้ไขต่อประธานรัฐสภา เพื่อพิจารณาและวินิจฉัยสั่งการ
- ดำเนินการเกี่ยวกับการประสานงานและสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมาธิการและสมาชิกรัฐสภา
- ประสานราชการกับหน่วยงานหรือส่วนราชการอื่นทั้งภายในและภายนอก อันเป็นการสนับสนุนการปฏิบัติภารกิจขององค์กรนิติบัญญัติ
- ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ดังนั้น ข้าราชการรัฐสภาของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดต่างๆ ย่อมมีหน้าที่สำคัญในการช่วยเหลือประชาชนและเป็นตัวแทนของรัฐสภาในระดับพื้นที่ การทำงานของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดต่างๆ จะเป็นการยกระดับความเข้าใจด้านการเมือง, เป็นการเชื่อมต่อกับประชาชนในระดับพื้นที่, เป็นการพัฒนาคุณภาพการให้บริการด้านนิติบัญญัติ ตลอดจนเป็นการปกป้องรักษาผลประโยชน์ของประชาชนและของประเทศผ่านกระบวนการทำงานของฝ่ายนิติบัญญัติ เป็นการเปลี่ยน “ปัญหาของประชาชน” เป็น “งานของรัฐสภา” ซึ่งหลายเรื่องไม่เคยได้รับความสนใจจากฝ่ายบริหารดังที่สมาชิกรัฐสภาต้องนำมาพูดในที่ประชุมสภา ดังนั้น สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดจะเป็นรูปแบบหนึ่งที่ทำให้ปัญหาของประชาชนในระดับพื้นที่ได้รับความ

สนใจ จึงเป็นการทำให้เสียงของประชาชนดังขึ้น สอดคล้องกับข้อเสนอของ “เทียน วรรณ” ในเรื่องการมี “ปาลิเมนต์” อันเป็นความหมายของระบบรัฐสภาที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

การวางรากฐานประชาธิปไตยของประเทศไทย

รัฐสภาของไทยได้เริ่มต้นขึ้นอย่างเป็นทางการ เมื่อมีการประชุมสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรกของประเทศไทย ครั้งที่1/2475 เมื่อวันอังคารที่ 28 มิถุนายน พ.ศ. 2475 เวลา 14.00 น. ณ ห้องโถงชั้นบนของพระที่นั่งอนันตสมาคม ซึ่งมีการจัดห้องประชุมเป็นลักษณะครึ่งวงกลม การประชุมได้เริ่มขึ้นเมื่อ “นายปรีดี พนมยงค์” ได้อ่านรายนามสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรชั่วคราว ที่คณะผู้รักษาพระนครฝ่ายทหารตั้งขึ้น จำนวน 70 คน และ “นายปรีดี พนมยงค์” ได้นำสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกคน กล่าวคำปฏิญาณตนพร้อมกันว่า

> “..... ข้าพเจ้า (ออกนามผู้ปฏิญาณ) ขอให้คำปฏิญาณว่า จะซื่อสัตย์ต่อคณะราษฎร์ และจะช่วยรักษาหลัก 6 ประการของราษฎรไว้ให้มั่นคง
>
> 1.จะต้องรักษาความเป็นเอกราชทั้งหลาย เช่น เอกราชในการเมือง ในทางศาล ในทางเศรษฐกิจ ฯลฯของประเทศไว้ให้มั่นคง
>
> 2.จะรักษาความปลอดภัยในประเทศให้การประทุษร้ายต่อกันลดน้อยลงให้มาก
>
> 3.จะต้องบำรุงความสมบูรณ์ของราษฎรในทางเศรษฐกิจ โดยรัฐบาลใหม่จะพยายามหางานให้ราษฎรทำโดยเต็มความสามารถ จะร่างโครงการเศรษฐกิจแห่งชาติ ไม่ปล่อยให้ราษฎรอดอยาก
>
> 4.จะต้องให้ราษฎรได้มีสิทธิเสมอภาคกัน

5.จะต้องให้ราษฎรได้มีเสรีภาพ มีความเป็นอิสระ เมื่อเสรีภาพนี้ไม่ขัดต่อหลัก 4 ประการ ดั่งกล่าวแล้วข้างต้น

6.จะต้องให้การศึกษาอย่างเต็มที่แก่ราษฎร" [65]

จากนั้น เจ้าพระยามหิธร เสนาบดีกระทรวงมุรธาธร ได้เชิญพระกระแสรับสั่งของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 มาเปิดประชุม มีความว่า

"วันนี้ สภาผู้แทนราษฎรได้ประชุมเป็นครั้งแรก นับว่าเป็นการสำคัญอันหนึ่งในประวัติการณ์ของประเทศอันเป็นที่รักของเรา ข้าพเจ้าเชื่อว่า ท่านทั้งหลายคงจะตั้งใจที่จะช่วยกันปรึกษาการงาน เพื่อนำความเจริญรุ่งเรืองมาสู่ประเทศสยามสืบไป และเพื่อรักษาความอิสสรภาพของไทยไว้ชั่วฟ้าและดิน ข้าพเจ้าขออำนวยพรแก่บรรดาผู้แทนราษฎรทั้งหลายให้บริบูรณ์ด้วยกำลังกาย กำลังปัญญา เพื่อจะได้ช่วยกันทำการให้สำเร็จตามความประสงค์ของเราและของท่าน ซึ่งมีจุดมุ่งหมายอันเดียวกันทุกประการเทอญ" [66]

จากการเริ่มต้นของการประชุมสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรกในวันที่ 28 มิถุนายน พ.ศ. 2475 ถือเป็นการสถาปนาสถาบันทางการเมืองของฝ่ายนิติบัญญัติ อันเป็นรูปแบบของการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา ซึ่งทำหน้าที่หลักในการออกกฎหมายและควบคุมฝ่ายบริหาร นับว่า เป็นภาพแรกที่ประชาชนได้เห็น "รัฐสภา" ตั้งแต่วันนั้นเป็นมา

ตลอดระยะเวลากว่า 80 ปี ของรัฐสภาไทย มีเหตุการณ์ต่างๆ ที่เป็นความเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เช่น การรัฐประหาร, การยกเลิกรัฐธรรมนูญ, การประกาศใช้รัฐธรรมนูญจากการยึดอำนาจการปกครองแผ่นดิน, การจัดตั้งสภายกร่างรัฐธรรมนูญ, การชุมนุมทางการเมืองเพื่อเรียกร้องความเป็นประชาธิปไตย, การแต่งตั้งสมาชิกรัฐสภา, การเลือกตั้งสมาชิกรัฐสภา, การถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง, การแถลงนโยบายของรัฐบาล, การอภิปรายไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี, การ

ยุบสภา เป็นต้น เป็นภาพของเหตุการณ์ที่ประชาชนได้เห็น “รัฐสภา” จากความเปลี่ยนแปลงในแต่ละเรื่องที่เกิดขึ้น ถือว่า ความผันผวนทางการเมืองที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงเวลา ดูจะเป็นเป็นเรื่องธรรมดาของการเมืองไทยที่ต้องเผชิญและเกิดขึ้นอย่างซ้ำซาก แต่เป็นเรื่องผิดปกติในสายตาของผู้คนที่อยู่ในกลุ่มประเทศที่มีระบบรัฐสภามั่นคงยาวนานและมีความเป็นประชาธิปไตยที่ฝังรากลึก

จะเห็นได้ว่า การพัฒนารัฐสภาของไทยให้มีความเข้มแข็งอาจเป็นเรื่องที่ยากลำบาก เพราะถ้าเป็นเรื่องที่ง่าย เราคงได้เห็น “รัฐสภาของเรา” เป็นสถาบันทางการเมืองที่เป็นศูนย์กลางของการแก้ไขปัญหาของประเทศอย่างแท้จริง กล่าวง่ายๆ ว่า ถ้าคนในประเทศไทยมีปัญหาอะไรที่เกี่ยวกับบ้านเมือง จะต้องนึกถึงรัฐสภาก่อน เหมือนกับการเข้าไปค้นคว้าข้อมูลต่างๆ ผ่าน “google” แต่เท่าที่เป็นอยู่ในเวลานี้ คนไทยนึกแต่ภาพของผู้นำประเทศ ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีจึงเป็นศูนย์กลางอำนาจของประเทศ สามารถเนรมิตและแก้ไขทุกๆ อย่าง ที่ประชาชนต้องการ แม้บางครั้งอาจจะทำไม่ได้ในทันที แต่ความเชื่อของผู้คนทั้งหลายต่างคาดหวังว่า นายกรัฐมนตรีจะใช้กลไกของฝ่ายบริหารดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ ให้ผ่านไปได้

ถ้าจะต้องมีการเลือกระหว่างการเสนอปัญหาผ่าน “ประธานรัฐสภา” กับการยื่นเรื่องให้ “นายกรัฐมนตรี” แก้ปัญหา เราคงเห็นคำตอบที่แทบไม่ต้องคิดก่อนเลยว่าคนส่วนใหญ่ต้องการพบนายกรัฐมนตรี เพื่อร้องขอให้ช่วยแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่มีอยู่ ส่วนความต้องการให้ “ประธานรัฐสภา” ช่วยเหลือบัดเป่าปัญหาต่างๆ นั้น อาจเป็นความรู้สึกในลำดับที่รองลงมา หรือไม่เคยคิดเลยก็เป็นไปได้ หลายต่อหลายครั้งที่ผู้คนในประเทศไทย ไม่รู้จักว่าใครเป็น “ประธานรัฐสภา” ดังนั้น การปกครองในระบอบประชาธิปไตยด้วยระบบรัฐสภา จึงเป็นเรื่องที่จะต้องทบทวนและเรียนรู้กันใหม่ ถ้าคนส่วนหนึ่งของประเทศไทยมองภาพระบบการบริหารภาครัฐเฉพาะเท่าที่มีอยู่ในฝ่ายบริหาร และยึดถือตัวบุคคลเช่น “นายกรัฐมนตรี” เป็นคำตอบในการแก้ปัญหาต่างๆ ของบ้านเมือง

ภาพของรัฐสภาที่มีสภาพของความเปลี่ยนแปลงไร้ทิศทาง บ่อยครั้งที่ต้องเริ่มต้นใหม่เป็นเรื่องที่อธิบายยาก เช่น การเลือกสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญในปี พ.ศ. 2539 กับ การเลือกสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญในปี พ.ศ. 2549 ต่างกันอย่างไร เป็นต้น ซึ่งผู้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญในปี พ.ศ. 2539 และในปี พ.ศ. 2549 ต่างทำหน้าที่ยกร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเหมือนกัน แต่ในรายละเอียดของที่มานั้นแตกต่างกัน โดยสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญในปี พ.ศ. 2539 ได้รับเลือกจากสมาชิกรัฐสภาที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน ซึ่งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญในปี พ.ศ. 2539 จำนวน 99 คน มีที่มาจากตัวแทนที่มาจากการเลือกตั้งประชาชนทางอ้อม ทั้งหมด 76 จังหวัด และตัวแทนนักวิชาการ เสนอรายชื่อโดยสถาบันการศึกษา จำนวน 23 คน

สำหรับสมาชิกที่เป็นของตัวแทนประชาชนมีที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนในจังหวัดนั้นๆ ซึ่งผู้สมัครต้องคัดเลือกกันเองให้เหลือจังหวัดละ 10 คน รวมเป็น 760 คน จากนั้นจึงส่งรายชื่อทั้งหมดให้สมาชิกรัฐสภาซึ่งประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา คัดเลือกขั้นสุดท้ายให้เหลือจังหวัดละ 1 คน รวม 76 คน ในขณะที่สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญในปี พ.ศ. 2549 มีที่มาจากการสรรหาของสมาชิกสมัชชาแห่งชาติ พ.ศ. 2549 จำนวน 1,982 คน ลงมติคัดเลือกกันเอง เหลือ 200 คน และคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ ทำการคัดเลือกเหลือ 100 คน ดังนั้น ปัญหาธรรมดาของเรื่องสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ กลับเป็นประเด็นสำคัญที่ไม่ธรรมดาของ “รัฐสภา” ที่ต้องตอบคำถามเรื่องความเป็นประชาธิปไตย

การอธิบายภาพของ “รัฐสภา” จึงเป็นเรื่องที่ต้องรู้คำถามของประชาชน และต้องเตรียมคำตอบที่ประชาชนสามารถเข้าใจได้ง่าย เพราะบางเรื่องแม้จะเป็นเรื่องที่เราคิดว่า ใครๆ ก็รู้ แต่ถ้าเป็นเรื่องของรัฐสภา อาจเป็นเรื่องที่คาดเดาผิดได้ เช่น มีคนจำนวนไม่น้อยที่คิดว่า ทำเนียบรัฐบาลคือสถานที่ตั้งของรัฐสภา เป็นต้น ความเป็น

รัฐสภาในฐานะของสถาบันทางการเมืองของฝ่ายนิติบัญญัติ เป็นเรื่องที่มีความซับซ้อน ต้องใช้ระยะเวลา บางครั้งยากแก่การอธิบายด้วยภาษาที่ผู้คนทั่วไปควรจะเข้าใจได้

แต่มีสิ่งหนึ่งที่เห็นได้ชัดเจนในการแสดงความเป็น “รัฐสภา” ซึ่งได้แก่ “การเลือกตั้ง” การที่ประชาชนเต็มใจออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เพื่อเลือกตัวแทนของตนให้เข้ามาทำหน้าที่ในรัฐสภา เราจะเห็นภาพการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกพรรคการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้ง และเมื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้ามาทำหน้าที่ในรัฐสภา นำปัญหาระดับพื้นที่มาอภิปรายในการประชุมสภา ภาพของรัฐสภายิ่งมีความคมชัดมากขึ้น ถือว่า รัฐสภาเป็นเวทีของตัวแทนประชาชนในการเสนอปัญหาต่างๆ เพื่อให้รัฐสภาได้ประชุมพิจารณาแก้ไข ทั้งในเรื่องระดับพื้นที่และปัญหาของบ้านเมืองโดยรวม

ในหัวข้อที่ 3 ได้กล่าวถึงปรากฏการณ์ของการปฏิรูปการเมืองซึ่งเป็นพลังขับเคลื่อนให้เกิดความเปลี่ยนแปลงของรัฐสภา ซึ่งขอยกตัวอย่างภาพของรัฐสภาที่เกิดขึ้นจากผลของการปฏิรูปการเมืองในปี พ.ศ. 2540 ที่มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งการปฏิรูปการเมืองได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมืองด้วยการยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงหลักการสำคัญในการทำงานของรัฐสภาหลายประการ ดังปรากฏจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

อาทิเช่น กำหนดให้มีการประชุมสมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติเพื่อพิจารณาเฉพาะเรื่องกฎหมายและการประชุมสามัญทั่วไปและให้มีจำนวนวันประชุมที่เพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม, การเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมกันเข้าชื่อกันเพื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติเข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภาอันเป็นช่องทางพิเศษที่เพิ่มขึ้นสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในทางการเมือง, กำหนดให้สภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจหน้าที่ในการเสนอความคิดเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยกรณีที่เห็นว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภาหรือกรรมาธิการอาจมีส่วนได้ส่วนเสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในการ

ใช้งบประมาณแผ่นดิน, ให้อำนาจวุฒิสภาในการเลือก แต่งตั้ง ให้คำแนะนำหรือให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่งในองค์กรตรวจสอบตามรัฐธรรมนูญและอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาและลงมติถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงอื่นๆ ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด เป็นต้น

ต่อมามีการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เป็นครั้งแรก มีสมาชิกรัฐสภาซึ่งประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 21 จำนวน 500 คน และสมาชิกวุฒิสภา ชุดที่ 1 ซึ่งมาจากการเลือกตั้งทั่วไปจำนวน 200 คน เป็นเพื่อทำหน้าที่ของรัฐสภาอันเป็นสถาบันทางการเมืองด้านนิติบัญญัติในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินและหน้าที่ในการให้ความเห็นชอบต่อกรณีสำคัญๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของประเทศ อันเป็นเจตนารมณ์ของการยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน การทำงานของรัฐสภาได้ปรับเปลี่ยนบทบาทให้สอดคล้องกับการปฏิรูปทางการเมืองอันเป็นความต้องการของประชาชน ส่งผลให้สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 21 ซึ่งมาจากการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 6 มกราคม พ.ศ. 2544 สามารถปฏิบัติหน้าที่ครบ 4 ปีตามที่กำหนดระยะเวลาไว้โดยรัฐธรรมนูญ นับเป็นครั้งแรกของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้งในการดำรงตำแหน่งครบเทอมโดยไม่พ้นวาระด้วยการยุบสภาเช่นในอดีตที่ผ่านมา

นอกจากนี้ เมื่อมีการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 มีการออกเสียงของประชาชนเพื่อเลือกพรรคการเมืองให้ได้รับเสียงข้างมากเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่กำหนดไว้จำนวน 500 คน โดยปรากฏผลการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชนในการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากผู้สมัครของพรรคไทยรักไทยจำนวน 377 คน ดังปรากฏตามตาราง 20 ดังต่อไปนี้ [67]

ตาราง 20 ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548

หมายเลขพรรค	ชื่อพรรค	บัญชีรายชื่อ	เขตเลือกตั้ง	รวม
1	ชาติไทย	7	18	25
4	ประชาธิปัตย์	26	70	96
9	ไทยรักไทย	67	310	377
11	มหาชน	-	2	2
รวม		100	400	500

ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรดังที่ปรากฏตามตาราง 20 นี้ เป็นจำนวนคะแนนเสียงที่ส่งผลให้ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ในฐานะหัวหน้าพรรคไทยรักไทยได้รับความไว้วางในจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและจัดตั้งรัฐบาลจากพรรคไทยรักไทยเพียงพรรคการเมืองเดียว แตกต่างจากในอดีตที่รัฐบาลจะมาจากพรรคการเมืองหลายพรรค และเป็นการดำรงตำแหน่งต่อเนื่องเป็นสมัยที่สองของ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ในฐานะนายกรัฐมนตรีที่อยู่ครบวาระ 4 ปีเช่นเดียวกับกรณีของสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 21

ปรากฏการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นตั้งแต่มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 จนกระทั่งมีการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 ได้ปรากฏภาพของรัฐสภาตรงตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการเมือง ในเรื่องการกำหนดให้รัฐบาลมีเสถียรภาพทางการเมือง รัฐบาลที่มีความเข้มแข็งจะช่วยแก้ไขปัญหาต่างๆ ให้ประชาชนได้ต่อเนื่อง และมีการแบ่งแยกหน้าที่อย่างชัดเจนระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติกับฝ่ายบริหาร รัฐสภาจึงเป็นสถาบันการเมืองที่ประกอบไปด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนโดยตรง หากสมาชิกรัฐสภาไปดำรงตำแหน่งทางการเมืองในฝ่ายบริหารต้องพ้นจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาก่อน จึงจะสามารถ

ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีได้ การทำงานของสมาชิกรัฐสภาจึงเป็นเรื่องงานของฝ่ายนิติบัญญัติเพียงอย่างเดียว นับว่า ในช่วงเวลาดังกล่าวนี้ รัฐสภามีความมั่นคงและมีบทบาทในการทำหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติอย่างแท้จริง

ต่อมาเมื่อมีประเด็นความขัดแย้งทางการเมืองจากการชุมนุมของประชาชนที่ต่อต้านพฤติกรรมของรัฐบาลในเรื่องต่างๆ ปรากฏว่า พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ในฐานะนายกรัฐมนตรี ได้ตัดสินใจยุบสภา เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2549 โดยมีเหตุผลปรากฏตามข้อความในพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2549 ที่ระบุว่า

> “ได้เกิดการชุมนุมสาธารณะตั้งข้อเรียกร้องในทางการเมืองขึ้น ซึ่งแม้ระยะแรกจะอยู่ในกรอบของกฎหมาย แต่เมื่อนานวันเข้า การชุมนุมเรียกร้องได้ขยายตัวไปในทางที่กว้างขวางและอาจรุนแรงขึ้น รวมทั้งส่อเค้าว่า จะมีการเผชิญหน้า จนอาจปะทะกับฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยและอาจมีการสอดแทรก ฉวยโอกาสจากผู้ที่ประสงค์จะเห็นความไม่สงบเรียบร้อยในบ้านเมือง จุดชนวนให้เกิดความรู้สึกที่เป็นปฏิปักษ์ต่อกัน จนลุกลามถึงขั้นก่อการจลาจลวุ่นวาย สร้างความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินได้ ครั้นจะใช้อำนาจเจ้าหน้าที่ฝ่ายบ้านเมืองเข้าควบคุมดูแลอย่างเข้มงวด หรือแม้แต่รัฐบาลได้พยายามดำเนินการตามวิถีทางรัฐธรรมนูญ ด้วยการขอเปิดอภิปรายทั่วไปโดยไม่มีการลงมติในที่ประชุมรัฐสภาแล้ว ก็ยังไม่อาจแก้ไขปัญหาและความคิดเห็นพื้นฐานที่แตกต่างกัน ทั้งระหว่างกลุ่มผู้ชุมนุมเรียกร้องกับรัฐบาล และระหว่างกลุ่มผู้ชุมนุมเรียกร้องกับกลุ่มอื่นๆ ที่ไม่เห็นด้วย และประสงค์จะเคลื่อนไหวบ้าง จนอาจเกิดการปะทะกันได้ สภาพเช่นว่านี้ ย่อมไม่เป็นผลดีต่อเศรษฐกิจของประเทศ การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยภายใต้ระบบรัฐสภาและความสงบเรียบร้อยของสังคม โดยเฉพาะในขณะนี้ ซึ่งควรจะสร้างความสามัคคีปรองดอง การดูแลรักษาสภาพของบ้านเมืองที่สงบร่มเย็นน่าอยู่อาศัย

น่าลงทุน และการเผยแพร่ความวิจิตรอลังการ ตลอดจนความดีงามตามแบบฉบับของไทยให้เป็นที่ประจักษ์ เมื่อปัญหาที่เกิดขึ้น เป็นความคิดเห็นในสังคมที่หลากหลาย และยังคงแตกต่างกันจนกลายเป็นคามขัดแย้งทางการเมืองที่รุนแรงเช่นนี้ ครั้นจะดำเนินการเพื่อตรวจสอบความประสงค์อันแท้จริงของประชาชน โดยประการอื่น เพื่อให้ทุกฝ่ายหยั่งทราบ แล้วยอมรับให้เป็นไปตามกลไกในระบอบประชาธิปไตยก็ทำได้ยาก ทางออกในระบอบประชาธิปไตยที่เคยปฏิบัติมาในนานาประเทศ และแม้แต่ในประเทศไทย คือ การคืนอำนาจการตัดสินใจทางการเมือง กลับไปสู่ประชาชนด้วยการยุบสภาผู้แทนราษฎร เพื่อจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วไปขึ้นใหม่ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยต่อไป” [68]

การยุบสภาในครั้งนี้ นับว่า เป็นการเปิดประเด็นไปสู่ปัญหาทางการเมืองในวงกว้าง มีปัญหาในการจัดการการเลือกตั้ง จนกระทั่งมีการยึดอำนาจของ “คณะยึดอำนาจการปกครองประเทศของคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข” (คปค.) เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 ส่งผลให้ภาพของรัฐสภาต้องถอยหลัง กลับไปตั้งต้นในเรื่องของการยกร่างรัฐธรรมนูญอันเป็นประเพณีนิยมของการยึดอำนาจที่เกิดขึ้นในประเทศไทย

แม้ว่าต่อมาจะมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 แล้ว เมื่อวันที่ 24 สิงหาคม 2550 ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 ยังคงเป็นประเด็นที่รัฐสภาจะต้องหาทางออก ดังจะเห็นได้จากการที่ประธานรัฐสภา มีคำสั่งรัฐสภาที่ 17/2552เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2552 แต่งตั้ง “คณะกรรมการสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูปการเมืองและศึกษาการแก้ไขรัฐธรรมนูญ” เป็นบทบาทของรัฐสภาที่ต้องการแสวงหาทางออกที่เกิดขึ้นจากความขัดแย้งที่สะสมมาจากปี พ.ศ. 2548

ปรากฏการณ์ที่สะท้อนภาพรวมของการปฏิรูปการเมืองจากปี พ.ศ. 2540 จนกระทั่งมีการยุบสภา เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2549 เราจะพบ “ความเป็นรัฐสภา” ได้จากการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภาในฐานะของฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งการปฏิรูปการเมืองคาดหวังให้รัฐสภาเป็นสถาบันทางการเมืองที่แก้ไขปัญหาของประเทศตามกระบวนการนิติบัญญัติ เช่น การแก้ไขรัฐธรรมนูญ, การเปิดอภิปรายทั่วไป, การแต่งตั้งคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาปัญหาใดปัญหาหนึ่ง เป็นต้น

แต่ปรากฏว่า การยุบสภามีเหตุผลจากความขัดแย้งที่ไม่ใช่ความขัดแย้งระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติกับฝ่ายบริหาร การยุบสภามีที่มาจากเหตุขัดแย้งของประชาชนส่วนหนึ่งกับรัฐบาล ฐานะของ “รัฐสภา” ที่ต้องตอบปัญหาการเมือง กลับเป็นคำถามที่ส่งให้ประชาชนตอบด้วยการเลือกตั้ง ดังนั้น ความเข้าใจเกี่ยวกับรัฐสภาในแง่มุมที่ง่ายจึงเป็นเรื่องที่คนส่วนใหญ่เห็นแต่เพียงการเลือกตั้ง ซึ่งนับว่า เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนารัฐสภาไทย เพราะการเลือกตั้งเป็นเพียงส่วนหนึ่งของการได้มาซึ่งสมาชิกรัฐสภาเท่านั้น

นอกจากนี้ มีประเด็นเกี่ยวกับตัวของสมาชิกรัฐสภา โดยมีผลการศึกษาของสำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ในเรื่อง “บทบาทและความรับผิดชอบของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาในอนาคตตามทัศนะของประชาชน” ซึ่งเป็นการศึกษาภายหลังการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 6 มกราคม 2544 มีผลการศึกษาพบว่า ประชาชนต้องการให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ประชาชนในด้านความซื่อสัตย์สุจริต และควรมีบทบาทในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประชาชนชาวไทย [69] ผลการศึกษาดังกล่าวนี้ ช่วยทำให้เห็นภาพของรัฐสภาในอีกมิติหนึ่งที่ประชาชนคาดหวังว่า บุคคลที่อาสาเข้ามาทำงานในฐานะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา จะต้องมีความซื่อสัตย์สุจริตและต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประชาชนชาวไทยด้วย

อย่างไรก็ตาม มีการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนของสถาบันพระปกเกล้า เรื่องเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการบริการสาธารณะและการทำงานของหน่วยงานต่างๆ พ.ศ. 2555 มีผลการสำรวจในประเด็นความเชื่อมั่นต่อการทำงานของสมาชิกรัฐสภา ซึ่งปรากฏข้อมูลที่น่าสนใจ กล่าวคือ

> "จากการสำรวจความคิดเห็นและความเชื่อมั่นต่อการทำงานของสมาชิกรัฐสภา ทั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พบว่า ตั้งแต่ปี 2548 มีแนวโน้มลดลง จนกระทั่งถึง ปี 2551 และจากนั้น ก็มีแนวโน้มสูงขึ้นในปี 2552 แต่อย่างไรก็ตาม พบว่า ความเชื่อมั่นต่อการทำงานของสมาชิกวุฒิสภาในปี 2553 มีอัตราลดลงเล็กน้อย และต่อเนื่องมาจนถึงปี 2554 และความเชื่อมั่นต่อการทำงานของสมาชิกวุฒิสภาสูงกว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเล็กน้อย แต่โดยภาพรวมตั้งแต่ปี 2550 ถึง 2554 นั้น ประชาชนไม่ถึงร้อยละ 50 หรือครึ่งหนึ่งที่ตอบว่า เชื่อมั่นทั้งสองสภา แต่ในปี 2555 ปรากฏว่าประชาชนมีความเชื่อมั่นมากขึ้น โดยประชาชนมากกว่าครึ่งหนึ่งให้ความเชื่อมั่นกับสมาชิกรัฐสภา นับว่าสูงสุดในรอบ 6 ปี" [70]

จะเห็นได้ว่า "รัฐสภาที่ประชาชนได้เห็น" จากปรากฏการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในแต่ละยุคแต่ละสมัย มีภาพของการทำงานที่ฝ่ายนิติบัญญัติได้ดำเนินการในการออกกฎหมายและการตรวจสอบฝ่ายบริหาร ซึ่งการมองจากมุมของประชาชน อาจแตกต่างจากการอธิบายตัวเองที่มีการดำเนินการโดยรัฐสภา ผู้เขียนได้นำบางเรื่องและบางเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตั้งแต่มีการปฏิรูปการเมืองใน ปี พ.ศ. 2540 จนกระทั่งมีการยุบสภา เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2549 มาเปรียบเทียบและยกตัวอย่าง โดยชี้ให้เห็น "ความเป็นรัฐสภา" ใน 3 เรื่อง กล่าวคือ

1) รัฐสภาเป็นเรื่องของการทำงานเพื่อคนทั้งประเทศ จะเห็นได้ว่า ประชาชนพากันไปใช้สิทธิเลือกตั้งจากการหาเสียงของสมาชิกรัฐสภา ประชาชนพึงพอใจใครมากที่สุด คนนั้นได้รับเลือกตั้ง ความคาดหวังของประชาชนย่อมต้องการเห็น "คนเก่ง

ที่สุด", "ดีที่สุด" ที่เขาพากันไปลงคะแนนเลือกตั้ง ได้มีบทบาทในฐานะสมาชิกรัฐสภา เมื่อประชาชนทุกจังหวัดคิดเหมือนกันในเรื่องนี้ สิ่งที่ประชาชนได้เห็นจากการประชุมรัฐสภา จะพบภาพของการแย่งงานกันทำ สมาชิกรัฐสภาจะทุ่มเทในการทำงานอย่างเต็มที่ เพราะความเป็นตัวแทนที่ได้รับความไว้วางใจจากประชาชนในอันดับที่หนึ่งของเขตเลือกตั้ง ซึ่งในปัจจุบันมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรระบบเขตละคน และมีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาจังหวัดละหนึ่งคน

2) รัฐสภาเป็นศูนย์กลางของการแก้ไขปัญหาของประเทศ จะเห็นได้ว่า ความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองตั้งแต่มีการงดใช้รัฐธรรมนูญบางมาตรา ในปีพ.ศ. 2476, การรัฐประหาร, การปฏิวัติ, การปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน, การยึดอำนาจการปกครองประเทศ ตลอดจนการยุบสภา ส่วนใหญ่เป็นปัญหาของตัวบุคคล ไม่ใช่ปัญหาของระบบการเมือง และหากเจาะลึกลงไปจะพบความเป็นจริงว่า เป็นปัญหาจากตัวผู้นำประเทศซึ่งทำหน้าที่นายกรัฐมนตรี ความขัดแย้งทางการเมืองที่บ่อนทำลายภาพของรัฐสภา มาจากการแย่งชิงอำนาจทางการเมือง โดยไม่ใช้วิถีทางของระบบรัฐสภา

แต่ทุกครั้งที่มีปัญหา จะส่งผลกระทบถึง "ความเป็นรัฐสภา" โดยตลอด เมื่อตรวจสอบหลักการในการทำงานของฝ่ายนิติบัญญัติที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแต่ละฉบับ จะเห็นทางออกของปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง เวทีรัฐสภาเป็นโอกาสของทุกคนในการแสดงความคิดเห็น และตัดสินโดยใช้หลักการปกครองที่ใช้เสียงข้างมาก แต่เคารพสิทธิของเสียงข้างน้อย ดังนั้น ถ้าไม่ส่งเสริมให้รัฐสภาเป็นทางออกของปัญหาต่างๆ ของบ้านเมือง ปล่อยให้ฝ่ายบริหารแบกรับไว้ฝ่ายเดียว ในที่สุดเมื่อฝ่ายบริหารมีปัญหาเชิงอำนาจ ผลร้ายจะตกกับรัฐสภาดั่งเช่นที่มีการยุบสภาในปี พ.ศ. 2549 ทั้งๆ ที่รัฐบาลมีเสียงข้างมากพรรคการเมืองเดียว อาจต้องเพิ่มมุมมองใหม่ด้วยการใช้เวทีรัฐสภาเป็นศูนย์กลางของการแก้ไขปัญหาของประเทศไทย

3) รัฐสภาเป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชน จะเห็นได้ว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาที่ได้รับเลือกตั้งในแต่ละยุค มีพฤติกรรมที่

แตกต่างกันไป ภาพลักษณ์ของสมาชิกรัฐสภาที่มีการนำเสนอต่อสาธารณะ มักจะมีแต่เรื่องที่น่าตำหนิหรือมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เรื่องที่ดีดี อาจไม่น่าสนใจและไม่เป็นข่าว ภาพลบที่เกิดขึ้นกับสมาชิกรัฐสภาบางคน ได้กลายเป็นภาพใหญ่ที่ประชาชนเข้าใจผิดไปทั้งสภา

ดังนั้น ประชาชนจะเป็นผู้ตัดสินว่า ใครควรจะอยู่หรือใครควรจะไป โดยใช้การเลือกตั้งเป็นวิธีการตัดสิน นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญยังเปิดโอกาสให้มีการลงโทษสมาชิกรัฐสภาด้วยการถอดถอนออกจากตำแหน่ง ถ้าช่วยกันมองในมุมนี้ จะเห็นภาพของรัฐสภาในภาพของการเป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชน แต่เท่าที่คนทั่วไปชอบพูดถึงสมาชิกรัฐสภาในด้านลบ น่าจะเป็นความรู้สึกส่วนตัวของแต่ละคนที่ลืมไปว่าประชาชนทุกคนเป็นเจ้าของรัฐสภา หากปล่อยให้มีเรื่องที่ไม่ดีย่อมกระทบถึงประชาชนในฐานะที่เป็นเจ้าของรัฐสภาด้วย

ความเห็นทั้งสามประการข้างต้นนี้ เป็นการเปิดประเด็นไปสู่การพิจารณาว่าการวางรากฐานประชาธิปไตยของประเทศไทยด้วยการจัดตั้งรัฐสภาในปี พ.ศ. 2475 นั้น ประชาชนเข้าใจ “รัฐสภา” ในแง่มุมอย่างไร ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในทางการเมืองได้ช่วยให้ “ความเป็นรัฐสภา” ถูกอธิบายอย่างไร และคำว่า “รัฐสภาของประชาชน” ควรมีองค์ประกอบอย่างไร คำถามเหล่านี้ เป็นเรื่องที่ต้องค่อยๆ ตอบ และต้องมองจากภาพรวมโดยคำนึงถึงทุกๆ ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด อาจเป็นแนวทางหนึ่งที่ช่วยทำให้ภาพของ “รัฐสภา” มีความชัดเจนมากขึ้นกว่าในอดีต การทำงานของ “สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด” ในการช่วยเหลือประชาชนและเป็นตัวแทนของรัฐสภาในระดับพื้นที่ อาจเติมส่วนที่รัฐสภายังไม่เคยได้ทำหรือไม่เคยได้อธิบาย อันเป็นเรื่องที่ต้องติดตามต่อไป ซึ่งการขยายบทบาทของรัฐสภาสู่ระดับพื้นที่ด้วยการการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด จะช่วยวางรากฐานประชาธิปไตยของประเทศไทยทั้ง

ทางตรงและทางอ้อม จากผลงานของสมาชิกรัฐสภาและข้าราชการรัฐสภาที่ไปปฏิบัติงาน ณ สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดในพื้นที่ต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

การยอมรับประชาชนในความหมายใหม่

เมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองสยามชั่วคราว พ.ศ. 2475 อันเป็นหลักการของรัฐธรรมนูญฉบับแรกของประเทศไทย มีข้อความสำคัญที่กำหนดคำว่า “ราษฎร” ไว้ในมาตรา 1 ที่ว่า “อำนาจสูงสุดของประเทศนั้น เป็นของราษฎรทั้งหลาย” ซึ่งในการยกร่างรัฐธรรมนูญอีกหลายฉบับต่อมา ได้เปลี่ยนถ้อยคำเป็น “ประชาชนชาวไทย” ดังจะเห็นได้จากที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแทบทุกฉบับ และในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 3 ระบุไว้ว่า “อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย” และมาตรา 5 กล่าวถึงประชาชนในประเด็นที่ว่า “ประชาชนชาวไทย ไม่ว่าเหล่ากำเนิด เพศ หรือศาสนาใด ย่อมอยู่ในความคุ้มครองแห่งรัฐธรรมนูญนี้เสมอกัน” [71]

ดังนั้น คำว่า “ประชาชน” จึงเป็นคำที่มีพัฒนามาจากคำว่า “ราษฎร” ตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ซึ่งรัฐบาลทุกชุดมีหน้าที่ในการทำงานเพื่อประชาชน การบริหารภาครัฐจะต้องคำนึงถึงการให้บริการประชาชน แนวคิดต่างๆ ของการบริหารภาครัฐที่ได้เสนอมาแล้วในบทที่ 2 เป็นหลักการสำคัญที่หน่วยงานภาครัฐจะต้องปรับตัวเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในยุคข้อมูลข่าวสาร ความเข้าใจแบบดั้งเดิมที่มีมุมมองว่า “ประชาชนต้องมาทีหลัง” เรื่องของภาครัฐสำคัญมากกว่าเรื่องของประชาชน ได้เปลี่ยนแปลงไปจากความเข้าใจเช่นนี้ เมื่อมีการปฏิรูปการเมืองในปี พ.ศ. 2540

ตัวอย่างเช่น การยอมรับสิทธิเสรีภาพของประชาชน มีการกำหนดแนวนโยบายพื้นฐานของรัฐอันเป็นสิ่งที่รัฐจะต้องดำเนินการบริการประชาชน เป็นต้น ต่อมาเมื่อมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 สิทธิ

ของประชาชนยังคงได้รับการคุ้มครองเช่นเดิม และบางเรื่องมีความเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น เช่น การใช้สิทธิเข้าชื่อเสนอกฎหมายของประชาชน มีกำหนดในมาตรา 163 ให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 10,000 คน มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภา เพื่อให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตามที่กำหนดในเรื่องสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย กับเรื่องแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ เป็นต้น

การปฏิรูปทางการเมืองได้วางหลักการสำคัญที่เพิ่มบทบาทของประชาชนให้ได้รับการยอมรับจากภาครัฐมากยิ่งขึ้น ซึ่งถือว่าแนวคิด “การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงของประชาชน” เป็นพัฒนาการของความเข้าใจในเรื่องความเป็นประชาธิปไตย ทั้งนี้เพราะเราเคยอธิบายเพียงประชาธิปไตยผ่านระบบตัวแทน ประชาชนมีความหมายเพียงการใช้สิทธิเลือกตั้ง หลังจากเลือกสมาชิกรัฐสภาแล้ว ปล่อยให้การเมืองเป็นเรื่องของรัฐสภา เมื่อบ้านเมืองมีปัญหาและต้องยุบสภา การเมืองจึงกลับคืนมาเป็นของประชาชนด้วยการใช้สิทธิเลือกตั้งอีกครั้งหนึ่ง ปรากฏการณ์เช่นนี้ได้รับการแก้ไขตั้งแต่มีการเพิ่มสิทธิของประชาชนไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และได้รับการยืนยันในการคงไว้ซึ่งหลักการเกี่ยวกับสิทธิของประชาชนในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ด้วยเช่นกัน

การยอมรับประชาชนแนวคิด “การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงของประชาชน” เป็นเรื่องที่สอดคล้องกับหลักการ “ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม” (Participatory Democracy) ซึ่งเป็นหลักการที่ผสมผสานหลักการที่ดีของประชาธิปไตยทางตรงกับหลักการประชาธิปไตยแบบตัวแทน โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ การตรวจสอบการทำงานของระบบการเมือง ทำให้ประชาชนยังมีสถานะที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ

ดังจะเห็นได้จากการที่รัฐธรรมนูญของไทยได้ยอมรับสิทธิของประชาชนในการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย อันเป็นงานของฝ่ายนิติบัญญัติ หรือการออกเสียงลง

ประชามติในกิจการที่อาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของประเทศหรือประชาชน นับว่าแนวคิด “การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงของประชาชน” เป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญที่ส่งเสริมบทบาท “ประชาชน” ให้มีความหมายและมีความสำคัญในการสร้างความเป็นประชาธิปไตยของประเทศมากยิ่งขึ้น

มีหลักการสำคัญที่สะท้อนให้เห็นถึงความหมายของประชาชนในประเด็นของการสร้างความเป็นประชาธิปไตยของประเทศ จากผลงานทางวิชาการของ “สถาบันระหว่างประเทศเพื่อความช่วยเหลือด้านประชาธิปไตยและการเลือกตั้ง” (International Institute for Democracy and Electoral Assistance : IDEA) ซึ่งได้พัฒนาแนวคิด วิธีการประเมินสถานะของประชาธิปไตย โดยการจัดทำคู่มือปฏิบัติการประเมินคุณภาพของประชาธิปไตย ซึ่งออกแบบระเบียบวิธีการประเมินด้วยการให้ความสำคัญแก่พลเมืองของประเทศต่างๆ เป็นหลัก เช่น การใช้การมีส่วนร่วมของพลเมืองในทางการเมือง, ตัวบทกฎหมายที่รับประกันสิทธิเสรีภาพ, กฎหมายที่จำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชน มาเป็นตัวชี้วัดในการประเมินคุณภาพของประชาธิปไตย มีหลักการพื้นฐานที่สำคัญซึ่ง “สถาบันระหว่างประเทศเพื่อความช่วยเหลือด้านประชาธิปไตยและการเลือกตั้ง” ได้กำหนดไว้ กล่าวคือ [72]

- การทำให้เป็นประชาธิปไตย เป็นกระบวนการที่ต้องใช้เวลาและความอดทน
- ประชาธิปไตยไม่ได้สัมฤทธิ์ผลอันเนื่องมาจากการเลือกตั้งเพียงอย่างเดียว
- การปฏิบัติทางประชาธิปไตย อาจเปรียบเทียบได้ แต่กำหนดให้ตายตัวไม่ได้
- ประชาธิปไตยถูกสร้างจากสังคมภายในหลายๆ สังคม
- ประชาธิปไตยไม่สามารถนำเข้า หรือส่งออกได้ แต่สนับสนุนและส่งเสริมได้

นอกจากนี้ ในเรื่องของค่านิยมที่นำไปสู่ความเป็นประชาธิปไตย จะต้องมีการพิจารณาให้ชัดเจนถึงค่านิยมที่ตกลงกัน ซึ่ง “สถาบันระหว่างประเทศเพื่อความช่วยเหลือด้านประชาธิปไตยและการเลือกตั้ง” ได้อธิบายไว้ใน 7 ประการ กล่าวคือ [73]

- การมีส่วนร่วม (Participation) เป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องมีเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิทธิในการมีส่วนร่วม, ความสามารถหรือทรัพยากรเพื่อการมีส่วนร่วม, องค์การเพื่อการมีส่วนร่วม และวัฒนธรรมการมีส่วนร่วม
- การมอบอำนาจ (Authorization) เป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องมีเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ ความชอบด้วยกฎหมายของรัฐธรรมนูญ (validation of constitution) ทางเลือกของผู้แทน และการควบคุมของผู้บริหารที่ได้รับเลือกตั้งต่อผู้บริหารที่ไม่ได้ผ่านการเลือกตั้ง
- การเป็นตัวแทน (Representation) เป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องมีเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ ผู้แทนฝ่ายนิติบัญญัติที่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปจากประชาชนส่วนใหญ่ ผู้แทนจากสถาบันสาธารณะที่ได้มาจากองค์ประกอบทางสังคมของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
- สำนึกรับผิดชอบ (Accountability) เป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องมีเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ การมีความชัดเจนในเรื่องสำนึกรับผิดชอบ กฎหมาย การเงิน การเมือง เพื่อมั่นใจว่า มีการดำเนินงานที่ซื่อสัตย์และมีประสิทธิผล ซึ่งหมายความถึงความซื่อตรงในการบริการประชาชนและทางด้านความยุติธรรม
- ความโปร่งใส (Transparency) เป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องมีเรื่องที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาลเปิดกว้างให้มีการตรวจสอบและมีการอภิปรายของฝ่ายนิติบัญญัติและสาธารณะ
- การตอบสนอง (Responsiveness) เป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องมีเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ การเข้าถึงได้ของรัฐบาลต่อผู้เลือกตั้ง และความคิดเห็น

สาธารณะเรื่องการก่อตัวทางนโยบาย การนำนโยบายไปปฏิบัติ และการส่งมอบการบริการ

- ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน (Solidarity) เป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องมีเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ การยอมรับความแตกต่างในประเทศ การสนับสนุนสำหรับรัฐบาลประชาธิปไตยและการต่อสู้ของประชาชนเพื่อประชาธิปไตยในนานาประเทศ

จะเห็นได้ว่า ค่านิยมที่นำไปสู่ความเป็นประชาธิปไตยทั้งเจ็ดประการข้างต้นนี้เป็นสิ่งจำเป็นที่ได้จากการศึกษาเกี่ยวกับความเป็นประชาธิปไตย ซึ่ง “สถาบันระหว่างประเทศเพื่อความช่วยเหลือด้านประชาธิปไตยและการเลือกตั้ง” ได้พัฒนามาสู่กรอบแนวคิดสำคัญของ “วิธีการประเมินสถานะของประชาธิปไตย” โดยมีหลักการ 4 เรื่อง กล่าวคือ [74]

- ความเป็นคนชาติเดียวกันและความเป็นพลเมือง (Nationhood and citizenship) มีข้อตกลงสาธารณะในเรื่องความเป็นพลเมืองร่วมกัน โดยไม่มีการกีดกันหรือไม่
- นิติธรรมและการเข้าถึงความยุติธรรม (The rule of law and access to justice) รัฐและสังคมอยู่ภายใต้กฎหมายอย่างสอดคล้องกันหรือไม่
- สิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (Civil and political rights) ประชาชนทุกคนได้รับสิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมืองอย่างเท่าเทียมกันหรือไม่
- สิทธิทางด้านเศรษฐกิจและสังคม (Economic and social rights) ประชาชนทุกคนได้รับสิทธิทางด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างเท่าเทียมกันหรือไม่

หลักการต่างๆ ที่ “สถาบันระหว่างประเทศเพื่อความช่วยเหลือด้านประชาธิปไตยและการเลือกตั้ง” ได้ใช้ “วิธีการประเมินสถานะของประชาธิปไตย” เพื่อ

การสร้างความเป็นประชาธิปไตยของประเทศต่างๆ นั้น มีการอธิบายความหมายของคำว่า “ประชาชน” ในมิติใหม่ที่มีพลังมากขึ้นกว่าในอดีตที่ผ่านมา ความเป็นประชาธิปไตยในอัตราที่สูงขึ้นอยู่ที่การทำให้ประชาชนมีสิทธิและเสรีภาพมากขึ้น ให้โอกาสประชาชนเข้าร่วมในการตัดสินใจของฝ่ายบริหารมากขึ้น

ตั้งแต่แนวคิด ความโปร่งใส (Transparency) การตอบสนองต่อการบริหารภาครัฐ (Responsiveness) และเน้นสำนึกรับผิดชอบ (Accountability) เพื่อให้ประชาชนมีความมั่นใจว่า ภาครัฐได้ดำเนินงานที่ซื่อสัตย์และมีประสิทธิผล อันเป็นเรื่องความซื่อตรงในการบริการประชาชนและทางด้านความยุติธรรม บทบาทของภาครัฐที่ต้องดำเนินการตามแนวคิดที่มีการนำเสนอมานี้ จึงเป็นการสร้างความหมายของคำว่า “ประชาชน” ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของการบริหารภาครัฐ นับว่า เป็นความหมายใหม่ที่ต้องติดตามจากการบริหารภาครัฐเป็นเรื่องๆ ไป จึงจะเห็นภาพของประชาชนและความเป็นประชาธิปไตยของประเทศ

เพื่อความเข้าใจในความหมายของ คำว่า “ประชาชน” ยิ่งขึ้น ใคร่ขอหยิบยกปรากฏการณ์ของการเสนอปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนที่ขอให้ฝ่ายบริหารดำเนินการแก้ไข ซึ่ง ได้แก่ การรวมตัวของประชาชนในนาม “ขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม” (People Movement for a Just Society : P-Move) โดยเมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม 2556 มีการรวมตัวของประชาชนประมาณ 3,000 คน มาชุมนุมที่ข้างทำเนียบรัฐบาล โดยเป็นการประท้วงครั้งที่ 8 ในสมัยรัฐบาล นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ประกอบด้วยเครือข่ายเกษตรกรรายย่อยและคนจนที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาประเทศที่ผิดพลาดในอดีต เช่น กรณีปัญหาเขื่อนปากมูล ซึ่งรัฐบาลรับปากจะนำเรื่องเข้าประชุมคณะรัฐมนตรีในเดือนมีนาคม 2556 ที่ผ่านมาปรากฏว่า ยังไม่มีการดำเนินการใดๆ ถือเป็นปัญหาเรื้อรังยาวนานผ่านการทำงานกับรัฐบาลจำนวน 16 คณะ และมีนายกรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับปัญหาเหล่านี้เป็นจำนวน

ถึง 13 คน ซึ่ง “ประยงค์ ดอกลำใย” ที่ปรึกษาขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม ได้ชี้แจงเกี่ยวกับกลไกการเคลื่อนไหวโดยแบ่งเป็น 10 เรื่อง ได้แก่

- ด้านกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีปัญหาเช่น ปัญหาพื้นที่ทำกินในอุทยานแห่งชาติ ป่าไม้ ป่าสงวน เป็นต้น
- ด้านที่สาธารณประโยชน์ซึ่งเกี่ยวข้องกับกระทรวงมหาดไทย เช่น กรณีคลองสาน ชัยภูมิ ขอนแก่น ร้อยเอ็ด เป็นต้น
- ด้านกระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เช่น ปัญหาที่ดิน ส.ป.ก. โฉนดชุมชน เป็นต้น
- ด้านกระทรวงคมนาคม เช่น ที่ดินการรถไฟ ซึ่งชุมชนหลายแห่งเช่าอาศัยอยู่ เป็นต้น
- โครงการบ้านมั่นคงและธนาคารที่ดิน เกี่ยวกับปัญหาที่อยู่อาศัยของคนจนเมือง งบประมาณถูกตัดลงจำนวนมาก และต่อต้านการย้ายความรับผิดชอบจากสถาบันพัฒนาชุมชน (พอช.) ไปอยู่กับการเคหะแห่งชาติ
- ด้านปัญหาโรงไฟฟ้าชีวมวล ต้องให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม และควรทำการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม หรืออีไอเอ หรือรายงานสิ่งแวดล้อมทุกแห่ง ขณะนี้มี 26 ชุมชนที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้
- จังหวัดที่ไม่มีที่อยู่อาศัยและไม่มีแหล่งพักให้เรือจอด
- ปัญหาคนไร้สัญชาติ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ ไทยพลัดถิ่น ลาวอพยพและชนเผ่า
- ด้านเหมืองแร่ เพื่อคัดค้านการทำเหมืองแร่โดยไม่คำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและสภาพแวดล้อม เช่น เหมืองแร่ทองคำ จ.พิจิตร ที่เกิดกากแร่รั่วไหลสู่แหล่งน้ำชุมชน
- ปัญหาเขื่อนปากมูล ซึ่งเรื้อรังมานานกว่า 20 ปี ชาวบ้านต้องการให้เปิดเขื่อนถาวรเพื่อให้จับสัตว์ปลาและเป็นแหล่งอาหารได้เหมือนเดิม

“ประยงค์ ดอกลำใย” ได้สะท้อนให้เห็นถึงความเดือดร้อนของประชาชนที่ต้องรวมตัวเป็น “ขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม” ดังมีข้อความตอนหนึ่งว่า

> “อนุกรรมการทุกชุดมีจุดประสงค์เคลื่อนไหวชัดเจนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม เช่น โฉนดชุมชน จะพยายามต่อสู้ให้เป็นของชุมชนอย่างแท้จริง ซื้อขายไม่ได้ แต่เปลี่ยนมือได้เฉพาะสมาชิกในชุมชน ปัญหาไร้ที่ดินเป็นเรื่องใหญ่เกิดขึ้นทั่วประเทศ เช่น การเช่าที่ดินการรถไฟ จากที่ต้องต่อสัญญาทุกปี หรือทุก 5 ปี ก็ขอต่อรองเช่าระยะยาว 30 ปี ถ้าต้องการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อทำโครงการอื่นสามารถมีเงื่อนไขออกได้ก่อนครบ 30 ปี แต่ต้องหาพื้นที่ใหม่ให้เหมาะสมเพื่อย้ายไปอยู่แทน อีกเรื่องที่ต้องกดดันคือ กรณีบ้านมั่นคง รัฐบาลที่แล้วให้งบมา 3,000 ล้าน แต่ถูกตัดเหลือแค่ 500 ล้านบาท ชาวบ้านเคยช่วยกันสร้างหลังละ 1.5 แสน ออกแบบตามความต้องการของแต่ละคน แต่พอมารัฐบาลชุดนี้จะให้การเคหะฯมาสร้างแทน เรามองว่าอาจเปิดทางให้คอร์รัปชั่นง่ายขึ้น ขอให้เข้าใจว่า ทุกอนุกรรมการจะทำงานแบบไม่มีการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องไม่ว่าเสื้อสีไหนก็ตาม เราต้องการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคมอย่างแท้จริง” [75]

การรวมตัวของประชาชนเป็น “ขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม” นับว่า เป็นปรากฏการณ์ที่สะท้อนความล้มเหลวในการทำงานของฝ่ายบริหาร แม้ว่าการปฏิรูประบบราชการของฝ่ายบริหารได้ชี้ประเด็นแนวคิดสำคัญในเรื่อง “การยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง” (citizen - centered) เน้นการบริหารราชการเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน การปฏิบัติราชการที่มีเป้าหมายเพื่อให้เกิดความผาสุกและความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน ความสงบและความปลอดภัยของสังคมส่วนรวม ตลอดจนประโยชน์สูงสุดของประเทศ

การบริหารราชการเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เป็นเรื่องที่ส่วนราชการจะต้องดำเนินการโดยถือว่า ประชาชนเป็นศูนย์กลางที่จะได้รับการบริการจากรัฐ แต่เมื่อประชาชนได้รับความเดือดร้อนจนรวมตัวกันเป็น “ขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่

เป็นธรรม” และชุมนุมให้รัฐบาลแก้ไขปัญหาที่เรื้อรังต่างๆ ย่อมชี้ให้เห็นถึง “การยึดราชการเป็นหลัก” ไม่ใช่ “การยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง” อย่างที่กำหนดเป็นแนวคิดหลักของการปฏิรูประบบราชการ จึงส่งผลให้ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในเรื่องต่างๆ ที่มีการนำเสนอผ่าน “ขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม” ยังคงปรากฏให้เห็นและเป็นเรื่องที่มีการชุมนุมอย่างต่อเนื่องยาวนาน

ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนทั้งสิบกลุ่มปัญหา ตามที่ “ขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม” ได้นำเสนอต่อสาธารณะครั้งนี้ จัดว่าเป็นปัญหาของบ้านเมือง การแสดงออกของประชาชนที่สะท้อนปัญหาของบ้านเมืองดังกล่าวนี้เป็นไปตามการแนวคิด “การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงของประชาชน” ที่ต้องการให้มีการปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างตัวแทนของประชาชนกับหน่วยงานของรัฐ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการ “ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม” (Participatory Democracy) ความสำเร็จหรือความล้มเหลวอยู่ที่กระบวนการในการทำงานร่วมกันระหว่าง “ประชาชน” กับ “ฝ่ายบริหาร” เป็นรูปแบบใหม่ที่ประชาชนสามารถทำงานกับภาครัฐในการบริหารบ้านเมืองผ่านกลไกที่ฝ่ายบริหารเห็นว่า มีความเหมาะสม เช่น การแต่งตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาต่างๆ เป็นกลุ่มๆ เป็นต้น

ปรากฏการณ์เคลื่อนไหวของประชาชนตามตัวอย่างที่กล่าวมานี้ เป็นการสะท้อนความหมายของประชาชนที่มากกว่าการมีสิทธิและใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญ เป็นการขับเคลื่อนไปสู่ความเป็นประชาธิปไตยโดยเน้นการแสดงบทบาทในเชิงรุก ดังนั้น รัฐสภาต้องปรับตัวในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน แทนที่จะรอคอยให้ประชาชนมาชุมนุมทางการเมืองเพื่อกดดันในปัญหาใดปัญหาหนึ่ง รัฐสภาสามารถใช้กลไกของฝ่ายนิติบัญญัติในการให้ความช่วยเหลือประชาชนได้ทันที เช่น การตรวจสอบข้อเท็จจริงของคณะกรรมาธิการสามัญประจำสภาชุดต่างๆ, การเสนอญัตติด่วนเพื่อขอให้สภาประชุมปรึกษาหารือกันในการกำหนดมาตรการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อแก้ไขปัญหา เป็นต้น

ปัญหาของประชาชน ย่อมเป็นภาระของ “รัฐสภา” ในการรับรู้และหาแนวทางแก้ไขเช่นกัน เพราะสมาชิกรัฐสภาเป็นผู้ทำให้ “เสียงของประชาชน” ดังนั้น ตัวอย่างของปัญหาของประชาชนที่ระบุในการชุมนุมของ “ขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม” จึงเป็นงานของรัฐสภาที่สมาชิกรัฐสภาจะต้องเร่งดำเนินการแก้ไขปัญหา หากเพิกเฉยหรือไม่เอาใจใส่ ย่อมเป็นการสร้างความเสียหายให้กับประเทศในภาพรวม ประชาชนจะขาดความเชื่อมั่นต่อระบบรัฐสภา

จากการนำเสนอประเด็นต่างๆ ทั้งในเรื่องการทำให้เสียงของประชาชนดังขึ้น, การวางรากฐานประชาธิปไตยของประเทศไทย และการยอมรับประชาชนในความหมายใหม่ เป็นการชี้ให้เห็นถึงภารกิจที่รัฐสภาจะต้องพิจารณาจากปรากฏการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปของบ้านเมืองในยุคข้อมูลข่าวสาร เมื่อรัฐสภาปรับโครงสร้างการทำงานของรัฐสภาด้วยการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด โดยแสวงหาแนวทางจากอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่และจัดทำรูปแบบรายละเอียดของการทำงาน เพื่อให้สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด มีพลังแห่งการสร้างความเป็นประชาธิปไตยและเป็นเสาหลักของการแก้ไขปัญหาของประเทศตามอำนาจหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติต่อไป

5. ภาพใหม่ของรัฐสภาไทย

สภาล่ม สังคมป่วย

เสียเวลา มาประชุม ไม่คุ้มค่า

“รัฐสภา” น่าฉงน คนผิดหวัง

สามวันหนึ่ สี่วันล่ม ปมเรื้อรัง

ระบบพัง ไม่ฟังเสียง เลี่ยงทำงาน

มีกฎหมาย หลายฉบับ ต้องปรับแก้

กลัวโหวตแพ้ เล่นแง่ไว้ ไม่ประสาน

“ข้อบังคับ” กลับ “ซวนเซ” เทหลักการ

เรื่องไม่ผ่าน ชาวบ้านรอ อย่างท้อใจ

เอกพร รักความสุข

27 มกราคม 2566

5.

รัฐสภาที่ประชาชนไว้วางใจ

การใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกรัฐสภา เป็นการแสดงออกทางการเมืองของประชาชนในการสนับสนุนการปกครองประเทศในรูปแบบของระบบรัฐสภาได้เป็นอย่างดี เพราะประชาชนเป็นผู้กำหนดว่า ใครควรได้รับเลือกตั้งเพื่อมาทำหน้าที่ในรัฐสภา ผลที่เกิดขึ้นจากการเลือกตั้งนำไปสู่การจัดตั้งรัฐบาลและการมีสภาที่เป็นตัวแทนของประชาชน สะท้อนถึงความเชื่อมั่นต่อฝ่ายนิติบัญญัติได้ในระดับหนึ่ง เราสามารถติดตามข้อมูลของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละครั้ง เพื่อตรวจสอบความสนใจที่ประชาชนมีต่อการเลือกตั้ง อันเป็นจุดเริ่มต้นของการเลือกสมาชิกรัฐสภา

ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2554 มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป จำนวนประชาชนทั่วประเทศ 63,878,267 คน มีผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน 46,939,549 คน มีการใช้สิทธิเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจำนวน 35,220,208 คน คิดเป็นร้อยละ 75.03 จำนวนผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวน 35,220,377 คน คิดเป็นร้อยละ 75.03 เช่นกัน [1] จะเห็นได้ว่า ประชาชนให้

ความสนใจไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งเป็นจำนวนถึง 35 ล้านคน แสดงถึงความเป็นประชาธิปไตยของประเทศที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองและตัดสินอนาคตของประเทศผ่านการเลือกตั้ง

สิ่งที่ประชาชนคาดหวังภายหลังจากการเลือกตั้งเสร็จสิ้น ได้แก่ การจัดตั้งรัฐบาลที่มีคุณภาพที่ดีในการให้บริการประชาชน การมีรัฐสภาที่มีผลงานในการออกกฎหมายเพื่อส่งเสริมการพัฒนาประเทศ รัฐสภาที่มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาของบ้านเมืองที่เรื้อรังสะสมให้ลุล่วงไปได้ การตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหารอย่างเต็มกำลังความสามารถ การรักษาและปกป้องผลประโยชน์สาธารณะของประชาชนและของประเทศโดยรวม หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า รัฐสภาจะต้องทำงานให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นและมีความไว้วางใจ สมกับที่ประชาชนไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้เข้ามาเป็นตัวแทน และเป็นความรับผิดชอบของรัฐสภาที่มีต่อประชาชน ในการทำงานตามอำนาจหน้าที่ที่ฝ่ายนิติบัญญัติพึงกระทำดังที่ได้สรุปแนวคิดสำคัญว่า รัฐสภาจะต้องทำให้เสียงของประชาชนดังขึ้น รัฐสภาจะต้องวางรากฐานประชาธิปไตยของประเทศไทย และรัฐสภาจะต้องยอมรับประชาชนในความหมายใหม่

เพื่อมองถึงความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อรัฐสภา มีผลงานวิจัยของสถาบันพระปกเกล้าเรื่อง “สถาบันการเมืองกับการพัฒนาประชาธิปไตย : การดำเนินงานของรัฐสภาตามเกณฑ์และตัวชี้วัดของสหภาพรัฐสภา (IPU)” ซึ่งมีการเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 19 มกราคม 2554 – วันที่ 10 พฤษภาคม 2554 และมีการเปิดเผยผลการวิจัยในเดือนกันยายน 2554 พบว่า

> “ประชาชนทั้งประเทศมีความไว้วางใจต่อรัฐสภาอยู่ในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 5.99 จากคะแนนเต็ม 10) เมื่อพิจารณาเป็นรายภาค พบว่า ภาคใต้มีความไว้ว่างใจต่อรัฐสภาสูงที่สุด รองลงมาคือภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และกรุงเทพมหานคร ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบความไว้วางใจของประชาชนที่มีต่อ ส.ส. และ ส.ว. พบว่า

ประชาชนมีความไว้วางใจต่อ ส.ส. สูงกว่า ส.ว. (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 5.86 และ 5.76 จากคะแนนเต็ม 10 ตามลำดับ) เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นดังกล่าวเป็นรายภาคพบว่าประชาชนทุกภาคมีความไว้วางต่อ ส.ส. สูงกว่า ส.ว. ยกเว้นประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีความไว้วางใจ ส.ว. สูงกว่า ส.ส. นอกจากนี้ ประชาชนในภาคใต้มีความไว้วางใจต่อ ส.ส. และ ส.ว. สูงเป็นอันดับหนึ่ง ขณะที่ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครมีความไว้วางใจ ส.ส. และ ส.ว. ต่ำที่สุดเมื่อเทียบความคิดเห็นเป็นรายภาค" [2]

การศึกษาวิจัยของสถาบันพระปกเกล้านี้ ได้นำเกณฑ์และตัวชี้วัดของสหภาพรัฐสภาในเรื่อง การเป็นตัวแทนของประชาชน, การตรวจสอบฝ่ายบริหาร, การทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ, ความโปร่งใสและการเข้าถึงได้, ความสำนึกรับผิดชอบและการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ มาปรับให้เข้ากับบริบทรัฐสภาไทยโดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ การรับฟังความคิดเห็นจากผู้แทนจากภาครัฐ ภาคเอกชนและองค์กรอิสระ ผลการประเมินในภาพรวมทั้ง 6 ด้าน พบว่า รัฐสภาไทยมีคะแนนเฉลี่ยในระดับปานกลาง ทั้งนี้ องค์ประกอบหลักที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าองค์ประกอบอื่นคือ "การทำหน้าที่นิติบัญญัติและการตรวจสอบฝ่ายบริหาร" ส่วนองค์ประกอบหลักที่ได้ค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ "ความสำนึกรับผิดชอบของรัฐสภา"

ข้อค้นพบจากผลงานวิจัยของสถาบันพระปกเกล้าในเรื่องนี้ เป็นการอธิบายถึงความเป็นสถาบันการเมืองของรัฐสภาที่มีผลต่อการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทย ซึ่งประชาชนทั้งประเทศมีความไว้วางใจต่อรัฐสภาอยู่ในระดับปานกลาง และมีข้อด้อยในเรื่องของ "ความสำนึกรับผิดชอบของรัฐสภา" นับว่า เป็นเรื่องสำคัญที่สมาชิกรัฐสภาและผู้บริหารขององค์การรัฐสภา จะต้องปรับตัวตรวจสอบสภาพการทำงานของรัฐสภาจากผลการวิจัยครั้งนี้ และเมื่อมีการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด จะต้องคำนึงถึงภาพลักษณ์ของรัฐสภาในเรื่องนี้เป็นอย่างมาก ถ้าประชาชนมีความเข้าใจว่า รัฐสภาขาดความสำนึกรับผิดชอบ ย่อมส่งผลให้ประชาชนขาดความ

ไว้วางใจ หากมีการมอบเรื่องใดๆ ให้รัฐสภาดำเนินการ อาจไม่ประสบความสำเร็จหรือถูกทิ้งเรื่อง ดังจะเห็นจากตัวอย่าง การชุมนุมของประชาชนในนาม “ขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม” (People Movement for a Just Society : P-Move) ที่ติดตามเรื่องใน 10 กลุ่มปัญหา แต่ยังไม่มีการดำเนินการใดๆ จากฝ่ายบริหาร ถือเป็นปัญหาเรื้อรังยาวนานผ่านการทำงานกับรัฐบาลจำนวน 16 คณะ และมีนายกรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับปัญหาเหล่านี้เป็นจำนวนถึง 13 คน เป็นตัวอย่างที่ประชาชนถูกทอดทิ้งและไม่ได้รับการช่วยเหลือที่ดีพอ

ดังนั้น รัฐสภาจะต้องปรับภาพลักษณ์ในการทำงานให้ประชาชนมีความไว้วางใจและเชื่อว่า รัฐสภาจะมี “ความสำนึกรับผิดชอบของรัฐสภา” ที่เพิ่มขึ้น ซึ่งเมื่อพิจารณาจากหลักการของสหภาพรัฐสภา (Inter-Parliamentary Union : IPU) ที่กำหนดแนวคิดในเรื่องนี้พบว่า “ความสำนึกรับผิดชอบของรัฐสภา” มีสองแบบ ได้แก่ ความสำนึกรับผิดชอบแนวตั้งของรัฐสภา (Vertical accountability) ได้แก่ การมีจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อประชาชน กลไกทำหน้าที่ควบคุมความสำนึกรับผิดชอบของสมาชิกรัฐสภา คือ การเลือกตั้ง กระบวนการร้องเรียนของประชาชน การแสดงออกไม่เห็นด้วยหรือต่อต้านในรูปกิจกรรมต่างๆ ของภาคประชาสังคม แบบที่สองได้แก่ ความสำนึกรับผิดชอบแนวตั้งของรัฐสภา (Horizontal accountability) เป็นเรื่องการมีจิตสำนึกความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะตัวแทนของประชาชน องค์กรหรือหน่วยงานติดตามตรวจสอบจะทำหน้าที่ติดตามตรวจสอบพฤติกรรมหรือการกระทำของสมาชิกรัฐสภา [3]

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า ประชาชนจะมีความไว้วางใจต่อรัฐสภาเมื่อสมาชิกรัฐสภาได้ประพฤติปฏิบัติตนอย่างมีความสำนึกรับผิดชอบ ด้วยการมีจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อประชาชน และมีจิตสำนึกความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะตัวแทนของประชาชน ซึ่งพูดง่ายๆ ตามที่เข้าใจแบบพื้นบ้านน่าจะได้แก่ “สมาชิกรัฐสภาต้องรู้ร้อนรู้หนาว เช่นเดียวกับที่ชาวบ้านรู้สึก เจ็บปวดเช่นเดียวกับที่ชาวบ้าน

เป็น และทำงานเป็นปากเสียงให้ชาวบ้าน ให้สมกับที่ชาวบ้านเขาเลือก หรือทำตัวให้เป็นประโยชน์กับชาวบ้าน และทำเสียงของชาวบ้านให้ดังในที่ประชุมสภา” ซึ่งเป็นการพูดให้เห็นภาพในการปรับบทบาทของสมาชิกรัฐสภาให้ได้รับความไว้วางใจมากขึ้น

นอกจากนี้ ผู้เขียนใคร่ขอยกตัวอย่างแนวคิด “การสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจ” จากการเสนอผลงานออกแบบการก่อสร้างอาคารรัฐสภาแห่งใหม่ ซึ่งมีชื่อเรียกว่า “สัปปายะสภาสถาน” โดยมีความหมายจากคำว่า “สัปปายะ” แปลว่า “สบายในทางธรรม” หมายถึงสถานที่ประกอบกรรมดี ซึ่ง “นายธีรพล นิยม” ผู้ออกแบบการก่อสร้างอาคารรัฐสภาแห่งใหม่ ได้อธิบายว่า

> “การค้นคว้าภูมิปัญญาจากงานสถาปัตยกรรมไทยตามคติ “ไตรภูมิ” ในพุทธวิถี ที่สร้างมณฑลศักดิ์สิทธิ์ เป็น “สัปปายะสถาน” นำบ้านเมืองสู่ภาวะ “บังอบายเบิกฟ้า พลิกฟื้นใจเมือง” ที่พระมหากษัตริย์และบรรพบุรุษของเราในอดีตได้สถาปนาสืบสานเพื่อให้บ้านเมืองสงบร่มเย็นมาต่อเนื่องยาวนาน” [4]

ผลงานการออกแบบอาคารรัฐสภาแห่งใหม่ “สัปปายะสภาสถาน” เป็นการอิงหลักคิดจากพระพุทธศาสนา ซึ่งหมายถึง การเป็นสถานที่เอื้อให้เกิดการประกอบกรรมดี เพื่อเป็นศูนย์รวมจิตใจที่สามารถพลิกฟื้นจิตวิญญาณคนในชาติ มีอัตลักษณ์ความเป็นไทยที่สื่อความหมายได้โดยไม่ต้องตีความ สร้างความเป็นเอกภาพระหว่างรัฐกับประชาชน และสร้างให้เกิดการเรียนรู้ครั้งใหม่ ในการออกแบบอาคารรัฐสภาแห่งใหม่ครั้งนี้ ได้ตั้งเป้าหมายให้ความสำคัญสูงสุด 9 เรื่อง โดยเน้นเรื่องอุดมคติ 5 เรื่อง และเรื่องประสิทธิภาพและคุณภาพชีวิต 4 เรื่อง สำหรับอุดมคติที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบอาคารรัฐสภาแห่งใหม่ ปรากฏตามตาราง 21 กล่าวคือ [5]

ตาราง 21 อุดมคติที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบอาคารรัฐสภาแห่งใหม่

อุดมคติ	คำอธิบาย
ชาติ	รัฐสภาต้องสง่างามมีศักดิ์ศรี แสดงออกถึงความเป็นชาติไทยอย่างชัดเจน เช่นเดียวกับอาคารรัฐสภาของทุกประเทศทั่วโลก ซึ่งต่างทำหน้าที่นี้ สถาปัตยกรรมที่ปรากฏขึ้น ต้องเป็นสิ่งที่ประชาชนคนไทยเข้าใจได้ง่ายว่า “ใช่ นี่แหละไทย” เนื้อแท้และหัวใจต้อง “ใช่ นี่แหละไทย” เป็นการสืบสานทั้งศิลปะ วัฒนธรรม คติความเชื่อและภูมิปัญญา เป็นสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ที่งอกงามขึ้นจากรากเหง้าของไทย เรามุ่งหวังจะสร้างวาระแห่งชาติให้อาคารรัฐสภาเป็นศูนย์รวมจิตใจ เป็นสถาปัตยกรรมที่ประกาศความเป็นชาติ มีศิลปวัฒนธรรมงดงามให้โลกได้ประจักษ์
ศีลธรรม	บ้านเมืองเราทุกวันนี้ ไม่ได้มีปัญหาเพียงความเห็นที่แตกต่าง แต่เรามีปัญหาคุณธรรมและศีลธรรมเสื่อม รัฐสภาจึงเป็นทั้งความหวังและด้านลบที่สุดของเรื่องนี้ในความรู้สึกของประชาชน เราจึงตั้งความหวังที่จะสร้างความรู้สึกร่วมกัน ให้อาคารรัฐสภาเป็นสถานที่ “สัมปายะ” ของบ้านของเมือง เป็นสถานที่แห่งปัญญา เป็นศูนย์รวมจิตใจของคนทั้งชาติในเรื่องศีลธรรม เป็นสภาศักดิ์สิทธิ์ เป็นหลักของบ้านเมือง ในเรื่องคุณธรรม และการปกครองโดยธรรม

ตาราง 21 อุดมคติที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบอาคารรัฐสภาแห่งใหม่ (ต่อ)

อุดมคติ	คำอธิบาย
สติปัญญา	รัฐสภาแห่งใหม่จะเป็นแหล่งเพิ่มพูนสติปัญญา ทำหน้าที่เป็นแหล่งเรียนรู้สำคัญเรื่องความเป็นชาติ เพื่อสืบสานความเป็นไทยไปสู่สังคมโลก และน้อมนำสติปัญญาของคนในชาติไปสู่ความรู้ที่สมดุล ระหว่างความรู้ภายนอกและความรู้ภายใน โดยมุ่งหมายที่จะยกระดับจิตใจให้สูงขึ้น
สถาบันพระมหากษัตริย์	ประเทศไทยมีสิ่งที่สำคัญสูงสุดสิ่งหนึ่งที่ทำให้เราแตกต่างจากชาติอื่นๆ ในโลก คือสถาบันพระมหากษัตริย์ และพระมหากษัตริย์ที่ทรงมีทศพิธราชธรรม รัฐสภาแห่งใหม่ต้องมีพื้นที่สำคัญเพื่อประกอบรัฐพิธี ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินมาทรงเปิดการประชุมเป็นพื้นที่ที่สมพระเกียรติ อยู่ในที่อันควรและเหมาะสม คือลำดับของพื้นที่แกนกลางอันเป็นหัวใจ นี้คือลักษณะสำคัญของความเป็นชาติไทย
ประชาชน	อาคารรัฐสภาเป็นสัญลักษณ์ของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ประชาชนทุกระดับ ย่อมมีฐานะต่อแนวคิดในการออกแบบสถาปัตยกรรมทุกส่วน เพื่อให้ประชาชนได้ใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่และมีศักดิ์ศรีในสถานที่แห่งนี้

จะเห็นได้ว่า ออกแบบการก่อสร้างอาคารรัฐสภาแห่งใหม่ “สัปปายะสภาสถาน” โดยเน้นเรื่องอุดมคติและเรื่องประสิทธิภาพและคุณภาพชีวิต ตามที่ปรากฏใน 21 นั้น เป็นการวางแนวคิดเรื่องของรัฐสภาในมิติที่แตกต่างไปจากเดิม การใช้

ความหมายว่า “รัฐสภาเป็นสถานที่เอื้อให้เกิดการประกอบกรรมดี” จะส่งผลที่ดีให้ประชาชนเชื่อมั่นและมีความไว้วางใจในสถาบันของฝ่ายนิติบัญญัติมากขึ้น จึงเป็นภาพใหม่ของรัฐสภาที่มีการอธิบายจากการออกแบบการก่อสร้างอาคารรัฐสภาแห่งใหม่

อย่างไรก็ตาม รัฐสภายังต้องทำหน้าที่ของการทำให้เสียงของประชาชนดังขึ้น และคำนึงความรู้สึกของประชาชนโดยมีจิตสำนึกแห่งความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนว่า เป็นการทำหน้าที่เพื่อประโยชน์ของประเทศ จึงจะส่งผลดีให้ประชาชนไว้วางใจ การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดเป็นการขยายโครงสร้างการบริหารงานของรัฐสภาสู่การทำงานในระดับพื้นที่ จึงเกี่ยวข้องกับการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของรัฐสภา เพื่อทำให้ประชาชนมีความไว้วางใจในการทำงานของรัฐสภามากขึ้น แนวคิดต่างๆ ที่อธิบายถึง “ความเป็นรัฐสภา” ดังที่ได้กล่าวถึงมาโดยตลอดนั้น

หากพิจารณาให้ชัดๆ จะพบว่า เป็นหลักการที่มุ่งสู่การกำหนดให้ “รัฐสภาเป็นของประชาชน” เมื่อประชาชนมีความไว้วางใจในการทำงานของสมาชิกรัฐสภาและข้าราชการรัฐสภา ย่อมเป็นการง่ายที่รัฐสภาจะดำเนินการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดในทุกจังหวัดทั่วประเทศ รูปแบบใหม่ในการบริหารงานของรัฐสภาย่อมเป็นเรื่องที่ประชาชนจะเรียกร้อง อยากให้มีการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดในเขตพื้นที่ที่ตนมีภูมิลำเนา เพื่อการรับบริการในเรื่องต่างๆ ที่ฝ่ายนิติบัญญัติสามารถทำได้ ดังนั้น การทำให้ประชาชนเห็นว่า ระบบรัฐสภามุ่งเน้นในเรื่อง “ความไว้วางใจ” เคียงคู่กับ “ความสำนึกรับผิดชอบของรัฐสภา” ที่ช่วยให้รัฐสภาเป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชนอย่างแท้จริง

ข้อเสนอเพื่อการปฏิรูปการบริหารองค์การรัฐสภา

ถ้ามีผู้อธิบายว่า การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด เป็นเพียงการปรับโครงสร้างการบริหารขององค์การรัฐสภาจากที่มีหน่วยงานอยู่ที่กรุงเทพมหานคร และ

รัฐสภากำหนดให้เป็นการขยายไปตั้งสำนักงานขนาดเล็กอยู่ในส่วนภูมิภาค” อาจจะเป็นการอธิบายที่ถูกเพียงครึ่งเดียว และเป็นความเข้าใจผิดที่ไปเปรียบเทียบกับการมีอยู่ของ “ศาลากลางจังหวัด” ที่เป็นสัญลักษณ์ของฝ่ายบริหารในระบบราชการส่วนภูมิภาค ตลอดจนมองภาพของ “ศาลจังหวัด” ที่เป็นกลไกของฝ่ายตุลาการในการพิจารณาพิพากษาคดี โดยมีที่ตั้งอยู่ทั้งในระดับจังหวัดและอำเภอ

ขณะที่สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดเป็นระบบการทำงานแนวใหม่ที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรออกแบบให้ข้าราชการของรัฐสภาได้เข้าถึงพื้นที่ เพื่อเชื่อมต่อการทำงานของฝ่ายนิติบัญญัติกับประชาชนในเขตพื้นที่ เป็นลักษณะของความร่วมมืออย่างใกล้ชิดและมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนได้ทำงานใกล้ชิดกับประชาชนอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้ประชาชนมีส่วนร่วมกับการใช้อำนาจหน้าที่ของระบบรัฐสภาเพิ่มมากขึ้น แนวคิดการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดถูกกลั่นกรองมาตลอดระยะเวลา 20 ปี ตั้งแต่การเริ่มต้นเสนอความคิดเรื่องนี้ในปี พ.ศ. 2536 จนกระทั่งประธานรัฐสภาประกาศจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดในปี พ.ศ. 2556 ย่อมเป็นการตรวจสอบกลั่นกรองทุกแง่มุม มีคำอธิบายในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารองค์การรัฐสภาในส่วนต่างๆ อย่างเป็นระบบ ถือว่า ตกผลึกเป็นหลักการสำคัญของระบบรัฐสภา

เมื่อทบทวนแนวคิดในการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด จะเห็นได้ว่าความอ่อนแอของรัฐสภาในมิติต่างๆ ส่งผลเสียหายทางการเมือง กระทบต่อการทำงานของฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งมาจากวงจรอุบาทว์ที่เริ่มต้นด้วยการเลือกตั้ง และจบลงด้วยการยึดอำนาจ สภาพการเมืองของประเทศไทยเช่นนี้ วนเวียนไปมาระหว่างรัฐบาลที่มาจากการยึดอำนาจและรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน ภาพลักษณ์ของนักการเมืองมีลักษณะติดลบจากการทุจริตและเป็นข้ออ้างในการยึดอำนาจการปกครองประเทศไทยมาโดยตลอด ขณะที่ผู้นำทางทหารที่มาจากการยึดอำนาจกลับมีปัญหาการทุจริตถึงถูกยึดทรัพย์สินเช่นกัน ดังนั้น การทำให้ระบบรัฐสภาเข้มแข็งมีจุด

ยึดโยงกับประชาชนอย่างแท้จริง ย่อมเป็นรากฐานช่วยให้ประชาชนมีศรัทธาต่อระบบการเมือง สามารถเปลี่ยนแปลงปัญหาต่างๆ ของนักการเมืองให้เข้าที่เข้าทาง ไม่เป็นข้ออ้างที่ใช้ในการยึดอำนาจการปกครองประเทศเหมือนในอดีตที่ผ่านมา

สำหรับที่มาของแนวคิดในการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดนั้น เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองในปี พ.ศ. 2535 ซึ่งเริ่มต้นมาจากการที่คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติได้ยึดอำนาจการปกครองประเทศไทยในวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2534 จากนั้นมีการยกร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2534 โดยมีการเขียนเปิดโอกาสให้บุคคลที่ไม่ได้มาจากการเลือกตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีได้ เป็นประเด็นที่มีการคัดค้านร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ต่อมาเมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน 2534 พลเอกสุจินดา คราประยูร ได้แถลงการณ์ในประเด็นนี้ว่า

> “เราขอยืนยันว่า จะไม่มีการสืบทอดอำนาจโดยสมาชิกสภา รสช. เพื่อให้รัฐธรรมนูญเกิดความบริสุทธิ์ผุดผ่อง ไม่มีอะไรมาเกี่ยวข้องกับสภา รสช. สมาชิกสภา รสช. จะไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการจัดตั้งรัฐบาล ขอยืนยันว่า ทั้งพลเอกสุจินดา คราประยูร และพลอากาศเอกเกษตรนั้น จะไม่เป็นนายกรัฐมนตรี หลังจากที่รัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้กำหนดออกมาแล้ว” [6]

ต่อมาภายหลังการเลือกตั้งในวันที่ 22 มีนาคม 2535 ปรากฏว่า มีการรวบรวมพรรคการเมืองต่างๆ มาสนับสนุนพลเอกสุจินดา คราประยูร ซึ่งเป็นบุคคลของคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ เข้าสู่ตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ทั้งๆ ที่ก่อนหน้านั้นได้ยืนยันว่าจะไม่มีการสืบทอดอำนาจ อันเป็นที่มาของวลีเด็ดที่ว่า “เสียสัตย์เพื่อชาติ” ซึ่งมีคำชี้แจงในเรื่องนี้จาก พลเอกสุจินดา คราประยูร ด้วยเนื้อหาที่ว่า

> “การที่ผมตัดสินใจรับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีนั้นก็เนื่องจาก ประการหนึ่งก็คือมั่นใจว่ากองทัพบกนั้นเป็นกองทัพที่มั่นคง นายทหารทุกคนที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในปัจจุบันพร้อมที่จะสละทุกสิ่งทุกอย่าง เพื่อทำให้กองทัพบกมั่นคง เพื่อให้

ประเทศชาติมีความมั่นคง มีความเจริญ ผมจำเป็นต้องเสียสัตย์ที่เคยกล่าวไว้ว่า จะไม่รับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี...ทั้งนี้ ก็ด้วยเหตุผลที่ว่า เพราะความเป็นทหารที่เรามีคติประจำใจว่า เรายอมเสียสละได้เพื่อประเทศชาติ เพราะฉะนั้น เมื่อเกิดความจำเป็นที่จะต้องทำงานเพื่อประเทศชาติ เพราะฉะนั้น การเสียชื่อเสียง เสียสัจวาจาก็อาจเป็นความจำเป็น” [7]

เมื่อมีกรณีเสียสัตย์เพื่อชาติเกิดขึ้นดังกล่าวมานี้ ส่งผลให้มีการชุมนุมการคัดค้านการดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของพลเอกสุจินดา คราประยูร ที่บริเวณหน้าอาคารรัฐสภา ถนนอู่ทองใน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร มีผู้คนจำนวนมากอยู่บนพื้นที่ถนนอู่ทองใน การควบคุมพื้นที่ชุมนุมทางการเมืองของรัฐบาลในเวลานั้น ได้ใช้กำลังทหารและตำรวจปิดล้อมทางเข้าออกของถนนอู่ทองใน ส่งผลให้ผู้ชุมนุมอยู่ในบริเวณนั้นถูกปิดล้อมอยู่ในพื้นที่ที่มีขนาดจำกัด ต่อมามีการย้ายสถานที่ชุมนุมไปที่บริเวณท้องสนามหลวงซึ่งมีขนาดพื้นที่กว้างใหญ่กว่า ความรู้สึกในการชุมนุมบริเวณหน้าอาคารรัฐสภาได้จุดประกายความคิดว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนควรขยายขอบเขตออกไปทั่วประเทศ ไม่ควรถูกจำกัดพื้นที่เหมือนบริเวณถนนอู่ทองในซึ่งเป็นที่ตั้งของอาคารรัฐสภา

ภายหลังจากเหตุการณ์ชุมนุมในเดือนพฤษภาคม 2535 ยุติลงแล้ว มีเสียงเรียกร้องให้มีการปฏิรูปทางการเมือง ซึ่งนำมาสู่แนวคิดเพื่อสร้างความเปลี่ยนแปลงระบบการทำงานของรัฐสภาเพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการทำหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติ ประชาชนอยากเห็นบทบาทใหม่ของรัฐสภาภายใต้การปฏิรูปการเมือง ประชาชนอยากเห็นความเข้มแข็งของระบบรัฐสภา ต้องการให้รัฐบาลมีเสถียรภาพ ได้นักการเมืองที่มีคุณภาพ ไม่ต้องการให้มีการยึดอำนาจการปกครองประเทศ ประชาชนในฐานะเจ้าของอำนาจทางการเมืองผ่านระบบรัฐสภาควรมีบทบาทในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดจะเป็น

เรื่องใหม่ที่เพิ่มโอกาสของประชาชนในการเข้าร่วมกิจกรรมของรัฐสภาอย่างเป็นทางการทั่วทุกพื้นที่ของประเทศไทย

การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด จึงเป็นการขยายถนนหน้าอาคารรัฐสภาออกไปยังพื้นที่ต่างๆ ของประเทศเช่นเดียวกับการทำงานในส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นของฝ่ายบริหาร การมีอยู่ของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดในพื้นที่ใดย่อมหมายถึงการมีสถาบันนิติบัญญัติในพื้นที่นั้น ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ “ความเป็นรัฐสภา” ดังที่เราได้พิจารณากันในหัวข้อที่ 3 และหัวข้อที่ 4 มาแล้ว การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดจะช่วยให้รัฐสภามีบทบาทในการบริการประชาชนตามขอบเขตอำนาจหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติได้มากยิ่งขึ้น เป็นจุดเริ่มต้นของการปฏิรูประบบบริหารงานของสถาบันนิติบัญญัติ ให้สามารถยึดโยงกับประชาชนในระดับพื้นที่ได้ชัดเจนมากขึ้น

เราอาจพิจารณาเปรียบเทียบเรื่องการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดกับ “การจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด” ซึ่งขณะนี้ มีการทำงานในระดับพื้นที่ทั่วประเทศไทยและทุกเขตเลือกตั้ง เรื่องการขยายสำนักงานเป็นเพียงเรื่องการจัดโครงสร้างองค์การ แต่ประเด็นการจัดกระบวนการเลือกตั้งให้บริสุทธิ์ยุติธรรม เป็นเรื่องสำคัญกว่าการจัดตั้งสำนักงานของคณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัด ดังนั้น ในการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ที่มีเป้าหมายในการวางรากฐานความเป็นประชาธิปไตยของประเทศ ให้ประชาชนเห็นความสำคัญของระบบรัฐสภา ย่อมมีความหมายและความสำคัญไม่ต่างไปจาก “การจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด” ซึ่งต้องการจัดกระบวนการเลือกตั้งให้บริสุทธิ์ ยุติธรรม

ผู้เขียนมีความเห็นว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่เป็นอยู่ในเวลานี้ เป็นเรื่องที่จะต้องอำนวยความสะดวกให้ประชาชนได้ใช้เวทีของรัฐสภา ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเรียกร้องของประชาชนกับฝ่ายบริหาร อาจเกิดความขัดแย้งและมี

ความรุนแรงตามมา การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด จะเป็นการผ่อนคลายให้ประชาชนได้พูดในสิ่งที่อยากพูด ได้ทำในกระบวนการของรัฐสภา มีตัวอย่างประเด็นเหล่านี้เช่น

- การเข้าชื่อกันเสนอกฎหมายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 133 ที่กำหนดให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า 10,000 คน สามารถรวมตัวกันเข้าชื่อเสนอร่างกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของชาวไทยและแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐต่อสภาผู้แทนราษฎร สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดสามารถสนับสนุนให้ประชาชนสนับสนุนร่างกฎหมายที่ต้องการเสนอได้ผ่านระบบฐานข้อมูลที่มีอยู่ เพื่อลดภาระของประชาชน
- การเสนอเรื่องให้คณะกรรมาธิการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรได้ดำเนินการสอบสวนปัญหาต่างๆ ที่ทำให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อน สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดสามารถสนับสนุนให้ประชาชนได้ให้ข้อมูลโดยไม่ต้องเดินทางมาชี้แจงคณะกรรมาธิการที่รัฐสภา หรือการจัดประชุมคณะกรรมาธิการนอกสถานที่ในเขตพื้นที่ที่มีปัญหาเกิดขึ้น โดยสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดทำหน้าที่เป็นเจ้าภาพในการจัดประชุมดังกล่าว
- การรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายตามมาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญ โดยตรวจสอบความจำเป็นในการออกกฎหมาย การรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง ตรวจสอบเนื้อหาของร่างกฎหมาย การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายตลอดจนการเข้าถึงบทบัญญัติของกฎหมาย ซึ่งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดจะมีส่วนช่วยประชาชนในเรื่องนี้ เพื่อรักษาสิทธิและผลประโยชน์ของส่วนรวม

อย่างไรก็ตาม รูปแบบของการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด มีลักษณะที่ยึดโยงกับประชาชน โดยมีความสัมพันธ์ของส่วนต่างๆ ปรากฏตามภาพ 3 ดังต่อไปนี้

ภาพ 3 รัฐสภาในฐานะองค์การของประชาชน

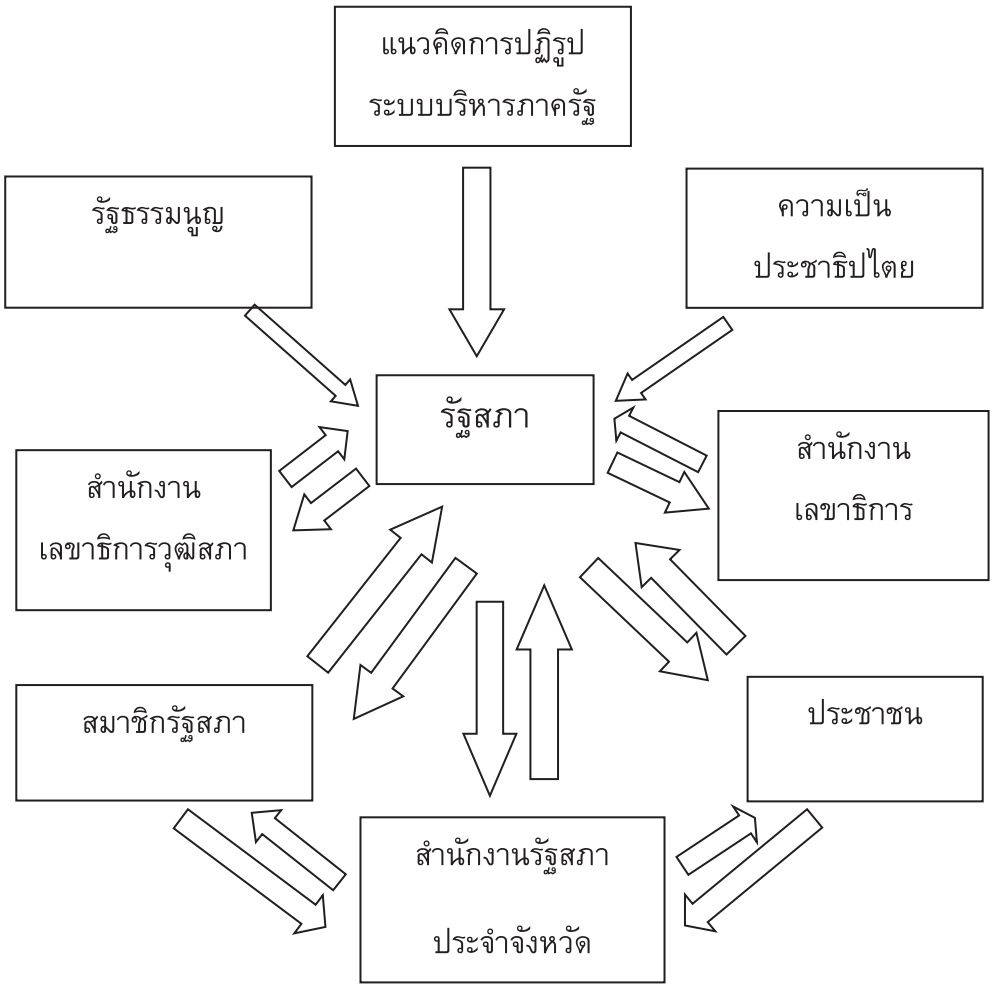

จะเห็นได้ว่า ความสัมพันธ์ของฝ่ายต่างๆ ตามที่ปรากฏจากภาพ 3 ได้แสดงให้เห็นถึงบทบาทของรัฐสภามีส่วนเชื่อมต่อกับประชาชน เมื่อมีการจัดตั้งสำนักงาน

รัฐสภาประจำจังหวัดแล้ว อาจจัดให้มีการทำงานในรูปแบบของคณะกรรมการร่วมกัน ระหว่างผู้แทนของรัฐสภากับตัวแทนของประชาชนกลุ่มต่างๆ ในพื้นที่ที่มีการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด อันเป็นความสัมพันธ์สองทาง ซึ่งรัฐสภาสามารถประสานกับตัวแทนภาคประชาชนในกิจกรรมของรัฐสภา และประชาชนสามารถร้องขอผ่านคณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้น เพื่อให้กำหนดทิศทางของการบริหารสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดที่ประชาชนต้องการเห็น โดยถือหลักว่า สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดเป็น “สำนักงานของประชาชน”

ในขณะเดียวกัน สมาชิกรัฐสภาซึ่งมีความสัมพันธ์กับประชาชนในระดับพื้นที่จะอาศัยการทำงานของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดในการเชื่อมต่อกับประชาชน สามารถจัดกิจกรรมต่างๆ ในการอบรมเผยแพร่ผลงานของตนสู่ความเข้าใจของประชาชนได้โดยง่าย ซึ่งอาจพัฒนาไปสู่การอำนวยความสะดวกให้ประชาชนในเรื่องต่างๆ ที่สมาชิกรัฐสภาควรดำเนินการ เช่น การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับร่างกฎหมายฉบับใดฉบับหนึ่ง เพื่อช่วยให้การออกกฎหมายมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น หรือเป็นการใช้สถานที่นัดหมายและประชุมเกี่ยวกับการกำหนดแผนงานของสมาชิกรัฐสภาที่จะต้องดำเนินการในแต่ละสมัยประชุมสภา อันเป็นการบอกให้ประชาชนทราบล่วงหน้าว่า จะมีเรื่องใดที่สมาชิกรัฐสภาต้องทำในสมัยประชุมนั้นๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อสมาชิกรัฐสภาและประชาชน

สำหรับระบบบริหารงานของรัฐสภานั้น เป็นเรื่องที่สามารถปรับโครงสร้างและจัดสรรทรัพยากรต่างๆ ได้จากแนวคิดการปฏิรูปการบริหารภาครัฐทั้งที่เป็นแนวคิดจากประสบการณ์ของฝ่ายบริหารที่มีการปฏิรูประบบราชการใน ปี พ.ศ. 2545 มาแล้ว การปรับเปลี่ยนแนวคิดในการบริหารภาครัฐเพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นให้กับประชาชนย่อมช่วยให้เกิดผลงานที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน นอกจากนี้ การสร้างความเป็นประชาธิปไตยจากการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน จะช่วยให้หน่วยงานภายในของรัฐสภามีกลไกในการประสานงานกับพื้นที่ต่างๆ เพิ่มมากขึ้น

การทำงานของรัฐสภาจะมีลักษณะของ “พหุภาคี” อันเป็นความสัมพันธ์ที่ประกอบด้วยฝ่ายต่างๆ จำนวนมาก เข้ามาเกี่ยวข้อง มาเสนอความคิดเห็น มาร่วมประชุมทำงาน รัฐสภาจะต้องไม่ปิดโอกาสใดๆ จากผู้เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “สิทธิที่จะพูด” เพราะการทำให้เสียงของประชาชนดังขึ้น เป็นจุดแข็งที่สุดของ “ความเป็นรัฐสภา”

ดังนั้น รูปแบบความสัมพันธ์ที่รัฐสภาจะต้องปรับระบบ อาจเริ่มต้นจากการตรวจสอบโครงสร้างการบริหารขององค์การรัฐสภาในเรื่องต่างๆ หากมีเรื่องใดมีลักษณะที่ปกปิด หรือรู้กันเฉพาะคนวงใน แต่สิ่งที่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับประชาชนย่อมต้องกลับมาทบทวน ปรับเปลี่ยน เพื่อเพิ่มอำนาจการตัดสินใจจากบุคคลหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง การเปิดเผยและการให้โอกาสฝ่ายต่างๆ ได้เข้ามาช่วยรัฐสภาทำงานจะตอกย้ำประเด็นความเชื่อมั่นที่ว่า “รัฐสภาเป็นของประชาชน” มากยิ่งขึ้น และทำให้ประชาชนเปลี่ยนความคิดทางการเมืองในเรื่องที่ว่า ประชาธิปไตยมีเฉพาะวันที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง มาเป็นการติดตามผลงานของสมาชิกรัฐสภาหลังจากเลือกตั้งไปแล้ว

อย่างไรก็ตาม สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด เป็นเพียงเรื่องหนึ่งอีกหลายเรื่องที่รัฐสภาควรจะต้อง เช่น การจัดตั้งหน่วยงานพิเศษของรัฐสภาเพื่อเป็น “คลังข้อมูล” ของฝ่ายนิติบัญญัติ และเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขปัญหาของประเทศ ประชาชนมีความเดือดร้อนในเรื่องใด สามารถใช้ข้อมูลที่มีอยู่เป็นแนวทางในการทำความเข้าใจ และปรึกษาหารือร่วมกันเพื่อหาทางออกในเรื่องนั้นๆ ถ้ามีการสะสมข้อมูลและพัฒนาข้อมูลอย่างต่อเนื่อง จะช่วยลดระยะเวลาในการแก้ไขปัญหาของบ้านเมืองได้เป็นอันมาก เช่น การประชุมคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณางบประมาณรายจ่ายประจำปีในแต่ละปี เป็นการประชุมที่มีความสำคัญมาก เพราะฝ่ายบริหารจะเปิดเผยข้อมูลทุกเรื่องที่ต้องการดำเนินการในแต่ละปี สิ่งที่สมาชิกรัฐสภารู้ประชาชนอาจไม่รู้ ดังนั้น ข้อมูลการบริหารประเทศเป็นเรื่องที่ประชาชนทุกคนควรรู้ เป็นหน้าที่ของรัฐสภาในการเลือกข้อมูลและบริหารข้อมูลให้เหมาะสมกับการรับรู้ของประชาชน

นอกจากนี้ ยังมีตัวอย่างของรายงานการประชุมรัฐสภา หากตรวจสอบเรื่องราวที่มีการพูดไว้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2475 เราอาจเรียนรู้ “ความเป็นไทย” จากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในการประชุมสภา ได้รับรู้ความเป็นไปของบ้านเมือง ถือว่าเป็นตำราเล่มใหญ่ที่คนไทยทุกคนควรอ่าน ดังนั้น บทบาทของรัฐสภาที่ต้องดำเนินการเพื่อประชาชนยังมีอีกมาก ซึ่งต้องกลับไปทบทวนแนวทางต่างๆ เพื่อให้มีการปฏิรูประบบบริหารองค์การรัฐสภาด้วยหลักการของ “พหุภาคี” ที่คำนึงถึงความสำคัญของฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นรัฐสภา ซึ่งจะช่วยให้รัฐสภาสามารถผลักดันแนวคิดใหม่ๆ ในการแก้ปัญหาของประเทศไทย แม้แต่การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดในทุกจังหวัด จะสามารถจัดตั้งได้โดยง่าย ด้วยการเปิดรัฐสภาให้เป็นของประชาชน ให้โอกาสทุกจังหวัดเสนอแนวคิดในการร่วมมือกับรัฐสภาเพื่อทำงานในรูปแบบของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด จะช่วยให้รัฐสภาเบาแรงและได้รับความไว้วางใจจากประชาชนในพื้นที่ต่างๆ อันเป็นเป้าหมายที่แท้จริงของรัฐสภา เพราะ “สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด คือ รัฐสภาของประชาชน”

6. ก้าวต่อไปของ สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

เปิดประชุมสภาวันแรก

เปิดสภา เดินหน้าต่อ ขอความเห็น

เลือกคนเด่น เป็นประมุข ของทุกฝ่าย

เป็นประธาน การประชุม คุมหญิงชาย

อภิปราย ได้ครบ สงบดี

ที่ผ่านมา สภาล่ม ปมปัญหา

ได้เวลา มาประชุม คุ้มภาษี

เน้นเรื่องใหญ่ แก้ไขได้ หลายวิธี

สมศักดิ์ศรี ที่เลือกมา น่าภูมิใจ

เอกพร รักความสุข

4 กรกฎาคม 2566

6.

การประเมินผลการปฏิบัติราชการของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

ภายหลังจากการที่คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติออกคำสั่งที่ 62/2557เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2557 ย้ายเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรให้ไปปฏิบัติหน้าที่ที่สำนักนายกรัฐมนตรีแล้ว ต่อมาเมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2557 เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรคนใหม่ได้ตรวจสอบการทำงานของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดโดยออกคำสั่งสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรให้แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด โดยให้มีอำนาจหน้าที่ดังนี้ [1]

- ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดนำร่อง 6 จังหวัด ได้แก่ สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดขอนแก่น, สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดชลบุรี, สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดเชียงราย, สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, สำนักงาน

รัฐสภาประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานีและสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดอุบลราชธานี

- แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติงานใดๆ ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย
- ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

คำสั่งดังกล่าวนี้ เป็นพื้นฐานสำคัญที่นำไปสู่การยุบสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ดังจะเห็นได้จากความเห็นของประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งทำหน้าที่ประธานคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา (ก.ร.) ได้ชี้แจงในเรื่องนี้ว่า

> “ที่ประชุมคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภามีการพิจารณารายงานผลการประเมินผลการปฏิบัติราชการของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดทั้งหกแห่งตามที่อนุกรรมการนำเสนอ ที่ประชุมมีมติให้ยุบสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดทั้งหกแห่ง เนื่องจากการประเมินไม่ผ่านเกณฑ์ เพราะไม่คุ้มค่าเรื่องงบประมาณและบุคลากร เป็นการจ้างบุคลากรที่ไม่คุ้มค่ากับงบประมาณแผ่นดินที่เสียไป ส่วนการยกเลิกโครงการที่หลายฝ่ายมองว่า จะกระทบต่อการทำงานอย่างใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่นั้น ประเด็นนี้ต้องกลับมาดูในแง่ของกฎหมาย เพราะการประเมินผลงาน ยังมีประเด็นเรื่องกฎหมายบางอย่างที่ขัดแย้งกันอยู่ ซึ่งข้าราชการที่สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดทั้งหกแห่งนั้นจะเรียกเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในส่วนกลางแทน” [2]

คำชี้แจงของประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติเกี่ยวกับการยุบสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดดังกล่าวมานี้ แสดงให้เห็นว่า ที่ประชุมคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภาได้อาศัยข้อมูลจากการประเมินผลการปฏิบัติราชการของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดซึ่ง เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้แต่งตั้งให้ทำหน้าที่ในเรื่องนี้ เมื่อเป็นเช่นนี้ย่อมจะต้องพิจารณาข้อมูลรายงานของคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการ

ปฏิบัติราชการของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดซึ่งเสนอต่อเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2557 มีสาระสำคัญ กล่าวคือ [3]

- ด้านความต้องการจำเป็น คณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่า ไม่ผ่านการประเมิน เนื่องจากไม่มีความสอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ของรัฐสภาตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ให้รัฐสภาตรวจสอบการบริหารราชการแผ่นดินในระดับนโยบายหรือคณะรัฐมนตรี ไม่ใช่ตรวจสอบในระดับหน่วยปฏิบัติอันเป็นหน่วยงานทางปกครองที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติ ซึ่งเป็นเรื่องกระบวนการตรวจสอบภายในฝ่ายปกครองหรือโดยองค์กรภายนอก โดยกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง นอกจากนั้น ยังขาดความชัดเจนในการกำหนดอำนาจหน้าที่ ภารกิจ และมาตรฐานการปฏิบัติงาน และไม่มีระบบประเมินผลที่เหมาะสม รวมทั้งไม่มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ใน
- ด้านความเป็นไปได้ของโครงการ คณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่า ไม่ผ่านการประเมิน เนื่องจากมีความเสี่ยงทั้งทางด้านการเมือง ด้านการเงินและเศรษฐกิจ ด้านกฎหมาย ด้านเทคโนโลยี และด้านการดำเนินการ รวมทั้งไม่มีความเหมาะสมของสถานที่ตั้ง โครงสร้าง และอัตรากำลังของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด
- ด้านประสิทธิผลของการปฏิบัติงาน คณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่า ไม่ผ่านการประเมิน เนื่องจากผลการปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามอำนาจหน้าที่และภารกิจ งบประมาณและวัสดุหรืออุปกรณ์ที่จะใช้ในการดำเนินการไม่เพียงพอ อาคารสถานที่ไม่สะดวกต่อการใช้ประโยชน์ ขั้นตอนการทำงานไม่ชัดเจน และบุคลากรยังขาดความเข้าใจในอำนาจหน้าที่และภารกิจ รวมทั้งไม่ได้รับงบประมาณตามกำหนดเวลาเป็นส่วนใหญ่ แต่บุคลากรมีการอุทิตตนในปฏิบัติงาน และมีการเรียนรู้หรือพัฒนา

- ด้านประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน คณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่ผ่านการประเมิน เนื่องจากการบริหารจัดการไม่มีความชัดเจน การใช้งบประมาณไม่เป็นไปตามที่ได้รับจัดสรรและขาดความคุ้มค่าในการดำเนินงาน บุคลากรขาดทักษะในการปฏิบัติหน้าที่ และไม่มีความยืดหยุ่นในการตัดสินใจ รวมทั้งการให้บริการยังไม่มีความเพียงพอ

ผลการพิจารณาของคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดดังกล่าวมานี้ มีข้อสรุปให้ยุติการนำร่องโครงการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ทั้งหกจังหวัด รวมถึงภารกิจต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ต่อมามีการประชุมคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภาในวันที่ 13 ตุลาคม 2557 ที่ประชุมมีมติให้ยกเลิกการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด นำร่อง จำนวน 6 จังหวัด และสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด (เพิ่มเติม) จำนวน 24 จังหวัด รวมทั้งยุติการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งหมด [4]

จะเห็นได้ว่า กระบวนการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรที่เริ่มต้นประเมินผลการทำงานของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดอยู่ในช่วงเวลาภายหลังการยึดอำนาจการปกครองประเทศในวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 โดยออกคำสั่งประเมินผลการทำงานของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดในวันที่ 31 กรกฎาคม 2557 ส่งผลการประเมินให้เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ 19 กันยายน 2557 และที่ประชุมคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภามีมติยุติการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดเมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2557 รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 2 เดือน 13 วัน นับว่า เป็นผลงานเร่งด่วนที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรสามารถตอบสนองนโยบายของคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติได้

อย่างไรก็ตาม เมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2558 คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติได้ออกคำสั่งให้เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรไปเป็นที่ปรึกษาประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นการแทรกแซงระบบการบริหารภาครัฐของสถาบันนิติบัญญัติอย่างชัดเจน ด้วยการใช้อำนาจพิเศษตามมาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. 2557 ส่งผลให้เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรต้องถูกย้ายไปทำงานที่สำนักนายกรัฐมนตรีจนกระทั่งเกษียณอายุราชการ โดยมีความเห็นจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้น กล่าวคือ

> “คนที่เข้ามาทำหน้าที่ในรัฐสภา ไม่ว่าจะมาจากไหนหรือมีที่มาอย่างไร มีโอกาสเป็นขี้โกงได้พอๆ กัน การเป็นข้าราชการที่มีความซื่อสัตย์ ขยัน อดทน และไม่ยอมก้มหัวให้คนขี้โกงนั้น ในที่สุดก็จะไปไม่รอด เพราะคนโกงมีความสามารถในการใส่สีตีไข่ได้มากกว่า และกว่าจะมีคำอธิบายให้ผู้มีอำนาจเข้าใจได้ก็สายไปเสียแล้ว เพราะคนขี้โกงสามารถคิดกลโกงที่แยบยลได้มากขึ้นอยู่เรื่อยไป ผมไม่แน่ใจว่าประสบการณ์ในชีวิตราชการของผมจะเป็นประโยชน์กับใครได้บ้าง แต่ก็ได้แต่หวังว่าข้าราชการสวนใหญ่จะร่วมมือกันป้องกันกลโกงของคนขี้โกงให้พ้นไปจากระบบราชการให้ได้แม้ความหวังนั้นจะเรือนรางก็ตาม” [5]

ความเห็นของคนที่เคยเป็นเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและถูกโยกย้ายเช่นนี้เป็นข้อเท็จจริงถึงสภาพกลไกของระบบบริหารภาครัฐในช่วงเวลาที่มีการยึดอำนาจการปกครองประเทศ ข้าราชการของรัฐสภาต้องวางตัวให้สอดคล้องกับแนวทางของคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ การมีอยู่ของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดเป็นกลไกสำคัญของประชาชนในการเชื่อมต่อกับการทำงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การทำให้เสียงของประชาชนดังขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ ย่อมกระทบถึงวิธีบริหารบ้านเมืองในช่วงที่มีการยึดอำนาจการปกครองประเทศ ตลอดจนทัศนคติด้าน

ลบที่มองนักการเมืองเป็นปัญหาในการบริหารประเทศ ส่งผลให้คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติเข้ามาแทรกแซงการทำงานของระบบรัฐสภา ตลอดจนส่งสัญญานทางอ้อมให้มีการยุบสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

เหตุผลของคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดที่ลงความเห็นว่า ควรยุบสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดนั้น เป็นการตัดสินในช่วงเวลาที่ไม่ปกติ ข้อกล่าวอ้างต่างๆ ที่นำมาสรุปว่า ไม่ผ่านการประเมินผลการปฏิบัติราชการนั้น เป็นความเห็นที่ถูกครอบงำจากสถานการณ์ในช่วงเวลาที่มีการยึดอำนาจการปกครองประเทศไทย ไม่ต้องการเห็นการทำงานของนักการเมืองมาเป็นอุปสรรคในการบริหารประเทศ ไม่ต้องการให้มีการตรวจสอบทางการเมืองจากประชาชน การยุติแนวคิดในการเชื่อมต่อระหว่างรัฐสภากับประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม ย่อมเป็น “การตัดไฟตั้งแต่ต้นลม” ไม่ให้เรื่องทางการเมืองมาสร้างปัญหาในระหว่างการยึดอำนาจการปกครองประเทศ

อย่างไรก็ตาม ก่อนการยึดอำนาจการปกครองประเทศในปี พ.ศ. 2577 สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้มอบหมายให้มีการศึกษาผลการปฏิบัติงานของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด โดยคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดและคณะกรรมการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2557-2560 ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมีข้อค้นพบสำคัญ กล่าวคือ [6]

- การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดในปี พ.ศ. 2556 เป็นการปรับโครงสร้างของรัฐสภาที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างรัฐสภากับประชาชน โดยคำนึงถึงพื้นที่ในการให้บริการสาธารณะ ถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของรูปแบบใหม่ในการจัดโครงสร้างของหน่วยงานในสังกัดของฝ่ายนิติบัญญัติเช่นเดียวกับฝ่ายบริหารและฝ่ายตุลาการที่มีหน่วยงานประจำอยู่ทุกจังหวัดของประเทศไทย โดยมีเป้าหมายเป็นการเชื่อมต่อระหว่างประชาชนในแต่

ละจังหวัดกับรัฐสภา และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ที่เน้นให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ ตลอดจนการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐอย่างเป็นรูปธรรม สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดจึงเป็นหน่วยงานของฝ่ายนิติบัญญัติในระดับจังหวัดและมีอำนาจหน้าที่ตามที่รัฐสภากำหนด

- การปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดที่จังหวัดเชียงราย อุบลราชธานี ขอนแก่น พระนครศรีอยุธยา ชลบุรี และสุราษฎร์ธานี สอดคล้องกับภารกิจที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งได้แก่การเป็นแหล่งเรียนรู้ประชาธิปไตยและการสื่อสารทางการเมือง การสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน การรับเรื่องราวร้องทุกข์และรับเรื่องร้องเรียน การเป็นศูนย์ประสานงานด้านนิติบัญญัติ และการเป็นศูนย์รวมการให้บริการในพื้นที่ สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานของฝ่ายบริหารในการใช้ทรัพยากรร่วมกัน เป็นการเพิ่มโอกาสในการจัดกิจกรรมที่เข้าถึงประชาชน มีการสร้างเครือข่ายแบบเป็นทางการและการใช้สื่อสังคมออนไลน์ (social media) เพื่อความรวดเร็วในการสื่อสารและลดขั้นตอนในการทำงาน สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ที่เปิดดำเนินการ สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดจึงเป็นหน่วยงานที่สนับสนุนการทำงานของฝ่ายนิติบัญญัติและเป็นรูปแบบของการบริหารภาครัฐที่ประสานความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ส่งผลดีต่อการทำงานของรัฐสภาในภาพรวม
- ในระยะเริ่มต้นของการปฏิบัติงานของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด มีกิจกรรมที่รัฐสภาเคยทำมาตามแผนงานที่ดำเนินการเป็นประจำทุกปีและกิจกรรมที่สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดกำหนดขึ้นตามภารกิจ เป็นการกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมือง มีการแลกเปลี่ยนข้อมูล

ข่าวสารด้านการเมือง มุ่งเน้นไปสู่การสร้างพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย อย่างไรก็ตาม มีข้อจำกัดในการกำหนดกิจกรรมใหม่ๆ ที่จะต้องได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรตามขั้นตอนของการบังคับบัญชา ซึ่งมีความล่าช้าในการดำเนินการและการอนุมัติเบิกจ่ายเงิน การสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ขึ้นอยู่กับนโยบายของประธานรัฐสภาและการบริหารงานของเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นหลัก ทำให้ข้าราชการผู้ปฏิบัติงานต้องขอทราบนโยบายและแนวทางในการทำงาน ถือว่าเป็นอุปสรรคในการทำงานและส่งผลต่อการริเริ่มกิจกรรมใหม่ๆ ที่สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของแต่ละจังหวัด

- ข้าราชการของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดของรัฐสภาในแต่ละพื้นที่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ของการทำงานในแต่ละจังหวัด และได้รับความร่วมมือจากประชาชนและหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ ข้าราชการที่สมัครมาปฏิบัติหน้าที่ที่สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดโดยส่วนใหญ่ มองเห็นโอกาสความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ตลอดจนการได้อยู่ในภูมิลำเนาที่ต้องการ แต่ขาดความมั่นใจในการดูแลด้านสวัสดิการและความเป็นอยู่จากสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร นอกจากนี้ การชะลอการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดอีก 24 จังหวัด อาจทำให้เข้าใจได้ว่า เป็นการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดเป็นการชั่วคราว ส่งผลต่อขวัญกำลังใจของข้าราชการที่ตั้งใจมาทำงานที่สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด
- ประชาชนมีโอกาสเข้าถึงการทำงานของรัฐสภาโดยตรงจากการติดต่อกับสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดในแต่ละพื้นที่ มีการยื่นเรื่องราวร้องทุกข์ของประชาชนให้สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ ประชาชนได้เรียนรู้เรื่องการเมืองและประชาธิปไตยผ่านกิจกรรมที่สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดจัดขึ้น สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดได้

สร้างความสัมพันธ์กับประชาชนในแต่ละพื้นที่ในรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ เกิดเป็นประชาสังคมที่สนใจด้านการเมืองและเกิดความเป็นหุ้นส่วนระหว่างประชาชนกับสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดในการกำหนดกิจกรรมต่างๆ ตามภารกิจของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด การปฏิบัติงานของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดจึงเป็นส่วนสำคัญที่สนับสนุนความเคลื่อนไหวของประชาชนในทางการเมืองให้มีความเข้มแข็งและมีความชอบธรรมตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด ส่งผลดีต่อการสร้างความเข้มแข็งของฝ่ายนิติบัญญัติและความเชื่อมั่นที่ประชาชนมีต่อระบบรัฐสภา

- ประสิทธิผลของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ขึ้นอยู่กับการจัดการระบบบริหารภายในของรัฐสภาและความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมภายนอก สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ได้จัดทำแผนพัฒนาสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด พ.ศ. 2557-2560 และแผนปฏิบัติราชการ 4 ปี ของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด พ.ศ. 2557-2560 เป็นแนวทางในการบริหารสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด เมื่อมีการประเมินผลการปฏิบัติงานของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด พบว่า สามารถทำหน้าที่ตามแผนงานและภารกิจที่กำหนดได้เป็นอย่างดี ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของหน่วยงานและเป็นการวางรากฐานให้ระบบรัฐสภาในการให้บริการประชาชนทุกพื้นที่ของประเทศต่อไป

ผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้นนี้ สะท้อนให้เห็นภาพรวมของการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดในช่วงเริ่มต้น การเปิดสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดในวันที่ 28 มิถุนายน พ.ศ. 2556 ภายใต้ชื่อว่า “81 ปี รัฐสภาไทย เปิดมิติใหม่ สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด” ถือมงคลฤกษ์ตรงกับวันสถาปนาของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรนั้น นับว่า เป็นปรากฏการณ์สำคัญของการปรับโครงสร้างของรัฐสภาที่ให้ความสำคัญกับพื้นที่ในการให้บริการของรัฐสภา เป็นการเชื่อมต่อกับประชาชนด้วยการตั้งหน่วยงานที่มีข้าราชการรัฐสภาไปปฏิบัติงานตามจังหวัดที่มีการ

เปิดสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดจำนวนหกแห่ง โดยมีภารกิจเป็นแหล่งเรียนรู้ประชาธิปไตยและสื่อสารทางการเมือง เป็นการ สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน รับเรื่องราวร้องทุกข์ เรื่องร้องเรียนขอความเป็นธรรมของประชาชน เป็นศูนย์ประสานงานด้านนิติบัญญัติ ตลอดจนเป็นศูนย์รวมการให้บริการด้านนิติบัญญัติในพื้นที่

จะเห็นได้ว่า สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดเป็นหน่วยงานระดับจังหวัดของรัฐสภาในการทำงานเชิงรุกอยู่ในพื้นที่เพื่อติดต่อและให้บริการกับประชาชน เป็นเรื่องที่แตกต่างจากในอดีตที่ประชาชนจากต่างจังหวัดต้องเดินทางมาติดต่อกับรัฐสภาที่ “ถนนอู่ทองใน กรุงเทพมหานคร” ปัญหาต่าง ๆ ของประชาชนที่เราได้พบเห็นจากการเดินทางมารัฐสภาเพื่อการร้องทุกข์หรือการยื่นข้อเรียกร้องต่อประธานรัฐสภา, สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร, คณะกรรมาธิการของสภา เพื่อให้มีการดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามอำนาจหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัตินั้น ต่อไปนี้เป็นสิ่งที่สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดสามารถดำเนินการในเขตจังหวัดที่เปิดดำเนินการได้ หรือการที่หน่วยงานของรัฐสภามีความจำเป็นต้องลงพื้นที่ต่างจังหวัดเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมาธิการของสภา ย่อมมอบหมายให้สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดดำเนินการแทนในฐานะที่เป็นศูนย์ประสานงานด้านนิติบัญญัติและเป็นศูนย์รวมการให้บริการด้านนิติบัญญัติในพื้นที่

นอกจากนี้แล้ว สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดยังมีหน้าที่ในการจัดกิจกรรมของรัฐสภา เพื่อส่งเสริมสนับสนุนและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย บทบาท อำนาจหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา คณะกรรมาธิการ รวมทั้งการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งแสดงถึงบทบาทของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดในการปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจของรัฐสภาในระดับพื้นที่ที่เปิดดำเนินการ เป็นภารกิจที่แตกต่างจากการทำงานของฝ่ายบริหารที่มีรูปแบบการบริหารราชการแผ่นดินส่วนภูมิภาคประจำอยู่ทุกจังหวัดเพื่อควบคุมบังคับบัญชา

ตามกฎหมายต่าง ๆ ขณะที่การบริหารงานของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด มุ่งเน้นกิจกรรมทางการเมืองที่ขับเคลื่อนโดยประชาชนผ่านการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบบของรัฐสภา

เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับรูปแบบการจัดโครงสร้างขององค์การต่าง ๆ ประกอบความเข้าใจแนวคิดในการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดแล้ว มีแนวคิดทฤษฎีของ Richard L. Daft ที่ได้เสนอรูปแบบของโครงสร้างขององค์การใน 5 ลักษณะ กล่าวคือ [7]

- โครงสร้างองค์การตามหน้าที่ (functional structure) เป็นการจัดโครงสร้างขององค์การจากสมาชิกขององค์การโดยคำนึงถึงทักษะและกิจกรรมการทำงานที่เหมือนกัน เช่น ฝ่ายธุรการ ฝ่ายบัญชี ฝ่ายนโยบายและแผนงาน ฝ่ายผลิต ฝ่ายการตลาด เป็นต้น
- โครงสร้างองค์การแบบเป็นหน่วยงานหรือแผนก (divisional structure) เป็นโครงสร้างองค์การที่คำนึงถึงผลผลิตขององค์การหรือบริการที่องค์การดำเนินการ เป็นเกณฑ์ในการจัดโครงสร้างขององค์การ เช่น บริษัทผลิตสินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้า แบ่งเป็นแผนกโทรทัศน์, แผนกเครื่องปรับอากาศ, แผนกเครื่องซักผ้า เป็นต้น ในบางกรณีอาจเป็นการจัดโครงสร้างองค์การโดยคำนึงถึงภูมิศาสตร์ (geographical structure) เช่น บริษัทขนาดใหญ่ด้านพลังงาน จัดแผนกตะวันออกกลาง, แผนกยุโรป, แผนกอเมริกา, แผนกเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นต้น
- โครงสร้างองค์การแบบเมทริกซ์ (matrix structure) เป็นการจัดโครงสร้างองค์การที่มีการผสมผสานระหว่างการจัดโครงสร้างองค์การตามหน้าที่กับการจัดโครงสร้างองค์การแบบเป็นหน่วยงานหรือแผนก การจัดโครงสร้างขององค์การในลักษณะนี้ จะมีสายการบังคับบัญชาคู่ โดยผู้บริหารคนหนึ่งจะดูแลการสั่งการตามลำดับชั้นเป็นการบริหารตามโครงสร้างแนวตั้ง

ขณะที่ผู้บริหารอีกคนหนึ่งเป็นผู้สั่งการตามแนวนอนจากโครงสร้างองค์การแบบเป็นหน่วยงานหรือแผนก ความสำเร็จของการบริหารตามโครงสร้างองค์การแบบเมทริกซ์ ขึ้นอยู่กับความสามารถในการปฏิบัติงานของสมาชิกองค์การที่ต้องรายงานผลการทำงานให้ผู้บริหารสองคน มนุษย์สัมพันธ์ที่ดีในการทำงานจะช่วยลดความขัดแย้งของผู้บริหารสองคน ซึ่งเป็นความจำเป็นในการสร้างความเข้าใจร่วมกันในการปฏิบัติงาน

- โครงสร้างองค์การตามแนวนอน (horizontal structure) เป็นการจัดรูปแบบของโครงสร้างขององค์การที่คำนึงถึงกระบวนการสำคัญในการทำงานขององค์การ (core processes) เป็นการจัดตั้งทีมงานจากผู้ปฏิบัติงานหลายฝ่าย (cross-functional) เพื่อทำให้กระบวนการในการทำงานนำไปสู่เป้าหมายขององค์การ การจัดโครงสร้างองค์การคำนึงถึงกระบวนการที่ลดลำดับชั้นภายในขององค์การ ให้ความสำคัญในประเด็นของความพึงพอใจของลูกค้าเป็นสำคัญ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ตลอดจนการให้รางวัลกับการทำงานที่มีประสิทธิภาพของผู้ปฏิบัติงานในทีมต่างๆ เป็นหลัก
- โครงสร้างองค์การแบบผสม (hybrid structure) เป็นการจัดโครงสร้างองค์การที่รวมจุดเด่นของโครงสร้างองค์การตามหน้าที่ (functional structure) กับการจัดโครงสร้างองค์การตามแนวนอน (horizontal structure) ทั้งสองแบบเข้าด้วยกัน โดยนำจุดแข็งของการจัดโครงสร้างองค์การตามหน้าที่ (functional structure) ซึ่งได้แก่ ความประหยัดภายในการทำงานของแต่ละแผนกงาน การพัฒนาความรู้ความสามารถในเชิงลึก การบรรลุเป้าหมายขององค์การตามหน้าที่ รวมเข้ากับจุดแข็งของโครงสร้างองค์การตามแนวนอน (horizontal structure) ซึ่งได้แก่ การตอบสนองความต้องการลูกค้าได้อย่างรวดเร็ว มีความยืดหยุ่นในการปฏิบัติงาน มุ่งเน้นการพัฒนาผลผลิตเพื่อสร้างคุณค่าให้แก่ลูกค้าของ

องค์การ การออกแบบโครงสร้างขององค์การเช่นนี้ช่วยในการปรับตัวขององค์การต่อสภาพแวดล้อมที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

จะเห็นได้ว่า การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด เป็นการจัดโครงสร้างองค์การแบบผสม โดยมีการติดต่อทั้งในระดับของสายการบังคับบัญชากับสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และมีการติดต่อกับประชาชนด้วยความสัมพันธ์แบบไม่เป็นทางการ ซึ่งเป็นรูปแบบที่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ เช่น การจัดตั้งกลุ่มอาสารัฐสภา โดยมีการจัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของรัฐสภา และใช้รูปแบบที่ไม่เป็นทางการในการประสานงานผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น ผ่าน LINE หรือ FACEBOOK ช่วยให้การปฏิบัติงานของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดในพื้นที่ต่างๆ มีความสะดวก และมีคนช่วยทำงานโดยการเป็นอาสารัฐสภา ทำให้สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดสามารถทำงานในพื้นที่จังหวัดต่างๆ และจังหวัดใกล้เคียงด้วยข้าราชการรัฐสภาจำนวนเพียง 7 คน เป็นต้น

เมื่อมีการจัดโครงสร้างของรัฐสภาในรูปแบบใหม่ด้วยการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ย่อมมีความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนรูปแบบต่างๆ ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรให้เหมาะสมกับการเริ่มต้นทำงานในพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ แม้ว่าเรื่องนี้จะเป็นเรื่องใหม่ของระบบรัฐสภาไทย แต่การจัดโครงสร้างของการบริหารภาครัฐที่เกิดขึ้นกับหน่วยงานของฝ่ายบริหาร เป็นตัวอย่างที่รัฐสภาสามารถนำมาเทียบเคียงได้ จะเห็นได้จากการปฏิรูประบบราชการในปี พ.ศ. 2545 มีการจัดตั้งหน่วยงานใหม่ เช่น กรมสอบสวนคดีพิเศษ, กรมฝนหลวงและการบินเกษตร, สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีการจัดตั้งองค์การมหาชนของรัฐ เช่น สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ, สถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ (องค์การมหาชน), สถาบันอนุญาโตตุลาการ, สถาบันมาตรวิทยาแห่งชาติ เป็นต้น เมื่อมีการจัดตั้งหน่วยงานของฝ่ายบริหารตามภารกิจและมีการจัดตั้ง

หน่วยงานใหม่ๆ เป็นจำนวนมาก สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดย่อมเป็นรูปแบบหนึ่งที่รัฐสภาสามารถจัดโครงสร้างหน่วยงานรูปแบบใหม่ในการทำงานได้เช่นเดียวกัน

อย่างไรก็ตาม สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดมีฐานะเป็นกลุ่มงานในสังกัดของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งในอนาคตเมื่อมีปริมาณเพิ่มขึ้นทั้งในด้านการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดเพิ่มเติมหรือกิจกรรมตามแผนงานมีมากขึ้น ตลอดจนความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่มุ่งสู่การสร้างเข้มแข็งของรัฐสภา ย่อมต้องปรับโครงสร้างของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดให้สอดคล้องกับการบริหารของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและรัฐสภา ด้วยการยกฐานะเป็น “สำนัก” แต่เมื่อเทียบกับรูปแบบของหน่วยงานที่ฝ่ายบริหารดำเนินการอยู่ อาจปรับโครงสร้างของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดที่ยึดโยงกับสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ให้เป็นรูปแบบพิเศษที่ขึ้นตรงต่อประธานรัฐสภา เช่นเดียวกับการแต่งตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดโดยคณะรัฐมนตรีสามารถเลือกคนจากกระทรวงมหาดไทย หรือคนจากกระทรวงอื่นให้เป็นผู้ว่าราชการจังหวัด โดยถือว่าผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นหัวหน้าคณะผู้บริหารราชการภายในจังหวัดนั้นๆ

ในกรณีที่จำเป็นต้องจัดโครงสร้างรัฐสภาเพื่อรองรับการขยายตัวของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด คณะกรรมการข้าราชการรัฐสภาอาจทำการศึกษารูปแบบของหน่วยงานในสังกัดรัฐสภาขึ้นใหม่ โดยเพิ่มเป็นหน่วยงานใหม่เป็น “สำนักงานเลขาธิการรัฐสภาจังหวัด” มีฐานะเช่นเดียวกับสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการบริการระดับพื้นที่ แต่รายละเอียดต่างๆ ขึ้นอยู่กับปัจจัยทางด้านนโยบายของประธานรัฐสภาและการตัดสินใจของคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภาในการวางยุทธศาสตร์ของรัฐสภาต่อไป

ความเป็นหุ้นส่วนของประชาชนกับรัฐสภา

ความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่ผ่านมา ทีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540, ฉบับปี พ.ศ. 2550 และฉบับปี พ.ศ. 2560 มีการกำหนดหลักการใหม่ที่เกี่ยวข้องกับประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงของประชาชน เป็นการยอมรับฐานะของประชาชนในการเข้าร่วมการทำงานกับรัฐสภา เช่น การเสนอกฎหมายของประชาชน, การมีตัวแทนของประชาชนในการพิจารณากฎหมาย, การตรวจสอบของประชาชนในการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เป็นต้น

หลักการเช่นนี้ เป็นแนวทางที่เน้นให้เกิดรูปแบบการทำงานที่มีประชาชนเป็นหุ้นส่วน มีลักษณะของ “ความเป็นหุ้นส่วนของประชาชนกับภาครัฐ” ตามแนวคิด “New Public Service” หลักการสำคัญของแนวคิดนี้ส่งผลดีในการสนับสนุนให้ฝ่ายนิติบัญญัติสามารถตอบสนองความต้องของประชาชน มีการสะท้อนปัญหาต่างๆ ของประเทศผ่านระบบรัฐสภา เปิดพื้นที่ในการให้บริการสาธารณะโดยประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารภาครัฐ มุ่งเน้นการเพิ่มคุณภาพในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน

นักวิชาการเช่น Marc Holzer และ Kathe Callahan ได้เสนอแนวคิดนี้จากหนังสือชื่อ “Government at Work: Best Practices and Model Programs” โดยอธิบายว่า การทำงานของหน่วยงานภาครัฐแนวใหม่เป็นเรื่องการจัดการที่เน้นคุณภาพ ให้ความสำคัญกับการสนับสนุนของผู้บริหารระดับสูงในการทำงาน ให้ความสำคัญกับผู้รับบริการ การวางแผนกลยุทธ์ในระยะยาว การพัฒนาบุคลากรขององค์การ การมอบอำนาจในการทำงานเป็นทีม การวัดผลการปฏิบัติงานและการประกันคุณภาพในการทำงาน ขณะที่การจัดการทรัพยากรมนุษย์เป็นการมุ่งเน้นการพัฒนาคนขององค์การ เพื่อรองรับภารกิจต่างๆ สร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน มีการปรับใช้เทคโนโลยี เป็นการจัดการข้อมูลภาครัฐเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ [8]

นอกจากนี้ มีการสร้างความเป็นหุ้นส่วนกับประชาชน โดยดึงการมีส่วนร่วมของประชาชนเข้าสู่การบริหารภาครัฐเพื่อการนำนโยบายไปปฏิบัติให้สำเร็จตามเป้าหมายที่ภาครัฐกำหนดไว้ และมีการวัดผลการปฏิบัติงานด้วยการประเมินผลการทำงานของภาครัฐในการให้บริการสาธารณะกับประชาชนเพื่อนำไปสู่การวางแผนในการทำงานในอนาคต ตลอดจนการคาดการณ์เกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรขององค์การภาครัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ แนวทางดังกล่าวนี้ ช่วยให้เราเห็นภาพของความเป็นหุ้นส่วนที่ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการทำงานกับหน่วยงานภาครัฐมากขึ้นกว่าเดิม

มีผลงานของ Robert B. Denhardt และ Janet Vinzant Denhardt ซึ่งร่วมกันเขียนอธิบายเรื่องนี้ให้ชัดเจนมากขึ้น จากหนังสือชื่อ “The New Public Service: serving, not steering” โดยกล่าวถึงหลักการสำคัญของแนวคิดการให้บริการสาธารณะแนวใหม่ว่า มีรากฐานความคิดมาจากแนวคิดต่างๆ ที่สอดคล้องเกี่ยวข้องกับการบริหารภาครัฐ (The Roots of the New Public Service) รวม 4 เรื่อง กล่าวคือ

- ความเป็นประชาธิปไตยของพลเมือง (democratic citizenship) เป็นเรื่องของการให้ความสำคัญกับประชาชนในการมีส่วนร่วมทางการเมืองกับสภาพการเมืองที่เป็นอยู่ คำนึงถึงสิทธิของประชาชนตามที่กฎหมายกำหนด เน้นความสามารถของประชาชนในการเกี่ยวข้องกับระบบการเมืองอย่างมีพลัง โดยมีความตื่นตัวที่จะรวมตัวกันเพื่อขับเคลื่อนระบบการเมืองที่สอดคล้องกับความคิดเห็นของสังคมโดยรวม แนวคิดนี้มีมุมมองในการกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับพลเมืองที่อยู่บนพื้นฐานของการที่รัฐมีหลักประกันว่า พลเมืองต้องสามารถกำหนดทางเลือกให้สอดคล้องกับผลประโยชน์ของตนเองได้ โดยผ่านวิธีการต่างๆ และสามารถเข้าร่วมในการบริหารปกครองประเทศได้ (governance) พลเมืองจะต้องคำนึงถึงผลประโยชน์สาธารณะ (public interest) มากกว่าผลประโยชน์ส่วนตน (individual interest) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกิจการของรัฐ (public

affairs) และมีจิตวิญญาณสาธารณะ (public spirit) เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของทุกคนในสังคม [9]

- ตัวแบบของชุมชนและประชาสังคม (model of community and civil society) เป็นเรื่องเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของผู้คนในชุมชนต่างๆ ที่มีความร่วมมือระหว่างกัน มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาของชุมชน มีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของพลเมืองที่อยู่ในชุมชน โดยชุมชนอยู่บนพื้นฐานของการดูแลซึ่งกันและกัน มีความไว้เนื้อเชื่อใจกัน ทำงานร่วมกันเป็นทีม การบริหารองค์การภาครัฐเป็นการเข้ามาช่วยสร้างและสนับสนุนกิจกรรมของชุมชน โดยส่งเสริมและสร้างความเข้มแข็งของสถาบันในชุมชนเพื่อทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมระหว่างรัฐกับพลเมือง และเมื่อพลเมืองและสถาบันต่างๆ ในชุมชนมีการรวมตัวกันอย่างเข้มแข็งย่อมนำมาซึ่งสิ่งที่เรียกว่า “ประชาสังคม” (civil society) โดยประชาสังคมเป็นที่ซึ่งพลเมืองมีความผูกพันกันเข้ามาร่วมสนทนาและถกแถลง เพื่อการดำเนินงานและพัฒนาคุณภาพชีวิตของพลเมืองในแต่ละชุมชน ซึ่งสิ่งที่เกิดขึ้นไม่ใช่แค่การสร้างความเป็นชุมชนเท่านั้น แต่เป็นการสร้างความเป็นประชาธิปไตย การที่พลเมืองได้รวมตัวกันจนเกิดเป็นประชาสังคมและได้ทำประโยชน์เพื่อชุมชนและสาธารณะ ย่อมนำมาซึ่งความภาคภูมิใจของตนเองในอันที่ได้ช่วยก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงบวกต่อชุมชนและประเทศชาติ การดำเนินการต่างๆ ของภาคประชาสังคมจึงเปรียบเสมือนการจัดตั้งขบวนการของพลเมืองหรือเป็นการเคลื่อนไหวของพลเมืองระดับรากหญ้า (grass - roots citizen - based movement) ที่มีบทบาทเป็นพลังของชุมชน [10]

- แนวคิดมนุษย์นิยมขององค์การและรัฐประศาสนศาสตร์ในความหมายใหม่ (organizational humanism and the new public administration) เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับแนวคิดมนุษย์นิยมขององค์การ ซึ่งไม่เห็นด้วยกับตัวแบบเหตุผลและทางเลือกสาธารณะ เพราะมนุษย์มีข้อจำกัดในการใช้เหตุผล เนื่องจากแต่ละคนมีทักษะในการตระหนักรู้ (skill in self-awareness) ที่แตกต่างกัน

มนุษย์ต้องการความอิสระ ต้องการเปลี่ยนแปลงจากผู้ถูกกระทำไปเป็นผู้กระทำ และไม่เสมอไปที่มนุษย์จะตัดสินใจเลือกในสิ่งที่ตนเองได้ประโยชน์สูงสุดในการปฏิบัติงาน แนวคิดมนุษย์นิยมจึงต้องไม่เน้นอำนาจหน้าที่และการควบคุม แต่จะเน้นการขยายพื้นที่ความเป็นอิสระให้แก่บุคคลเพิ่มมากขึ้น ขณะที่การบริหารองค์การภาครัฐตามหลักการของรัฐประศาสนศาสตร์ในความหมายใหม่นั้น เน้นการบริหารองค์การรัฐที่มุ่งก่อให้เกิดความเป็นธรรมทางสังคม (social equity) โดยข้าราชการต้องทำหน้าที่ในพัฒนาและปกป้องความเป็นธรรม ตลอดจนพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่พลเมือง (well-being of citizen) การบริหารองค์การภาครัฐจะต้องไม่มองเฉพาะเรื่องความเป็นกลาง หรือให้ความสำคัญกับประสิทธิภาพเท่านั้น แต่ต้องให้ความสำคัญกับความเสมอภาค เป็นธรรม และความรับผิดชอบด้วย [11]

- รัฐประศาสนศาสตร์ในยุคหลังสมัยใหม่ (postmodern public administration) เป็นเรื่องของแนวคิดในการศึกษาด้านรัฐประศาสนศาสตร์ ซึ่งในทางสังคมศาสตร์ค่านิยมกับข้อเท็จจริงไม่อาจแยกจากกันได้และในการหลายกรณีได้พิสูจน์แล้วว่า ค่านิยมสำคัญกว่าข้อเท็จจริงในการทำความเข้าใจพฤติกรรมและการกระทำของมนุษย์ แนวทางการตีความ (interpretive approach) การวิพากษ์เชิงคุณค่า (value critical) และวิเคราะห์วาทกรรม (discourse) จึงสอดคล้องกับแนวคิดและอุดมการณ์ของยุคหลังสมัยใหม่ (postmodern) ที่มุ่งเน้นการวิเคราะห์วาทกรรมมากกว่าการให้ความสำคัญในเรื่องวัตถุประสงค์ มาตรวัดหรือการวิเคราะห์เหตุผล รัฐประศาสนศาสตร์ในยุคหลังสมัยใหม่เห็นว่า ในการบริหารปกครองบ้านเมือง (governance) ต้องมีการตีความและวิเคราะห์วาทกรรมที่เปิดเผยและจริงใจระหว่างฝ่ายต่างๆที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะระหว่างพลเมืองกับนักบริหารภาครัฐในลักษณะของการสนทนาและถกแถลง

สาธารณะ (public dialogue and deliberation) เพื่อทำให้การบริหารรัฐกิจเกิดความเข้มแข็งและชอบธรรม [12]

จากรากฐานความคิดที่สำคัญในการกำหนดแนวคิดการให้บริการสาธารณะแนวใหม่ทั้งสี่เรื่องดังกล่าวมานี้ นำมาสู่หลักการสำคัญของการให้บริการสาธารณะแนวใหม่ ซึ่ง Robert B. Denhardt และ Janet Vinzant Denhardt. ได้อธิบายด้วยการนำแนวคิดว่าด้วยการปรับรื้อระบบบริหารภาครัฐ (reinventing government) ของ David Osborne และ Ted Gaebler) มาใช้ในการนำเสนอแนวคิดการให้บริการสาธารณะแนวใหม่ในเชิงเปรียบเทียบให้เห็นจุดเน้นที่สำคัญ กล่าวคือ [13]

- การบริหารภาครัฐเป็นการรับใช้ประชาชนในฐานะพลเมืองไม่ใช่แค่ลูกค้า (Serve Citizens, Not Customers) หน่วยงานภาครัฐไม่ใช่เพียงแค่สนองต่อความต้องการของลูกค้าซึ่งเป็นเรื่องของผลประโยชน์ระหว่างบุคคลหรือหลายบุคคลรวมกัน แต่เป็นการมุ่งเน้นการสร้างความสัมพันธ์มีความเชื่อมั่น (trust) และการมีส่วนร่วมระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับพลเมืองหรือในระหว่างพลเมืองด้วยกัน
- การบริหารภาครัฐเป็นเรื่องที่มุ่งเน้นประโยชน์สาธารณะ (Seek the Public Interest) หน่วยงานภาครัฐจะต้องหาหนทางในการสร้างประโยชน์ร่วมกันและร่วมกันมีส่วนรับผิดชอบต่อประชาชน หนทางหนึ่ง คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมาร่วมกันคิดร่วมกันทำโดยผ่านวาทกรรม (discourse) ที่ไม่มีข้อจำกัดและมีความจริงจัง ซึ่งหน่วยของรัฐจะเป็นผู้ที่ทำให้เกิดความมั่นใจว่า แนวทางของประชาชนมีจุดมุ่งหมายที่เน้นประโยชน์สาธารณะ และสอดคล้องกับปทัสถานของความยุติธรรม ความเป็นธรรมและความเสมอภาค
- การบริหารภาครัฐเน้นคุณค่าการเป็นพลเมืองเหนือความเป็นผู้ประกอบการ (Value Citizenship over Entrepreneurship) การบริหารภาครัฐเป็นการให้บริการสาธารณะมากกว่าการทำตัวเป็นผู้ประกอบการ (entrepreneurship) เนื่องจากประโยชน์สาธารณะจะบรรลุได้ด้วยข้าราชการและพลเมือง มุ่งมั่นที่จะสร้างสรรค์อย่างมีคุณค่าให้แก่สังคม ไม่ใช่แนวคิดที่องค์การภาครัฐเป็นคล้ายผู้ประกอบการที่ใช้จ่ายงบประมาณ

แผ่นดินเหมือนเป็นเงินของตนเอง เพราะโดยความที่จริงแล้วเป็นเงินของประชาชน ดังนั้นผู้บริหารภาครัฐจะทำหน้าที่การเป็นผู้ดูแลผลประโยชน์ของประชาชน

- การบริหารภาครัฐเน้นการคิดในเชิงยุทธศาสตร์แต่ลงมือปฏิบัติด้วยความเป็นประชาธิปไตย (Think Strategically, Act Democratically) กิจกรรมของภาครัฐเริ่มต้นจากการกำหนดนโยบายสาธารณะซึ่งเป็นการคิดในเชิงยุทธศาสตร์ ส่วนการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้น จะต้องให้โอกาสประชาชนด้วยการผ่านกระบวนการของการมีส่วนร่วม หากผู้บริหารองค์การภาครัฐมีมุมมองเพียงการกำหนดวิสัยทัศน์ จากนั้นมอบให้ข้าราชการในหน่วยงานเป็นผู้นำไปปฏิบัติ ย่อมเผชิญกับปัญหาต่างๆ การแสวงหาความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องของโครงการที่ดำเนินการ จึงเป็นแนวทางตามหลักการของความเป็นประชาธิปไตยที่เน้นการมีส่วนร่วมของทุกคน
- การบริหารภาครัฐเป็นความพร้อมในความรับผิดชอบซึ่งไม่ใช่เรื่องง่าย (Recognize that Accountability Isn't Simple) ข้าราชการมีบทบาทหน้าที่ของตนในการทำงานให้แก่องค์การภาครัฐ จะต้องเอาใจใส่ต่อเจตนารมณ์ตามรัฐธรรมนูญ คำนึงถึงค่านิยมของชุมชน และปทัสถานทางการเมือง ข้าราชการจะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานของความเป็นมืออาชีพ ตลอดจนการใส่ใจในผลประโยชน์ของพลเมืองมากกว่าอย่างอื่น เนื่องจากการบริหารองค์การภาครัฐแบบดั้งเดิมเน้นให้ข้าราชการมีหน้าที่พึงปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ขณะที่แนวคิดการจัดการภาครัฐแนวใหม่เสนอให้ข้าราชการเน้นการทำงานที่มีประสิทธิภาพ การลดต้นทุน และตอบสนองต่อกลไกตลาดมากกว่าสิ่งอื่นใด ซึ่งขัดกับความเป็นจริงซึ่งข้าราชการจะต้องแสดงความพร้อมในความรับผิดชอบที่มีในการปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานและตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างเต็มที่
- การบริหารภาครัฐเน้นการให้บริการมากกว่าการคอยกำกับ (Serve Rather than Steer) บทบาทของหน่วยของภาครัฐควรจะมุ่งเน้นการช่วยให้พลเมืองได้รับประโยชน์ตามสิทธิของตนแทนที่การควบคุมหรือกำกับให้สังคมเป็นไปในแนวทางที่ตนต้องการ โดยหน่วยงานจะต้องมีบทบาท ใน

การอำนวยความสะดวก (facilitation) การเจรจา (negotiation) หรือการเป็นตัวแทน (broker) เพื่อแก้ปัญหาของประชาชน

- การบริหารภาครัฐเน้นคุณค่าของคนมากกว่าความสามารถในการผลิต (Value People, Not Just Productivity) การทำงานของหน่วยงานภาครัฐเป็นเรื่องที่มักจะประสบความสำเร็จในระยะยาว ถ้าสามารถสร้างกระบวนการของความร่วมมือระหว่างทุกฝ่าย (processes of collaboration) ตลอดจนเปิดโอกาสให้เกิดภาวะผู้นำร่วมกัน (shared leadership) ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของการเคารพประชาชน ย่อมเป็นหนทางสู่ความสำเร็จจากการมองเห็นคุณค่าของประชาชน

จะเห็นได้ว่า หลักการสำคัญของการให้บริการสาธารณะแนวใหม่ ตามข้อเสนอของ Robert B. Denhardt และ Janet Vinzant Denhardt ได้สร้าง “ความเป็นพลเมือง” ที่สามารถเข้าถึงและมีส่วนร่วมในการบริหารภาครัฐ เช่นเดียวกับการเปิดสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดเพื่อให้บริการตามภารกิจของรัฐสภา ที่เป็นการบริหารภาครัฐโดยมีการสนับสนุนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนโดยตรง ประชาชนสามารถเข้าถึงการทำงานของรัฐสภาโดยตรงจากการติดต่อกับสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดในแต่ละพื้นที่ มีการยื่นเรื่องราวร้องทุกข์ของประชาชนให้สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ ประชาชนได้เรียนรู้เรื่องการเมืองและประชาธิปไตยผ่านกิจกรรมที่สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดจัดขึ้น สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดได้สร้างความสัมพันธ์กับประชาชนในแต่ละพื้นที่ในรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ เกิดเป็นประชาสังคมที่สนใจด้านการเมืองและเกิดความเป็นหุ้นส่วนระหว่างประชาชนกับสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดในการกำหนดกิจกรรมต่างๆ ตามภารกิจของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

ดังนั้น การปฏิบัติงานของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด จึงเป็นส่วนสำคัญที่สนับสนุนความเคลื่อนไหวของประชาชนในทางการเมือง ให้มีความเข้มแข็ง มีความชอบธรรมตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด ส่งผลดีต่อการสร้างความเข้มแข็งของฝ่ายนิติบัญญัติและความเชื่อมั่นที่ประชาชนมีต่อระบบรัฐสภา เป็นการสร้างความเป็น

พลเมืองจากความเป็นหุ้นส่วนในการทำงานร่วมกันระหว่างประชาชนกับสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ภาพที่เกิดขึ้นจากการเชื่อมต่อระหว่างรัฐสภากับประชาชนตามพื้นที่ต่างๆ จะช่วยให้เราเห็นภาพหลังจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต่อเนื่องกับการทำงานของนักการเมืองที่ได้รับความไว้วางใจให้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตลอดเวลา

อย่างไรก็ตาม สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดเป็นหน่วยงานใหม่ของรัฐสภาที่จะต้องตอบคำถามว่า เมื่อจัดตั้งขึ้นแล้ว สามารถปฏิบัติงานได้หรือไม่ สามารถทำตามเป้าหมายที่กำหนดได้หรือไม่ เกิดประโยชน์กับประชาชนหรือไม่ คำถามเหล่านี้เป็นการศึกษาถึงประสิทธิผลของการบริหารภาครัฐ มีผลงานของ Jonathan R. Tompkins ที่ชี้ให้เห็นว่า การวัดประสิทธิผลขององค์การนั้น ไม่มีมาตรการใดโดยเฉพาะที่จะใช้ในการวัดได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่า ผู้ใดเป็นผู้วัด ระดับของการวิเคราะห์ และจะเน้นในเรื่องของปัจจัยนำเข้า ปัจจัยนำออก

นอกจากนี้ รูปแบบการวัดประสิทธิผลขององค์การจากค่านิยม เป็นการแสดงถึงประสิทธิผลขององค์การภาครัฐเกี่ยวข้องกับค่านิยมหลายอย่าง หน้าที่ขององค์การหลายประเภท โครงสร้างที่หลากหลาย และสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันไป โดยเหตุนี้ในการพิจารณาถึงการวัดประสิทธิผลขององค์การย่อมขึ้นอยู่กับงานแต่ละชนิด แต่ละเหตุการณ์ ซึ่งมีความหลากหลายแตกต่างกัน การศึกษาจากค่านิยมที่แตกต่างกัน (competing values approach) จึงช่วยให้เข้าใจถึงประสิทธิผลขององค์การภาครัฐได้ในระดับหนึ่ง [14]

อย่างไรก็ตาม Florence Heffron ได้ชี้ให้เห็นถึงประสิทธิผลขององค์การภาครัฐ ที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมด้านการเมืองในการวัดประสิทธิผลขององค์การภาครัฐจากปัจจัยด้านการเมือง (political approaches) เช่น ความรับผิดชอบ (responsiveness) ความ สามารถในการตรวจสอบได้ (accountability) ความเป็นตัวแทน (representativeness) ความเป็นสถาบัน (constitutionality) การปฏิบัติตาม

ค่านิยมประชาธิปไตย (adherence to democratic values) เป็นต้น การนำปัจจัยด้านการเมืองมาใช้วัดประสิทธิผลขององค์การภาครัฐ เป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นในการบริหารภาครัฐ จะช่วยให้เข้าใจความเห็นของประชาชนโดยทั่วไป (public opinion) ลดความขัดแย้งที่มีอยู่ของระบบการเมือง ตลอดจนได้รับความร่วมมือด้วยความเห็นพ้องต้องกันอย่างเป็นเอกฉันท์ในเรื่องที่องค์การภาครัฐต้องการดำเนินการ [15]

จากแนวทางที่นักวิชาการอธิบายมานี้ จะเห็นได้ว่า การจัดตั้งและเปิดสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด มีเป้าหมายในการให้บริการสาธารณะตามภารกิจของรัฐสภาในพื้นที่ที่เปิดดำเนินการ ซึ่งเมื่อมีการประเมินผลการปฏิบัติราชการของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด พบว่า สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดสามารถจัดกิจกรรมตามอำนาจหน้าที่และภารกิจที่ได้รับมอบหมาย ความสามารถในการทำงานที่สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดได้ดำเนินการมาตลอดระยะเวลา 8 เดือน ถือว่า เป็นการทำงานที่มีความสำเร็จและมีประสิทธิผล สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยมีการจัดการระบบบริหารภายในของรัฐสภาที่ปรับตัวตามสภาพแวดล้อมภายนอก การจัดทำแผนพัฒนาสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด พ.ศ. 2557-2560 และแผนปฏิบัติราชการ 4 ปี ของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด พ.ศ. 2557-2560 เป็นการสร้างระบบใหม่ในการบริหารสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดที่มีฐานะเป็นเพียงกลุ่มงานแต่มีแผนพัฒนาที่ชัดเจน

ดังนั้น เมื่อมีการประเมินผลการปฏิบัติงานของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด พบว่า สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดสามารถทำหน้าที่ตามแผนงานและภารกิจที่กำหนดได้เป็นอย่างดี ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของหน่วยงาน มีการวางรากฐานของระบบรัฐสภาในการให้บริการประชาชนตามพื้นที่ต่างๆ ที่มีการเปิดสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ย่อมเป็นคำตอบจากคำถามที่สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดจะต้องตอบ ถือว่า การปฏิบัติงานของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดทั้ง

หกแห่งมีประสิทธิผลตามที่รัฐสภากำหนด กรณีนี้จึงแตกต่างจากการประเมินผลการปฏิบัติราชการของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดตามที่เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้ดำเนินการในปี พ.ศ. 2557 ซึ่งนำมาสู่การยุบสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดด้วยผลการประเมินสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดในช่วงเวลาที่มีการยึดอำนาจการปกครองประเทศ และปราศจากการโต้แย้งใดๆ จากประชาชนหรือนักการเมืองอันเป็นช่วงเวลาที่ไม่มีสภาผู้แทนราษฎร

รัฐสภาในความหมายใหม่

เมื่อมองภาพรวมของ “สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด” จะเห็นว่า เป็นรูปแบบพิเศษของระบบรัฐสภาไทยและเป็นแห่งแรกของโลก ที่สอดคล้องกับวัฒนธรรม วิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของคนไทยในการติดต่อกับรัฐสภา เราได้เห็นภาพประชาชนนำความทุกข์ยากต่างๆ มาบอกรัฐสภาที่ “ถนนอู่ทองใน” อันเป็นถนนที่มีระยะทางสั้นที่สุดในประเทศ แต่มีคนชอบมาชุมนุมมากที่สุดเพราะเป็นจุดที่ตั้งของรัฐสภา การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดตามพื้นที่ต่างๆ ของประเทศ ย่อมเป็นการทำให้เสียงของประชาชนดังขึ้นตามความหมายดั้งเดิมของคำว่า “parliament”

ระบบการทำงานของรัฐสภาจะได้ยินเสียงของปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นและตอบสนองความต้องการของประชาชนตามอำนาจหน้าที่ของรัฐสภา โดยไม่มีอุปสรรคของระบบราชการมาขัดขวางการแสดงออกของประชาชนในการสะท้อนปัญหาของประเทศ ปรากฏการณ์ที่ประชาชนสามารถติดต่อทางตรงกับระบบรัฐสภาได้นั้น จะเป็นข้อมูลสำคัญในการทำงานของรัฐสภา เช่น การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติต่างๆ, การศึกษาปัญหาต่างๆ ของประเทศไทยโดยคณะกรรมาธิการของรัฐสภา, การพิจารณากำหนดงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่รัฐสภาจะต้องตัดสินใจแบ่งปันภาษีของประชาชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาของทุกภูมิภาคอย่างเป็นธรรม เป็นต้น

ดังนั้น การขยายถนนอู่ทองในออกไปด้วยการมีสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดในพื้นที่ต่างๆ ของประเทศ ย่อมเป็นการช่วยประชาชนให้เข้าถึงการทำงานของรัฐสภา ส่งผลให้รัฐสภาทำหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติได้ดีขึ้น การเปิดสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด จึงเป็นกระบวนทัศน์ใหม่ของรัฐสภาที่มองภาพการทำงานในระดับจังหวัด แตกต่างจากในอดีตที่รอรับงานต่างๆ อยู่ที่ถนนอู่ทองใน เมื่อมีการปรับกระบวนทัศน์ของการบริหารภาครัฐในฐานะของฝ่ายนิติบัญญัติ รัฐสภาจึงก้าวข้ามอุปสรรคในการจัดโครงสร้างหน่วยงานที่ถูกจำกัดด้วยเหตุผลเรื่องความเป็นกลางทางการเมืองของข้าราชการประจำ เปิดกว้างยอมรับการทำงานด้วยโครงสร้างแบบผสม ที่มีประชาชนเป็นหุ้นส่วนในการทำงาน จึงเป็นภาพลักษณ์ของรัฐสภาในความหมายใหม่

นอกจากนี้ มีตัวอย่างแนวคิด “การสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจ” จากการเสนอผลงานออกแบบการก่อสร้างอาคารรัฐสภาแห่งใหม่ ซึ่งมีชื่อเรียกว่า “สัปปายะสภาสถาน” โดยมีความหมายจากคำว่า “สัปปายะ” แปลว่า “สบายในทางธรรม” หมายถึงสถานที่ประกอบกรรมดี ซึ่งผู้ออกแบบการก่อสร้างอาคารรัฐสภาแห่งใหม่ ได้อธิบายว่า การค้นคว้าภูมิปัญญาจากงานสถาปัตยกรรมไทยตามคติ “ไตรภูมิ” ในพุทธวิถี ที่สร้างมณฑลศักดิ์สิทธิ์ เป็น “สัปปายะสถาน” นำบ้านเมืองสู่ภาวะ “บังอบายเบิกฟ้า พลิกฟื้นใจเมือง” ที่พระมหากษัตริย์และบรรพบุรุษของเราในอดีตได้สถาปนาสืบสานเพื่อให้บ้านเมืองสงบร่มเย็นมาต่อเนื่องยาวนาน ผลงานการออกแบบอาคารรัฐสภาแห่งใหม่ “สัปปายะสภาสถาน” เป็นการอิงหลักคิดจากพระพุทธศาสนา ซึ่งหมายถึง การเป็นสถานที่เอื้อให้เกิดการประกอบกรรมดี เพื่อเป็นศูนย์รวมจิตใจที่สามารถพลิกฟื้นจิตวิญญาณคนในชาติ มีอัตลักษณ์ความเป็นไทยที่สื่อความหมายได้โดยไม่ต้องตีความ สร้างความเป็นเอกภาพระหว่างรัฐกับประชาชน และสร้างให้เกิดการเรียนรู้ครั้งใหม่

ถ้ามีผู้อธิบายว่า การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด เป็นเพียงการปรับโครงสร้างการบริหารของรัฐสภาจากที่มีหน่วยงานอยู่ที่กรุงเทพมหานคร และขยายไปตั้งสำนักงานขนาดเล็กอยู่ในส่วนภูมิภาค น่าจะเป็นการอธิบายที่ถูกเพียงครึ่งเดียว เราได้เห็นภาพรวมของการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดจากแนวคิดที่มีการตกผลึกตลอดระยะเวลา 20 ปีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 ที่ฝ่ายนิติบัญญัติถูกจำกัดอยู่ในบริเวณพื้นที่ของถนนอู่ทองใน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร เมื่อรัฐสภาจะต้องจัดทำภารกิจใหม่ภายใต้การปฏิรูปการเมืองครั้งใหม่ ประชาชนย่อมมีบทบาทพิเศษต่างๆ ในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดจะเป็นสำนักงานของประชาชนในการแสดงบทบาทเพื่อการวางรากฐานประชาธิปไตยของประเทศไทย เป็นการเพิ่มบทบาทของประชาชนมากยิ่งขึ้น และเป็นการปฏิรูปการบริหารงานของสถาบันนิติบัญญัติ ให้มีจุดยึดโยงกับประชาชนในระดับพื้นที่ครอบคลุมทั้งประเทศ

การทบทวนการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

ภายหลังการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2562 เป็นการเปลี่ยนผ่านจากการบริหารประเทศไทยโดยคณะผู้ยึดอำนาจการปกครองประเทศมาสู่การจัดตั้งรัฐบาลชุดใหม่โดยรัฐสภาแล้ว มีการเสนอประธานรัฐสภาให้ทบทวนการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งประธานรัฐสภาได้มอบหมายให้คณะกรรมาธิการกิจการสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้พิจารณาเรื่องนี้ ต่อมาในวันที่ 19 สิงหาคม 2563 คณะกรรมาธิการกิจการสภาผู้แทนราษฎร ได้พิจารณาเรื่องการทบทวนการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด จากนั้นเรื่องเงียบหายไปจนกระทั่งมีการยุบสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ 20 มีนาคม 2566 ถือว่า คณะกรรมาธิการกิจการสภาผู้แทนราษฎร สภาผู้แทนราษฎรชุดที่ 25 ได้พิจารณาเรื่องสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดแล้ว แต่ไม่ปรากฏผลการตัดสินใจในแนวทางอย่างหนึ่งอย่างใด

เมื่อพิจารณาแนวคิดและประสบการณ์ที่ผ่านมาในการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด พบว่า การยึดโยงระหว่างรัฐสภากับประชาชนที่ผ่านมา เป็นเพียงการ

ทำงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามระบบรัฐสภา เช่น การตั้งกระทู้ถาม เพื่อให้ฝ่ายบริหารแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน การสอบสวนของคณะกรรมาธิการ เพื่อศึกษาเรื่องราวต่างๆ ที่เป็นปัญหาอุปสรรคในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน การอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาล เพื่อควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน เป็นต้น ประชาชนมีโอกาสได้เห็นการทำงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผ่านการถ่ายทอดการประชุมสภา หรือติดตามจากข่าวสารต่างๆ ที่มีการนำเสนอ

หากมีการผลักดันกลไกของรัฐสภาด้วยการปักหมุดในรูปแบบของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด จะเชื่อมต่อการทำหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เต็มที่ มีกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมกับรัฐสภา มีช่องทางให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางการเมืองได้ชัดเจน สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดจะเป็นศูนย์กลางของพื้นที่ต่างๆ ที่เพิ่มโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้าร่วมทำงานในฐานะที่เป็นหุ้นส่วนของรัฐสภา ส่งผลให้เกิดความสัมพันธ์ที่ต่อเนื่องตั้งแต่วันที่มีการเสนอตัวเป็นผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จากนั้นเข้าสู่การทำหน้าที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสิ้นสุดเมื่อมีการยุบสภาหรือครบวาระการดำรงตำแหน่ง เพื่อให้เห็นภาพรวมในการทบทวนเพื่อจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ใคร่ขอเน้นความสำคัญในเรื่องนี้โดยยึดหลักการใน 3 ประการ กล่าวคือ

- “รัฐธรรมนูญ” ระบบรัฐสภาได้เปิดรูปแบบต่างๆ ให้ประชาชนมีบทบาทใช้สิทธิตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย อาทิเช่น การเข้าชื่อกันเพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานรัฐ ให้ดำเนินการที่จะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนหรือชุมชน หรืองดเว้นไม่ดำเนินการสิ่งที่จะก่อนผลเสีย และหน่วยงานรัฐต้องพิจารณาข้อเสนอนั้นโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพิจารณาด้วย (มาตรา 43) หรือ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า 10,000 คนสามารถเข้าชื่อกันเพื่อเสนอกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของ

ประชาชนและหน้าที่ของรัฐต่อสภาผู้แทนราษฎรได้ (มาตรา 133) หรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิเข้าชื่อกันเพื่อเสนอข้อบัญญัติหรือเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นได้ โดยรัฐธรรมนูญยังไม่ได้กำหนดจำนวนรายชื่อที่ต้องใช้ไว้ ซึ่งอาจแตกต่างกันไปตามท้องถิ่น และจะต้องมีกฎหมายออกมากำหนดหลักเกณฑ์ต่อไป (มาตรา 254) หรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า 50,000 คนสามารถเข้าเชื่อกันเพื่อเสนอแก้ไขรัฐธรรมนูญ (มาตรา 256) เป็นต้น เรื่องเหล่านี้เป็นตัวอย่างที่รัฐธรรมนูญให้ความสำคัญกับประชาชนเป็นพิเศษ สมควรที่สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดจะได้รับโอกาสในการช่วยให้ประชาชนใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญได้อย่างเต็มที่

- “กฎหมาย” มีหลักการสำคัญในการออกกฎหมายโดยหน่วยงานของรัฐจะต้องพิจารณาให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็น หรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพโดยไม่ชักช้า เพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชน และช่วยให้ประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายต่างๆ ได้โดยสะดวก สามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่าย เพื่อปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง ตามมาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ก่อนการออกกฎหมายทุกฉบับจะต้องรับฟังความเห็นจากผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็น และการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน นำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน เมื่อกฎหมายมีผลใช้บังคับแล้ว หน่วยงานภาครัฐต้องจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายทุกรอบระยะเวลาที่กำหนด โดยรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วย เพื่อพัฒนากฎหมายทุกฉบับให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป แนวทางนี้

สมควรให้สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดเข้ามาช่วยสนับสนุนตั้งแต่เริ่มต้น รับฟังความเห็นและร่วมดำเนินการต่อเนื่องจนกระทั่งมีการประกาศใช้กฎหมาย ตลอดจนการวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมาย

- “ระบบรัฐสภา” การบริหารประเทศไทยเป็นไปตามรูปแบบความสัมพันธ์ของระบบรัฐสภา ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนใช้สิทธิเลือกตั้งตัวแทนเข้ามาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จากนั้นสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้เลือกฝ่ายบริหาร ในกรณีมีปัญหาในการบริหารราชการแผ่นดิน สภาผู้แทนราษฎรสามารถตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลและถอดถอนรัฐมนตรีได้ ขณะที่ฝ่ายบริหารสามารถยุบสภาได้เช่นเดียวกัน แต่ปรากฏว่า สภาพการเมืองไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2475 ถึงปัจจุบัน ต้องวนเวียนอยู่กับวงจรอุบาทว์ ที่เริ่มต้นด้วยการเลือกตั้ง มีปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง สิ้นสุดด้วยการยึดอำนาจการปกครองประเทศ จากนั้นมายกร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่แล้วต่อด้วยการเลือกตั้ง วนเวียนอยู่เช่นนี้มายาวนาน ภาพลักษณ์ของนักการเมืองไทยติดลบ ขณะที่ผลงานของนักการเมืองไม่ชัดเจน เมื่อเป็นเช่นนี้ เป็นหน้าที่โดยตรงของรัฐสภาในการสร้างความเชื่อมั่นและความศรัทธาให้ประชาชนยอมรับระบบรัฐสภา สมควรอย่างยิ่งที่จะเปิดโอกาสให้สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดเป็นส่วนหนึ่งในการนำเสนอผลงานทางการเมือง ตลอดจนเป็นกลไกเชื่อมต่อกับประชาชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความเข้าใจอันดี

ทั้งสามประการที่กล่าวมานี้ เป็นภาพรวมที่รัฐสภาต้องดูแลตัวเองให้มีความมั่นคง เป็นศูนย์กลางแห่งความไว้วางใจของประชาชน การปรับโครงสร้างในลักษณะขององค์การแบบผสม ที่มีการกระจายตัวของเนื้อหาการเมืองออกมาทุกพื้นที่ มีกิจกรรมจากส่วนกลางเชื่อมต่อทุกพื้นที่ มีการตอบสนองจากพื้นที่เข้าสู่การทำงานของระบบรัฐสภาอย่างต่อเนื่อง ย่อมส่งเสริมให้เกิดความเข้มแข็งของรัฐสภา การปรับ

โครงสร้างการบริหารงานด้วยแนวคิดสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดจะช่วยให้ประชาชนได้รับประโยชน์จากการทำงานของสมาชิกรัฐสภาเพิ่มมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม การทบทวนเพื่อจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด มีความจำเป็นต้องขอแรงสนับสนุนจากประธานรัฐสภา ในการประสานความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา คณะกรรมาธิการกิจการสภาผู้แทนราษฎร คณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา ตลอดจนสมาชิกรัฐสภาทุกท่าน ให้เกิดความเห็นพ้องต้องกันในการวางรากฐานให้ระบบรัฐสภาเชื่อมโยงกับประชาชน เป็นพื้นฐานหลักในการทำงานระหว่างประชาชนกับนักการเมือง ให้เกิดความไว้วางใจมากขึ้นกว่าที่ผ่านมา เมื่อประชาชนมีความเชื่อมั่นในระบบรัฐสภาแล้ว ย่อมได้รับการสนับสนุนทั้งในด้านงานของฝ่ายนิติบัญญัติ และช่วยให้ระบบรัฐสภามีความเข้มแข็ง ปลอดภัยจากการยึดอำนาจการปกครองประเทศเหมือนที่เคยกระทำมา เพราะเสียงของประชาชนที่ดังขึ้น จะช่วยให้ระบบรัฐสภาต้องหาทางออกที่เหมาะสมและมีความเป็นประชาธิปไตยเช่นเดียวกับนานาประเทศที่ไม่เคยมีการแก้ปัญหาด้วยการยึดอำนาจการปกครองประเทศ

บัดนี้ มีการเลือกตั้งครั้งใหม่เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2566 ที่ผ่านมา ถือว่าเป็นการเริ่มต้นระบบรัฐสภาด้วยการเลือกตั้ง มีการเลือกประธานสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ประธานรัฐสภา เมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2566 โดยมีการเสนอชื่อ นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา เป็นประธานสภาผู้แทนราษฎร และไม่มีการเสนอชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนอื่นเข้าแข่งขัน ถือว่า ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้เลือกให้ นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา เป็นประธานสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมีการแสดงวิสัยทัศน์ที่น่าสนใจ ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร โดยมีสาระสำคัญ กล่าวคือ

> “ขอบคุณสมาชิกที่เสนอชื่อทำหน้าที่ประธานสภา ขอยืนยันว่า หนึ่ง จะทำหน้าที่ด้วยความเป็นกลางทางการเมือง น้อมนำพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม เป็นแนวทางปฏิบัติ สอง

ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส สุจริต ตามกฎหมาย ข้อบังคับทุกประการ สาม กำหนดแนวทางร่วมกับรองประธานสองคน พิจารณาร่างกฎหมาย ญัตติ กระทู้ถามอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ ส.ส. ได้ปฏิบัติหน้าที่เต็มความสามารถ สี่ ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติของคณะกรรมาธิการทุกคณะ เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนประชาชน ห้า ร่วมกับ ส.ส. ดำเนินการนโยบายต่างประเทศกับฝ่ายนิติบัญญัติ เพื่อประโยชน์แลกเปลี่ยนข้อมูล เพิ่มประสิทธิภาพฝ่ายนิติบัญญัติ หก ทำหน้าที่กำกับดูแลงานสถาบันพระปกเกล้าให้มีประสิทธิภาพส่งเสริมงานฝ่ายนิติบัญญัติและส่งเสริมสถานีวิทยุ โทรทัศน์เป็นสถานีของประชาชน” [16]

วิสัยทัศน์ดังกล่าวนี้ ย่อมเป็นแนวทางการทำหน้าที่ของประธานรัฐสภาคนใหม่ โดยมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมให้สถาบันนิติบัญญัติมีประสิทธิภาพอันเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้ประชาชนในการทำหน้าที่ของรัฐสภา

การเสนอแนวคิดจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดเป็นการปรับตัวของระบบบริหารงานของสถาบันนิติบัญญัติ มีมิติที่แตกต่างจากระบบบริหารราชการแผ่นดินของฝ่ายบริหาร เป็นกลไกทางการเมืองของฝ่ายนิติบัญญัติที่เริ่มต้นด้วยเป้าหมายทางการเมืองในการยึดโยงกับประชาชน มีความคาดหวังปฏิสัมพันธ์หลายรูปแบบในการติดต่อกันระหว่างประชาชนกับสมาชิกรัฐสภา ตลอดจนเป็นรูปแบบพิเศษที่สร้างพลังแห่งความเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เพื่อให้ระบบรัฐสภาเป็นที่ยอมรับของประชาชน และได้รับความไว้วางใจให้ทำหน้าที่ออกกฎหมายที่มีคุณค่าต่อสังคมไทย

การออกแบบระบบบริหารรัฐสภาในลักษณะเช่นนี้ ไม่จำเป็นต้องสอบถามว่ามีประเทศใดในโลกนี้คิดอย่างนี้หรือไม่ เราควรถามตัวเองว่า ทำไมระบบรัฐสภาของประเทศไทยตกอยู่ในสภาพพิกลพิการ ที่เริ่มต้นด้วยการเลือกตั้งและจบลงด้วยการยึดอำนาจ เราเคยแก้ไขรัฐธรรมนูญหลายครั้ง เราเคยฉีกรัฐธรรมนูญหลายฉบับ ออก

กติกามากมายโดยคาดหวังว่าระบบรัฐสภาจะดีขึ้น ไม่ว่าจะเพิ่มให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นอย่างน้อย ไม่ว่าจะเปิดเผยบัญชีทรัพย์สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือสร้างองค์กรอิสระขึ้นมาตรวจสอบ ทุกอย่างยังวนเวียนไปมาและล้าหลัง ถ้าใช้แนวคิดที่ทำให้รัฐสภายึดโยงกับประชาชน และประชาชนยึดโยงกับรัฐสภา การจัดตั้ง“สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด” น่าจะเป็นคำตอบในการสร้างระบบรัฐสภาของไทยให้เข้มแข็งต่อไป

บันทึก / Note

ภาคผนวก

ลำดับ	หัวข้อของเอกสาร
1	คำปรารภ
2	คำนำการจัดพิมพ์ครั้งแรกและครั้งที่สอง
3	หนังสือถึงประธานรัฐสภา เรื่อง การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ลงวันที่ 30 กรกฎาคม 2536
4	หนังสือถึงประธานคณะกรรมาธิการกิจการสภาผู้แทนราษฎร เรื่อง การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ลงวันที่ 30 กรกฎาคม 2536
5	การแถลงข่าวของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดสกลนคร วันที่ 30 กรกฎาคม 2536
6	รายงานข่าวของหนังสือพิมพ์มติชน วันพุธที่ 4 สิงหาคม 2536
7	รายงานข่าวของหนังสือพิมพ์มติชน วันพุธที่ 27 ตุลาคม 2536
8	คำสั่งรัฐสภา ที่ 10/2536 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด วันที่ 14 ตุลาคม 2536
9	คำสั่งคณะกรรมการศึกษาการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ที่ 1/2536 เรื่องตั้งคณะอนุกรรมการศึกษาการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด วันที่ 17 พฤศจิกายน 2536
10	บันทึกการประชุม อ.ก.ร. ระบบงานและอัตรากำลัง ครั้งที่ 10/2537 วันที่ 14 มีนาคม 2537
11	บันทึกการประชุม อ.ก.ร. ระบบงานและอัตรากำลัง ครั้งที่ 11/2537 วันที่ 7 เมษายน 2537
12	บันทึกการประชุม อ.ก.ร. ระบบงานและอัตรากำลัง ครั้งที่ 12 วันที่ 19 พฤษภาคม 2537
13	บันทึกการประชุม อ.ก.ร. ระบบงานและอัตรากำลัง ครั้งที่ 15/2537 วันที่ 6 มิถุนายน 2537

ลำดับ	หัวข้อของเอกสาร
14	หนังสือของคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา เรื่อง ผลการพิจารณาของ ก.ร. เรื่องการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ลงวันที่ 27 มิถุนายน 2537
15	คำสั่งสถาบันพระปกเกล้า เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับโครงการศูนย์กิจกรรมร่วมรัฐสภา-ประชาสังคม คำสั่งที่ 44/2542 ลงวันที่ 11 สิงหาคม 2542
16	คำสั่งสถาบันพระปกเกล้า เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับโครงการศูนย์กิจกรรมร่วมรัฐสภา-ประชาสังคม คำสั่งที่ 20/2543 ลงวันที่ 12 พฤษภาคม 2543
17	หนังสือของประธานคณะกรรมการเพิ่มพูนส่งเสริมประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เรื่องขอความเห็นชอบแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมทางการเมือง การปกครอง และการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐของประชาชน (พ.ศ. 2549-2552) ลงวันที่ 23 พฤศจิกายน 2548
18	หนังสือของประธานคณะกรรมการเพิ่มพูนส่งเสริมประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เรื่องขออนุมัติโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ และกรอบอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ในสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ลงวันที่ 8 ธันวาคม 2548
19	บันทึกการประชุมคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา ก.ร. ครั้งที่ 3/2549 วันที่ 29 มีนาคม 2549
20	บทความเรื่อง การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด จาก รพีสาร ปีที่ 2 ฉบับที่ 7 เดือนเมษายน – มิถุนายน 2537
21	ประกาศคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา เรื่องการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของส่วนราชการในสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2555 วันที่ 31 ตุลาคม 2555

ลำดับ	หัวข้อของเอกสาร
22	ประกาศรัฐสภา เรื่องการแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2555 วันที่ 31 ตุลาคม 2555
23	หนังสือของคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา เรื่องการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด วันที่ 1 พฤศจิกายน 2555 ถึงเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
24	ประกาศรัฐสภา เรื่องการกำหนดสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด พ.ศ. 2555 วันที่ 16 พฤศจิกายน 2555
25	ประกาศรัฐสภา เรื่องกำหนดสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด พ.ศ. 2556 วันที่ 31 กรกฎาคม 2556
26	หนังสือของคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา เรื่องการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด วันที่ 8 สิงหาคม 2556 ถึงเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
27	คำสั่งสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ที่ 1472/2557 เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด วันที่ 31 กรกฎาคม 2557
28	รายงานคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด วันที่ 3 ตุลาคม 2557
29	หนังสือของคณะอนุกรรมการข้าราชการรัฐสภา เรื่องรายงานผลการพิจารณาของ อ.ก.ร. ระบบงานและอัตรากำลัง วันที่ 8 ตุลาคม 2557
30	หนังสือของคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา เรื่องสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด วันที่ 15 ตุลาคม 2557 ถึงเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
31	หนังสือถึงประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เรื่องขอให้พิจารณายับยั้งการยุบสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ฉบับวันที่ 2 ตุลาคม 2557
32	หนังสือของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา เรื่องขอให้พิจารณายับยั้งการยุบสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ฉบับวันที่ 29 ตุลาคม 2557

ลำดับ	หัวข้อของเอกสาร
33	ประกาศรัฐสภา เรื่องการแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2557 วันที่ 7 พฤศจิกายน 2557
34	ประกาศคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา เรื่องการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของส่วนราชการในสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2557 วันที่ 7 พฤศจิกายน 2557
35	บทความในรัฐสภาสาร ปีที่ 64 ฉบับที่ 4 เมษายน 2559 เรื่อง ประสิทธิผลขององค์การฝ่ายนิติบัญญัติ: กรณีสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด
36	หนังสือถึงประธานรัฐสภา เรื่องขอให้พิจารณาทบทวนการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ฉบับวันที่ 31 กรกฎาคม 2563

คำปรารภ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยเฉพาะมาตรา ๘๗ (๕) กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยต้องส่งเสริมและให้การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองและการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนได้ใช้สิทธิเลือกตั้งโดยสุจริตและเที่ยงธรรม เป็นต้น ส่งผลให้เกิดแนวคิดที่จะให้รัฐสภาใกล้ชิดกับประชาชนมากขึ้น จนกระทั่งสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ซึ่งมีนายสมศักดิ์ เกียรติสุรนนท์ เป็นประธานรัฐสภาและประธานสภาผู้แทนราษฎร มีดำริให้ตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดให้เป็นรูปธรรม และได้มอบนโยบายให้มีการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้ง โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นจุดเชื่อมโยงระหว่างประชาชนกับรัฐสภา การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองและการพัฒนาประเทศทุกระดับ จึงได้ตั้งคณะกรรมการศึกษาความเป็นไปได้และดำเนินการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดขึ้น โดยมีรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง (นายวิสุทธิ์ ไชยณรุณ) เป็นประธานกรรมการ และเพื่อให้การดำเนินการเกิดความคล่องตัวและดำเนินได้ตามวัตถุประสงค์ ได้มีการตั้งคณะอนุกรรมการดำเนินการด้านงานรัฐสภาจังหวัด ซึ่งมีนายวัฒนา เซ่งไพเราะ โฆษกประธานสภาผู้แทนราษฎร เป็นประธานอนุกรรมการ และตั้งคณะอนุกรรมการเตรียมความพร้อมสถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์ ประชาสัมพันธ์ และเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐสภาประจำจังหวัดขึ้น เพื่อเตรียมความพร้อมด้านอาคารสถานที่ตั้งให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ ในที่สุดคณะกรรมการศึกษาความเป็นไปได้ฯ มีมติให้จัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดนำร่องใน ๖ จังหวัด และให้คณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องดังกล่าวเร่งดำเนินการให้บรรลุผลตามนโยบาย

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเมื่อรับนโยบายมาปฏิบัติจำเป็นต้องทุ่มเทสรรพกำลังระดมความสามารถจากทุกภาคส่วนของสำนักงาน ช่วยกันขับเคลื่อนและจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดใน ๕ ภูมิภาค ๖ จังหวัดนำร่อง ได้แก่ ภาคเหนือ ตั้งที่จังหวัดเชียงราย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตั้งที่จังหวัดอุบลราชธานีและจังหวัดขอนแก่น ภาคกลางตั้งที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ภาคตะวันออก ตั้งที่จังหวัดชลบุรี และภาคใต้ ตั้งที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยได้เปิดที่ทำการพร้อมกันทั้ง ๖ จังหวัด ในวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๖ ซึ่งถือว่าเป็นการเปิดสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดขึ้นอย่างเป็นทางการ นับว่าเป็นครั้งแรกที่มีการศึกษาความเป็นไปได้และได้จัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดขึ้นสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม

สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุน และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย บทบาท อำนาจหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา ให้คำแนะนำ และสนับสนุนการใช้สิทธิ

ของประชาชน ดำเนินการเกี่ยวกับการรับเรื่องราวร้องทุกข์ เรื่องร้องเรียนขอความเป็นธรรมของประชาชน ตามขอบเขตอำนาจหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติ ดำเนินการประสานงานและสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมาธิการและสมาชิกรัฐสภา รวมทั้งประสานงานกับหน่วยงานหรือส่วนราชการอื่น ๆ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติภารกิจขององค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ เป็นต้น นับเป็นมิติใหม่ของรัฐสภาไทยที่มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและพัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขให้ทั่วถึงประชาชนระดับรากหญ้า

ในอนาคตผมหวังเป็นอย่างยิ่งว่าสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดจะมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสมาชิกรัฐสภาและประชาชนพลเมืองของไทยอย่างแท้จริงสืบต่อไป

(นายสุวิจักขณ์ นาควัชระชัย)
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

คำนำ

การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด เป็นเรื่องที่ยิ่งใหญ่มากของการปรับโครงสร้างการบริหารองค์การรัฐสภา โดยเป็นการเชื่อมต่อระหว่างรัฐสภากับประชาชนในระดับพื้นที่ต่างๆ ของประเทศไทย ด้วยการเริ่มต้นจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดในส่วนภูมิภาครวม 6 จังหวัดก่อน จากนั้นมีแผนงานเพื่อขยายการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดให้ครบทุกจังหวัด นับว่า เป็นความเปลี่ยนแปลงของระบบบริหารขององค์การรัฐสภาในรอบ 80 ปี โดยเป็นการวางรากฐานขององค์การรัฐสภาในระดับจังหวัด เช่นเดียวกับการจัดตั้งสำนักงานระดับจังหวัดของฝ่ายบริหารและฝ่ายตุลาการ

ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดดังกล่าวนี้ จะส่งผลดีในการ **"ทำให้เสียงของประชาชนดังขึ้น"** และเป็นการสร้างมิติของ **"ประชาชนในความหมายใหม่"** ซึ่งถือเป็นความก้าวหน้าในการจัดโครงสร้างการทำงานของฝ่ายนิติบัญญัติ ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในทุกส่วนของประเทศย่อมได้รับการดูแลเอาใจใส่ตามอำนาจหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติ นอกจากนี้ การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ยังเป็นการสนับสนุนการทำงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ได้มีกลไกของระบบรัฐสภาช่วยสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่เพื่อเป็น **"ปากเสียง"** ให้แก่ประชาชนในระดับพื้นที่ได้ดียิ่งขึ้น

ความสำเร็จของการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดที่จะเปิดดำเนินการเป็นครั้งแรกในวันที่ 28 มิถุนายน 2556 นี้ นับว่า เป็นผลงานชิ้นสำคัญที่ "ท่านสมศักดิ์ เกียรติสุรนนท์" ประธานรัฐสภา ได้ดำเนินการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดด้วยความมุ่งมั่น ทุ่มเท ให้ประสบความสำเร็จเป็นเรื่องที่จะต้องยกย่องในความสามารถในการผลักดันการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดให้เกิดขึ้นในยุคนี้ และต้องขอบคุณ "คณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา" ทุกท่าน ที่ช่วยทำให้ "ความฝัน" ของผู้เขียนที่เคยเสนอเรื่องนี้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 ได้เป็นความจริงใน พ.ศ. 2556 นี้ ถือว่า เป็นเรื่องที่น่ายินดีและเป็นข่าวดีของประชาชนที่จะได้เห็นการทำงานของรัฐสภาอย่างใกล้ชิดเป็นครั้งแรก

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา มีบุคคลสำคัญของรัฐสภาจำนวนมาก ได้ให้การสนับสนุนแนวคิดการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ผู้เขียนใคร่ขอกล่าวถึง "ท่านมารุต บุนนาค" ประธานรัฐสภา ซึ่งเป็นคนแรกที่ประกาศสนับสนุนเรื่องนี้ โดยการแต่งตั้งให้ "ท่านวันมูหะมัดนอร์ มะทา" ในสมัยที่เป็นรองประธานสภาผู้แทนราษฎร ให้เป็นประธานคณะกรรมการศึกษาการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดเป็นชุดแรก จากนั้น "ท่านโภคิน พลกุล" ประธานรัฐสภา ได้ให้ความเห็นชอบในการปรับโครงสร้างของรัฐสภาเพื่อดำเนินการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ส่วนประธานและคณะกรรมาธิการกิจการสภาผู้แทนราษฎรในแต่ละชุดของสภาผู้แทนราษฎร ได้ร่วมพิจารณาเรื่องนี้และเสนอความเห็นที่ดียิ่งนำมาสู่หลักการสำคัญของการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดที่ตกผลึกอย่างชัดเจน

ในการเขียนหนังสือเล่มนี้ เป็นเรื่องที่ผู้เขียนได้รับมอบหมายจาก "ท่านสุวิจักขณ์ นาควัชระชัย" เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ให้เสนอแง่มุมต่างๆ เกี่ยวกับการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด เพื่อเป็นการบันทึกเรื่องราวที่ผ่านมาและมองภาพใหม่ที่กำลังเกิดขึ้น ผู้เขียนได้ค้นคว้าข้อมูลที่เคยรวบรวมไว้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 และข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง นำมาแสดงไว้ในภาคนวก เพื่อให้ผู้อ่านได้เห็นถึงรากแก้วของ "สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด" ได้เห็นถึงพัฒนาการของแนวคิดทั้งข้อโต้แย้งและข้อสนับสนุนต่างๆ ที่หล่อหลอมอย่างมีนัยสำคัญ จนกระทั่งตกผลึกเป็นหลักการสำคัญในการเชื่อมต่อกับประชาชนทุกพื้นที่ด้วยการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

ผู้เขียนใคร่ขอขอบพระคุณข้าราชการรัฐสภาทุกท่านที่เป็นพลังสำคัญในการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดและออกไปปฏิบัติหน้าที่ตามภูมิภาคที่มีการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด เพื่อทำสิ่งที่ไม่เคยมีมาก่อน ให้เกิดขึ้นอย่างมีหลักการ และเป็นการเริ่มต้นสร้างประวัติศาสตร์หน้าใหม่ของระบบรัฐสภา สุดท้ายนี้ ด้วยข้อจำกัดของเวลาในการเขียนหนังสือเล่มนี้ หากมีสิ่งใดที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนในแต่ละประเด็น เป็นเรื่องความบกพร่องของผู้เขียนโดยลำพัง และถ้าการเขียนหนังสือเล่มนี้ในครั้งนี้ จะพอมีประโยชน์อยู่บ้าง ขอให้เป็น "น้ำมัน" ที่ใช้ใส่ "รถยนต์" ของรัฐสภา ในการขับเคลื่อนไปยังพื้นที่ต่างๆ ของประเทศไทย เพื่อทำงานของฝ่ายนิติบัญญัติให้ประชาชนคนไทย ได้รับการบริการอย่างมีคุณภาพจากสมาชิกรัฐสภาและข้าราชการรัฐสภาทุกคนต่อไป

ด้วยความเคารพ

(เอกพร รักความสุข)

25 มิถุนายน 2556

สภาผู้แทนราษฎร

30 กรกฎาคม 2536

เรื่อง การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

กราบเรียน ประธานรัฐสภา

เนื่องจากในปัจจุบันบทบาทและอำนาจหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภาได้เพิ่มความสำคัญมากขึ้นทั้งในด้านนิติบัญญัติและการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน ประกอบกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาของไทยได้พัฒนาไปในแนวทางที่ดีขึ้น สมควรที่จะมีการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดขึ้นในส่วนภูมิภาคเพื่อเป็นหน่วยงานสำหรับรับรองการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา ดังนี้

(1) เป็นที่ทำงานของสมาชิกรัฐสภาที่มีอยู่ในส่วนภูมิภาค

(2) เป็นตัวแทนของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ในการติดต่อประสานงานกับสมาชิกรัฐสภา

(3) เป็นที่ประชุมคณะกรรมาธิการในส่วนภูมิภาค หรือในขณะไปดูงานในต่างจังหวัด

(4) เป็นองค์กรของรัฐสภาในการเผยแพร่ประชาธิปไตยในส่วนภูมิภาคทั้งที่เป็นการฝึกอบรมการสัมมนา และการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา

(5) เป็นที่ทำงานของผู้ช่วยดำเนินงานของสมาชิกรัฐสภา

นอกจากนี้ในอนาคตเมื่อมีการโอนอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการเลือกตั้งเป็นของหน่วยงานที่สังกัดรัฐสภา สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด จะเป็นหน่วยงานสำหรับปฏิบัติหน้าที่ดังนี้

(1) เป็นหน่วยงานที่ควบคุมการเลือกตั้ง

(2) เป็นหน่วยงานที่ปฏิบัติและดูแลกฎหมายพรรคการเมือง

(3) เป็นหน่วยงานดำเนินการเลือกตั้ง

ดังนั้นเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สะดวก รวดเร็ว และเพื่อให้การพัฒนาประชาธิปไตยเป็นไปในแนวทางที่ถูกต้อง สมควรที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจะได้ดำเนินการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดขึ้นในส่วนภูมิภาค

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาศึกษาแนวทางการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นายเอกพร รักความสุข)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดสกลนคร

สภาผู้แทนราษฎร

30 กรกฎาคม 2536

เรื่อง การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

เรียน ประธานคณะกรรมาธิการกิจการสภาผู้แทนราษฎร

เนื่องจากในปัจจุบันบทบาทและอำนาจหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภาได้เพิ่มความสำคัญมากขึ้นทั้งในด้านนิติบัญญัติและการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน ประกอบกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาของไทยได้พัฒนาไปในแนวทางที่ดีขึ้น สมควรที่จะมีการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดขึ้นในส่วนภูมิภาคเพื่อเป็นหน่วยงานสำหรับรับรองการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา ดังนี้

(1) เป็นที่ทำงานของสมาชิกรัฐสภาที่มีอยู่ในส่วนภูมิภาค

(2) เป็นตัวแทนของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ในการติดต่อประสานงานกับสมาชิกรัฐสภา

(3) เป็นที่ประชุมคณะกรรมาธิการในส่วนภูมิภาค หรือในขณะไปดูงานในต่างจังหวัด

(4) เป็นองค์กรของรัฐสภาในการเผยแพร่ประชาธิปไตยในส่วนภูมิภาคทั้งที่เป็นการฝึกอบรมการสัมมนา และการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา

(5) เป็นที่ทำงานของผู้ช่วยดำเนินงานของสมาชิกรัฐสภา

นอกจากนี้ในอนาคตเมื่อมีการโอนอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการเลือกตั้งเป็นของหน่วยงานที่สังกัดรัฐสภา สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด จะเป็นหน่วยงานสำหรับปฏิบัติหน้าที่ดังนี้

(1) เป็นหน่วยงานที่ควบคุมการเลือกตั้ง

(2) เป็นหน่วยงานที่ปฏิบัติและดูแลกฎหมายพรรคการเมือง

(3) เป็นหน่วยงานดำเนินการเลือกตั้ง

ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สะดวก รวดเร็ว และเพื่อให้การพัฒนาประชาธิปไตยเป็นไปอย่างถูกต้อง สมควรที่คณะกรรมาธิการกิจการสภาผู้แทนราษฎรจะได้พิจารณากำหนดแนวทางในการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดในส่วนภูมิภาค แล้วเสนอให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการให้คณะกรรมาธิการกิจการสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาหาแนวทางการจัดตั้งที่ทำการรัฐสภาสาขาด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายเอกพร รักความสุข)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดสกลนคร

พรรคเอกภาพ
SOLIDARITY PARTY

พรรคเอกภาพ เสนอวางรากฐานประชาธิปไตย
โดยการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

วันนี้ (30 กรกฎาคม 2536) เวลา 10.30 นาฬิกา ที่รัฐสภา นายเอกพร รักความสุข รองเลขาธิการพรรคเอกภาพ และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดสกลนคร ได้แถลงข่าวว่า ตนได้ยื่นหนังสือถึงประธานรัฐสภาและประธานคณะกรรมาธิการกิจการสภาผู้แทนราษฎร เพื่อขอให้มีการศึกษาเรื่องการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

เกี่ยวกับเรื่องนี้ พรรคเอกภาพเห็นความจำเป็นในการสร้างฐานประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นทั่วประเทศ และเป็นการพัฒนาการเมืองไทยโดยต่อเนื่อง พรรคเอกภาพมีมติให้เสนอจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด เพื่อเป็นหน่วยงานสำหรับรับรองการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา

จากสภาพทางการเมืองปัจจุบัน มีแนวโน้มที่รัฐสภาจะเข้ามามีบทบาทในการดูแลการเลือกตั้ง ตลอดจนเป็นองค์กรที่มีหน้าที่เกี่ยวกับพรรคการเมือง การเปิดโอกาสให้มีสำนักงานรัฐสภาทุกจังหวัดจะเป็นรากฐานสำคัญที่สนับสนุนการทำงานของรัฐสภา นอกจากนี้จะเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับการดึงสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินมาขึ้นอยู่กับรัฐสภา ตลอดจนหน่วยงานพิเศษต่าง ๆ ซึ่งต้องการความเป็นอิสระจากฝ่ายบริหาร

พรรคเอกภาพจะได้ติดตามการพิจารณาของคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา (กร.) ในการพิจารณากำหนดตำแหน่งและกรอบอัตรากำลังในการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดทุกจังหวัด และการพิจารณาของคณะกรรมาธิการกิจการสภาผู้แทนราษฎร ในการศึกษารูปแบบของการดำเนินการจัดตั้งต่อไป

●เสนอตั้งสนง.รัฐสภาจังหวัด

นายมารุต บุนนาค ประธานสภาผู้แทนราษฎร ให้สัมภาษณ์วันที่ 3 สิงหาคมว่า เห็นด้วยกับความคิดของนายเอกพร รักความสุข รองเลขาธิการพรรคเอกภาพที่เสนอให้มีการตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดทุกจังหวัด เพราะจะทำให้การทำงานของ ส.ส.ในต่างจังหวัดคล่องตัวขึ้น และเวลานี้สภาเองก็รู้สึกว่าขาดอะไรบางอย่างในการติดต่อประสานงานกับจังหวัดต่าง ๆ

นายมารุตกล่าวว่า ได้มอบหมายให้รองประธานสภาผู้แทนฯ ทั้ง 2 คนทำความเห็นเสนอมาให้พิจารณาอีกครั้งหนึ่ง เพราะยังมีอีกหลายขั้นตอนโดยเฉพาะเรื่องโครงสร้าง ที่สำคัญเรื่องนี้ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการรัฐสภาก่อนด้วย และในการทำคงจะต้องเริ่มจัดตั้งในจังหวัดใหญ่ ๆ ที่มี ส.ส.หลายคนก่อน จากนั้นจึงทยอยทำไปเรื่อย ๆ จนครบ

● **เอกพร รักความสุข**

ส.ส.สกลนคร จุดประกายเรื่องการจัดตั้ง"สำนักงานรัฐสภาจังหวัด"มาหลายเดือน ทั้งประธาน **มารุต บุนนาค** ทั้งรองประธาน **วันมูหะมัดนอร์ มะทา** ต่างก็ออกมาขานรับเห็นด้วย แต่ถึงวันนี้ยังไม่มีใครผลักดันให้เห็นวี่แววว่า จะเป็นจริง...● ถึงจะโบกมือลาตำแหน่งเลขานุการ รมว.พาณิชย์ แต่ ส.ส.หนุ่มเอกพร ก็ยังเหนียวแน่นอยู่กับหัวหน้า **อุทัย พิมพ์ใจชน** ไม่มีเสื่อมคลาย จัดงานประชุมแกนนำพรรคสาขาสกลนครเมื่อวันอาทิตย์ที่ผ่านมาประกาศว่า ถึงจะอย่างไรยังจะอยู่กับพรรคเอกภาพต่อไป ถ้าจะทิ้งพรรคนี้ก็คงไปตั้งแต่เมื่อครั้งมีผู้เสนอเงินสด 6 ล้านบาทให้เข้าพรรคสามัคคีธรรมเมื่อคราวโน้นแล้ว...

คำสั่งรัฐสภา

ที่ 10 /2536

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

เนื่องจากปัจจุบันบทบาทและอำนาจหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภาได้เพิ่มความสำคัญมากขึ้น ทั้งในด้านนิติบัญญัติและการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน ประกอบกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาของไทยได้พัฒนาไปในแนวทางที่ดีขึ้น สมควรที่จะมีการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดขึ้นในส่วนภูมิภาค เพื่อเป็นหน่วยงานสำหรับรองรับการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา ดังนั้นเพื่อเป็นการสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงเห็นสมควรตั้งคณะกรรมการศึกษาการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ประกอบด้วย

1. นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา	ประธานกรรมการ
2. นายเจริญ คันธวงศ์	รองประธานกรรมการ
3. นายชุนทอง ภูมิวเดือน	รองประธานกรรมการ
4. นายโอวาท จุลโคตร	กรรมการ
5. นายสวอรรถ กลิ่นประทุม	กรรมการ
6. นายสุชาติ คันเจริญ	กรรมการ
7. นายสกุล สันติเมทนีกุล	กรรมการ
8. นายสำเร็จ ภูนิคม	กรรมการ
9. นายเอกพร รักความสุข	กรรมการ
10. พันตำรวจโท สานิตย์ สุรังษี	กรรมการ
11. นายอารยะ ชุมดวง	กรรมการ
12. นายธีรพันธ์ มนะสิการ	กรรมการ
13. นายไพศิษฐ์ พิพัฒนกุล	กรรมการ
14. นายสอนก เหล่าธรรมทัศน์	กรรมการ
15. นายวุฒิศักดิ์ ลาภเจริญทรัพย์	กรรมการ
16. นายวรากรณ์ สามโกเศศ	กรรมการ
17. นายอนุสรณ์ ลิ่มมณี	กรรมการ
18. นายสมคิด เลิศไพฑูรย์	กรรมการ

19. นายอนุชา อาภาภิรม กรรมการ
20. นายสรงค์ นุ่นทอง กรรมการ
21. นายมหินทร์ คันบุญเหิม กรรมการ
22. นายสมาน รังสิโยกฤษฎ์ กรรมการ
23. นายพรชัย สุนทรพันธ์ กรรมการ
24. นายเสถียร หอมจรร กรรมการ
25. นายกิจา เงินยวง กรรมการ
26. นายมนตรี รูปสวรรณ กรรมการ
27. นางสิริลักษณ์ ปั้นบำรุงกิจ กรรมการและเลขานุการ
28. นางอุมาสีว์ ฉลาดเลี่ยม กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
29. นายบุญเรือง บูรภักดิ์ กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
30. นายคัมภีร์ ศิษฐากรณ์ กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
31. นายอัครเมศวร์ ทองนาค กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ศึกษาแนวทางในการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ตลอดจนพิจารณารายละเอียดในด้านกฎหมาย ด้านการบริหาร และด้านวิชาการ

ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ด้านต่าง ๆ ได้ตามที่เห็นสมควร แล้วรายงานให้ประธานรัฐสภาทราบ

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 13 ตุลาคม พ.ศ. 2536

สั่ง ณ วันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2536

(ศาสตราจารย์ มารุต บุนนาค)
ประธานรัฐสภา

คำสั่งคณะกรรมการศึกษาการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

ที่ 1/2536

เรื่อง ตั้งคณะอนุกรรมการศึกษาการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

โดยที่คณะกรรมการศึกษาการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ได้พิจารณาเห็นว่า การศึกษาแนวทางในการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดจะต้องกระทำด้วยความละเอียดรอบคอบ และมีข้อมูลที่จำเป็นอย่างเพียงพอ เพื่อประกอบการพิจารณาตัดสินใจของคณะกรรมการฯ จึงตั้ง คณะอนุกรรมการศึกษาการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ดังต่อไปนี้

1. นายสถุต สันติเมทนีกล	ที่ปรึกษา
2. นายสมาน รังสิโยกฤษฎ์	ประธานคณะอนุกรรมการ
3. นายเอกพร รักความสุข	อนุกรรมการ
4. นายมนตรี รูปสุวรรณ	อนุกรรมการ
5. นายเอนก เหล่าธรรมทัศน์	อนุกรรมการ
6. นางอุมาสิริ สอาดเอี่ยม	อนุกรรมการ
7. นายอัครเมศวร์ ทองนวล	อนุกรรมการและเลขานุการ

ให้คณะอนุกรรมการศึกษาการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดมีหน้าที่ในการจัดทำแผนงานการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดโดยศึกษาถึงแนวทางในการจัดตั้ง เหตุผลและความจำเป็น รูปแบบและโครงสร้าง หน้าที่ความรับผิดชอบ งบประมาณค่าใช้จ่าย ตลอดจนคำนึงถึงผลประโยชน์ของทางราชการและความคุ้มค่าที่จะได้รับจากการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด แล้วเสนอรายงานผลการศึกษาดังกล่าวต่อคณะกรรมการศึกษาการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด เพื่อพิจารณาต่อไป ทั้งนี้ โดยกำหนดให้แล้วเสร็จภายในเวลา 30 วัน

สั่ง ณ วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน 2536

(นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา)

ประธานคณะกรรมการศึกษาการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

บันทึกการประชุม
อ.ก.ร. ระบบงานและอัตรากำลัง
ครั้งที่ 10/2537
วันจันทร์ที่ 14 มีนาคม 2537
ณ ห้องประชุมคณะกรรมาธิการ หมายเลข 3
ชั้น 3 อาคารรัฐสภา 1

อนุกรรมการ ก.ร. ที่มาประชุม

1.	นายโสรัจ สุจริตกุล	ประธาน อ.ก.ร.
2.	ศาสตราจารย์ อิสสระ นิติทัณฑ์ประภาศ	รองประธาน อ.ก.ร.
3.	เลขาธิการวุฒิสภา (นายพินิต อารยะศิริ)	อ.ก.ร.
4.	เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (ศาสตราจารย์ ไพศิษฐ์ พิพัฒนกุล)	อ.ก.ร.
5.	นางทิพาวดี เมฆสวรรค์	อ.ก.ร.
6.	นายศุภชัย ผุดผ่อง	อ.ก.ร. และเลขานุการ
	นางอุมาสีว์ สอาดเอี่ยม	ผู้ช่วยเลขานุการ
	นายชาญวิทย์ ไกรฤกษ์	ผู้ช่วยเลขานุการ
	นางสาวนงลักษณ์ สถิตย์เสถียร	ผู้ช่วยเลขานุการ

อนุกรรมการ ก.ร. ที่ไม่มาประชุม (ลาการประชุม)

1.	นายเฉลิมชัย วสีนนท์	อ.ก.ร.

เริ่มประชุมเวลา 16.25 นาฬิกา

เมื่ออนุกรรมการ ก.ร. มาครบองค์ประชุมแล้ว ประธาน อ.ก.ร. ได้กล่าวเปิดประชุม และเสนอให้ที่ประชุมพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ตามระเบียบวาระ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ 1 เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ 2 รับรองบันทึกการประชุม อ.ก.ร.

2.1 ครั้งที่ 6/2537 เมื่อวันอังคารที่ 8 กุมภาพันธ์ 2537 ที่ประชุมพิจารณาแล้วมีมติรับรอง โดยให้แก้ไขเพิ่มเติม ดังนี้

หน้า 5 บรรทัดที่ 4 แก้ไขคำที่พิมพ์ผิด คือ "Proceduce" เป็น "Procedure"

บรรทัดที่ 11 แก้ไขคำที่พิมพ์ผิด คือ "Instutute" เป็น "Institute"

บรรทัดที่ 15 แก้ไขคำที่พิมพ์ผิด คือ "Potentiatities" เป็น "Potentialities"

2.2 ครั้งที่ 7/2537 เมื่อวันพุธที่ 9 กุมภาพันธ์ 2537 ที่ประชุมพิจารณาแล้วมีมติรับรองโดยให้แก้ไขเพิ่มเติม ดังนี้

หน้า 1 แก้ไขข้อความในส่วนผู้เข้าร่วมประชุม จาก "สำนักงานพัฒนาโครงสร้างส่วนราชการและอัตรากำลัง" เป็น "สำนักพัฒนาโครงสร้างส่วนราชการและอัตรากำลัง"

หน้า 2 บรรทัดที่ 18 แก้ไขข้อความ จาก "สำนักงานพัฒนาโครงสร้างส่วนราชการและอัตรากำลัง" เป็น "สำนักพัฒนาโครงสร้างส่วนราชการและอัตรากำลัง"

หน้า 4 บรรทัดที่ 9 แก้ไขเพิ่มเติมข้อความ จาก "ฝ่ายเลขานุการรับไป....." เป็น " น่าจะมอบให้ฝ่ายเลขานุการรับไป....."

2.3 ครั้งที่ 8/2537 เมื่อวันพฤหัสบดีที่ 17 กุมภาพันธ์ 2537 ที่ประชุมพิจารณาแล้วมีมติรับรอง

2.4 ครั้งที่ 9/2537 เมื่อวันอังคารที่ 8 มีนาคม 2537 ที่ประชุมพิจารณาแล้วมีมติรับรอง

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องพิจารณา

3.1 เรื่อง การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

เลขานุการ อ.ก.ร. ได้เสนอต่อที่ประชุมว่า ด้วยในคราวประชุม ก.ร. ครั้งที่ 2/2537 เมื่อวันจันทร์ที่ 14 กุมภาพันธ์ 2537 ที่ประชุมได้มีมติมอบหมายให้ อ.ก.ร. ระบบงานและอัตรากำลังไปดำเนินการศึกษาในรายละเอียดเกี่ยวกับแผนงานการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ซึ่งมีรายละเอียดโดยสรุป ดังนี้

1. หลักการและเหตุผล

(1) เป็นตัวแทนของส่วนราชการสังกัดรัฐสภาในการติดต่อประสานงานกับสมาชิกรัฐสภา

(2) เป็นแหล่งข้อมูล เผยแพร่ และประชาสัมพันธ์บทบาทและผลงานของรัฐสภา

(3) เป็นศูนย์ส่งเสริมและเผยแพร่การปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาแก่ประชาชน

(4) เป็นหน่วยงานอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ทางการเมืองแก่สมาชิกรัฐสภา และบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา

(5) เป็นหน่วยงานรองรับอำนาจหน้าที่ของรัฐสภาในอนาคต เช่น การควบคุมและดูแลการเลือกตั้ง การตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของแผ่นดิน การตรวจสอบความประพฤติมิชอบทางการเมือง เป็นต้น

2. อำนาจหน้าที่

(1) ติดต่อประสานงานระหว่างส่วนราชการสังกัดรัฐสภากับสมาชิกรัฐสภาเกี่ยวกับการดำเนินงานทางด้านนิติบัญญัติ

(2) รวบรวมและให้บริการข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา ตลอดจนเผยแพร่ข้อมูลและประชาสัมพันธ์บทบาทและผลงานของรัฐสภาแก่ประชาชน

(3) ส่งเสริมและเผยแพร่กระบวนการทางการเมือง วิถีชีวิต

แบบประชาธิปไตย และการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาแก่ประชาชน

(4) อำนวยความสะดวกและช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ทางการเมืองแก่สมาชิกรัฐสภา

(5) ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย

3. การจัดองค์กร

(1) หน่วยงานในส่วนกลาง เรียกว่า "ศูนย์ประสานงานรัฐสภาประจำจังหวัด"

(2) หน่วยงานในแต่ละจังหวัด เรียกว่า "สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด"

4. โครงสร้างของหน่วยงานและสายการบังคับบัญชา

ในขั้นเริ่มต้น ศูนย์ประสานงานรัฐสภาประจำจังหวัด และสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด จะอยู่ภายใต้การควบคุมและดูแลของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรไปพลางก่อน

5. หน้าที่ความรับผิดชอบ

(1) ศูนย์ประสานงานรัฐสภาประจำจังหวัด มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการติดต่อประสานงาน อำนวยความสะดวก ให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน ตลอดจนจัดทำแผนงานในการพัฒนาสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด และปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย

(2) สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการติดต่อประสานงานระหว่างส่วนราชการสังกัดรัฐสภากับสมาชิกรัฐสภาเกี่ยวกับการดำเนินงานทางด้านนิติบัญญัติ รวบรวมและให้บริการข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา เผยแพร่ข้อมูลและประชาสัมพันธ์บทบาทและผลงานของรัฐสภา ส่งเสริมและเผยแพร่กระบวนการทางการเมือง วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยและการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา ตลอดจนอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ทางการเมืองแก่สมาชิกรัฐสภา และปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย

6. กรอบอัตรากำลัง

(1) กรอบอัตรากำลังพื้นฐานของศูนย์ประสานงานรัฐสภาประจำจังหวัด มีจำนวน 15 ตำแหน่ง

(2) กรอบอัตรากำลังพื้นฐานของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดในแต่ละจังหวัด มีจำนวน 11 ตำแหน่ง

7. สถานที่ตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

ในขั้นเริ่มต้น จะจัดตั้งในจังหวัดที่เป็นที่ตั้งสำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (เขตการศึกษาที่ 1-12) จำนวน 12 จังหวัด ส่วนจังหวัดอื่น ๆ ที่เหลืออีก 63 จังหวัด (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร) ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 3 ปี

8. อาคารที่จะใช้เป็นที่ทำการสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด อาจดำเนินการได้เป็น 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 เช่าอาคาร

ระยะที่ 2 ก่อสร้างอาคาร ให้มีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ของรัฐสภา ทั้งนี้ ตามความเหมาะสมและความจำเป็นของแต่ละจังหวัด

ประธาน อ.ก.ร. ได้แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า เรื่องนี้ประธาน ก.ร. ได้เสนอให้ อ.ก.ร. เชิญคณะทำงานเกี่ยวกับการศึกษาการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดมาชี้แจงในรายละเอียดเพื่อประกอบการพิจารณาด้วย

จากนั้น ที่ประชุมจึงได้ตั้งประเด็นในการพิจารณา ดังนี้

- การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด มีกฎหมายรองรับหรือไม่
- การจัดตั้งเพื่อเผยแพร่ประชาธิปไตยควรจะทำขนาดไหน เป็นหน้าที่ของฝ่ายบริหาร หรือไม่ อย่างไร
- การจัดตั้งจะคุ้มค่าหรือไม่

ที่ประชุมได้พิจารณาแล้วเห็นว่าการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดน่าจะเป็นรูปแบบอื่นได้ ไม่ควรเป็นส่วนราชการ เนื่องจากมีข้อจำกัดหลายประการโดยเฉพาะด้านงบประมาณ และการปฏิบัติงานอาจไม่คล่องตัว เพราะลักษณะงานมีการเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหวมาก ประกอบกับข้อมูลตามรายงานของคณะกรรมการศึกษาการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดยังไม่สมบูรณ์ครบถ้วนตามแนวนโยบายที่ประธานรัฐสภากำหนด คือยังขาดข้อมูลและรายละเอียดในด้านกฎหมาย ด้านการบริหาร และด้านวิชาการ จึงเห็นควรให้ฝ่ายเลขานุการดำเนินการประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องในการศึกษาการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด โดยเชิญมาชี้แจงและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อที่ประชุม อ.ก.ร. เพื่อประกอบการพิจารณาในการประชุมครั้งต่อไป จำนวน 5 ท่าน คือ

1. นายเจริญ คันธวงศ์
2. นายสฤต สันติเมทนีดล
3. นายสมาน รังสิโยกฤษฎ์
4. นายเอกพร รักความสุข
5. นายเอนก เหล่าธรรมทัตต์

ซึ่งประธาน อ.ก.ร.ได้นัดประชุม อ.ก.ร. ครั้งต่อไป ในวันพฤหัสบดีที่ 7 เมษายน 2537 เวลา 09.30 นาฬิกา

เลิกประชุมเวลา 17.40 นาฬิกา

(นายศุภชัย ผุดผ่อง)
เลขานุการ อ.ก.ร.

บันทึกการประชุม
อ.ก.ร. ระบบงานและอัตรากำลัง
ครั้งที่ 11/2537
วันพฤหัสบดีที่ 7 เมษายน 2537
ณ ห้องประชุมคณะกรรมาธิการ หมายเลข 1
ชั้น 3 อาคารรัฐสภา 1

อนุกรรมการ ก.ร. ที่มาประชุม

1.	นายโสรัจ สุจริตกุล	ประธาน อ.ก.ร.
2.	ศาสตราจารย์ อิสสระ นิติทัณฑ์ประภาศ	รองประธาน อ.ก.ร.
3.	เลขาธิการวุฒิสภา	อ.ก.ร.
	(นายจำนงค์ สวมประคำ รองเลขาธิการวุฒิสภา เข้าประชุมแทน)	
4.	เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร	อ.ก.ร.
	(ศาสตราจารย์ ไพศิษฐ์ พิพัฒนกุล)	
5.	นายเฉลิมชัย วสีนนท์	อ.ก.ร.
6.	นายศุภชัย ผุดผ่อง	อ.ก.ร. และเลขานุการ
	นางอุมาสีว์ สอาดเอี่ยม	ผู้ช่วยเลขานุการ
	นางสาวนงลักษณ์ สถิตย์เสถียร	ผู้ช่วยเลขานุการ

อนุกรรมการ ก.ร. ที่ไม่มาประชุม (ลาการประชุม)

1.	นางทิพาวดี เมฆสวรรค์	อ.ก.ร.
	นายชาญวิทย์ ไกรฤกษ์	ผู้ช่วยเลขานุการ

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายเจริญ คันธวงศ์
   รองประธานกรรมการศึกษาการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด
2. นายสฤต สันติเมทนีดล
   กรรมการศึกษาการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด
   ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการศึกษาการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

3. นายสมาน รังสิโยกฤษฎ์
ประธานคณะอนุกรรมการศึกษาการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

เริ่มประชุมเวลา 09.40 นาฬิกา

เมื่ออนุกรรมการ ก.ร. มาครบองค์ประชุมแล้ว ประธาน อ.ก.ร. ได้กล่าวเปิดประชุม และเสนอให้ที่ประชุมพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ตามระเบียบวาระ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ 1 เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม

1.1 เรื่อง อ.ก.ร. ส่งผู้แทนเข้าร่วมประชุม

ประธาน อ.ก.ร. ได้แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า เลขาธิการวุฒิสภา ติดราชการ ไม่สามารถเข้าร่วมประชุมได้ จึงมอบหมายให้ นายจำนงค์ สวมประดำ รองเลขาธิการวุฒิสภา เข้าประชุมแทน

ระเบียบวาระที่ 2 เรื่องพิจารณา

2.1 เรื่อง การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

ประธาน อ.ก.ร. ได้เสนอต่อที่ประชุมว่า ก.ร. ได้มีมติมอบหมายให้ อ.ก.ร.ระบบงานและอัตรากำลังไปดำเนินการศึกษาในรายละเอียดเกี่ยวกับแผนงานการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด และประธาน ก.ร. ได้เสนอให้ อ.ก.ร.เชิญคณะทำงานเกี่ยวกับการศึกษาการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดมาร่วมปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของ อ.ก.ร.

จากนั้น ประธาน อ.ก.ร. ได้เสนอให้คณะบุคคลดังกล่าวบางท่าน ซึ่ง อ.ก.ร.ได้เชิญมาร่วมประชุมในครั้งนี้ ชี้แจงรายละเอียด ความเป็นมา วัตถุประสงค์ และประโยชน์ที่จะได้รับจากการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ตามลำดับ ดังนี้

นายเจริญ คันธวงศ์ ได้เสนอให้ที่ประชุมทราบว่า เรื่องนี้ นายเอกพร รักความสุข สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสกลนคร เป็นผู้เสนอเรื่องการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดต่อประธานคณะกรรมาธิการกิจการสภาผู้แทนราษฎร โดยกำหนดวัตถุประสงค์ ดังนี้

(1) เป็นตัวแทนของส่วนราชการสังกัดรัฐสภาในการติดต่อประสานงานกับสมาชิกรัฐสภา

(2) เป็นแหล่งข้อมูล เผยแพร่ และประชาสัมพันธ์บทบาทและผลงานของรัฐสภา

(3) เป็นศูนย์ส่งเสริมและเผยแพร่การปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาแก่ประชาชน

(4) เป็นหน่วยงานอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ทางการเมืองแก่สมาชิกรัฐสภา และบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา

(5) เป็นหน่วยงานรองรับอำนาจหน้าที่ของรัฐสภาในอนาคต เช่น การควบคุมและดูแลการเลือกตั้ง การตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของแผ่นดิน การตรวจสอบความประพฤติมิชอบทางการเมือง เป็นต้น

คณะกรรมาธิการกิจการสภาผู้แทนราษฎรจึงได้ตั้งอนุกรรมาธิการขึ้นมาศึกษาในเรื่องดังกล่าว จากผลของการศึกษา คณะกรรมาธิการฯ เห็นชอบในหลักการตามที่อนุกรรมาธิการเสนอ ต่อมาจึงได้มีการตั้งคณะกรรมการศึกษาการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดเพื่อพิจารณาในเรื่องดังกล่าว ซึ่งคณะกรรมการศึกษาฯได้ให้ความเห็นชอบในหลักการที่จะให้ตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ทั้งนี้ เพื่อเป็นกลไกในการดำเนินงานของรัฐสภาในระดับจังหวัดในฐานะเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ ส่วนรูปแบบมีความเห็นแบ่งออกเป็น2 ฝ่าย คือ

- ฝ่ายหนึ่งเห็นควรจัดตั้งเป็นสำนักงานรัฐสภาทุกจังหวัดทั่วประเทศ
- อีกฝ่ายหนึ่งเห็นควรทดลองทำ โดยแบ่งเป็นภาค

อนึ่ง การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดไม่เคยมีประเทศใดจัดตั้งมาก่อน จึงไม่มีรูปแบบที่จะเลียนแบบ ดังนั้น จึงเป็นของใหม่ที่น่าจะทดลอง

นายสฤต สันติเมทนีดล ได้เสนอให้ที่ประชุมทราบว่า จุดมุ่งหมายในการเสนอให้มีการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด เพื่อให้มีการเผยแพร่และเป็นการปูพื้นฐานในเรื่องประชาธิปไตยอย่างชัดเจน เนื่องจากปัจจุบันประชาชนยังขาดความเข้าใจในเรื่องนี้ จึงเป็นหน้าที่ของรัฐสภาในการเผยแพร่ในเรื่องดังกล่าว

และจากการเดินทางไปศึกษาดูงานที่รัฐสภาอเมริกา ปรากฏว่าสมาชิกรัฐสภาจะมีสำนักงานและเจ้าหน้าที่ในการช่วยปฏิบัติหน้าที่ในฐานะสมาชิก และในต่างจังหวัดก็จะมีสำนักงานในต่างจังหวัดด้วย โดยได้รับการจัดเงินงบประมาณสนับสนุนประมาณปีละห้าล้านบาท

สำหรับการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดในทุกจังหวัดเป็นไปได้ยาก ในระยะแรกควรทดลองจัดตั้งโดยแบ่งออกเป็น 12 เขตภาคการศึกษา

<u>นายสมาน รังสิโยกฤษฎ์</u> ได้เสนอให้ที่ประชุมทราบว่าจากการศึกษาของคณะกรรมการศึกษาการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ได้พยายามพิจารณาจากหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พบว่ามีหน้าที่ที่ยังไม่ค่อยได้ปฏิบัติ คือ

1. งานการเมือง ปกติจะเป็นหน้าที่ของทางสภา สมาชิกสภา และสาขาพรรค ซึ่งในบางประเทศ รัฐได้จัดเงินอุดหนุนให้สมาชิกไปดำเนินการ

2. งานการส่งเสริมประชาธิปไตย ปกติเป็นหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทย ซึ่งดำเนินการมานานแล้วแต่ยังไม่ได้ผลเต็มที่

3. งานด้านข้อมูล ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการทำงานเป็นอย่างมาก โดยปกติจะต้องขอใช้ข้อมูลจากราชการประจำ

4. งานด้านรัฐสภา เป็นการเผยแพร่ผลงานของรัฐสภาไปสู่ประชาชน

5. งานด้านประสานงานและรับเรื่องราวร้องทุกข์

ซึ่งที่ประชุมได้พิจารณาแล้วเห็นควรที่จะได้มีการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดขึ้นเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในส่วนที่ยังขาดอยู่ เพื่อที่จะได้เป็นหน่วยงานรองรับในเรื่องการเผยแพร่กิจกรรมของรัฐสภา ตลอดจนเป็นหน่วยประสานงานและรับเรื่องราวร้องทุกข์ โดยเป็นหน่วยงานประสานงานขึ้นตรงกับสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ประธาน อ.ก.ร. และ อ.ก.ร. บางท่านได้เสนอความเห็นว่าการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ควรมีจุดมุ่งหมาย ดังนี้

1. เรื่องราชการของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพื่อช่วยในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกฯ ให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จำเป็นจะต้องมี

2. เรื่องการประชาสัมพันธ์ระบอบประชาธิปไตย หรือส่งเสริมประชา

-ชิปไตย มิใช่หน้าที่ของคนใดคนหนึ่ง หรือหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งที่จะต้องทำโดยเฉพาะ แต่เป็นเรื่องที่ทุกคนในประเทศจะต้องร่วมมือกันทั้งฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายตุลาการ และสถาบันเอกชนที่จะต้องร่วมมือกัน จึงไม่จำเป็นที่สภานิติบัญญัติจะต้องตั้งหน่วยงานขึ้นมาทำโดยเฉพาะ เพียงแต่หน่วยงานที่สังกัดสภานิติบัญญัติจะวางแผนงานในการทำงานในเรื่องนี้ โดยอาศัยสื่อมวลชนของรัฐที่มีอยู่แล้วทำการเผยแพร่ก็เพียงพอ หรืออาจจะไปจัดประชุมสัมมนาในต่างจังหวัดเป็นครั้งคราวก็ได้

3. เรื่องการพิจารณาคำร้องทุกข์หรือร้องเรียนของราษฎรเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ หรือไม่ถูกต้องตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารในส่วนภูมิภาค หรือท้องถิ่นก็ตามนั้นเป็นเรื่องของฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ หรือสมาชิกฯ จะกระทำได้โดยการตั้งกระทู้ถาม หรือยื่นญัตติเท่านั้น

ฉะนั้น เพื่อพิจารณาจากจุดมุ่งหมายทั้ง 3 ประการแล้ว จะเห็นได้ว่าจุดมุ่งหมายที่สำคัญและจำเป็นจริง ๆ คือ การที่จะสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกฯ ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

จากนั้น ที่ประชุมได้เสนอข้อหารือเกี่ยวกับการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดโดยมีประเด็นสำคัญดังนี้

1. การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดจะต้องใช้งบประมาณเท่าใดและผลการดำเนินงานจะคุ้มกับงบประมาณหรือไม่

2. เมื่อพิจารณาจากกฎหมายสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จะสามารถจะจัดตั้งส่วนราชการภูมิภาคได้หรือไม่

3. การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดเป็นส่วนราชการ จะมีข้อจำกัดมาก การปฏิบัติงานอาจไม่คล่องตัว ประกอบกับข้าราชการในส่วนนี้จะเกิดความอิดอัดเพราะลักษณะงานเป็นการบริการนักการเมือง และในระหว่างที่ไม่มีสภาจะไม่มีงานทำ ดังนั้นจึงควรศึกษาหาทางจัดรูปแบบเป็นรูปแบบอื่นได้หรือไม่ โดยจะเป็นหน่วยงานอิสระที่ไม่ใช่ราชการ เช่น สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตย หรือจัดงบประมาณให้พรรคการเมืองหรือสมาชิกเป็นผู้ดำเนินการเอง เป็นต้น โดยรัฐเป็นผู้จัดงบประมาณส่งเสริมและสร้างมาตรฐานงานให้เหมาะสมก็จะสามารถแก้ไขข้อขัดข้องให้หมดไปได้ ทั้งยังเป็นการประหยัดงบประมาณอีกด้วย

เรื่องนี้ นายเจริญ คันธวงศ์ ได้เสนอว่าไม่ขัดข้องในการที่จะหารูปแบบอื่นในการจัดตั้งที่ไม่เป็นส่วนราชการ เพราะการจัดตั้งเป็นส่วนราชการ จะเกิดความไม่คล่องตัวทั้งผู้ขอบริการและผู้ให้บริการ ดังนั้น ถ้าหากจัดตั้งอยู่นอกระบบราชการก็น่าจะเหมาะสม

เลิกประชุมเวลา 11.25 นาฬิกา

(นายศุภชัย ผุดผ่อง)
เลขานุการ อ.ก.ร.

บันทึกการประชุม
อ.ก.ร. ระบบงานและอัตรากำลัง
ครั้งที่ 12/2537
วันพฤหัสบดีที่ 19 พฤษภาคม 2537
ณ ห้องประชุมคณะกรรมาธิการ หมายเลข 2
ชั้น 3 อาคารรัฐสภา 1

อนุกรรมการ ก.ร. ที่มาประชุม

1. นายโสรัจ สุจริตกุล	ประธาน อ.ก.ร.
2. ศาสตราจารย์ อิสสระ นิติทัณฑ์ประภาศ	รองประธาน อ.ก.ร.
3. เลขาธิการวุฒิสภา (นายพินิต อารยะศิริ)	อ.ก.ร.
4. เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (ศาสตราจารย์ ไพศิษฐ์ นิพัฒนกุล)	อ.ก.ร.
5. นายเฉลิมชัย วสีนนท์	อ.ก.ร.
6. นายศุภชัย ผุดผ่อง	อ.ก.ร. และเลขานุการ
นางอุมาสีว์ สอาดเอี่ยม	ผู้ช่วยเลขานุการ
นายชาญวิทย์ ไกรฤกษ์	ผู้ช่วยเลขานุการ
นางสาวนงลักษณ์ สถิตย์เสถียร	ผู้ช่วยเลขานุการ

อนุกรรมการ ก.ร. ที่ไม่มาประชุม (ลาการประชุม)

นางทิพาวดี เมฆสวรรค์	อ.ก.ร.

ผู้เข้าร่วมประชุม

นายเอกพร รักความสุข
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสกลนคร
(กรรมการศึกษาการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

เริ่มประชุมเวลา 10.05 นาฬิกา

เมื่ออนุกรรมการ ก.ร. มาครบองค์ประชุมแล้ว ประธาน อ.ก.ร. ได้กล่าวเปิดประชุม และเสนอให้ที่ประชุมพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ตามระเบียบวาระ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ 1 เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม

1.1 เรื่อง งานที่ ก.ร. มอบหมายให้ดำเนินการ

เลขานุการ อ.ก.ร. ได้เสนอต่อที่ประชุมว่า ในคราวประชุม ก.ร. ครั้งที่ 3/2537 เมื่อวันจันทร์ที่ 28 มีนาคม 2537 ที่ประชุมได้มีมติมอบหมายให้ อ.ก.ร. ระบบงานและอัตรากำลังไปดำเนินการพิจารณาในเรื่อง ดังต่อไปนี้

1. การขอเปลี่ยนชื่อตำแหน่งนักวิชาการคอมพิวเตอร์ เป็น เจ้าหน้าที่ระบบงานคอมพิวเตอร์

2. การปรับปรุงโครงสร้างและอัตรากำลังของหน่วยงานในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (เพิ่มเติม) จำนวน 13 หน่วยงาน คือ

2.1 งานที่ปรึกษากฎหมาย
2.2 งานตรวจสอบภายใน
2.3 สำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร
2.4 กองกลาง
2.5 กองคลังและพัสดุ
2.6 กองสถานที่
2.7 กองการประชาสัมพันธ์
2.8 กองการประชุม
2.9 กองกรรมาธิการ
2.10 ศูนย์ชวเลขและพิมพ์ดีด
2.11 หอสมุดรัฐสภา
2.12 ศูนย์คอมพิวเตอร์
2.13 กองบริการสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (หน่วยงานขอตั้งใหม่)

ที่ประชุมรับทราบ

อนึ่ง ประธาน อ.ก.ร. ได้เสนอว่า การพิจารณาอัตรากำลัง ควรจะกำหนดรูปแบบในการเสนอขออนุมัติเพื่อให้เป็นแนวทางเดียวกัน ทั้งนี้ เรื่องนี้จะได้พิจารณาในการประชุมครั้งต่อไป

ระเบียบวาระที่ 2 รับรองบันทึกการประชุม อ.ก.ร.

2.1 ครั้งที่ 10/2537 เมื่อวันจันทร์ที่ 14 มีนาคม 2537 ที่ประชุมพิจารณาแล้วมีมติรับรอง

2.2 ครั้งที่ 11/2537 เมื่อวันพฤหัสบดีที่ 7 เมษายน 2537 ที่ประชุมพิจารณาแล้วมีมติรับรองโดยให้แก้ไขเพิ่มเติม ดังนี้ หน้า 6 บรรทัดที่ 1 แก้ไขเพิ่มเติมข้อความ จาก "เรื่องนี้ นายเจริญ คันธวงศ์ ได้เสนอว่าไม่ขัดข้องในการที่จะหารูปแบบอื่น....." เป็น " เรื่องนี้ นายเจริญ คันธวงศ์ นายสฤต สันติเมทนีดล และนายสมาน รังสิโยกฤษฎ์ ได้เสนอว่าไม่ขัดข้องในการที่จะหารูปแบบอื่น....."

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องพิจารณา

3.1 <u>เรื่อง การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด</u>

ประธาน อ.ก.ร. ได้เสนอต่อที่ประชุมว่า ก.ร. ได้มีมติมอบหมายให้ อ.ก.ร. ระบบงานและอัตรากำลัง ไปดำเนินการศึกษาในรายละเอียดเกี่ยวกับแผนงานการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด โดยประธาน ก.ร. ได้เสนอให้ อ.ก.ร. เชิญคณะทำงานเกี่ยวกับการศึกษาการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดมาร่วมปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งในการประชุมครั้งก่อน อ.ก.ร. ได้เชิญมาร่วมปรึกษาหารือแล้ว จำนวน 3 ท่าน คือ

1. นายเจริญ คันธวงศ์
2. นายสฤต สันติเมทนีดล
3. นายสมาน รังสิโยกฤษฎ์

จากนั้น ประธาน อ.ก.ร. ได้เสนอให้ นายเอกนร รักความสุข ซึ่ง อ.ก.ร. ได้เชิญมาร่วมประชุมในครั้งนี้ เสนอความเห็นในเรื่องดังกล่าว

นายเอกพร รักความสุข ได้เสนอให้ที่ประชุมทราบถึงแนวความคิดในการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดว่า เป็นการเริ่มต้นที่จะสร้างกลไกและขยายโครงสร้างของฝ่ายนิติบัญญัติให้กระจายไปสู่ภูมิภาคซึ่งจะเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว โดยไม่อิงรูปแบบเช่นปัจจุบัน แต่เนื่องจากรูปแบบในการจัดตั้งหน่วยงานดังกล่าวเป็นของใหม่ ยังไม่มีรูปแบบที่ชัดเจนพอที่จะนำมาเปรียบเทียบให้เห็นได้ จึงเป็นเรื่องที่ควรจะทดลองทำเพื่อเป็นรากฐานต่อไป

นอกจากนี้สมาชิกส่วนใหญ่ยังมีแนวความคิดที่จะนำหน่วยงานอื่นมาสังกัดรัฐสภา นอกเหนือจากสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาและสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เพื่อเป็นการพัฒนาระบบและกระบวนการของรัฐสภา

สำหรับปัญหาด้านงบประมาณในการดำเนินการไม่น่าที่จะมีปัญหา

ดังนั้น ปัญหาในเรื่องนี้จึงอยู่ที่ว่า ใครจะเป็นผู้เริ่มต้น เริ่มเมื่อไร และกล้าตัดสินใจหรือไม่ ซึ่งเห็นว่าโดยส่วนรวมแล้วการที่จะตัดสินใจทำอะไร ผู้มีอำนาจในการดำเนินการมักจะคำนึงถึงอำนาจ และผลประโยชน์ที่จะเสียไป

ประธาน อ.ก.ร. และ อ.ก.ร. บางท่าน ได้เสนอความเห็นว่า

- แนวความคิดที่จะพัฒนาระบบรัฐสภาให้เป็นประโยชน์ต่อบ้านเมืองนั้นมีความเห็นตรงกัน ซึ่ง ก.ร. และ อ.ก.ร. เห็นว่าเป็นความคิดริเริ่มที่ดี และเห็นความจำเป็นในการจัดตั้งหน่วยงานดังกล่าว แต่การที่จะจัดรูปแบบโดยอิงระบบราชการซึ่งต้องอาศัยกฎระเบียบของราชการอาจจะทำให้การปฏิบัติงานไม่คล่องตัว

- การจัดตั้งหน่วยงานในสังกัดรัฐสภาต้องพิจารณาถึงความจำเป็นและเหตุผลว่าสมควรหรือไม่ ปัญหาจึงอยู่ที่ว่าหน่วยงานใหม่จะทำหน้าที่อะไร และหน้าที่ที่กำหนดไว้เหมาะสมหรือไม่เพียงใด ประกอบกับต้องพิจารณาถึงอำนาจหน้าที่ของรัฐสภาว่ามีหน้าที่อย่างไรด้วย

- ควรดำเนินการในรูปแบบรัฐวิสาหกิจหรือรูปแบบอื่นที่มิใช่ระบบราชการซึ่งสามารถคัดเลือกบุคคลที่มีความรู้ความสามารถแต่ไม่ได้รับราชการมาปฏิบัติงาน จะทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ

จากความคิดเห็นดังกล่าวข้างต้น ที่ประชุม อ.ก.ร. ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าควรจะจัดตั้งเป็นสถาบัน หรือหน่วยงานอิสระ ทั้งนี้ จะต้องพิจารณาในรายละเอียดอีกครั้งหนึ่งก่อนนำเสนอ ก.ร. เพื่อพิจารณาต่อไป

และประธาน อ.ก.ร. ได้นัดประชุม อ.ก.ร. ครั้งต่อไปในวันจันทร์ ที่ 23 พฤษภาคม 2537 เวลา 16.00 นาฬิกา

เลิกประชุมเวลา 11.15 นาฬิกา

นายศุภชัย อุดมผล
เลขานุการ อ.ก.ร.

บันทึกการประชุม
อ.ก.ร. ระบบงานและอัตรากำลัง
ครั้งที่ 15/2537
วันจันทร์ที่ 6 มิถุนายน 2537
ณ ห้องประชุมคณะกรรมาธิการ หมายเลข 106
ชั้น 1 อาคารรัฐสภา 2

<u>อนุกรรมการ ก.ร. ที่มาประชุม</u>

1. นายโสรัจ สุจริตกุล	ประธาน อ.ก.ร.
2. เลขาธิการวุฒิสภา	อ.ก.ร.
(นายพินิต อารยะศิริ)	
3. เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร	อ.ก.ร.
(นางศิริลักษณ์ ปั้นบำรุงกิจ รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เข้าประชุมแทน)	
4. นางทิพาวดี เมฆสวรรค์	อ.ก.ร.
5. นายศุภชัย ผุดผ่อง	อ.ก.ร. และเลขานุการ
นางอุมาสิริ สอาดเอี่ยม	ผู้ช่วยเลขานุการ
นายชาญวิทย์ ไกรฤกษ์	ผู้ช่วยเลขานุการ
นางสาวนงลักษณ์ สถิตย์เสถียร	ผู้ช่วยเลขานุการ

<u>อนุกรรมการ ก.ร. ที่ไม่มาประชุม</u> (ลาการประชุม)

1. ศาสตราจารย์ อิสสระ นิติทัณฑ์ประภาศ	รองประธาน อ.ก.ร.
2. นายเฉลิมชัย วสีนนท์	อ.ก.ร.

<u>เริ่มประชุมเวลา 16.35 นาฬิกา</u>

เมื่ออนุกรรมการ ก.ร. มาครบองค์ประชุมแล้ว ประธาน อ.ก.ร. ได้กล่าวเปิดประชุม และเสนอให้ที่ประชุมพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ตามระเบียบวาระ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ 1 เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ 2 รับรองบันทึกการประชุม อ.ก.ร. ครั้งที่ 14/2537 เมื่อวันจันทร์ที่ 30 พฤษภาคม 2537

ที่ประชุมพิจารณาแล้วมีมติรับรองโดยให้แก้ไขข้อความในหน้า 4 ย่อหน้าที่ 2 บรรทัดที่ 3 จาก ".....การเพิ่มอัตรากำลังจึงเป็นการแก้ไขได้เพียงจุดหนึ่ง....." เป็น ".....การเพิ่มอัตรากำลังจึงเป็นการแก้ไขได้เพียงส่วนหนึ่ง....."

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องพิจารณา

3.1 เรื่อง การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

เลขานุการ อ.ก.ร. ได้เสนอต่อที่ประชุมว่า ตามที่ ก.ร. ได้มีมติให้ อ.ก.ร. ระบบงานและอัตรากำลัง ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับแผนงานการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด เพื่อเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของ ก.ร. และ อ.ก.ร. ได้พิจารณาเรียบร้อยแล้ว นั้น

ประธาน อ.ก.ร. ได้จัดทำรายละเอียดในเรื่องดังกล่าวมาเสนอ อ.ก.ร. พิจารณาก่อนที่จะนำเสนอ ก.ร.

จึงขอเสนอ อ.ก.ร. เพื่อพิจารณา

ที่ประชุมได้พิจารณาจากรายละเอียดตามเอกเอกสารที่นำมาเสนอแล้ว เห็นควรแก้ไขข้อความบางประการ และให้นำเสนอ ก.ร. เพื่อพิจารณา ดังนี้

บันทึก

เรื่อง การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

---

1. เรื่องเดิม ประธานคณะกรรมการศึกษาการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด (นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา) ได้รายงานต่อประธานรัฐสภา เพื่อขอให้นำเสนอ ก.ร. พิจารณาเรื่องการขอจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด โดยให้สังกัดอยู่ในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สำนักงานนี้ ประกอบด้วย 2 หน่วยงาน คือ

<u>ศูนย์ประสานงานรัฐสภาประจำจังหวัด</u> มีหน้าที่ติดต่อประสานงาน อำนวยความสะดวก ติดตามประเมินผลงาน ตลอดจนจัดทำแผนพัฒนาสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด และปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย มีอัตรากำลัง 15 ตำแหน่ง และ

<u>สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด</u> มีหน้าที่ติดต่อประสานงานระหว่างส่วนราชการ สังกัดรัฐสภากับสมาชิกรัฐสภา เกี่ยวกับงานด้านนิติบัญญัติ รวบรวมและให้บริการข้อมูลแก่สมาชิกรัฐสภา เผยแพร่บทบาทและผลงานของรัฐสภา ส่งเสริมและเผยแพร่กิจกรรมทางการเมือง ตลอดจนช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ทางการเมืองของสมาชิกรัฐสภา และปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย โดยในขั้นต้นจะจัดตั้งในจังหวัดที่เป็นที่ตั้งสำนักพัฒนาการศึกษาฯ (เขตการศึกษาที่ 1-12) จำนวน 12 จังหวัด แต่ละจังหวัดมีอัตรากำลัง 11 ตำแหน่ง ส่วนที่เหลืออีก 63 จังหวัด (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร) จะจัดตั้งให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลา 3 ปี

2. <u>การพิจารณาของ ก.ร.</u> ก.ร. ได้พิจารณาเรื่องนี้ในการประชุม ครั้งที่ 2/2537 เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2537 และมีมติให้ อ.ก.ร. ระบบงานและอัตรากำลัง ศึกษารายละเอียดเพื่อเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของ ก.ร. โดยให้เชิญคณะทำงานจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดมาร่วมหารือด้วย

3. <u>การพิจารณาของ อ.ก.ร.</u> อ.ก.ร. ได้พิจารณาเรื่องนี้ โดยได้เชิญคณะทำงานดังกล่าวมาร่วมพิจารณาด้วยคือ นายเจริญ คันธวงศ์ นายสถิต สันติเมทนีดล นายสมาน รังสิโยกฤษฎ์ และนายเอกพร รักความสุข ปรากฏผลการพิจารณาดังนี้

3.1. <u>การพิจารณาเบื้องต้น</u> อ.ก.ร. เห็นว่าหน้าที่ของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดอาจแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่ม คือ งานด้านการเมือง งานด้านข้อมูล และงานด้านส่งเสริมประชาธิปไตยและประชาสัมพันธ์

ในสภาพการณ์ปัจจุบันผู้แทนราษฎรในส่วนภูมิภาคมีภารกิจมาก เพราะประชาชนมีความต้องการและความคาดหวังสูง ที่จะให้ผู้แทนราษฎรให้ความช่วยเหลือในเรื่องต่าง ๆ มากมายทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม กรณีเช่นนี้ย่อมไม่เหมือนกับประเทศซึ่งมีความก้าวหน้าทางการเมืองจนสมบูรณ์แบบแล้ว ที่มีผู้อื่นแบ่งเบาภาระของผู้แทนราษฎรไปได้

มาก เช่น พรรคการเมือง สมาชิกของพรรค กลุ่มผลประโยชน์ หรือนักการเมืองท้องถิ่น เป็นต้น ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอยู่บ้างที่จะต้องมีการสนับสนุนการดำเนินงานทางการเมือง และงานด้านข้อมูลของผู้แทนราษฎรในส่วนภูมิภาค แต่การสนับสนุนนี้ต้องอยู่ในขอบเขตจำกัด และไม่ควรอยู่ในลักษณะที่เป็นราชการประจำ

สำหรับการดำเนินงานด้านส่งเสริมประชาธิปไตยและประชาสัมพันธ์นั้น อ.ก.ร. เห็นว่าในปัจจุบันควรจะเป็นงานของฝ่ายบริหารมากกว่างานของฝ่ายนิติบัญญัติ เพราะการทำงานด้านนี้จะปรากฏผลดีอย่างทั่วถึงและยั่งยืนนั้น จำเป็นจะต้องมีกำลังคนมีความเชี่ยวชาญ และมีกำลังทรัพยากรเป็นอันมาก ถ้าฝ่ายนิติบัญญัติจะดำเนินการเอง ก็คงจะมีขีดความสามารถอยู่ในวงจำกัด และอาจจะทำได้ในลักษณะเสริมงานของฝ่ายบริหารเท่านั้น

3.2. การปรึกษากับคณะทำงาน คณะทำงานตามรายชื่อดังกล่าวข้างต้น ได้ชี้แจงสรุปได้ว่า ผู้แทนราษฎรของส่วนภูมิภาคมีภารกิจมากมายประกอบกับประชาชนในส่วนภูมิภาคยังขาดความรู้ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตย จึงควรจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดขึ้นเพื่อดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้ ผู้แทนราษฎรในปัจจุบันยังต้องการการสนับสนุนอีกมาก ไม่เหมือนกับในสหรัฐอเมริกาซึ่งสมาชิกรัฐสภาจะมีสำนักงานทั้งในตัวเมืองหลวงและในท้องถิ่นต่าง ๆ อีกด้วย โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอ คณะทำงานเห็นว่าแม้จะยังไม่เคยมีประเทศใดจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดมาก่อน ก็น่าจะทดลองจัดตั้งขึ้น เพราะมีความจำเป็นมาก

อ.ก.ร. ได้เสนอความเห็นว่าโครงการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดนั้น มีเหตุผลความจำเป็นอยู่หลายส่วน แต่การที่จะจัดตั้งหน่วยงานและตำแหน่งงานเป็นราชการประจำสังกัดอยู่ในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จะเกิดความไม่คล่องตัวหลายประการ เพราะการจัดองค์การ จัดระบบงาน การบริหารงานบุคคล การบริหารการเงินและการคลัง จะต้องเป็นไปตามวิธีการ มาตรฐาน ระบบและระเบียบของทางราชการ ซึ่งไม่เหมาะกับธรรมชาติของงานที่มีลักษณะเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหวรวดเร็วเช่นงานด้านการเมือง ดังนั้น ถ้าจัดตั้งขึ้นเป็นหน่วยราชการประจำ ก็จะเกิดปัญหามาก โดยเฉพาะปัญหาเกี่ยวกับตัวข้าราชการประจำซึ่งมีเงื่อนไขการทำงานที่จะต้องวางตนเป็นกลางทางการเมือง จะทำงาน

อันเป็นการส่วนตัวของนักการเมืองหรือพรรคการเมืองมิได้ สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด หากจะมีขึ้น ก็ควรจัดเป็นองค์กรในรูปแบบอื่นที่มิใช่เป็นหน่วยราชการประจำ เช่น ตั้งเป็นองค์กรอิสระ มูลนิธิ หรือสถาบันส่งเสริมงานการเมือง หรือจัดเงินงบประมาณอุดหนุน โดยให้องค์กรนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของประธานรัฐสภา และมีคณะกรรมการบริหารซึ่งมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นกรรมการส่วนใหญ่

ทั้งนี้ เมื่อคณะทำงานได้ฟังความเห็นของ อ.ก.ร. แล้วก็เห็นด้วยว่า การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดควรจัดเป็นหน่วยงานที่มิใช่หน่วยราชการประจำ นายเอกพร รักความสุข เห็นว่าเนื่องจากมีความประสงค์ที่จะเห็นหน่วยงานนี้เกิดขึ้นโดยเร็ว จึงควรจะตั้งเป็นหน่วยราชการตามแผนงานที่เสนอก่อน แล้วจึงเปลี่ยนแปลงเป็นหน่วยงานนอกราชการประจำในภายหลัง

4. <u>ข้อเสนอ อ.ก.ร.</u> จึงขอเสนอ ก.ร. เพื่อพิจารณาว่าการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดนั้น จะควรจัดตั้งเป็นส่วนราชการในสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร หรือจะควรจัดตั้งเป็นองค์กรรูปแบบอื่นใด

<u>ระเบียบวาระที่ 4</u> เรื่องอื่น ๆ

4.1 <u>เรื่อง งานของ อ.ก.ร. ที่ยังค้างการพิจารณา</u>

ประธาน อ.ก.ร. ได้เสนอให้เลขานุการ อ.ก.ร. เสนอถึงเรื่องงานของ อ.ก.ร. ที่ยังค้างการพิจารณา เพื่อที่จะได้นำมาพิจารณาตามลำดับ ซึ่งเลขานุการ อ.ก.ร. ได้เสนอให้ที่ประชุมทราบว่า ยังมีเรื่องที่ค้างการพิจารณาอีก ดังนี้

1. กรอบอัตรากำลังของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่ง อ.ก.ร. กำหนดกรอบอัตรากำลังทั้งหมดตามแผน 3 ปี คือ 1,080 อัตรา และได้มอบให้เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรรับไปดำเนินการ เพื่อเสนอ อ.ก.ร. พิจารณาอีกครั้ง

2. การกำหนดกลุ่มสายงานที่เกี่ยวข้อง และการปรับระดับตำแหน่งระดับปริญญาตรีเป็น 3-5/6

3. มาตรฐานกำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล

4. การขอเปลี่ยนตำแหน่งนักวิชาการคอมพิวเตอร์ เป็น เจ้าหน้าที่ระบบงานคอมพิวเตอร์

4.2 เรื่อง บทบาทหน้าที่ โครงสร้าง และอัตรากำลังของสำนักงานเลขานุการ ก.ร.

เลขานุการ อ.ก.ร. ได้เสนอต่อที่ประชุมว่า เนื่องจากขณะนี้งานของ ก.ร. และงานที่ ก.ร. มอบหมายให้ อ.ก.ร. ดำเนินการมีมาก จึงน่าที่จะพิจารณาบทบาทหน้าที่ โครงสร้าง และอัตรากำลังของสำนักงานเลขานุการ ก.ร. เสียใหม่ เพื่อให้เป็นหน่วยงานที่สามารถจะรองรับงานของ ก.ร. และ อ.ก.ร. ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ทั้งนี้ ประธาน อ.ก.ร. ได้มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการนำเรื่องดังกล่าวมาเสนอ อ.ก.ร. เพื่อพิจารณาในคราวประชุมครั้งต่อไป

และประธาน อ.ก.ร. ได้กำหนดนัดประชุม อ.ก.ร. ครั้งต่อไปในวันจันทร์ที่ 13 มิถุนายน 2537 เวลา 16.00 นาฬิกา

เลิกประชุมเวลา 17.45 นาฬิกา

(นายศุภชัย ผุดผ่อง)
เลขานุการ อ.ก.ร.

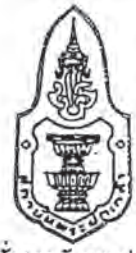

คำสั่งสถาบันพระปกเกล้า

ที่ ๒๔/๒๕๔๒

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการกำกับโครงการ

ด้วยสถาบันพระปกเกล้าได้ร่วมกับคณะกรรมาธิการกิจการสภาผู้แทนราษฎร ได้ดำเนินการจัดทำโครงการศูนย์กิจกรรมร่วมรัฐสภา-ประชาสังคม ขึ้นในจังหวัดต่างๆ ๔ แห่งคือ จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดยะลา และจังหวัดสกลนคร เพื่อให้โครงการดังกล่าวดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย และมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้ อาศัยอำนาจตามมาตรา ๘๙ ของ พระราชบัญญัติระเบียบการปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และข้อ ๑๔ วรรคสอง และข้อ ๑๕ แห่งระเบียบสถาบันพระปกเกล้า ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๔๒ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับโครงการดังนี้

๑. รองศาสตราจารย์ ดร.สุภชัย ยาวะประภาษ	เป็น	ประธานกรรมการ
๒. นายทวีวัฒน์ ฤทธิ์ฤาชัย	เป็น	กรรมการ
๓. พลตรี ศรชัย มนตริวัต	เป็น	กรรมการ
๔. นายนัจมุดดีน อูมา	เป็น	กรรมการ
๕. นางสาวชรินรัตน์ พุทรปวน	เป็น	กรรมการ
๖. นางสาวสายสุนี ศรีสุวรรณรัตน์	เป็น	กรรมการ
๗. นายสุรสิทธิ์ เหมตะศิลป	เป็น	กรรมการและเลขานุการ

โดยมีอำนาจหน้าที่กำกับ ดูแล ตรวจสอบให้การจัดการพัสดุ เช่น การจัดจ้าง จัดซื้อ จัดหา การตรวจรับ การควบคุม และการจำหน่าย พัสดุ วัสดุ และครุภัณฑ์ ให้เป็นไปตามระเบียบสถาบันฯ ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้คณะกรรมการต้องมีกรรมการมาร่วมไม่น้อยกว่า ๓ คนจึงจะเป็นองค์ประชุม

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป จนกว่าโครงการจะเสร็จสิ้น

สั่ง ณ วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๔๒

(ศาสตราจารย์ ดร. บวรศักดิ์ อุวรรณโณ)

เลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า

คำสั่งสถาบันพระปกเกล้า

ที่ ๒๐/2543

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานกำกับโครงการศูนย์กิจกรรมร่วมรัฐสภา-ประชาสังคม

เพื่อให้การบริหารโครงการรัฐสภาประชาสังคม เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสมตามวัตถุประสงค์ของสถาบันพระปกเกล้า จึงแต่งตั้งคณะทำงานกำกับโครงการศูนย์กิจกรรมร่วมรัฐสภา-ประชาสังคม ประกอบด้วย

1. รองศาสตราจารย์ ดร. ทศพร ศิริสัมพันธ์ (รองเลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า)	ประธานคณะทำงาน
2. ดร.ถวิลวดี บุรีกุล (รักษาการผู้อำนวยการสำนักวิชาการและวิจัยที่ 2)	รองประธานคณะทำงาน
3. ดร. ไมเคิล เนลสัน	คณะทำงาน
4. นายสุรสิทธิ์ เหมตะศิลป์	คณะทำงาน
5. นายบัณฑิต จันทร์โรจน์กิจ	คณะทำงาน
6. นางสาวศรัณยู หมั้นทรัพย์	คณะทำงาน
7. นายวิศิษฏ ข้าวาลทิพากร	คณะทำงานและเลขานุการ

ให้คณะทำงานมีอำนาจหน้าที่ในการดูแล ติดตาม กำกับ ให้คำแนะนำ ในการดำเนินโครงการศูนย์กิจกรรมร่วมรัฐสภา-ประชาสังคม ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ทั้งนี้ตั้งแต่วันที่ 8 พฤษภาคม 2543

สั่ง ณ วันที่ ๑๒ พฤษภาคม 2543

(ศาสตราจารย์ ดร. บวรศักดิ์ อุวรรณโณ)

เลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า

เขตเลือกตั้งละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๔๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท เป็นงบประมาณของสภาผู้แทนราษฎร ประจำปีงบประมาณ ๒๕๔๕ (เอกสาร ๔)

(๒) โครงการฝึกอบรมผู้นำพัฒนาประชาธิปไตยของรัฐสภา โดยอาสาสมัครพัฒนาประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน/ชุมชน ตำบล คัดเลือกผู้นำ อำเภอละ ๑ คนและเทศบาลละ ๑ คน ของทุกจังหวัด และอาสาสมัครพัฒนาประชาธิปไตยระดับชุมชนในเขตของกรุงเทพมหานคร คัดเลือกผู้นำ เขตละ ๑ คน เข้ารับการฝึกอบรมตามหลักสูตรที่สภาผู้แทนราษฎรกำหนด รวม ๒,๐๘๒ คน ขอใช้งบประมาณของสภาผู้แทนราษฎร ปีงบประมาณ ๒๕๔๕ เป็นเงิน ๖,๖๖๒,๔๐๐ บาท (เอกสาร ๕)

(๓) โครงการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด เพื่อเป็นส่วนราชการของสภาผู้แทนราษฎรในส่วนภูมิภาค และกรุงเทพมหานคร จำนวน ๗๖ แห่ง ทำหน้าที่เป็นองค์กรเผยแพร่การกิจในวงงานของรัฐสภา ประสานงานการพัฒนาประชาธิปไตยของทุกภาคส่วน และเป็นศูนย์บริการส่วนหน้าในการรับเรื่องร้องทุกข์ของประชาชน กับทั้งเป็นหน่วยสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมาธิการและคณะกรรมการต่าง ๆของรัฐสภา (เอกสาร ๖)

๓. ข้อพิจารณา

คณะกรรมการ ฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า แผนยุทธศาสตร์นี้ เป็นแผนแม่บทเชิงบูรณาการ ที่ใช้เป็นเครื่องมือกำหนดกรอบทิศทาง และเป้าหมายการพัฒนาประชาธิปไตยของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น องค์กรตามรัฐธรรมนูญ พรรคการเมือง องค์การเอกชน องค์กรภาคประชาชน และรัฐสภา โดยมีสภาผู้แทนราษฎรเป็นองค์กรหลักในการอำนวยการและประสานงาน และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง สามารถนำแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าว แปลงไปสู่การปฏิบัติในแนวทางเดียวกันได้ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งสอดคล้องกับคำริของ ฯ พณ ฯ ประธานสภาผู้แทนราษฎร ที่จะให้สภาผู้แทนราษฎรเป็นองค์กรหลักในการเพิ่มพูน เสริมสร้างการเรียนรู้ทางการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขให้แก่ประชาชน ดังนั้น จึงใคร่ขอเสนอความเห็น ดังนี้

๓.๑ เห็นควรให้ความเห็นชอบแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมทางการเมือง การปกครอง และการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐของประชาชน (พ.ศ. ๒๕๔๕ - ๒๕๕๒) และแจ้งหน่วยงานและองค์กรที่มีพันธกิจเกี่ยวข้องกับการพัฒนาประชาธิปไตยได้รับทราบ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติในการบูรณาการแผนงาน /โครงการ งบประมาณ และพื้นที่ดำเนินการต่อไป

๓.๒ เห็นควรอนุมัติโครงการตามแผนยุทธศาสตร์ ซึ่งเป็นโครงการนำร่องของสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๒ โครงการ คือ

/(๑) โครงการ.....

(๑) โครงการรางแก้วประชาธิปไตย : ฝึกอบรมอาสาสมัครพัฒนาประชาธิปไตยของรัฐสภา

(๒) โครงการฝึกอบรมผู้นำพัฒนาประชาธิปไตยของรัฐสภา

๓.๓ เห็นควรให้ความเห็นชอบโครงการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด เพื่อเสนอคณะกรรมการ ก.ร. พิจารณา กำหนดโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ และกรอบอัตรากำลัง และขออนุมัติงบประมาณในการจัดตั้งและการบรรจุแต่งตั้งข้าราชการและพนักงานราชการประจำสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดต่อไป

๔. ข้อเสนอ

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความเห็นชอบและอนุมัติ ดังนี้

๔.๑ เห็นชอบแผนยุทธศาสตร์ ฯ ตาม ข้อ ๓.๑ เพื่อจักได้แจ้งหน่วยงาน และองค์กรที่เกี่ยวข้องต่อไป

๔.๒ อนุมัติโครงการและงบประมาณ ตาม ข้อ ๓.๒ (๑) และ (๒) เพื่อจักได้ดำเนินการต่อไป

๔.๓ เห็นชอบโครงการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดในโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ กรอบอัตรากำลังและงบประมาณ ตาม ข้อ ๓.๓ เพื่อจักได้เสนอคณะกรรมการ ก.ร. พิจารณาต่อไป

(นายโสภณ เพชรสว่าง)
ประธานคณะกรรมการเพิ่มพูน ส่งเสริมประชาธิปไตย
และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

เห็นชอบตาม ๔.๑ และ ๔.๓
อนุมัติตาม ๔.๒

(นายไกลิน พลกุล)
ประธานสภาผู้แทนราษฎร
๕ ส.ค. 2548

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
เลขรับ ๑๕๐๙๙/๒๕๔๘
วันที่ ๘ ธ.ค. ๔๘
เวลา ๑๖.๓๕ น.

ที่ ๗๐๙๗ /๒๕๔๘

คณะกรรมการเพิ่มพูน ส่งเสริม
ประชาธิปไตย และการมีส่วนร่วม
ทางการเมืองของประชาชน

๘ ธันวาคม ๒๕๔๘

เรื่อง ขออนุมัติโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ และกรอบอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ในสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

กราบเรียน ประธานคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาคำสั่งสภาผู้แทนราษฎร ที่ ๔๐/๒๕๔๘ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๘
๒. สำเนาหนังสือขอความเห็นชอบแผนยุทธศาสตร์ ฯ ลงวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๘
๓. แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมทางการเมือง การปกครอง และการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐของประชาชน (พ.ศ. ๒๕๔๙ - ๒๕๕๒)
๔. โครงการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ตามแผนยุทธศาสตร์ ฯ
๕. แผนปฏิบัติการ (Roadmap) โครงการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

ด้วยประธานสภาผู้แทนราษฎร (ดร.โภคิน พลกุล) ได้มีคำสั่งสภาผู้แทนราษฎร ที่ ๔๐/๒๕๔๘ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๘ แต่งตั้งคณะกรรมการเพิ่มพูน ส่งเสริมประชาธิปไตย และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมทางการเมือง การปกครอง และการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐของประชาชน (พ.ศ. ๒๕๔๙ - ๒๕๕๒) โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อบูรณาการแผนงาน โครงการและกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยให้สภาผู้แทนราษฎรเป็นองค์กรหลักในการอำนวยการและประสานงานกับหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น องค์กรตามรัฐธรรมนูญ พรรคการเมือง องค์การเอกชน องค์กรภาคประชาชน และวุฒิสภา ซึ่งประธานสภาผู้แทนราษฎรได้โปรดพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมทางการเมือง การปกครอง และการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐของประชาชน (พ.ศ. ๒๕๔๙ - ๒๕๕๒) และให้ความเห็นชอบโครงการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด เพื่อเป็นส่วนราชการของสภาผู้แทนราษฎรในส่วนภูมิภาคและกรุงเทพมหานคร จำนวน ๗๖ แห่ง ทำหน้าที่เป็นองค์กรเผยแพร่การกิจในวงงานของรัฐสภา ประสานงานการพัฒนาประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนกับเครือข่ายประชาธิปไตยของรัฐสภาและ

/ ทุกภาค .....

ทุกภาคส่วนในพื้นที่ รวมทั้งเป็นศูนย์บริการส่วนหน้าในการรับเรื่องราวร้องทุกข์ของประชาชนกับทั้งเป็นหน่วยสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมาธิการสามัญและวิสามัญ คณะกรรมการต่าง ๆ ของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาในระดับภูมิภาคและท้องถิ่น ในการนี้ คณะกรรมการเพิ่มพูน ฯ ได้กำหนดแผนปฏิบัติการไว้ว่าในปีงบประมาณ ๒๕๔๕ จะทดลองจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดชั่วคราว ใน ๖ จังหวัดนำร่อง และในปีงบประมาณ ๒๕๔๖ จะจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดแบบถาวรให้ครบทุกจังหวัดและกรุงเทพมหานคร จำนวน ๗๖ แห่ง

คณะกรรมการเพิ่มพูน ฯ โดยความเห็นชอบของประธานสภาผู้แทนราษฎร จึงใคร่ขอเสนอโครงการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด เพื่อขอได้โปรดพิจารณาอนุมัติโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ และกรอบอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ฯ เพื่อจักได้ดำเนินการขอรับการสนับสนุนงบประมาณดำเนินการในปีงบประมาณ ๒๕๕๐ ต่อไป

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดเสนอให้ที่ประชุมคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา พิจารณาอนุมัติต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นายโสภณ เพชรสว่าง)
ประธานคณะกรรมการเพิ่มพูน ส่งเสริมประชาธิปไตย
และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

คณะกรรมการเพิ่มพูน ฯ
สำนักกรรมาธิการ ๒
โทร ๐ ๒๒๔๔ ๔๑๓๙
โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๔๐๓๘

บันทึกการประชุม ก.ร.
ครั้งที่ ๓/๒๕๔๙
วันพุธที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๔๙
ณ ห้องประชุมคณะกรรมาธิการ หมายเลข ๓๕๐๑ ชั้น ๕ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการที่มาประชุม

๑. รองประธานรัฐสภา (นายสุชน ชาลีเครือ)	รองประธาน ก.ร.
๒. เลขาธิการ ก.พ. (นายปรีชา วัชราภัย)	กรรมการ
๓. เลขาธิการวุฒิสภา (นางสุวิมล ภูมิสิงหราช)	กรรมการ
๔. นายเกษม นาชัยเวียง	กรรมการ
๕. นายวิลาศ สิงหวิสัย	กรรมการ
๖. ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒนกุล	กรรมการ
๗. นายสมชอบ ไชยเวช	กรรมการ
๘. ศาสตราจารย์ตินปรัชญพฤทธิ์	กรรมการ
๙. พลเรือเอก เกาะหลัก เจริญรุกข์	กรรมการ
๑๐. นายสมชัย วุฒิปรีชา	กรรมการ
๑๑. นายสีมา สีมานันท์	กรรมการ
๑๒. เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (นายพิทูร พุ่มหิรัญ)	กรรมการและเลขานุการ

กรรมการที่ไม่มาประชุม

๑. ประธานรัฐสภา	ประธาน ก.ร.

เริ่มประชุมเวลา ๑๐.๐๕ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว รองประธาน ก.ร. ทำหน้าที่แทนประธาน ก.ร. ซึ่งก่อนเข้าสู่วาระการประชุม นายเกษม นาชัยเวียง ในฐานะกรรมการ ที่อาวุโสสูงสุดกล่าวอวยพรวันเกิดแก่รองประธาน ก.ร. นายสุชน ชาลีเครือ ประธานวุฒิสภา

ต่อจากนั้นรองประธาน ก.ร.ได้กล่าวเปิดประชุมและเสนอให้ที่ประชุมพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ตามระเบียบวาระ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องแจ้งต่อที่ประชุมเพื่อทราบ มีจำนวน ๕ เรื่อง

๑.๑ รายงานผลการทดลองการปฏิบัติหน้าที่ราชการ

ด้วยส่วนราชการสังกัดรัฐสภาได้แจ้ง เรื่อง ข้าราชการรัฐสภาสามัญครบทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ และได้ส่งแบบรายงาน ก.ร. (แบบหมายเลข ๒) มาเสนอ ก.ร. เพื่อทราบ ซึ่งเป็นข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๑๒ ราย และข้าราชการสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา จำนวน ๓ ราย รวมทั้งสิ้น ๑๕ ราย ทั้งนี้ ข้าราชการดังกล่าว มีผลการปฏิบัติหน้าที่ราชการ ไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ หรือมาตรฐานที่กำหนด และมีความเหมาะสมที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการในตำแหน่งที่ได้รับแต่งตั้งต่อไปได้ โดยส่วนราชการสังกัดรัฐสภา ได้ประกาศให้เป็นผู้ผ่านการทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการและได้แจ้งให้ข้าราชการดังกล่าวทราบแล้ว

จึงขอเสนอ ก.ร. เพื่อทราบ

ที่ประชุมรับทราบ

๑.๒ กำหนดให้วันศุกร์ที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๔๙ เป็นวันปฏิบัติราชการปกติ วันจันทร์ที่ ๑๒ และวันอังคารที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๔๙ เป็นวันหยุดราชการเป็นกรณีพิเศษ

ด้วย ประธานรัฐสภาได้อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๗ แห่งประกาศคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา เรื่อง กำหนดเวลาทำงานและวันหยุดราชการของข้าราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดให้วันศุกร์ที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๔๙ เป็นวันปฏิบัติราชการปกติ วันจันทร์ที่ ๑๒ และวันอังคารที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๔๙ เป็นวันหยุดราชการเป็นกรณีพิเศษ เพื่อให้สอดคล้องกับวันหยุดราชการของทางราชการทั่วไป เนื่องในโอกาสพระราชพิธีฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี

จึงขอเสนอ ก.ร. เพื่อทราบ

ที่ประชุมรับทราบ

๓.๖ <u>แก้ไขคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนายช่างโยธา ๓ และนายช่างโยธา ๔</u>

ก.ร. ได้แก้ไขมาตรฐานกำหนดตำแหน่งนายช่างโยธา ๒ เมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๓๓ โดยกำหนดคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่ง ดังนี้

๑) ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค หรือเทียบได้ไม่ต่ำกว่านี้ทางเทคนิค วิศวกรรมสำรวจ หรือได้รับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงทางช่างก่อสร้าง หรือได้รับอนุปริญญา หรือเทียบได้ไม่ต่ำกว่านี้ทางช่างก่อสร้าง ซึ่งมีระยะเวลาการศึกษาไม่น้อยกว่า ๒ ปี ต่อจากมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า หรือต่อจากประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา หรือทางอื่นที่ ก.ร.กำหนดว่าใช้เป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนี้ได้ หรือ

๒) ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง หรือเทียบได้ไม่ต่ำกว่านี้ทางช่างก่อสร้าง ช่างสำรวจ ช่างโยธา หรือทางอื่นที่ ก.ร. กำหนดว่าใช้เป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนี้ได้

ในการประชุม อ.ก.ร. ระบบงานและอัตรากำลัง ครั้งที่ ๓/๒๕๔๙ เมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๔๙ ที่ประชุมได้พิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การกำหนดคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่ง ในส่วนของมาตรฐานกำหนดตำแหน่งนายช่างโยธา ๓ – ๔ สอดคล้องกับนายช่างโยธา ๒ ซึ่ง ก.ร.ได้แก้ไขเพิ่มเติม เมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๓๓ จึงมีมติแก้ไขเพิ่มเติมคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่ง ของมาตรฐานกำหนดตำแหน่งนายช่างโยธา ๓ – ๔

จึงขอเสนอ ก.ร. เพื่อพิจารณาว่า จะเห็นชอบการแก้ไขคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งของมาตรฐานกำหนดตำแหน่งนายช่างโยธา ๓ – ๔ ตามที่ อ.ก.ร.ระบบงานและอัตรากำลัง เสนอ หรือไม่อย่างไร

<u>มติ ก.ร.</u>

ที่ประชุมพิจารณาแล้ว มีมติเห็นชอบตามที่เสนอ

๓.๗ <u>สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด</u>

ประธานสภาผู้แทนราษฎรได้เห็นชอบโครงการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดเรียบร้อยแล้ว โดยนายโภคิน พลกุล ประธานรัฐสภาในฐานะประธาน ก.ร. ได้มีบัญชา ดังนี้

๑. มอบหมายให้ อ.ก.ร.ระบบงานและอัตรากำลังพิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

๒. สำหรับเรื่องบุคลากรของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ส่วนหนึ่งอาจมาจากผู้ช่วยดำเนินงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นคือ

๑. ตามคำขอของคณะกรรมการฯได้เสนอขอจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด แต่ในรายละเอียดปรากฏว่า **สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด** เป็นหน่วยงานหนึ่งภายใต้สังกัดสำนักงานส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ซึ่งกำหนดให้เป็นส่วนราชการในสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และแบ่งส่วนราชการภายใน ออกเป็น ๕ หน่วยงาน ประกอบด้วย

(๑) กลุ่มงานบริหารทั่วไป

(๒) กลุ่มงานกฎหมายประชาชน

(๓) กลุ่มงานรับเรื่องราวร้องทุกข์และประสานงานการเมือง

(๔) กลุ่มงานเผยแพร่ประชาธิปไตยและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

(๕) สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

๒. กำหนดให้ " สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด " เป็นราชการส่วนภูมิภาค อยู่ภายใต้สำนักงานส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยขึ้นตรงต่อเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและประธานรัฐสภา

๓. มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างและอัตรากำลัง โดยการถ่ายโอนอำนาจหน้าที่และอัตรากำลังบางส่วนจากกลุ่มงานต่าง ๆ ของสำนักอื่น ๆ ในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรที่มีภารกิจหน้าที่คล้ายคลึงกัน มาจัดตั้งเป็นกลุ่มงานใหม่ภายในสำนักงานส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

ดังนั้น ในการประชุม อ.ก.ร. ระบบงานและอัตรากำลัง ครั้งที่ ๒/๒๕๔๙ และครั้งที่ ๓/๒๕๔๙ ที่ประชุมพิจารณารายละเอียดของเรื่องดังกล่าว

ตามที่คณะกรรมการเพิ่มพูนส่งเสริมประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเสนอ ประกอบกับความเห็นของหน่วยงานที่ได้รับผลกระทบโดยตรง คือ สำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร สำนักประชาสัมพันธ์ และสำนักการประชุม ซึ่งไม่เห็นด้วยกับการตัดโอนอำนาจหน้าที่และอัตรากำลัง ไปสังกัดสำนักงานส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนแล้ว เห็นควรชะลอการพิจารณาเรื่องนี้ไว้พลางก่อนจนกว่าร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภาจะแล้วเสร็จ ทั้งนี้ เนื่องจากในทางปฏิบัติของการร้องทุกข์ก็มีได้มีช่องทางที่ผ่านเฉพาะหน่วยงานภาครัฐ เท่านั้น แต่ยังผ่านทาง NGO (Non - Governmental Organizations) หรือผ่านทางประชาสังคม (Civil Society) ส่วนเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน

ก็อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงมหาดไทย การจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนโดยกำหนดเป็นส่วนหนึ่งของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จึงอาจจะก้าวก่ายหรือซ้ำซ้อนกับภารกิจของหน่วยงานอื่น ๆ ที่ดำเนินการอยู่แล้ว

จึงขอเสนอ ก.ร. เพื่อพิจารณาว่า จะเห็นชอบตามผลการพิจารณาของ อ.ก.ร.ระบบงานและอัตรากำลัง หรือไม่ อย่างไร

ที่ประชุมได้พิจารณาในหลายๆ ประเด็นแต่โดยรวมเห็นว่า

๑. ความเป็นกลางของข้าราชการรัฐสภา การตั้งสำนักงานในส่วนภูมิภาคของรัฐสภาจะทำให้ข้าราชการรัฐสภาถูกเพ่งเล็งว่าเป็นคนของพรรคการเมือง ซึ่งทำให้ข้าราชการรัฐสภาที่ไปประจำอยู่ที่สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดจะวางตัวลำบาก

๒. การรับเรื่องราวร้องทุกข์ เนื่องจากปัจจุบันมีหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการรับเรื่องราวร้องทุกข์อยู่แล้วมากมาย ถ้าหน่วยงานของรัฐสภาประจำจังหวัดจะตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่รับเรื่องราวร้องทุกข์อีก จะทำให้เกิดความสับสนวุ่นวายมากยิ่งขึ้น

๓. การตั้งสำนักงานในส่วนภูมิภาคของรัฐสภาต้องพิจารณาด้วยว่าร่างกฎหมายรัฐสภาฉบับใหม่มีการกำหนดเรื่องนี้ไว้หรือไม่ ซึ่งในความเป็นจริงยังไม่ได้ระบุไว้ เพียงแต่ระบุว่าเป็นหน่วยงานรูปแบบพิเศษซึ่งจะตั้งได้จะต้องมีความจำเป็นจริงๆ เท่านั้น

มติ ก.ร.

ที่ประชุมพิจารณาแล้ว มีมติเห็นควรให้ชะลอการพิจารณาเรื่องนี้ไว้ก่อน จนกว่าร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภาจะแล้วเสร็จ

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ มี ๑ เรื่อง คือ

๔.๑ ประธานวุฒิสภาเสนอให้มีการประชุมลับ

ประธานได้นัดประชุมครั้งต่อไปในวันจันทร์ที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๔๙ เวลา ๑๔.๐๐ น.

เลิกประชุมเวลา ๑๑.๕๐ นาฬิกา

(นายพิทูร พุ่มหิรัญ)
เลขานุการ ก.ร.

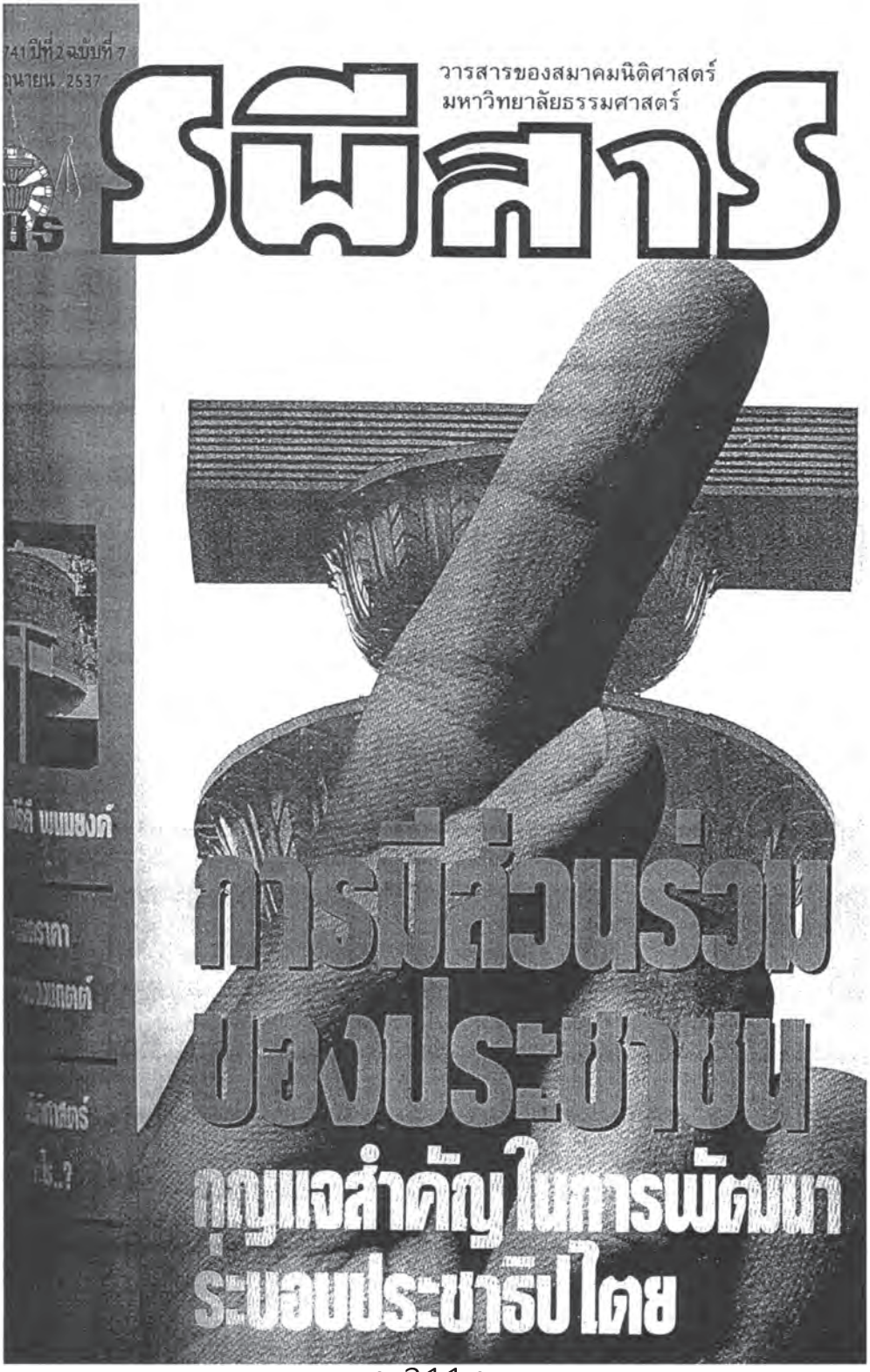
741 ปีที่ 2 ฉบับที่ 7
กุมภาพันธ์ 2537
วารสารของสมาคมนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
รัฐศาสตร์
การมีส่วนร่วม
ของประชาชน
กุญแจสำคัญในการพัฒนา
ระบอบประชาธิปไตย

รพีสาร ISSN: 0858-5741 ปีที่ 2 ฉบับที่ 7

สารบัญ

การมีส่วนร่วมของประชาชน :

กุญแจสำคัญในการพัฒนาระบอบประชาธิปไตย..... 4

สถาบันปรีดี พนมยงค์..... 25

การกำหนดราคาศุลกากรของแกตต์ :

ระบบประเมินราคาสินค้า..... 29

ซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ ต้องเสียภาษีอย่างไร..... 41

อำนาจสั่งไม่ฟ้องคดีของพนักงานอัยการ

โดยอาศัยเหตุผลทางรัฐประศาสโนบาย..... 55

หุ้นกู้ด้อยสิทธิ์..... 60

บนเส้นทางประชาธิปไตย :

จะนองเลือดครั้งใหญ่ ถ้าไม่แก้ไขรัฐธรรมนูญให้ดี..... 64

การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด..... 67

หนึ่งในนิติศาสตร์ :

พิมพ์ทอง สุขสมจิตร..... 73

สถิตย์ ลิ่มพงศ์พันธุ์..... 77

รพีสาร พิเศษ :

สมาคมนิติศาสตร์ ควรทำอะไร..... 81

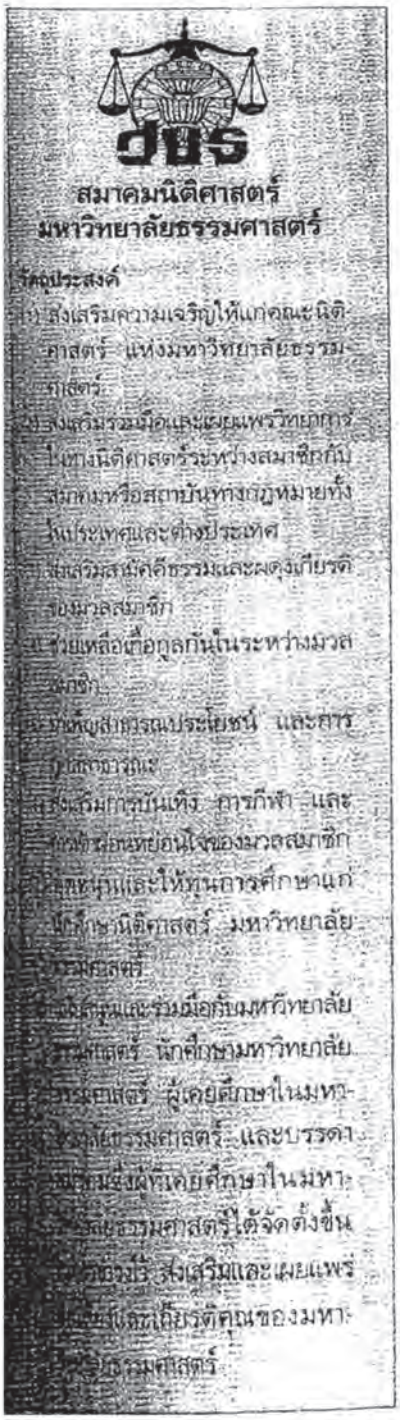

สมาคมนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วัตถุประสงค์

1) ส่งเสริมความเจริญให้แก่คณะนิติศาสตร์ แห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

2) ส่งเสริมร่วมมือและเผยแพร่วิทยาการในทางนิติศาสตร์ระหว่างสมาชิกกับสมาคมหรือสถาบันทางกฎหมายทั้งในประเทศและต่างประเทศ

3) ส่งเสริมสามัคคีธรรมและผดุงเกียรติของมวลสมาชิก

4) ช่วยเหลือเกื้อกูลกันในระหว่างมวลสมาชิก

5) บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ และการกุศลสาธารณะ

6) ส่งเสริมการบันเทิง การกีฬา และการพักผ่อนหย่อนใจของมวลสมาชิก

7) อุดหนุนและให้ทุนการศึกษาแก่นักศึกษานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

8) ส่งเสริมและร่วมมือกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ นักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผู้เคยศึกษาในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และบรรดาสมาคมซึ่งผู้ที่เคยศึกษาในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้จัดตั้งขึ้น

9) ส่งเสริมและเผยแพร่ [illegible] และเกียรติคุณของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

ผศ. ดร.สมคิด เลิศไพฑูรย์
คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

1. ความเป็นมา

การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดเกิดขึ้นจากข้อเสนอของนายเอกพร รักความสุข สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสกลนคร ซึ่งได้เสนอต่อประธานคณะกรรมาธิการกิจการสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2536 ว่า เนื่องจากในปัจจุบันบทบาทและอำนาจหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภาได้เพิ่มความสำคัญมากขึ้นทั้งในด้านนิติบัญญัติและการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน ประกอบกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาของไทยได้พัฒนาไปในแนวทางที่ดีขึ้น จึงสมควรที่จะมีการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดขึ้นในส่วนภูมิภาคเพื่อเป็นหน่วยงานสำหรับรับรองการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภาดังนี้ คือ

(1) เป็นที่ทำงานของสมาชิกรัฐสภาที่มีอยู่ในส่วนภูมิภาค

(2) เป็นตัวแทนของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ในการติดต่อประสานงานกับสมาชิกรัฐสภา

(3) เป็นที่ประชุมคณะกรรมาธิการในส่วนภูมิภาค หรือในขณะไปดูงานในต่างจังหวัด

(4) เป็นองค์กรของรัฐสภาในการเผยแพร่ประชาธิปไตยในส่วนภูมิภาคทั้งที่เป็นการฝึกอบรมการสัมมนา และการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา

(5) เป็นที่ทำงานของผู้ช่วยดำเนินงานของสมาชิกรัฐสภา

นอกจากนี้ในอนาคตเมื่อมีการโอนอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการเลือกตั้งเป็นของหน่วยงานที่สังกัดรัฐสภา สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด จะเป็นหน่วยงานสำหรับปฏิบัติหน้าที่ดังนี้

(1) เป็นหน่วยงานที่ควบคุมการเลือกตั้ง

(2) เป็นหน่วยงานที่ปฏิบัติและดูแลกฎหมายพรรคการเมือง

(3) เป็นหน่วยงานดำเนินการเลือกตั้ง

หลังจากนั้นนายเจริญ คันธวงศ์ประธานกรรมาธิการกิจการสภาผู้แทนได้จัดให้มีการประชุมกรรมาธิการ

---

* ข้อมูลจากรายงานผลการพิจารณาของคณะอนุกรรมการศึกษาการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

และอนุกรรมาธิการ (ซึ่งมีนายปรีชา สุวรรณทัต เป็นประธาน) หลายครั้งและมีมติเห็นชอบในหลักการที่จะจัดให้มีการจัดตั้งศูนย์ประสานงานรัฐสภาประจำภูมิภาคขึ้นแทนการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดและทำหนังสือแจ้งต่อประธานสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2536

ต่อมาได้มีคำสั่งรัฐสภาที่ 10/2536 ลงวันที่ 14 ตุลาคม 2536 แต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาขึ้น ซึ่งประกอบด้วย นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา เป็นประธานกรรมการ นายเจริญ คันธวงศ์ และนายชุนทอง ภูผิวเคือน เป็นรองประธานกรรมการ นายโอวาท จุลโคตร นายสรอรรถ กลิ่นประทุม นายสุชาติ ตันเจริญ นายสถิต สันติเมทนีดล นายสำเร็จ ภูนิคม นายเอกพร รักความสุข พันตำรวจโท สานิตย์ สุรังษี นายอารยะ ชุมดวง นายยิ่งพันธ์ มนะสิการ นายไพศิษฐ์ พิพัฒนกุล นายเอนก เหล่าธรรมทัศน์ นายวุฒิศักดิ์ ลาภเจริญทรัพย์ นายวรากรณ์ สามโกเศศ นายอนุสรณ์ ลิ่มมณี นายสมคิด เลิศไพฑูรย์ นายอนุช อาภาภิรม นายณรงค์ นุ่นทอง นายมหินทร์ คันบุญเพิ่ม นายสมาน รังสิโยกฤษฎ์ นายพรชัย สุนทรพันธ์ นายเสถียร หอมชวา นายทิวา เงินยวง นายมนตรี รูปสุวรรณ เป็นกรรมการ นางศิริลักษณ์ ปั้นบำรุงกิจ เป็นกรรมการและเลขานุการ นางอุมาสิริ สอาดเอี่ยม นายบุญเรือง บูรภักดิ์ นายคัมภีร์ ดิษฐากรณ์ และนายอัครเมศวร์ ทองนวล เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

โดยคณะกรรมการชุดนี้มีอำนาจหน้าที่ศึกษาแนวทางในการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ตลอดจนพิจารณารายละเอียดในด้านกฎหมาย ด้านการบริหาร และด้านวิชาการ

คณะกรรมการชุดนี้ได้จัดให้มีการประชุมครั้งแรกเมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2536 ซึ่งมีความเห็นสนับสนุนการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดอย่างกว้างขวาง หลังจากนั้นได้มีการจัดตั้งคณะอนุกรรมการศึกษาการจัดตั้งสำนักรัฐสภาประจำจังหวัดขึ้น อันประกอบไปด้วย นายสถิต สันติเมทนีดล เป็นที่ปรึกษา นายสมาน รังสิโยกฤษฎ์ เป็นประธานคณะอนุกรรมการ นายเอกพร รักความสุข นายมนตรี รูปสุวรรณ นายเอนก เหล่าธรรมทัศน์ นางอุมาสิริ สอาดเอี่ยม เป็นอนุกรรมการ และมีนายอัครเมศวร์ ทองนวล เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ ซึ่งคณะอนุกรรมการได้พิจารณาหลักการ เหตุผล อำนาจหน้าที่ การจัดองค์การ กรมอัตรากำลัง งบประมาณที่จะใช้ การจัดตั้งสำนักงาน และแผนการดำเนินงานเสร็จสิ้นหลัง

2. รายละเอียดของการจัดตั้ง

แยกพิจารณาเป็นประเด็นต่าง ๆ ได้ดังต่อไปนี้

2.1 **ชื่อของสำนักงาน** ปัญหาว่าควรจะใช้ชื่อใดระหว่าง "สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด" ตามข้อเสนอเดิม หรือควรจะใช้ชื่อว่า "สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจังหวัด" เนื่องจากว่างานในระดับจังหวัดเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่มิได้เกี่ยวข้องกับวุฒิสภา จึงควรจะเป็นตัวแทนของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในรูปของ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจังหวัด

คณะอนุกรรมการฯ ได้พิจารณาเรื่องนี้แล้ว เห็นว่า โดยที่พระราชบัญญัติจัดระเบียบปฏิบัติราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดระเบียบปฏิบัติราชการฝ่ายรัฐสภา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 บัญญัติได้ว่า

"มาตรา 6 ให้มีส่วนราชการสังกัดรัฐสภา ดังนี้

(1) สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

(2) สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

(3) ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น

ส่วนราชการตาม (1) (2) และ (3) มีฐานะเทียบกรมและเป็นนิติบุคคล"

หน่วยงานที่จะจัดตั้งขึ้นในระดับจังหวัด ควรจะเป็นตัวแทนของส่วนราชการสังกัดรัฐสภาทั้งที่มีอยู่ใน

> *ในสภาพปัจจุบัน ประเทศชาติของเรามีความต้องการในการพัฒนาและเผยแพร่ประชาธิปไตยเป็นอย่างมาก สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดนี้ แม้จะมีบทบาทที่คาบเกี่ยวกับฝ่ายบริหารก็ตาม แต่การช่วยกันหลายไม้หลายมือ ยังน่าจะดีกว่าการไม่ค่อยทำอะไรเลยเหมือนทุกวันนี้*

ปัจจุบันตาม (1) และ (2) และที่จะจัดตั้งขึ้นใหม่ตาม (3) มากกว่าที่จะเป็นตัวแทนของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเพียงส่วนราชการเดียว ดังนั้น การใช้ชื่อว่า "สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด" จึงมีความเหมาะสมและครอบคลุมงานของรัฐสภาทั้งที่มีอยู่ในปัจจุบันและที่จะมีเพิ่มขึ้นใหม่ในอนาคตด้วย

2.2 เหตุผลและความจำเป็น การมีหน่วยงานในระดับจังหวัด เพื่อทำหน้าที่อำนวยความสะดวกและช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ทางการเมืองแก่สมาชิกรัฐสภา เป็นตัวแทนของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา เป็นแหล่งข้อมูล เผยแพร่และประชาสัมพันธ์บทบาทและผลงานของรัฐสภา และเป็นศูนย์ส่งเสริมและเผยแพร่การปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา ตลอดจนเป็นหน่วยงานรองรับอำนาจหน้าที่ของรัฐสภาในอนาคตนั้น มีความจำเป็นมากในสภาพการณ์ปัจจุบัน ทั้งนี้ เพื่อเป็นการถ่วงดุลกับระบบงานของฝ่ายบริหารที่เข้มแข็ง แม้ว่าหน้าที่บางอย่าง เช่น งานด้านการเมืองของสมาชิกรัฐสภา ควรจะเป็นหน้าที่ของสาขาพรรคการเมืองก็ตาม แต่ในสภาพการณ์ที่เป็นจริงในขณะนี้ พรรคการเมืองยังไม่มีความเข้มแข็งพอที่จะมีสาขาของพรรคในทุกจังหวัด และรับผิดชอบในการบริหารงานสาขาของพรรค ซึ่งต้องมีค่าใช้จ่ายสูงมากได้ ดังนั้น การจัดให้มีหน่วยงานในระดับจังหวัดเพื่อรองรับอำนาจหน้าที่ต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น นอกจากจะเป็นการถ่วงดุลกับระบบงานของฝ่ายบริหารแล้ว ยังจะเป็นหนทางในการพัฒนาทางการเมืองอีกทางหนึ่งด้วย

ในประเด็นเกี่ยวกับผลประโยชน์ของทางราชการและความคุ้มค่าที่จะได้รับจากการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดนั้น คณะอนุกรรมการฯ ได้พิจารณาถึงการให้บริการที่ประชาชนควรจะได้รับความเป็นธรรมมากขึ้น แล้ว จะเกิดประโยชน์เป็นอย่างมาก ส่วนในประเด็นที่รัฐบาลมีแนวความคิดที่จะพัฒนาพรรคการเมืองให้มีความเข้มแข็งขึ้น โดยการให้เงินอุดหนุนด้วยวิธีการต่าง ๆ นั้น เห็นว่า การให้เงินอุดหนุนในรูปการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด และมีข้าราชการประจำมืออาชีพทำหน้าที่อำนวยความสะดวกและช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่ทางการเมืองแก่สมาชิกรัฐสภา จะเป็นวิธีที่ประหยัดหรือคุ้มค่ากว่าการให้เงินอุดหนุนพรรคการเมืองต่าง ๆ โดยตรง

2.3 อำนาจหน้าที่ สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดจะเป็นแกนกลางในการอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ทางการเมืองแก่สมาชิก

รัฐสภาและบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา เป็นตัวแทนของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา เป็นแหล่งข้อมูล เผยแพร่ และประชาสัมพันธ์บทบาทและผลงานของรัฐสภา ตลอดจนเป็นศูนย์ส่งเสริมและเผยแพร่การปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาแก่ประชาชน โดยอาจจะขอความร่วมมือจากองค์กรภาคเอกชนและอาสาสมัครในการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ก็ได้

2.4 การจัดองค์การ ได้มีพิจารณาเรื่องนี้แล้ว เห็นว่า การจัดองค์การของสำนักงานฯ ระดับจังหวัด เพื่อรองรับระบบงานตามอำนาจหน้าที่ดังกล่าวข้างต้น อาจจัดแบ่งออกได้เป็นกลุ่มงาน 4 กลุ่มงาน คือ

(1) กลุ่มงานอำนวยความสะดวก ประสานงาน และธุรการทั่วไป เรียกว่า "ฝ่ายบริหารงานทั่วไป"

(2) กลุ่มงานช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ทางการเมืองของสมาชิกรัฐสภาและรับข้อคิดเห็นจากประชาชน เรียกว่า "ฝ่ายงานการเมือง"

(3) กลุ่มงานรวบรวมและให้บริการข้อมูล ตลอดจนเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ผลงานของรัฐสภา เรียกว่า "ฝ่ายบริการข้อมูลและประชาสัมพันธ์"

(4) กลุ่มงานส่งเสริมและเผยแพร่การปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา เรียกว่า "ฝ่ายส่งเสริมประชาธิปไตย"

สำหรับหน่วยงานในส่วนกลาง ควรมีการจัดตั้ง "ศูนย์ประสานงานรัฐสภาประจำจังหวัด" ขึ้น เพื่อทำหน้าที่อำนวยความสะดวก และติดต่อประสานงานกับสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

ส่วนโครงสร้างของสายการบังคับบัญชาและการประสานงานระหว่างสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ศูนย์ประสานงานรัฐสภาประจำจังหวัด และส่วนราชการสังกัดรัฐสภานั้น อาจจะกำหนดตามรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งใน 2 รูปแบบ คือ

รูปแบบแรก อยู่ภายใต้การควบคุมและดูแลของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (ซึ่งในปัจจุบันปฏิบัติหน้าที่ในฐานะสำนักงานเลขาธิการรัฐสภาไปในตัวด้วย)

รูปแบบที่ 2 อยู่ภายใต้การควบคุมและดูแลโดยตรงของรัฐสภา

โดยรูปแบบที่ 1 ยึดแนวทางปฏิบัติในปัจจุบันเป็นหลัก ส่วนรูปแบบที่ 2 ยึดแนวทางที่ควรจะเป็นในอนาคตเป็นหลัก คณะอนุกรรมการฯ เห็นควรเสนอคณะกรรมการฯเพื่อพิจารณาว่า จะเห็นควรกำหนดในรูปแบบใด จึงจะเป็นรูปแบบที่เหมาะสมที่สุด

2.5 กรอบอัตรากำลัง กรอบอัตรากำลังพื้นฐานที่จะสามารถปฏิบัติงานตามขอบเขตอำนาจหน้าที่ของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดได้ ควรจะเป็นจังหวัดละ 11 ตำแหน่ง

อย่างไรก็ตาม หากสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดใดมีปริมาณงานและคุณภาพของงานเพิ่มขึ้น หรือได้รับมอบหมายงานเพิ่มเติมเป็นกรณีพิเศษ ก็อาจดำเนินการขอเพิ่มอัตรากำลังเพิ่มเติมได้ตามความจำเป็น ในทางกลับกัน หากเห็นว่าจังหวัดใดยังไม่มีความจำเป็นที่จะต้องมีอัตรากำลังเต็มตามกรอบอัตรากำลังพื้นฐาน และสามารถปฏิบัติงานได้ ก็ไม่จำเป็นต้องบรรจุบุคลากรให้เต็มตามกรอบอัตรากำลังพื้นฐานก็ได้ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการประหยัดเงินงบประมาณ

2.6 งบประมาณที่จะใช้ งบประมาณที่จะใช้ควรแบ่งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

(1) งบประมาณทางด้านอัตรากำลัง

(2) งบประมาณทางด้านสถานที่

(3) งบประมาณทางด้านวัสดุครุภัณฑ์

2.7 การจัดตั้งสำนักงาน ควรที่จะมีการจัดตั้งหน่วยงานทั้งในส่วนกลาง และในระดับจังหวัด ดังนี้

(1) จัดตั้งศูนย์ประสานงานรัฐสภาประจำจังหวัดในส่วนกลาง เพื่อทำหน้าที่อำนวยความสะดวก และติดต่อประสานงานกับสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

(2) จัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด โดยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะแรกเช่าอาคารไปก่อน และระยะที่สองก่อสร้างอาคารถาวร

2.8 แผนการดำเนินงาน เพื่อให้การดำเนินการจัดตั้งศูนย์ประสานงานรัฐสภาประจำจังหวัดและสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดเป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้อย่างรวดเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ รัฐสภา (โดยสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) ควรจะดำเนินการแต่งตั้ง "คณะกรรมการดำเนินการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด" ขึ้น เพื่อทำหน้าที่ตระเตรียมงานการจัดตั้งศูนย์ประสานงานรัฐสภาประจำจังหวัดและสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดทั้งในด้านอัตรากำลัง สถานที่ และวัสดุครุภัณฑ์

สำหรับแผนงานการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดนั้น คณะอนุกรรมการฯ ได้พิจารณาเห็นว่า อาจกำหนดตามแนวทางใดแนวทางหนึ่งใน 3 แนวทาง คือ

แนวทางแรก ดำเนินการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดทุกจังหวัด โดยดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นเริ่มต้น จะต้องคัดเลือกจังหวัดใหญ่ ๆ ในแต่ละภาค ๆ ละ 3 จังหวัด เป็นจังหวัดเริ่มต้น เป็นระยะเวลา 1 ปี แล้วจัดให้มีการประเมินผลความคุ้มค่าและรูปแบบที่เหมาะสมเสนอต่อรัฐสภา เพื่อขยายผลต่อไป ส่วนขั้นขยายผล กำหนดเป็นแผน 5 ปี ปีละ 13 จังหวัด

แนวทางที่สอง ดำเนินการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดทุกจังหวัด โดยดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นเริ่มต้น คัดเลือกจังหวัดต่าง ๆ ในแต่ละภาค ๆ ละ 3 จังหวัด (จังหวัดที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตั้งแต่ 1-3 คน จำนวน 1 จังหวัด ตั้งแต่ 4-9 คน และตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป จำนวน 2 จังหวัด)เป็นจังหวัดเริ่มต้น เป็นระยะเวลา 1 ปี แล้วจัดให้มีการประเมินผลความคุ้มค่าและรูปแบบที่เหมาะสมเสนอต่อรัฐสภา เพื่อขยายผลต่อไป เป็นแผน 3 ปี ปีละ 21 จังหวัด

แนวทางที่สาม ดำเนินการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดทุกจังหวัดในทันที ตามความพร้อมของแต่ละจังหวัด โดยไม่ต้องมีขั้นเริ่มต้นก่อน

3. ข้อสังเกต

การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดดังกล่าวข้างต้น แม้จะมีข้อดีอยู่หลายประการก็ตาม แต่ก็มีข้อสังเกตในทางทฤษฎีด้วยเช่นกัน คือ

ประการแรก เป็นที่ทราบกันดีว่ารัฐสภามีอำนาจหน้าที่ที่สำคัญสามประการ คือ การตรากฎหมาย การควบคุมฝ่ายบริหาร และการอนุมัติงบประมาณ อำนาจหน้าที่ทั้งสามประการดังกล่าวข้างต้นจะต้องกระทำในรูปขององค์กรกลุ่ม ซึ่งมีสถานที่การประชุมตัดสินใจที่แน่นอน คือที่ทำการรัฐสภานั่นเอง รัฐสภาซึ่งเป็นองค์กรนิติบัญญัติจึงไม่ควรก้าวล่วงเข้าไปทำงานที่อยู่ในอำนาจของฝ่ายบริหาร การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดเพื่อเผยแพร่ประชาธิปไตย ควบคุมดูแลการเลือกตั้ง จึงคาบเกี่ยวกับอำนาจของฝ่ายบริหารเป็นอย่างยิ่ง แม้จะปฏิเสธไม่ได้ว่ารัฐสภาควรมีบทบาทในการเผยแพร่ประชาธิปไตยและดูแลการเลือกตั้งด้วยก็ตาม แต่บทบาทอำนาจหน้าที่เช่นว่านี้ควรจะเป็นอำนาจของฝ่ายบริหารเป็นหลักมากกว่า รัฐสภาควรจะมีบทบาทในด้านรองซึ่งทำให้ต้องตั้งคำถามว่า บทบาทที่เป็นรองเช่นนี้สอดคล้องกับการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดอย่างถาวรหรือไม่ หรือเพียงแต่ปรับบทบาทของรัฐสภาปัจจุบันให้เพิ่มขึ้นโดยไม่จำเป็นต้องตั้งสำนักงานฯก็เป็นการเพียงพอแล้ว

ประการที่สอง เป็นที่ทราบกันดีเช่นกันว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้นแม้จะได้รับการเลือกตั้งมาจากประชาชนในเขตเลือกตั้งของตนเองก็ตาม แต่เมื่อได้รับการเลือกตั้งแล้วสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นมิได้เป็นเพียงผู้แทนของประชาชนในเขตเลือกตั้งนั้นเท่านั้น แต่เป็นผู้แทนของประชาชนทั้งประเทศที่จะต้องไปทำหน้าที่ในการตรากฎหมายควบคุมฝ่ายบริหารและอนุมัติงบประมาณ มิใช่การหางบประมาณเข้าเขตเลือกตั้งหรือจังหวัดของตนแต่ประการใด ดังนั้นถ้าต้องการไม่ให้เกิดภาพการเรียกร้องให้ผู้แทนราษฎรต้องสร้างถนน ขุดคลอง สร้างฝาย ซึ่งทำให้เกิดระบบต่างตอบแทนในการเลือกตั้งขึ้น ก็จะต้องทำให้ทั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและประชาชนเข้าใจในบทบาทที่ควรจะเป็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดอาจให้ผลไปในทางตรงกันข้าม เพราะเมื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีสถานที่ทำงานประจำจังหวัดของตนเช่นนี้ โอกาสที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะให้บริการเฉพาะประชาชนในเขตเลือกตั้งของตนย่อมมีมากขึ้นอย่างไม่ต้องสงสัย การเอาใจใส่ต่อภาพรวมทั้งหมดของประเทศย่อมไม่เกิดขึ้น

ประการสุดท้าย ในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดใดจังหวัดหนึ่งเป็นสมาชิกพรรคการเมืองพรรคเดียวกัน การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดย่อมไม่เกิดปัญหา แต่ถ้าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดนั้นประกอบไปด้วยสมาชิกพรรคการเมืองหลายพรรค การใช้ทรัพยากรของสำนักงานฯ คงจะเกิดปัญหาขึ้น

แม้จะมีข้อสังเกตดังกล่าวข้างต้นก็ตาม แต่ผู้เขียนก็ยังเห็นด้วยกับการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ทั้งนี้เพราะในสภาพปัจจุบันประเทศชาติของเรามีความต้องการในการพัฒนาและเผยแพร่ประชาธิปไตยเป็นอย่างมาก สำนักงานฯนี้ แม้จะมีบทบาทที่คาบเกี่ยวกับฝ่ายบริหารก็ตาม แต่การช่วยกันหลายไม้หลายมือยังน่าจะดีกว่าการไม่ค่อยทำอะไรเลยเหมือนเช่นทุกวันนี้

ประกาศคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา
เรื่อง การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของส่วนราชการ
ในสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๗)
พ.ศ. ๒๕๕๕

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๔ คณะกรรมการข้าราชการรัฐสภาจึงออกประกาศคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา เรื่อง การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของส่วนราชการในสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๕ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๒ ให้เพิ่มความต่อไปนี้ เป็นข้อ ๒๓ ในประกาศคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา เรื่อง การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของส่วนราชการในสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา เรื่อง การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของส่วนราชการในสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๔ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๔

"ข้อ ๒๓ สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) ดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริม สนับสนุน และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย บทบาท อำนาจหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา คณะกรรมาธิการ รวมทั้งการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(๒) ดำเนินการเกี่ยวกับการให้คำแนะนำและสนับสนุนในการใช้สิทธิของประชาชน และผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย ข้อบังคับการประชุม และระเบียบที่กำหนดไว้

(๓) ดำเนินการเกี่ยวกับการรับเรื่องราวร้องทุกข์ เรื่องร้องเรียนขอความเป็นธรรมของประชาชนตามขอบเขตอำนาจหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติ ตลอดจนดำเนินการตรวจสอบ กลั่นกรองข้อเท็จจริง และสรุปเรื่องราวร้องทุกข์ เรื่องร้องเรียนขอความเป็นธรรมต่าง ๆ ของประชาชนในเขตพื้นที่จังหวัดที่รับผิดชอบ เพื่อเสนอความเห็นและแนวทางแก้ไขต่อประธานรัฐสภาเพื่อพิจารณาและวินิจฉัยสั่งการ

(๔) ดำเนินการเกี่ยวกับการประสานงานและสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมาธิการและสมาชิกรัฐสภา

(๕) ประสานราชการกับหน่วยงานหรือส่วนราชการอื่นทั้งภายในและภายนอกอันเป็นการสนับสนุนการปฏิบัติภารกิจขององค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ

(๖) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย"

ประกาศ ณ วันที่ ๓๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

(นายสมศักดิ์ เกียรติสุรนนท์)
ประธาน ก.ร.

ประกาศรัฐสภา
เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๕)
พ.ศ. ๒๕๕๕

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงการแบ่งส่วนราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยกำหนดให้มีสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดขึ้นตรงต่อเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๔ ประธานรัฐสภาด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา จึงออกประกาศรัฐสภา เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศรัฐสภานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกความในข้อ ๔ แห่งประกาศรัฐสภา เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ ลงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศรัฐสภา เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๒ ลงวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

" ข้อ ๔ นอกจากส่วนราชการภายในตามข้อ ๓ ให้มีส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกลุ่มงานขึ้นตรงต่อเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ดังนี้

(๑) กลุ่มตรวจสอบภายใน

(๒) สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ตามที่ประธานรัฐสภาประกาศกำหนด"

ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

(นายสมศักดิ์ เกียรติสุรนนท์)
ประธานรัฐสภา

ที่ ๙๒ /๒๕๕๕ (ว ๓๐)

คณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ถนนอู่ทองใน ดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

เรื่อง การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

เรียน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

อ้างถึง หนังสือคณะกรรมการศึกษาความเป็นไปได้และดำเนินการจัดตั้งรัฐสภาจังหวัด ด่วนที่สุด ที่ ๑๑/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๕

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. บัญชีแสดงรายละเอียดการกำหนดตำแหน่งของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด สังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
๒. สำเนาประกาศคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา เรื่อง การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของส่วนราชการในสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๕

ตามหนังสือที่อ้างถึง คณะกรรมการศึกษาความเป็นไปได้และดำเนินการจัดตั้งรัฐสภาจังหวัด ได้พิจารณาเห็นชอบให้มีการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาจังหวัด โดยมีฐานะเทียบเท่ากลุ่มงาน สังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และมีมติให้นำกราบเรียนประธานรัฐสภาเพื่อทราบ ซึ่งประธานรัฐสภาได้มีดำริให้บรรจุเข้าประชุม ก.ร. ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

ในการประชุม ก.ร. ครั้งที่ ๑๐/๒๕๕๕ เมื่อวันพฤหัสบดี ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๕ ที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ตามผลการพิจารณาของ อ.ก.ร. ระบบงานและอัตรากำลัง ดังนี้

๑. การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดนำร่อง จำนวน ๖ จังหวัด โดยกำหนดสถานภาพเป็นส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกลุ่มงานรับผิดชอบงานขึ้นตรงต่อเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร คือ

(๑) สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดขอนแก่น
(๒) สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดชลบุรี
(๓) สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดเชียงราย
(๔) สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(๕) สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี
(๖) สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดอุบลราชธานี

<u>หมายเหตุ</u> : ในระยะเริ่มต้นที่กำหนดสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดเป็นกลุ่มงาน เพื่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และมีการประเมินผลงานให้เป็นที่ประจักษ์ จากนั้นจึงค่อยปรับและพัฒนาองค์กรเป็นหน่วยงานระดับสำนักต่อไป

๒. การกำหนดตำแหน่งและกรอบอัตรากำลังของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด จำนวนทั้งสิ้น ๔๒ อัตรา (สำนักงานฯ ละ ๗ อัตรา) ดังรายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

๓. การกำหนดอำนาจหน้าที่ของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ดังรายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒

๔. มอบหมายให้ อ.ก.ร. ระบบงานและอัตรากำลัง ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดนำร่อง ทั้ง ๖ จังหวัด และรายงานให้ ก.ร. ทราบ

อนึ่ง เพื่อให้การดำเนินการของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ ที่ประชุม ก.ร. จึงมีมติมอบหมายให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรรับไปดำเนินการยกร่างกฎหมาย ระเบียบ และหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. การจัดระบบการสั่งการ การรายงาน และการประสานงานจากสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรไปยังสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

๒. งบประมาณค่าใช้จ่ายทั้งส่วนของบุคลากร และเรื่องอื่น ๆ เช่น เงินเดือน ค่าเช่าบ้าน ค่าขนย้าย การใช้ยานพาหนะ ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร รวมทั้งวัสดุครุภัณฑ์ที่จะต้องใช้ในสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดในแต่ละจังหวัด

ทั้งนี้ หลังจากสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรดำเนินการในเรื่องดังกล่าวข้างต้นเรียบร้อยแล้ว ให้นำเสนอต่อ ก.ร. เพื่อพิจารณาโดยเร็ว

อนึ่ง สำหรับประกาศรัฐสภา เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕ ขณะนี้อยู่ในระหว่างการดำเนินการประกาศในราชกิจจานุเบกษา ทั้งนี้ หากประกาศรัฐสภาได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเรียบร้อยแล้ว จักได้แจ้งให้ทราบอีกครั้งหนึ่ง

จึงเรียนมาเพื่อทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุวิจักขณ์ นาควัชระชัย)
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
เลขานุการ ก.ร.

สำนักงานเลขานุการ ก.ร.
กลุ่มงานพัฒนาโครงสร้าง ระบบงาน และอัตรากำลัง
โทร. ๐ ๒๓๕๗ ๓๑๐๐ ต่อ ๓๑๖๘
โทรสาร ๐ ๒๓๕๗ ๓๑๙๒

ประกาศรัฐสภา
เรื่อง การกำหนดสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด
พ.ศ. ๒๕๕๕

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๔ (๒) ของประกาศรัฐสภา เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ ลงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศรัฐสภา เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ ประกอบกับหนังสือคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา ที่ ๙๒/๒๕๕๕ (ว ๓๖) เรื่อง การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ลงวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ ประธานรัฐสภาจึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า "ประกาศรัฐสภา เรื่อง การกำหนดสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด พ.ศ. ๒๕๕๕"

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ กำหนดให้มีสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ได้แก่

(๑) สำนักงานรัฐสภาขอนแก่น
(๒) สำนักงานรัฐสภาชลบุรี
(๓) สำนักงานรัฐสภาเชียงราย
(๔) สำนักงานรัฐสภาพระนครศรีอยุธยา
(๕) สำนักงานรัฐสภาสุราษฎร์ธานี
(๖) สำนักงานรัฐสภาอุบลราชธานี

ประกาศ ณ วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕

(นายสมศักดิ์ เกียรติสุรนนท์)
ประธานรัฐสภา

ประกาศรัฐสภา
เรื่อง กำหนดสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด
พ.ศ. ๒๕๕๖

ตามที่ได้กำหนดให้มีสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด จำนวน ๖ จังหวัด ตามประกาศรัฐสภา เรื่อง การกำหนดสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด พ.ศ. ๒๕๕๕ ลงวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ นั้น

โดยที่ประธานรัฐสภาเห็นสมควรกำหนดให้มีสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดเพิ่มเติม จำนวน ๒๔ จังหวัด

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๔ (๒) ของประกาศรัฐสภา เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ ลงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยประกาศรัฐสภา เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ ประธานรัฐสภาจึงกำหนดให้มีสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ดังต่อไปนี้

(๑) สำนักงานรัฐสภาจันทบุรี
(๒) สำนักงานรัฐสภาฉะเชิงเทรา
(๓) สำนักงานรัฐสภาเชียงใหม่
(๔) สำนักงานรัฐสภาตรัง
(๕) สำนักงานรัฐสภานครราชสีมา
(๖) สำนักงานรัฐสภานครศรีธรรมราช
(๗) สำนักงานรัฐสภานครสวรรค์
(๘) สำนักงานรัฐสภาน่าน
(๙) สำนักงานรัฐสภาบุรีรัมย์
(๑๐) สำนักงานรัฐสภาพิษณุโลก
(๑๑) สำนักงานรัฐสภาเพชรบุรี
(๑๒) สำนักงานรัฐสภาภูเก็ต
(๑๓) สำนักงานรัฐสภามหาสารคาม
(๑๔) สำนักงานรัฐสภายะลา
(๑๕) สำนักงานรัฐสภาลพบุรี

(๑๖) สำนักงานรัฐสภาลำปาง

(๑๗) สำนักงานรัฐสภาศรีสะเกษ

(๑๘) สำนักงานรัฐสภาสกลนคร

(๑๙) สำนักงานรัฐสภาสงขลา

(๒๐) สำนักงานรัฐสภาสระบุรี

(๒๑) สำนักงานรัฐสภาสระแก้ว

(๒๒) สำนักงานรัฐสภาสุพรรณบุรี

(๒๓) สำนักงานรัฐสภาหนองคาย

(๒๔) สำนักงานรัฐสภาอุดรธานี

การเปิดทำการของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดตามประกาศนี้ให้เป็นไปตามที่ประธานรัฐสภากำหนด

ประกาศ ณ วันที่ ๓๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

(นายสมศักดิ์ เกียรติสุรนนท์)
ประธานรัฐสภา

ที่ ๖๖ /๒๕๕๖ (๖๖)

คณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ถนนอู่ทองใน เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๔ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

เรียน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

อ้างถึง หนังสือสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ที่ สผ ๐๐๐๗/๙๗๒๖ ลงวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาประกาศรัฐสภา เรื่อง กำหนดสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด พ.ศ. ๒๕๕๖
๒. บัญชีแสดงรายละเอียดการกำหนดตำแหน่งของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ได้เสนอขออนุมัติจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด (เพิ่มเติม) ๒๔ จังหวัด และกำหนดกรอบอัตรากำลังสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด สำนักงานฯ ละ ๗ อัตรา รวม ๑๖๘ อัตรา ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

ในการประชุม ก.ร. ครั้งที่ ๗/๒๕๕๖ เมื่อวันจันทร์ที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ที่ประชุมได้พิจารณาเรื่องดังกล่าวแล้วมีมติ ดังนี้

๑. มอบหมายให้ อ.ก.ร. กฎหมายและระเบียบ พิจารณาความสมบูรณ์ของร่างประกาศรัฐสภา เรื่อง การกำหนดสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ก่อนนำกราบเรียนประธานรัฐสภาลงนามต่อไป ซึ่ง อ.ก.ร. กฎหมายและระเบียบ ได้พิจารณาแล้วเมื่อการประชุม ครั้งที่ ๒๐/๒๕๕๖ วันอังคารที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๖ โดยได้นำกราบเรียนประธานรัฐสภาเพื่อลงนามซึ่งประธานรัฐสภาได้ลงนามในประกาศรัฐสภา เรื่อง กำหนดสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด พ.ศ. ๒๕๕๖ แล้ว เมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๖ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

๒. อนุมัติกำหนดตำแหน่งและกรอบอัตรากำลังให้กับสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดตามที่ประธานรัฐสภาจะมีประกาศกำหนด รวมทั้งสิ้น ๑๖๘ อัตรา (สำนักงานฯ ละ ๗ อัตรา) รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุวิจักขณ์ นาควัชระชัย)
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
เลขานุการ ก.ร.

สำนักงานเลขานุการ ก.ร.
กลุ่มงานพัฒนาโครงสร้าง ระบบงานและอัตรากำลัง
โทร. ๐ ๒๓๕๗ ๓๑๐๐ ต่อ ๓๓๖๘ โทรสาร ๐ ๒๓๕๗ ๓๑๙๒

มติ ก.ร. อนุมัติ
ครั้งที่ ๗/๒๕๕๖
วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖

เลขานุการ ก.ร.

บัญชีแสดงรายละเอียดการกำหนดตำแหน่ง (เพิ่มเติม)
สังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ก.ร. กำหนดเมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖

ลำดับที่	ตำแหน่งเลขที่	ส่วนราชการและตำแหน่งที่ ก.ร. กำหนด				หมายเหตุ
		ชื่อตำแหน่งในการบริหารงาน	ชื่อตำแหน่งในสายงาน	ประเภทตำแหน่ง	ระดับตำแหน่ง	
๑	๒๓๓๓๑	<u>สำนักงานรัฐสภาจันทบุรี</u> หัวหน้าสำนักงานรัฐสภา	วิทยากร	วิชาการ	ชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๒	๒๓๓๓๒	นิติกร	นิติกร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๓	๒๓๓๓๓	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๔	๒๓๓๓๔	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๕	๒๓๓๓๕	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๖	๒๓๓๓๖	เจ้าพนักงานธุรการ	เจ้าพนักงานธุรการ	ทั่วไป	ปฏิบัติงาน หรือชำนาญงาน หรืออาวุโส	
๗	๒๓๓๓๗	เจ้าพนักงานธุรการ	เจ้าพนักงานธุรการ	ทั่วไป	ปฏิบัติงาน หรือชำนาญงาน หรืออาวุโส	

มติ ก.ร. อนุมัติ
ครั้งที่ ๗/๒๕๕๖
วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖

.....
เลขานุการ ก.ร.

ลำดับที่	ตำแหน่งเลขที่	ส่วนราชการและตำแหน่งที่ ก.ร. กำหนด				หมายเหตุ
		ชื่อตำแหน่งในการบริหารงาน	ชื่อตำแหน่งในสายงาน	ประเภทตำแหน่ง	ระดับตำแหน่ง	
๘	๒๓๓๘	<u>สำนักงานรัฐสภาฯ</u> หัวหน้าสำนักงานรัฐสภา	วิทยากร	วิชาการ	ชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๙	๒๓๓๙	นิติกร	นิติกร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๑๐	๒๓๔๐	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๑๑	๒๓๔๑	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๑๒	๒๓๔๒	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๑๓	๒๓๔๓	เจ้าพนักงานธุรการ	เจ้าพนักงานธุรการ	ทั่วไป	ปฏิบัติงาน หรือชำนาญงาน หรืออาวุโส	
๑๔	๒๓๔๔	เจ้าพนักงานธุรการ	เจ้าพนักงานธุรการ	ทั่วไป	ปฏิบัติงาน หรือชำนาญงาน หรืออาวุโส	

มติ ก.ร. อนุมัติ
ครั้งที่ ๗/๒๕๕๖
วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖
.....
เลขานุการ ก.ร.

ลำดับที่	ตำแหน่งเลขที่	ส่วนราชการและตำแหน่งที่ ก.ร. กำหนด				หมายเหตุ
		ชื่อตำแหน่งในการบริหารงาน	ชื่อตำแหน่งในสายงาน	ประเภทตำแหน่ง	ระดับตำแหน่ง	
๑๕	๒๓๔๕	<u>สำนักงานรัฐสภาเชียงใหม่</u> หัวหน้าสำนักงานรัฐสภา	วิทยากร	วิชาการ	ชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๑๖	๒๓๔๖	นิติกร	นิติกร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๑๗	๒๓๔๗	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๑๘	๒๓๔๘	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๑๙	๒๓๔๙	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๒๐	๒๓๕๐	เจ้าพนักงานธุรการ	เจ้าพนักงานธุรการ	ทั่วไป	ปฏิบัติงาน หรือชำนาญงาน หรืออาวุโส	
๒๑	๒๓๕๑	เจ้าพนักงานธุรการ	เจ้าพนักงานธุรการ	ทั่วไป	ปฏิบัติงาน หรือชำนาญงาน หรืออาวุโส	

มติ ก.ร. อนุมัติ
ครั้งที่ ๗/๒๕๕๖
วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖
.....
เลขานุการ ก.ร.

ลำดับที่	ตำแหน่งเลขที่	ส่วนราชการและตำแหน่งที่ ก.ร. กำหนด				หมายเหตุ
		ชื่อตำแหน่งในการบริหารงาน	ชื่อตำแหน่งในสายงาน	ประเภทตำแหน่ง	ระดับตำแหน่ง	
๒๒	๒๓๕๒	<u>สำนักงานรัฐสภาตรัง</u> หัวหน้าสำนักงานรัฐสภา	วิทยากร	วิชาการ	ชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๒๓	๒๓๕๓	นิติกร	นิติกร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๒๔	๒๓๕๔	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๒๕	๒๓๕๕	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๒๖	๒๓๕๖	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๒๗	๒๓๕๗	เจ้าพนักงานธุรการ	เจ้าพนักงานธุรการ	ทั่วไป	ปฏิบัติงาน หรือชำนาญงาน หรืออาวุโส	
๒๘	๒๓๕๘	เจ้าพนักงานธุรการ	เจ้าพนักงานธุรการ	ทั่วไป	ปฏิบัติงาน หรือชำนาญงาน หรืออาวุโส	

มติ ก.ร. อนุมัติ
ครั้งที่ ๗/๒๕๕๖
วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖
.....
เลขานุการ ก.ร.

ลำดับที่	ตำแหน่งเลขที่	ส่วนราชการและตำแหน่งที่ ก.ร. กำหนด				หมายเหตุ
		ชื่อตำแหน่งในการบริหารงาน	ชื่อตำแหน่งในสายงาน	ประเภทตำแหน่ง	ระดับตำแหน่ง	
๒๙	๒๓๕๙	<u>สำนักงานรัฐสภานครราชสีมา</u> หัวหน้าสำนักงานรัฐสภา	วิทยากร	วิชาการ	ชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๓๐	๒๓๖๐	นิติกร	นิติกร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๓๑	๒๓๖๑	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๓๒	๒๓๖๒	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๓๓	๒๓๖๓	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๓๔	๒๓๖๔	เจ้าพนักงานธุรการ	เจ้าพนักงานธุรการ	ทั่วไป	ปฏิบัติงาน หรือชำนาญงาน หรืออาวุโส	
๓๕	๒๓๖๕	เจ้าพนักงานธุรการ	เจ้าพนักงานธุรการ	ทั่วไป	ปฏิบัติงาน หรือชำนาญงาน หรืออาวุโส	

มติ ก.ร. อนุมัติ
ครั้งที่ ๗/๒๕๕๖
วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖
.....
เลขานุการ ก.ร.

ลำดับที่	ตำแหน่งเลขที่	ส่วนราชการและตำแหน่งที่ ก.ร. กำหนด				หมายเหตุ
		ชื่อตำแหน่งในการบริหารงาน	ชื่อตำแหน่งในสายงาน	ประเภทตำแหน่ง	ระดับตำแหน่ง	
๓๖	๒๓๖๖	<u>สำนักงานรัฐสภานครศรีธรรมราช</u> หัวหน้าสำนักงานรัฐสภา	วิทยากร	วิชาการ	ชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๓๗	๒๓๖๗	นิติกร	นิติกร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๓๘	๒๓๖๘	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๓๙	๒๓๖๙	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๔๐	๒๓๗๐	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๔๑	๒๓๗๑	เจ้าพนักงานธุรการ	เจ้าพนักงานธุรการ	ทั่วไป	ปฏิบัติงาน หรือชำนาญงาน หรืออาวุโส	
๔๒	๒๓๗๒	เจ้าพนักงานธุรการ	เจ้าพนักงานธุรการ	ทั่วไป	ปฏิบัติงาน หรือชำนาญงาน หรืออาวุโส	

มติ ก.ร. อนุมัติ
ครั้งที่ ๗/๒๕๕๖
วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖
.....
เลขานุการ ก.ร.

ลำดับที่	ตำแหน่งเลขที่	ส่วนราชการและตำแหน่งที่ ก.ร. กำหนด				หมายเหตุ
		ชื่อตำแหน่งในการบริหารงาน	ชื่อตำแหน่งในสายงาน	ประเภทตำแหน่ง	ระดับตำแหน่ง	
๔๓	๒๓๗๓	<u>สำนักงานรัฐสภานครสวรรค์</u> หัวหน้าสำนักงานรัฐสภา	วิทยากร	วิชาการ	ชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๔๔	๒๓๗๔	นิติกร	นิติกร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๔๕	๒๓๗๕	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๔๖	๒๓๗๖	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๔๗	๒๓๗๗	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๔๘	๒๓๗๘	เจ้าพนักงานธุรการ	เจ้าพนักงานธุรการ	ทั่วไป	ปฏิบัติงาน หรือชำนาญงาน หรืออาวุโส	
๔๙	๒๓๗๙	เจ้าพนักงานธุรการ	เจ้าพนักงานธุรการ	ทั่วไป	ปฏิบัติงาน หรือชำนาญงาน หรืออาวุโส	

มติ ก.ร. อนุมัติ
ครั้งที่ ๗/๒๕๕๖
วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖
.....
เลขานุการ ก.ร.

ลำดับที่	ตำแหน่งเลขที่	ส่วนราชการและตำแหน่งที่ ก.ร. กำหนด				หมายเหตุ
		ชื่อตำแหน่งในการบริหารงาน	ชื่อตำแหน่งในสายงาน	ประเภทตำแหน่ง	ระดับตำแหน่ง	
๕๐	๒๓๘๐	<u>สำนักงานรัฐสภาช่วน</u> หัวหน้าสำนักงานรัฐสภา	วิทยากร	วิชาการ	ชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๕๑	๒๓๘๑	นิติกร	นิติกร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๕๒	๒๓๘๒	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๕๓	๒๓๘๓	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๕๔	๒๓๘๔	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๕๕	๒๓๘๕	เจ้าพนักงานธุรการ	เจ้าพนักงานธุรการ	ทั่วไป	ปฏิบัติงาน หรือชำนาญงาน หรืออาวุโส	
๕๖	๒๓๘๖	เจ้าพนักงานธุรการ	เจ้าพนักงานธุรการ	ทั่วไป	ปฏิบัติงาน หรือชำนาญงาน หรืออาวุโส	

มติ ก.ร. อนุมัติ
ครั้งที่ ๗/๒๕๕๖
วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖
.....
เลขานุการ ก.ร.

ลำดับที่	ตำแหน่งเลขที่	ส่วนราชการและตำแหน่งที่ ก.ร. กำหนด				หมายเหตุ
		ชื่อตำแหน่งในการบริหารงาน	ชื่อตำแหน่งในสายงาน	ประเภทตำแหน่ง	ระดับตำแหน่ง	
๕๗	๒๓๘๗	<u>สำนักงานรัฐสภาบุรีรัมย์</u> หัวหน้าสำนักงานรัฐสภา	วิทยากร	วิชาการ	ชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๕๘	๒๓๘๘	นิติกร	นิติกร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๕๙	๒๓๘๙	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๖๐	๒๓๙๐	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๖๑	๒๓๙๑	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๖๒	๒๓๙๒	เจ้าพนักงานธุรการ	เจ้าพนักงานธุรการ	ทั่วไป	ปฏิบัติงาน หรือชำนาญงาน หรืออาวุโส	
๖๓	๒๓๙๓	เจ้าพนักงานธุรการ	เจ้าพนักงานธุรการ	ทั่วไป	ปฏิบัติงาน หรือชำนาญงาน หรืออาวุโส	

มติ ก.ร. อนุมัติ
ครั้งที่ ๗/๒๕๕๖
วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖
.....
เลขานุการ ก.ร.

ลำดับที่	ตำแหน่งเลขที่	ส่วนราชการและตำแหน่งที่ ก.ร. กำหนด				หมายเหตุ
		ชื่อตำแหน่งในการบริหารงาน	ชื่อตำแหน่งในสายงาน	ประเภทตำแหน่ง	ระดับตำแหน่ง	
๖๔	๒๓๙๔	<u>สำนักงานรัฐสภาพิษณุโลก</u> หัวหน้าสำนักงานรัฐสภา	วิทยากร	วิชาการ	ชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๖๕	๒๓๙๕	นิติกร	นิติกร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๖๖	๒๓๙๖	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๖๗	๒๓๙๗	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๖๘	๒๓๙๘	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๖๙	๒๓๙๙	เจ้าพนักงานธุรการ	เจ้าพนักงานธุรการ	ทั่วไป	ปฏิบัติงาน หรือชำนาญงาน หรืออาวุโส	
๗๐	๒๔๐๐	เจ้าพนักงานธุรการ	เจ้าพนักงานธุรการ	ทั่วไป	ปฏิบัติงาน หรือชำนาญงาน หรืออาวุโส	

มติ ก.ร. อนุมัติ
ครั้งที่ ๗/๒๕๕๖
วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖

เลขานุการ ก.ร.

ลำดับที่	ตำแหน่งเลขที่	ส่วนราชการและตำแหน่งที่ ก.ร. กำหนด				หมายเหตุ
		ชื่อตำแหน่งในการบริหารงาน	ชื่อตำแหน่งในสายงาน	ประเภทตำแหน่ง	ระดับตำแหน่ง	
๗๑	๒๔๐๑	<u>สำนักงานรัฐสภาเพชรบุรี</u> หัวหน้าสำนักงานรัฐสภา	วิทยากร	วิชาการ	ชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๗๒	๒๔๐๒	นิติกร	นิติกร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๗๓	๒๔๐๓	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๗๔	๒๔๐๔	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๗๕	๒๔๐๕	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๗๖	๒๔๐๖	เจ้าพนักงานธุรการ	เจ้าพนักงานธุรการ	ทั่วไป	ปฏิบัติงาน หรือชำนาญงาน หรืออาวุโส	
๗๗	๒๔๐๗	เจ้าพนักงานธุรการ	เจ้าพนักงานธุรการ	ทั่วไป	ปฏิบัติงาน หรือชำนาญงาน หรืออาวุโส	

มติ ก.ร. อนุมัติ
ครั้งที่ ๗/๒๕๕๖
วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖

.....
เลขานุการ ก.ร.

ลำดับที่	ตำแหน่งเลขที่	ส่วนราชการและตำแหน่งที่ ก.ร. กำหนด				หมายเหตุ
		ชื่อตำแหน่งในการบริหารงาน	ชื่อตำแหน่งในสายงาน	ประเภทตำแหน่ง	ระดับตำแหน่ง	
๗๘	๒๔๐๘	<u>สำนักงานรัฐสภาภูเก็ต</u> หัวหน้าสำนักงานรัฐสภา	วิทยากร	วิชาการ	ชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๗๙	๒๔๐๙	นิติกร	นิติกร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๘๐	๒๔๑๐	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๘๑	๒๔๑๑	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๘๒	๒๔๑๒	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๘๓	๒๔๑๓	เจ้าพนักงานธุรการ	เจ้าพนักงานธุรการ	ทั่วไป	ปฏิบัติงาน หรือชำนาญงาน หรืออาวุโส	
๘๔	๒๔๑๔	เจ้าพนักงานธุรการ	เจ้าพนักงานธุรการ	ทั่วไป	ปฏิบัติงาน หรือชำนาญงาน หรืออาวุโส	

มติ ก.ร. อนุมัติ
ครั้งที่ ๗/๒๕๕๖
วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖
.....
เลขานุการ ก.ร.

ลำดับที่	ตำแหน่งเลขที่	ส่วนราชการและตำแหน่งที่ ก.ร. กำหนด				หมายเหตุ
		ชื่อตำแหน่งในการบริหารงาน	ชื่อตำแหน่งในสายงาน	ประเภทตำแหน่ง	ระดับตำแหน่ง	
๘๕	๒๔๑๕	<u>สำนักงานรัฐสภามหาสารคาม</u> หัวหน้าสำนักงานรัฐสภา	วิทยากร	วิชาการ	ชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๘๖	๒๔๑๖	นิติกร	นิติกร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๘๗	๒๔๑๗	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๘๘	๒๔๑๘	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๘๙	๒๔๑๙	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๙๐	๒๔๒๐	เจ้าพนักงานธุรการ	เจ้าพนักงานธุรการ	ทั่วไป	ปฏิบัติงาน หรือชำนาญงาน หรืออาวุโส	
๙๑	๒๔๒๑	เจ้าพนักงานธุรการ	เจ้าพนักงานธุรการ	ทั่วไป	ปฏิบัติงาน หรือชำนาญงาน หรืออาวุโส	

มติ ก.ร. อนุมัติ
ครั้งที่ ๗/๒๕๕๖
วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖

.....
เลขานุการ ก.ร.

ลำดับที่	ตำแหน่งเลขที่	ส่วนราชการและตำแหน่งที่ ก.ร. กำหนด				หมายเหตุ
		ชื่อตำแหน่งในการบริหารงาน	ชื่อตำแหน่งในสายงาน	ประเภทตำแหน่ง	ระดับตำแหน่ง	
๙๒	๒๔๒๒	<u>สำนักงานรัฐสภายะลา</u> หัวหน้าสำนักงานรัฐสภา	วิทยากร	วิชาการ	ชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๙๓	๒๔๒๓	นิติกร	นิติกร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๙๔	๒๔๒๔	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๙๕	๒๔๒๕	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๙๖	๒๔๒๖	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๙๗	๒๔๒๗	เจ้าพนักงานธุรการ	เจ้าพนักงานธุรการ	ทั่วไป	ปฏิบัติงาน หรือชำนาญงาน หรืออาวุโส	
๙๘	๒๔๒๘	เจ้าพนักงานธุรการ	เจ้าพนักงานธุรการ	ทั่วไป	ปฏิบัติงาน หรือชำนาญงาน หรืออาวุโส	

มติ ก.ร. อนุมัติ
ครั้งที่ ๗/๒๕๕๖
วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖
.....
เลขานุการ ก.ร.

ลำดับที่	ตำแหน่งเลขที่	ส่วนราชการและตำแหน่งที่ ก.ร. กำหนด				หมายเหตุ
		ชื่อตำแหน่งในการบริหารงาน	ชื่อตำแหน่งในสายงาน	ประเภทตำแหน่ง	ระดับตำแหน่ง	
๙๙	๒๔๒๙	<u>สำนักงานรัฐสภาลพบุรี</u> หัวหน้าสำนักงานรัฐสภา	วิทยากร	วิชาการ	ชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๑๐๐	๒๔๓๐	นิติกร	นิติกร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๑๐๑	๒๔๓๑	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๑๐๒	๒๔๓๒	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๑๐๓	๒๔๓๓	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๑๐๔	๒๔๓๔	เจ้าพนักงานธุรการ	เจ้าพนักงานธุรการ	ทั่วไป	ปฏิบัติงาน หรือชำนาญงาน หรืออาวุโส	
๑๐๕	๒๔๓๕	เจ้าพนักงานธุรการ	เจ้าพนักงานธุรการ	ทั่วไป	ปฏิบัติงาน หรือชำนาญงาน หรืออาวุโส	

มติ ก.ร. อนุมัติ
ครั้งที่ ๗/๒๕๕๖
วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖

เลขานุการ ก.ร.

ลำดับที่	ตำแหน่งเลขที่	ส่วนราชการและตำแหน่งที่ ก.ร. กำหนด				หมายเหตุ
		ชื่อตำแหน่งในการบริหารงาน	ชื่อตำแหน่งในสายงาน	ประเภทตำแหน่ง	ระดับตำแหน่ง	
๑๐๖	๒๔๓๖	<u>สำนักงานรัฐสภาลำปาง</u> หัวหน้าสำนักงานรัฐสภา	วิทยากร	วิชาการ	ชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๑๐๗	๒๔๓๗	นิติกร	นิติกร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๑๐๘	๒๔๓๘	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๑๐๙	๒๔๓๙	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๑๑๐	๒๔๔๐	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๑๑๑	๒๔๔๑	เจ้าพนักงานธุรการ	เจ้าพนักงานธุรการ	ทั่วไป	ปฏิบัติงาน หรือชำนาญงาน หรืออาวุโส	
๑๑๒	๒๔๔๒	เจ้าพนักงานธุรการ	เจ้าพนักงานธุรการ	ทั่วไป	ปฏิบัติงาน หรือชำนาญงาน หรืออาวุโส	

มติ ก.ร. อนุมัติ
ครั้งที่ ๗/๒๕๕๖
วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖

.....
เลขานุการ ก.ร.

ลำดับที่	ตำแหน่งเลขที่	ส่วนราชการและตำแหน่งที่ ก.ร. กำหนด				หมายเหตุ
		ชื่อตำแหน่งในการบริหารงาน	ชื่อตำแหน่งในสายงาน	ประเภทตำแหน่ง	ระดับตำแหน่ง	
๑๑๓	๒๔๔๓	<u>สำนักงานรัฐสภาศรีสะเกษ</u> หัวหน้าสำนักงานรัฐสภา	วิทยากร	วิชาการ	ชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๑๑๔	๒๔๔๔	นิติกร	นิติกร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๑๑๕	๒๔๔๕	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๑๑๖	๒๔๔๖	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๑๑๗	๒๔๔๗	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๑๑๘	๒๔๔๘	เจ้าพนักงานธุรการ	เจ้าพนักงานธุรการ	ทั่วไป	ปฏิบัติงาน หรือชำนาญงาน หรืออาวุโส	
๑๑๙	๒๔๔๙	เจ้าพนักงานธุรการ	เจ้าพนักงานธุรการ	ทั่วไป	ปฏิบัติงาน หรือชำนาญงาน หรืออาวุโส	

มติ ก.ร. อนุมัติ
ครั้งที่ ๗/๒๕๕๖
วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖
.....
เลขานุการ ก.ร.

ลำดับที่	ตำแหน่งเลขที่	ส่วนราชการและตำแหน่งที่ ก.ร. กำหนด				หมายเหตุ
		ชื่อตำแหน่งในการบริหารงาน	ชื่อตำแหน่งในสายงาน	ประเภทตำแหน่ง	ระดับตำแหน่ง	
๑๒๐	๒๔๕๐	<u>สำนักงานรัฐสภาสถลนคร</u> หัวหน้าสำนักงานรัฐสภา	วิทยากร	วิชาการ	ชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๑๒๑	๒๔๕๑	นิติกร	นิติกร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๑๒๒	๒๔๕๒	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๑๒๓	๒๔๕๓	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๑๒๔	๒๔๕๔	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๑๒๕	๒๔๕๕	เจ้าพนักงานธุรการ	เจ้าพนักงานธุรการ	ทั่วไป	ปฏิบัติงาน หรือชำนาญงาน หรืออาวุโส	
๑๒๖	๒๔๕๖	เจ้าพนักงานธุรการ	เจ้าพนักงานธุรการ	ทั่วไป	ปฏิบัติงาน หรือชำนาญงาน หรืออาวุโส	

มติ ก.ร. อนุมัติ
ครั้งที่ ๗/๒๕๕๖
วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖
.....
เลขานุการ ก.ร.

ลำดับที่	ตำแหน่งเลขที่	ส่วนราชการและตำแหน่งที่ ก.ร. กำหนด				หมายเหตุ
		ชื่อตำแหน่งในการบริหารงาน	ชื่อตำแหน่งในสายงาน	ประเภทตำแหน่ง	ระดับตำแหน่ง	
๑๒๗	๒๔๕๗	<u>สำนักงานรัฐสภาสงขลา</u> หัวหน้าสำนักงานรัฐสภา	วิทยากร	วิชาการ	ชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๑๒๘	๒๔๕๘	นิติกร	นิติกร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๑๒๙	๒๔๕๙	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๑๓๐	๒๔๖๐	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๑๓๑	๒๔๖๑	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๑๓๒	๒๔๖๒	เจ้าพนักงานธุรการ	เจ้าพนักงานธุรการ	ทั่วไป	ปฏิบัติงาน หรือชำนาญงาน หรืออาวุโส	
๑๓๓	๒๔๖๓	เจ้าพนักงานธุรการ	เจ้าพนักงานธุรการ	ทั่วไป	ปฏิบัติงาน หรือชำนาญงาน หรืออาวุโส	

มติ ก.ร. อนุมัติ
ครั้งที่ ๗/๒๕๕๖
วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖
.....
เลขานุการ ก.ร.

ลำดับที่	ตำแหน่งเลขที่	ส่วนราชการและตำแหน่งที่ ก.ร. กำหนด				หมายเหตุ
		ชื่อตำแหน่งในการบริหารงาน	ชื่อตำแหน่งในสายงาน	ประเภทตำแหน่ง	ระดับตำแหน่ง	
๑๓๔	๒๔๖๔	<u>สำนักงานรัฐสภาสระบุรี</u> หัวหน้าสำนักงานรัฐสภา	วิทยากร	วิชาการ	ชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๑๓๕	๒๔๖๕	นิติกร	นิติกร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๑๓๖	๒๔๖๖	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๑๓๗	๒๔๖๗	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๑๓๘	๒๔๖๘	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๑๓๙	๒๔๖๙	เจ้าพนักงานธุรการ	เจ้าพนักงานธุรการ	ทั่วไป	ปฏิบัติงาน หรือชำนาญงาน หรืออาวุโส	
๑๔๐	๒๔๗๐	เจ้าพนักงานธุรการ	เจ้าพนักงานธุรการ	ทั่วไป	ปฏิบัติงาน หรือชำนาญงาน หรืออาวุโส	

มติ ก.ร. อนุมัติ
ครั้งที่ ๗/๒๕๕๖
วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖

เลขานุการ ก.ร.

ลำดับที่	ตำแหน่งเลขที่	ส่วนราชการและตำแหน่งที่ ก.ร. กำหนด				หมายเหตุ
		ชื่อตำแหน่งในการบริหารงาน	ชื่อตำแหน่งในสายงาน	ประเภทตำแหน่ง	ระดับตำแหน่ง	
๑๔๑	๒๔๗๑	<u>สำนักงานรัฐสภาสระแก้ว</u> หัวหน้าสำนักงานรัฐสภา	วิทยากร	วิชาการ	ชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๑๔๒	๒๔๗๒	นิติกร	นิติกร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๑๔๓	๒๔๗๓	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๑๔๔	๒๔๗๔	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๑๔๕	๒๔๗๕	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๑๔๖	๒๔๗๖	เจ้าพนักงานธุรการ	เจ้าพนักงานธุรการ	ทั่วไป	ปฏิบัติงาน หรือชำนาญงาน หรืออาวุโส	
๑๔๗	๒๔๗๗	เจ้าพนักงานธุรการ	เจ้าพนักงานธุรการ	ทั่วไป	ปฏิบัติงาน หรือชำนาญงาน หรืออาวุโส	

มติ ก.ร. อนุมัติ
ครั้งที่ ๗/๒๕๕๖
วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖
ส.นน
เลขานุการ ก.ร.

ลำดับที่	ตำแหน่งเลขที่	ส่วนราชการและตำแหน่งที่ ก.ร. กำหนด				หมายเหตุ
		ชื่อตำแหน่งในการบริหารงาน	ชื่อตำแหน่งในสายงาน	ประเภทตำแหน่ง	ระดับตำแหน่ง	
๑๔๘	๒๔๗๘	<u>สำนักงานรัฐสภาสุพรรณบุรี</u> หัวหน้าสำนักงานรัฐสภา	วิทยากร	วิชาการ	ชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๑๔๙	๒๔๗๙	นิติกร	นิติกร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๑๕๐	๒๔๘๐	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๑๕๑	๒๔๘๑	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๑๕๒	๒๔๘๒	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๑๕๓	๒๔๘๓	เจ้าพนักงานธุรการ	เจ้าพนักงานธุรการ	ทั่วไป	ปฏิบัติงาน หรือชำนาญงาน หรืออาวุโส	
๑๕๔	๒๔๘๔	เจ้าพนักงานธุรการ	เจ้าพนักงานธุรการ	ทั่วไป	ปฏิบัติงาน หรือชำนาญงาน หรืออาวุโส	

มติ ก.ร. อนุมัติ
ครั้งที่ ๗/๒๕๕๖
วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖
.....
เลขานุการ ก.ร.

ลำดับที่	ตำแหน่งเลขที่	ส่วนราชการและตำแหน่งที่ ก.ร. กำหนด				หมายเหตุ
		ชื่อตำแหน่งในการบริหารงาน	ชื่อตำแหน่งในสายงาน	ประเภทตำแหน่ง	ระดับตำแหน่ง	
๑๕๕	๒๔๘๕	<u>สำนักงานรัฐสภาหนองคาย</u> หัวหน้าสำนักงานรัฐสภา	วิทยากร	วิชาการ	ชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๑๕๖	๒๔๘๖	นิติกร	นิติกร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๑๕๗	๒๔๘๗	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๑๕๘	๒๔๘๘	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๑๕๙	๒๔๘๙	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๑๖๐	๒๔๙๐	เจ้าพนักงานธุรการ	เจ้าพนักงานธุรการ	ทั่วไป	ปฏิบัติงาน หรือชำนาญงาน หรืออาวุโส	
๑๖๑	๒๔๙๑	เจ้าพนักงานธุรการ	เจ้าพนักงานธุรการ	ทั่วไป	ปฏิบัติงาน หรือชำนาญงาน หรืออาวุโส	

มติ ก.ร. อนุมัติ
ครั้งที่ ๗/๒๕๕๖
วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖
.....
เลขานุการ ก.ร.

ลำดับที่	ตำแหน่งเลขที่	ส่วนราชการและตำแหน่งที่ ก.ร. กำหนด				หมายเหตุ
		ชื่อตำแหน่งในการบริหารงาน	ชื่อตำแหน่งในสายงาน	ประเภทตำแหน่ง	ระดับตำแหน่ง	
๑๖๒	๒๔๙๒	<u>สำนักงานรัฐสภาอุดรธานี</u> หัวหน้าสำนักงานรัฐสภา	วิทยากร	วิชาการ	ชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๑๖๓	๒๔๙๓	นิติกร	นิติกร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๑๖๔	๒๔๙๔	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๑๖๕	๒๔๙๕	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๑๖๖	๒๔๙๖	วิทยากร	วิทยากร	วิชาการ	ปฏิบัติการ หรือชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ	
๑๖๗	๒๔๙๗	เจ้าพนักงานธุรการ	เจ้าพนักงานธุรการ	ทั่วไป	ปฏิบัติงาน หรือชำนาญงาน หรืออาวุโส	
๑๖๘	๒๔๙๘	เจ้าพนักงานธุรการ	เจ้าพนักงานธุรการ	ทั่วไป	ปฏิบัติงาน หรือชำนาญงาน หรืออาวุโส	

คำสั่งสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ที่ ๑๔๗/๒๕๕๗

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

ตามที่ ก.ร. ได้มีหนังสือ ที่ ๔๒/๒๕๕๕ (ว ๓๖) เรื่อง การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ลงวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ แจ้งว่าในการประชุม ก.ร. ครั้งที่ ๑๐/๒๕๕๕ เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๕ ที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดนำร่อง จำนวน ๖ จังหวัด คือ ๑. สำนักงานรัฐสภาขอนแก่น ๒. สำนักงานรัฐสภาชลบุรี ๓. สำนักงานรัฐสภาเชียงราย ๔. สำนักงานรัฐสภาพระนครศรีอยุธยา ๕. สำนักงานรัฐสภาสุราษฎร์ธานี ๖. สำนักงานรัฐสภาอุบลราชธานี และได้มีมติมอบหมายให้ อ.ก.ร. ระบบงานและอัตรากำลัง ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดนำร่อง ทั้ง ๖ จังหวัด และรายงานให้ ก.ร. ทราบ ซึ่งสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้มีคำสั่ง ที่ ๒๐๒/๒๕๕๗ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ลงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๗ แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด นั้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๔ จึงให้ยกเลิกคำสั่งสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ที่ ๒๐๒/๒๕๕๗ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ลงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๗ และแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ประกอบด้วย

๑. นางพรรณิภา เสริมศรี	ที่ปรึกษาและกรรมการ
๒. นายนัท ผาสุข	ที่ปรึกษาและกรรมการ
๓. นายสมชาติ ธรรมศิริ	ประธานกรรมการ
๔. ผู้อำนวยการสำนักประชาสัมพันธ์	กรรมการ
๕. ผู้อำนวยการสำนักการคลังและงบประมาณ	กรรมการ
๖. ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย	กรรมการ
๗. ผู้อำนวยการสำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร	กรรมการ
๘. นางอลิสา ปิ่นประเสริฐ ผู้อำนวยการสำนักประเมินผล สำนักงบประมาณ	กรรมการ

/๙. นางช้องอมงค์ ...

๙. นางช้องอนงค์ สีลพัทธ์กุล
ผู้อำนวยการสำนักตรวจสอบการดำเนินงานที่ ๔
สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน กรรมการ

๑๐. นายวิทยา ปิ่นทอง
ผู้อำนวยการสำนักประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนา
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กรรมการ

๑๑. นายนาถะ ดวงวิชัย กรรมการและเลขานุการ

๑๒. นางสาววิลาวรรณ ร่ารื่น กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๑๓. นายโสภณ ชาติบุณย์จารุ กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะกรรมการฯ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดนำร่อง ๖ จังหวัด ได้แก่ สำนักงานรัฐสภาขอนแก่น สำนักงานรัฐสภาชลบุรี สำนักงานรัฐสภาเชียงราย สำนักงานรัฐสภาพระนครศรีอยุธยา สำนักงานรัฐสภาสุราษฎร์ธานี และสำนักงานรัฐสภาอุบลราชธานี

๒. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติงานใดๆ ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

๓. ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

เมื่อดำเนินการแล้วเสร็จให้รายงานผลการดำเนินการพร้อมความเห็นต่อเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเพื่อเสนอ อ.ก.ร. ระบบงานและอัตรากำลังต่อไป

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๗

(นายจุเร พันธุ์เปรื่อง)
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กลุ่มงานประธานรัฐสภา โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๒๗๐
ที่ ..... **วันที่** ๓ ตุลาคม ๒๕๕๗
เรื่อง รายงานคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

เรียน เลขานุการ ก.ร.

ด้วย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ได้มีคำสั่ง ที่ ๑๔๗๒/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๗ เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด เพื่อติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดนำร่อง จำนวน ๖ จังหวัด ได้แก่ สำนักงานรัฐสภาขอนแก่น สำนักงานรัฐสภาชลบุรี สำนักงานรัฐสภาเชียงราย สำนักงานรัฐสภาพระนครศรีอยุธยา สำนักงานรัฐสภาสุราษฎร์ธานี และสำนักงานรัฐสภาอุบลราชธานี

บัดนี้ คณะกรรมการได้ดำเนินการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ซึ่งมีมติเห็นควรให้ยุติการนำร่องโครงการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ทั้ง ๖ จังหวัด จึงขอให้ท่านนำผลการประเมินของคณะกรรมการเสนอต่อคณะอนุกรรมการข้าราชการรัฐสภา (อ.ก.ร.) ระบบงานและอัตรากำลัง เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป รายละเอียดปรากฏตามรายงานคณะกรรมการดังกล่าวที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

(นายจเร พันธุ์เปรื่อง)
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

เลขาธิการวุฒิสภา
เลขรับ 116 เวลา 09.06 น.
วันที่ 3 ต.ค. 2557
คืนวันที่ 9 ต.ค. 2557

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
เลขรับที่ ๒๕๕๑/๕๗
วันที่ ๑ ต.ค. ๕๗
เวลา ๑๓.๓๐ น.

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กลุ่มงานประธานรัฐสภา โทร. ๐๒ ๒๔๔ ๑๒๑๘ , ๑๒๗๐

ที่ **วันที่** ๑ ตุลาคม ๒๕๕๗

เรื่อง จัดส่งรายงานคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

เรียน ประธานกรรมการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

ตามที่ คณะกรรมการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ได้รายงานผลการประเมินของคณะกรรมการต่อเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเพื่อโปรดพิจารณา ซึ่งเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาสั่งการให้นำผลการประเมินของคณะกรรมการดังกล่าวเสนอต่อคณะอนุกรรมการข้าราชการรัฐสภา (อ.ก.ร.) ระบบงานและอัตรากำลังเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป และให้แจ้งต่อคณะกรรมการติดตามและตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐ (คตร.) เพื่อทราบ จากนั้นประธานกรรมการได้มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการจัดทำหนังสือดังกล่าว นั้น

บัดนี้ ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการได้ดำเนินการจัดทำหนังสือถึงผู้อำนวยการสำนักงานเลขานุการ ก.ร. เพื่อให้นำเสนอผลการประเมินของคณะกรรมการต่อ อ.ก.ร. ระบบงานและอัตรากำลังเพื่อพิจารณา และหนังสือถึงประธาน คตร. เพื่อทราบ เสร็จเรียบร้อยแล้ว รายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หากเห็นชอบด้วยโปรดนำเรียนเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเพื่อโปรดพิจารณาลงนามในหนังสือดังกล่าวต่อไป

ทราบ

(ศาสตราจารย์พิเศษพรเพชร วิชิตชลชัย)
ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

(นายนาถะ ดวงวิชัย)
ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานประธานรัฐสภา

3 ต.ค. 2557 เรียน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
เพื่อโปรดพิจารณาลงนามหนังสือแจ้งผลการประเมิน
ไปยัง คตร. และ อ.ก.ร. ระบบงานและอัตรากำลังเพื่อพิจารณา
กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
เพื่อโปรดทราบ และจะได้ดำเนินการ
ตามระเบียบของทางราชการต่อไป

(นายสมชาติ ธรรมศิริ)
ที่ปรึกษาด้านกฎหมาย

3 ต.ค. 57

(นายจเร พันธุ์เปรื่อง)
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
เลขรับที่ 2228/2557
วันที่ 19 ก.ย. 57
เวลา 17.00 น.

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กลุ่มงานประธานรัฐสภา โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๒๑๘ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๑๑๖๒
ที่ _____ **วันที่** ๒๙ กันยายน ๒๕๕๗
เรื่อง รายงานคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

เรียน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ตามที่ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ได้มีคำสั่ง ที่ ๑๔๗๒/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๗ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าว ประกอบด้วย

๑. นางพรรณิภา เสริมศรี	ที่ปรึกษาและกรรมการ
๒. นายนัท ผาสุข	ที่ปรึกษาและกรรมการ
๓. นายสมชาติ ธรรมศิริ	ประธานกรรมการ
๔. นายประวิช ตั้งใจมั่น ผู้อำนวยการสำนักประชาสัมพันธ์	กรรมการ
๕. นางพรรษมนต์ ไทยวัฒนานุกูล ผู้อำนวยการสำนักการคลังและงบประมาณ	กรรมการ
๖. นายสรศักดิ์ เพียรเวช ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย	กรรมการ
๗. นายวีรยุทธ เจริญกูล ผู้อำนวยการสำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร	กรรมการ
๘. นางอลิสา ปิ่นประเสริฐ ผู้อำนวยการสำนักประเมินผล สำนักงบประมาณ	กรรมการ
๙. นางช้องอนงค์ สีลพัทธ์กุล ผู้อำนวยการสำนักตรวจสอบการดำเนินงานที่ ๔ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน	กรรมการ
๑๐. นายวิทยา ปิ่นทอง ผู้อำนวยการสำนักประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ	กรรมการ
๑๑. นายนาถะ ดวงวิชัย	กรรมการและเลขานุการ
๑๒. นางสาววิลาวรรณ ร่ารื่น	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๓. นายโสภณ ชาตบุษย์จารุ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

บัดนี้ คณะกรรมการได้ดำเนินการแล้ว ปรากฏผลดังนี้

๑. เอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการได้ดำเนินการศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

(๑) ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจหน้าที่และพันธกิจของรัฐสภา สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด รายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้ หมายเลข ๒

(๒) ตารางความสอดคล้องระหว่างอำนาจหน้าที่และพันธกิจของรัฐสภากับภารกิจ อำนาจหน้าที่และแนวทางการดำเนินงานของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด รายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้ หมายเลข ๓

(๓) ตารางเปรียบเทียบอำนาจหน้าที่ของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดกับหน่วยงานภายในและภายนอก รายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้ หมายเลข ๔

(๔) ตารางแสดงความสัมพันธ์อำนาจหน้าที่ ภารกิจ แนวทางการดำเนินงานและผลการดำเนินงานของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ระหว่างวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๖ – วันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๗ รายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้ หมายเลข ๕

(๕) ตารางเปรียบเทียบสรุปผลการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่และภารกิจของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดกับผลการประเมินประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ ระหว่างวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๖ – วันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๗ รายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้ หมายเลข ๖

(๖) สรุปสภาพปัญหาจากรายงานผลการดำเนินงานของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ระหว่างวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๖ – วันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๗ รายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้ หมายเลข ๗

(๗) แบบการประเมินความเสี่ยงที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของโครงการสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด รายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้ หมายเลข ๘

(๘) ประมาณการงบประมาณและค่าใช้จ่ายสำหรับโครงการขยายพื้นที่จัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ๗๖ แห่ง รายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้ หมายเลข ๙

(๙) สรุปค่าใช้จ่ายเดินทางมาปฏิบัติราชการของข้าราชการสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ๖ แห่ง รายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้ หมายเลข ๑๐

(๑๐) สรุปสถิติการเดินทางมาปฏิบัติราชการในกรุงเทพมหานครของข้าราชการสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ๖ แห่ง ข้อมูล ณ วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๗ รายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้ หมายเลข ๑๑

(๑๑) ข้อมูลแผนการตั้งงบประมาณและค่าใช้จ่ายจริงของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อมูล ณ วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๗ รายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้ หมายเลข ๑๒

(๑๒) รายชื่อข้าราชการที่ดำรงตำแหน่งในสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดที่แจ้งความประสงค์ขอย้ายกลับมาปฏิบัติงานสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (ส่วนกลาง) ข้อมูล ณ วันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๗ รายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้ หมายเลข ๑๓

๒. กรอบและหลักเกณฑ์การประเมิน

คณะกรรมการได้มีการกำหนดกรอบและหลักเกณฑ์ รวมทั้งจัดทำแบบการประเมินผลการปฏิบัติราชการของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ระหว่างวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๖ – วันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ดังนี้

๒.๑ คณะกรรมการได้ทำการกำหนดกรอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการดังกล่าวออกเป็น ๔ ด้าน ได้แก่

(๑) ด้านความต้องการจำเป็น

กระบวนการตรวจสอบความแตกต่างระหว่างสภาพที่คาดหวังของงานกับสภาพที่เป็นอยู่จริงของงานเพื่อให้ได้ข้อสรุปถึงความต้องการจำเป็นที่จะต้องนำมาแก้ไข โดยจัดทำเป็นโครงการเพื่อการแก้ไขหรือพัฒนางานให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นดังกล่าว

(๒) ด้านความเป็นไปได้ของโครงการ

กระบวนการจัดหาข้อมูลเพื่อใช้ตรวจสอบความเหมาะสม และความคุ้มค่าของผลที่จะเกิดขึ้นจากโครงการซึ่งจะนำไปสู่การตัดสินใจของผู้มีอำนาจในการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดทำโครงการอย่างสมเหตุสมผลและมีความรอบคอบมากยิ่งขึ้น

(๓) ด้านประสิทธิผลของการปฏิบัติงาน

ระดับความสำเร็จของการดำเนินงานในการที่จะทำให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ แผนงาน และเป้าหมายของการทำงานตามที่ได้กำหนดไว้

(๔) ด้านประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน

ความสามารถในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

ทั้งนี้ รายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้ หมายเลข ๑

๒.๒ คณะกรรมการได้พิจารณานำหลักเกณฑ์การวิเคราะห์ความเสี่ยงตามหลักธรรมาภิบาล ๘ ประการ มาใช้เป็นหลักในการประเมินผลการปฏิบัติราชการของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ได้แก่

(๑) หลักความรับผิดชอบต่อสาธารณะ (Public Accountability)

แผนงาน/โครงการที่มีธรรมาภิบาลตามหลักความรับผิดชอบต่อสาธารณะ จะต้องมีการกำหนดผู้รับผิดชอบโครงการซึ่งอาจเป็นบุคคลหรือหน่วยงาน โดยผู้รับผิดชอบจะต้องรับผิดชอบต่อผลกระทบที่เกิดจากแผนงาน/โครงการนั้น ๆ โดยทั่วไปหลักความรับผิดชอบต่อสาธารณะจะไม่สัมฤทธิ์ผลหากขาดความโปร่งใส และการบังคับใช้กฎหมาย

(๒) หลักการมีส่วนร่วมของสาธารณะ (Public Participation)

แผนงาน/โครงการที่ใช้หลักธรรมาภิบาลตามหลักการมีส่วนร่วมของสาธารณะ ต้องเป็นแผนงาน/โครงการที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ได้รับรู้และร่วมตัดสินใจ โดยการมีส่วนร่วมอาจอยู่ในรูปแบบของการเข้าร่วมโดยตรง หรือมีส่วนร่วมโดยผ่านหน่วยงาน สถาบันหรือผู้แทนตามระบอบประชาธิปไตย

(๓) หลักการสนองตอบรับ (Responsiveness)

การสนองตอบรับของแผนงาน/โครงการที่มีธรรมาภิบาลต้องเป็นการสนองตอบรับปัญหาของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ภายใต้กรอบเวลาที่สมเหตุสมผล และเป็นไปตามแผนที่ตกลงกัน

(๔) หลักนิติธรรม (Rule of Law)

แผนงาน/โครงการที่มีธรรมาภิบาลตามหลักนิติธรรมต้องเป็นแผนงาน/โครงการที่อยู่ภายใต้กฎระเบียบและกฎหมายเดียวกัน ไม่เลือกปฏิบัติ ไม่ลำเอียง ประชาชนได้รับการปฏิบัติอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน แผนงาน/โครงการนั้นต้องไม่ขัดต่อสิทธิมนุษยชน ถึงแม้ว่าจะเป็นชนกลุ่มน้อย โดยทั่วไปการบังคับใช้กฎหมายจะสัมฤทธิ์ผลก็ต่อเมื่อระบบศาลมีความเป็นอิสระ ไม่ถูกครอบงำจากอิทธิพลใด ๆ และผู้รักษากฎหมายต้องไม่มีพฤติกรรมฉ้อราษฎร์บังหลวง

(๕) หลักคุณธรรม (Virtue)

แผนงาน/โครงการที่มีธรรมาภิบาลตามหลักคุณธรรมต้องเป็นแผนงาน/โครงการที่มีผู้บริหารโครงการและทีมงานบริหารงานและปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายอย่างสุจริตให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนอย่างสุจริต โดยไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ตนเอง หน่วยงาน และผู้ที่เกี่ยวข้องอื่น

(๖) หลักความโปร่งใส (Transparency)

แผนงาน/โครงการที่มีธรรมาภิบาลตามหลักความโปร่งใสต้องเป็นแผนงาน/โครงการที่มีการตรวจสอบความถูกต้อง มีการเปิดเผยข้อมูลอย่างตรงไปตรงมา และผู้ที่ได้รับผลกระทบจากแผนงาน/โครงการ สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้ง่าย ข้อมูลที่ได้รับต้องพอเพียง และอยู่ในรูปแบบการนำเสนอที่ง่ายแก่การเข้าใจ

(๗) หลักความเสมอภาค (Equity)

แผนงาน/โครงการที่มีธรรมาภิบาลตามหลักความเสมอภาคต้องเป็นแผนงาน/โครงการที่สมาชิกของสังคมทุกคนที่เกี่ยวข้องมีโอกาสได้รับประโยชน์โดยเสมอภาค ไม่มีกลุ่มใดที่ถูกกีดกัน และกลุ่มที่อ่อนแอหรือด้อยโอกาสต้องได้โอกาศในการปรับปรุงหรือคงไว้ซึ่งการรับประโยชน์โดยเสมอภาคตามสถานภาพเดิม

(๘) หลักความคุ้มค่า (Value for Money)

การคัดเลือกแผนงาน/โครงการ โดยพิจารณาจากวิธีการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ จากผลตอบแทนที่คุ้มค่ากับเงินที่ลงทุน หรือจากการใช้ทรัพยากรให้ได้ประโยชน์สูงสุดต่อส่วนร่วม โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อผู้ที่ไม่ได้เกี่ยวข้อง รวมถึงสิ่งแวดล้อม และมีการพัฒนากระบวนการเพิ่มผลผลิตอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

๓. ผลการพิจารณา

คณะกรรมการได้ทำการประเมินผลการปฏิบัติราชการของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ทั้ง ๖ แห่ง ในภาพรวมเป็นหน่วยเดียวกัน โดยใช้แบบประเมินผลการปฏิบัติราชการของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดที่จัดทำในการประเมิน ซึ่งสามารถสรุปผลการประเมินได้ ดังนี้

(๑) ด้านความต้องการจำเป็น

คณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่า ไม่ผ่านการประเมิน เนื่องจากไม่มีความสอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ของรัฐสภาตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ให้รัฐสภาตรวจสอบการบริหารราชการแผ่นดินในระดับนโยบายหรือคณะรัฐมนตรี ไม่ใช่ตรวจสอบในระดับหน่วยปฏิบัติอันเป็นหน่วยงานทางปกครองที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติ ซึ่งเป็นเรื่องกระบวนการตรวจสอบภายในฝ่ายปกครองหรือโดยองค์กรภายนอก โดยกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง นอกจากนั้น ยังขาดความชัดเจนในการกำหนดอำนาจหน้าที่ ภารกิจ และมาตรฐานการปฏิบัติงาน และไม่มีระบบประเมินผลที่เหมาะสม รวมทั้งไม่มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

(๒) ด้านความเป็นไปได้ของโครงการ

คณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่า ไม่ผ่านการประเมิน เนื่องจากมีความเสี่ยงทั้งทางด้านการเมือง ด้านการเงินและเศรษฐกิจ ด้านกฎหมาย ด้านเทคโนโลยี และด้านการดำเนินการ รวมทั้งไม่มีความเหมาะสมของสถานที่ตั้ง โครงสร้าง และอัตรากำลังของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

(๓) ด้านประสิทธิผลของการปฏิบัติงาน

คณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่า ไม่ผ่านการประเมิน เนื่องจากผลการปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามอำนาจหน้าที่และภารกิจ งบประมาณและวัสดุหรืออุปกรณ์ที่จะใช้ในการดำเนินการไม่เพียงพอ อาคารสถานที่ไม่สะดวกต่อการใช้ประโยชน์ ขั้นตอนการทำงานไม่ชัดเจน และบุคลากรยังขาดความเข้าใจในอำนาจหน้าที่และภารกิจ รวมทั้งไม่ได้รับงบประมาณตามกำหนดเวลาเป็นส่วนใหญ่ แต่บุคลากรมีการอุทิศตนในปฏิบัติงาน และมีการเรียนรู้หรือพัฒนา

(๔) ด้านประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน

คณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่า ไม่ผ่านการประเมิน เนื่องจากการบริหารจัดการไม่มีความชัดเจน การใช้งบประมาณไม่เป็นไปตามที่ได้รับจัดสรรและขาดความคุ้มค่าในการดำเนินงาน บุคลากรขาดทักษะในการปฏิบัติหน้าที่ และไม่มีความยืดหยุ่นในการตัดสินใจ รวมทั้งการให้บริการยังไม่มีความเพียงพอ

ทั้งนี้ รายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้ หมายเลข ๑

๔. สรุป

คณะกรรมการพิจารณาแล้วมีมติ เห็นควรให้ยุติการนำร่องโครงการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ทั้ง ๖ จังหวัด รวมถึงภารกิจต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย

๕. ข้อเสนอแนะ

๕.๑ เรื่องการเตรียมการรองรับการยุติการนำร่องโครงการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ทั้ง ๖ จังหวัด โดยมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

(๑) เรื่องบุคลากร เห็นควรให้มีแผนการรองรับ โดยบุคลากรผู้ใดที่เคยดำรงตำแหน่งผู้บังคับบัญชากลุ่มงาน และได้รับเลือกให้ไปประจำที่สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ในเดือนตุลาคม ๒๕๕๗ เมื่อมีตำแหน่งผู้บังคับบัญชากลุ่มงานว่างลง เพราะการเกษียณอายุราชการ เห็นควรให้หมุนเวียนบรรจุให้ดำรงตำแหน่งในระดับเดิม ส่วนบุคลากรผู้ใดที่ได้รับเลือกให้ไปประจำที่สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดก่อนได้รับแต่งตั้งเป็นผู้บังคับบัญชากลุ่มงาน ให้ผู้นั้นกลับคืนสู่ตำแหน่งระดับเดิม โดยการเกลี่ยอัตรากำลังไปตามส่วนราชการภายในต่าง ๆ เพราะส่วนใหญ่เป็นตำแหน่งนิติกรและวิทยากร ทั้งนี้ อาจขอลอการเรียกบรรจุอัตราข้าราชการใหม่ไว้ก่อน เพื่อรักษาอัตราเดิมไว้ โดยนำบุคลากรดังกล่าวมาปฏิบัติหน้าที่แทน

อนึ่ง การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด มีสถานะเป็นส่วนราชการภายในของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรกำหนดขึ้นโดยประกาศรัฐสภาว่าด้วยการแบ่งส่วนราชการภายใน โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๔ ดังนั้น การยุบเลิกสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดจึงมิได้เป็นการยุบส่วนราชการตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๔ จึงไม่มีผลให้ต้องทำการยุบเลิกตำแหน่งแต่อย่างใด คงเป็นเพียงการเกลี่ยอัตรากำลังที่มีผลจากการแบ่งส่วนราชการภายในใหม่เท่านั้น

(๒) เรื่องวัสดุครุภัณฑ์ เห็นควรให้ทำการขนย้ายนำกลับมาใช้ในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรต่อไป เพราะส่วนใหญ่จะเป็นสังหาริมทรัพย์ทั้งสิ้น

(๓) เรื่องรถยนต์ส่วนกลางของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรที่ได้ส่งมอบให้สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดนำไปใช้ในราชการ เห็นควรให้จัดส่งคืนกลุ่มงานยานพาหนะ สำนักการคลังและงบประมาณ

(๔) เรื่องสถานที่ทำการของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดทั้ง ๖ แห่ง เห็นควรให้มีการดำเนินการ ดังนี้

- กรณีสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด จำนวน ๕ แห่ง ได้แก่ (๑) สำนักงานรัฐสภาขอนแก่น (๒) สำนักงานรัฐสภาชลบุรี (๓) สำนักงานรัฐสภาเชียงราย (๔) สำนักงานรัฐสภาพระนครศรีอยุธยา และ (๕) สำนักงานรัฐสภาสุราษฎร์ธานี ซึ่งสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้ขอใช้อาคารสถานที่ทำการจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือหน่วยงานของรัฐในจังหวัดนั้น ๆ เห็นควรให้มีหนังสือแจ้งขอบคุณและยุติการใช้งาน รวมทั้งดำเนินการส่งมอบอาคารสถานที่เหล่านั้นคืนให้แก่ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐเจ้าของสถานที่ต่อไป

กรณีสำนักงานรัฐสภาอุบลราชธานี ซึ่งสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้ดำเนินการเช่าอาคารสถานที่ทำการจากเอกชน เห็นสมควรให้มีการเจรจาชี้แจงเหตุผลความจำเป็นของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรแก่ผู้ให้เช่า เพื่อให้มีความเข้าใจว่าขณะนี้ส่วนราชการไม่มีความจำเป็นที่จะต้องใช้อาคารสถานที่ที่เช่าอีกต่อไปแล้ว จึงมีความจำเป็นที่จะต้องขอยุติสัญญาเช่าและส่งมอบอาคารสถานที่ที่เช่าคืนให้แก่ผู้ให้เช่าต่อไป

(๕) เรื่องที่อยู่ระหว่างการดำเนินการ เห็นควรให้มีการดำเนินการต่อไปให้เสร็จสิ้น โดยให้ยุติการดำเนินการในเรื่องใหม่ที่จะก่อให้เกิดผลผูกพันต่อไป

ทั้งนี้ ในการดำเนินการตาม (๒) และ (๓) หากมีกรณีที่จะต้องดำเนินการใด ๆ ตามหลักเกณฑ์ ขั้นตอน และวิธีการที่กฎหมาย กฎ ประกาศ ระเบียบ หรือมติคณะรัฐมนตรี ได้มีการบัญญัติหรือกำหนดไว้แล้ว ให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยส่วนราชการที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ ขั้นตอน และวิธีการเหล่านั้นให้ถูกต้องครบถ้วนด้วย

๕.๒ คณะกรรมการเห็นว่าหากจะมีการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดขึ้นใหม่ ควรกำหนดให้ชัดเจนในกฎหมายโดยการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๔

๖. ข้อพิจารณาสั่งการ

เห็นควรดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) นำผลการประเมินของคณะกรรมการเสนอต่อคณะอนุกรรมการข้าราชการรัฐสภา (อ.ก.ร.) ระบบงานและอัตรากำลัง เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

(๒) นำผลการประเมินของคณะกรรมการแจ้งต่อคณะกรรมการติดตามและตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐ (คตร.) เพื่อทราบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(นายสมชาติ ธรรมศิริ)
ประธานกรรมการ
ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการ
ของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

(นายจเร พันธุ์เปรื่อง)
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

แบบการให้คะแนนประเมินผลการปฏิบัติราชการของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด
ระหว่างวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๖ – วันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๗

กรอบการประเมิน	ข้อมูลประกอบการพิจารณา (หมายเลข)	ผลการประเมิน		เหตุผล
		ผ่าน	ไม่ผ่าน	
๑. ด้านความต้องการจำเป็น				
(๑) ความสอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ของรัฐสภา	๒ – ๓		✓	ไม่มีความสอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ของรัฐสภาตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ให้รัฐสภาตรวจสอบการบริหารราชการแผ่นดินในระดับนโยบายหรือคณะรัฐมนตรี ไม่ใช่ตรวจสอบในระดับหน่วยปฏิบัติอันเป็นหน่วยงานทางปกครองที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติ ซึ่งเป็นเรื่องกระบวนการตรวจสอบภายในฝ่ายปกครองหรือโดยองค์กรภายนอก โดยกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง เมื่ออำนาจหน้าที่ของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดไม่สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ของรัฐสภา จึงย่อมไม่สามารถที่จะตอบสนองความต้องการของประชาชนที่แท้จริงได้ และมีผลทำให้วัตถุประสงค์ของโครงการขาดความชัดเจนเมื่อนำไปปฏิบัติ
(๒) ความชัดเจนในการกำหนดอำนาจหน้าที่และภารกิจ	๓ – ๔		✓	อำนาจหน้าที่มีความซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งภายในและภายนอกสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ๑. ด้านหน่วยงานภายใน ได้แก่ (๑) สำนักประชาสัมพันธ์สังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา (๒) สถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (๓) คณะกรรมาธิการสามัญและคณะกรรมาธิการวิสามัญของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา (๔) กลุ่มงานประสานการเมืองและรับเรื่องราวร้องทุกข์สังกัดสำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร (๕) กลุ่มงานรับเรื่องราวร้องทุกข์สังกัดสำนักงานประธานวุฒิสภา

กรอบการประเมิน	ข้อมูลประกอบการพิจารณา (หมายเลข)	ผลการประเมิน		เหตุผล
		ผ่าน	ไม่ผ่าน	
				(๖) สำนักกรรมาธิการ ๑, ๒, ๓ สังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ๒. ด้านหน่วยงานภายนอก ได้แก่ (๑) สถาบันพระปกเกล้า (๒) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (๓) ผู้ตรวจการแผ่นดิน (๔) ศูนย์บริการประชาชนสังกัดสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (๕) ศูนย์ดำรงธรรมสังกัดกระทรวงมหาดไทย (๖) คลินิกยุติธรรมสังกัดกระทรวงยุติธรรม
(๓) ความชัดเจนในการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน	๓		✓	มาตรฐานการปฏิบัติงานไม่สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ ทำให้มาตรฐานการปฏิบัติงานที่กำหนดไว้ขาดความชัดเจน
(๔) มีระบบประเมินผลที่เหมาะสม	๓		✓	ไม่มีระบบประเมินผลโครงการ และในแต่ละภารกิจที่เหมาะสม
(๕) ความสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน	คณะรักษาความสงบแห่งชาติเข้ายึดและควบคุมอำนาจการปกครองประเทศ		✓	ปัจจุบันนี้รัฐธรรมนูญกำหนดรูปแบบรัฐสภาในลักษณะของสภาเดี่ยว คือ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยมีสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาเป็นหน่วยงานธุรการ ทำให้ภารกิจหลายประการของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดหมดไป ประกอบกับคณะรักษาความสงบแห่งชาติได้มีการกำหนดแนวการปฏิรูปประเทศไว้อย่างชัดเจน ซึ่งครอบคลุมภารกิจของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด จึงส่งผลให้ต้องมีการปรับเปลี่ยนภารกิจของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดด้วยเช่นกัน
๒. ด้านความเป็นไปได้ของโครงการ				
(๑) ความเสี่ยงด้านการเมืองและสังคม	๘, ๑๓		✓	ขาดความต่อเนื่องในเชิงนโยบาย และความร่วมมือระหว่างกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือกลุ่มที่เกี่ยวข้อง

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการ ผู้จัดทำ

กรอบการประเมิน	ข้อมูลประกอบการพิจารณา (หมายเลข)	ผลการประเมิน		เหตุผล
		ผ่าน	ไม่ผ่าน	
(๒) ความเสี่ยงด้านการเงินและเศรษฐกิจ	๘		✓	ในภาวะที่เศรษฐกิจของประเทศที่มีงบประมาณจำกัด จึงจำเป็นที่จะต้องใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพในกิจการที่จำเป็นของประเทศ โอกาสที่สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดจะได้รับการสนับสนุนงบประมาณ จึงเป็นไปได้ยาก
(๓) ความเสี่ยงด้านกฎหมาย	๘		✓	ไม่มีกฎหมายกำหนดไว้อย่างชัดเจนเกี่ยวกับการรองรับการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดที่ประจำอยู่ในส่วนภูมิภาค ซึ่งการจัดตั้งควรจะกระทำโดยการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย อันจะทำให้การตราอนุบัญญัติต่าง ๆ มีที่มาตามกฎหมายและสอดคล้องกับกรอบภารกิจ
(๔) ความเสี่ยงด้านเทคโนโลยี	๘		✓	บุคลากรของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดไม่สามารถบริหารจัดการและบำรุงรักษาได้เองเมื่อเกิดปัญหาในการใช้งาน
(๕) ความเสี่ยงด้านการดำเนินการ	๘		✓	การจัดหาทรัพยากรไม่เพียงพอ และกลไกในการดำเนินงานไม่เหมาะสม เช่น อยู่ในพื้นที่ความขัดแย้งของสมาชิกรัฐสภา ทำให้ไม่ได้รับความร่วมมือในการดำเนินงาน
(๖) ความเหมาะสมของโครงสร้างสำนักงานรัฐสภาจังหวัด	มีฐานะเป็นกลุ่มงาน ขึ้นตรงต่อเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร		✓	โครงสร้างไม่สามารถรองรับอำนาจหน้าที่และภารกิจที่กำหนดไว้ได้
(๗) ความเหมาะสมของอัตรากำลังของสำนักงานรัฐสภาจังหวัด	จังหวัดละ ๗ อัตรา - หัวหน้า สนง. ๑ อัตรา - นิติกร ๑ อัตรา - วิทยากร ๓ อัตรา - เจ้าพนักงานธุรการ ๒ อัตรา		✓	อัตรากำลังไม่สามารถรองรับอำนาจหน้าที่และภารกิจที่กำหนดไว้ได้

กรอบการประเมิน	ข้อมูลประกอบการพิจารณา (หมายเลข)	ผลการประเมิน		เหตุผล
		ผ่าน	ไม่ผ่าน	
(๘) ความเหมาะสมของสถานที่ตั้ง	๗		✓	ที่ตั้งไม่สะดวกต่อการติดต่อของประชาชน และอาคารสถานที่ไม่มีความพร้อมในการปฏิบัติงาน
๓. ด้านประสิทธิผลของการปฏิบัติงาน				
(๑) ผลการปฏิบัติงานเป็นไปตามอำนาจหน้าที่และภารกิจ	๕ - ๖		✓	ผลการปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามอำนาจหน้าที่และภารกิจ เพราะได้รับผลกระทบจากความเสี่ยงทั้งทางด้านการเมือง ด้านการเงินและเศรษฐกิจ ด้านกฎหมาย ด้านเทคโนโลยี และด้านการดำเนินการดังที่กล่าวมาแล้วในการประเมินผลด้านความเป็นไปได้ของโครงการ
(๒) ความเพียงพอของงบประมาณในการดำเนินงาน	๗		✓	งบประมาณที่ได้ไม่เพียงพอกับกิจกรรมที่จะต้องดำเนินการ
(๓) ความเพียงพอของวัสดุ/อุปกรณ์ที่ใช้	๗		✓	วัสดุ/อุปกรณ์ที่ใช้ในสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดไม่เพียงพอ
(๔) การใช้ประโยชน์จากอาคารสถานที่	๗		✓	พื้นที่ของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดไม่สะดวกในการจัดกิจกรรม
(๕) ขั้นตอนการทำงานชัดเจน	๕		✓	เมื่อเปรียบเทียบระหว่างผลการดำเนินงานกับแนวทางการดำเนินงานที่กำหนด ส่วนใหญ่ยังไม่สอดคล้องกัน ทำให้เห็นถึงความไม่ชัดเจนของขั้นตอนการทำงาน
(๖) ความเข้าใจของบุคลากรต่ออำนาจหน้าที่และภารกิจ	๕		✓	บุคลากรขาดความเข้าใจที่ชัดเจนในอำนาจหน้าที่และภารกิจ
(๗) บุคลากรอุทิศตนในการปฏิบัติงาน	๑๑	✓		บุคลากรได้มีการปฏิบัติงานทั้งในส่วนของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดและสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรอย่างเต็มที่
(๘) ได้รับงบประมาณตามกำหนดเวลา	๗		✓	ขาดระบบการเบิกจ่ายงบประมาณที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ
(๙) มีการเรียนรู้หรือพัฒนาของบุคลากร	๑๑	✓		บุคลากรได้รับการอบรมและพัฒนาความรู้ในด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการ ผู้จัดทำ

กรอบการประเมิน	ข้อมูลประกอบการพิจารณา (หมายเลข)	ผลการประเมิน		เหตุผล
		ผ่าน	ไม่ผ่าน	
๔. ด้านประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน				
(๑) การบริหารจัดการมีความชัดเจน	๗		✓	ขาดระบบงานไม่ว่าจะในเรื่องการจัดส่งเอกสาร งานสารบรรณ และการเสนอเรื่องราวร้องทุกข์และเรื่องร้องเรียน
(๒) ใช้งบประมาณตามที่ได้รับจัดสรร	๑๒		✓	มีการเบิกจ่ายงบประมาณล่าช้าและน้อยกว่าที่ได้รับการจัดสรร
(๓) ใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าในการดำเนินงาน	๕, ๙ – ๑๐		✓	เมื่อเปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับงบประมาณที่ใช้ จะเห็นว่ายังขาดความคุ้มค่าเท่าที่ควร
(๔) มีทักษะในการปฏิบัติหน้าที่	๕		✓	ไม่ได้รับการฝึกทักษะให้ปฏิบัติหน้าที่ในภูมิภาค แต่ถูกฝึกทักษะให้ปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรเป็นหลัก
(๕) ความยืดหยุ่นในการตัดสินใจ	๗, ๑๐ – ๑๑		✓	ยังคงรวมศูนย์การอนุมัติทุกเรื่องไว้ที่ส่วนกลาง
(๖) การให้บริการอย่างเพียงพอ	๗		✓	ทั้งอัตรากำลังและเอกสารข้อมูลที่มีจำกัดทำให้การให้บริการแก่ประชาชนไม่เพียงพอ

ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจหน้าที่และพันธกิจของรัฐสภา
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

รัฐสภา		สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร		สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด	
อำนาจหน้าที่	พันธกิจ	อำนาจหน้าที่	พันธกิจ	อำนาจหน้าที่	ภารกิจ
๑. อำนาจในการตรากฎหมาย ๒. อำนาจในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน ๓. อำนาจในการให้ความเห็นชอบ ๔. อำนาจในการสรรหา และถอดถอนบุคคลในองค์กรต่าง ๆ ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด	๑. ด้านพัฒนาประชาธิปไตย ๒. ด้านส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ๓. ด้านการเป็นสถานที่รับเรื่องราวร้องทุกข์หรือเรื่องร้องเรียนขอความเป็นธรรมของประชาชน	มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการประจำทั่วไปของสภาผู้แทนราษฎร	๑. สนับสนุนการตรากฎหมายของสภาผู้แทนราษฎรและรัฐสภา ๒. สนับสนุนการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน ๓. สนับสนุนงานรัฐสภาด้านต่างประเทศ ๔. ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ๕. เสริมสร้างและพัฒนางานด้านการบริหารจัดการด้านวิชาการและกฎหมาย ด้าน	๑. ดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริม สนับสนุน และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย บทบาทอำนาจหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา คณะกรรมาธิการ รวมทั้งการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ๒. ดำเนินการเกี่ยวกับการให้คำแนะนำและสนับสนุนในการใช้สิทธิของประชาชน และผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย ข้อบังคับการประชุม และระเบียบที่กำหนดไว้	**๑. การเป็นแหล่งเรียนรู้ประชาธิปไตยและการสื่อสารทางการเมือง** หมายถึง การดำเนินงานเพื่อเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย บทบาท อำนาจหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา คณะกรรมาธิการ ความรู้ความเข้าใจเรื่องการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ไปสู่ประชาชนในพื้นที่ด้วยวิธีการในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การจัดนิทรรศการเคลื่อนที่ เวทีรัฐสภาจังหวัด การศึกษาดูงาน การบรรยาย สัมมนา การโต้วาที การเสวนา ลานคนพลเมืองไทย และมุมรัฐสภาประจำหมู่บ้าน เป็นต้น **๒. การสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน** หมายถึง การดำเนินงานเพื่อให้คำแนะนำและอำนวยความสะดวก ตลอดจนสนับสนุนข้อมูลข่าวสารสารสนเทศ และความรู้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการใช้สิทธิของประชาชนตามบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตัวอย่างเช่น สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย การเข้าชื่อเสนอกฎหมายต่อรัฐสภา การเข้าชื่อถอดถอนบุคคลหรือคณะบุคคลต่อวุฒิสภา

รัฐสภา		สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร		สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด	
อำนาจหน้าที่	พันธกิจ	อำนาจหน้าที่	พันธกิจ	อำนาจหน้าที่	ภารกิจ
			บริการ ด้านอาคารสถานที่ และด้านรักษาความปลอดภัยให้มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล	๓. ดำเนินการเกี่ยวกับการรับเรื่องราวร้องทุกข์ เรื่องร้องเรียนขอความเป็นธรรม ของประชาชนตามขอบเขตอำนาจหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติ ตลอดจนดำเนินการตรวจสอบ กลั่นกรองข้อเท็จจริงและสรุปเรื่องราวร้องทุกข์ เรื่องร้องเรียนขอความเป็นธรรมต่าง ๆ ของประชาชนในเขตพื้นที่จังหวัดที่รับผิดชอบ เพื่อเสนอความเห็นและแนวทางแก้ไขต่อประธานรัฐสภาเพื่อพิจารณาและวินิจฉัยสั่งการ ๔. ดำเนินการเกี่ยวกับการประสานงานและสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมาธิการและสมาชิกรัฐสภา	๓. การรับเรื่องราวร้องทุกข์และเรื่องร้องเรียน หมายถึง การดำเนินงานด้านการสอบถามเพื่อรวบรวมและตรวจสอบรายละเอียดเรื่องร้องทุกข์หรือเรื่องร้องเรียนเพื่อสามารถให้คำแนะนำและข้อชี้แจงตลอดจนพิจารณาวินิจฉัยในเบื้องต้น ก่อนนำเรื่องร้องทุกข์หรือเรื่องร้องเรียนของประชาชนเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในจังหวัด หรือเสนอต่อฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งได้แก่ ประธานรัฐสภาและประธานคณะกรรมาธิการสามัญประจำสภา ทั้งนี้เพื่อให้มีการพิจารณาดำเนินงานด้านการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนหรือปัญหาความไม่เป็นธรรมของประชาชนต่อไป ๔. การเป็นศูนย์ประสานงานด้านนิติบัญญัติ หมายถึง การดำเนินงานเพื่อประสานและสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา คณะกรรมาธิการ และบุคคลในวงงานของฝ่ายนิติบัญญัติ รวมทั้งการดำเนินงานเพื่อประสานและสนับสนุนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในพื้นที่ความรับผิดชอบของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

รัฐสภา		สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร		สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด	
อำนาจหน้าที่	พันธกิจ	อำนาจหน้าที่	พันธกิจ	อำนาจหน้าที่	ภารกิจ
				๕. ประสานราชการกับหน่วยงานหรือส่วนราชการอื่นทั้งภายในและภายนอก อันเป็นการสนับสนุนการปฏิบัติภารกิจขององค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ	**๕. การเป็นศูนย์รวมการให้บริการในพื้นที่** หมายถึง การดำเนินงานเพื่อให้บริการสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกและบุคคลในวงงานตลอดจนข้าราชการรัฐสภาในพื้นที่บริการข้อมูลข่าวสารและสารสนเทศแก่ประชาชนผู้สนใจ ทั้งนี้ โดยวิธีการรับใบคำขอใช้บริการตามแบบใช้บริการสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดและประสานหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงในสังกัดของรัฐสภาให้ดำเนินงานตามการร้องขอ

ตารางความสอดคล้องระหว่างอำนาจหน้าที่และพันธกิจของรัฐสภา
กับภารกิจ อำนาจหน้าที่ และแนวทางการดำเนินงานของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

รัฐสภา		สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด		
อำนาจหน้าที่	พันธกิจ	อำนาจหน้าที่	ภารกิจ	แนวทางการดำเนินงาน
๑. อำนาจในการตรากฎหมาย ๒. อำนาจในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน ๓. อำนาจในการให้ความเห็นชอบ ๔. อำนาจในการสรรหา และถอดถอนบุคคลในองค์กรต่าง ๆ ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด	๑. ด้านพัฒนาประชาธิปไตย ๒. ด้านส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ๓. ด้านการเป็นสถานที่รับเรื่องราวร้องทุกข์หรือเรื่องร้องเรียนขอความเป็นธรรมของประชาชน	๑. ดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริม สนับสนุน และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย บทบาท อำนาจหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา คณะกรรมาธิการ รวมทั้งการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	๑. การเป็นแหล่งเรียนรู้ประชาธิปไตยและการสื่อสารทางการเมือง หมายถึง การดำเนินงานเพื่อเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย บทบาท อำนาจหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา คณะกรรมาธิการ ความรู้ความเข้าใจเรื่องการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ไปสู่ประชาชนในพื้นที่ด้วยวิธีการในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การจัดนิทรรศการเคลื่อนที่ เวทีรัฐสภาจังหวัด การศึกษาดูงาน การบรรยาย สัมมนา การโต้วาที การเสวนา ลานคนพลเมืองไทย และมุมรัฐสภาประจำหมู่บ้าน เป็นต้น	๑. สำรวจแหล่งเรียนรู้ประชาธิปไตยและช่องทางการสื่อสารที่มีอยู่เดิมในพื้นที่ ๒. ประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อการเผยแพร่เอกสารสิ่งพิมพ์ของรัฐสภาสู่แหล่งการเรียนรู้ที่มีอยู่แล้วในพื้นที่ ๓. ประสานงานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เพื่อการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์บทบาทและผลงานการทำหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา คณะกรรมาธิการสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ๔. ริเริ่มหรือร่วมจัดทำโครงการเพื่อเผยแพร่ความรู้เรื่องกฎหมาย ระบบงานรัฐสภา บทบาทและอำนาจหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา คณะกรรมาธิการ ๕. ริเริ่มหรือร่วมจัดทำโครงการเพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและสารสนเทศด้านการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา คณะกรรมาธิการ ๖. จัดทำโครงการเพื่อเผยแพร่ประชาธิปไตยและกิจกรรมของฝ่ายนิติบัญญัติโดยความร่วมมือกับสำนักประชาสัมพันธ์ หรือโดยความรับผิดชอบของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ๖.๑ กรณีโครงการความร่วมมือกับสำนักประชาสัมพันธ์มีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

รัฐสภา		สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด		
อำนาจหน้าที่	พันธกิจ	อำนาจหน้าที่	ภารกิจ	แนวทางการดำเนินงาน
				การดำเนินงานของสำนักประชาสัมพันธ์ (๑) จัดทำและนำเสนอโครงการต่อเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เพื่อพิจารณาอนุมัติงบประมาณดำเนินการ (๒) นำส่งเรื่องการอนุมัติงบประมาณโครงการเพื่อสำนักการคลังและงบประมาณดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง (๓) ประสานงานการกำหนดตัวบุคคลและจัดทำหนังสือเชิญวิทยากร (๔) ประสานหน่วยงานภายในที่เกี่ยวข้อง เช่น บันทึกข้อความเพื่อขอยืมเงินทดรองจ่าย จัดซื้อ จัดจ้าง จัดเช่าวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ จากสำนักการคลังและงบประมาณบันทึกขอความอนุเคราะห์ด้านการจัดพิมพ์จากสำนักการพิมพ์ บันทึกขอความร่วมมือด้านวิชาการวิทยากร และผู้บรรยายจากสำนักวิชาการ (๕) จัดทำแบบสำรวจหรือแบบทดสอบสำหรับใช้เพื่อการประเมินผลโครงการและกิจกรรมในโครงการ (๖) จัดเตรียมเอกสารหลักฐานการลงทะเบียนเข้าร่วมโครงการ (๗) จัดเตรียมเพื่อนำส่งหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ และวัสดุอุปกรณ์สำหรับการจัดกิจกรรมในพื้นที่เป้าหมาย

รัฐสภา		สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด		
อำนาจหน้าที่	พันธกิจ	อำนาจหน้าที่	ภารกิจ	แนวทางการดำเนินงาน
				(๘) จัดทำบันทึกข้อความเรียนเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เพื่อขออนุมัติให้ข้าราชการรัฐสภาเดินทางไปปฏิบัติราชการ (๙) ดำเนินกิจกรรมในวัน เวลา และสถานที่ตามกำหนดการของการดำเนินโครงการ (๑๐) จัดทำรายงานผลการดำเนินโครงการและนำเรียนเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเพื่อทราบ (๑๓) จัดทำรายงานการใช้จ่ายเพื่อนำเสนอต่อสำนักการคลังและงบประมาณ **การดำเนินงานของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด** (๑) สำรวจสภาพหรือบริบทตลอดจนความต้องการบริการด้านความรู้ความเข้าใจเรื่องการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาไทย (๒) ประสานงานสำนักประชาสัมพันธ์ด้านการจัดทำโครงการและร่วมกำหนดรูปแบบของกิจกรรมในโครงการ (๓) ประสานงานสำนักประชาสัมพันธ์และหน่วยงานในพื้นที่จัดกิจกรรมด้านกำหนดการดำเนินงานและการเตรียมสถานที่สำหรับจัดกิจกรรมในโครงการ (๔) ประสานงานการกำหนดตัวบุคคลและการเชิญวิทยากรในพื้นที่

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการ ผู้จัดทำ

รัฐสภา		สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด		
อำนาจหน้าที่	พันธกิจ	อำนาจหน้าที่	ภารกิจ	แนวทางการดำเนินงาน
				(๕) จัดทำและจัดเก็บข้อมูลเครือข่ายบุคคลและหน่วยงานที่เข้าร่วมโครงการ (๖) จัดทำและจัดเก็บสรุปผลการดำเนินโครงการทุกโครงการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ๖.๒ กรณีเป็นโครงการในความรับผิดชอบของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดมีขั้นตอนดำเนินงานเช่นเดียวกับการดำเนินงานของสำนักประชาสัมพันธ์ส่วนการจัดทำโครงการเผยแพร่ประชาธิปไตยและกิจกรรมของฝ่ายนิติบัญญัติ ให้เป็นไปตามต้นแบบการเขียนโครงการของสำนักประชาสัมพันธ์ และสามารถขอคำแนะนำในการเขียนโครงการได้จากสำนักประชาสัมพันธ์และสำนักวิชาการ ๗. การประเมินผลโครงการด้านการเป็นแหล่งเรียนรู้ประชาธิปไตยและการสื่อสารทางการเมืองของรัฐสภาควรให้ความสำคัญต่อรายงานการดำเนินโครงการในส่วนของระบบข้อมูลเครือข่ายบุคคลและหน่วยงานผู้เกี่ยวข้องกับโครงการ ตลอดจนข้อมูลหลักสูตรหรือเนื้อหาของความรู้ที่เผยแพร่ในแต่ละโครงการ ซึ่งต้องมีการจัดเก็บอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเพื่อประโยชน์ด้านการบริหารจัดการงานด้านการเผยแพร่ประชาธิปไตยของรัฐสภาในระบบรัฐสภาอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

รัฐสภา		สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด		
อำนาจหน้าที่	พันธกิจ	อำนาจหน้าที่	ภารกิจ	แนวทางการดำเนินงาน
		๒. ดำเนินการเกี่ยวกับการให้คำแนะนำและสนับสนุนในการใช้สิทธิของประชาชน และผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย ข้อบังคับการประชุม และระเบียบที่กำหนดไว้	๒. การสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การดำเนินงานเพื่อให้คำแนะนำและอำนวยความสะดวก ตลอดจนสนับสนุนข้อมูลข่าวสารสารสนเทศและความรู้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการใช้สิทธิของประชาชนตามบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตัวอย่างเช่น สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย การเข้าชื่อเสนอกฎหมายต่อรัฐสภา การเข้าชื่อถอดถอนบุคคลหรือคณะบุคคลต่อวุฒิสภา	๑. เผยแพร่ชุดความรู้ฉบับประชาชน เรื่อง สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทยใน ๑๓ ด้าน คือ สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล สิทธิในกระบวนการยุติธรรม สิทธิในทรัพย์สิน สิทธิและเสรีภาพในการประกอบอาชีพ เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของบุคคลและสื่อมวลชน สิทธิและเสรีภาพในการศึกษา สิทธิในการได้รับบริการสาธารณสุขและสวัสดิการจากรัฐ สิทธิในข้อมูลข่าวสารและการร้องเรียน เสรีภาพในการชุมนุมและการสมาคม สิทธิชุมนุมและสิทธิพิทักษ์รัฐธรรมนูญ สิทธิในการถอดถอนบุคคลและคณะบุคคล ทั้งนี้ โดยความร่วมมือของสำนักกฎหมายและสำนักวิชาการ ๒. จัดทำแผนงานและโครงการเผยแพร่ความรู้เรื่องสิทธิและเสรีภาพของประชาชนผ่านช่องทางของรายการวิทยุและโทรทัศน์ สื่อออนไลน์ และสื่อสิ่งพิมพ์ทุกประเภท ทั้งนี้ โดยความร่วมมือของสำนักประชาสัมพันธ์ สถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา สำนักสารสนเทศและสำนักพิมพ์ ๓. รวบรวมและจัดชุดความรู้ฉบับประชาชนพร้อมสาระสำคัญเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนใน ๓ ด้าน คือ ด้านการเสนอร่างรัฐธรรมนูญ ด้านการเสนอร่างพระราชบัญญัติ ด้านการถอดถอนบุคคลหรือคณะบุคคลออกจากตำแหน่ง ทั้งนี้ โดยความร่วมมือของสำนักการประชุมและสำนักกฎหมาย

รัฐสภา		สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด		
อำนาจหน้าที่	พันธกิจ	อำนาจหน้าที่	ภารกิจ	แนวทางการดำเนินงาน
				๔. เผยแพร่ชุดความรู้ด้านกฎหมายผ่านสื่อออนไลน์ สื่อสิ่งพิมพ์ รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ และโครงการเผยแพร่ประชาธิปไตยของรัฐสภา ทั้งนี้ โดยความร่วมมือของสำนักสารสนเทศ สำนักการพิมพ์ สถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาและสำนักประชาสัมพันธ์ ๕. ให้คำแนะนำและอำนวยความสะดวก ตลอดจนสนับสนุนข้อมูลความรู้รวมทั้งพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง และความครบถ้วนของเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเสนอร่างรัฐธรรมนูญ ร่างพระราชบัญญัติ และการถอดถอนบุคคลหรือคณะบุคคลออกจากตำแหน่งก่อนประสานงานการนำเสนอเอกสารดังกล่าวให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงดำเนินการต่อไป ๖. เผยแพร่ความรู้และประสานงานการนำเสนอเรื่องการเข้าชื่อเสนอกฎหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการตามขั้นตอนในกระบวนงานของฝ่ายนิติบัญญัติ ๗. ประสานงานการนำเสนอเรื่องการถอดถอนบุคคลหรือคณะบุคคลออกจากตำแหน่ง ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการตามขั้นตอนในกระบวนงานของฝ่ายนิติบัญญัติ

รัฐสภา		สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด		
อำนาจหน้าที่	พันธกิจ	อำนาจหน้าที่	ภารกิจ	แนวทางการดำเนินงาน
				๘. ติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ด้านการตอบคำถามของผู้ขอใช้บริการและการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานด้านการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย และการถอดถอนบุคคลหรือคณะบุคคลออกจากตำแหน่ง
		๓. ดำเนินการเกี่ยวกับการรับเรื่องราวร้องทุกข์ เรื่องร้องเรียนขอความเป็นธรรม ของประชาชนตามขอบเขตอำนาจหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติ ตลอดจนดำเนินการตรวจสอบกลั่นกรองข้อเท็จจริงและสรุปเรื่องราวร้องทุกข์ เรื่องร้องเรียนขอความเป็นธรรมต่าง ๆ ของประชาชนในเขตพื้นที่จังหวัดที่รับผิดชอบ เพื่อเสนอความเห็นและแนวทางแก้ไขต่อประธานรัฐสภาเพื่อพิจารณาและวินิจฉัยสั่งการ	๓. การรับเรื่องราวร้องทุกข์และเรื่องร้องเรียน หมายถึง การดำเนินงานด้านการสอบถามเพื่อรวบรวมและตรวจสอบรายละเอียดเรื่องร้องทุกข์หรือเรื่องร้องเรียนเพื่อสามารถให้คำแนะนำและข้อชี้แจงตลอดจนพิจารณาวินิจฉัยในเบื้องต้น ก่อนนำเรื่องร้องทุกข์หรือเรื่องร้องเรียนของประชาชนเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในจังหวัด หรือเสนอต่อฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งได้แก่ ประธานรัฐสภาและประธานคณะกรรมาธิการสามัญประจำสภา ทั้งนี้ เพื่อให้มีการพิจารณาดำเนินงานด้านการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนหรือปัญหาความไม่เป็นธรรมของประชาชนต่อไป	๑. รับฟังกรณีปัญหาและสอบถามข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องร้องทุกข์หรือเรื่องร้องเรียน ๒. ชี้แจงกรณีการไม่สามารถดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องร้องทุกข์หรือเรื่องร้องเรียนได้ หากเป็นเรื่องที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ ๒.๑ เรื่องที่เข้าสู่กระบวนการพิจารณาคดีของศาลแล้ว ๒.๒ เรื่องที่ศาลมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งเสร็จเด็ดขาดแล้ว ๒.๓ เรื่องที่อยู่ระหว่างการพิจารณาขององค์กรอิสระหรือองค์กรอิสระมีคำสั่งแล้ว ๒.๔ เรื่องที่เคยมีการสรุปผลการพิจารณาโดยคณะกรรมาธิการสามัญประจำสภาไปแล้ว ๒.๕ เรื่องที่ได้รับการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนหรือปัญหาความไม่เป็นธรรมหรือได้รับการชดใช้อย่างเหมาะสมแล้ว ๒.๖ เรื่องที่มีการร้องเรียนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงแล้ว

รัฐสภา		สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด		
อำนาจหน้าที่	พันธกิจ	อำนาจหน้าที่	ภารกิจ	แนวทางการดำเนินงาน
				๒.๗ เรื่องที่เกี่ยวข้องกับการแทรกแซงการบรรจุแต่งตั้ง โยกย้าย โอน เลื่อนตำแหน่ง เลื่อนเงินเดือน การพ้นตำแหน่ง และการปฏิบัติราชการหรือการดำเนินงานในหน้าที่ประจำของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือส่วนราชการท้องถิ่น ทั้งทางตรงและทางอ้อม ๓. ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและสาระสำคัญในเรื่องร้องทุกข์หรือเรื่องร้องเรียน ๔. วิเคราะห์และวินิจฉัยเบื้องต้นเพื่อดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้อง ๕. ดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องร้องทุกข์หรือเรื่องร้องเรียนอย่างใดอย่างหนึ่ง ๕.๑ ให้คำแนะนำช่องทางดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาที่มีลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ดังต่อไปนี้ (๑) เรื่องที่เป็นผลจากงานบริการทั่วไปของหน่วยงานและองค์กรในพื้นที่ (๒) เรื่องที่เป็นกรณีพิพาทระหว่างเอกชนกับเอกชน หรือเป็นเรื่องความขัดแย้งระหว่างประชาชนด้วยกันเอง (๓) เรื่องที่เป็นผลของการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติของบุคลากรในหน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจส่วนท้องถิ่น รวมถึงจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการ ผู้จัดทำ

รัฐสภา		สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด		
อำนาจหน้าที่	พันธกิจ	อำนาจหน้าที่	ภารกิจ	แนวทางการดำเนินงาน
				(๔) เรื่องที่เป็นผลจากการกระทำหรือกฎหมายที่กระทบต่อสิทธิมนุษยชน ๕.๒ บริการประสานงานในลักษณะใดลักษณะใดลักษณะหนึ่งดังต่อไปนี้ (๑) เรื่องที่เข้าสู่กระบวนการพิจารณาของหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องแล้ว และมีความล่าช้า (๒) เรื่องที่เป็นความเดือดร้อนที่เกี่ยวกับงานบริการด้านสาธารณูปโภคของหน่วยงานในพื้นที่ (๓) เรื่องความผิดทางวินัยของบุคลากรและความรับผิดของหน่วยงานหรือองค์กรในพื้นที่ ๕.๓ ประสานงานการนำเรื่องเข้าสู่ระบบงานของรัฐสภาและคณะกรรมาธิการในกรณีดังต่อไปนี้ (๑) เรื่องที่เป็นผลจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาล (๒) เรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมาธิการของรัฐสภา (๓) เรื่องที่เกี่ยวกับจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือข้าราชการรัฐสภา (๔) เรื่องที่เกี่ยวกับความผิดทางวินัยของบุคลากรหรือความรับผิดของหน่วยงานในสังกัดรัฐสภา ๖. แจ้งความก้าวหน้าและผลการดำเนินงานเรื่องร้องทุกข์หรือเรื่องร้องเรียนให้ผู้ร้องทราบ

รัฐสภา		สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด		
อำนาจหน้าที่	พันธกิจ	อำนาจหน้าที่	ภารกิจ	แนวทางการดำเนินงาน
				๗. จัดจำแนกและจัดเก็บข้อมูลผลงานเรื่องร้องทุกข์หรือเรื่องร้องเรียนอย่างเป็นระบบเพื่อสะดวกต่อการประเมินผลการดำเนินงานและเพื่อประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ การพัฒนาหรือการกำหนดนโยบายในส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยการดำเนินงานในส่วนนี้อาจเป็นความร่วมมือระหว่างกลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สำนักวิชาการและสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด
		๔. ดำเนินการเกี่ยวกับการประสานงานและสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมาธิการและสมาชิกรัฐสภา	๔. การเป็นศูนย์ประสานงานด้านนิติบัญญัติ หมายถึง การดำเนินงานเพื่อประสานและสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา คณะกรรมาธิการ และบุคคลในวงงานของฝ่ายนิติบัญญัติ รวมทั้งการดำเนินงานเพื่อประสานและสนับสนุนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในพื้นที่ความรับผิดชอบของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด	๑. รวบรวมและจัดทำทำเนียบหรือรายชื่อบุคคล หน่วยงาน สถานที่ติดต่อ เบอร์โทรศัพท์ โทรสาร E-mail ของผู้เกี่ยวข้องในภาครัฐ เอกชน รัฐวิสาหกิจ องค์กรอิสระ และงานปกครองท้องถิ่น ทั้งในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด เขตพื้นที่ในส่วนกลาง และหน่วยงานภายในรัฐสภา ๒. ให้บริการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกแก่สมาชิกรัฐสภา ประชาชนและบุคคลในวงงานของฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งอยู่ในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ให้สามารถดำเนินงานใด ๆ อันเกี่ยวข้องกับการทำหน้าที่ในบทบาทของสมาชิกรัฐสภา ข้าราชการสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด และการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อฝ่ายนิติบัญญัติของประเทศ

รัฐสภา		สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด		
อำนาจหน้าที่	พันธกิจ	อำนาจหน้าที่	ภารกิจ	แนวทางการดำเนินงาน
				๓. ประสานงานและติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานให้บริการตามการร้องขอในแบบใช้บริการสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการตอบคำถามผู้ขอใช้บริการและการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานในเรื่องที่เกี่ยวข้อง
		๕. ประสานราชการกับหน่วยงานหรือส่วนราชการอื่นทั้งภายในและภายนอก อันเป็นการสนับสนุนการปฏิบัติภารกิจขององค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ	๕. การเป็นศูนย์รวมการให้บริการในพื้นที่ หมายถึง การดำเนินงานเพื่อให้บริการสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกและบุคคลในวงงานตลอดจนข้าราชการรัฐสภาในพื้นที่บริการข้อมูลข่าวสารและสารสนเทศแก่ประชาชนผู้สนใจ ทั้งนี้ โดยวิธีการรับใบคำขอใช้บริการตามแบบใช้บริการสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดและประสานหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงในสังกัดของรัฐสภาให้ดำเนินงานตามการร้องขอ	๑. ให้บริการข้อมูลข่าวสารสารสนเทศ ทั้งในด้านสถานะของร่างรัฐธรรมนูญ หรือร่างพระราชบัญญัติที่เข้าสู่การพิจารณาของสภา บทบาทและการทำหน้าที่ของคณะกรรมาธิการกิจการที่เกี่ยวข้องกับรัฐสภา ผลงานของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา กำหนดการจัดงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานในสังกัดรัฐสภา ๒. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารสารสนเทศที่จัดทำผ่านทางสื่อออนไลน์ และสื่อสิ่งพิมพ์ของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด สถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาและเครือข่ายสื่อท้องถิ่นในพื้นที่ความรับผิดชอบของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ๓. ให้บริการข้อมูลข่าวสารและสารสนเทศแก่ผู้มาติดต่อสอบถามและผู้ขอใช้บริการสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ๔. ให้คำแนะนำ อำนวยความสะดวก ตลอดจนประสานงานการขอใช้บริการในแต่ละด้านตามข้อร้องขอที่แสดงอยู่ในแบบใช้บริการสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการ ผู้จัดทำ

รัฐสภา		สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด		
อำนาจหน้าที่	พันธกิจ	อำนาจหน้าที่	ภารกิจ	แนวทางการดำเนินงาน
				๕. ติดตามความก้าวหน้าและผลการดำเนินงานที่ให้บริการ เพื่อประโยชน์ในการตอบคำถามแก่ผู้ใช้บริการ และการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

ตารางแสดงความสัมพันธ์อำนาจหน้าที่ ภารกิจ แนวทางการดำเนินงาน และผลการดำเนินงานของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด
ระหว่างวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๖ – วันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๗

สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด						
อำนาจหน้าที่	ภารกิจ และแนวทางการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน				
		จังหวัด	สัมพันธ์		ไม่สัมพันธ์	
			กิจกรรม	จำนวน	กิจกรรม	จำนวน
๑. ดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริม สนับสนุน และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย บทบาท อำนาจหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา คณะกรรมาธิการ รวมทั้งการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	การเป็นแหล่งเรียนรู้ประชาธิปไตยและการสื่อสารทางการเมือง ๑. สำรวจแหล่งเรียนรู้ประชาธิปไตยและช่องทางการสื่อสารที่มีอยู่เดิมในพื้นที่ ๒. ประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อการเผยแพร่เอกสารสิ่งพิมพ์ของรัฐสภาสู่แหล่งการเรียนรู้ที่มีอยู่แล้วในพื้นที่ ๓. ประสานงานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เพื่อการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์บทบาทและผลงานการทำหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา คณะกรรมาธิการสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ๔. ริเริ่มหรือร่วมจัดทำโครงการเพื่อเผยแพร่ความรู้เรื่องกฎหมาย ระบบงานรัฐสภา บทบาทและอำนาจหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา คณะกรรมาธิการ ๕. ริเริ่มหรือร่วมจัดทำโครงการเพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและสารสนเทศด้านการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา คณะกรรมาธิการ	ขอนแก่น	๑. ดำเนินการจัดสัมมนาหรือนิทรรศการ ๒. ไปเยี่ยมส่วนราชการอื่น	๕ ครั้ง ๑๓ ครั้ง	สนับสนุนการจัดสัมมนาหรือกิจกรรมของหน่วยงานอื่น	๑๐ ครั้ง
		ชลบุรี	๑. ดำเนินการจัดสัมมนาหรือนิทรรศการ ๒. ดำเนินการจัดสัมมนาร่วมกับหน่วยงานอื่น ๓. เป็นวิทยากร ๔. เข้าร่วมประชุมส่วนราชการในจังหวัด	๑๓ ครั้ง ๔ ครั้ง ๔ ครั้ง ๓ ครั้ง	๑. ไปเยี่ยมส่วนราชการอื่น ๒. ให้สัมภาษณ์ ๓. เข้าร่วมสัมมนาหรือกิจกรรมของหน่วยงานอื่น	๗ ครั้ง ๔ ครั้ง ๔ ครั้ง

สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด						
อำนาจหน้าที่	ภารกิจ และแนวทางการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน				
		จังหวัด	สัมพันธ์		ไม่สัมพันธ์	
			กิจกรรม	จำนวน	กิจกรรม	จำนวน
	๖. จัดทำโครงการเพื่อเผยแพร่ประชาธิปไตยและกิจกรรมของฝ่ายนิติบัญญัติโดยความร่วมมือกับสำนักประชาสัมพันธ์ หรือโดยความรับผิดชอบของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด	เชียงราย	๑. เป็นวิทยากร ๒. ร่วมกำหนดผังรายการส่งเสริมประชาธิปไตยในจังหวัดของ สสวท. เชียงราย ๓. ให้คำปรึกษา ๔. ดำเนินการจัดสัมมนาหรือนิทรรศการ ๕. ดำเนินการจัดสัมมนาร่วมกับหน่วยงานอื่น ๖. จัดทำวารสารรัฐสภาเชียงราย ๗. ออกรายการวิทยุในพื้นที่ ๘. ไปเยี่ยมส่วนราชการอื่น	๑๑ ครั้ง ๑ ครั้ง ๑ ครั้ง ๗ ครั้ง ๒ ครั้ง ๑๒ ครั้ง ๑๒ ครั้ง ๓๐ ครั้ง	๑. พิธีเปิดสำนักงาน ๒. ร่วมงานพิธีต่าง ๆ ๓. ให้สัมภาษณ์ ๔. หน่วยงานอื่นมาเยี่ยมสำนักงาน ๕. ให้บริการเอกสารสารสนเทศและเอกสารสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ๖. เข้าร่วมสัมมนาหรือกิจกรรมของหน่วยงานอื่น	๑ ครั้ง ๓ ครั้ง ๒ ครั้ง ๙ ครั้ง ๓ ครั้ง ๙ ครั้ง
			๙. เข้าร่วมประชุมส่วนราชการในจังหวัด ๑๐. ประชาสัมพันธ์ทางเฟสบุ๊ค	๒๑ ครั้ง ๑๘ ครั้ง		

สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด						
อำนาจหน้าที่	ภารกิจ และแนวทางการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน				
		จังหวัด	สัมพันธ์		ไม่สัมพันธ์	
			กิจกรรม	จำนวน	กิจกรรม	จำนวน
		อยุธยา	๑. เป็นวิทยากร	๓ ครั้ง	๑. เผยแพร่ความรู้	๒ ครั้ง
			๒. ดำเนินการจัดสัมมนาหรือนิทรรศการ	๑๖ ครั้ง	๒. ประชาสัมพันธ์	๙ ครั้ง
			๓. ออกรายการวิทยุในพื้นที่	๘๐ ครั้ง	๓. ร่วมงานพิธีต่าง ๆ	๑๒ ครั้ง
			๔. เข้าร่วมประชุมส่วนราชการในจังหวัด	๑๓ ครั้ง		
		สุราษฎร์ธานี	๑. เข้าร่วมประชุมส่วนราชการในจังหวัด	๔ ครั้ง	๑. พิธีเปิดสำนักงาน	๑ ครั้ง
			๒. ออกรายการวิทยุในพื้นที่	๒ ครั้ง	๒. เข้าร่วมสัมมนาหรือกิจกรรมของหน่วยงานอื่น	๓ ครั้ง
			๓. ไปเยี่ยมส่วนราชการอื่น	๑๕ ครั้ง	๓. หน่วยงานอื่นมาเยี่ยมสำนักงาน	๒ ครั้ง
			๔. ให้บริการเอกสารสารสนเทศและเอกสารสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ	๒ ครั้ง	๔. พิธีทำบุญสำนักงาน	๑ ครั้ง
		อุบลราชธานี	๑. ดำเนินการจัดสัมมนาหรือนิทรรศการ	๔ ครั้ง	๑. ศึกษาดูงาน	๕ ครั้ง
			๒. เป็นวิทยากร	๑ ครั้ง	๒. หน่วยงานอื่นมาเยี่ยมสำนักงาน	๒ ครั้ง

สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด						
อำนาจหน้าที่	ภารกิจ และแนวทางการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน				
		จังหวัด	สัมพันธ์		ไม่สัมพันธ์	
			กิจกรรม	จำนวน	กิจกรรม	จำนวน
			๓. ดำเนินการจัดสัมมนาร่วมกับหน่วยงานอื่น ๔. ไปเยี่ยมส่วนราชการอื่น ๕. เข้าร่วมประชุมส่วนราชการในจังหวัด	๑ ครั้ง ๑๐ ครั้ง ๙ ครั้ง	๓. เข้าร่วมสัมมนาหรือกิจกรรมของหน่วยงานอื่น ๔. ให้สัมภาษณ์ ๕. เขียนบทความ ๖. ลงพื้นที่กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร/สมาชิกวุฒิสภา	๓ ครั้ง ๑ ครั้ง ๑ ครั้ง ๑ ครั้ง
๒. ดำเนินการเกี่ยวกับการให้คำแนะนำและสนับสนุนในการใช้สิทธิของประชาชนและผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย ข้อบังคับการประชุม และระเบียบที่กำหนดไว้	การสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน ๑. เผยแพร่ชุดความรู้ฉบับประชาชน เรื่อง สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทยใน ๑๓ ด้าน คือ สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล สิทธิในกระบวนการยุติธรรม สิทธิในทรัพย์สิน สิทธิและเสรีภาพในการประกอบอาชีพ เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของบุคคลและสื่อมวลชน สิทธิและเสรีภาพในการศึกษา สิทธิในการได้รับบริการสาธารณสุขและสวัสดิการจากรัฐ สิทธิในข้อมูลข่าวสารและการร้องเรียน เสรีภาพในการชุมนุมและการสมาคม สิทธิชุมนุมและสิทธิพิทักษ์รัฐธรรมนูญ สิทธิในการถอดถอนบุคคลและคณะบุคคล ทั้งนี้ โดยความร่วมมือของสำนักกฎหมายและสำนักวิชาการ	ขอนแก่น	ดำเนินการจัดสัมมนาหรือนิทรรศการ	๔ ครั้ง	๑. ศึกษาสภาพปัญหาของศูนย์ค้นคว้าศักยภาพคนพิการ ๒. ร่วมแสดงความยินดีในพิธีเปิดบริษัท ๓. ให้บริการเอกสารสารสนเทศและเอกสารสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ (ไม่ตรงตามแนวทางการดำเนินงานกำหนด)	๑ ครั้ง ๑ ครั้ง ๒ ครั้ง

สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด						
อำนาจหน้าที่	ภารกิจ และแนวทางการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน				
		จังหวัด	สัมพันธ์		ไม่สัมพันธ์	
			กิจกรรม	จำนวน	กิจกรรม	จำนวน
	๒. จัดทำแผนงานและโครงการเผยแพร่ความรู้เรื่อง สิทธิและเสรีภาพของประชาชนผ่านช่องทางของรายการวิทยุและโทรทัศน์ สื่อออนไลน์ และสื่อสิ่งพิมพ์ทุกประเภท ทั้งนี้ โดยความร่วมมือของสำนักประชาสัมพันธ์ สถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา สำนักสารสนเทศและสำนักพิมพ์				๔. สนับสนุนการจัดสัมมนาหรือกิจกรรมของหน่วยงานอื่น	๒ ครั้ง
	๓. รวบรวมและจัดชุดความรู้ฉบับประชาชนพร้อมสาระสำคัญเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนใน ๓ ด้าน คือ ด้านการเสนอร่างรัฐธรรมนูญ ด้านการเสนอร่างพระราชบัญญัติ ด้านการถอดถอนบุคคลหรือคณะบุคคลออกจากตำแหน่ง ทั้งนี้ โดยความร่วมมือของสำนักการประชุมและสำนักกฎหมาย	ชลบุรี	ดำเนินการจัดสัมมนาหรือนิทรรศการ	๔ ครั้ง	๑. แก้ไขได้ในพื้นที่ หรือให้คำปรึกษา ๒. ส่งหนังสือไปยังหน่วยงานอื่นชี้แจงภารกิจของสำนักงาน	๒ ครั้ง ๑ ครั้ง
	๔. เผยแพร่ชุดความรู้ด้านกฎหมายผ่านสื่อออนไลน์ สื่อสิ่งพิมพ์ รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ และโครงการเผยแพร่ประชาธิปไตยของรัฐสภา ทั้งนี้ โดยความร่วมมือของสำนักสารสนเทศ สำนักการพิมพ์ สถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาและสำนักประชาสัมพันธ์ ๕. ให้คำแนะนำและอำนวยความสะดวก ตลอดจนสนับสนุนข้อมูลความรู้รวมทั้งพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง และความครบถ้วนของเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเสนอร่างรัฐธรรมนูญ ร่างพระราชบัญญัติ และการถอดถอนบุคคลหรือคณะบุคคลออกจากตำแหน่งก่อนประสานงานการนำเสนอเอกสารดังกล่าวให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงดำเนินการต่อไป	เชียงราย	๑. เป็นวิทยากร ๒. ดำเนินการจัดสัมมนาหรือนิทรรศการ	๑ ครั้ง ๒ ครั้ง	๑. หน่วยงานอื่นมาหารือในการจัดงาน ๒. ร่วมงานพิธีต่าง ๆ ๓. ไปเยี่ยมส่วนราชการอื่น ๔. เข้าร่วมประชุมส่วนราชการในจังหวัด ๕. เข้าร่วมสัมมนาหรือกิจกรรมของหน่วยงานอื่น	๓ ครั้ง ๘ ครั้ง ๑ ครั้ง ๓ ครั้ง ๘ ครั้ง

สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด						
อำนาจหน้าที่	ภารกิจ และแนวทางการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน				
		จังหวัด	สัมพันธ์		ไม่สัมพันธ์	
			กิจกรรม	จำนวน	กิจกรรม	จำนวน
	๖. เผยแพร่ความรู้และประสานงานการนำเสนอเรื่องการเข้าชื่อเสนอกฎหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการตามขั้นตอนในกระบวนงานของฝ่ายนิติบัญญัติ ๗. ประสานงานการนำเสนอเรื่องการถอดถอนบุคคลหรือคณะบุคคลออกจากตำแหน่ง ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการตามขั้นตอนในกระบวนงานของฝ่ายนิติบัญญัติ ๘. ติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ด้านการตอบคำถามของผู้ขอใช้บริการและการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานด้านการเข้าชื่อเสนอกฎหมายและการถอดถอนบุคคลหรือคณะบุคคลออกจากตำแหน่ง				๖. อำนวยความสะดวกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร/สมาชิกวุฒิสภา/คณะกรรมาธิการ	๑ ครั้ง
					๗. อำนวยความสะดวกผู้บริหารสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร/สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา	๒ ครั้ง
		อยุธยา	๑. ดำเนินการจัดสัมมนาหรือนิทรรศการ	๒ ครั้ง	ให้บริการเอกสารสารสนเทศและเอกสารสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ	๓ ครั้ง
			๒. ออกรายการวิทยุในพื้นที่	๘๐ ครั้ง		
		สุราษฎร์ธานี	๑. แก้ไขได้ในพื้นที่หรือให้คำปรึกษา	๓ เรื่อง	๑. สนับสนุนการจัดสัมมนาหรือกิจกรรมของหน่วยงานอื่น	๔ ครั้ง
			๒. ดำเนินการจัดสัมมนาหรือนิทรรศการ	๔ ครั้ง	๒. เข้าร่วมประชุมส่วนราชการในจังหวัด	๑ ครั้ง

สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด						
อำนาจหน้าที่	ภารกิจ และแนวทางการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน				
		จังหวัด	สัมพันธ์		ไม่สัมพันธ์	
			กิจกรรม	จำนวน	กิจกรรม	จำนวน
					๓. หน่วยงานอื่นมาเยี่ยมสำนักงาน	๑ ครั้ง
					๔. ลงพื้นที่ตามคำร้อง	๒ ครั้ง
		อุบลราชธานี	๑. ดำเนินการจัดสัมมนาร่วมกับหน่วยงานอื่น	๕ ครั้ง	๑. เข้าร่วมสัมมนาหรือกิจกรรมของหน่วยงานอื่น	๓ ครั้ง
			๒. ดำเนินการจัดสัมมนาหรือนิทรรศการ	๑๑ ครั้ง	๒. ลงพื้นที่กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร/สมาชิกวุฒิสภา	๑ ครั้ง
			๓. เป็นวิทยากร	๑ ครั้ง		
๓. ดำเนินการเกี่ยวกับการรับเรื่องราวร้องทุกข์ เรื่องร้องเรียนขอความเป็นธรรม ของประชาชนตามขอบเขตอำนาจหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติ ตลอดจนดำเนินการตรวจสอบกลั่นกรองข้อเท็จจริงและสรุปเรื่องราวร้องทุกข์ เรื่องร้องเรียนขอ	การรับเรื่องราวร้องทุกข์และเรื่องร้องเรียน ๑. รับฟังกรณีปัญหาและสอบถามข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องร้องทุกข์หรือเรื่องร้องเรียน ๒. ชี้แจงกรณีการไม่สามารถดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องร้องทุกข์หรือเรื่องร้องเรียนได้ หากเป็นเรื่องที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ ๒.๑ เรื่องที่เข้าสู่กระบวนการพิจารณาคดีของศาลแล้ว ๒.๒ เรื่องที่ศาลมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งเสร็จเด็ดขาดแล้ว ๒.๓ เรื่องที่อยู่ระหว่างการพิจารณาขององค์กรอิสระหรือองค์กรอิสระมีคำสั่งแล้ว ๒.๔ เรื่องที่เคยมีการสรุปผลการพิจารณาโดยคณะกรรมาธิการสามัญประจำสภาไปแล้ว	ขอนแก่น	๑. แก้ไขได้ในพื้นที่หรือให้คำปรึกษา	๔ เรื่อง	ช่วยเหลือประชาชนจากภัยธรรมชาติ	๓ ครั้ง
			๒. เสนอประธานรัฐสภาพิจารณาและวินิจฉัยสั่งการ	๗ เรื่อง		
		ชลบุรี	๑. แก้ไขในพื้นที่หรือให้คำปรึกษา	๙ เรื่อง	เสนอต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	๑ เรื่อง
			๒. ผู้ร้องขอถอนเรื่อง	๓ เรื่อง		
			๓. รอผลจากหน่วยงาน	๑ เรื่อง		

สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด						
อำนาจหน้าที่	ภารกิจ และแนวทางการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน				
		จังหวัด	สัมพันธ์		ไม่สัมพันธ์	
			กิจกรรม	จำนวน	กิจกรรม	จำนวน
ความเป็นธรรมต่าง ๆ ของประชาชนในเขตพื้นที่จังหวัดที่รับผิดชอบ เพื่อเสนอความเห็นและแนวทางแก้ไขต่อประธานรัฐสภาเพื่อพิจารณาและวินิจฉัยสั่งการ	๒.๕ เรื่องที่ได้รับการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนหรือปัญหาความไม่เป็นธรรมหรือได้รับการชดใช้อย่างเหมาะสมแล้ว ๒.๖ เรื่องที่มีการร้องเรียนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงแล้ว ๒.๗ เรื่องที่เกี่ยวข้องกับการแทรกแซงการบรรจุ แต่งตั้ง โยกย้าย โอน เลื่อนตำแหน่ง เลื่อนเงินเดือน การพ้นตำแหน่ง และการปฏิบัติราชการหรือการดำเนินงานในหน้าที่ประจำของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือส่วนราชการท้องถิ่น ทั้งทางตรงและทางอ้อม ๓. ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและสาระสำคัญในเรื่องร้องทุกข์หรือเรื่องร้องเรียน ๔. วิเคราะห์และวินิจฉัยเบื้องต้นเพื่อดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้อง ๕. ดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องร้องทุกข์หรือเรื่องร้องเรียนอย่างใดอย่างหนึ่ง ๕.๑ ให้คำแนะนำช่องทางดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาที่มีลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ดังต่อไปนี้ (๑) เรื่องที่เป็นผลจากงานบริการทั่วไปของหน่วยงานและองค์กรในพื้นที่ (๒) เรื่องที่เป็นกรณีพิพาทระหว่างเอกชนกับเอกชนหรือเป็นเรื่องความขัดแย้งระหว่างประชาชนด้วยกันเอง		๔. เสนอต่อประธานคณะกรรมาธิการ	๑ เรื่อง		
		เชียงราย	แก้ไขในพื้นที่ หรือให้คำปรึกษา	๕ เรื่อง	เสนอต่อเลขาธิการ	๑๑ เรื่อง
		อยุธยา	แก้ไขในพื้นที่ หรือให้คำปรึกษา	๔๓ เรื่อง	ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการสมัครสอบเข้าทำงานที่รัฐสภา	๒ เรื่อง
		สุราษฎร์ธานี			เสนอต่อเลขาธิการ	๗ เรื่อง
		อุบลราชธานี	๑. แก้ไขในพื้นที่หรือให้คำปรึกษา ๒. รวบรวมข้อมูล	๑๗ ครั้ง ๑ เรื่อง	เสนอต่อเลขาธิการ	๒ เรื่อง

สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด						
อำนาจหน้าที่	ภารกิจ และแนวทางการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน				
		จังหวัด	สัมพันธ์		ไม่สัมพันธ์	
			กิจกรรม	จำนวน	กิจกรรม	จำนวน
	(๓) เรื่องที่เป็นผลของการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติของบุคลากรในหน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจ ส่วนท้องถิ่น รวมถึงจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง (๔) เรื่องที่เป็นผลจากการกระทำหรือกฎหมายที่กระทบต่อสิทธิมนุษยชน ๕.๒ บริการประสานงานในลักษณะใดลักษณะใดลักษณะหนึ่งดังต่อไปนี้ (๑) เรื่องที่เข้าสู่กระบวนการพิจารณาของหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องแล้ว และมีความล่าช้า (๒) เรื่องที่เป็นความเดือดร้อนที่เกี่ยวกับงานบริการด้านสาธารณูปโภคของหน่วยงานในพื้นที่ (๓) เรื่องความผิดทางวินัยของบุคลากรและความรับผิดของหน่วยงานหรือองค์กรในพื้นที่ ๕.๓ ประสานงานการนำเรื่องเข้าสู่ระบบงานของรัฐสภาและคณะกรรมาธิการในกรณีดังต่อไปนี้ (๑) เรื่องที่เป็นผลจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาล (๒) เรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมาธิการของรัฐสภา (๓) เรื่องที่เกี่ยวกับจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือข้าราชการรัฐสภา						

สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด						
อำนาจหน้าที่	ภารกิจ และแนวทางการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน				
		จังหวัด	สัมพันธ์		ไม่สัมพันธ์	
			กิจกรรม	จำนวน	กิจกรรม	จำนวน
	(๔) เรื่องที่เกี่ยวกับความผิดทางวินัยของบุคลากรหรือความรับผิดของหน่วยงานในสังกัดรัฐสภา ๖. แจ้งความก้าวหน้าและผลการดำเนินงานเรื่องร้องทุกข์หรือเรื่องร้องเรียนให้ผู้ร้องทราบ ๗. จัดจำแนกและจัดเก็บข้อมูลผลงานเรื่องร้องทุกข์หรือเรื่องร้องเรียนอย่างเป็นระบบเพื่อสะดวกต่อการประเมินผลการดำเนินงานและเพื่อประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ การพัฒนาหรือการกำหนดนโยบายในส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยการดำเนินงานในส่วนนี้อาจเป็นความร่วมมือระหว่างกลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สำนักวิชาการและสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด					
๔. ดำเนินการเกี่ยวกับการประสานงานและสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมาธิการและสมาชิกรัฐสภา	การเป็นศูนย์ประสานงานด้านนิติบัญญัติ ๑. รวบรวมและจัดทำทำเนียบหรือรายชื่อบุคคล หน่วยงาน สถานที่ติดต่อ เบอร์โทรศัพท์ โทรสาร E-mail ของผู้เกี่ยวข้องในภาครัฐ เอกชน รัฐวิสาหกิจ องค์กรอิสระ และงานปกครองท้องถิ่น ทั้งในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด เขตพื้นที่ในส่วนกลาง และหน่วยงานภายในรัฐสภา ๒. ให้บริการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกแก่สมาชิกรัฐสภา ประชาชนและบุคคลในวงงานของฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งอยู่ในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ให้สามารถดำเนินงานใด ๆ อันเกี่ยวข้องกับการทำหน้าที่ในบทบาทของสมาชิกรัฐสภา ข้าราชการสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด และการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อฝ่ายนิติบัญญัติของประเทศ	ขอนแก่น	๑. อำนวยความสะดวกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร/สมาชิกวุฒิสภา/คณะกรรมาธิการ ๒. อำนวยความสะดวกผู้บริหารสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร/สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา	๓ ครั้ง ๕ ครั้ง	อำนวยความสะดวกคณะกรรมการ	๓ ครั้ง

สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด						
อำนาจหน้าที่	ภารกิจ และแนวทางการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน				
		จังหวัด	สัมพันธ์		ไม่สัมพันธ์	
			กิจกรรม	จำนวน	กิจกรรม	จำนวน
	๓. ประสานงานและติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานให้บริการตามการร้องขอในแบบใช้บริการสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการตอบคำถามผู้ขอใช้บริการและการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานในเรื่องที่เกี่ยวข้อง	ชลบุรี	๑. อำนวยความสะดวกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร/สมาชิกวุฒิสภา/คณะกรรมาธิการ	๕ ครั้ง	๑. ประสานงานกับหน่วยงานหรือบุคคลในพื้นที่	๒๗๔ ครั้ง
			๒. ให้ข้อมูลสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร/สมาชิกวุฒิสภา	๒ ครั้ง	๒. เข้าร่วมสัมมนาหรือกิจกรรมของหน่วยงานอื่น	๑ ครั้ง
			๓. อำนวยความสะดวกผู้บริหารสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร/สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา	๓ ครั้ง		
		เชียงราย	๑. หน่วยงานอื่นมาหารือในการจัดงาน	๑ ครั้ง	๑. ไปเยี่ยมส่วนราชการอื่น	๓ ครั้ง
			๒. อำนวยความสะดวกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร/สมาชิกวุฒิสภา/คณะกรรมาธิการ	๑๒ ครั้ง	๒. หน่วยงานอื่นมาเยี่ยมสำนักงาน	๒ ครั้ง
			๓. ให้คำปรึกษา	๑ ครั้ง	๓. เข้าร่วมสัมมนาหรือกิจกรรมของหน่วยงานอื่น	๓ ครั้ง

สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด						
อำนาจหน้าที่	ภารกิจ และแนวทางการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน				
		จังหวัด	สัมพันธ์		ไม่สัมพันธ์	
			กิจกรรม	จำนวน	กิจกรรม	จำนวน
			๖. อำนวยความสะดวกคณะกรรมการของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา	๑ ครั้ง	๔. แสดงความยินดีกับรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยคนใหม่	๑ ครั้ง
			๗. อำนวยความสะดวกอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร/อดีตสมาชิกวุฒิสภา	๑ ครั้ง	๕. ประชาสัมพันธ์ทางเฟสบุ๊ค	๑ ครั้ง
					๖. เข้าร่วมประชุมส่วนราชการในจังหวัด	๓ ครั้ง
		อยุธยา	๑. อำนวยความสะดวกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร/สมาชิกวุฒิสภา/คณะกรรมาธิการ	๕ ครั้ง	๑. รายงานการดำเนินงานของสำนักงานแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร/สมาชิกวุฒิสภาจังหวัดอยุธยา	๑ ครั้ง
			๓. อำนวยความสะดวกผู้บริหารสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร/สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา	๕ ครั้ง	๒. เข้าร่วมประชุมส่วนราชการในจังหวัด	๒ ครั้ง

สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด						
อำนาจหน้าที่	ภารกิจ และแนวทางการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน				
		จังหวัด	สัมพันธ์		ไม่สัมพันธ์	
			กิจกรรม	จำนวน	กิจกรรม	จำนวน
		สุราษฎร์ธานี	๑. อำนวยความสะดวกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร/สมาชิกวุฒิสภา/คณะกรรมาธิการ ๒. อำนวยความสะดวกผู้บริหารสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร/สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา	๓ ครั้ง ๔ ครั้ง	เข้าร่วมสัมมนาหรือกิจกรรมของหน่วยงานอื่น	๑ ครั้ง
		อุบลราชธานี	๑. อำนวยความสะดวกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร/สมาชิกวุฒิสภา/คณะกรรมาธิการ ๒. อำนวยความสะดวกเลขานุการประธานรัฐสภา	๒ ครั้ง ๑ ครั้ง	๑. ลงพื้นที่ร่วมกับหน่วยงานอื่น ๒. เข้าร่วมสัมมนาหรือกิจกรรมของหน่วยงานอื่น ๓. ต้อนรับหน่วยงานอื่นมาประสานงาน	๓ ครั้ง ๑ ครั้ง ๒ ครั้ง

สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด						
อำนาจหน้าที่	ภารกิจ และแนวทางการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน				
		จังหวัด	สัมพันธ์		ไม่สัมพันธ์	
			กิจกรรม	จำนวน	กิจกรรม	จำนวน
			๓. อำนวยความสะดวกผู้บริหารสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร/สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา	๖ ครั้ง	๔. รับมอบอำนาจให้ดำเนินการในขั้นตอนการขายทอดตลาดสินทรัพย์	๑ ครั้ง
					๕. ให้สัมภาษณ์	๑ ครั้ง
			๔. อำนวยความสะดวกอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร/อดีตสมาชิกวุฒิสภา	๓ ครั้ง	๖. จัดพิธีทำบุญสำนักงาน	๑ ครั้ง
๕. ประสานราชการกับหน่วยงานหรือส่วนราชการอื่นทั้งภายในและภายนอกอันเป็นการสนับสนุนการปฏิบัติภารกิจขององค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ	การเป็นศูนย์รวมการให้บริการในพื้นที่ ๑. ให้บริการข้อมูลข่าวสารสารสนเทศ ทั้งในด้านสถานะของร่างรัฐธรรมนูญ หรือร่างพระราชบัญญัติที่เข้าสู่การพิจารณาของสภา บทบาทและการทำหน้าที่ของคณะกรรมาธิการกิจการที่เกี่ยวข้องกับรัฐสภา ผลงานของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา กำหนดการจัดงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานในสังกัดรัฐสภา ๒. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารสารสนเทศที่จัดทำผ่านทางสื่อออนไลน์ และสื่อสิ่งพิมพ์ของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด สถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาและเครือข่ายสื่อท้องถิ่นในพื้นที่ความรับผิดชอบของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ๓. ให้บริการข้อมูลข่าวสารและสารสนเทศแก่ผู้มาติดต่อสอบถามและผู้ขอใช้บริการสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด	ขอนแก่น	๑. ให้บริการเอกสารสารสนเทศและเอกสารสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ	๒ ครั้ง	๑. ไปเยี่ยมชมหน่วยงานอื่น	๖ ครั้ง
			๒. รายงานข่าวสารและกิจกรรมของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดผ่านสื่อสังคมออนไลน์	๑๑๙ ครั้ง	๒. อำนวยความสะดวกนายกสภามหาวิทยาลัยขอนแก่น	๑ ครั้ง

สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด						
อำนาจหน้าที่	ภารกิจ และแนวทางการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน				
		จังหวัด	สัมพันธ์		ไม่สัมพันธ์	
			กิจกรรม	จำนวน	กิจกรรม	จำนวน
	๔. ให้คำแนะนำ อำนวยความสะดวก ตลอดจนประสานงานการขอใช้บริการในแต่ละด้านตามข้อร้องขอที่แสดงอยู่ในแบบใช้บริการสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ๕. ติดตามความก้าวหน้าและผลการดำเนินงานที่ให้บริการเพื่อประโยชน์ในการตอบคำถามแก่ผู้ใช้บริการและการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด	ชลบุรี	๑. ให้ความช่วยเหลือด้านกฎหมายเกี่ยวกับร่าง พ.ร.บ.	๑ ครั้ง	๑. เข้าร่วมประชุมส่วนราชการในจังหวัด	๗ ครั้ง
			๒. ให้บริการเอกสารสารสนเทศและเอกสารสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ	๓ ครั้ง	๒. ให้ใช้ห้องประชุมของสำนักงาน	๔ ครั้ง
					๓. เข้าร่วมสัมมนาหรือกิจกรรมของหน่วยงานอื่น	๑ ครั้ง
					๔. ร่วมงานพิธีต่าง ๆ	๑ ครั้ง
		เชียงราย	๑. หน่วยงานอื่นมาหารือในการจัดงาน	๒ ครั้ง	๑. หน่วยงานอื่นมาเยี่ยมสำนักงาน	๙ ครั้ง
			๒. ประชาสัมพันธ์เฟสบุ๊ค	๑๗ ครั้ง	๒. อำนวยความสะดวกผู้บริหารสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร/สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา	๓ ครั้ง
			๓. ให้บริการเอกสารสารสนเทศและเอกสารสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ	๔ ครั้ง	๓. เข้าร่วมสัมมนาหรือกิจกรรมของหน่วยงานอื่น	๓ ครั้ง

สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด						
อำนาจหน้าที่	ภารกิจ และแนวทางการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน				
		จังหวัด	สัมพันธ์		ไม่สัมพันธ์	
			กิจกรรม	จำนวน	กิจกรรม	จำนวน
					๔. อำนวยความสะดวกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร/สมาชิกวุฒิสภา/คณะกรรมาธิการ ๕. ให้สัมภาษณ์ ๖. จัดทำวารสารรัฐสภาเชียงราย	๔ ครั้ง ๑ ครั้ง ๘ ครั้ง
		อยุธยา	รายงานข่าวและกิจกรรมทางวิทยุและเฟสบุ๊ค	๓๐๔ ครั้ง		
		สุราษฎร์ธานี	ประชาสัมพันธ์ทางวิทยุและเฟสบุ๊ค			
		อุบลราชธานี	ให้บริการเอกสารสารสนเทศและเอกสารสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ	๑ ครั้ง	๑. มอบสิ่งของช่วยเหลือประชาชน ๒. เข้าร่วมประชุมส่วนราชการในจังหวัด ๓. เข้าร่วมสัมมนาหรือกิจกรรมของหน่วยงานอื่น	๑ ครั้ง ๒ ครั้ง ๑๒ ครั้ง

สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด						
อำนาจหน้าที่	ภารกิจ และแนวทางการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน				
		จังหวัด	สัมพันธ์		ไม่สัมพันธ์	
			กิจกรรม	จำนวน	กิจกรรม	จำนวน
					๔. ให้สัมภาษณ์	๑ ครั้ง
					๕. อำนวยความสะดวกผู้บริหารสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร/สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา	๔ ครั้ง
					๖. ลงพื้นที่กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร/สมาชิกวุฒิสภา	๑ ครั้ง
					๗. อำนวยความสะดวกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร/สมาชิกวุฒิสภา/คณะกรรมาธิการ	๑ ครั้ง
					๘. สำรวจที่ดินบริจาค	๑ ครั้ง
					๙. มวลชนมาชุมนุมทางการเมือง	๑ ครั้ง

สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด						
อำนาจหน้าที่	ภารกิจ และแนวทางการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน				
		จังหวัด	สัมพันธ์		ไม่สัมพันธ์	
			กิจกรรม	จำนวน	กิจกรรม	จำนวน
๖. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย		อยุธยา			ร่วมงานพิธีต่าง ๆ	๑๖ ครั้ง
		สุราษฎร์ธานี			๑. เข้าร่วมสัมมนาหรือกิจกรรมของหน่วยงานอื่น ๒. มอบแจกันยินดีกับนายก อบจ. คนใหม่	๑๔ ครั้ง ๑ ครั้ง

ตารางเปรียบเทียบสรุปผลการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่และภารกิจของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด
กับผลการประเมินประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗
ระหว่างวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๖ – วันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๗

อำนาจหน้าที่	ภารกิจ	สรุปผลการดำเนินงาน				ผลการประเมิน รอบ ๙ เดือน ปีงบประมาณ ๕๗	
		จังหวัด	ทั้งหมด (ครั้ง/เรื่อง)	สัมพันธ์ (ครั้ง/เรื่อง)	ไม่สัมพันธ์ (ครั้ง/เรื่อง)	ผู้ประเมินภายนอก (สถาบันส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี)	ผลการประเมินตนเองของส่วนราชการ (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร)
๑. ดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริม สนับสนุน และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย บทบาทอำนาจหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา คณะกรรมาธิการ รวมทั้งการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	๑. การเป็นแหล่งเรียนรู้ประชาธิปไตยและการสื่อสารทางการเมือง	ขอนแก่น	๒๘	๑๘	๑๐	๑. ระดับความสำเร็จของการขับเคลื่อนการดำเนินการตามแผนพัฒนาสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ๑.๐๐๐๐ คะแนน ๒. ระดับความสำเร็จของผลการดำเนินการของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ๑.๐๐๐๐ คะแนน	๑. ระดับความสำเร็จของการขับเคลื่อนการดำเนินการตามแผนพัฒนาสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ๓.๐๐๐๐ คะแนน ๒. ระดับความสำเร็จของผลการดำเนินการของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ๕.๐๐๐๐ คะแนน
		ชลบุรี	๓๗	๒๒	๑๕		
		เชียงราย	๑๓๗	๑๑๕	๒๒		
		อยุธยา	๑๓๕	๑๑๒	๒๓		
		สุราษฎร์ธานี	๓๐	๒๓	๗		
		อุบลราชธานี	๓๘	๒๕	๑๓		
๒. ดำเนินการเกี่ยวกับการให้คำแนะนำและสนับสนุนในการใช้สิทธิของประชาชน และผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย ข้อบังคับการประชุม และระเบียบที่กำหนดไว้	๒. การสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน	ขอนแก่น	๑๐	๔	๖		
		ชลบุรี	๑๒	๙	๓		
		เชียงราย	๒๗	๓	๒๔		
		อยุธยา	๘๕	๘๒	๓		
		สุราษฎร์ธานี	๑๔	๗	๗		
		อุบลราชธานี	๒๑	๑๗	๔		

อำนาจหน้าที่	ภารกิจ	สรุปผลการดำเนินงาน				ผลการประเมิน รอบ ๙ เดือน ปีงบประมาณ ๕๗	
		จังหวัด	ทั้งหมด (ครั้ง/เรื่อง)	สัมพันธ์ (ครั้ง/เรื่อง)	ไม่สัมพันธ์ (ครั้ง/เรื่อง)	ผู้ประเมินภายนอก (สถาบันส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี)	ผลการประเมินตนเองของส่วนราชการ (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร)
๓. ดำเนินการเกี่ยวกับการรับเรื่องราวร้องทุกข์ เรื่องร้องเรียนขอความเป็นธรรม ของประชาชนตามขอบเขตอำนาจหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติ ตลอดจนดำเนินการตรวจสอบ กลั่นกรองข้อเท็จจริง และสรุปเรื่องราวร้องทุกข์ เรื่องร้องเรียนขอความเป็นธรรมต่าง ๆ ของประชาชนในเขตพื้นที่จังหวัดที่รับผิดชอบ เพื่อเสนอความเห็นและแนวทางแก้ไขต่อประธานรัฐสภาเพื่อพิจารณาและวินิจฉัยสั่งการ	๓. การรับเรื่องราวร้องทุกข์และเรื่องร้องเรียน	ขอนแก่น	๑๔	๑๑	๓		
		ชลบุรี	๑๕	๑๔	๑		
		เชียงราย	๑๖	๕	๑๑		
		อยุธยา	๔๕	๔๓	๒		
		สุราษฎร์ธานี	๗	–	๗		
		อุบลราชธานี	๒๐	๑๘	๒		
๔. ดำเนินการเกี่ยวกับการประสานงานและสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมาธิการและสมาชิกรัฐสภา	๔. การเป็นศูนย์ประสานงานด้านนิติบัญญัติ	ขอนแก่น	๑๑	๘	๓		
		ชลบุรี	๒๘๕	๑๐	๒๗๕		
		เชียงราย	๓๖	๒๓	๑๓		
		อยุธยา	๑๓	๑๐	๓		
		สุราษฎร์ธานี	๘	๗	๑		
		อุบลราชธานี	๒๐	๑๑	๙		

อำนาจหน้าที่	ภารกิจ	สรุปผลการดำเนินงาน				ผลการประเมิน รอบ ๙ เดือน ปีงบประมาณ ๕๗	
		จังหวัด	ทั้งหมด (ครั้ง/เรื่อง)	สัมพันธ์ (ครั้ง/เรื่อง)	ไม่สัมพันธ์ (ครั้ง/เรื่อง)	ผู้ประเมินภายนอก (สถาบันส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี)	ผลการประเมินตนเองของส่วนราชการ (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร)
๕. ประสานราชการกับหน่วยงานหรือส่วนราชการอื่นทั้งภายในและภายนอก อันเป็นการสนับสนุนการปฏิบัติภารกิจขององค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ	๕. การเป็นศูนย์รวมการให้บริการในพื้นที่	ขอนแก่น	๑๒๘	๑๒๑	๗		
		ชลบุรี	๑๗	๔	๑๓		
		เชียงราย	๕๑	๒๓	๒๘		
		อยุธยา	๓๐๕	๓๐๔	--		
		สุราษฎร์ธานี	--	--	--		
		อุบลราชธานี	๒๕	๑	๒๔		

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการ ผู้จัดทำ

สรุปสภาพปัญหา
จากรายงานผลการดำเนินงานของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด
ระหว่างวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๖ – วันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๗

ด้านโครงสร้าง

๑. ขาดระบบการจัดส่งเอกสารเผยแพร่จากสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรไปยังสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดที่มีประสิทธิภาพ

๒. การดำเนินงานของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดไม่มีความชัดเจน

๓. ขาดระบบงานสารบรรณที่รวดเร็วในการประสานงานระหว่างสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรกับสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

๔. ไม่มีระบบงานที่ชัดเจนในกรณีที่สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดเสนอเรื่องราวร้องทุกข์และเรื่องร้องเรียนมายังสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ด้านบุคลากร

อัตรากำลังคนไม่สอดคล้องกับปริมาณงาน

ด้านงบประมาณ

๑. งบประมาณที่ได้ไม่สอดคล้องกับกิจกรรมที่จะต้องดำเนินการ

๒. ขาดระบบการเบิกจ่ายงบประมาณที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

ด้านสถานที่

๑. ที่ตั้งของสำนักงานไม่สะดวกต่อการติดต่อของประชาชน

๒. พื้นที่ของสำนักงานไม่สะดวกในการจัดกิจกรรม

๓. อาคารสถานที่ไม่มีความพร้อมในการปฏิบัติงาน

ด้านวัสดุอุปกรณ์

๑. ความไม่พร้อมของวัสดุอุปกรณ์สำนักงาน

๒. ขาดอุปกรณ์สื่อการเรียนรู้ให้แก่กลุ่มเป้าหมาย

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการ ผู้จัดทำ

แบบการให้คะแนนประเมินผลการปฏิบัติราชการของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด
ระหว่างวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๖ – วันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๗

กรอบการประเมิน	ข้อมูลประกอบการพิจารณา (หมายเลข)	ผลการประเมิน		เหตุผล
		ผ่าน	ไม่ผ่าน	
๑. ด้านความต้องการจำเป็น				
(๑) ความสอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติ	๑ - ๒		✓	ไม่มีความสอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติ เช่น เรื่องการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน เป็นการควบคุมในระดับนโยบายหรือคณะรัฐมนตรี ไม่ใช่การควบคุมหน่วยงานระดับล่างหรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ
(๒) ตอบสนองความต้องการของประชาชน	๑ - ๒		✓	เมื่ออำนาจหน้าที่ของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดไม่สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติ ย่อมไม่ตอบสนองความต้องการของประชาชนที่ต้องการให้ฝ่ายนิติบัญญัติปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ
(๓) ความชัดเจนในวัตถุประสงค์ของโครงการ	๑		✓	เนื่องจากอำนาจหน้าที่และภารกิจของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดไม่สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ของรัฐสภาและสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ทำให้วัตถุประสงค์ของโครงการขาดความชัดเจน
(๔) ความชัดเจนในการกำหนดอำนาจหน้าที่และภารกิจ	๒ - ๓		✓	อำนาจหน้าที่มีความซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งภายในและภายนอกสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
(๕) ความชัดเจนในการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน	๒		✓	มาตรฐานการปฏิบัติงานไม่สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ ทำให้มาตรฐานการปฏิบัติงานที่กำหนดไว้ขาดความชัดเจน
(๖) มีระบบประเมินผลที่เหมาะสม	๒		✓	ไม่มีระบบประเมินผลโครงการ และในแต่ละภารกิจที่เหมาะสม
(๗) ความสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน	คณะรักษาความสงบแห่งชาติเข้ายึดและควบคุมอำนาจการปกครองประเทศ		✓	ปัจจุบันนี้ไม่มีภารกิจของรัฐสภาและสภาผู้แทนราษฎร ทำให้สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดไม่สามารถที่จะดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่และภารกิจที่กำหนดไว้ได้

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการ ผู้จัดทำ

กรอบการประเมิน	ข้อมูลประกอบการพิจารณา (หมายเลข)	ผลการประเมิน		เหตุผล
		ผ่าน	ไม่ผ่าน	
๒. ด้านความเป็นไปได้ของโครงการ				
(๑) ความเสี่ยงด้านการเมืองและสังคม	๗		✓	ขาดความต่อเนื่องในเชิงนโยบาย และความร่วมมือระหว่างกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือกลุ่มที่เกี่ยวข้อง
(๒) ความเสี่ยงด้านการเงินและเศรษฐกิจ	๗		✓	ในภาวะที่เศรษฐกิจของประเทศไม่ค่อยดีและมีงบประมาณจำกัด โอกาสจะขยายกิจกรรมที่ต้องใช้เงิน จึงเป็นไปไม่ได้
(๓) ความเสี่ยงด้านกฎหมาย	๗		✓	ไม่มีกฎหมายกำหนดไว้อย่างชัดเจนเกี่ยวกับการรองรับการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด
(๔) ความเสี่ยงด้านเทคโนโลยี	๗		✓	บุคลากรของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดไม่สามารถบริหารจัดการและบำรุงรักษาได้เองเมื่อเกิดปัญหาในการใช้งาน
(๕) ความเสี่ยงด้านการดำเนินการ	๗		✓	การจัดหาทรัพยากรไม่เพียงพอ และกลไกในการดำเนินงานไม่เหมาะสม เช่น อยู่ในพื้นที่ความขัดแย้งของสมาชิกรัฐสภา ทำให้ไม่ได้รับความร่วมมือในการดำเนินงาน
(๖) ความเหมาะสมของโครงสร้างสำนักงานรัฐสภาจังหวัด	มีฐานะเป็นกลุ่มงาน ขึ้นตรงต่อเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร		✓	โครงสร้างไม่สามารถรองรับอำนาจหน้าที่และภารกิจที่กำหนดไว้ได้
(๗) ความเหมาะสมของอัตรากำลังของสำนักงานรัฐสภาจังหวัด	จังหวัดละ ๗ อัตรา - หัวหน้า สนง. ๑ อัตรา - นิติกร ๑ อัตรา - วิทยากร ๓ อัตรา - เจ้าพนักงานธุรการ ๒ อัตรา		✓	อัตรากำลังไม่สามารถรองรับอำนาจหน้าที่และภารกิจที่กำหนดไว้ได้

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการ ผู้จัดทำ

กรอบการประเมิน	ข้อมูลประกอบการพิจารณา (หมายเลข)	ผลการประเมิน		เหตุผล
		ผ่าน	ไม่ผ่าน	
(๘) ความเหมาะสมของสถานที่ตั้ง	๖		✓	ที่ตั้งไม่สะดวกต่อการติดต่อของประชาชน และอาคารสถานที่ไม่มีความพร้อมในการปฏิบัติงาน
๓. ด้านประสิทธิผลของการปฏิบัติงาน				
(๑) ผลการปฏิบัติงานเป็นไปตามอำนาจหน้าที่และภารกิจ	๔ – ๕		✓	ผลการปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามอำนาจหน้าที่และภารกิจ เพราะบุคลากรขาดความเข้าใจที่ชัดเจนในอำนาจหน้าที่และภารกิจของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด
(๒) ความเพียงพอของงบประมาณในการดำเนินงาน	๖		✓	งบประมาณที่ได้ไม่เพียงพอกับกิจกรรมที่จะต้องดำเนินการ
(๓) ความเพียงพอของวัสดุ/อุปกรณ์ที่ใช้	๖		✓	วัสดุ/อุปกรณ์ที่ใช้ในสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดไม่เพียงพอ
(๔) การใช้ประโยชน์จากอาคารสถานที่	๖		✓	พื้นที่ของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดไม่สะดวกในการจัดกิจกรรม
(๕) ขั้นตอนการทำงานชัดเจน	๔		✓	เมื่อเปรียบเทียบระหว่างผลการดำเนินงานกับแนวทางการดำเนินงานที่กำหนด ส่วนใหญ่ยังไม่สอดคล้องกัน ทำให้เห็นถึงความไม่ชัดเจนของขั้นตอนการทำงาน
(๖) ความเข้าใจของบุคลากรต่ออำนาจหน้าที่และภารกิจ	๔		✓	บุคลากรขาดความเข้าใจที่ชัดเจนในอำนาจหน้าที่และภารกิจ แต่ส่วนหนึ่งเป็นเพราะสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรไม่ได้มีการปฐมนิเทศอย่างเพียงพอก่อนให้ไปปฏิบัติหน้าที่
(๗) บุคลากรปฏิบัติงานเต็มศักยภาพ	๑๐	✓		
(๘) ได้รับงบประมาณตามกำหนดเวลา	๖		✓	ขาดระบบการเบิกจ่ายงบประมาณที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ
(๙) มีการเรียนรู้หรือพัฒนาของบุคลากร	๔	✓		

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการ ผู้จัดทำ

กรอบการประเมิน	ข้อมูลประกอบการพิจารณา (หมายเลข)	ผลการประเมิน		เหตุผล
		ผ่าน	ไม่ผ่าน	
๔. ด้านประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน				
(๑) การบริหารจัดการมีความชัดเจน	๖		✓	ขาดระบบงานไม่ว่าจะในเรื่องการจัดส่งเอกสาร งานสารบรรณ และการเสนอเรื่องราวร้องทุกข์และเรื่องร้องเรียน
(๒) ใช้งบประมาณตามที่ได้รับจัดสรร	๑๑		✓	มีการเบิกจ่ายงบประมาณล่าช้าและน้อยกว่าที่ได้รับการจัดสรร
(๓) ใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าการดำเนินงาน	๔, ๘ – ๙		✓	เมื่อเปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับงบประมาณที่ใช้ จะเห็นว่ายังขาดความคุ้มค่าเท่าที่ควร
(๔) มีทักษะในการปฏิบัติหน้าที่	๔		✓	ไม่ได้รับการฝึกทักษะให้ปฏิบัติหน้าที่ในภูมิภาค แต่ถูกฝึกทักษะให้ปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรเป็นหลัก
(๕) ความยืดหยุ่นในการตัดสินใจ	๖, ๙ – ๑๐		✓	ยังคงรวมศูนย์การอนุมัติทุกเรื่องไว้ที่ส่วนกลาง
(๖) การให้บริการอย่างเพียงพอ	๖		✓	ทั้งอัตรากำลังและเอกสารข้อมูลที่มีจำกัดทำให้การให้บริการแก่ประชาชนไม่เพียงพอ

ประมาณการงบประมาณและค่าใช้จ่ายสำหรับโครงการขยายพื้นที่จัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด 76 แห่ง

รายการค่าใช้จ่าย	ค่าใช้จ่ายในปี พ.ศ. 2557 (ณ วันที่ 14 ส.ค. 57)	ค่าเฉลี่ย (บาท)	จัดตั้งครบ 76 จังหวัด (ต่อปี)	หมายเหตุ
1. ค่าใช้จ่ายบุคลากร	14,139,006.77	2,356,501.13	179,094,085.75	
2. ค่าล่วงเวลา (O.T.)	113,568.00	18,928.00	1,438,528.00	
3. ค่าเช่ารถ/ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	482,490.04	80,415.01	6,111,540.51	
4. ค่าใช้จ่ายเดินทางมาปฏิบัติราชการ	1,354,546.69	225,757.78	17,157,591.41	
5. ค่าใช้จ่ายครุภัณฑ์ / ค่าซ่อมแซม	1,893,272.85	315,545.48	23,981,456.10	
6. ค่าสาธารณูปโภค (ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่าโทรศัพท์ ค่าไปรษณีย์ ฯลฯ)	241,351.08	40,225.18	3,057,113.68	
7. ค่าเช่าที่พัก	2,661,200.00	443,533.33	33,708,533.33	คำนวณจากค่าใช้จ่าย
				ปีงบประมาณ พ.ศ. 2556
				เนื่องจากงบประมาณ
				ปี พ.ศ. 2557 ไม่มีการเบิกจ่าย
8. ค่าใช้จ่ายในการจัดสัมมนา	5,471,773.52	911,962.25	69,309,131.25	
9. ค่าจ้างปรับปรุงและตกแต่งอาคาร / ค่าเช่าอาคารสำนักงาน	9,804,808.00	1,634,134.67	124,194,234.67	
รวมค่าใช้จ่าย	36,162,016.95	6,027,002.83	458,052,214.70	

ค่าเฉลี่ย (บาท) = ค่าใช้จ่าย / 6 (6 จังหวัด)

จัดตั้งครบ 76 จังหวัด (รวมค่าใช้จ่ายต่อปี) = ค่าเฉลี่ย (บาท) X 76 (76 จังหวัด)

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการ ผู้จัดทำ

ข้อมูลแผนการตั้งงบประมาณและค่าใช้จ่ายจริงของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อมูล ณ วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๗

ปีงบประมาณ	รายการค่าใช้จ่าย	ไตรมาสที่ ๑	ไตรมาสที่ ๒	ไตรมาสที่ ๓	ไตรมาสที่ ๔	ไตรมาสที่ ๕	ไตรมาสที่ ๖	รวม
2557	ได้รับจัดสรรงบประมาณปี 2557 จำนวน 18,000,000 บาท แบ่งเป็นจังหวัดละ 3,000,000 บาท (ทั้งนี้สำนักงานรัฐสภาจังหวัดชลบุรี ได้รับการโอนงบประมาณ เพิ่มจำนวน 234,437 บาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายจัดหาระบบชุดประชุมและชุดภาพ ของสำนักงานรัฐสภาจังหวัดชลบุรี รวมเป็นเงิน 3,234,437 บาท)							
	ค่าล่วงเวลา (O.T)	68,518.00	-	-	1,100.00	21,740.00	22,210.00	113,568.00
	ค่าเช่ารถ / ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	174,564.00	24,560.00	40,300.00	7,880.00	168,846.04	66,340.00	482,490.04
	คชจ.เดินทางปฏิบัติราชการ	142,148.00	212,032.25	443,238.00	260,268.00	25,029.00	271,831.44	1,354,546.69
	คชจ. ครุภัณฑ์ / ค่าซ่อมแซม (ค่าจ้างแม่บ้าน ค่าจ้างพนักงาน รปภ.ฯลฯ)	225,482.50	193,612.45	104,996.65	478,323.85	458,143.43	432,713.97	1,893,272.85
	ค่าสาธารณูปโภค (ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่าโทรศัพท์ ค่าไปรษณีย์ ฯลฯ)	28,721.37	142,633.48	13,425.58	18,675.18	22,292.96	15,602.51	241,351.08
	ค่าเช่าบ้าน	-	-	-	-	-	-	-
	คชจ. ในการจัดสัมมนา	1,197,897.00	986,532.00	866,764.70	1,309,268.00	366,959.81	744,352.01	5,471,773.52
	❺ รวมค่าใช้จ่าย	1,837,330.87	1,559,370.18	1,468,724.93	2,075,515.03	1,063,011.24	1,553,049.93	9,557,002.18
	คงเหลือ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

ที่ สผ ๐๐๐๒.๐๔/๒๕๖

คณะอนุกรรมการข้าราชการรัฐสภา
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ถนนอู่ทองใน ดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๙ ตุลาคม ๒๕๕๗

เรื่อง รายงานผลการพิจารณาของ อ.ก.ร. ระบบงานและอัตรากำลัง

กราบเรียน ประธาน ก.ร.

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานผลการพิจารณาของ อ.ก.ร. ระบบงานและอัตรากำลัง

ด้วย อ.ก.ร. ระบบงานและอัตรากำลัง ขอเสนอรายงานผลการพิจารณาของ อ.ก.ร. ในการประชุม ครั้งที่ ๑๐/๒๕๕๗ เมื่อวันอังคารที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๗ ดังรายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอรายงานผลการพิจารณาดังกล่าวต่อที่ประชุม ก.ร. เพื่อพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นายสีมา สีมานันท์)
ประธาน อ.ก.ร. ระบบงานและอัตรากำลัง

สำนักงานเลขานุการ ก.ร.
กลุ่มงานพัฒนาโครงสร้าง ระบบงานและอัตรากำลัง
โทร. ๐ ๒๓๕๗ ๓๑๐๐ ต่อ ๓๑๖๘
โทรสาร ๐ ๒๓๕๗ ๓๑๙๒

รายงานผลการพิจารณาของ อ.ก.ร. ระบบงานและอัตรากำลัง

เรื่อง การประเมินผลการปฏิบัติราชการของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

ในการประชุม อ.ก.ร.ระบบงานและอัตรากำลัง ครั้งที่ ๑๐/๒๕๕๗ เมื่อวันอังคารที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๗ ที่ประชุมได้พิจารณารายงานผลการประเมินการปฏิบัติราชการของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดของคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด โดยกำหนดหลักการพิจารณา ๓ ประเด็น ดังนี้

๑. **อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ**

เมื่อพิจารณาอำนาจหน้าที่ของรัฐสภาตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ซึ่งกำหนดให้รัฐสภามีอำนาจตรวจสอบการบริหารราชการแผ่นดินในระดับนโยบายหรือคณะรัฐมนตรี มิใช่ให้ตรวจสอบในระดับหน่วยปฏิบัติอันเป็นหน่วยงานทางปกครองที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติซึ่งเป็นเรื่องกระบวนการตรวจสอบภายในฝ่ายปกครองหรือโดยองค์กรภายนอกโดยกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง

ดังนั้น อำนาจหน้าที่ของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดจึงไม่สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ของรัฐสภา ทำให้ไม่สามารถที่จะตอบสนองความต้องการของประชาชนที่แท้จริงได้ รวมทั้งทำให้วัตถุประสงค์ของการดำเนินการของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดขาดความชัดเจนในการนำไปสู่การปฏิบัติ

๒. **ความซ้ำซ้อน**

เมื่อพิจารณาอำนาจหน้าที่ของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด พบว่า การดำเนินการของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดในทางปฏิบัติ เช่น งานเผยแพร่ประชาธิปไตย และงานรับเรื่องราวร้องทุกข์ เป็นต้น ยังมีความซ้ำซ้อนกับหน่วยงานภายในและภายนอก ดังนี้

หน่วยงานภายใน	หน่วยงานภายนอก
- สำนักประชาสัมพันธ์ (สผ/สว) - สถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา - กลุ่มงานประสานการเมืองและรับเรื่องราวร้องทุกข์ (สผ) - กลุ่มงานรับเรื่องราวร้องทุกข์ (สว) - สำนักกรรมาธิการ ๑,๒,๓ (สผ/สว)	- สถาบันพระปกเกล้า - สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง - สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน - ศูนย์บริการประชาชน สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี - ศูนย์ดำรงธรรม กระทรวงมหาดไทย - คลินิกยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม

๓. **ความคุ้มค่า**

เมื่อพิจารณาจากการใช้จ่ายเงินงบประมาณของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดนำร่องทั้ง ๖ จังหวัด แล้ว พบว่า มีการใช้จ่ายงบประมาณด้านต่าง ๆ ในอัตราที่สูงมาก คือ

๓.๑ ด้านอาคารสถานที่

กรณีการเช่าอาคารสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดอุบลราชธานี ในช่วงระยะเวลา ๑๕ เดือน (๑ กรกฎาคม ๕๖ – ๓๐ กันยายน ๒๕๕๗) ต้องเสียค่าเช่าเดือนละ ๒๕๐,๐๐๐ บาท รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น ๓,๗๕๐,๐๐๐ บาท นอกจากนี้ สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดทั้ง ๖ จังหวัด ยังอยู่ในระหว่างการดำเนินการปรับปรุงอาคารสถานที่ซึ่งต้องใช้งบประมาณค่อนข้างสูง และการปรับปรุงดังกล่าวใช้วิธีพิเศษโดยคู่สัญญาและผู้ที่จะเข้ามาเป็นคู่สัญญาคือนิติบุคคลเดียวกันทั้ง ๖ จังหวัด

๓.๒ ด้านค่าเช่าบ้าน

(๑) ช่วงเดือน มิ.ย. ๒๕๕๖ – มิ.ย. ๒๕๕๗ ใช้วิธีเบิกจ่ายตามพระราชกฤษฎีกาค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ พ.ศ. ๒๕๕๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๓ จำนวน ๘๐๐ บาท/คืน/คน)

(๒) ช่วงเดือน ก.ค. – ก.ย. ๒๕๕๗ ใช้วิธีเบิกจ่ายตามพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านพักข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งอัตราสูงสุด คือ ๓,๕๐๐ บาท/คน/เดือน)

ทั้งนี้ การเบิกจ่ายค่าเช่าบ้านดังกล่าวยังอยู่ในระหว่างการพิจารณาของสำนักการคลังและงบประมาณ

๓.๓ ด้านค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาราชการ

มีการเบิกจ่ายค่าเดินทางมาราชการและอบรม ตั้งแต่เดือน ต.ค. ๒๕๕๖ – มิ.ย. ๒๕๕๗ (๙ เดือน) รวมเป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น ๗๑๒,๘๔๓ บาท

๓.๔ ด้านรถยนต์ส่วนกลางและรถยนต์เช่า

กรณีรถยนต์ส่วนกลางอยู่ในระหว่างการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินว่าการดำเนินการจัดซื้อถูกต้องหรือไม่

ส่วนกรณีรถยนต์เช่ามีการเช่าตั้งแต่ ๒๘ มิ.ย. ๒๕๕๖ – มิ.ย. ๒๕๕๗ ในอัตรา ๑,๘๐๐ บาท/คัน/วัน หลังจากนั้น จึงเช่าตามความจำเป็น

นอกจากนี้ ยังมีการเสนอขอจ้างพนักงานขับรถยนต์เพิ่มเติมจากการจ้างแม่บ้านและพนักงานรักษาความปลอดภัย

จากการใช้จ่ายงบประมาณดังกล่าวข้างต้น เห็นได้ว่า การดำเนินการของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดที่ผ่านมาไม่มีความคุ้มค่าเท่าที่ควร ทั้งนี้ หากจะให้สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดนำร่องทั้ง ๖ จังหวัด ดำเนินการต่อไป หรือจะขยายการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดจนครบทุกจังหวัด จะทำให้เกิดภาระผูกพันการใช้จ่ายงบประมาณแผ่นดินสูงมาก

ดังนั้น เมื่อพิจารณารายงานผลการประเมินการปฏิบัติราชการของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดของคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ประกอบกับหลักการพิจารณาของ อ.ก.ร. ทั้ง ๓ ประเด็นดังกล่าวข้างต้นแล้ว **อ.ก.ร. ระบบงานและอัตรากำลัง จึงเห็นควรยกเลิกการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดนำร่อง จำนวน ๖ จังหวัด และสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด (เพิ่มเติม) จำนวน ๒๔ จังหวัด รวมทั้งยุติการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งหมด**

ทั้งนี้ กรณีที่มีการยกเลิกการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด และยุติการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งหมด เห็นควรเสนอ ก.ร. พิจารณามอบหมายให้ อ.ก.ร.ที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังนี้

๑. อ.ก.ร. กฎหมายและระเบียบ รับไปดำเนินการเกี่ยวกับข้อกฎหมายในการยกเลิกการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด รวมทั้งส่วนอื่นที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติในฐานะประธานรัฐสภาและประธาน ก.ร. เพื่อพิจารณาลงนาม

๒. อ.ก.ร. ระบบงานและอัตรากำลัง รับไปดำเนินการพิจารณาเกี่ยวกับการกำหนดตำแหน่งและกรอบอัตรากำลัง รวมทั้งส่วนอื่นที่เกี่ยวข้อง และให้นำเสนอต่อ ก.ร. เพื่อพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

ที่ สผ ๐๐๐๒/ว ๒๔๐

คณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ถนนอู่ทองใน ดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๗

เรื่อง สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

เรียน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ในการประชุม ก.ร. ครั้งที่ ๑๐/๒๕๕๗ เมื่อวันจันทร์ที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๗ ที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบตามผลการพิจารณาของ อ.ก.ร. ระบบงานและอัตรากำลัง ดังนี้

๑. ยกเลิกการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดนำร่อง จำนวน ๖ จังหวัด และสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด (เพิ่มเติม) จำนวน ๒๔ จังหวัด รวมทั้งยุติการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งหมด

๒. มอบหมาย อ.ก.ร. ที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังนี้

๒.๑ อ.ก.ร. กฎหมายและระเบียบ รับไปดำเนินการเกี่ยวกับข้อกฎหมายในการยกเลิกการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด รวมทั้งส่วนอื่นที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติในฐานะประธานรัฐสภาและประธาน ก.ร. เพื่อพิจารณาลงนาม

๒.๒ อ.ก.ร. ระบบงานและอัตรากำลัง รับไปดำเนินการพิจารณาเกี่ยวกับการกำหนดตำแหน่งและกรอบอัตรากำลัง รวมทั้งส่วนอื่นที่เกี่ยวข้อง และให้นำเสนอต่อ ก.ร. เพื่อพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายจเร พันธุ์เปรื่อง)
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
เลขานุการ ก.ร.

สำนักงานเลขานุการ ก.ร.
กลุ่มงานพัฒนาโครงสร้าง ระบบงาน และอัตรากำลัง
โทร. ๐ ๒๓๕๗ ๓๑๐๐ ต่อ ๓๑๖๘
โทรสาร ๐ ๒๓๕๗ ๓๑๙๒

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอกพร รักความสุข

๑๔๘ หมู่ที่ ๑๑ ถนนเลี่ยงเมือง บ้านธาตุนาเวง ตำบลธาตุเชิงชุม อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ๔๗๐๐๐

โทรศัพท์ ๐๔๒-๙๗๐๑๖๗ ถึง ๖๘ E-mail : ekaporn148@gmail.com

๒ ตุลาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอให้พิจารณายับยั้งการยุบสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย หนังสือสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด : การปฏิรูปการบริหารของสถาบันนิติบัญญัติ

ตามที่เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้แถลงว่า ได้สั่งให้มีการปิดสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดทั้งหกแห่ง โดยมีที่มาจากการประเมินผลการปฏิบัติงานไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดและได้เรียกให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสภาที่ประจำในจังหวัดต่างๆ กลับมาปฏิบัติหน้าที่ที่รัฐสภานั้น นับว่า เป็นประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับระบบรัฐสภาในการเชื่อมต่อกับประชาชนอย่างยิ่ง

กระผมใคร่ขอเรียนว่า ตลอดระยะเวลา ๒๐ ปีที่ผ่านมา ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๖ ที่มีการเสนอแนวคิดจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ถึง พ.ศ. ๒๕๕๖ ที่เริ่มดำเนินการนั้น เป็นช่วงเวลาที่มีการพิสูจน์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับระบบรัฐสภาของประเทศ มีหลากหลายแนวคิดที่ปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญของประเทศและการปฏิรูประบบบริหารภาครัฐที่ดำเนินการในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งยอมรับฐานะของประชาชนในการเข้าร่วมการทำงานกับรัฐสภา เช่น การเสนอกฎหมายของประชาชน, การมีตัวแทนของประชาชนในการพิจารณากฎหมาย, การตรวจสอบของประชาชนในการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เป็นต้น การเชื่อมต่อการทำงานของรัฐสภาไทยในฐานะฝ่ายนิติบัญญัติกับประชาชนมีลักษณะของ “ความเป็นหุ้นส่วนของประชาชนกับภาครัฐ” ตามแนวคิด “New Public Service” ส่งผลที่ดีในการสนับสนุนการทำงานของฝ่ายนิติบัญญัติเพื่อตอบสนองความต้องของประชาชนในการสะท้อนปัญหาต่างๆ ของประเทศผ่านระบบรัฐสภา ดังนั้น การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดจึงเป็นหลักการใหม่ที่สำคัญของระบบรัฐสภาไทย

กระผมเคยมีโอกาสเป็นส่วนหนึ่งของคณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของรัฐสภาและคณะกรรมการประเมินผลการปฏิบัติงานของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ได้ทราบข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ใคร่ขอเรียนให้ทราบว่า สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดที่ดำเนินการอยู่ทุกแห่งมีผลการปฏิบัติงานผ่านเกณฑ์การประเมินและส่งผลให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรผ่านเกณฑ์การปฏิบัติราชการตามแนวทางของ "รางวัลคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ" (Public Sector Management Quality Award: PMQA) ดังนั้น การที่เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีคำสั่งให้มีการปิดสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดทั้งหกแห่ง โดยมีที่มาจากการประเมินผลการปฏิบัติงานไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดนั้น จึงเป็นเรื่องที่ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงที่เกิดขึ้น ซึ่งกระผมมีความเห็นใน ๓ ประเด็น กล่าวคือ

๑. สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด เป็นรูปแบบพิเศษของระบบรัฐสภาไทยและเป็นแห่งแรกของโลก ที่สอดคล้องกับวัฒนธรรม วิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของคนไทยในการติดต่อกับรัฐสภา เราจะเห็นภาพประชาชนนำความทุกข์ยากต่างๆ มาบอกรัฐสภาที่ "ถนนอู่ทองใน" อันเป็นถนนที่มีระยะทางสั้นที่สุดในประเทศ แต่มีคนชอบมาชุมนุมมากที่สุดเพราะเป็นจุดที่ตั้งของรัฐสภา การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดตามพื้นที่ต่างๆ ของประเทศ ย่อมเป็นการทำให้เสียงของประชาชนดังขึ้นตามความหมายดั้งเดิมของคำว่า "parliament" ซึ่งระบบการทำงานของรัฐสภาจะได้ยินเสียงของปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นและตอบสนองความต้องการของประชาชนตามอำนาจหน้าที่ของรัฐสภา โดยไม่มีอุปสรรคของระบบราชการมาขัดขวางการแสดงออกของประชาชนในการสะท้อนปัญหาของประเทศ ปรากฏการณ์ที่ประชาชนสามารถติดต่อทางตรงกับระบบรัฐสภาได้นั้น จะเป็นข้อมูลสำคัญในการทำงานของรัฐสภา เช่น การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติต่างๆ, การศึกษาปัญหาต่างๆ ของประเทศไทยโดยคณะกรรมาธิการของรัฐสภา, การพิจารณากำหนดงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่รัฐสภาจะต้องตัดสินใจแบ่งปันภาษีของประชาชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาของทุกภูมิภาคอย่างเป็นธรรม เป็นต้น ดังนั้น การขยายถนนอู่ทองในออกไปด้วยการมีสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดในพื้นที่ต่างๆ ของประเทศ ย่อมเป็นการช่วยให้รัฐสภาทำหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติได้ดีขึ้น

๒. การประเมินผลการปฏิบัติงานของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด จะต้องพิจารณาปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติราชการและวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด โดยข้อเท็จจริงที่เปิดเผยในการประชุมหลายครั้งที่พิจารณาเรื่องนี้จะพบว่า สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรขาดกลไกที่มีคุณภาพในสนับสนุนการทำงานของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านงบประมาณ ส่วนการ

ทำงานตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดนั้น มีผลงานเกิดขึ้นอย่างน่าพึงพอใจ ทั้งๆ ที่ต้องแก้ไขปัญหาต่างๆ ทางด้านธุรการ ด้านการเงิน นับได้ว่า ข้าราชการของรัฐสภาเป็นคนที่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของการทำงานในพื้นที่ต่างๆ ได้เป็นอย่างดียิ่ง โดยได้รับความร่วมมือจากข้าราชการของฝ่ายบริหารในการจัดกิจกรรมของรัฐสภาด้วยดีมาโดยตลอด

๓. การยุบสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดเป็นการปิดกั้นโอกาสของรัฐสภาในการเชื่อมต่อกับประชาชน และเป็นการลดระดับการพัฒนาของฝ่ายนิติบัญญัติ ในประเด็นนี้ เป็นเรื่องที่ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาโดยคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา, คณะกรรมาธิการวิสามัญของรัฐสภา, การวิจัย หรือการจัดกิจกรรมของรัฐสภา จะทำให้ทราบได้ว่า สถาบันนิติบัญญัติมีความจำเป็นในการมีรัฐสภาประจำจังหวัดเพื่อเป็นพลังในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของรัฐสภา เช่นเดียวกับการทำงานของฝ่ายบริหารที่มีหน่วยงานในระดับภูมิภาค เพียงแต่ลักษณะงานและบทบาทของฝ่ายนิติบัญญัติมีสภาพที่แตกต่างจากฝ่ายบริหาร การดำรงอยู่ของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด จะเป็นกุญแจของการแก้ไขปัญหาของประชาชนในระดับพื้นที่และช่วยให้ฝ่ายบริหารทำงานได้ดีขึ้น เช่นที่เกิดขึ้นในการทำงานของคณะกรรมาธิการของรัฐสภา ถือว่า เป็นการยกรัฐสภาไปอยู่ใกล้ชิดกับปัญหาของประชาชน

ด้วยความเป็นจริงดังกล่าวมาข้างต้น กระผมจึงใคร่ขอโอกาสให้สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดได้พิสูจน์ตัวเองด้วยการทำหน้าที่ต่อไป โดยดำรงความเป็นสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดและขอให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาปรับปรุงระบบบริหารงานเพื่อให้มีบทบาทในการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในเรื่องงบประมาณ การประสานงาน การจัดกิจกรรมของรัฐสภา ตลอดจนการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของรัฐสภาที่มีคุณค่าและมีคุณภาพต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอกพร รักความสุข)

อดีตสมาชิกรัฐสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดสกลนคร

ที่ สว(สนช) ๐๐๐๑/๐๕๔๗๖

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
ถนนอู่ทองใน กทม. ๑๐๓๐๐

๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอให้พิจารณายับยั้งการยุบสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอกพร รักความสุข

อ้างถึง หนังสือของท่าน ลงวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๗

ตามหนังสือที่อ้างถึง ท่านได้มีหนังสือกราบเรียนประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ขอให้ยับยั้งการยุบสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด เนื่องจากผลการประเมินผลการปฏิบัติงานไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด รวมทั้งขอให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาปรับปรุงระบบบริหารงาน เพื่อให้มีบทบาทในการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกด้านงบประมาณ การประสานงาน การจัดกิจกรรมของรัฐสภา ตลอดจนการบริหารทรัพยากรบุคคลของรัฐสภา ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

ในการนี้ ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้รับทราบเรื่องดังกล่าวแล้วและให้นำเรียนว่าในคราวการประชุมคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา (ก.ร.) ครั้งที่ ๑๐/๒๕๕๗ วันจันทร์ที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๗ ที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบตามผลการพิจารณาของ อ.ก.ร.ระบบงานและอัตรากำลัง โดยให้ยกเลิกการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดนำร่อง จำนวน ๖ จังหวัด และสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด (เพิ่มเติม) จำนวน ๒๔ จังหวัด รวมทั้งยุติการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งหมด และได้มอบหมายให้ อ.ก.ร.กฎหมายและระเบียบ รับไปดำเนินการเกี่ยวกับข้อกฎหมายในการยกเลิกการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด และ อ.ก.ร. ระบบงานและอัตรากำลังรับไปดำเนินการพิจารณาเกี่ยวกับการกำหนดตำแหน่งและกรอบอัตรากำลัง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายไพโรจน์ โพธิไสย)
รองเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการวุฒิสภา

ประกาศรัฐสภา
เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๙)
พ.ศ. ๒๕๕๗

โดยที่เป็นการสมควรยกเลิกสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดซึ่งเป็นส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกลุ่มงานขึ้นตรงต่อเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๔ ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา จึงออกประกาศรัฐสภา เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๕๗ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศรัฐสภานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ เป็นต้นไป

ข้อ ๒ ให้ยกเลิก (๒) ของข้อ ๔ แห่งประกาศรัฐสภาเรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ ลงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศรัฐสภา เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๕ และให้ยกเลิกประกาศที่ออกตามความใน (๒) ของข้อ ๔ แห่งประกาศรัฐสภาดังกล่าวด้วย

ประกาศ ณ วันที่ ๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๗

(ศาสตราจารย์พิเศษพรเพชร วิชิตชลชัย)
ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
ทำหน้าที่ประธานรัฐสภา

ประกาศคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา
เรื่อง การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของส่วนราชการ
ในสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๑๑)
พ.ศ. ๒๕๕๗

โดยที่ได้มีประกาศรัฐสภา เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๕๗ ยกเลิกสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๗

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๔ คณะกรรมการข้าราชการรัฐสภาจึงออกประกาศคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา เรื่อง การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของส่วนราชการในสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๗ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ เป็นต้นไป

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกข้อ ๒๓ ของประกาศคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา เรื่อง การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของส่วนราชการในสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๔๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา เรื่อง การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของส่วนราชการในสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๕ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๕

ประกาศ ณ วันที่ ๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๗

(ศาสตราจารย์พิเศษพรเพชร วิชิตชลชัย)
ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่ประธานรัฐสภา
ประธาน ก.ร.

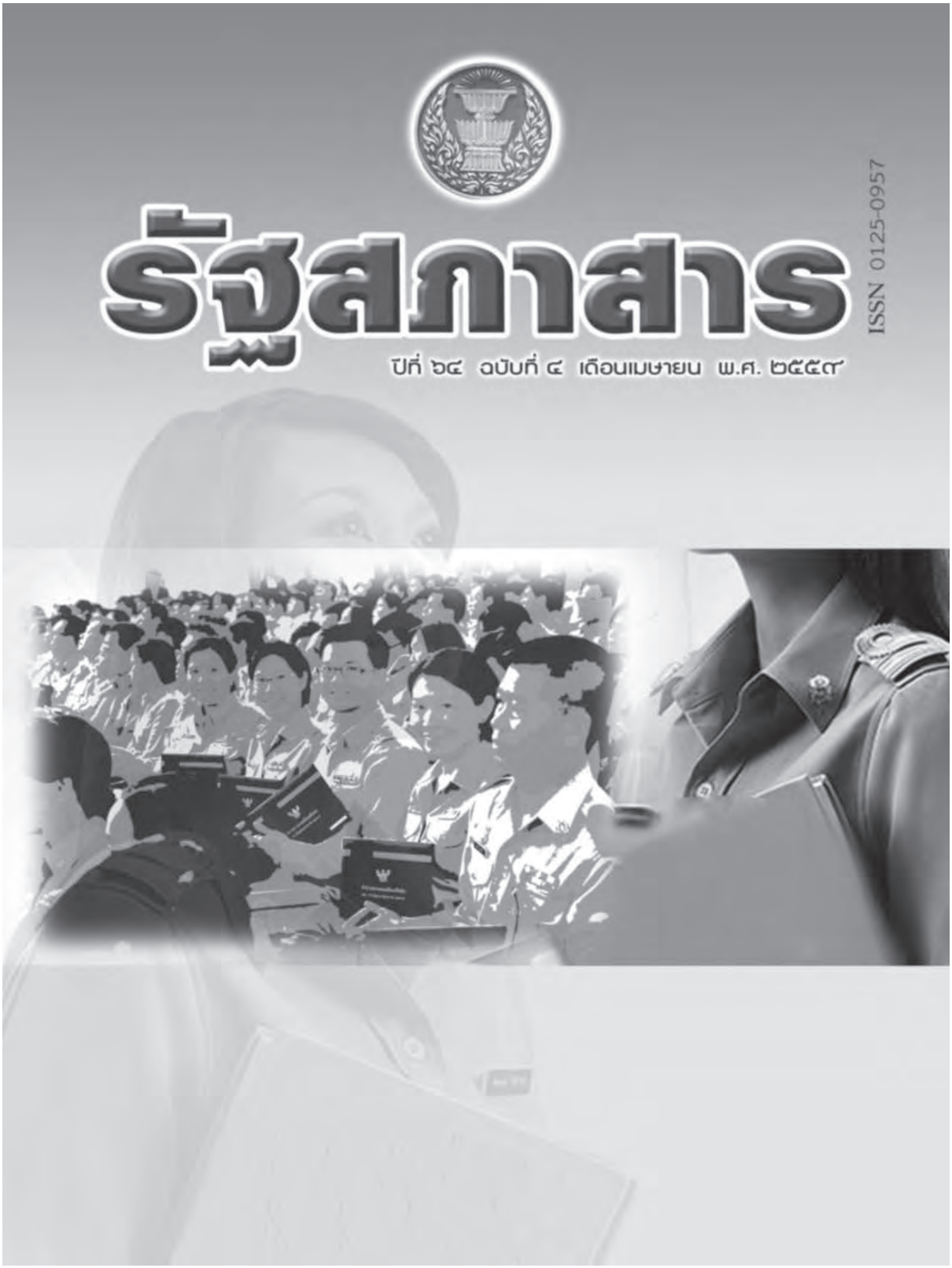
รัฐสภาสาร
ISSN 0125-0957
ปีที่ ๖๔ ฉบับที่ ๔ เดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๕๙

ประสิทธิผลขององค์การฝ่ายนิติบัญญัติ: กรณีสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอกพร รักความสุข*

ABSTRACT

The research project of "Effectiveness of the Legislative Organization: the case study of Provincial Parliamentary Offices" has three objectives as shown below.

- To study operations of the Secretariat of the House of Representatives in order to establish the Provincial Parliamentary Offices.

---

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

- To study problems and obstacles in practical operations of the Provincial Parliamentary Offices.
- To study effectiveness of the operated Provincial Parliamentary Offices.

This qualitative research aims to explain the phenomenon of the Provincial Parliamentary Offices operated by the Legislative Organization, using various methods to collect data. The results of the research show the findings which can be summarized as follows:

1. Establishment of the Provincial Parliamentary Offices in the year 2013 is restructuring of the parliament which presented relationship between the parliament and people by considering the area of public services. This is regard as initiation of the new model to reconstruct the agencies under supervision of the Legislative Department to be as same as the Executive and the Judicial, localized in all provinces of Thailand. The objective of this establishment is to connect citizen in each province to the parliament, according to the intention of the Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2550 focusing on roles and participation of citizen in governing the country and inspecting exercise of the state power substantially. Thus, the Provincial Parliamentary Offices are the provincial office of the Legislative Department. They have authorities and responsibilities defined by the parliament.

2. Task operations of the Provincial Parliamentary Offices in Chiang Rai, Ubon Ratchathani, Khon Kaen, Ayutthaya, Chonburi and Surat Thani are consistent with the assigned missions which are as the following issues.

- To be the learning sources of democracy and political communication.
- To promote participation of citizen.
- To acknowledge and deal with complaints and feedbacks.
- To be the coordination center of legislative operations.
- To be the one - stop service center in local areas.

The Provincial Parliamentary Offices has co-operated with agencies under supervision of the public administration department to share resources, in order to increase opportunities in arranging activities to approach citizen. There is creativity of the official networks and social media for quick communication and operational process leaning which can meet requirement of citizen in the local operating areas. Therefore, the Provincial Parliamentary Offices are the agencies that can support operations of the Legislative Department and be the model of public administration with co-operation from all involving sectors, which provides benefits to operations of the parliament in overall.

3. At the beginning period of operations by the Provincial Parliamentary Offices, there were activities that the parliament used to be done according to the annual operational plans. Activities arranged by the Provincial Parliamentary Offices, according to their missions, can encourage citizen to participate in politics. There were exchanges of political news aiming to create citizenship in democracy system. However, there are limitations in setting new activities because they have to be approved respectively by the hierarchy of authority at the Secretariat of the House of Representatives. Subsequently, operations and budget disbursement have delayed. In addition, support of activities is mainly subject to policies of the President of National Assembly and administration of the Secretariat of the House of Representatives. Therefore, government officers must have knowledge about policies and guidelines of operations. These issues are obstacle of operations and they affect initiation of new activities which are consistent with political changes of each province.

4. Government official of Provincial Parliamentary Offices in each area can adopt oneself to new environment of each province, supported by people and localized State Agency. Most of Government officials see opportunities in career

path and hometown work. However, they have no confidence in sustained welfare and subsistence from The Secretariat of the House of Representatives. Besides, the slow-down of the settlement of other 24 Provincial Parliamentary Offices impacts to each agency's moral support of Provincial Parliamentary Offices unavoidably.

5. People have intimately opportunities in regard to Parliament work in each area such as an appeal to Provincial Parliamentary Offices, learning Politics and Democracy through activities of Provincial Parliamentary Offices. The unofficial relationship between Provincial Parliamentary Offices and localized people brings about to Civil Society interested in Politics and build up the partnership between people and Provincial Parliamentary Offices according to occasional missions. The operation of Provincial Parliamentary Offices is the main significance to support People movement in politic area to be strong and lawful in accordance with Constitution. Lastly, this brings to power of the Legislative and confidence of people to Parliamentary system.

6. Effectiveness of Provincial Parliamentary Offices depends on the management of internal system of Parliament and external environmental relation. Provincial Parliamentary Offices have arranged the Development Plan and 4 - year Official Action Plan of Provincial Parliamentary Offices B.E. 2557 - 2560 to be guideline in administration of Provincial Parliamentary Offices. Once the evaluation occurred, the performance of Provincial Parliamentary Offices is precisely functioned and mission completely. Participated people have overall satisfaction to Provincial Parliamentary Offices' activities, resulting in the fundamental of Parliament System to better serve people.

ความเป็นมา

ภายหลังการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๔ เสร็จสิ้น มีการเรียกประชุมรัฐสภาและกำหนดวันเลือกประธานสภาผู้แทนราษฎร โดยเมื่อวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๕๔ ที่ประชุมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เลือก นายสมศักดิ์ เกียรติสุรนนท์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดขอนแก่น ให้เป็นประธานสภาผู้แทนราษฎร และมีหน้าที่เป็นประธานรัฐสภาด้วย ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๙ โดยบทบาทของประธานรัฐสภานั้น มีฐานะเป็นประมุขของฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๔ และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้กำหนดบทบาทของประธานรัฐสภาเป็นผู้ออกประกาศหรือกำหนดแนวทางในการปฏิบัติงานของฝ่ายนิติบัญญัติผ่านรูปแบบคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา ดังจะเห็นจากการกำหนดให้ประธานรัฐสภาทำหน้าที่เป็น "ประธานคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา" ซึ่งคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภามีอำนาจหน้าที่ในการออกระเบียบรัฐสภาหรือประกาศรัฐสภาเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไป การงบประมาณ การเงินและทรัพย์สิน ตลอดจนการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ในการบริหารองค์การของฝ่ายนิติบัญญัติ นับว่าประธานรัฐสภาย่อมมีบทบาทในการกำหนดแนวทางต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารองค์การของฝ่ายนิติบัญญัติผ่านคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา

ต่อมาเมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๔ นายสมศักดิ์ เกียรติสุรนนท์ ประธานรัฐสภา ได้มีดำริให้มีการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด โดยมีคำสั่งรัฐสภาแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาความเป็นไปได้และดำเนินการจัดตั้งรัฐสภาประจำจังหวัด ซึ่งมีรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง (นายวิสุทธิ์ ไชยณรุณ) เป็นประธานคณะกรรมการ และให้มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดด้านโครงสร้าง สถานที่ตั้ง และงบประมาณรายจ่ายในการดำเนินงาน รวมทั้งจัดทำโครงการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดตามผลการศึกษาความเป็นไปได้ดำเนินการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดตามโครงการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดที่ผ่านความเห็นชอบของประธาน

สภาผู้แทนราษฎร จากนั้นมีการดำเนินการศึกษาความเป็นไปได้และดำเนินการจัดตั้งรัฐสภาประจำจังหวัด จนกระทั่งเมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๕ นายวิสุทธิ์ ไชยณรุณ ประธานคณะกรรมการชุดนี้ ได้ชี้แจงถึงการพิจารณากรอบโครงสร้าง อัตรากำลัง และแผนการดำเนินงานด้านบุคคลของกลุ่มงานด้านรัฐสภาจังหวัด โดยกำหนดพันธกิจหลัก ๓ ประการ คือ การพัฒนาประชาธิปไตย การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเป็นสถานที่รับเรื่องราวร้องทุกข์ เรื่องร้องเรียนขอความเป็นธรรมของประชาชน การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดในครั้งนี้เพื่อให้เป็นจุดเชื่อมต่อระหว่างประชาชนในจังหวัดกับรัฐสภา[๑]

ผลการศึกษาความเป็นไปได้และดำเนินการจัดตั้งรัฐสภาประจำจังหวัดดังกล่าวนี้ ได้ผ่านความเห็นชอบของฝ่ายต่าง ๆ จนกระทั่งเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา ครั้งที่ ๑๐/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๕ ที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบการจัดตั้งรัฐสภาประจำจังหวัด ตามผลการพิจารณาของ อ.ก.ร. ระบบงานและอัตรากำลัง[๒] กล่าวคือ

๑. การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดนำร่อง จำนวน ๖ จังหวัด โดยกำหนดสถานภาพเป็นส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกลุ่มงานรับผิดชอบขึ้นตรงต่อเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร คือ สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดขอนแก่น สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดชลบุรี สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดเชียงราย สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี และสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดอุบลราชธานี

---

[๑] สำนักนโยบายและแผน สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, **แผนพัฒนาสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๖๐**, (กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ๒๕๕๖), หน้า ๒.

[๒] คณะอนุกรรมการจัดทำคู่มือปฏิบัติงานสำนักงานรัฐสภาจังหวัด, **คู่มือปฏิบัติงานสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด**, (กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ๒๕๕๖), หน้า ๑ – ๔.

๒. การกำหนดตำแหน่งและกรอบอัตรากำลังของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด จำนวนทั้งสิ้น ๔๒ อัตรา (สำนักงานละ ๗ อัตรา ประกอบด้วย หัวหน้าสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด นิติกร วิทยากร และเจ้าพนักงานธุรการ)

จะเห็นได้ว่า **"สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด"** มีฐานะเป็นหน่วยงานราชการเทียบเท่ากลุ่มงานในสังกัดสำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และกำหนดให้มีตำแหน่งหัวหน้าหน้าสำนักงานรัฐสภาจังหวัดเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งปรากฏว่า ในวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๕ มีประกาศคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของส่วนราชการในสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๕ และมีประกาศรัฐสภา ในวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ เรื่องการกำหนดสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด พ.ศ. ๒๕๕๕ เพื่อสอดคล้องกับการดำเนินการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) ดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริมสนับสนุนและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย บทบาท อำนาจหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา คณะกรรมาธิการ การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(๒) ดำเนินการเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา แนะนำและสนับสนุนในการใช้สิทธิของประชาชนและผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญกฎหมาย ข้อบังคับการประชุม และระเบียบที่กำหนดไว้

(๓) ดำเนินการเกี่ยวกับการรับเรื่องราวร้องทุกข์ เรื่องร้องเรียนขอความเป็นธรรมของประชาชนตามขอบเขตอำนาจหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติ การตรวจสอบ กลั่นกรองข้อเท็จจริง สรุปเรื่องราวร้องทุกข์เรื่องร้องเรียนขอความเป็นธรรมต่าง ๆ ของประชาชนในเขตพื้นที่จังหวัดที่รับผิดชอบ เพื่อเสนอความเห็นและแนวทางแก้ไขต่อประธานรัฐสภาเพื่อพิจารณาวินิจฉัย

(๔) ดำเนินการเกี่ยวกับการประสานงาน และสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมาธิการและสมาชิกรัฐสภา

(๕) ประสานราชการกับหน่วยงานหรือส่วนราชการอื่นทั้งภายในและภายนอกอันเป็นการสนับสนุนการปฏิบัติภารกิจขององค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ

(๖) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

การที่คณะกรรมการข้าราชการรัฐสภาได้ให้ความเห็นชอบในการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดโดยมีการกำหนดสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดนำร่องจำนวน ๖ จังหวัด กำหนดตำแหน่งและกรอบอัตรากำลังของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ตลอดจนกำหนดอำนาจหน้าที่ของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ถือว่าเป็นความชัดเจนในการดำเนินการเรื่องนี้ จากนั้นสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้คัดเลือกข้าราชการรัฐสภาสามัญ โดยให้มีการแต่งตั้งไปดำรงตำแหน่งในสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดนำร่องหกจังหวัด เพื่อให้ไปปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา (ก.ร.) กำหนด ตลอดจนมีการดำเนินการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในด้านการบริหารการสนับสนุนด้านธุรการ เพื่อให้การปฏิบัติงานของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดทั้งหกจังหวัดเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และต่อมา สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้จัดพิธีการเปิดที่ทำการสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดอย่างเป็นทางการ ในวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๖ ภายใต้ชื่อ **"๘๑ ปี รัฐสภาไทย เปิดมิติใหม่สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด"** โดยถือมงคลฤกษ์ตรงกับวันสถาปนาของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถือว่า การดำริของประธานรัฐสภาได้ผ่านกระบวนการต่างๆ ของระบบที่ฝ่ายนิติบัญญัติมีอยู่ จนกระทั่งสามารถจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดได้เป็นผลสำเร็จ

นอกจากนี้ เมื่อมีการเปิดสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดทั้งหกจังหวัดแล้ว สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้เสนอขออนุมัติจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดเพิ่มเติมใน ๒๔ จังหวัด และกำหนดกรอบอัตรากำลังของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดจำนวน ๑๖๘ อัตรา (สำนักงานละ ๗ อัตรา) โดยเรื่องนี้ผ่านการพิจารณาของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มีการเสนอขอความเห็นชอบของ อ.ก.ร. กฎหมายและระเบียบ จากนั้นที่ประชุมคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา ครั้งที่ ๗/๒๕๕๖

วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖ มีมติให้ความเห็นชอบ ซึ่งประธานรัฐสภาได้ออกประกาศรัฐสภา เรื่องกำหนดสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด พ.ศ. ๒๕๕๖ ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ โดยกำหนดให้มีสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดเพิ่มเติมจำนวน ๒๔ จังหวัด ซึ่งสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้รับนโยบายจากคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา ในเรื่องดังกล่าว จึงดำเนินการเตรียมการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดตามที่มีการกำหนดเพิ่มเติม มีการแต่งตั้งคณะทำงานไปดำเนินการสำรวจสถานที่ตั้งของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดที่เพิ่มเติมทั้ง ๒๔ จังหวัด แต่ปรากฏว่า การดำเนินการดังกล่าวต้องยุติลง เมื่อเกิดความขัดแย้งทางการเมืองนำไปสู่การยุบสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖

ในระหว่างที่มีการยุบสภาผู้แทนราษฎรนั้น สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้กำหนดแนวทางในการดำเนินการของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด โดยติดตามผลการปฏิบัติงานของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดทั้งหกแห่ง มีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด เพื่อติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงพันธกิจของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด กล่าวคือ ประการแรก เป็นแหล่งเรียนรู้ประชาธิปไตยและสื่อสารทางการเมือง ประการที่สอง สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน ประการที่สาม รับเรื่องราวร้องทุกข์ เรื่องร้องเรียนขอความเป็นธรรมของประชาชน ประการที่สี่ เป็นศูนย์ประสานด้านนิติบัญญัติ และประการที่ห้า เป็นศูนย์รวมการให้บริการนิติบัญญัติในพื้นที่ ซึ่งการดำเนินการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรดังกล่าวนี้ เป็นการบริหารองค์การฝ่ายนิติบัญญัติในระหว่างที่ยังไม่มีสภาผู้แทนราษฎร

ปรากฏการณ์ของการบริหารองค์การฝ่ายนิติบัญญัติที่มีการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดจำนวน ๖ แห่ง และมีการประกาศจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดเพิ่มเติมอีกจำนวน ๒๔ จังหวัด ย่อมเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารรัฐสภา ทั้งในมิติการปรับโครงสร้างหน่วยงานของรัฐสภา การบริหารสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐสภากับประชาชนในฐานะผู้รับบริการจากฝ่ายนิติบัญญัติ

นับว่า เป็นการจัดตั้งหน่วยงานของฝ่ายนิติบัญญัติที่เป็นการเริ่มต้นเชื่อมต่อประชาชนโดยตรงและเป็นจุดเปลี่ยนในการบริหารภาครัฐของฝ่ายนิติบัญญัติอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งนำมาสู่การวิจัยเรื่อง **"ประสิทธิผลขององค์การฝ่ายนิติบัญญัติ: กรณีสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด"** โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษา ๓ ประการ คือ เพื่อศึกษาถึงการดำเนินการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด และเพื่อศึกษาถึงประสิทธิผลของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดที่มีการเปิดดำเนินการแล้ว

ผลการวิจัย

การศึกษาในหัวข้อนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ในการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดและการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด โดยมีสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารหน่วยงานของฝ่ายนิติบัญญัติ เป็นการวิจัยที่ใช้วิธีการหลากหลายเพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ มีการสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วมและมีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการเปรียบเทียบมุมมองจากหลาย ๆ ด้าน เพื่อความถูกต้องของการตีความปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น การวิจัยครั้งนี้มีข้อค้นพบโดยสรุป กล่าวคือ

๑. การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ เป็นการปรับโครงสร้างของรัฐสภาที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างรัฐสภากับประชาชนโดยคำนึงถึงพื้นที่ในการให้บริการสาธารณะ ถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของรูปแบบใหม่ในการจัดโครงสร้างของหน่วยงานในสังกัดของฝ่ายนิติบัญญัติเช่นเดียวกับฝ่ายบริหารและฝ่ายตุลาการที่มีหน่วยงานประจำอยู่ทุกจังหวัดของประเทศไทย โดยมีเป้าหมายเป็นการเชื่อมต่อระหว่างประชาชนในแต่ละจังหวัดกับรัฐสภา และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ที่เน้นให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ ตลอดจนการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐอย่างเป็นรูปธรรม สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดจึงเป็นหน่วยงานของฝ่ายนิติบัญญัติในระดับจังหวัดและมีอำนาจหน้าที่ตามที่รัฐสภากำหนด

๒. การปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดที่จังหวัดเชียงราย

อุบลราชธานี ขอนแก่น พระนครศรีอยุธยา ชลบุรี และสุราษฎร์ธานี สอดคล้องกับภารกิจที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งได้แก่ การเป็นแหล่งเรียนรู้ประชาธิปไตยและการสื่อสารทางการเมือง การสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน การรับเรื่องราวร้องทุกข์และรับเรื่องร้องเรียน การเป็นศูนย์ประสานงานด้านนิติบัญญัติ และการเป็นศูนย์รวมการให้บริการในพื้นที่ สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานของฝ่ายบริหารในการใช้ทรัพยากรร่วมกัน เป็นการเพิ่มโอกาสในการจัดกิจกรรมที่เข้าถึงประชาชน มีการสร้างเครือข่ายแบบเป็นทางการและการใช้สื่อสังคมออนไลน์ (social media) เพื่อความรวดเร็วในการสื่อสารและลดขั้นตอนในการทำงาน สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ที่เปิดดำเนินการ สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดจึงเป็นหน่วยงานที่สนับสนุนการทำงานของฝ่ายนิติบัญญัติและเป็นรูปแบบของการบริหารภาครัฐที่ประสานความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ส่งผลดีต่อการทำงานของรัฐสภาในภาพรวม

๓. ในระยะเริ่มต้นของการปฏิบัติงานของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด มีกิจกรรมที่รัฐสภาเคยทำมาตามแผนงานที่ดำเนินการเป็นประจำทุกปีและกิจกรรมที่สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดกำหนดขึ้นตามภารกิจ เป็นการกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมือง มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านการเมือง มุ่งเน้นไปสู่การสร้างพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย อย่างไรก็ตาม มีข้อจำกัดในการกำหนดกิจกรรมใหม่ ๆ ที่จะต้องได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรตามขั้นตอนของการบังคับบัญชา ซึ่งมีความล่าช้าในการดำเนินการและการอนุมัติเบิกจ่ายเงิน การสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับนโยบายของประธานรัฐสภาและการบริหารงานของเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นหลัก ทำให้ข้าราชการผู้ปฏิบัติงานต้องขอทราบนโยบายและแนวทางในการทำงาน ถือว่าเป็นอุปสรรคในการทำงานและส่งผลต่อการริเริ่มกิจกรรมใหม่ ๆ ที่สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของแต่ละจังหวัด

๔. ข้าราชการของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดของรัฐสภาในแต่ละพื้นที่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ของการทำงานในแต่ละจังหวัด และได้รับความร่วมมือจากประชาชนและหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ ข้าราชการที่สมัครมาปฏิบัติหน้าที่ที่สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดโดยส่วนใหญ่ มองเห็นโอกาสความก้าวหน้า

ในหน้าที่การงาน ตลอดจนการได้อยู่ในภูมิลำเนาที่ต้องการ แต่ขาดความมั่นใจในการดูแลด้านสวัสดิการและความเป็นอยู่จากสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร นอกจากนี้ การชะลอการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดอีก ๒๔ จังหวัด อาจทำให้เข้าใจได้ว่าเป็นการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดเป็นการชั่วคราว ส่งผลต่อขวัญกำลังใจของข้าราชการที่ตั้งใจมาทำงานที่สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

๕. ประชาชนมีโอกาสเข้าถึงการทำงานของรัฐสภาโดยตรงจากการติดต่อกับสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดในแต่ละพื้นที่ มีการยื่นเรื่องราวร้องทุกข์ของประชาชนให้สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ ประชาชนได้เรียนรู้เรื่องการเมืองและประชาธิปไตยผ่านกิจกรรมที่สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดจัดขึ้น สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดได้สร้างความสัมพันธ์กับประชาชนในแต่ละพื้นที่ในรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ เกิดเป็นประชาสังคมที่สนใจด้านการเมืองและเกิดความเป็นหุ้นส่วนระหว่างประชาชนกับสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดในการกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ตามภารกิจของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด การปฏิบัติงานของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดจึงเป็นส่วนสำคัญที่สนับสนุนความเคลื่อนไหวของประชาชนในทางการเมืองให้มีความเข้มแข็งและมีความชอบธรรมตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด ส่งผลดีต่อการสร้างความเข้มแข็งของฝ่ายนิติบัญญัติและความเชื่อมั่นที่ประชาชนมีต่อระบบรัฐสภา

๖. ประสิทธิผลของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดขึ้นอยู่กับการจัดการระบบบริหารภายในของรัฐสภาและความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมภายนอก สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้จัดทำแผนพัฒนาสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๖๐ และแผนปฏิบัติราชการ ๔ ปี ของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๖๐ เป็นแนวทางในการบริหารสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด เมื่อมีการประเมินผลการปฏิบัติงานของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด พบว่า สามารถทำหน้าที่ตามแผนงานและภารกิจที่กำหนดได้เป็นอย่างดี ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของหน่วยงานและเป็นการวางรากฐานให้ระบบรัฐสภาในการให้บริการประชาชนทุกพื้นที่ของประเทศต่อไป

การอภิปรายผลการวิจัย

สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดเป็นหน่วยงานระดับจังหวัดของรัฐสภาในการทำงานเชิงรุกอยู่ในพื้นที่เพื่อติดต่อและให้บริการกับประชาชน เป็นเรื่องที่แตกต่างจากในอดีตที่ประชาชนจากต่างจังหวัดต้องเดินทางมาติดต่อกับรัฐสภาที่ "ถนนอู่ทองในกรุงเทพมหานคร" และเป็นเรื่องใหม่ในการทำงานของรัฐสภา เป็นรูปแบบใหม่ของการจัดโครงสร้างองค์การของฝ่ายนิติบัญญัติ และเป็นเรื่องท้าทายความสามารถของรัฐสภาในการบริหารหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นใหม่ เมื่อพิจารณาจากข้อค้นพบของการวิจัยเรื่องนี้แล้ว ผู้วิจัยขออภิปรายผลการวิจัยใน ๔ เรื่อง กล่าวคือ

๑. การปรับโครงสร้างของรัฐสภา

โครงสร้างในการบริหารหน่วยงานของรัฐสภาไทยเริ่มมีความชัดเจนเมื่อมีการจัดตั้งสำนักงานเลขาธิการรัฐสภาใน ปี พ.ศ. ๒๔๙๐ เป็นหลักในการบริหารองค์การของฝ่ายนิติบัญญัติ จากนั้นในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ มีการเป็นแบ่งสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา ออกเป็น "สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา" และ "สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร" เป็นหน่วยงานหลักในการบริหารหน่วยงานภาครัฐของรัฐสภาไทย ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๓๘ มีการจัดตั้ง "สถาบันพระปกเกล้า" และยกฐานะเป็นนิติบุคคลในการกำกับดูแลของรัฐสภา ในปี พ.ศ. ๒๕๔๒ ดังนั้น โครงสร้างของรัฐสภาไทย ประกอบด้วยหน่วยงานสำคัญ ได้แก่ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และสถาบันพระปกเกล้า และในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ มีการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดที่มีความแตกต่างจากการจัดตั้งหน่วยงานภายใน เพราะให้ความสำคัญกับการทำงานในพื้นที่ตามภารกิจของรัฐสภา และมีแนวโน้มที่จะจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดในทุกจังหวัด

อย่างไรก็ตาม การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดไม่ใช่ที่จะเรื่องที่เกิดขึ้นได้ง่าย ๆ เป็นเรื่องที่ใช้ระยะเวลาในการตัดสินใจที่ยาวนาน โดยเมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๓๖ มีการเสนอให้จัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด จากนั้น นายมารุต บุนนาค ประธานรัฐสภา ได้ส่งเรื่องให้มีการศึกษาในรายละเอียดและเมื่อเรื่องนี้เข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา ปรากฏว่า ที่ประชุมมีมติให้มีการจัดตั้งหน่วยงานในรูปแบบอื่นที่มิใช่หน่วยงานประจำ ความเห็นนี้ ได้สะท้อนถึงอุปสรรคของการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด เรื่องความเป็นกลางทางการเมืองของข้าราชการรัฐสภา

ในการทำงานร่วมกับนักการเมือง ดังนั้น การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดเป็นหน่วยงานราชการในสังกัดของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ไม่อาจดำเนินการได้ ควรเป็นหน่วยงานในรูปแบบอื่นที่มิใช่หน่วยงานราชการประจำ

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๔๒ คณะกรรมาธิการกิจการสภาผู้แทนราษฎรได้จัดทำโครงการกับสถาบันพระปกเกล้าชื่อ "โครงการนำร่องในการจัดตั้งศูนย์กิจกรรมประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา" เพื่อเป็นการเผยแพร่ประชาธิปไตยในส่วนภูมิภาค ตลอดจนเป็นการตั้งหน่วยงานรองรับการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา ซึ่งภายหลังได้เปลี่ยนชื่อเป็น "โครงการศูนย์กิจกรรมร่วมรัฐสภา-ประชาสังคม" และต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๔๗ คณะกรรมาธิการกิจการสภาผู้แทนราษฎรได้มีมติ เมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๔๗ ให้มีการตั้งคณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาโครงการจัดตั้งที่ทำการของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประจำเขตเลือกตั้ง ๔๐๐ เขต เพื่อสร้างศูนย์กลางความร่วมมือและประสานงานระหว่างสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับประชาชนในเขตเลือกตั้งในการให้บริการความรู้ทางวิชาการ ตลอดจนการเผยแพร่หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เชื่อมโยงไปสู่การขยายผลการพัฒนาประชาธิปไตย และเสริมสร้างหลักการในการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปสู่ประชาชนในทุกระดับโดยมีประชาชนเป็นจุดศูนย์กลาง

ข้อเสนอข้างต้นนี้ มีความชัดเจนมากขึ้นเมื่อ นายโภคิน พลกุล เป็นประธานรัฐสภา ได้ให้ความเห็นชอบ "โครงการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด" เพื่อเป็นส่วนราชการของสภาผู้แทนราษฎรในส่วนภูมิภาคและกรุงเทพมหานคร จำนวน ๗๖ แห่ง เพื่อทำหน้าที่เป็นองค์กรเผยแพร่ภารกิจในวงงานของรัฐสภา ประสานงานการพัฒนาประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนกับเครือข่ายประชาธิปไตยของรัฐสภาและทุกภาคส่วนในพื้นที่ รวมทั้งเป็นศูนย์บริการส่วนหน้าในการรับเรื่องราวร้องทุกข์ของประชาชน กับทั้งเป็นหน่วยสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมาธิการสามัญและวิสามัญ คณะกรรมการต่างๆ ของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาในระดับภูมิภาคและท้องถิ่น โดยในปีงบประมาณ ๒๕๔๙ จะทดลองจัดตั้ง "สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดชั่วคราว" ใน ๖ จังหวัดนำร่อง และในปีงบประมาณ ๒๕๕๒ จะจัดตั้ง "สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดแบบถาวร" ให้ครบทุกจังหวัดรวมทั้งกรุงเทพมหานคร เป็นจำนวน ๗๖ แห่ง

แต่ปรากฏว่า มีการยุบสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ ส่งผลให้การดำเนินการต่าง ๆ ต้องหยุดชะงัก และสามารถดำเนินการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดได้สำเร็จในสมัยของนายสมศักดิ์ เกียรติสุรนนท์ เป็นประธานรัฐสภา ในปี พ.ศ. ๒๕๕๕

การได้ข้อยุติต่าง ๆ และมีแนวทางออกสำหรับการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดย่อมเป็นเรื่องที่ดี ความเห็นของคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภาในปี พ.ศ. ๒๕๓๗ กับความเห็นของคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา ในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ การเสนอจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดเป็นตัวอย่างของจุดเปลี่ยนในการปรับโครงสร้างของรัฐสภา ซึ่งเป็นประเด็นที่ชี้ให้เห็นได้ว่า การปรับเปลี่ยนแนวทางในการบริหารภาครัฐเป็นสิ่งที่ทำได้ โดยเมื่อสภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป องค์การย่อมปรับตัวตามสภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อองค์การ โดยมีการจัดโครงสร้างขององค์การใหม่ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นรอบองค์การ

เมื่อพิจารณาจากแนวคิดทฤษฎีของ Richard L. Daft ซึ่งเสนอรูปแบบของโครงสร้างขององค์การที่นิยมในการออกแบบโครงสร้างขององค์การใน ๕ ลักษณะ[๗] กล่าวคือ ๑. โครงสร้างองค์การตามหน้าที่ (functional structure) ๒. โครงสร้างองค์การแบบเป็นหน่วยงานหรือแผนก (divisional structure) ๓. โครงสร้างองค์การแบบเมทริกซ์ (matrix structure) ๔. โครงสร้างองค์การตามแนวนอน (horizontal structure) และ ๕. โครงสร้างองค์การแบบผสม (hybrid structure) โดยแต่ละลักษณะจะมีการจัดการภายในองค์การที่แตกต่างกัน

จะเห็นได้ว่า การจัดโครงสร้างองค์การแบบผสม เป็นการรวมจุดเด่นของโครงสร้างองค์การตามหน้าที่ (functional structure) กับการจัดโครงสร้างองค์การตามแนวนอน (horizontal structure) ทั้งสองแบบเข้าด้วยกัน โดยนำจุดแข็งของการจัดโครงสร้าง

---

[๗] Draft, R. L., **Organization theory and design**. 7th edition. (Cincinnati, OH: South-Western College, 2001), pp. 98 - 113.

องค์การตามหน้าที่ (functional structure) ซึ่งได้แก่ ความประหยัดภายในการทำงานของแต่ละแผนกงาน การพัฒนาความรู้ความสามารถในเชิงลึก การบรรลุเป้าหมายขององค์การตามหน้าที่ รวมเข้ากับจุดแข็งของโครงสร้างองค์การตามแนวนอน (horizontal structure) ซึ่งได้แก่ การตอบสนองความต้องการลูกค้าได้อย่างรวดเร็ว มีความยืดหยุ่นในการปฏิบัติงาน มุ่งเน้นการพัฒนาผลผลิตเพื่อสร้างคุณค่าให้แก่ลูกค้าขององค์การ การออกแบบโครงสร้างขององค์การเช่นนี้ช่วยในการปรับตัวขององค์การต่อสภาพแวดล้อมที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

จากการวิจัยพบว่า การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด เป็นการจัดโครงสร้างองค์การแบบผสม โดยมีการติดต่อทั้งในระดับของสายการบังคับบัญชากับสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และมีการติดต่อกับประชาชนด้วยความสัมพันธ์แบบไม่เป็นทางการ ซึ่งเป็นรูปแบบที่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ เช่น การจัดตั้งกลุ่มอาสารัฐสภา โดยมีการจัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของรัฐสภา และใช้รูปแบบที่ไม่เป็นทางการในการประสานงานผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น ผ่าน LINE หรือ FACEBOOK ช่วยให้การปฏิบัติงานของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดในพื้นที่ต่าง ๆ มีความสะดวก และมีคนช่วยทำงานโดยการเป็นอาสารัฐสภา ทำให้สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดสามารถทำงานในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ และจังหวัดใกล้เคียงด้วยข้าราชการรัฐสภาจำนวนเพียง ๗ คน เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดมีฐานะเป็นกลุ่มงานในสังกัดของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งในอนาคตเมื่อมีปริมาณเพิ่มขึ้นทั้งในด้านการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดเพิ่มเติมหรือกิจกรรมตามแผนงานมีมากขึ้น ตลอดจนความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่มุ่งสู่การสร้างเข้มแข็งของรัฐสภา ย่อมต้องปรับโครงสร้างของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดให้สอดคล้องกับการบริหารของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและรัฐสภา ซึ่งในขณะนี้ นิยมการขยายงานด้วยการยกฐานะเป็น “สำนัก” แต่เมื่อเทียบกับรูปแบบของหน่วยงานที่ฝ่ายบริหารดำเนินการอยู่ อาจปรับโครงสร้างของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดที่ยึดโยงกับสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ถือเป็นโครงสร้างของรัฐสภาที่มีสำนักงานรัฐสภาประจำ

จังหวัดเป็นตัวแทนในพื้นที่ให้เป็นรูปแบบพิเศษที่ขึ้นตรงต่อประธานรัฐสภา เช่นเดียวกับการแต่งตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดและการบริหารราชการส่วนภูมิภาคที่คณะรัฐมนตรีสามารถเลือกคนจากกระทรวงมหาดไทยหรือคนจากกระทรวงอื่นให้เป็นผู้ว่าราชการจังหวัด โดยถือว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นหัวหน้าคณะผู้บริหารราชการภายในจังหวัดนั้น ๆ

ในกรณีที่จำเป็นต้องจัดโครงสร้างรัฐสภาเพื่อรองรับการขยายตัวของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด คณะกรรมการข้าราชการรัฐสภาอาจทำการศึกษารูปแบบของหน่วยงานในสังกัดรัฐสภาขึ้นใหม่ โดยเพิ่มเป็นหน่วยงานใหม่เป็น "สำนักงานเลขาธิการรัฐสภาจังหวัด" มีฐานะเช่นเดียวกับสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการบริการระดับพื้นที่ แต่รายละเอียดต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับปัจจัยทางด้านนโยบายของประธานรัฐสภาและการตัดสินใจของคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภาในการวางยุทธศาสตร์ของรัฐสภาต่อไป

๒. ความเป็นหุ้นส่วนของประชาชนกับรัฐสภา

การประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ และ พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นการกำหนดหลักการใหม่ที่เกี่ยวข้องกับประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงของประชาชน เป็นการยอมรับฐานะของประชาชนในการเข้าร่วมการทำงานกับรัฐสภา เช่น การเสนอกฎหมายของประชาชน การมีตัวแทนของประชาชนในการพิจารณากฎหมาย การตรวจสอบของประชาชนในการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เป็นต้น หลักการเช่นนี้ เป็นการทำงานของรัฐสภาไทยที่มีประชาชนเป็นหุ้นส่วน มีลักษณะของ "ความเป็นหุ้นส่วนของประชาชนกับภาครัฐ" ตามแนวคิด "New Public Service" ส่งผลที่ดีในการสนับสนุนการทำงานของฝ่ายนิติบัญญัติเพื่อตอบสนองความต้องของประชาชนในการสะท้อนปัญหาต่าง ๆ ของประเทศผ่านระบบรัฐสภา เป็นเรื่องการเปิดพื้นที่ในการให้บริการสาธารณะโดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารภาครัฐ ซึ่งหน่วยงานภาครัฐสมัยใหม่มีการเพิ่มคุณภาพในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน

นักวิชาการเช่น Marc Holzer และ Kathe Callahan ได้เสนอแนวคิดนี้จากหนังสือชื่อ "Government at Work: Best Practices and Model Programs" โดยอธิบายว่า การทำงานของหน่วยงานภาครัฐแนวใหม่เป็นเรื่องการจัดการที่เน้นคุณภาพ ให้ความสำคัญกับการสนับสนุนของผู้บริหารระดับสูงในการทำงาน ให้ความสำคัญกับผู้รับบริการ การวางแผนกลยุทธ์ในระยะยาว การพัฒนาบุคลากรขององค์การ การมอบอำนาจในการทำงานเป็นทีม การวัดผลการปฏิบัติงานและการประกันคุณภาพในการทำงาน มีการสร้างความเป็นหุ้นส่วนกับประชาชนโดยดึงการมีส่วนร่วมของประชาชนเข้าสู่การบริหารภาครัฐเพื่อการนำนโยบายไปปฏิบัติให้สำเร็จตามเป้าหมายที่ภาครัฐกำหนดไว้ และมีการวัดผลการปฏิบัติงานด้วยการประเมินผลการทำงานของภาครัฐในการให้บริการสาธารณะกับประชาชนเพื่อนำไปสู่การวางแผนในการทำงานในอนาคต ตลอดจนการคาดการณ์เกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรขององค์การภาครัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ[๓]

นอกจากนี้ มีผลงานของ Robert B. Denhardt และ Janet Vinzant Denhardt ซึ่งร่วมกันเขียนอธิบายเรื่องนี้ไว้ในหนังสือชื่อ "The New Public Service: serving, not steering" โดยกล่าวถึงแนวคิดการให้บริการสาธารณะแนวใหม่ว่า มีรากฐานความคิด (The Roots of the New Public Service) มาจากแนวคิดสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการบริหารองค์การภาครัฐรวม ๔ เรื่อง[๔] กล่าวคือ

๑. ความเป็นประชาธิปไตยของพลเมือง เป็นการให้ความสำคัญกับประชาชนในการมีส่วนร่วมทางการเมืองกับสภาพการเมืองที่เป็นอยู่ คำนึงถึงสิทธิของประชาชนตามที่กฎหมายกำหนด เน้นความสามารถของประชาชนในการเกี่ยวข้องกับระบบการเมืองอย่างมีพลัง

---

[๓] Holzer, M and Callahan, K., **Government at Work: Best Practices and Model Programs**, (Thousand Oaks, CA: Sage, 1998), pp. 133 - 135.

[๔] Denhardt, Janet V. and Denhardt, Robert B., **The New Public Service: serving, not steering**, expanded edition, (USA: M. E. Sharpe, Inc., 2007), pp. 27 – 41.

๒. ตัวแบบของชุมชนและประชาสังคม เป็นเรื่องความสัมพันธ์ของผู้คนในชุมชนต่าง ๆ ที่มีความร่วมมือระหว่างกัน มีความไว้เนื้อเชื่อใจกัน ทำงานร่วมกันเป็นทีม การบริหารองค์การภาครัฐเป็นการเข้ามาช่วยสร้างและสนับสนุนกิจกรรมของชุมชน โดยส่งเสริมและสร้างความเข้มแข็งของสถาบันในชุมชนเพื่อทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมระหว่างรัฐกับพลเมือง

๓. แนวคิดมนุษย์นิยมขององค์การและรัฐประศาสนศาสตร์ในความหมายใหม่ เป็นการให้ความสำคัญกับความเป็นมนุษย์ ซึ่งต้องการความอิสระ ต้องการเปลี่ยนแปลงจากผู้ถูกกระทำไปเป็นผู้กระทำ

๔. รัฐประศาสนศาสตร์ในยุคหลังสมัยใหม่ เป็นการศึกษาด้านรัฐประศาสนศาสตร์ ตามแนวทางการตีความ (interpretive approach) การวิพากษ์เชิงคุณค่า (value critical) และวิเคราะห์วาทกรรม (discourse)

จากรากฐานความคิดที่สำคัญในการกำหนดแนวคิดการให้บริการสาธารณะแนวใหม่ทั้งสี่เรื่องดังกล่าวมานี้ นำมาสู่หลักการสำคัญของการให้บริการสาธารณะแนวใหม่ ซึ่ง Robert B. Denhardt และ Janet Vinzant Denhardt ได้อธิบายไว้ดังนี้[๖]

๑. การบริหารภาครัฐเป็นการรับใช้ประชาชนในฐานะพลเมืองไม่ใช่แค่ลูกค้า (Serve Citizens, Not Customers)

๒. การบริหารภาครัฐเป็นเรื่องที่มุ่งเน้นประโยชน์สาธารณะ (Seek the Public Interest)

๓. การบริหารภาครัฐเน้นคุณค่าการเป็นพลเมืองเหนือความเป็นผู้ประกอบการ (Value Citizenship over Entrepreneurship)

๔. การบริหารภาครัฐเน้นการคิดในเชิงยุทธศาสตร์แต่ลงมือปฏิบัติด้วยความเป็นประชาธิปไตย (Think Strategically, Act Democratically)

---

[๖] Ibid., pp. 42 – 43.

๕. การบริหารภาครัฐเป็นความพร้อมในความรับผิดชอบซึ่งไม่ใช่เรื่องง่าย (Recognize that Accountability isn't Simple)

๖. การบริหารภาครัฐเน้นการให้บริการมากกว่าการคอยกำกับ (Serve Rather than Steer)

๗. การบริหารภาครัฐเน้นคุณค่าของคนมากกว่าความสามารถในการผลิต (Value People, Not Just Productivity)

จะเห็นได้ว่า หลักการสำคัญของการให้บริการสาธารณะแนวใหม่ตามข้อเสนอของ Robert B. Denhardt และ Janet Vinzant Denhardt ได้สร้าง "ความเป็นพลเมือง" ที่สามารถเข้าถึงและมีส่วนร่วมในการบริหารภาครัฐ เช่นเดียวกับการเปิดสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดเพื่อให้บริการตามภารกิจของรัฐสภาที่เป็นการบริหารภาครัฐโดยมีการสนับสนุนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนโดยตรง ดังนั้น การปฏิบัติงานของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดจึงเป็นส่วนสำคัญที่สนับสนุนความเคลื่อนไหวของประชาชนในทางการเมืองให้มีความเข้มแข็งและมีความชอบธรรมตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด ส่งผลดีต่อการสร้างความเข้มแข็งของฝ่ายนิติบัญญัติและความเชื่อมั่นที่ประชาชนมีต่อระบบรัฐสภา เป็นการสร้างความเป็นพลเมืองจากความเป็นหุ้นส่วนในการทำงานร่วมกันระหว่างประชาชนกับสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

๓. ประสิทธิผลของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการทำงานของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดที่เปิดดำเนินงานมาแล้ว ๘ เดือน นับว่า เป็นการตีความปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดในช่วงเวลาที่สั้น ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตแบบมีส่วนร่วมในการประชุมของ "คณะกรรมการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร" ได้แสดงให้เห็นภาพรวมของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดในการปฏิบัติงาน เมื่อมีการประเมินผลการทำงานของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดโดยสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรแล้วย่อมต้องพิจารณาความสามารถในการปฏิบัติงานตามแผนยุทธศาสตร์ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๗ – ๒๕๖๐ ตลอดจนแผนพัฒนาสำนักงานรัฐสภา

ประจำจังหวัด พ.ศ. ๒๕๕๗ – ๒๕๖๐ ซึ่งมีตัวชี้วัดในการปฏิบัติงาน เพื่อให้มีเป้าหมายในการทำงานและสามารถประเมินผลการทำงานอย่างชัดเจน

การทำงานที่บรรลุเป้าหมายขององค์การย่อมเป็นการแสดงถึงประสิทธิผลขององค์การ ซึ่งเป็นความคาดหวังของหน่วยงานภาครัฐที่ต้องการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิผล สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดเป็นหน่วยงานใหม่ของรัฐสภาที่จะต้องตอบคำถามว่า เมื่อจัดตั้งขึ้นแล้ว สามารถปฏิบัติงานได้หรือไม่ สามารถทำตามเป้าหมายที่กำหนดได้หรือไม่ เกิดประโยชน์กับประชาชนหรือไม่ คำถามเหล่านี้เป็นการศึกษาถึงประสิทธิผลของการบริหารภาครัฐ เราสามารถเข้าใจในเรื่องนี้จากผลงานของ Jonathan R. Tompkins ที่ชี้ให้เห็นว่า การวัดประสิทธิผลขององค์การนั้น ไม่มีมาตรการใดโดยเฉพาะที่จะใช้ในการวัดได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่า ผู้ใดเป็นผู้วัด ระดับของการวิเคราะห์ และจะเน้นในเรื่องของปัจจัยนำเข้า ปัจจัยนำออก ซึ่งรูปแบบการวัดประสิทธิผลขององค์การจากค่านิยม เป็นการแสดงถึงประสิทธิผลขององค์การภาครัฐเกี่ยวข้องกับค่านิยมหลายอย่าง หน้าที่ขององค์การหลายประเภท โครงสร้างที่หลากหลาย และสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันไป โดยเหตุนี้ ในการพิจารณาถึงการวัดประสิทธิผลขององค์การย่อมขึ้นอยู่กับงานแต่ละชนิด แต่ละเหตุการณ์ ซึ่งมีความหลากหลายแตกต่างกัน การศึกษาจากค่านิยมที่แตกต่างกัน (competing values approach) จึงช่วยให้เข้าใจถึงประสิทธิผลขององค์การภาครัฐได้ในระดับหนึ่ง[๗]

อย่างไรก็ตาม Florence Heffron[๘] ได้ชี้ให้เห็นถึงประสิทธิผลขององค์การภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมด้านการเมืองในการวัดประสิทธิผลขององค์การภาครัฐจากปัจจัยด้านการเมือง (political approaches) เช่น ความรับผิดชอบ (responsiveness) ความสามารถในการตรวจสอบได้ (accountability) ความเป็นตัวแทน (representativeness) ความเป็นสถาบัน (constitutionality) การปฏิบัติตามค่านิยมประชาธิปไตย (adherence to democratic values) เป็นต้น การนำปัจจัยด้านการเมืองมาใช้วัดประสิทธิผลขององค์การภาครัฐเป็นเรื่องสำคัญ

---

[๗] Tompkins, R. Jonathan, **Organization Theory and Public Management**, (Belmont, CA. : Wadsworth, Cengage Learning, 2005), pp. 27 - 30.

[๘] Heffron, Florence, **Organization Theory and Public Oraganization The Political Connection**, (New Jersey: Prentice Hall, 2008).

และจำเป็นในการบริหารภาครัฐ จะช่วยให้เข้าใจความเห็นของประชาชนโดยทั่วไป (public opinion) ลดความขัดแย้งที่มีอยู่ของระบบการเมือง ตลอดจนได้รับความร่วมมือด้วยความเห็นพ้องต้องกันอย่างเป็นเอกฉันท์ในเรื่องที่องค์การภาครัฐต้องการดำเนินการ[๙]

จะเห็นได้ว่า ผลงานของนักวิชาการที่มีการศึกษาประสิทธิผลขององค์การภาครัฐเป็นการอธิบายในภาพรวมว่า ประสิทธิผลขององค์การเป็นเรื่องของการบรรลุเป้าหมายขององค์การ ซึ่งในการบริหารภาครัฐย่อมเป็นเรื่องการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน บทบาทขององค์การภาครัฐได้แก่การกำหนดนโยบายและการบริหารองค์การภาครัฐเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน ดังนั้น ประสิทธิผลขององค์การจึงแสดงถึงความสำเร็จของบริหารองค์การ

จากแนวทางที่นักวิชาการอธิบายมานี้ จะเห็นได้ว่า การจัดตั้งและเปิดสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด มีเป้าหมายในการให้บริการสาธารณะตามภารกิจของรัฐสภาในพื้นที่ที่เปิดดำเนินการ ซึ่งเมื่อมีการประเมินผลการปฏิบัติราชการของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด พบว่า สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดสามารถจัดกิจกรรมตามอำนาจหน้าที่และภารกิจที่ได้รับมอบหมาย ความสามารถในการทำงานที่สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดได้ดำเนินการมาตลอดระยะเวลา ๘ เดือน ถือว่า เป็นการทำงานที่มีความสำเร็จและมีประสิทธิผล สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดที่มีฐานะเป็นเพียงกลุ่มงานแต่มีแผนพัฒนาที่ชัดเจน ดังนั้น เมื่อมีการประเมินผลการปฏิบัติงานของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด พบว่า สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดสามารถทำหน้าที่ตามแผนงานและภารกิจที่กำหนดได้เป็นอย่างดี ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของหน่วยงาน มีการวางรากฐานของระบบรัฐสภาในการให้บริการประชาชนตามพื้นที่ต่าง ๆ ที่มีการเปิดสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ย่อมเป็นคำตอบจากคำถามที่สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดจะต้องตอบ ถือว่าการปฏิบัติงานของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดทั้งหกแห่งมีประสิทธิผลตามที่รัฐสภากำหนด

---

[๙] Ibid., pp. 341 - 345.

๔. รัฐสภาในความหมายใหม่

เมื่อมองภาพรวมของ "สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด" จะเห็นว่า เป็นรูปแบบพิเศษของระบบรัฐสภาไทยและเป็นแห่งแรกของโลก ที่สอดคล้องกับวัฒนธรรม วิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของคนไทยในการติดต่อกับรัฐสภา เราได้เห็นภาพประชาชนนำความทุกข์ยากต่าง ๆ มาบอกรัฐสภาที่ "ถนนอู่ทองใน" อันเป็นถนนที่มีระยะทางสั้นที่สุดในประเทศ แต่มีคนชอบมาชุมนุมมากที่สุดเพราะเป็นจุดที่ตั้งของรัฐสภา การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดตามพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศ ย่อมเป็นการทำให้เสียงของประชาชนดังขึ้นตามความหมายดั้งเดิมของคำว่า "parliament" ซึ่งระบบการทำงานของรัฐสภาจะได้ยินเสียงของปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นและตอบสนองความต้องการของประชาชนตามอำนาจหน้าที่ของรัฐสภาโดยไม่มีอุปสรรคของระบบราชการมาขัดขวางการแสดงออกของประชาชนในการสะท้อนปัญหาของประเทศ

ดังนั้น การขยายถนนอู่ทองในออกไปด้วยการมีสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดในพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศ ย่อมเป็นการช่วยประชาชนให้เข้าถึงการทำงานของรัฐสภา ส่งผลให้รัฐสภาทำหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติได้ดีขึ้น การเปิดสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด จึงเป็นกระบวนทัศน์ใหม่ของรัฐสภาที่มองภาพการทำงานในระดับจังหวัดแตกต่างจากในอดีตที่รอรับงานต่าง ๆ อยู่ที่ถนนอู่ทองใน เมื่อมีการปรับกระบวนทัศน์ของการบริหารภาครัฐในฐานะของฝ่ายนิติบัญญัติ รัฐสภาจึงก้าวข้ามอุปสรรคในการจัดโครงสร้างหน่วยงานที่ถูกจำกัดด้วยเหตุผลเรื่องความเป็นกลางทางการเมืองของข้าราชการประจำ เปิดกว้างยอมรับการทำงานด้วยโครงสร้างแบบผสม ที่มีประชาชนเป็นหุ้นส่วนในการทำงาน จึงเป็นภาพลักษณ์ของรัฐสภาในความหมายใหม่

สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดจะช่วยให้รัฐสภามีบทบาทในการบริการประชาชนได้มากยิ่งขึ้น และเป็นการปฏิรูปการบริหารงานของสถาบันนิติบัญญัติ ให้มีจุดยึดโยงกับประชาชนในระดับพื้นที่ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่เป็นอยู่ในเวลานี้ เป็นเรื่องที่จะต้องอำนวยความสะดวกให้ประชาชนใช้เวทีของรัฐสภาปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเรียกร้องของประชาชนกับฝ่ายบริหาร อาจเกิดความขัดแย้งและมีความรุนแรงตามมา การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดจะเป็นการผ่อนคลาย

ให้ประชาชนได้พูดในสิ่งที่อยากพูด ได้ทำในกระบวนการของรัฐสภา เช่น การเข้าชื่อกันเสนอกฎหมาย หรือมอบเรื่องให้คณะกรรมาธิการสามัญดำเนินการ เป็นต้น ดังนั้น ความสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่ควรมีในการจัดรูปแบบของการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดจะต้องยึดโยงกับประชาชนโดยมีองค์ประกอบอื่น ๆ ที่สำคัญดังปรากฏตามภาพต่อไปนี้

ภาพ รัฐสภาในฐานะองค์การของประชาชน

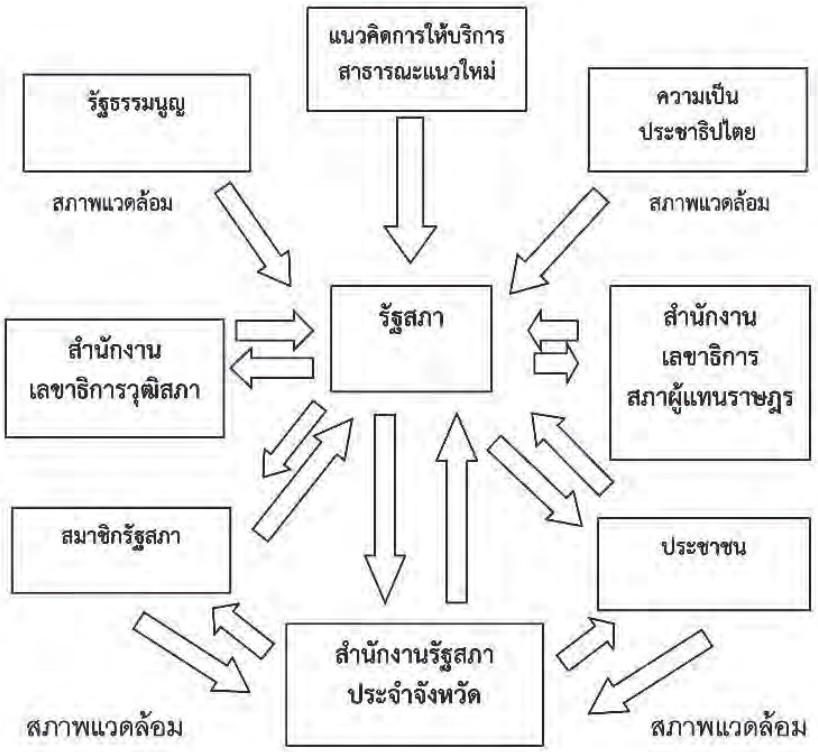

จากความสัมพันธ์ของฝ่ายต่าง ๆ ที่ปรากฏตามภาพได้แสดงให้เห็นถึงบทบาทของรัฐสภาที่เชื่อมต่อกับประชาชน ซึ่งเมื่อมีการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดแล้วอาจมีการทำงานในรูปแบบของคณะกรรมการร่วมกันระหว่างผู้แทนของรัฐสภากับตัวแทนของประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ในพื้นที่ที่มีการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด อันเป็น

ความสัมพันธ์สองทาง ซึ่งรัฐสภาสามารถประสานกับตัวแทนภาคประชาชนในกิจกรรมของรัฐสภา และประชาชนสามารถร้องขอผ่านคณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้น เพื่อให้กำหนดทิศทางของการบริหารสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดที่ประชาชนต้องการเห็น โดยถือหลักว่าสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดเป็นสำนักงานของประชาชน

ในขณะเดียวกัน สมาชิกรัฐสภาซึ่งมีความสัมพันธ์กับประชาชนในระดับพื้นที่จะอาศัยการทำงานของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดในการเชื่อมต่อกับประชาชน สามารถจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในการอบรมเผยแพร่ผลงานของตนสู่ความเข้าใจของประชาชนได้โดยง่าย ซึ่งอาจพัฒนาไปสู่การอำนวยความสะดวกให้ประชาชนในเรื่องต่าง ๆ ที่สมาชิกรัฐสภาควรดำเนินการ เช่น การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับร่างกฎหมายฉบับใดฉบับหนึ่งเพื่อช่วยให้การออกกฎหมายมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น หรือเป็นการใช้สถานที่นัดหมายและประชุมเกี่ยวกับการกำหนดแผนงานของสมาชิกรัฐสภาที่จะต้องดำเนินการในแต่ละสมัยประชุมสภาอันเป็นการบอกให้ประชาชนทราบล่วงหน้าว่าจะมีเรื่องใดที่สมาชิกรัฐสภาต้องทำในสมัยประชุมนั้น ๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อสมาชิกรัฐสภาและประชาชน

สำหรับระบบบริหารของรัฐสภานั้น เป็นเรื่องที่สามารถปรับโครงสร้างและจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ ได้จากแนวคิดการปฏิรูปการบริหารภาครัฐทั้งที่เป็นแนวคิดจากประสบการณ์ของฝ่ายบริหารที่มีการปฏิรูประบบราชการในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ มาแล้ว และแนวคิดของสหภาพรัฐสภาในประเด็นที่เพิ่มความเชื่อมั่นให้กับประชาชนและเน้นการสร้างความเป็นประชาธิปไตยจากการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ซึ่งการทำงานของรัฐสภาจะมีลักษณะของ “พหุภาคี” อันเป็นความสัมพันธ์ที่ประกอบด้วยฝ่ายต่าง ๆ จำนวนมากเข้ามาเกี่ยวข้อง มาเสนอความคิดเห็น มาร่วมประชุมทำงาน รัฐสภาจะต้องไม่ปิดโอกาสใด ๆ จากผู้เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “สิทธิที่จะพูด” เพราะการทำให้เสียงของประชาชนดังขึ้น เป็นจุดแข็งที่สุดของ “ความเป็นรัฐสภา”

ดังนั้น รูปแบบความสัมพันธ์ที่รัฐสภาจะต้องปรับระบบ อาจเริ่มต้นจากการตรวจสอบโครงสร้างการบริหารขององค์การรัฐสภาในเรื่องต่าง ๆ หากมีเรื่องใดมีลักษณะที่ปกปิด หรือรู้กันเฉพาะคนวงใน แต่สิ่งที่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับประชาชน ย่อมต้องกลับมาทบทวน ปรับเปลี่ยน เพื่อเพิ่มอำนาจการตัดสินใจจากบุคคลหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

การเปิดเผยและการให้โอกาสฝ่ายต่าง ๆ ได้เข้ามาช่วยรัฐสภาทำงาน จะตอกย้ำประเด็นความเชื่อมั่นที่ว่า "รัฐสภาเป็นของประชาชน" มากยิ่งขึ้น และทำให้ประชาชนเปลี่ยนความคิดทางการเมืองในเรื่องที่ว่า ประชาธิปไตยมีเฉพาะวันที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง มาเป็นการติดตามผลงานของสมาชิกรัฐสภาหลังจากเลือกตั้งไปแล้ว

โดยสรุปแล้ว จะเห็นได้ว่า การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดเป็นการทำให้ประชาชนมีความเป็นเจ้าของในกิจกรรมของรัฐสภา ถือว่า รัฐสภาได้สร้างความหมายใหม่ ที่มีประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องโดยตรง การเปิดรัฐสภาให้เป็นของประชาชนด้วยสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด จะทำให้รัฐสภาได้รับความไว้วางใจจากประชาชนในพื้นที่ต่าง ๆ อันเป็นเป้าหมายที่แท้จริงของรัฐสภา เพราะ **"สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด คือ รัฐสภาของประชาชน"**

ข้อเสนอแนะ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรควรเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรที่จะไปปฏิบัติหน้าที่ที่สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดเป็นการเฉพาะ และควรจัดทำแผนฝึกอบรมให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติราชการ ๔ ปี ที่กำหนดไว้ตามแผนพัฒนาสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด พ.ศ. ๒๕๕๗ – ๒๕๖๐ เพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ ในสังกัดของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีส่วนในการพัฒนากำลังคนให้พร้อมสำหรับการปฏิบัติงานในพื้นที่ต่างจังหวัดเมื่อมีการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดเพิ่มเติม

การจัดโครงสร้างของรัฐสภาในส่วนของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดเป็นเรื่องที่จะต้องพิจารณาโครงสร้างใหม่ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรซึ่งอยู่ในระหว่างการจัดตั้งหน่วยงานในระดับสำนัก และควรศึกษารูปแบบการจัดตั้งองค์การแบบเครือข่ายโดยมีสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นศูนย์กลางของเครือข่ายในการทำงานของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ซึ่งจะต้องมีการออกกฎระเบียบในการทำงานในรูปแบบใหม่ที่สนับสนุน ตลอดจนการใช้โครงสร้างองค์การแบบผสมเพื่อให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาร่วมกันบริหารสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดภายใต้ความสัมพันธ์แบบพิเศษที่มีประชาชนร่วมตัดสินใจ

เมื่อมีการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดทุกจังหวัด สภาพแวดล้อมของการบริหารย่อมมีความเปลี่ยนแปลงจากเดิมที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรรับผิดชอบในรูปแบบของหน่วยงานระดับ "กลุ่มงาน" ควรมีการศึกษารูปแบบพิเศษในการบริหารสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดด้วยการยกฐานะเป็น "สำนักงานเลขาธิการรัฐสภาประจำจังหวัด" ในสังกัดรัฐสภา เพื่อเป็นหน่วยงานใหม่ที่เน้นการทำงานระดับพื้นที่และเป็นการสร้างการเมืองภาคพลเมืองให้เข้มแข็ง จะส่งผลให้ระบบรัฐสภามีความมั่นคง

บรรณานุกรม

กลุ่มงานคณะกรรมาธิการกิจการสภาผู้แทนราษฎร สำนักกรรมาธิการ ๒ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. **รายงานการประชุมคณะกรรมการศึกษาความเป็นไปได้และดำเนินการจัดตั้งรัฐสภาจังหวัด ครั้งที่ ๑**. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ๒๕๕๔.

คณะอนุกรรมการศึกษา วิเคราะห์ และพิจารณาจัดอัตรากำลังเพื่อบรรจุแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด. **รายงานผลการดำเนินการของคณะอนุกรรมการศึกษา วิเคราะห์ และพิจารณาจัดอัตรากำลังเพื่อบรรจุแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด**. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ๒๕๕๖.

สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดอุบลราชธานี. "เพลงออนซอนรัฐสภา". สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๗ จาก https://www.facebook.com/ParliamentUbonRatchathani

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. **บันทึกการประชุมคณะอนุกรรมการการกำหนดกรอบการประเมินประเมินผลการดำเนินงานของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ๖ จังหวัดนำร่อง**. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ๒๕๕๖. (อัดสำเนา)

_____. **บันทึกการประชุมคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร**. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ๒๕๕๗. (อัดสำเนา)

_____. **แผนพัฒนาสำนักงานรัฐสภาจังหวัด พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๖๐**. กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ๒๕๕๖.

_____. **แผนยุทธศาสตร์สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๖๐**. กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ๒๕๕๖.

สำนักนโยบายและแผน สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. **แผนพัฒนาสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๖๐**. กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ๒๕๕๖.

เอกพร รักความสุข. **สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด : การปฏิรูปการบริหารของสถาบันนิติบัญญัติ**. กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ๒๕๕๖.

Denhardt, Janet V. and Denhardt, Robert B. **The New Public Service: serving, not steering**. expanded edition. USA: M. E. Sharpe, Inc. ,2007.

Draft, R. L. **Organization theory and design**. 7th edition. Cincinnati, OH: South-Western College, 2001.

Heffron, Florence. **Oraganization Theory and Public Oraganization The Political Connection**. Upper Saddle River, New Jersey: Prentice Hall, 2008.

Holzer, M and Callahan, K. **Government at Work: Best Practices and Model Programs**. Thousand Oaks, CA: Sage, 1998.

Jaffee, David. **OraganizationTheory : Tension and Change**. Singapore : McGraw-Hill International Edition, 2001.

เอกพร รักความสุข

๑๙๘ ถนนเลียงเมือง บ้านธาตุนาเวง ตำบลธาตุเชิงชุม อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ๔๗๐๐๐

โทรศัพท์ ๐๘๘-๒๙๘ ๘๘๘๙ E-mail : ekaporn148@gmail.com

๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอให้พิจารณาทบทวนการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

กราบเรียน ประธานรัฐสภา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. รายงานวิจัยเรื่อง "ประสิทธิผลขององค์การฝ่ายนิติบัญญัติ : กรณีสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด" พ.ศ. ๒๕๕๗

๒. หนังสือถึงประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เรื่อง ขอให้พิจารณายับยั้งการยุบสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ฉบับลงวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๗

๓. หนังสือของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เรื่องขอให้พิจารณายับยั้งการยุบสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ฉบับลงวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๗

๔. บทความของรัฐสภาสาร ปีที่ ๖๔ ฉบับที่ ๔ เดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๕๙ เรื่อง "ประสิทธิผลขององค์การฝ่ายนิติบัญญัติ : กรณีสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด"

๕. หนังสือเรื่อง "สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด : การปฏิรูปการบริหารของสถาบันนิติบัญญัติ" พ.ศ. ๒๕๕๖.

ตามที่คณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา (ก.ร.) มีการประชุม ครั้งที่ ๑๐/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๗ ให้ยกเลิกการตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดนั้น เป็นกระบวนการพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติในช่วงเวลาที่มีการยึดอำนาจการปกครองประเทศ เป็นการยุติการพัฒนารูปแบบในการเชื่อมต่อระหว่างรัฐสภากับประชาชนแนวใหม่ ดังปรากฏตามรายละเอียดต่างๆ ที่แนบมาพร้อมนี้

กระผมใคร่ขอกราบเรียนว่า การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดเป็นหลักการใหม่ที่สำคัญของระบบรัฐสภาไทย หากมีการพัฒนารูปแบบด้วยระบบดิจิทัล จะช่วยในการทำงานของรัฐสภาได้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนทุกพื้นที่ของประเทศไทย ดังปรากฏจากผลการศึกษาที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้มอบให้กระผมทำวิจัยเรื่อง "ประสิทธิผลขององค์การฝ่ายนิติบัญญัติ : กรณีสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด" ซึ่งเป็นการศึกษาจากการปฏิบัติงานของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดที่เปิดดำเนินการในพื้นที่หกจังหวัดในช่วงแรก

บัดนี้ เป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมในการพิจารณาทบทวนสาระสำคัญของการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นการปรับตัวของสภาผู้แทนราษฎรและเน้นการพัฒนาระบบงานของฝ่ายนิติบัญญัติด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศที่สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในเวลานี้ ตลอดจนเป็นกลไกในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ด้วยหลักการที่กล่าวมาข้างต้นนี้ กระผมจึงใคร่ขอกราบเรียนท่านประธานรัฐสภา ได้โปรดพิจารณาทบทวนเรื่องนี้ เพื่อให้คณะกรรมการรัฐสภาได้ให้ความเห็นชอบในการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดตามแผนงานที่เห็นสมควร ตลอดจนมีการปรับรูปแบบที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันด้วยการเป็นองค์การแห่งความเปลี่ยนแปลง สามารถสนองตอบความต้องการของประชาชนในวิถีใหม่ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีความเหมาะสมต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(เอกพร รักความสุข)

อดีตสมาชิกรัฐสภาและ

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดสกลนคร

รวมเชิงอรรถ

1.บทนำ

1. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 5/2557 เรื่อง การสิ้นสุดชั่วคราวของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2557, 26 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา.* เล่ม 131. ตอนพิเศษ 84 ง. หน้า 4.

2. ประกาศแต่งตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ. (2557, 31 กรกฎาคม). *ราชกิจจานุเบกษา.* เล่ม 131. ตอนพิเศษ 147 ง. หน้า 1-7.

3. ประกาศแต่งตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพิ่มเติม. (2557, 27 กันยายน). *ราชกิจจานุเบกษา.* เล่ม 131. ตอนพิเศษ 191 ง. หน้า 1-7.

4. ณรงค์ศักดิ์ เนียมสอน. (2563). "ระบอบเผด็จการอยู่รอดได้อย่างไร: บทบาทของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. 2557 – 2562". *นิติสังคมศาสตร์*, ปีที่ 13 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2563) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, หน้า 64.

5. "มีอะไรในรัฐธรรมนูญ (ชั่วคราว) ฉบับที่ 19", (2557, 25 กรกฎาคม), *ไทยรัฐ.* หน้า 6.

6. คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 62/2557 เรื่องการแต่งตั้งให้ข้าราชการปฏิบัติหน้าที่. (2557, 20 มิถุนายน). *ราชกิจจานุเบกษา.* เล่ม 131. ตอนพิเศษ 115 ง. หน้า 1.

7. คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 37/2558 เรื่องการกำหนดตำแหน่งเพิ่มและการแต่งตั้งให้ข้าราชการดำรงตำแหน่ง. (2558, 16 ตุลาคม). *ราชกิจจานุเบกษา.* เล่ม 132. ตอนพิเศษ 256 ง. หน้า 10.

8. คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 38/2558 เรื่องแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 37/2558 (2558, 18 ตุลาคม). *ราชกิจจานุเบกษา.* เล่ม 132. ตอนพิเศษ 259 ง. หน้า 10.

9. “สรุปสถานการณ์ปี 2557” (2558, 14 กรกฎาคม) ศูนย์ข้อมูลกฎหมายและคดีเสรีภาพ โดยไอลอว์ สืบค้นเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2566 จาก https://freedom.ilaw.or.th/node/233

10. ประกาศรัฐสภา เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2557 ประกาศ ณ วันที่ 7 พฤศจิกายน 2557.

11. เอกพร รักความสุข. *รายงานวิจัยเรื่องประสิทธิผลขององค์การฝ่ายนิติบัญญัติ : กรณีสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด*. (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2557), หน้า (ก).

12. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 96/2557 เรื่องการจัดตั้งศูนย์ดำรงธรรม (2557, 23 กรกฎาคม). *ราชกิจจานุเบกษา.* เล่ม 133. ตอนพิเศษ 138 ง. หน้า 8-9.

13. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 85/2557 เรื่องการได้มาซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นการชั่วคราว (2557, 21 กรกฎาคม). *ราชกิจจานุเบกษา.* เล่ม 131. ตอนพิเศษ 134 ง. หน้า 12-14.

14. กระทรวงมหาดไทย, *สรุปผลการดำเนินงานของศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดทั่วประเทศ ตั้งแต่วันที่ 18 กรกฎาคม 2557 - 30 กันยายน 2564* สืบค้นเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2566 จาก http://www.damrongdhama.moi.go.th/home/conclusion

15. พชร ประชุมแดง, *การบริหารจัดการเรืองร้องเรียนของศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดอุบลราชธานี* การค้นคว้าอิสระ หลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ปีการศึกษา 2561, หน้า ข

16. สำนักประชุม สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, *สรุปผลงานสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 25 และการประชุมร่วมกันของรัฐสภา.* (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2566), หน้า คำนำ.

17. เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.

18. “ตัวตนนักการเมือง ชื่อ ประยุทธ์ จันทร์โอชา”, (2561, 20 ธันวาคม), *บางกอกทูเดย์*. หน้า 5.

19. “ประยุทธ์ นักการเมือง มุ่งมั่นสู่นายกสมัยที่ 2”, (2561, 1-31 มกราคม), *แชร์แมนรีวิว*, หน้า 5-7.

20. “การหาเสียงของผู้สมัคร ส.ส. ในทัศนะของประชาชน”. (2562, 28 กุมภาพันธ์), *สยามรัฐ*. สืบค้นเมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2563 จาก https://siamrath.co.th/n/67244.

21. “ตั้งฉายารัฐบาล เวรี่กู้ ตู่ไม่รู้ล้ม ป้อมไม่รู้โรย”. (2563, 30 ธันวาคม), *มติชน*. หน้า 1.

22. “นักข่าวทำเนียบตั้งฉายารอบ6ปี บิ๊กตู่เจอสามเด้ง”. (2562, 25 ธันวาคม), *มติชน*. หน้า 1 และ 11.

23. เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.

24. “ฉายารัฐบาลประจำปี 2562”. (2562, 24 ธันวาคม), *ไทยโพสต์*. หน้า 4.

25. “ทักษิณส่วนหน้า นายกฯนกแก้ว ฉายาปี54 รัฐบาลยิ่งลักษณ์”. (2554, 27 ธันวาคม), *มติชน*. หน้า 4.

26. “ฉายารัฐบาล รอดฉุกเฉิน ซีมาร์คโลชั่น”. (2553, 29 ธันวาคม), *มติชน*. หน้า 1.

27. “สื่อจัดเต็ม ตั้งฉายาสภา ชี้แก้รธน. เหตุการณ์แห่งปี”. (2563, 28 ธันวาคม), *มติชน*. หน้า 1.

28. “เชือดปารีณาสะเทือน 2 รัฐมนตรี เสี่ยงติดกับดักจริยธรรม รัฐธรรมนูญ มีชัย”. (2564, 29-31 มีนาคม), *ประชาชาติธุรกิจ*. หน้า 1 และ 8.

29. “อสส.สั่งฟ้องวิรัช-พวก คดีฟุตซอล”. (2564, 5 มิถุนายน), *มติชน*. หน้า 15.

30. “4 สส เสียบบัตรแทนกัน ลุ้นพ้นเก้าอี้-คุก 10 ปี เว้นการเมืองตลอดชีพ”. (2564, 13-16 มิถุนายน), *ฐานเศรษฐกิจ*. หน้า 10.

31. โกวิท วงศ์สุรวัฒน์, “รัฐบาลและรัฐธรรมนูญปราบโกงของไทย”. (2563, 16 ธันวาคม), *มติชน.* หน้า 15.

32. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 234 (3) และมาตรา 235.

33. “รายชื่อ 117 นักการเมือง ถูกศาลฎีกาฯฟันคดียื่นบัญชีทรัพย์สิน-ท้องถิ่น 110 คน”, *สำนักข่าวอิศรา.* สืบค้นเมื่อวันที่ 25 มกราคม 2564 จาก https://www.isranews.org/isranews-scoop/84978-scoop-84978.html.

34. มักซ์ เวเบอร์, *การยึดมั่นในอาชีพการเมือง Politics as a Vocation.* กมลรัตน์ ศีลประเสริฐ ผู้แปล. (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สมมติ, 2560), หน้า 124.

35. เรื่องเดียวกัน, หน้า 124-126.

36. เรื่องเดียวกัน, หน้า 126.

37. ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์, *นักการเมืองไทย : จริยธรรม ผลประโยชน์ทับซ้อน การคอร์รัปชัน สภาพปัญหา สาเหตุ ผลกระทบ แนวทางแก้ไข.* (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สายธาร, 2549), หน้า 20.

38. “113ส.ส. เหนียวหนี้ ค่าตั๋วบิน3.5ล้าน”, (2563, 6 สิงหาคม), *ข่าวสด.* หน้า 3.

39. “สามารถไขก๊อกแล้ว รับผลสอบ พ้นทุกเก้าอี้”, (2564, 5 พฤษภาคม), *มติชน.* หน้า 1 และ 5.

40. “มหากาพย์ พฤติกรรมอัปยศ ส.ส. สัปหงก - เล่นเกม – เสพสื่อ อนาจาร กลางสภา”, (2563, 18 กันยายน), *ผู้จัดการรายวัน360องศา.* หน้า 1, 13 และ 14.

41. “มติ7ต่อ1 ศาลรธน. สิระไม่พ้น ส.ส. ธรรมนัสรอดปมหุ้นคลองเตย”, (2563, 2 กรกฎาคม), *มติชน.* หน้า 10.

42. พิชญ์เดช แสงแก่นเพ็ชร์. (2560, 22 กันยายน). ไม่อยากเจริญ ก็ไม่ต้องมีประชาธิปไตย จากอุทัย พิมพ์ใจชน ถึงคนไม่อยากเลือกตั้ง. *มติชนสุดสัปดาห์.* 37 (1936) : หน้า 87.

43. Bryan Magee, *The Story of Philosophy*. (London: Penguin Random House Company, 2010), p. 39.

44. Roy Bentley, Alan Dobson, Peter Dorey and David Roberts. *British Politics in Focus As Level.* Seventh Edition. (U.K.: Causeway Press, 2005), pp. 1-5.

45. Bill Coxall, Lynton Robins and Robert Leach, *Contemporary British Politics.* Fourth Edition. (Great Britain: Palgrave Macmillan, 2003), p. 3.

2. ความเป็นมาของการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

1. วรเจตน์ ภาคีรัตน์, *รายงานวิจัยเรื่อง สาระสำคัญและแนวทางการพัฒนาสภาผู้แทนราษฎรใน 10 ปี ข้างหน้า.* (กรุงเทพมหานคร: สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2543), หน้า ญ-ฒ.

2. สถาบันพระปกเกล้า, *รายงานการวิจัย การปรับปรุงระบบงานของหน่วยงานในสังกัดรัฐสภา.* (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์บริษัทเอกพิมพ์ไท จำกัด, 2543), หน้า I-II.

3. “นำร่องรัฐสภาจังหวัดฝังรากประชาธิปไตย สร้างความเข้มแข็งการเมือง”, สยามธุรกิจ ฉบับที่ 1353, วันที่ 17-20 มกราคม 2556, สืบค้นเมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2556 จาก http://www.siamturakij.com/main/news_list.php?cid=3.

4. เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.

5. บันทึกการประชุมคณะกรรมการศึกษาความเป็นไปได้และดำเนินการจัดตั้งรัฐสภาจังหวัด ครั้งที่ 1 วันที่ 20 ธันวาคม 2554.

6. หนังสือของคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา ที่ 92/2555 (ว36) ลงวันที่ 1 พฤศจิกายน 2555 เรื่อง การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด.

7. “ยันตั้งสำนักรัฐสภาประจำจังหวัดไม่ซ้ำซ้อน” หนังสือพิมพ์แนวหน้า วันที่ 3 กันยายน พ.ศ. 2555.

8. “สภาเซ็นเอ็มโอยูรับมอบสถานที่สร้างรัฐสภาจังหวัดให้ปชช.เข้าถึงได้มากขึ้น”, หนังสือพิมพ์ มติชน วันที่ 30 พฤษภาคม 2556. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2556 จาก http://www.matichon.co.th/news_detail.php?newsid=1369886663

9. หนังสือของนายเอกพร รักความสุข สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสกลนคร พรรคเอกภาพ ถึงประธานรัฐสภาและประธานคณะกรรมาธิการกิจการสภา

ผู้แทนราษฎร เรื่อง การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ลงวันที่ 30 กรกฎาคม 2536

10. เอกสารแจกในการแถลงข่าวของพรรคเอกภาพ เรื่อง พรรคเอกภาพเสนอวางรากฐานประชาธิปไตยโดยการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด วันที่ 30 กรกฎาคม 2536.

11. “เสนอตั้ง สนง.รัฐสภาจังหวัด”, หนังสือพิมพ์มติชน วันที่ 4 สิงหาคม 2536.

12. รายงานของคณะอนุกรรมการศึกษาการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ในการประชุมคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา (ก.ร.) ครั้งที่ 2/2537 เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2537.

13. หนังสือของคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา (ก.ร.) ที่ 27/2537 ลงวันที่ 21 มิถุนายน 2537 เรื่อง ผลการพิจารณาของ ก.ร. เรื่อง การจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด.

14. พระราชบัญญัติสถาบันพระปกเกล้า พ.ศ. 2541 และ พระราชบัญญัติสถาบันพระปกเกล้า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543.

15. สถาบันพระปกเกล้า, *สรุปรายงานผลการดำเนินการโครงการ “โครงการศูนย์กิจกรรมร่วมรัฐสภา-ประชาสังคม” พ.ศ. 2542,* หน้า 2-3.

16. เอกสารสรุปรายงานผลการดำเนินงานโครงการศูนย์กิจกรรมร่วมรัฐสภา-ประชาสังคม ปีงบประมาณ 2541-2542 วันที่ 11 สิงหาคม 2543.

17. สถาบันพระปกเกล้า, *คู่มือศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า*, พ.ศ. 2551.

18. คณะกรรมาธิการกิจการสภาผู้แทนราษฎร, *รายงานผลการพิจารณาของคณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาโครงการจัดตั้งที่ทำการของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประจำเขตเลือกตั้ง 400 เขต,* พ.ศ. 2547.

19. บันทึกการประชุมคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา (ก.ร.) ครั้งที่ 3/2549 เมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2549.

20. บันทึกการประชุมคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา (ก.ร.) ครั้งที่ 10/2555 เมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2555.

21. ผู้เขียนได้สรุปเหตุการณ์สำคัญในการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดจากข้อมูลที่ได้ติดตามจากการประชุมของคณะกรรมการชุดต่างๆ ของรัฐสภาและเอกสารที่นำเสนอไว้ในภาคผนวกของหนังสือเล่มนี้

22. เอกสารประกอบการประชุมของคณะอนุกรรมการศึกษา วิเคราะห์และพิจารณาจัดอัตรากำลังเพื่อบรรจุแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ครั้งที่ 26/2556 วันที่ 19 มิถุนายน 2556.

23. บันทึกการประชุมของคณะอนุกรรมการศึกษา วิเคราะห์ และพิจารณาจัดอัตรากำลังเพื่อบรรจุแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ครั้งที่ 5/2556 วันที่ 5 กุมภาพันธ์2556.

24. บันทึกการประชุมของคณะอนุกรรมการศึกษา วิเคราะห์ และพิจารณาจัดอัตรากำลังเพื่อบรรจุแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ครั้งที่ 16/2556 วันที่ 7 พฤษภาคม2556.

25. บันทึกการประชุมของคณะอนุกรรมการศึกษา วิเคราะห์ และพิจารณาจัดอัตรากำลังเพื่อบรรจุแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ครั้งที่ 19/2556 วันที่ 28 พฤษภาคม2556.

3. การบริหารส่วนราชการสังกัดรัฐสภา

1. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, *หน่วยงานของรัฐที่มิใช่ส่วนราชการ : องค์การมหาชนและหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ*. (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, 2554), หน้า 85-88.

2. เรื่องเดียวกัน, หน้า 2-3.

3. William E. Halal, *The New Management Democracy and Enterprise are Transforming Organization*. (San Francisco: Berrett-Koehler Publishers, 1996), pp. 3-4.

4. ประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์, *รัฐสภาไทยในรอบสี่สิบสองปี (2475-2517).* (พระนคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ช.ชุมนุมช่าง, 2517), หน้า ก.

5. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, *หนังสือที่ระลึกครบรอบ 72 ปี รัฐสภาไทย.* (กรุงเทพมหานคร: สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2547), หน้า 163-170.

6. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, *รายงานการพัฒนาระบบราชการไทย ประจำปีพ.ศ. 2553*. (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, 2553), หน้า 37.

7. เรื่องเดียวกัน, หน้า 41.

8. ผู้เขียนได้รับข้อมูลงบประมาณของรัฐสภาตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2536 ถึงปี พ.ศ.2556 จากการรวบรวมของ “นางสาวสุนทร รักเมือง” ผู้อำนวยการสำนักการคลังและงบประมาณ ในการประชุมคณะอนุกรรมการศึกษา วิเคราะห์ และพิจารณาจัดอัตรากำลังเพื่อบรรจุแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ครั้งที่ 26/2556 เมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2556.

9. สำนักงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี, *บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557.* (กรุงเทพมหานคร: สำนักอำนวยการ สำนักงบประมาณ, 2556), หน้า 4.

10. สำนักงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี, *งบประมาณโดยสังเขปประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557.* (กรุงเทพมหานคร: สำนักงบประมาณ, 2556), หน้า 83.

11. สำนักงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี, *เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 เล่มที่ 10*. (กรุงเทพมหานคร: สำนักงบประมาณ, 2556), หน้า 195.

12. คณะกรรมการการศึกษาและเสนอแนะมาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการระบบการเงินของประเทศ (ศปร.), *รายงานผลการวิเคราะห์และวินิจฉัยข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสถานการณ์และวิกฤตทางเศรษฐกิจ.* พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศ, 2541), หน้า 9-13.

13. สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, *สรุปผลการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง มิติใหม่ในการปรับโครงสร้างและการบริหารงานภาครัฐ ครั้งที่ 1 : 28 กันยายน 2544 ครั้งที่ 2 : 2 พฤศจิกายน 2544 ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล.* (กรุงเทพมหานคร: บริษัท พี.เอ.ลีฟวิ่ง จำกัด, 2544), หน้า 11.

14. สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, *สรุปผลการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง การปรับบทบาท ภารกิจ และโครงสร้างส่วนราชการ 4 สิงหาคม 2544*

ณ โรงแรมรอยัลคลิฟ บีช รีสอร์ท พัทยา จังหวัดชลบุรี. พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ฟิสิกส์เซ็นเตอร์, 2545), หน้า 23.

15. สำนักงาน ก.พ., 2544, หน้า 24.

16. William E. Halal, op.cit., pp. 10-11.

17. Michael Barzelay, *Breaking Through Bureaucracy: A New Vision for Managing in Government.* (Berkeley and Los Angles: University of California Press., 1992), p. 118.

18. B. Guy Peters, *The Future of Governing: Four Emerging Models.* (Lawrence, Kanasa: University Press of Kansas, 1996), p. 19.

19. Bidhya Bowornwathana, "Transforming Bureaucracies for the 21 st Century: The New Democratic Government Paradigm." *Public Administration Quarterly.* Volume21, Number3. 1997, pp. 295-302.

20. Christopher Hood, "A public management for all seasons" in *Public Administration.* 1991, 69, pp. 4-5.

21. Donald F. Kettl, *The Global Management Revolution*. (Washington D.C.: Brookings Institution Press, 2005), pp. 1-3.

22. พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546.

23. บ้านพิษณุโลก. *109 หนังสือควรอ่าน จากนายกฯทักษิณ.* (กรุงเทพมหานคร: บริษัท ซีเอ็ดยูเคชั่น จำกัด (มหาชน), 2548), หน้า 114-115.

24. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2553, หน้า 32.

25. "รายงานพิเศษ: แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ. 2556 – พ.ศ. 2561)", สำนักข่าว กรมประชาสัมพันธ์, สืบค้นเมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2556. จากhttp://thainews.prd.go.th/centerweb/News/NewsDetail.

26. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2553, หน้า 56.

27. สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2545, หน้า 11-12.

28. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, *รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 21 ปีที่ 3 ครั้งที่ 22 (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ 30 เดือนเมษายน พุทธศักราช 2546.* หน้า 38-41.

29. เรื่องเดียวกัน, หน้า 49.

30. “อภิสิทธิ์ชี้ กม. ขรก.สภา มีช่องโหว่ แต่งดำประท้วง-หวั่นการเมืองแทรก”, หนังสือพิมพ์มติชน วันที่ 7 มิถุนายน 2546.

31. “ขรก.พร้อมใจแต่งดำ ประท้วงนักการเมืองเตรียมกินรวบรัฐสภา”, หนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์ วันที่ 7 มิถุนายน 2546.

32. เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน

33. “ทรท.หวั่นคะแนนตก โทรปลอบขรก.”, หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ วันที่ 7 มิถุนายน 2546.

34. เอกพร รักความสุข, *รายงานวิจัยเรื่อง บทบาทของคณะกรรมาธิการกิจการสภาผู้แทนราษฎรในการพัฒนาฐานความรู้ของรัฐสภา.* (กรุงเทพมหานคร: คณะกรรมาธิการกิจการสภา สภาผู้แทนราษฎร, 2550), หน้า 170-172.

4. ภารกิจสำคัญของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

1. ชัยอนันต์ สมุทวณิช และ ขัตติยา กรรณสูต, *เอกสารการเมืองการปกครองไทย (พ.ศ. 2417-2477).* พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพ : สถาบันสยามศึกษา สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2514), หน้า 116.

2. K.C. Wheare, *Legislatures.* Second edition. (London: Oxford University Press, 1968), p. 1.

3. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, *ระบบงานรัฐสภา 2555.* (กรุงเทพมหานคร: สำนักประชาสัมพันธ์, 2555), หน้า 39.

4. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, *สรุปผลงานของสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 24 และการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ปีที่ 1 สมัยสามัญนิติบัญญัติ (วันที่ 21 ธันวาคม 2554 ถึงวันที่ 19 มิถุนายน 2555).* (กรุงเทพมหานคร: สำนักการประชุม, 2555), หน้า 116.

5. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, *สรุปผลงานของสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 24 และการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ปีที่ 2 สมัยสามัญทั่วไป ระหว่างวันที่ 1 สิงหาคม 2555 ถึงวันที่ 28 พฤศจิกายน 2555).* (กรุงเทพมหานคร: สำนักการประชุม, 2555), หน้า 144.

6. ประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์, หน้า 21.

7. เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.

8. สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้ง, *ข้อมูลสถิติและผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2548*. (กรุงเทพมหานคร : บริษัท ซี ดับเบิลยู แอนด์ เอส โปรดักส์ จำกัด, 2548), หน้า 333.

9. พระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2549 วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2549.

10. สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, *รายงานการวิจัยเรื่องบทบาทและความรับผิดชอบของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาในอนาคตตามทัศนะของประชาชน.* (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2544), หน้า ข-ค.

11. สถาบันพระปกเกล้า, *รายงานผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการบริการสาธารณะและการทำงานของหน่วยงานต่างๆ พ.ศ. 2555 และสรุปผลการสำรวจ พ.ศ. 2546-2555.* (กรุงเทพมหานคร: บริษัท เอ.พี. กราฟิค ดีไซน์และการพิมพ์ จำกัด, 2556), หน้า 151.

12. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย.* (กรุงเทพมหานคร: สำนักการพิมพ์, 2554), หน้า 39.

13. ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ (ผู้แปล), *การประเมินคุณภาพประชาธิปไตย คู่มือปฏิบัติ.* (กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า, 2556), หน้า6

14. เรื่องเดียวกัน, หน้า 28-29.

15. เรื่องเดียวกัน, หน้า 32.

16. “เครือข่ายพลังใหม่ 'พีมูฟ' ทางสู้รัฐรังแก” *คมชัดลึก* สืบค้นเมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2556 จาก http://www.komchadluek.net/detail/20130604/160132/

5. ภาพใหม่ของรัฐสภาไทย

1. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, *ข้อมูลสถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2554.* (กรุงเทพมหานคร: บริษัทรุ่งศิลป์การพิมพ์ (1977) จำกัด, 2555), หน้า 2.

2. สถาบันพระปกเกล้า, *สถาบันการเมืองกับการพัฒนาประชาธิปไตย : การดำเนินงานของรัฐสภาตามเกณฑ์และตัวชี้วัดของสหภาพรัฐสภา (IPU).* (กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า, 2556), หน้า III-IV.

3. เรื่องเดียวกัน, หน้า 2-43.

4. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, *รัฐสภาแห่งใหม่.* (กรุงเทพมหานคร: บริษัทแปลน โมทิฟ, 2553), หน้า 36.

5. เรื่องเดียวกัน, หน้า 45.

6. สมบัติ ธำรงธัญวงศ์, *การเมือง การปกครองไทย: ยุคเผด็จการ-ยุคปฏิรูป*. (กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2548), หน้า 590.

7. “ที่มาวาทะพลเอกสุจินดา ผมจำเป็นต้องเสียสัตย์” ก่อนนำสู่ “พฤษภาทมิฬ”, *ศิลปวัฒนธรรม*. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2566 จาก https://www.silpa-mag.com/history/article_87077.

6. ก้าวต่อไปของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด

1. คำสั่งสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ที่ 1472/2557 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด วันที่ 31 กรกฎาคม 2557

2. “พรเพชร แจงยุบรัฐสภาจังหวัด”, (2557, 15 ตุลาคม), *มติชน.* หน้า 11.

3. รายงานคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด วันที่ 19 กันยายน 2557.

4. คณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา, หนังสือถึงเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เรื่องสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด ฉบับวันที่ 15 ตุลาคม 2557.

5. “ข้าราษฎร บทเรียนชีวิตข้าราชการ”, (2560, 4 ตุลาคม), *มติชน.* หน้า 17.

6. เอกพร รักความสุข. “ประสิทธิผลขององค์การฝ่ายนิติบัญญัติ: กรณีสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด”. *รัฐสภาสาร,* ปีที่ 64 ฉบับที่ 4 เมษายน 2559.

7. R. L. Draft, *Organization theory and design*. Seventh edition. (Cincinnati, OH: South-Western College, 2001), pp. 98-113.

8. M Holzer and K. Callahan, *Government at Work: Best Practices and Model Programs.* (Thousand Oaks, CA: Sage., 1998), pp. 133-135.

9. Janet V. Denhardt and Robert B. Denhardt, *The New Public Service: serving, not steering.* expanded edition. (U.S.A: M. E. Sharpe, Inc., 2007), pp. 27-31.

10. Ibid., pp. 32-35.

11. Ibid., pp. 35-39.

12. Ibid., pp. 39-41.

13. Ibid., pp. 42-43.

14. Tompkins, Jonathan R. (2005), *Organization Theoryand Public Management.* (U.S.A.: Thomson Wadsworth, 2005), pp. 27-30.

15. Ibid., pp. 341-345.

16. “ปดิพัทธ์-พิเชษฐ์ รองประธานสภา วันนอร์ ฉลุย”, (2566, 5 กรกฎาคม), *มติชน.* หน้า 12.

รายละเอียดของสารบัญ

		หน้า
คำนำในการพิมพ์ครั้งที่ 3		ง
สารบัญ		468
สารบัญตาราง		471
สารบัญภาพ		473
1	*บทนำ*	7
	จุดพลิกผันของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด	8
	มองภาพรวมของนักการเมือง	22
2	*ความเป็นมาของการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด*	41
	จุดเปลี่ยนของการบริหารรัฐสภา	42
	การเริ่มต้นของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด	50
	รูปแบบใหม่โดยศูนย์กิจกรรมร่วมรัฐสภา-ประชาสังคม	59
	ความเปลี่ยนแปลงจากการปฏิรูปการเมือง	70
	การวางรากฐานครั้งใหม่ของการบริหารองค์การรัฐสภา	78

	การเตรียมความพร้อมในการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด	88
3	*การบริหารส่วนราชการสังกัดรัฐสภา*	97
	การบริหารองค์การรัฐสภาในรูปแบบของหน่วยงานราชการ	98
	การปฏิรูประบบบริหารภาครัฐของไทย	126
	การปรับตัวขององค์การรัฐสภาภายหลังการปฏิรูประบบราชการ	158
4	*ภารกิจสำคัญของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด*	171
	การทำให้เสียงของประชาชนดังขึ้น	172
	การวางรากฐานประชาธิปไตยของประเทศไทย	182
	การยอมรับประชาชนในความหมายใหม่	195
5	*ภาพใหม่ของรัฐสภาไทย*	205
	รัฐสภาที่ประชาชนไว้วางใจ	206
	ข้อเสนอเพื่อการปฏิรูปการบริหารองค์การรัฐสภา	214
6	*ก้าวต่อไปของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด*	223
	การประเมินผลการปฏิบัติราชการของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด	224

ความเป็นหุ้นส่วนของประชาชนกับรัฐสภา 237

รัฐสภาในความหมายใหม่ 247

การทบทวนการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด 249

ภาคผนวก 255

รวมเชิงอรรถ 454

รายละเอียดของสารบัญ 468

บรรณานุกรม 474

ดัชนีค้นคำ 478

รู้จักผู้เขียน 481

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	ผลการทำงานของศูนย์ดำรงธรรม	15-16
2	ผลการพิจารณาของคณะอนุกรรมการศึกษาการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด	53-56
3	โครงการนำร่องของศูนย์กิจกรรมร่วมรัฐสภา-ประชาสังคม ปีพ.ศ. 2542	64-68
4	รายชื่อจังหวัดที่มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า	69
5	เหตุการณ์สำคัญในการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด	83-87
6	รายชื่อคณะอนุกรรมการที่ดำเนินการจัดตั้งสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด	89-91
7	รายชื่อของหน่วยงานราชการประเภทองค์การมหาชน	99-104
8	ความเปลี่ยนแปลงของการบริหารองค์การรัฐสภา	109-116
9	ภาพรวมของกำลังคนภาครัฐในฝ่ายพลเรือน	118
10	กำลังคนของฝ่ายนิติบัญญัติ	119

11	งบประมาณของรัฐสภาตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2536 ถึงปี พ.ศ.2556.	121-122
12	การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2557	123
13	งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2557 ของหน่วยงานของรัฐสภา	124
14	เปรียบเทียบการบริหารงานแบบเก่าและการบริหารงานแบบใหม่	135-137
15	การเปลี่ยนกระบวนทัศน์ของการบริหารภาครัฐ	140-141
16	ตัวแบบการบริหารภาครัฐในยุคข้อมูลข่าวสาร	143-144
17	ประสิทธิภาพของระบบราชการของประเทศเอเชียตะวันออกและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	156-157
18	การขอปรึกษาหารือของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรชุดที่ 24 ปีที่ 1 สมัยสามัญนิติบัญญัติ	178
19	การขอปรึกษาหารือของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรชุดที่ 24 ปีที่ 1 สมัยสามัญทั่วไป	179
20	ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548	188
21	อุดมคติที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบอาคารรัฐสภาแห่งใหม่	211-212

สารบัญภาพประกอบ

ภาพ		หน้า
1	รูปแบบความสัมพันธ์ของระบบราชการกับรัฐบาลและประชาชน	131
2	ภาพรวมหน่วยงานระดับกระทรวงตามกลุ่มภารกิจ	133-134
3	รัฐสภาในฐานะองค์การของประชาชน	219

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

ชัยอนันต์ สมุทวณิช และ ขัตติยา กรรณสูต. (2514). *เอกสารการเมืองการปกครองไทย (พ.ศ. 2417-2477).* พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพ : สถาบันสยามศึกษา สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย.

ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์. (2558). *ทฤษฎีองค์การ: มุมมองต่างกระบวนทัศน์.* กรุงเทพมหานคร : บริษัทแซทโพร์ พริ้นติ้ง จำกัด.

ปกรณ์ ศิริประกอบ. (2559). *3 พาราไดม์ทางรัฐประศาสนศาสตร์ : แนวคิด ทฤษฎี และการนำไปปฏิบัติจริง.* (พิมพ์ครั้งที่ 2). โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์. (2517) *รัฐสภาไทยในรอบสี่สิบสองปี (2475-2517).* พระนคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ช.ชุมนุมช่าง.

พิทยา บวรวัฒนา. (2543). *ทฤษฎีองค์การสาธารณะ.* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ฟริตจ๊อฟ คาปร้า. (2565). *จุดเปลี่ยนแห่งศตวรรษ การเปลี่ยนกระบวนทัศน์เพื่อสร้างสรรค์สังคมมนุษย์ขึ้นใหม่.* พระไพศาล วิสาโล และคณะ (ผู้แปล). พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ เสมสิกขาลัย.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 .* กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.

สำนักการประชุม. (2566). *สรุปผลงานของสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 25 และการประชุมร่วมของรัฐสภา.* กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2544). *สรุปผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง มิติใหม่ในการปรับโครงสร้างและการบริหารงานภาครัฐ ครั้งที่ 1 : 28 กันยายน 2544 ครั้งที่ 2 : 2 พฤศจิกายน 2544 ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล.* กรุงเทพมหานคร: บริษัท พี.เอ.ลีฟวิ่ง จำกัด.

สุจิตรา บุญยรัตพันธุ์ (บรรณาธิการ). (2558). *รัฐประศาสนศาสตร์ในประเทศไทย การเปลี่ยนแปลง การพัฒนา และทิศทาง เนื่องในโอกาสครบรอบ 60 ปี แห่งการสถาปนาคณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.* กรุงเทพมหานคร: บริษัทสุขุมวิทมีเดีย มาร์เก็ตติ้ง จำกัด.

อัมพร ธำรงลักษณ์. (2551). *องค์การ: ทฤษฎี โครงสร้าง และการออกแบบ.* กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อุทัย เลาหวิเชียร. (2543). *รัฐประศาสนศาสตร์ : ลักษณะวิชาและมิติต่างๆ.* พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เสมาธรรม.

เอกพร รักความสุข. (2550). *รายงานวิจัยเรื่อง บทบาทของคณะกรรมาธิการกิจการสภาผู้แทนราษฎรในการพัฒนาฐานความรู้ของรัฐสภา.* กรุงเทพมหานคร : คณะกรรมาธิการกิจการสภา สภาผู้แทนราษฎร.

เอกพร รักความสุข. (2557). *รายงานวิจัยเรื่องประสิทธิผลขององค์การฝ่ายนิติบัญญัติ : กรณีสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด.* กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

เอกพร รักความสุข. (2559). “ประสิทธิผลขององค์การฝ่ายนิติบัญญัติ : กรณีสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด”. *รัฐสภาสาร,* ปีที่ 64 ฉบับที่ 4 เมษายน 2559.

เอกพร รักความสุข. (2561). *การวิจัยเชิงคุณภาพ : หลักการและแนวปฏิบัติ* พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เดือนตุลา.

แฮรารี, ยูวัล โนอาห์. (2562). *21 บทเรียนสำหรับศตวรรษที่ 21 21 Lessons for 21 st Century.* นำชัย ชีววิวรรธน์ และธิดา จงนิรามัยสถิต ผู้แปล กรุงเทพมหานคร: บริษัทยิปซี กรุ๊ป จำกัด.

ภาษาอังกฤษ

Acemoglu, Daron and Robinson, James A. (2012). *Why Nations Fail: The Origins of Power, Prosperity, and Poverty.* Great Britain: Profile book Ltd.

Ansell, Christopher and Torfing, Jacob. (2016). *Handbook on Theories of Governance.* UK.: Edward Elgar Publishing Limited.

Barzelay, Michael. (1992). *Breaking Through Bureaucracy: A New Vision for Managing in Government*. Berkeley and Los Angles: University of California Press.

Bevir, Mark. (2011). *The SAGE Handbook of Governance*. London: SAGE Publications Ltd.

Box, Richard C. (2004). *Public Administration and Society: Critical Issues in American Governance.* New York: M.E. Sharpe, Inc.

Davidson, Mike. (1995). *The Transformation of Management*. England: Macmillan Press.

De Vries, Michiel S. (2016). *Understanding Public Administration*. London: Palgrave.

Halal, William E. (1996). *The New Management Democracy and Enterprise are Transforming Organization*. San Francisco: Berrett-Koehler Publishers.

Kettl, Donald F. (2005). *The Global Management Revolution*. Washington D.C.: Brookings Institution Press.

Peters, B. Guy. (1996). *The future of governing: Four emerging models.* Lawrence, Kanasa: University Press of Kansas.

Wheare, K.C. (1968). *Legislatures.* Second edition. London: Oxford University Press.

ดัชนีค้นคำ

ก

กระทู้ถาม 19
การขอปรึกษาหารือ 178
การจัดการภาครัฐแนวใหม่ 134
การบริหารภาครัฐ 138
การบริหารองค์การรัฐสภา 126
การปฏิรูปการเมือง 70
การปฏิรูประบบราชการ 158
การประชุมร่วมกันของรัฐสภา 19
การประชุมสภาผู้แทนราษฎร 19
การเปลี่ยนกระบวนทัศน์ของการบริหารภาครัฐแบบใหม่ 141
การมีส่วนร่วมทางการเมือง 196
การยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง 203
การยึดอำนาจการปกครองประเทศ 253
การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน 20
การให้บริการสาธารณะแนวใหม่ 241

ข

ข้าราชการรัฐสภาสามัญ 94

ค

คณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา 57
คณะกรรมการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการของสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด 225
คณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ 132
คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ 28
คณะกรรมาธิการกิจการสภาผู้แทนราษฎร 13, 50
คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ 14
คณะรักษาความสงบแห่งชาติ 8
ความขัดแย้งทางการเมือง 78
ความเป็นรัฐสภา 217
ความเป็นหุ้นส่วนของประชาชนกับภาครัฐ 238

ความรับผิดชอบ 31
โครงการนำร่องของศูนย์กิจกรรมร่วม
รัฐสภา-ประชาสังคม 68
โครงสร้างขององค์การ 234

ง

งบประมาณ 122

น

นายกรัฐมนตรี 22

บ

บัญชีทรัพย์สิน 29

ป

ประชาชน 195
ประชาธิปไตย 45
ประชาธิปไตยของพลเมือง 239
ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม 203
ประชาสังคม 240
ประธานรัฐสภา 13, 253
ประสิทธิผลขององค์การฝ่ายนิติ
บัญญัติ 13
ปาลิเมนต์ 173

ผ

ผลประโยชน์สาธารณะ 239
แผนนิติบัญญัติ 169

พ

พระราชกฤษฎีการว่าด้วยหลักเกณฑ์
และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่
ดี 14
พฤติกรรมของนักการเมือง 26
พลเอกสุจินดา คราประยูร 12

ม

แม่น้ำห้าสาย 10

ย

ยุบสภา 18

ร

ระบบรัฐสภา 251
รัฐธรรมนูญฉบับประชาชน 127
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 8

ล

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร 10, 224

ว

วิกฤตเศรษฐกิจ 128

วุฒิสภา 27

ศ

ศูนย์ดำรงธรรม 14

ส

สถาบันการเมือง 73

สถาบันพระปกเกล้า 43

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ 9

สภาผู้แทนราษฎร 26, 167

สังคมฐานความรู้ 106

สัปปายะสภาสถาน 210

สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด 12

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา 43

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร 43

เสียงของประชาชน 172

อ

องค์การมหาชน 99

รู้จักผู้เขียน

เอกพร รักความสุข เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่อายุน้อยที่สุดของสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 16 โดยได้รับเลือกตั้งครั้งแรก เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2531 เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดสกลนคร ในนามพรรคก้าวหน้า และเป็นนักการเมืองที่สนใจงานของรัฐสภา เคยทำหน้าที่เป็นกรรมาธิการกิจการสภาผู้แทนราษฎร

นอกจากนี้ เคยทำงานท่ามกลางภาวะวิกฤติเศรษฐกิจของประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2540 ในฐานะของรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ที่ต้องจัดการเรื่องเร่งด่วน เผชิญหน้ากับสถานการณ์ที่คาดไม่ถึง และต้องหาทางออกในปัญหาต่างๆ เพื่อสร้างความพอดีระหว่างเจ้าของกิจการที่ล้มละลายกับคนทำงานที่ต้องตกงานแบบฉุกเฉิน

สำหรับเส้นทางการเมืองที่เต็มไปด้วยขวากหนามนั้น เคยถูกตัดสิทธิ์เลือกตั้งเป็นเวลา 5 ปี จากการยึดอำนาจการปกครองประเทศไทย เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 เป็นชะตากรรมที่พลิกผันให้มาสอนหนังสือในระดับปริญญาเอก และได้รับตำแหน่งทางวิชาการ เป็นรองศาสตราจารย์ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

เอกพร รักความสุข มีพื้นฐานความคิดจากการเป็นคนจังหวัดสกลนคร ดินแดนแห่งความสงบ ถิ่นธรรมะ ช่วยหล่อหลอมด้านจิตใจ เช่นเดียวกับการจบการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาจากจังหวัดสกลนคร ช่วยให้มีโอกาสเข้าเรียนนิติศาสตร์ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และต่อมามีโอกาสศึกษาในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก ช่วยให้เข้าสู่แวดวงทางวิชาการ มีโอกาสทำงานวิจัยและเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ

บันทึก / Note